

1	תיקון נ"ז
4	תיקון נ"ח
20	תיקון נ"ט
23	תיקון ס'
28	תיקון ס"א
30	תיקון ס"ב
32	תיקון ס"ג
36	תיקון ס"ד
42	תיקון ס"ה
45	תיקון ס"ו
53	תיקון ס"ז
58	תיקון ס"ח
59	תיקון ס"ט 43.7%
199	מלואים

תקונא שבע וחמשיין

<p>[צד ע"ב] בראשית תרי שב"א ואינן תריין נקודין תרי יצירות דאתמר בהון ויצר ה' אלהי"ם מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו וכו' (בראשית ב יט) תא חזי כמה נשמתיין וכמה ציורין צייר קודשא בריך הוא בדיוקנא דמרכבות דלעילא דאינן חיות הקדש דירתין בני נשא נשמתיין מנייהו ואייתי קודשא בריך הוא לאדם בגלגולא על כלהו לראות מה יקרא לו ולא אשכח עזר בהון הה"ד ולאדם לא מצא עזר כנגדו (שם כ) ואיהו קרא לון לכל חד שמהן כפום חילא דלעילא דאתמר בהון (&) המוציא במספר צבאם לכלם בשם יקרא לכל חיה ומלאך ואופן קרא לון בשם ידוע לכל חד על מתכונתו בעבודתו ובמשמרתו:</p>	<p>בראשית תרי"י שב"א, והם שתי נקודות, שתי יצירות, שנאמר בהן "ויצר יה"ה אלהים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו וכו'", בא וראה, כמה נשמות וכמה ציורים צייר הקדוש ברוך הוא בדמות המרכבות של מעלה, שהן חיות הקודש, שבני אדם יורשים מהם נשמות, ומביא הקדוש ברוך הוא את האדם בגלגול על כולם, לראות מה יקרא לו, ולא מצא בהם עזר, זהו שנאמר "ולאדם לא מצא עזר כנגדו", והוא קרא להם לכל אחד שמות כפי הכח שלמעלה שנאמר בהם "המוציא במספר צבאם לכלם שמות יקרא", לכל חיה ומלאך ואופן קרא לו בשם ידוע לכל אחד על מתכונתו בעבודתו ובמשמרתו.</p>
--	--

בראשית תרי שבא - ר"ל, ששם ב' תיבות האלו: **ואינן תריין כו'** - ר"ל, השבא, וזהו "תריין", תריין נקודין. ומפרש איזה נקודין, והוא השבא, וכאלו אמר "תרי נקודין של שבא". ומפרש והולך מהו תריין נקודין, **תרי יצירות**, ורמיז פסוק וייצר¹ כו', אבל פסוק, לא טוב (&), כבר פי' סוף תיקון נ"ו (&) ורמיז לקמן בתיקון ס"ב (&) ושאר תיקונין. ושני יצירות עוף משמים וחית משדה, וכן הוא למעלה, וז"ש לעיל (צג ע"ב &) **ובהוא זמנא הוה איהו שליט על כל המוני עילא ותתא**, שהן ב' יצירות, וקרא לכל א' שמהן, כמו שמפרש והולך: **ת"ח כמה כו'** - זהו וייצר² כו' ולאדם כו', והוא משה רבינו ע"ה דהוא גלגולא דאדם, מ"ה דמשה (קכט ע"ב), אדם³ דאדם. וכן

- מאיר התיקון -

¹ צ"ל ויצר וצ"ע.

² צ"ל ויצר וצ"ע.

³ נדצ"ל אד"ם.

שכינתא הוא אדם ג"כ, חיה הרביעית, כמו משה רבינו ע"ה. ועי' בפרשת בראשית (כח ע"א)⁴ וייצר ה' אלהים כו' אינון עמי הארץ ואפילו באלין כו', והן ב' יצירות, חית השדה מעשיה, ועוף השמים מיצירה. וע"ל סוף תיקון מ"ה (&) ותיקון מ"ו (&). וכן צבאות עליונים ותחתונים שהן נו"ה⁵, ואדם הוא יסוד, שמט"ט ירש מעלתו. ועולם הוא מלכות, שהן כלל הכל. ועי' מה שכתבתי {קה ע"ד} במקום אחר, אבל כאן רמזו כמש"ש, ואמר שם אר"א והא מאן כו' א"ל ברי כו' ע"ש⁶:

<p>תא חזי אדם הוה ידע כל מלאך ואופן וחיה ושרף כל חד דהוה ממנא על שליחותיה והוה ידע כל שמא דכל חד דהוה כפום שליחותיה והכי הוה קרי ליה דהכי אשכחנא בספר רזיא"ל דאתייהיב לאדם קדמאה⁷, דמטרו"ן קרא ליה קודשא בריך הוא שמהן סגיאין לזמנין אתקרי מיטטור"ר⁸ (מי"מטור) בזמנא דממנא על מטרא ולזמנין אתקרי פתחו"ן סגרו"ן אטימו"ן (נ"א אטמו"ן) אטימו"ן¹⁰ בזמנא דאיהו אוטם חובין דישראל סגרו"ן בזמנא דסגר תרעין דצלותא פתחו"ן בזמנא דפתח תרעא דצלותא פסקו"ן (נ"א פיסקו"ן) בזמנא דפוסק הלכות דמתניתין במתיבתא תתאה והכי כל שמהן כפום שליחותיה והכי כל מלאך אשתני שמה כפום שליחותיה הה"ד (שופטים יג &) למה זה</p>	<p>בא וראה, אדם היה מכיר כל מלאך ואופן וחיה ושרף, כל אחד שהיה ממונה על שליחותו. והיה יודע כל שם של כל אחד שהיה כפי שליחותו. וכך היה קורא לו, שכך מצאנו בספר רזיא"ל שנתן לאדם הראשון, שמטרו"ן, קרא לו הקדוש ברוך הוא שמות רבים, לפעמים נקרא מיטטור"ר (מימטור) בזמן שממונה על המטר. ולפעמים נקרא פתחו"ן סגרו"ן אטימו"ן (אטמו"ן). אטמו"ן בזמן שהוא אוטם את חטאי ישראל. סגרו"ן בזמן שסוגר שערי התפלה, פתחו"ן בזמן שפותח שער התפלה. פסקו"ן (פיסקו"ן) בזמן שפוסק הלכות של המשנה בישיבה התחתונה. וכך כל השמות כפי שליחותו, וכך כל מלאך משתנה שמו כפי שליחותו, זהו שנאמר "למה זה תשאל לשמי והוא פלא", וכפי הנס</p>
--	--

– מאיר התיקון –

⁴ ז"ל: עוד פתח ואמר (בראשית ב יט) ויצר יהו"ה אלה"ם מן האדמה כל חית השדה וכל עוף השמים ווי לעלמא דאינון אטימין לבא וסתימין עיינין דלא מסתכלין ברזי דאורייתא ולא ידעין דודאי חית השדה ועוף השמים אינון עמי הארץ⁴ ואפילו באלין דאינון נפש חיה לא אשתכח עזר בהון (בגלותא) ושכינתא בגלותא ולא למשה דאיהו עמה דבכל זמנא דגלת שכינתא לא זז מנה. תרגום: עוד פתח ואמר, "ויצר ה' אלהים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים", אוי לעולם שהם אטומי לב וסתומי עיניים שלא מסתכלים בסודות התורה ולא יודעים שודאי חית השדה ועוף השמים הם עמי הארץ. ואפילו באלו שהם נפש חיה, לא נמצא בהם עזר (בגלות) לשכינה בגלות, ולא למשה שהוא עמה. שבכל זמן שגלתה שכינה לא זז ממנה. ביאור: עמי הארץ - אין עליהם תרעומת שלא למדו הסוד, דאינון נפש חיה, הם הת"ח הלומדי שהפשט ומניחים הסוד, עליהם היא התרעומת, לפי דלא אשתכח עזר בהון בגלותא לשכינתא, לפי שע"י סודות התורה שוקרה אדם עושה תיקון גדול לשכינה (מ"מ).⁵ עי'

⁶ א"ר אלעזר והא מאן יהב עובדא דאדם בישראל ובמשה אמר ליה ברי ואנת אמרת הכי וכי לא אוליפת (ישעיה מו י) מגיד מראשית אחרית אמר ליה הכי הוא ודאי ובגין דא משה לא מית ואדם אתקרי איהו ובגיניה אתמר בגלותא בתראה ולאדם לא מצא עזר (בראשית ב כ) אלא כלהו כנגדו וכן עמודא דאמצעייתא אתמר ביה ולאדם לא מצא עזר דאפיק שכינתיה מן גלותא הה"ד (שמות ב יב) ויפן כה וכה וירא כי אין איש

תרגום: אמר רבי אלעזר, והרי מי נתן מעשה של אדם [הראשון] בישראל ובמשה. אמר לו, בני, ואתה אמרת כך. וכי לא למדת "מגיד מראשית אחרית". אמר לו, כך הוא ודאי, ולכן משה לא מת, והוא נקרא אדם, ובגללו נאמר בגלות האחרונה "ולאדם לא מצא עזר", אלא כולם כנגדו. וכן נאמר בעמוד האמצעי "ולאדם לא מצא עזר" שיוציא שכינה מהגלות, זהו שנאמר @ "ויפן כה וכה וירא כי אין איש".

ביאור: ובמשה - משה רבינו ע"ה היה מסוד הזיהרא עלאה דאדם הראשון אשר נסתלק ממנו ע"י החטא, ואילו לא חטאו ישראל והיה נכנס לארץ ישראל, היה העולם חוזר לתיקונו כמו קודם החטא (דע"ה ח"ב קלט ע"ב).

⁷ עי' מלואים אות (ז).

⁸ עי' מדרש תנחומא (כי תשא לה): במדבר אני הולך לפניו מיטטור וה' הולך לפניו יומם משפיל להם את הגבוהים ומגביה את העמקים והמטרתי להם לחם מן השמים וכו'.

⁹ עי' לעיל לב ע"א, לב ע"ב, לג ע"א.
¹⁰ עי' זהר ח"ב רמט ע"ב.

תיקוני זהר עם ביאור הגר"א

<p>תשאל לשמי והוא פלאי וכפום ניסא דעבדין הכי איהו שמייהו:</p>	<p>שעושים כך השם שלהם.</p>
<p>ולכל שליחותא ושליחותא דילהון אית רגעא ושעתא ידיעא ומזל ידיע ויום וככב ידיע ותמן אשתני האי מלאך אתקרי בששים רבוא שמהן דמלאכיא¹¹ הוא אתקרי חסדיא"ל בזמנא דעביד חסד עם עלמא גבריאל"ל בזמנא דעביד גבורה בעלמא סתוריא"ל בזמנא דסתיר בני עלמא בגדפוי מאלין מלאכי חבלה הה"ד (תהלים צא ד) ותחת כנפיו תחסה צנה ואתקרי חתמיא"ל בזמנא דחתים זכוון וחובין על בני עלמא כתביא"ל בזמנא דכתב חובין וזכוון:</p>	<p>ולכל שליחות ושליחות שלהם יש רגע ושעה ידועה ומזל ידוע ויום ידוע וכוכב ידוע, ושם משתנה המלאך הזה נקרא בששים רבוא שמות של מלאכים, הוא נקרא חסדיא"ל בזמן שעושה חסד עם העולם, גבריאל"ל בזמן שעושה גבורה בעולם, סתוריא"ל בזמן שמסתיר את בני העולם בכנפיו ממלאכי החבלה הללו, זהו שנאמר "ותחת כנפיו תחסה צנה". ונקרא חתמיא"ל בזמן שחותם זכויות וחובות על בני העולם, כתביא"ל בזמן שכותב חובות וזכויות.</p>

ומזל ידיע כו' - דהכוכבים מערכתם נשתנה לפי המלאכים : בזמנא דסתיר כו' - כמ"ש (&) יושב בסתר עליון כו', וסיפא, ותחת כנפיו כו' :

<p>וכל מלאכא כפום שמייה אית ליה קרא באורייתא כתביא"ל על שם (שמות לב &) והמכתב מכתב אלהים הוא וגו' זכריאל"ל על שם זוכר ברית אבות ואית ליה קרא זכרנו לחיים ואתכפיא² בזכור שמריאל"ל בשמור חסדיא"ל בחסד גבריאל"ל בגבורה צדקיא"ל בצדק, רפאל"ל (ברפואה יתוא"ל) בתפארת, מלכיא"ל במלכות. אין מלאך שאין לו עיקר ויסוד בספירות, ולכל ספירה יש שם ידוע והוי"ה ידועה, ולכל השמות שם יש להם עיקר ויסוד.</p>	<p>ולכל מלאך כפי שמו יש פסוק בתורה. כתביא"ל על שם "והמכתב מכתב אלהים הוא וגו'". זכריאל"ל על שם, זוכר ברית אבות. ויש לו פסוק "זכרנו לחיים", ונכנע בזכור. שמריאל"ל, בשמור. חסדיא"ל בחסד, גבריאל"ל בגבורה, צדקיא"ל בצדק, רפאל"ל (ברפואה יתוא"ל) בתפארת, מלכיא"ל במלכות. אין מלאך שאין לו עיקר ויסוד בספירות, ולכל ספירה יש שם ידוע והוי"ה ידועה, ולכל השמות שם יש להם עיקר ויסוד.</p>
---	--

*זכריאל זכרנו לחיים ועל שם זוכר ברית אבות ואשתרשא בזכור - ור"ל דנק' זכריאל בזמנא דזוכר לחיים, וקרא דיליה (&) וזכרתי את בריתי יעקב כו', ואמר בקצרה ע"ש שזוכר ברית אבות, ולשון המורגל בתפלה, וכן זכרנו לחיים. ואמר ששרשו בספירן הוא בזכור, והוא בצדיק, ששם מקום הזכירה ומקום החיים, אל חי, ושם כל זכורך (&), מאן דרשים ברשימא קדישא דאיהו דכר כו'¹², ומ"מ הוא בנצח כמש"ל תיקון י"ג (כט ע"ב &)¹³, בו נח צדיק, ותנח התיבה (&), והם¹⁴ בדיבור א', ב' פלגי, דאינון חד. ואמר בשמור בצדק במלכות, דהן בחי' שונות, והכל במלכות, וכן ששים רבוא שמהן, והן בע"ס: שם ידיע - הוא בנוק': והוי"ה ידיע - בדכורא, ור"ל בשינוי הנקודה, וע"ל סוף תיקון נ"ה (&) ומש"ש: וכל שמהן תמן - ר"ל, בספירן: *עקרא ויסודא וכל מלאכיא דסוסיהון כו' - כצ"ל ול"ג והאי כללא נקוט כו' עד ע"ש שמא דיליה, והוא הגהת תלמיד:

<p>(והאי כללא נקוט בידך דכל ממנן דלעיל שמהן דילהון תליין בספירן ושמהתהון כל חד אית ליה קרא על שם שמא דיליה)³:</p>	<p>והכלל הזה נקט בידך שכל הממונים שלמעלה, שמותם תלויים בספירות ולשמותיהם יש לכל אחד פסוק על שמו.</p>
<p>וכל מלאכיא דסוסיהון סוסי אשא ומרכבותיהון אשא וקשתותיהון אשא ורומחיהון אשא וכל מאני</p>	<p>וכל המלאכים שסוסיהם סוסי אש ומרכבותיהם אש וקשתותיהם אש ורומחיהם אש, וכל כלי הקרב</p>

- מאיר התיקון -

¹¹ ומה שנודע כי למט"ט הוא רק ע' שמות הכוונה כי הם מיוחדים רק אליו לבד (לש"ו).
¹² ע"י זהר ח"ג עב ע"ב: דישראל רשימין ברשימא קדישא בבשריהון ואשתמודען דאינהו דיליה.
¹³ כט ע"ב (לש"ו).
¹⁴ פי' זכור ושמור.

קרבא דילהון אשא יסודיהון בגבורה ומלאכי חבלה דאינון אשא יסודא דילהון בגיהנם:	שלהם אש, יסודם בגבורה ומלאכי החבלה שהם אש יסודם בגיהנם.
ואית מלאכיא דאתמר בהון עושה מלאכיו רוחות יסודא דילהון בעמודא דאמצעיתא:	ויש מלאכים שנאמר בהם עושה מלאכיו רוחות יסודם בעמוד האמצעי.
ואית מלאכיא דאינון ממיא דרקייעא דאתמר בהון והמים אשר מעל השמים (&) מסטרא דימינא בלהון עקריהון לעילא:	ויש מלאכים שהם מהמים של הרקיע, שנאמר בהם "והמים אשר מעל השמים", מצד הימין, כולם עקרים למעלה.
ולית מלאכא דלא אשתכח ביה שם יהו"ה דאשתכח [צה ע"א] בכל אתר כגוונא דנשמתא דאשתכחת בכל אבר ואבר ובגין דא אית לבר נש לאמלא יהו"ה בכל ספירן ובכל כורסיין ובכל מלאכין ובכל אבר ואבר דבר נש דלית אתר פנוי מניה לא בעלאין ולא בתתאין:	ואין מלאך שלא נמצא בו שם יהו"ה, שנמצא בכל מקום, כמו שהנשמה שנמצאת בכל איבר ואיבר. ולכן יש לאדם להמליך את יהו"ה בכל הספירות ובכל הכסאות ובכל המלאכים ובכל איבר ואיבר של האדם, שאין מקום פנוי ממנו לא בעליונים ולא בתחתונים.

דאשתכח בכל אתר כגוונא דנשמתא - דהוי"ה הוא נשמתא, ונוק' הוא גופא, כמש"ל (סג ע"ב &), ומסט' דגופא, ועמש"ש. ולכן כל השמהן הן בגופא דכל אבר ואבר וגיד ועורק ודופק ועצם וכל שרטוט וקו וציור, הכל שם אחר. והוי"ה הוא אחד בנשמתא, ולכן אין רשאי להשתמש בשמא בלא הויה¹⁵ כנ"ל סוף תיקון נ"ה (&), דהיא א', אלא דנשתנה לפי האבר דמתפשט ביה, והוא הנקוד, ובעצמו אין שינוי. וכן הוא שם הוי"ה בכל העולמות כולהו, שהן אדם א' בכללו, וז"ש ובג"ד אית לבי"נ כו', ולכן כל המצות כולן רמיזין בהוי"ה, ואמר **אלא בעלת העלות כו'**, ר"ל א"ס¹⁶, והוא בכתר, שמשם הכל א', דהוא א', אבל הכל בא"ס, וע"ל (יב ע"ב &), סג ע"א (&): {קו ע"א}

יהו"ה לא אתקרי ביחודא דארבע אתוון אלא בעלת העלות דמיחד לון ובגין דאיהו מיחד ארבע אתוון ביה אתקריאו (קו ע"א) יהו"ה ביחודא דהא ה' אחד ושמו אחד (זכריה יד ט) ובגין דא שוי אמונה דישראל בארבע אתוון אלין ¹⁷ וכל שמהן שוי כנויין לשמא דא לית שמא עד אין סוף ועד אין תכלית ¹⁸ רברבא ושלטנא מן דא לעילא עד אין סוף ולתתא עד אין תכלית וכל חיילין ומשריין מניה דחלין ומודעזיין:	יהו"ה לא נקרא ביחוד של ארבע האותיות, אלא בעלת העלות שמיחד אותם, ומשום שהוא מיחד ארבע אותיות, נקראו בו יהו"ה ביחוד אחד, "יהו"ה אחד ושמו אחד", ולכן שם את אמונת ישראל בארבע האותיות הללו, ואת כל השמות שם כנויים לשם הזה. אין שם עד אין סוף ועד אין תכלית, גדול ושליט מזה, למעלה עד אין סוף ולמטה עד אין תכלית, כל החיילות והמחנות ממנו פוחדים ומזדעזעים.
---	---

תקונא תמניא וחמשיין

בראשית ¹⁹ ברא אלהי"ם (איהי) את בת יחידה איהי (תהלים מה יד) בת מלך פנימה (איהי) את אמתא דילה ועלה אתמר (בראשית ב כא) ויפל ה' אלהי"ם	בראשית ברא אלהי"ם (היא) את בת יחידה, היא בת מלך פנימה, (היא) את האמה שלה, ועליה נאמר "ויפל ה' אלהי"ם"
---	---

– מאיר התיקון –

¹⁵ ועי' שם אריכות במלואים.

¹⁶ עי' & א"ס מלבר, וכתר מלגאו.

¹⁷ עי' מלואים אות (ח).

¹⁸ עי' לעיל מח ע"ב ד"ה קמו (לש"ו), הוב"ד במלואים אות (ט).

¹⁹ תיקון נ"ח על והנחש כו' (קח רע"ב) כולל בתוכו ה' תיקונים (דברי רבינו לעיל יח ע"ד).

<p>תרדמה על האדם ויישן וכו' מאי ויסגור פתח רבי שמעון ואמר (&) ויריחו סוגרת ומסוגרת מאי ויריחו דא איהי ירח דאיהי גופא דילה אמתא מברתא דמלכא דאיהי נקודה דילה סוגרת ומסוגרת מלגא כגוונא דא ⚔:</p>	<p>יהו"ה אלהים תרדמה על האדם ויישן וכו'. מה זה "ויסגור". פתח רבי שמעון ואמר "ויריחו סוגרת ומסוגרת", מה זה "ויריחו", זהו הירח, שהוא הגוף שלה. האמה מבת המלך, שהיא הנקודה שלה "סוגרת ומסוגרת" מבפנים, כדוגמא זה ⚔.</p>
---	--

בראשית כו' איהי בת יחידה כו' פנימה איהי אמה ועלה אתמר ויפל כו' - ור"ל דהיא בת דבראשית, ואמה דאלהים, והכל בנוק', דהיא עקב עם יו"ד דפרח ממנה, הוא יעקב, כמש"ל (צד ע"א קה ע"א), ועי' ברע"מ סוף ח"א (רסו ע"ב)²⁰, והוא יו"ד דבראשית, נשאר ראש דכורא, כמ"ש ברע"מ שם. ועיין תיקון ל"ט (&) וז"ש בריש פרשת בראשית (זו"ח מדרש הנעלם ה"ע"א) דבראשית הוא בית ראש²¹ דו"נ באו"א וכן הוא בזו"נ, והוא ראש דישראל, שנאמר (&) הוא יושפך ראש ואתה כו', וכמ"ש ברע"מ (שם) וכמ"ש (&) במ"א בארוכה, ונשאר מישראל ל"י, והוא הנשאר מאמה דאלהים, והוא שם הגדול יל"י, כמש"ש בארוכה הרבה²². ובת הוא ברתא דמלכא באצילות, ואמה הוא בבריא, ועי' בפרשת תצא (רעט ע"ב)²³ אבל סלע דילי איהי ברתא דמלכא כו', ובפרשת משפטים (צד ע"ב)²⁴ ת"ח ב"נ כד אתיילד כו' ותלת אלין אינון אמה ועבד ושפחה דברתא דמלכא זכה יתיר יהבין ל"י נשמתא בארץ אצילות מסט' דבת יחידה ואתקריאת איהי בת מלך כו' ובג"ד כד ב"נ זכי בנפש מסט' דבת יחידה כו'. וכן אמר שם למעלה²⁵ ת"ח שכינתא אית דאתקריאת כו'. וז"ש עלה אתמר כו', ר"ל דצלע הוא אמה, ובשר הוא בת מלך פנימה, וכמש"ל (נד ע"ב מו ע"ב) דא סלע מטטרון דבגינה אתמר ויקח א' מצלעותיו ויסגור בשר תחתנה מאי בשר ההוא דאתמר ב"י בשגם הוא בשר, ור"ל בת מלך הנ"ל, שהיא דרגיה דמשה כמש"ל (נג ע"ב &) בארוכה עש"ה. ואף שאמר שם מט"ט, הנה מט"ט כולל כל הג' עולמות²⁶, ראשו בבריא גופו ביצירה כו' (ליקוטי תורה בראשית), אלא שנקרא היצירה על שמו, לפי שגופו שם. וכמו שכל האצילות נקרא על שם ז"א, כן הוא בעולמות, ושמו כשם רבו (סנהדרין לח ע"ב)²⁷. וז"ש פתח ר"ש כו', דאיהי גופא דילה, אמתא כו', דאיהי נקודה דילה כו' כגוונא דא ⚔ ובגינה כו', דהנקודה הפנימית שבירח היא בת מלך כמ"ש בר"מ (פ' פנחס רמח ע"ב)²⁸ ועוד ובר"ח כו' לזימנין סיהרא הות

- מאיר התיקון -

²⁰ עי' מלואים אות (י).

²¹ ז"ל: וממי אתה למד מהקב"ה קודם בנה בית וכוננו וזימן כל הפרנסה והמזונות קודם שיבא אדם לעולם האין ברא את העולם בראש שהוא הבית וזימן כל הפרנסה האין ברא את הבהמות ואת החיות ואת העופות והדגים הצמחים והאילנות שהם זימן כל הפרנסה לאחר שהכין הכין והפרנסה הביא את האדם וברא אותו ואת אשתו והולידו בנים ועשו ישוב בבית ועל כן נאמר בראשית בית ראש כאשר תבין באותיות תמצא ב"ת ראש וכן התחילה התורה בראשית כלומר בית ראשית והכל ענין אחד.

תרגום: וממי אתה למד מהקדוש ברוך הוא קדם בנה בית וכוננו וזמן כל הפרנסה והמזונות קדם שיבא אדם לעולם וברא את העולם בראש שהוא הבית וזמן כל הפרנסה האין ברא את הבהמות ואת החיות ואת העופות והדגים הצמחים והאילנות שהם זמן כל הפרנסה לאחר שהכין הבית והפרנסה הביא את האדם וברא אותו ואת אשתו והולידו בנים ועשו ישוב בבית ועל כן נאמר בראשית בית ראש כאשר תבין באותיות תמצא ב"ת ראש וכן התחילה התורה בראשית כלומר בית ראשית והכל ענין אחד.

²² עי' מלואים אות (יא).

²³ עי' מלואים אות (יב).

²⁴ עי' מלואים אות (יג).

²⁵ ז"ל: תא חזי [נשמתא] (שכינתא) אית דאתקריאת אמה ואית ושכינתא דאתקריאת שפחה ושכינתא אית דאתקריאת ברתא דמלכא הכא אית איש דאתמר ביה ויהו"ה איש מלחמה (שמות טו ג) ואית איש דאתמר ביה (דניאל ט כא) והאיש גבריאלו (והאיש גבריאל ואית איש דאתמר ביה ה' איש מלחמה):

תרגום: בא וראה, יש נשמה שנקראת אמה, ויש נשמה שנקראת שפחה, ויש נשמה שנקראת בת המלך. כאן יש איש שנאמר בו "ה' איש מלחמה", ויש איש שנאמר בו "והאיש גבריאל".

²⁶ דע"ה ח"ב פט ע"ג תחתון, דע"ה ח"ב כד ע"ב עליון, לג ע"ב תחתון, צא ע"ג עליון - לא עשיתי

²⁷ עי' מלואים אות (ל).

²⁸ עי' מלואים אות (יד).

כג"ד כו' וההיא נקודה כו', כל כבודה בת מלך פנימה, וירח עצמה היא צלע הנ"ל, סיהרא חיוורא. ועי' בפרשת בראשית (כח ע"א)²⁹ ויקח א' מצלעותיו מצלעותיו דמאן אלא מאלין עולמין דמטרונית' נטלו או"א חד מינייהו ואיהו סטרא חיוורא יפה כלבנה ויסגור בשר תחתנה דא בשר דאתמר ב' בשגם הוא בשר בשר דמשה סומק ועליה אתמר פני משה כפני חמה (ב"ב עה ע"א) ובג"ד יפה כלבנה ברה כחמה כו', אלא דשם מדבר באופן אחר, דצלע הוא סיהרא, מלכות, ואיהו חד מעולימתין דילה, דאינון אילות דסחרני כורסיא. ועי' בפרשת אחרי מות (סח ע"א)³⁰ אילות אילת כתיב חסר דא אילת השדה כו' כל אינון איילתא דסחרני כורסיא יקרא קדישא הה"ד (שיה"ש ג ט) ששים גבורים סביב לה כו', והוא ע"ב עולמין דילה, י"ב דתחותה. ועי' בפרשת ויקהל (קצז ע"ב)³¹ את כל עדת בני ישראל אינון תריסר משריין קדישין כו' דהא מטרוניתא לא אתחזי למיתי לבעלה אלא באלין בתולתאן עולמתהא דייתון עמה כו' וכל חכם לב בכס אלין אינון שיתין מקורין דאשקאן עלמא כו', ועי' בפרשת ויקרא (כא ע"ב) מאן אילת השחר דא כ"י כו'³² ואיהו חד מן הנהו איילות וכמ"ש (שיה"ש ו ח) ששים המה מלכות כו' (&) אחת היא יונתי תמתי כו'. ובשר דמשה הוא דעת דילה, שהן גבורות, והיא דחילא ואמתני, כמ"ש בר"פ תרומה (קכו ע"ב)³³ והיא איומה כנדגלות (&)³⁴. ועי' באד"ר (קלה ע"א) וימלוך באדום כו'³⁵, והוא דרגא דמשה רבינו ע"ה, וכמ"ש (&) בישראל לא קם כו', אשה כושית³⁶, ובז"ח פ' יתרו (לג ע"ב לט ע"ג)³⁷ כיון דאנהירת כחורו דאבנא בדולחא ע"כ ל"ל חיזו בשפירו לאסתכלא כו', וז"ש (&)

Commented [YL1]: ל
בדוק את זה.

– מאיר התיקון –

²⁹ עי' מלואים אות (טו).
³⁰ עי' מלואים אות (טז).
³¹ עי' מלואים אות (יז).

³² מאן אילת השחר דא כנסת ישראל דאקרי (משלי ה יט) אילת אהבים.
ביאור: פ' לאה המקבלת מהיסוד הנק' שחר, א"נ שחר הוא החסד ולאה מקבלת מהחסד (מ"מ). השכינה הקדושה אשר היא נקרא אז בעת תגבורות הדינין, והוא כל זמן הגלות בשם אילת השחר, על שם שהיא אילת אהבים ויעלת חן, כי תרעין דילה סתימין משום שפתחה סתום ורחמה צר (דע"ה ח"ב קכא ע"ב). נקראת אז אילת השחר ע"ש קדרותא דשחרא, וכמ"ש בפ' בשלח (מו ע"א) ופ' תרומה (קמ ע"א) ע' שם ושם. והוא בעת הקטנות, ונעשה אז הלידה, ר"ל הקריעה ופתיחת הרחם, ע"י סוד הנחש, ובסוד ב' הנשיכין הנ"ל וכמ"ש בפ' בשלח (נב ע"ב) (דע"ה ח"ב קכו ע"א).
³³ ז"ל: והאי נהירו דנפק מגו נהירו דקיק איהו ודחילאו (דחילו) ואמתני ותקיפא יתירא ואתפשט האי ואתעביד עלמא חדא דנהיר לכל עלמין עלמא סתימא דלא ידיע כלל ובגויה דיירין שית רבוא אלף דאינון דיירין וחילין ומשיריין עלאין:

תרגום: והאור הזה שיוצא מתוך האור הדקיק, הוא מפחיד ואימתני ותקיף יותר, וזה התפשט ונעשה עולם אחד שמאיר לכל העולמות. עולם נסתר שלא ידוע כלל, ובתוכו דרים שש רבוא אלף של אותם דיירים וחיליות ומחנות העליונות.
ביאור: ומשיריין - ג' דרגין חב"ד, י"ד וב' קוין (יהל אור).

³⁴ עי' מלואים אות (יח).

³⁵ ז"ל: וימלוך באדום רזא חדא הוא אתר דכל דינין מתקטריין תמן ותליין מתמן.
תרגום: "וימלוך באדום" הם סוד אחד, המקום שכל הדינים מתקשרים שם, וכולם תלויים משם: ביאור: התפשטות הבינה היא בבחינת המלך הראשון, שהרי הדעת נובע מהבינה. ובמעיה, כלומר ביסוד דבינה, גנוז בוצד"ק הרי הוא תחילת התגלות הדינים. והיינו הדעת דגבורות הרמוז כאן (בהגר"א על ספד"צ ח ע"א ד"ה בראשית).

³⁶ עי' זהר ח"ב קל ע"א שזה לשון? של חיבור, ועי' אריז"ל ספר הליקוטים פרק יא שזה אחריים של יסוד אבא שהוא בחי' הדעת דז"א. { }

³⁷ ז"ל: והאי נוגה איהו נציצו דהציצין כאשא ונהיר סומקא דיליה ומגו דא בשעתא דעאל ונקיב גו ההוא אבנא איהי שפירא בחיזו בתרין צבעים @ אתחזייה האי אבנא ואצטבע בגין דאיהו גוון חשוך בקדמיתא כיון דאתתקנת לקבלא נהורא אתער נהירו מסטרא דימינא ואתניהרת בחוורו כיון דאנהירת בחוורו כאבנא בדולחא עד כען לית לה חיזו בשפירו לאסתכלא עד דאתא סטרא דשמאלא דההוא נוגה דסומקא ועאל בגויה ההוא סומקא בההוא נוגה כדן איהי שפירא בחיזו שפירא בריוא לאסתכלא איהי אבנא יקירא בשלימו בצבעים @ כאתתא שפירא בחיזו חוור וסומק וכדין אתוון מנצצן בגוה ונפיק בגו ההוא נציצו ברק מברקת נהיר לפום שעתא חיור וסומק סומק וחיור

תרגום: וזה הנוגה הוא ניצוצין המתנוצצין כאש, ומאיר האדום שבו, ומחמת זה, בשעה שנכנס ונוקב תוך האבן ההוא, היא יפת מראה, בשני צבעים @ נראית ונצטבעת זו האבן, לפי שבתחילה גוון חשוך, וכיון שנתקנה לקבל הארה, מתעורר האור מצד ימין, ומאירה בלבן, כיון שהאירה בלבן כאבן הבדולח, עד עתה אין לה מראה של יופי להסתכל, עד שבא צד שבשמאל שבנוגה שהוא בגוון אדום, ונכנס בתוכה אותו האדום באותה הנוגה, אז היא יפת מראה יפת תואר להסתכל

לעשות בהם משפט כתוב הדר הוא כו'³⁸. אבל כאן מיירי באופן אחר כנ"ל, וכל ג' עולמות ב"ע הוא גופא דילה, והן מבינה דילה ולמטה דמקננת בג' עלמין, והן גופא דילה. { קו ע"ב } אבל חכמה דילה, שנק' בת מלך פנימה, נקודה בהיכליה³⁹ פנימה, דעלה נאמר כל כבודה דחכמה, נקרא כבוד, ל"ב נתיבות (פ"י פ"א מ"א). וכורסייא הוא כסא לכבוד, והכל במלכות, חכמת שלמה⁴⁰ (זהר ח"ב נד ע"א), מקדשי תיראו. ואף שבפ' משפטים שם אמר, מאן גופא דברתא דמלכא דא מטטרון והאי גופא איהי אמה דשכינתא כו', כבר כתבתי שכולם נקראו מט"ט. ואמר בפרשת בראשית שם וייצר ה' אלהים כו' ולא למשה דאיהו עמה, ור"ל לא לשכינתא, לעשות בגינה ולא למשה, הוא קבלה דמשה, וכמש"ל (עו ע"ב פא ע"ב) כלא אינון כבעירין כו' ואפילו אינון דמשתדלין באורייתא כל חסד דעבדין לגרמיהו כו' ולא בעאן לאשתדלא בחכמה בקבלה כו'⁴¹ דגרמין דאסתלק נביעו דחכמה דאיהו יו"ד מינה ואשתארת ב' יבשה כו', והן אלו ב', אמתא גופא דילה גופי הלכות, בית דילה, ויו"ד היא בת מלך, נקודה שבבי"ת, נקודי⁴² בהיכליה כמ"ש בכ"מ. ואמר שם (זהר בראשית) ובגינה אתמר בגלותא בתראה ולאדם לא מצא כו' בההוא זמנא ויפל כו' תרדמה דא גלות דאתמר ותרדמה נפלה כו' ויקח אחת מצלעותיו כו' כנ"ל והוא בניינא דילה לעת הגאולה, וכמו שמפרש והולך שם. ואמר שם ויסגור בשר בעאן לאגנא עלה כו' ד"א ויסגור בשר כו"א לעומת המסגרת מסגרת מתקיימת דבה מטרוניתא (יחזקאל מו א) יהיה סגור ששת ימי המעשה. ומפרש ויסגור כמ"ש כאן, דהיא סגורה במט"ט, גופא דילה, כל ששת ימים, ושם מסתרת לאגנא עלה, כמ"ש למעלה בכמה מקומות. וז"ש ובגינה אתמר לעומת המסגרת כו', ור"ל כמו שמפרש והולך דמסגרת הוא לבא, דשם נסגרת נקודה בהיכלי, וכמש"ל תיקון כ"ט (&) מעין חתום דא ראשית נקודי בהיכלי כו' קנקן דהאי יין דא לבא דב"נ כו' וכד איהו קנקן דאיהו לבא דכיא מלגאו ומלבר שריא תמן חכמה כו'. וז"ש מאי הטבעות אלין תרין אודנין כו': ואמר שם דלבא הוא בי"ת חתום בוא"ו והוא מ"ם. וע"ל ריש תיקון ה (&) ובשני אודנין הוא סוד שם מ"ב, וכמ"ש בו"ח (ו ע"ב ב ע"ב)⁴³, ועמש"ל (לז ע"ב &) וצ"ל דמפרש מ"ש לעומת המסגרת תהיין הטבעות, אינן אותן הטבעות שנאמר למעלה, דהן ארבע טבעות:

<p>ובגינה אתמר (&) לעמת המסגרת תהיין הטבעות וגו' מאי הטבעות אלין תרין אודנין דלבא דאינון עגולין כטבעות ולבא איהו לשמאלא הכי פתורא צריך לשמאלא שלחן בצפון⁴⁴ לבתים</p>	<p>ובשבילה נאמר "לעומת המסגרת תהיין הטבעות וגו'". מה זה הטבעות אלו, שני האזנים של הלב, שהם עגולים כטבעות. והלב הוא לשמאל, כך השלחן צריך לשמאל, שלחן בצפון (ב"ב כה ע"ב). "לבתיים לבדים" מה זה לבתיים</p>
---	---

– מאיר התיקון –

[בה], והיא אבן יקרה בצבעי@ם שלמים, כמו אשה יפת מראה לבן ואדום, ואז האותיות מתנוצצות בתוכה, ויוצא מתוך אותו ההתנוצצות הברק המברקת, ומאיר לפי שעה לבן ואדום, ולבן.

³⁸ עי' שער הכוונות (תפילת השחר א): לעשות בהם משפט כתוב הוא בבינה שהוא משפט וגבורה עלאה. ועי' ב"ע רכ ע"א: כל יופי והידור של ז"א לעשות נקמה בגוים כו' וכתוב הדר הוא לכל חסידיו כו' הם אותם דמושרשים בז"א שכל עיקר העבודה הוא לנצחא שנאין להכרית הקליפות, ועי' עוד שם מד ע"א: תיקונא יאה נגד בינה שכל היופי תלוי בצבעי@ם וידוע כי הצבעי@ם הם מה"ג מבינה.

³⁹ עי' לעיל יד ע"א, והוא הנקודה שבתוך הב' דבראשית, כי בתוך הב' יש דגש קל והוא נקודה, והיא מחכמה י' שבשם שנקרא ראשית. והחכמה הוא שורה בתוך הבינה, שהבינה היא היכל דילה בית דילה, שכל נוק' היא היכל ובית להזכר. והנה נקרא החכמה בשם נקודה עלאה נקודה סתימא, וכמו שאמרו בזוה"ק פ' שמות (דף ד ע"א) משום שהוא סתימא תמיד בהיכליה שהוא בינה (ביאורים שם). עי' לקמן כ ע"ב שזה בסוד יסוד דחכמה שנעלם ביסוד דבינה, ועי' דברי רבינו בפירושו לספד"צ ב ע"א שזו היא בחינת הדעת העומד בין אר"א שתמיד נעלם מכיוון שתמיד הם בזיווג והדעת הוא עצם מציאות הוויית הזיווג.

⁴⁰ עי' לקמן קיא ע"א

⁴¹ "בקבלה כו" נמחק בתיקו"ז שם, ובמקומו איתא "דקבלה".

⁴² נדצ"ל נקודא.

⁴³ ז"ל: השתא אשתכח דה"א דא בכל אינון רזין עילאין בההוא רתיכא קדישא באינון תריסר ברזא דעשר ספירן ברזא דמ"ב אתוון מחקקן דבשמא קדישא כלא אתכליל בהאי דיוקנא דה"א.

תרגום: עכשו נמצא שהה"א הזו בכל אותם סודות עליונים באותה המרכבה הקדושה באותם שנים עשר בסוד עשר ספירות בסוד של ארבעים ושנים אותיות המחקקות שבשם הקדוש הכל נכלל בדיוקן הזה של ה"א.

<p>לבדים (&) מאי לבתים אינון תרין בתי לבא מאי לבדים אינון תרין כליין תרווייהו לבר עלייהו אתמר והיו תואמים מלמטה (&) תרי כנפי ריאה ויחדיו יהיו תמים על (קו ע"ב) ראשו (&) ובג"ד שמיעה תליא בלבא ואוקמוה מ"מ הלב שומע⁵:</p>	<p>אלו, שני בתי הלב. מה זה לבדים, אלו שתי הכליות, שניהם בחוץ, עליהם נאמר "והיו תואמים מלמטה" שני כנפי ריאה "ויחדיו יהיו תמים על ראשו". ולכן שמיעה תלויה בלב, ופרשוה בעלי המשנה (ברכות ס &) הלב שומע.</p>
---	--

Commented [YL2]: 1
כן פרשו

*ולבא כו' שלחן בצפון ובג"ד שמיעה תליא בלבא ואוקמוה מ"מ הלב שומע לבתים לבדים כו' תמים על ראשו ת"ח אתמר בהאי כו' - כצ"ל, ור"ל לכן אמרו דשמיעה הוא בשמאל, כמ"ש לקמן תיקון ע (&) (לב הוא לשמאל וכ"פ שמיעה בכינה, וכמ"ש (&) אשר לא תשמע לשונו) ואמר על מלכות דאיהי לשמאלא, ועי' לעיל ריש תיקון נ"ה (&) ודא לבא לשמאלא מלכיות זכרונות כו', ובתיקון כ"ד (עו ע"ב) דתהא לב נטיר מכולא דאיהי שבת שמור ומוחא זכור כו' מנרתא לדרום כו' פתורא צריך לתקנא לה לגבי צפון ופתורא איהי שכינתא תתאה דאתמר בה כל כבודה בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה (תהלים מה יד) מאי זהב דא גבורה דאתמר בה מצפון זהב יאתה (איוב לו כב) ממשבצות זהב תרי סמכי קשוט, והן ב' כליין, שנים כרובים זהב, והן לבדים דכאן, כמו שמפרש והולך: מאי לבדים כו' תרווייהו לבר - ר"ל, שהן נק' לבר, תרי סמכי קשוט, והוא לבר⁴⁴. ואמר עלייהו אתמר והיו כו', ר"ל על הכוליין שהן אחים תאומים, כידוע דכל מה דדא עביד דא עביד⁴⁵, שנים כרובים איש אל אחיו, ואמר תרי כנפי ריאה ויחדיו כו', שהן שניהם ביחד. משא"כ בכליות שהן לבדן כל א', וכן הם תמים, וכמ"ש ל' ריש תיקון כ"ה (&) ויעקב איש תם וס"ת כך צריך למהוי תם כו' כג"ד אינון חמש כנפי ריאה כו' ותרי אמות אינון בריאה כו':

<p>תא חזי אתמר בהאי צלע ויקח (בראשית ב טו) ולבתר (שם כב) ויבן ה' אלהים את הצלע מאי ויבן אלא (מלכים א' ה יג) בנה בניתי בית זבול לך וגו' (שם ו ז) והבית בהבנותו אבן שלמה מסע נבנה תרי בתי לבא אינון תרי בנינין דהאי קרא הה"ד והבית בהבנותו דא בית ראשון אבן שלמה מסע נבנה דא בית שני ולקבלייהו אמר בנה בניתי תרין בנינין חד אתקריאת בניינא דאימא עלאה ותניינא בניינא דאימא תתאה:</p>	<p>בא וראה, נאמר בצלע הזו "ויקח", ואחר כך "ויבן יהוה" אלהים את הצלע". מה זה "ויבן". אלא "בנה בניתי בית זבול לך וגו'", "והבית בהבנותו אבן שלמה מסע נבנה", שני בתי הלב, הם שני בנינים של הפסוק הזה, זהו שנאמר "והבית בהבנותו", זה בית ראשון. "אבן שלמה מסע נבנה", זה בית שני. וכנגדם אמר "בנה בניתי", שני בנינים, אחד נקרא הבנין של האם העליונה, והשני הבנין של האם התחתונה.</p>
--	--

{ קו ע"ג } ת"ח אתמר כו' ולבתר ויבן - ר"ל, דהן ג' עלמין דמט"ט⁴⁶, ויקח את הצלע הוא גוף דמט"ט ביצירה (ליקוטי תורה בראשית)⁴⁷, ויבן בכריאה ועשיה, ב' בניינים, כמו שמפרש והולך, שהן ב' ההי"ן, כמ"ש לעיל ריש תיקון מ"ב (&), והן מקננין בהן, וז"ש אינון תרין בניינין דהאי קרא ר"ל בכריאה ועשיה: ולקבלייהו כו' חד כו' - ר"ל, באצילות שמקננין בהן:

Commented [YL3]: ?

<p>ועוד ויבן לישינא (בראשית ל ג) ואבנה גם אנכי ממנה בניינא דיבום (קו ע"א) וכמה דהאי נקודה איהי סוגרת ומסוגרת הכי צריכה ברתא דאיהי בתולה למיהוי סגורה ומסוגרת בבית אביה (בראשית כד טז) בתולה ואיש לא ידעה (&) ותרד העינה דא בת עינא סוגרת (קו ע"ב) ומסוגרת בעינא ותלת גווינין סחרין לה ועלייהו אתמר (איוב לג כט) הן כל אלה יפעל א"ל פעמים שלוש עם גבר". וכשהוריד להם משה תורה לישראל, ממנה אמר "היו נכונים</p>	<p>ועוד "ויבן" לשון "ואבנה גם אנכי ממנה", הבנין של יבום. וכמו שהנקודה הזו היא סגורה ומסוגרת, כך צריכה הבת, שהיא בתולה, להיות סגורה ומסוגרת בבית אביה. "בתולה ואיש לא ידעה" "ותרד העינה" זו בת העין, סוגרת ומסוגרת בעין, ושלשה צבעים סובבים אותה, ועליהם נאמר "הן כל אלה יפעל א"ל פעמים שלוש עם גבר". וכשהוריד להם משה תורה לישראל, ממנה אמר "היו נכונים</p>
---	---

- מאיר התיקון -

⁴⁴ עי' (&) לבר מגופא

⁴⁵ עי' לעיל צה ע"ג, רגל א' בלא חבירו אינו משמש כלום.

⁴⁶

⁴⁷ וראשו בכריאה ורגליו בעשיה. עי' לעיל הערה 26, ולקמן הערה 291.

<p>לון משה אורייתא לישראל מינה אמר (&) היו נכונים לשלשת ימים אל תגשו אל אשה שלשת ימים לקבל תלת גוונין דעינא ואיהי טמירא וסתירא בהון ואיש לא ידעה בהון עד דאתפשטת מנייהו:</p>	<p>לשלשת ימים אל תגשו אל אשה". שלשת ימים כנגד שלשת הצבעים של העין, והיא טמירה ונסתרת בהם. "ואיש לא ידעה", בהם עד שהתפשטה מהם.</p>
--	---

ועוד ויבן לישנא כו' בנינא דיבום - עי' בפרשת בראשית שם (כח ע"א)⁴⁸, ויבן ה' אלהים את הצלע, הכא אתרמיז רזא דיבום, דאמרו ביה כיון שלא בנה שוב לא יבנה, הה"ד אשר לא יבנה את בית אחיו, אבל לגבי קב"ה אתמר ביה ויבן ה' אלהים או"א, בני לה לגבי, הה"ד בונה ירושלים ה' (תהלים קמו ב), ו' דאיהו בן י"ה או"א כו', ובג"ד בטורא דא אתבני בי מקדשא כו' ע"ש כל הענין, ועי' בפרשת תצא (רפ ע"ב)⁴⁹ כי ישבו אחים כו' פקודא דא ליבם אשת אח כו' והן כל אלה יפעל כו' הכא קא רמיז שינוי השם כו' באן אתר אתטמרת בעולימא דילה מט"ט וישנה כו' ביה רזא ישוב לימי עלומיו אבל שכינתא כו' עש"ה, ועי' בפרשת פנחס (ריז ע"א ע"ב)⁵⁰ אנוש דא רזא דההוא נער דסליק לסיכו ואתהדר כמלקדמין וע"ד אנוש כחציר ימיו כו' כציץ השדה כן יציץ דאתחדש ואתהדר כמלקדמין הכי יציץ וסליק מט"ט בגין כי רוח עברה בו כו' ודא הוא רזא דחנוך כו' ואוליד ליי כמלקדמין ואתחדש כנשר עולמין ואתהדר איהו נער.

והענין כי רזא דיבום הוא בעלמין ביי"ע שהן דמט"ט כמש"ש, וכמש"ל בתיקון כ"ה (&) ותיקון כ"א (&), וש"מ הרבה. ועי' בפרשת משפטים (ק ע"ב)⁵¹ הא תנינן קרי לה בת קרי לה אחות קרי לה אם וכולא איהו וכלא הוה כו' מאנא דהות לתתא היך אתעביד לעילא כיון דאיהו לא בעא לקיימא בההוא דרגי' דיוסף כו' כדן נחית לתתא ואתעבידת איהו אימי' כו' והא אתעקר מתמן והשתא איהו מעלמא דנוק' כו' עש"ב, וז"ש שכל יבום הוא במט"ט, ושם נשתנה כי כל השנויין ביה, כמש"ל בתיקון כ"א (&) ותיקון כ"ח (&) ולקמן תיקון ס"ח (קיד ע"א) וביה אשתני כל דיוקנין דלא דמו דא לדא, וכן בש"מ הרבה, והענין כי נשמתא לית לה שינוי, וכל השינויים הוא בגוף, כמ"ש בתיקון נ"ז (&) עמש"ש, וכמו נהורא בגוונין, דהשינוי אינו אלא בגוונין⁵², וכן הוא בנשמתא כידוע, וכן הוא כאן, כי עלמין דמט"ט הן גופא לגבי ברתא דמלכא באצילות, ולכן אין שינוי אלא ביבום כד נחית לעלמין דיליה.

וע"ל סוף תיקון ס (קט ע"א), ועוד ויורהו ה' עץ דא מטה דמשה דהוה מתהפך כו' ואמאי אתקרי מט"ט מטה דלזמנין מטה כלפי זכו לצדיקיא ולזמנין כו' דהכי איהו הוה מלאכא לקב"ה כגוונא דנשמתא דרכיב על גופא כו' ובהאי אתר צריך שינוי מעשה בגין דאתהפך מדינא לרחמי וקב"ה דאיהו מלגאו איתמר ביה (מלאכי ג ו) אני ה' לא שנית דאיהו רחום וחנון לית ביה דינא ולא שינויין כו' וע"ל (עג ע"ב &) מאנא דא גופא איהו עבד ואיהו רכיב לתלת סטרין אלין דאינון קטורא דיחודא חדא דאינון נר ה' נשמת אדם (משלי כ כו) והאי עבד איהו כנויא לכל שמהן שינוי לכל שמהן וביה מרכיבין כל אילנין עילאין מסט' דטוב כו'.

והענין מ"ש (&) ואבנה גם אנכי ממנה, וענין צדיק יסוד עולם (משלי י כה), כי השכינה אין בנינה בעוה"ז אלא ע"י רוחיהון דצדיקיא⁵³, כמ"ש בפ' תרומה (קמו ע"א)⁵⁴ ויקחו לי כו' רזא דרזין כו' שלימו דתקונא דהאי רוחא רוחיהון דצדיקיא בהאי עלמא רוחא דא אשתלים בזמנא דחנוך כו' אמר קב"ה רעותי לדיירא בינייהו אבל לא יכילנא עד דתתקון ההוא רוחא דילי דשריא בגוייהו הה"ד ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם כו', ור"ל דושכנתי בתוכם, ר"ל בתוך בני ישראל,

- מאיר התיקון -

⁴⁸ עי' מלואים אות (כ).

⁴⁹ עי' מלואים אות (כא).

⁵⁰ עי' מלואים אות (כב).

⁵¹ עי' מלואים אות (כג).

⁵² עי' לעיל

עי' יהל אור ח"ג ו' ע"א שצבעים @ הם סוד הדעת כד מדיד משיחין עביד צבעים @ לאנהרא, ועי' בהגר"א בתז"ח יח ע"ב ד"ה נציצו, שכל הצבעים @ הם גבורות, והאורות הם חסדים

⁵³ דע"ה ח"א פ ע"ד תחתון

דע"ה ח"ב יח ע"ב עליון

כללים ח"א קב ע"ב תחתון

לא עשתי

⁵⁴ עי' מלואים אות (כד).

דעיקר בנין הוא רוחיהון דצדיקיא, וקיימא בהמ"ק בזה, וכל תיקון השכינה הוא נשמתין דצדיקיא בהאי עלמא, דהוא התפשטות רוחא דילה, ולכן אמרו (&) כל מי שאינו עוסק בפ"ו ממעט את הדמות, שהוא רוחא דילה, שהיא כדמותנו כידוע (&) ⁵⁵, וזהו וצדיק יסוד עולם, שהוא השכינה, שהיא כלל הארץ והעולם, צדיק דלתתא ⁵⁶, וכן צדיק דלעילא ברית קיימא, שמשפיע ונותן לה בנים ⁵⁷, וכן הוא באשה, שבניה הן בנין דילה ואתפשטות רוחא, שאו"א נותנין { קו ע"ד } רוחם בולד, ועי' מדרש הנעלם פרשת לך לך בארוכה, וז"ש (&) ואם אין מתה אנכי, ואמרו (מגילה &) אין אשה אלא לבנים, כי האשה בסוד נפש, והבעל בסוד רוח, ובולד, והיו לבשר אחד (&) ⁵⁸, מתחברין רוח ונפש דילהון כאחד, ואז נקרא חיים ⁵⁹, כי הנפש בלא רוח הוא מת כמו בקבר, והרוח בא לעולם להחיות הנפש בסוד (&) אדם ובהמה כו', וכן הרוח בלא נפש אין לו שכר כלל, וכל העונש של הרוח הכל בשביל שלא תיקן הנפש, וכן הוא לאיש ואשה. והנה בנים הם יסודה ובניינה, וכן ברית קיימא קדישא ⁶⁰ וכו', ואלו הן ב' בתי מקדשים שהן בניינים דילה, ב' ההין, כנגד ב' עלמין, כמש"ש בפ' תרומה ⁶¹ אתמלי מסט' חדא לארק' להאי עלמא, ומסט' אחרא לארק' למלאכי עילאי כו', ובפ' פקודי (רנט ע"ב) ⁶² מסט' דיעקב נטיל רוחא דחיי כו' מסט' דיוסף דאיהו לתתא כו', וע"ד קיימין תרין סטרין אלין דא לעילא ודא לתתא כו', ועיקר הענין בשביל ב' מיני נשמתין, א' בדרגא דבינה עוה"ב, והוא נשמתין דאינון בההוא עלמא, וב' דרגא דמלכות לצדיקיא דהאי עלמא בגופא עוה"ז, וכמ"ש בפ' תרומה (קכו ע"א ע"ב) אפרסמון דא היכלא עילאה כו' אפריון דא היכלא דלתתא כו' ונשמתין עילאין דל"ל גופא בהאי עלמא ינקין כו' ונשמתין דאית לון גופא בהאי עלמא סלקין וינקין מההוא נהירו דאפריון כו' ואלין אינון ב' בהמ"ק, ב' ההי"ן, ויבן ב' בניינים הנ"ל, ומלאכים הן עולם האמצעי, והן ג' עלמין בי"ע, וכ"ז בניינא דאמה ועבד ושפחה ⁶³, אבל ברתא דמלאכא אינה כי אם על ידי נשמתא דאצילות, ברתא יחידה כנ"ל.

Commented [YL4]: ל

א מצאתי

והנה כשאין האדם מתתקן בהאי עלמא בבנים, יורד לעלמין דנוק', למט"ט, ואז בניינא סתיר ⁶⁴, אלא כשהאדם מתתקן יכול לזכות אח"כ לנשמתא דילה, וז"ש (בראשית ל ג) בא נא אל שפחתי ואבנה גם אנכי כו', שלא זכיתי להבנות. וכן הוא באשה הגשמי, שע"י שפחתה שתלד והתפשטות רוח שפחתה בולד, יכולה להתפשט רוחא דילה ג"כ בולד, ע"י שמגדלת אותו, וע"י ילדה, ורוח דילה קרובה לגברתה, והיא משתעבדת תחותה, וכן הוא ברזא דיבום דאחיו, דעל ידי שהוא קרוב לו, הוא מתבנה על ידו, דכמו שהגופות מתקרבין באחוחה, כן הוא בנשמות יותר, ולכן באחיו ובאשתו שהן הקרובים יותר מתבנה, וז"ש (&) ותלד על ברכי, ואף באחר אמרו (&) כל המגדל בן חבירו כאלו ילדו, והוא ג"כ שמתפשט רוחו בתוכו ע"י התקרבותו לו.

Commented [YL5]:

Commented [YL6]: ו

על ידה

והנה עלמין דחנוך, שע"ס עלאין מתקננין ביה ⁶⁵, ונקרא אחיו של הקב"ה ⁶⁶, הוא גואל של הקב"ה שכינתיה ⁶⁷, כשאין מתבנין ע"י אדם, ואתעקר מאתם ויורד לקליפות ח"ו, אז הוא גואל הקרוב ⁶⁸ ומתבנה בו ע"י יבום, והנה בתחילה הי' בן השכינה ⁶⁹, כמו שהוא למטה בן לאשה עד

Commented [YL7]: נ

כו"ן?

– מאיר התיקון –

⁵⁵ לאפוקי צלם? @@@@

⁵⁶ עי' לעיל א ע"ב.

⁵⁷ דהיינו לא קיים העולם אלא נשמות ששרשם ממלכות דאצילות

⁵⁸ עי' לעיל צא ע"ג שמציין לדברי רש"י: ז"ל: לבשר אחד - הולד נוצר על ידי שניהם, ושם נעשה

בשרם אחד.

⁵⁹ עי' זהר ח"ב קיז ע"א (הוב"ד במלואים אות (פג)) שהתואר של חיים שמתייחס לאו"א

⁶⁰ יסוד ובנין האיש. @ שוטנשטיין.

⁶¹ עי' מלואים אות (כד).

⁶² עי' מלואים אות (כה).

⁶³ עי' זהר ח"ב צד ע"ב הוב"ד במלואים אות (יג), וע"ח היכל אבי"ע פרק ב'.

⁶⁴ עי' זהר ח"ב ג ע"ב.

⁶⁵ עי' ליקוטי תורה בראשית שמט"ט ראשו בבריאה, גופו ביצירה, ורגליו בעשיה.

⁶⁶ עי' עמק המלך (שט"ז פמ"א): וההבחנה זו היא מלשון 'ינוקא פסוק לי פסוקך', שהיתה הבחינה הזאת בעינייהם כנבואה, כי מיום שחרב בית המקדש נתנה הנבואה לשוטים ותינוקות, על ידי מטטרון שהוא רבן של תינוקות המלמדם תורה, והוא אחיו של הקב"ה בסוד היבום כביכול.

⁶⁷ נדצ"ל ושכינתיה.

⁶⁸ עי' מלואים אות (כז).

⁶⁹ עי' לעיל הערה 25.

י"ג שנה, והוא נקרא נער עד י"ג שנה, והוא במדרגת נער, ואח"כ כשנשא אשה עלה למדרגת בעל השכינה שהוליד בנים, והוא בעלמא דדכורא⁷⁰, וכשלא נתבנה חזר להיות בן אשתו במדרגת נער ונשאר במדרגתו, כמ"ש בפ' משפטים בסבא (קא ע"א)⁷¹, כיון שהיה כבר וירד, וכן הוא בכל חטא דאדם, כמו באדם שאבד ההוא זיהרא⁷², וירש חנוך⁷³, אף שעשה תשובה גדולה מאד⁷⁴, וכן ישראל בעגל, דבעל תשובה יורד בהנהו עלמין הנ"ל, ולא זכה רק דוד הוקם על (שמואל ב' כג א)⁷⁵, שלכן עשה כל מה שעשה עד שזכה לזה ולכמה שנים, וכן הוא בעובד⁷⁶ שזכה ביבום למאי דלא זכה שום ב"נ כמש"ש ע"ש⁷⁷, ואף גם זה אינו זוכה כי אם על ידי שנכללו ברוח היבם. ובהתפשטות רוחו של היבם בולד, נכלל גם הרוח של המת ורוח של היבם, דזכה להתבנה הוא במדרגת בעל השכינה, כמש"ש (זהר ח"ב קא ע"א)⁷⁸ וההוא פרוקא ירית ירותא דיוסף דהוה הוא בקדמיתא כו', אתר דיוסף אבוי אקרי ואבוי הוה. וכן הוא למעלה דחנוך, שנטיל ההיא נשמתא, אינו אלא ע"י רוחו של היבם, שעולה למעלה באצילות ונכלל עמו רוחא דמיתה, והוא במוחא וזרעו של היבם, רוחא דיליה, ומוריד ההוא רוחא דיליה ורוחא דאחיה במט"ט, וזהו ההרכבה והתכללות שאמר בפרשת פנחס כנ"ל⁷⁹ ועי' ברע"מ שם בארוכה, וזש"ש דאתחדש האי נער, דסליק לסיבו, ר"ל שאדם נזדקן ומת בלא בנים וחוזר ונעשה נער, ונעשה במדרגת נער, וזהו שינוי {קז ע"א} שנשתנה בהאי נער, שנשתנה ברוח היבם, וכן נעשה גוף אחר. וכן רוחיה נשתנה, וכמש"ש (רע"מ פנחס) ולא יכירנו עוד מקומו, והכל שנכלל ברוח היבם. וכן הוא במט"ט, והן ג' שינויים בג' גלגולים, הראשון בכריאה שינוי מקום, כמ"ש (ישעיה כו כא)⁸⁰ הנה ה' יוצא ממקומו⁸¹, כ"י ממקומו, והוא אהי"ה⁸². ובגלגול שני ביצירה שינוי השם, מצפ"ץ⁸³ חלוף הוי"ה,

Commented [YL8]
אני צודק במראה מקום.

Commented [YL9]
ע פי' דברי הלש"ו המובא בהערה שמציין לעיל ק ע"א סד"ה ועץ החיים????

Commented [YL10]
הערה???

– מאיר התיקון –

70 ג' דרגות??????

71 ז"ל: ושבה אל בית אביה מאן בית אביה דא עלמא דנוקבא דההוא עלמא בית אביה אקרי וההוא מאנא דהוה אתתקן לאשתמשא ביה אתהפך ואיהו נחית לתתא וההוא מאנא סליק לעילא כנעוריה כההוא זמנא דכתיב (תהלים ב ז) אני היום ילדתיך ילדתיך ודאי ישוב לימי עולמיו כמה דהוה בקדמתא מתליסר שנין ולעילא:

תרגום: "ושבה אל בית אביה", מה זה "בית אביה". זה עולם הנקבה, שאותו העולם נקרא בית אביה, ואותו הכלי שהיה מתקן להשתמש בו, התהפך והוא יורד למטה, ואותו הכלי עולה למעלה. "כנעוריה", כמו אותו זמן שנאמר "אני היום ילדתיך", ילדתיך ודאי, ישוב לימי נעוריה כמו שהיה בתחילה, משלש עשרה שנים ומעלה.

ביאור: אביה אקרי - דב"ע הן עלמא דנוק' והיא נקראת בת נדיב בתו של אברהם אבינו שנקרא נדיב (יהל אור).

72 עי' בהגר"א בסד"צ כט ע"ב ד"ה ולכן, ועי' שעה"ג ז' וז"ל כשחטא אדם הראשון, נסתלקה ממנו זיהרא עילאה, כנזכר בזהר בס"ת פרשת קדושים (פג ע"א). עי' מלואים אות (כח).

73 עי' שער הגלגולים כט על פי ז"ח (&) וז"ל, כיון דאתא חנוך, ההוא זיהרא עילאה נשמתא קדישא נחתת ביה, והוה חנוך בההוא רבו עילאה דשבק מניה אדם. הה"ד, ויתהלך חנוך את האלהים וגו':

עי' כללים ח"א ט ע"י, שאין תיקון כעת לגוף אלא רק לנר"נ על אף שלגוף יש עילוי זה רק להסיר ולהרחיק אחיזת החיצונים מהם אבל אינו מתחלף לדרגה אחרת לגמרי, שנשאר כתנות עור ולא כתנות אור, חוץ ממשו רבינו וחנוך.

74 עי' לקמן קלב ע"ד ד"ה בכל וקלג ע"ב ד"ה ובג"ד לעיל ק ע"א סד"ה ועץ החיים (לש"ו).

75 עי' מר"ק (טז ע"ב): אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן מאי דכתיב נאם דוד בן ישי ונאם הגבר הוקם על נאם דוד בן ישי שהקים עולה של תשובה. עי' לקמן קלג ע"ג ד"ה במחשבה ושם ע"ד ד"ה דהאי (לש"ו).

עי' דע"ה ח"ב ק ע"ג תחתון והלאה לא עשית⁷⁶ בנו של בועז ורות.

77 נראה דכוונתו לזהר ח"ב קג ע"ב הוב"ד במלואים אות (כט).

78 עי' מלואים אות (כג).

79 עי' מלואים אות (כב).

80 עי' (ישעיה כו כא) כי הנה ה' יצא ממקומו לפקד עון ישב הארץ עליו וגלתה הארץ את דמיה ולא. וכן עי' מיכה (א ג) כי הנה ה' יצא ממקומו וירד ודרך על במותי ארץ. עי' ירושלמי (תענית פ"ב ה"א): תני בשם רבי מאיר (ישעיה כו כא) כי הנה ה' יצא ממקומו יוצא לו ממדה למדה יוצא לו ממדת הדין למדת רחמים על ישראל.

81 עי' לעיל סוף תיקון נ.

82 דהיינו בינה דאצילות מקננת כאן עי' לעיל כד ע"ב &.

83 עי' לעיל טז ע"ב/

ושם הוא שמו של הקב"ה דמקנן ביה הוי"ה ז"א (לעיל כד ע"ב), שמו כשם רבו, אל תמירני ב⁸⁴, ובגלגול שלישי יורד לעשיה שינוי מעשה, ועי' בפרשת תצא שם⁸⁵, והוא ביה"ו, ג' גלגולים ע"ש בארוכה, ובכנין הראשון, והיה הבכור כו' יקום כו' (&), ולא נשתנה השם רק המקום מאצילות לבריאה, עלמא דנוק', אבל בשני נשתנה אף השם, ובשלישי צריך לשינוי מעשה למעשים גדולים שתשלם נשמתו, שהוא בעולם הקליפות וס"א, והוא קרוב מאד לחטא⁸⁶, וגם הס"א מסיתהו מאד, שאם לא השלים כאן אז יורד לס"א, ואינו נשלם אלא במעשה, שהוא עלמא דעשיה, אבל בראשון ושני הוא במחשבה ודבור.

והנה אמרו (יבמות &) כיון שלא בנה שוב לא יבנה, והוא כנ"ל, דכל שהיה במדרגה וירד לא יעלה לעולם, וכן הוא בהיבם, כיון שהיה בידו לבנות אותו וסלק מחשבתו, וכמ"ש (&) מאן יבמי להקים כו', והוא גילוי מחשבתו, ואח"כ עומד ואומר (&) לא חפצתי לקחתה, והוא דבור, ואח"כ וחלצה נעלו, שהוא קשירתו בעקב, שהוא עולם העשיה, עקב כידוע (&), ושם של נעלך כו' (שמות ג ה), זו אשה כו'⁸⁷, והתיר הקשר שהיה המת קשור בו לתקנו, ואז לא יבנה עוד, והולך נע ונד עד דאשכח פרוקא ברחמים גדולים, ובזכות ובמעשים גדולים מאד של ת"ח גדול מאד, שעולה למדרגת או"א עילאין⁸⁸, דשם עלמא דחירו⁸⁹, ומוציאו מיד ס"א⁹⁰, וצריך לחליצה להתירו מקשר אחיו, לאשכח ליה פרוקא אחרא. ואף בועז שהיה קרוב, הוצרכו לרחמים ובקשות גדולות, יתן ה' לך את האשה⁹¹, ברכות כל הזקנים, ותקראנה לו השכנות שם כו' (&) וכידוע. וכן בתמר, אלא ששם היה על הענין אחר להעלותם למדרגתם הראשונה, שאביהם היה הגואל. ואמר בסבא שם⁹², יהודה אתה יודוך אחיך, כב' עניינים, א' שלא ירדו לאחר להתבנות, ועוד שזכו לעניינם הראשון, ולזו לא זכה שום אדם.

1: Commented [YL11]: כו'??

– מאיר התיקון –

⁸⁴ עי' סנהדרין (לח ע"ב) מטטרון ששמו כשם רבו דכתיב כי שמי בקרבו אי הכי ניפלחו ליה כתיב אל תמר בו אל תמירני בו. ועי' מלואים אות (ל).

⁸⁵ עי' מלואים אות (כא).

⁸⁶ עי' יהל אור ח"ב מ' ע"ד וז"ל, סוד ח"ק ט"ר י"ש ג' עולמות ב"ע, בריאה כלו טוב, ויצירה ע"ה ט"ר, ועשיה כלו רע, ושרשן למעלה חו"ב שניהם רחמים, וחו"ג, ונו"ה, שהן ג' הכללות, ג' שמות שכוללן הכל, א"א, ז"א, ונוק', אה"ה, והשם בכתובתו, ובקריאתו, עכ"ל, ועי' עוד יהל אור ח"ב ט"ו ע"ד וז"ל, בין בקדושה ובין בסט"א אית ימינא ושמאלא דר"נ והן בג' עולמות ב"ע למעלה שניהם טובים ובעשיה מדור הקליפות שניהם רעים, כי ימינא הוא חנף ומרע שמראה טוב לב"א, ושמאלא בעל מחלוקת איש לשון בל כו', והן אותיות ח"ק ומספרם גיהנם והן דכר ונוק' דגיהנם, וביצירה ע"ה ט"ר מטה ונחש, ושם ב' אתון ט"ר, אבל בבריאה כולו טוב והוא בנשמתא כי אין בה חטא לעולם כי היא מסתלקת קודם החטא, ושם ב' אתון י"ש, או"ר ומנח"ה, עכ"ל.

⁸⁷ עי' מלואים אות (לא), ועי' לעיל נד ע"א וז"ל של נעלך מעל רגליך דא גופא דהוה ליה כנעל.

⁸⁸ עי' לעיל כו ע"ב וז"ל, חכמה ובינה אינון נסתרות במוחא ולבא ברחימו ודחילו ואורייתא בלא דחילו ורחימו לא פרכת לעילא, ועי' שם בגר"א וז"ל דחכמה ובינה כו' - כידוע שג' הראשונות הן נסתרות וכן מוחא ולבא בפנים הגוף וכן דחילו ורחימו אין ניכר משא"כ בתורה ומצוה שהן נגלות בכל ענינים הנ"ל כמ"ש לקמן: לא פרכת לעילא - ר"ל לאו"א שהן לעילא כמ"ש לקמן בלא דחילו כו' קדם י"ה:

⁸⁹ עי' זהר ח"ב קפ"ו ע"א, שזה בינה.

⁹⁰ אין אחיזה לסט"א בג"ר עי' מלואים אות (לב).

⁹¹ עי' רות (ד יא): ויאמרו כל העם אשר בשער והזקנים עדים יתן ה' את האשה הבאה אל ביתך כרחל

⁹² עי' זהר ח"ב קד ע"א: יהודה אתה [יודוך אחיך (שם מט ח) כלהו אודן על שמא דא ו]היינו דאנו אמרין ברוך אתה איהו ברוך וואיהו (ואיהו) אתה לכלהו בנוי לא אמר יעקב אתה אלא לאתך דאצטריך דא איהו אתה:

שמא דא [ודאי אתה] יודוך אחיך כלהו אודן לך על שמא דא ודאי אתה יודוך אחיך על שמא דא אסתלק ואתכפיא סטר אחרא בגין דכך [אתקרי ואדכר] (אתברי) הא נפקת סטרא אחרא בהדה כיון דאמרי אתה שלטנו ורברבנו אית לה וסטרא אחרא אתכפיא ולא אתחזיאת תמן ודאי בשמא דא אתרשים ואתברירי מסטרא אחרא ודא אסתלקו ושלטנו דיליה ותבירו וביש לסטרא אחרא כיון דיודוך אחיך (ו)על שמא דא אתה כדין ידך בערף אויביך מיד אתכפיין לגבך ושמא דא גרים:

תרגום: "יהודה אתה יודוך אחיך", כולם מודים על השם הזה, והיינו מה שאנו אומרים, ברוך אתה, הוא ברוך, והיא אתה. לכל בניו לא אמר יעקב "אתה", אלא למקום שהצטרך זהו אתה.

השם הזה (ודאי אתה) יודוך אחיך, כולם מודים לך על השם הזה. ודאי אתה יודוך אחיך על השם הזה, הסתלק ונכפה הצד האחר, משום שכשנקרא ונזכר, הרי יוצא איתו הצד האחר. כיון

והענין כי זה הבנין היה ע"י ה' ית' שלא בידיעת יהודה, וכן הוא בענין בהמ"ק, דבתחילה הי' ראוי להתבנות ב' בהמ"ק ע"י דקב"ה, והוא דרגא דאצילות, בינה ומלכות, וכשחטאו אבדו, וע"י תשובתם זכו לב' בהמ"ק, אבל ע"י דבר נש, ובעלמין דמט"ט בכריאה ועשיה, ולא נתבנו ישראל ע"י ב' בהמ"ק אלו שאבדו אותם, והשתא אזלין בגלותא נע ונד עד דיתער רחמים גדולים, וע"י שילה משה רבינו ע"ה⁹³, ויתבני ע"י או"א עלאין, עלמא דחירו, ויצאו מהגלות, וכמ"ש (ישעיה נד ז) וברחמים גדולים אקבצך, ואז יתבנה ב' בהמ"ק ע"י דקב"ה, וכמ"ש בפרשת פנחס (רכא ע"א)⁹⁴ עש"ב, וז"ש בפרשת בראשית שם⁹⁵, ויבן כו' כיון שלא בנה כו', אבל לגבי קב"ה כו', דודאי חנוך לא יבנה עוד אלא קב"ה, וכמ"ש (עמוס ה ב) נפלה לא תוסיף קום, מעצמה ע"י בני אדם, אלא (שם ט יא) אקים את סוכת דוד הנופלת. ובאלו הבניינים ירדה מעולם לעולם השכינה⁹⁶, ועתה היא נע ונד עד הגאולה, שתעלה למקומה הראשון באצילות, והוא ברחמים גדולים, וע"י מלך המשיח שהוא מיהודה כנ"ל. וכן ישראל, יזכו אז ג"כ לבת זוגם הראשונה באצילות שאבדו בעגל, וכן משה רבינו ע"ה לשכינתא דאצילות, נערה המאורסה⁹⁷, שעדיין לא זכה אליה ותורה⁹⁸ כו' מאורשה מאורסה, שלכן לא זכה משה רבינו ע"ה ליכנס לארץ ישראל שיבנה בהמ"ק על ידו, שאז היה מעשה הקב"ה כמו לוחות הראשונות⁹⁹, והכל ע"י הע"ר בחטא העגל (זהר ח"ג רעו ע"ב), שע"כ לקה בסלע (לעיל מב ע"ב, ועי' זהר ח"ב קטו ע"א¹⁰⁰), וע"ל (נג ע"ב מו ע"א) בארוכה, וז"ש בפרשת בראשית שם¹⁰¹, וכן אתמר במשה ויבן כו' דא שכינתא נערה המאורסה כו' בההוא זמנא זכו כל ישראל כו' וג' עלמין בג' גלגולים, ב' בהמ"ק והמשכן, דהוא משכן דנער, מט"ט¹⁰², כמ"ש בפ' תרומה (קמ"ו ע"א)¹⁰³ וזה היה לפי שעה, דאין בניינה אלא בנוק', ב' הה"ן, אבל ביצירה נאמר ויקח ה' אלהים את הצלע (בראשית ב כב) כנ"ל, וזה היה לשעה שתתקיים השכינה ביניהם, והנה אף זה לא זכו ישראל, רק ע"י יבוס, שהוא משה, שר"ל המטה דרגא דמט"ט¹⁰⁴, והלוחות השניות שהיו בנויין ב' בהמ"ק כאחד, ע"י דמשה, ועם המשכן כמו שהוא ביבוס, דאתבנאה ג' נר"ן כאחד, ובפעם ראשון, {קז ע"ב} וע"י הסלע נלקח ממנו המטה, כמ"ש בפרשת בראשית (ו ע"ב), ולא אתקיים ברזא דיבוס שהוא גואל הקרוב לנו, דביה אתבני שכינתא, אלא ע"י אחר, והלכה נע ונד, עד שלמה ועזרא כל א' לבדו, כמ"ש בגלגולא ע"י אחר, ולזמן רחוק, וזש"ש כיון שלא בנה שוב לא יבנה, והבנין הוא ע"י הדיבור אל הסלע, וכיון שלא

Commented [YL12]:
שון הזהר יזכו.

– מאיר התיקון –

שאומרים אתה יש לה שלטון וגדולה, והצד האחר נכפה ולא נראה שם. ודאי שבשם הזה נרשם ונבחר מהצד האחר, וזו העליה והממשלה שלה ושבר ורע לצד האחר. כיון שיודוך אחיך על השם הזה, אתה אז "ידך בעורף אויביך", מיד נכנעים אליך, והשם הזה גורם. ביאור: בהדה - פי' ד' דיהודה מורה על היותם אב"א ויש קצת יניקה לסט"א, ולכן אמר אתה שבייר הקדושה מסט"א (מ"מ).

⁹³ עי' תז"ח כז ע"ב שיל"ה גימ' מש"ה.

⁹⁴ עי' מלואים אות (לג).

⁹⁵ עי' מלואים אות (כ).

⁹⁶ דהיינו השכינה ירדה מעולם לעולם @שוטנשטיין?????

⁹⁷ עי' מלואים אות (כ), ועי' כתבי הגרמ"מ משקלוב (סדר ההשתלשלות דף שמד): עד דלא איתנסיבת נקראת נער בלא ה' (זהר ח"א נא ע"א), והיא מאורסה, סוד כלת משה.

⁹⁸ צוה לנו משה גמ' פסחים &

⁹⁹ עי' הקדמת הרח"ו לשעה"ק: הנה נתבאר במ"א הזה כי עוון אדה"ר בעץ הדעת טוב ורע הוא, שלא בחר להתעסק בעץ החיים שהיא חכמת הקבלה. וזהו עצמו עוון הערב רב האומרים למשה "דבר אתה עמנו ונשמעה", בעץ הדעת טוב ורע, "ואל ידבר עמנו אלהים פן נמות" בסתרי תורה, כסברת הטועים קצת בני תורה אשר בזמנינו זה, המוציאים שם רע על חכמת האמת חיי עולם, ואומרים שכל מי שמתעסק בה ימות בקצרות שנים ח"ו. ולכן נשברו הלוחות הראשונות מסטרא דעץ החיים, ונתנו להם מסטרא דעץ הדעת טוב ורע, משנה שפחה דמטרוניתא, וגרם איבודא דחורבן בית א' וב' וגלות האחרון המר והארך אשר אנו בעו"ה, עד דיתובון בני ישראל בתיובתא ובקשו את ה' אלהיהם להכירו וליודעו ברזי תורה, וידעו את מי הם עובדים ומי הוא מלכם, וכדין יזכו לעסוק בחכמת האמת.

¹⁰⁰ עי' מלואים אות (לד).

¹⁰¹ עי' מלואים אות (כ).

¹⁰² עי' בהגר"א בסד"צ כ ע"ד ד"ה וז"ש הוי"ה שמשכן הוא יניקה

¹⁰³ עי' מלואים אות (כד).

¹⁰⁴ עי' זהר ח"ג רנ"ה ע"א.

בנה שוב כו' עד הגאולה כנ"ל, וענין הסלע בסוד (ברכת הלבנה) ראה והתקין צורת הלבנה¹⁰⁵ וכמ"ש באדר (קמא ע"ב) **סתימא מכל סטורי כו'**¹⁰⁶, וכן זהו (&) ויבן ה' אלהים את הצלע, והצלע הוא הסלע כמש"ל (נד ע"ב מו ע"ב¹⁰⁷) ודבור אל הסלע, שה' ית' היה חפץ שיזכרו אל מעלתם הראשונה כמו בהגאולה, אבל ע"י הערב רב לא זכו אליה, ומ"מ התחנן משה לכנוס לארץ ישראל להיות בסוד היבום, אבל לא זכה גם לזה, כיון שלא בנה שוב לא יבנה, אלא עד לע"ל ע"י דקב"ה, שיתמחון הע"ר מעלמא, שהם גרמו כ"ז, ולולי הדיבור בסלע היו זוכין ישראל בכל יבום לבנות את אחיו כבתחילה, וכן בעלי תשובה, אבל כיון שלא זכו אז הוא כנ"ל, וזהו מ"ש הרכבה מין במינו ושלא במינו, ע"י אחיו הוא במינו והוא מוציא פרי, וכמ"ש בירושלמי (&) זימנין דעקר זרע מינה, וכן הוא כל נשואי בת אחרות וממשפחתו, וע"י אחר הוא שלא במינו, וזהו סוד העריות¹⁰⁸ שהן קרובים מאד, והיו **ההתבנות** ואצילות להשפיע בולד נשמת עץ חיים מאצילות, אבל כבר נאבד מהאדם זה ע"י עץ הדעת להוליד מאצילות, בסוד (בראשית ד א) והאדם ידע בעץ הדעת טוב ורע שהוא דרגא דבי"ע, במט"ט, מצפ"ץ זה¹⁰⁹, ולא תדמה ליוצרך, וכמש"ל (צג ע"ב) **דאנת גרים ולא הותר אלא ביבם להתכללות רוחא ברוחא**, ואז יהיה במדרגת הנער הולד כנ"ל, ולולי זה אף זה לא יזכה כנ"ל, וע"ש בהמאמרים הנ"ל שהבאתי למעלה ותבין הכל: **וכמה דהאי נקודה כו'** - אמר סוגרת ומסוגרת, בב' בתים, ראשון ושני, שהיו ראויין להיות יחד כנ"ל, והן ב' עלמין דהיא מסתרת בהון, ועולם היצירה לא חשיב ואין בנין נגדו, דאין בנין אלא בנוק', ויבן את הצלע (&), אבל באדם לא נאמר בנין, וכן בלב, ב' בתי לבא, כנ"ל (קו ע"ב) בנה בניתי כו', וכן מעין חתום דילה בב' חותמות, חותם בתוך חותם, ציון וירושלים (ע"ה מוחין ט), ב' דלתות¹¹⁰, שד"י אדני". והכל כי בעלמא דדכורא אין בנין כנ"ל, אבל מכל מקום הוא שומר דילה, וכנגדו כתיב (&) אין יוצא ואין בא, שהוא סלע דמחאן ביה, והוא יותר קשה מב' הבנינים, אף שהם חומות, מ"מ היו נפתחים, והוא קשה להפתח עד כי יבא שיל"ה (בראשית מט י¹¹¹), וכן באשה סלע בתולים דילה, שהוא צריך להקרע, וז"ש בתולה ב' בתולים¹¹², ואיש לא ידעה (בראשית כד טז) שהוא ב' חותמות דילה, שלא נגע אדם בהן. והן ג', וז"ש **ותלת גוונין סחרין לה כו'**, וכן בקליפות האגוז¹¹³, קליפה חיוורא היא הקשה, וכן בהו אבנים מפולמות. ונגדו אין יוצא ואין בא, וכמש"ל (נ"ג ב' &) **דמחאן בה כו'**, כי האשה אפשר לבוא עליה ונקביה רחבים, משא"כ באיש, ולכן צריך להקרע, והוא קריעת ימא דאורייתא, כמש"ש. לכן צריך באיש כריתת ערלה, מה שאין באשה אלא לעשותה כלי¹¹⁴, וכן נאמר (תהלים מה יד) בבת מלך פנימה, ופנימה הוא חדר לפנים

:Commented [YL13]

– מאיר התיקון –

¹⁰⁵ ע"י בהגר"א בסד"צ טז ע"ד ד"ה זהו, שזה קבלת ה"ג שיהא לא צורה ולא סתומה בלי תיקון, לאפוקי הדכר שיש לו צורה ותיקונו ה' חסדים להשפיע
¹⁰⁶ ז"ל: גולגלתא דנוקבא, כלא סתימא מכל סטורי.
¹⁰⁷ ז"ל: סלע מטטרו"ן דבגיניה אתמר (בראשית ב כא) ויקח אחת מצלעותיו.
¹⁰⁸ ענין העריות בכל הקרובים הוא משום כי כל קרובים שהם משורש אחד, הרי הם בדיוקנא דהד' אותיות השם, שהם סוד אבא וברתא אימא וברא כלה וחמיה חתן וחמותו אח ואחותו ב' אחיות אימא ובתה, וכן כל העריות כולם, ע' בתיקונים (סוף תיקון נו בהגר"א שם קה ע"ב ד"ה ודא לילית) ובזוה"ק בראשית (כו ע"ב) [הוב"ד במלואים אות (לה)] (דעה ח"ב פב ע"א).
¹⁰⁹ ע"י לעיל הערה 83.
¹¹⁰ ע"י לעיל לז ע"ד צ סע"א, וע"י ע"ח שער הירח ג: ועתה נבאר מציאות אלו החותמות, והענין כי הלא אמרו בגמרא (בכורות מה ע"א) שיש דלתות ברחם האשה כמ"ש (איוב ג י) כי לא סגר דלתי בטני, ויש צירים לאשה כמ"ש (שמואל א' ד יט) כי נהפכו עליה ציריה.
וע"י ספר הפליאה (&): ונתקבצו ליסוד ואז סתמם הבינה השני צינורות אשר הגיעו אל היסוד. א"ל ר' במאי סתמם, א"ל בשני דלתין א' של אדני וא' של שד"י נשאר י"ש משדי ואנ"י מאדני צרפם והוא ישא"ני כי הבינה נושא עליונים ותחתונים בכח כתר וחכמה, והד' אחד של שדי רומז בבינה והד' של אדני רומז בעטרה וכו'.
¹¹¹ ע"י לעיל מג ע"א, וע"י תז"ח כז ע"ב שיל"ה גימ' מש"ה.
¹¹² נדצ"ל בתולים, ופירושו שבתולים תמיד בלשון רבים, וע"י דברי רבינו לקמן קע ע"ב: ובתולים הם שני מכסאות זה על זה שלכן נאמר בתולים לשון רבים.
¹¹³ ע"י לעיל יב ע"ב, וע"י מלואים אות (לו).
¹¹⁴ ע"י סנהדרין כב ע"ב: אמר רב שמואל בר אבוןא משמיה דרב אשה גולם היא ואינה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי שנאמר כי בועליך עושיך ה' צבאות שמו, ע"כ. וע"י שיש יצחק (דרוש לשבת פרשת בראשית): "אין אשה כורתת ברית, אלא למי שעשאה כלי, שנאמר כי בועליך עושיך אמר ה'", כי ע"י ביאה ראשונה נותן בה רוח, ואז נקשרת נפשה בנפשו, וכמו כן הוא ממש ברוח ונפש וכו'.

מחדר, בבית הפנימי, כמ"ש דבהמ"ק לפנים ולחיצון שהוא ק"ק, חדר הפנימי ושם בת מלך סגורה ומסוגרת, והשלישי ממשבצות זהב לבושה והיא מסתרת בלבושה, ובה לבושי, ואיש לא ידעה, אלא לבעלה לבד בקרוב בשר כמו שמפרש והולך, וכמו קודם החטא (&) ויהיו שניהם ערומים כו', ונגד זה הלוחות בארון, לא יפתח כלל, והוא ממשבצות זהב לבושה, הארון לתורה, וכן צריכה להיות כל בתולה בבית אביה, מכוסה בלבושה ומסוגרת חדר לפנים מחדר, וז"ש הכי צריכא ברתא דאיהי בתולה כו', ר"ל לשמור בתולים דילה כנ"ל, וכן אורייתא סתומה, ובתולה עד שיבוא חתן דילה ותבר בתוליה ויקרע ימא דאורייתא, ועדיין היא ארוסה לגביה, והיא סגורה בג' פר"ד¹¹⁵, והסוד הוא הבתולה, והקשה מכולם היא הרמוז¹¹⁶, ולא ידע איש את קבורתו, וכמ"ש בפרשת בראשית שם עש"ב: **דא בת עינא** - ר"ל, דבת מלך היושבת פנימה במוח יורדת לבת עין ורואה משם, דהראיה בא מבת עין, והיא דרגא דבת מלך, ורואה בד"ת וחוזרת הראיה למוח כידוע (&), וזהו ותמלא כדה ותעל (בראשית כד טז)¹¹⁷: **סוגרת כו'** - כמו שמפרש והולך ותלת גוונין כו', וכן היא מסוגרת בכרובי ועפעפי {קז ע"ג} עינא¹¹⁸ בב' מסגרות, אבל עיקר המכוון כאן בתלת גוונין כנ"ל, וכמו שמפרש והולך **שלשת ימים לקבל כו' ואיהי טמירא סתימא כו'**: **ועליהו אתמר כו'** - שאלו ג' עלמין הן ג' גלגולים, שלכן (עמוס ב ו) ועל ארבעה לא אשיבנו, כמ"ש ל בתיקון ל"ב (פה ע"א), והן ג' גוונין, בגלגול ראשון גוון חיוורא כמש"ש, ופעם הראשון שלא נתגלגל הוא בת עין, וכן הסוד כנגד בת עין, וכן התורה בג' עלמין, ונגד ג' עלמין יש ס"א שלכן שם טמירא בפר"ד¹¹⁹ כנפים ולבושים לכסאה מינייהו, אבל באצילות לא יגורך רע (&), וא"צ כיסוי תמן, ושם אין ערוה, וכמש"ל (צג ע"ב קד ע"א) **אבל לעילא לית ערוה כו' וז"ש וכד נחית לון כו' שלשת ימים לקבל כו'**, לקבל ג' עלמין כנ"ל לעלות בהן ולהתקדש בהן, וכמו שבאלו ג', היא ואיש לא ידעה, שבהן ערוה, וצריך להזהר שם כן (&) לא יגשו אל אשה: **ואיש לא ידעה כו'** - לא ידעה ממש, היא טמירא שם:

Commented [YL14]:
ד' תחתונות.

<p>ובההוא זמנא דאתפשטת מאלין לבושיין אתייחדת עם בעלה בקרוב בשרא הה"ד עצם מעצמי ובשר מבשרי לואת יקרא אשה כי מאיש לוקחה זאת על כן יעזב איש את אביו ואת (צה ע"ב) אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד (בראשית ב כד) דכך דרכא לאתייחדא דכר ונוקבא בקירוב בשר ודא דבוקא (נ"א קורבא) דיחודא דלעילא דלא יהא דבר חוצץ ובגין דא אוקמוהו מארי מתניתין דכד בר נש מצלי ומייחד קודשא בריך הוא בשכינתיה דלא יהא דבר חוצץ בינו לבין הקיר (שכינתיה קרקוריה דקיר קירות הלב) דלא יעביד פרוד וקצוץ בין קודשא בריך הוא ושכינתיה ורוא דמלה (&) ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו ערומים בקרוב בשרא בלא לבושא כלל ובההוא זמנא דקודשא בריך הוא ושכינתיה כחדא בלא לבושא כלל אתמר ביה (ישעיה ל ב) ולא יכנף עוד מוריך והיו עיניך רואות את מוריך:</p>	<p>ובאותו זמן שהתפשטה מהלבושים הללו, מתייחדת עם בעלה בקירוב בשר (כתובות מח ע"א), זהו שנאמר "עצם מעצמי ובשר מבשרי לואת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד", שכך הדרך להתייחד זכר ונקבה בקירוב בשר, וזה הדבוק (הקרבה) של היחוד שלמעלה, שלא יהיה דבר חוצץ, ולכן פרשוהו בעלי המשנה (ברכות &) שכשאדם מתפלל ומייחד את הקדוש ברוך הוא עם שכינתו, שלא יהיה דבר חוצץ בינו לבין הקיר (שכינתו) קרקורו של הקיר קירות הלב, שלא יעשה פרוד וקצוץ בין הקדוש ברוך הוא ושכינתו. וסוד הדבר "ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו", ערומים בקירוב בשר בלי לבוש כלל. ובאותו הזמן שהקדוש ברוך הוא ושכינתו כאחד בלי לבוש כלל, נאמר בו "ולא יכנף עוד מוריך והיו עיניך רואות את מוריך".</p>
--	--

- מאיר התיקון -

¹¹⁵ פשט רמז דרש.
¹¹⁶ עיי' יהל אור (ח"ב כח ע"ד): סוד משה הוא תורתו הלכה למשה מסיני שהוא הסוד, והוא גנוז ברמז והן הגדות שהן בש"ס וכו', שהן לפי הנראה ח"ו כמו דברים בטלים ובהן גנוז כל האורה והתורה וכו', וזה שבקש משה שלא יגנוז הסוד באלו הדברים ולא ניתן לו, וזהו מחולל מפשעינו שנעשה חול דברים של חול והוא מפשעינו, עכ"ל.

¹¹⁷ עיי' לעיל טו ע"ב.

¹¹⁸ עיי'

¹¹⁹ פשט רמז דרש, עיי' לעיל הערה 116.

ובהוא זמנא כו' - כמ"ש (&) פנים בפנים דבר ה' עמכם בלא אמצעי ובלא הסתר, שעל זה נאמר (שיה"ש א ב) ישקני מנשיקות פיהו כו': **הה"ד עצם כו' -** דורש והולך סיפא דקרא הנ"ל, ויפל כו' (&), שדרש על משה רבינו ע"ה על הגלות, וכן על כלל ישראל, וכמ"ש בפרשת בראשית, ואז יזכו כל א' לבת זוגיה. וכן היה למשה בגלות מצרים ולישראל, וכמ"ש"ל (&) **ובזמנא דמשה הוה מתלבש בהון כו' מיד דאתפשט כו',** ויבן את הצלע (בראשית ב כב) לאשה, זו התורה מאורסה לנו, ויביאה אל האדם, כמ"ש (&) וירד ה' על הר סיני, הוריד עוז מבטחה (משלי כא כב, זהר ח, ב נח ע"א), וכן לע"ל, כמ"ש"ל (נג ע"ב &) וש"מ ובפרשת בראשית שם, ואמר הה"ד **עצם כו',** דהיא נלקחה מנשמתא כמ"ש בסוף תו"ח (פט ע"ג מט ע"ב)¹²⁰ **ואורייתא טפילה לנשמתא כו' עש"ב.** וז"ש כי מאיש כו', ואמר עצם ובשר נגד תורה שבכתב ובע"פ¹²¹, ואמר ע"כ יעזב כו', כמ"ש (&) האומר לאביו ולאמו לא ראיתיו כו' כי שמרו אמרתך כו', וכמ"ש"ל ריש תיקון מ (&) שכחי עמך כו', וז"ש ודבק באשתו, וכמ"ש (משלי ד ו) אל תעזבה כו'¹²², (שם יג) נצרה כו'¹²³, ואמר והיו לבשר אחד, ר"ל בלא מחשבה אחרת, שהוא דברים החוצצים, ויהא לבו ונפשו אחריה תמיד, כמ"ש (&) באהבתה תשגה תמיד אילת כו', וז"ש **דלא כו' לבין הקיר,** ר"ל כמ"ש (&) מקירות לבו, שלא יהא חוצץ בתפלה בין דבורו לקירות לבו, שפה ולב הוא קב"ה ושכינתיה, שלכן אמרו (&) מי שאין תוכו כבורו, וכמ"ש"ל (סב ע"ב &) **וז"ש דכד בר נש מצלי ומייחד כו' שיותר צריך ליהזר ביחוד,** וכמ"ש"ל (קא ע"א &) **ובהוא זמנא דצריך ב"נ כו' כגוונא כו',** ואמר ודא דבוקא דיתודא **דלעילא כו' ר"ל שלמעלה אין ערוה ושום חוצץ וכנ"ל: ובהוא זמנא כו' -** ר"ל, לע"ל, וידוע שכפי קירוב השכינה כן מקורבין ישראל, שהיא כנסת ישראל, ולפי מדרגתם היא עולה, וז"ש ולא יכנף כו', ונאמר (&) ואמר ביום ההוא הנה כו', וכמ"ש (&) עתיד הקב"ה להעשות ראש כו', ור"ל שישגיגו השגה שלימה, כמ"ש (ישעיה יא ט)¹²⁴ כי תמלא הארץ דעה כו':

<p>אמר ליה רבי אלעזר אבא מאי סיומא דקרא ולא יתבוששו (&) אמר ליה ברי באתר דאית ערוה אית בשת ודא איהו ירא בשת ומאן דלית ליה בשת בודאי לא עמדו רגלי אבהתוי על טורא דסיני ובשת איהו בתלת גוונין חוור וסומק וירוק באנפין דאתמר בהון (ישעיה כט כב) לא עתה יבוש יעקב בגוון סומק וירוק ולא עתה פניו יחוורו בגוון חוור ואלין תלת גוונין דאית בהון בשת אלין אינון תלת גוונין דתלת קליפין דאנווא דאינון עריין דבהון אתלבשת קשת ואתחזיא בהון:</p>	<p>אמר לו רבי אלעזר, אבא מהו סיום הכתוב "ולא יתבוששו". אמר לו, בני, במקום שיש ערוה, יש בושת. וזהו ירא בשת. ומי שאין לו בושת, בודאי לא עמדו רגלי אבותיו על הר סיני. והבושת הוא בשלשה צבעים, לבן אדום וירוק בפנים, שנאמר בהם "ולא עתה יבוש יעקב" בצבען אדם וירוק, "ולא עתה פניו יחוורו", בצבע לבן. ושלשת הצבעים הללו שיש בהם בושת, אלו הם שלשת הצבעים של שלש קליפות האגוז, שהם עריות, שבהם מתלבשת הקשת ונראית בהם.</p>
---	--

א"ל ר"א אבא כו' - ר"ל, מאי בושה שייך בתורה, והשיב כמו {קז ע"ד} שזיווג באשתו נולד עתה הבושה מחמת היצה"ר שנוולד באדם, ולע"ל אז לא יתבוששו, וכן הוא בגילוי הסוד, כל זמן שמלובשין באלו ג' עריות, אסור לגלות, וזהו (&) אין דורשין בעריות בשלשה כמו שמפרש והולך, וכמ"ש בס"ד (&) וא"ז (&) **ווי למאן דגלי עריתהון,** ובפרשת פנחס ברע"מ בארוכה (רכו ע"א¹²⁵), וכל זמן שאנו מלובשין באלו הקליפות צריכין אנו להתבושש ולכסות, **וז"ש א"ל ברי באתר כו' ירא בושת,** ר"ל כל זמן שמתירא מעריות, צריך בושת, והוא אותיות בראשית כמ"ש"ל תיקון ז (&): **ומאן דלית ליה בושת כו' -** כמ"ש משה לישראל אז (שמות כ יז) ובעבור תהיה יראתו כו', ואמרו (&) זה הבושה, מכאן אמרו כו', וכנ"ל ירא בושת: **בתלת גוונין חיוור כו'¹²⁶ -** כשהאדם מתבייש פתאום נעשה סומק, ואח"כ חיוור דאזל סומקא ואתא חוורא (ב"מ נח ע"ב), וכשהאדם מתבושש זמן ארוך הוא ירוק, והן גוונין דאבהן, חיוור אברהם מישמעאל,

– מאיר התיקון –

¹²⁰ עי' מלואים אות (לז).
¹²¹ מקור &
¹²² אל תעזבה ותשמרך אהבה ותצרך.
¹²³ החזק במוסר אל תרף נצרה כי היא חייך.
¹²⁴ לשון הפסוק היא: מלאה הארץ דעה את ה', ואולי חבוקוק ב יד: כי תמלא הארץ לדעת.
¹²⁵ עי' מלואים אות (לח).
¹²⁶ עי' לעיל פו ע"ב, ויב ע"ב.

ויצחק סומק מעשו אדמוני, ויעקב ירוק ונהפכו כל פנים לירקון¹²⁷ (ירמיה ל ו) מע"ר, וכשיתמחון הע"ר ולא יהיה בגלות עשו (פי' עמלק) וישמעאל, שמהן נעשין תמיד חיזור וסומק, באנו באש ובמים כו' (&), אז לא יבוש יעקב ולא כו', והן ג' גוונים דמתכסיין בקליפין, ג' גלגולים דאדם, בג' אנפי חיוון, אבל גלגולא דאדם במשה, מ"ה דמשה (קכט ע"ב), אתפשט מינייהו ונאמר לו של נעלך (&) כמו שמפרש והולך, ואז זכו ישראל לתורה, וכן לעתיד לבא וישכון ישראל בטח בדד עין יעקב (דברים לג כח), דבת עינא יתפשט מאלו ג' קליפין, וכמו שמפרש והולך ואמר דבהון **אתלבש קש"ת**, כידוע וקש"ת הוא ר"ת תקיעה שברים תרועה, שבהן ותק"ש בלדתה (&), ג' גוונים הנ"ל, ועי' בפרשת בראשית (יח ע"ב)¹²⁸ ובריש פרשת פנחס (רל ע"ב)¹²⁹ בארוכה:

<p>ובגין דאינון עריות תלת קליפין אתמר בהון אין דורשין בעריות בשלשה ואסיר לאסתכלא בהון ובגין דא אסיר לעמא קדישא לאסתכלא בגוונים דקשת ודא רזא דערלה דאית לה תלת קליפין דצריך לאעברא לון מאות ברית קדש ומיד וראיתיה לזכור ברית עולם (בראשית ט טז) ועל אלין תלת קליפין אתמר (שמות ג ה) של נעליך מעל רגליך ומיד וראיתיה ובזמנא דמשה הוה מתלבש בהון מה כתיב ביה (שמות ג ה) אל תקרב הלום ומיד דאתפשט מנייהו אתקריב תמן:</p>	<p>ומשום שאותן עריות, שלש קליפות, נאמר בהם (חגיגה יא ע"ב) אין דורשים בעריות בשלשה ואסור להסתכל בהן, ולכן אסור לעם הקדוש להסתכל בצבעי הקשת. וזה סוד הערלה שיש לה שלש קליפות שצריך להעבירם מאות ברית קודש, ומיד "וראיתיה לזכור ברית עולם". ועל שלשת הקליפות הללו נאמר "של נעליך מעל רגליך", ומיד "וראיתיה". ובזמן שמשה היה מתלבש בהם, מה נאמר בו "אל תקרב הלום", מיד שהתפשט מהם התקרב לשם.</p>
--	--

ובג"ד אסור כו' 130 - וכמ"ש (&) כל המסתכל בערוה כו' וכן אסור לחקור ולדרוש בהן¹³¹, וכמ"ש (חגיגה יא ע"ב) אין דורשין כו', ואסור כו'¹³², שלא יקרה כמו לאדה"ר, וכיצא דאלו ג' מד'

– מאיר התיקון –

¹²⁷ עי' לעיל נט ע"ד ד"ה ובה נפקין.

¹²⁸ יח רע"ב (לש"ו), עי' מלואים אות (לט).

¹²⁹ עי' מלואים אות (מ).

¹³⁰ עי' דע"ה ח"ב (דרוש ד ענף כ' סימן ד), וזה תמצית דבריו: העבודה היותר עיקרית שאין למעלה מזה, אשר בה חפץ הקב"ה שיהיה ע"י קדושי עליון הגדולים יותר, שלאחר שעמדו וירדו למעמקי פנימיות התורה בסתרי מעשה בראשית ומעשה מרכבה יתבוננו ג"כ בכחות הטומאה והרע מראשית שורשם שבעולם הבריאה בניקתו שם ובכל שימושו ופעולותיו אשר בעולם הבריאה, וכן בהתפשטותו אח"כ שבעולם היצירה ועולם העשיה, להתבונן בהם כדי להשכיל ולדעת איך כחותיהם אינם שלהם כלל וכלל, אלא הוא רק מה שניתן להם לפי שעה מהיוצר אור ובורא רע, כדי לנסות בהם בני אדם. אמנם הנסיון ליכנס בזה הוא גדול והסכנה עצומה עד שכמעט שאין בכח אנושי לעמוד בזה. וכנודע שהשכל והמשכיל והמושכל אחד הם, ובפרט כשמעורבים באותו הענין גם חמדה ותאוה, והוא עצמו מתוק לחיך, וכל שכן כאשר אותו הדבר יש בו גם רוח חיים, ותשוקתו תמיד היא לידבק באדם, וממילא נמשך האדם אחריו כחושק אל חשוקתו, ומתמסר אליו בכל כחו. והענין הזה הוא רחמ"ל הקורה לכל מי שמשים עיונו להתבונן ולהסתכל בפרטי מציאות הסטרא אחרא ופעולתו בשמות הטומאה ושימושיהם אשר בכל עניני הכשפים. ובפרט שכאשר משתמש בהם ונהנה מהם, הרי שהוא עושה עצמו ממש כצאן לטבח יובל, ומפקיר את עצמו ליאבד משני עולמות. והוא איסור להסתכל בקשת.

¹³¹ וזהו הטעם מה שהרחיבו והעמיקו כל המקבולים ובפרט האר"י הקדוש לדבר כל דברים הכל באצילות הקדוש, ובעולמות הנפרדים קיצרו דבריהם הוא ג"כ משום הטעם הלז משום הרע שבהם שלא ליתן להם התפשטות כלל, ולכן כל עסקינו הכל באצילות ששם אין רע כלל כדי שעל ידי רעותא ומחשבה וקול ודיבור (שהם נגד אר"א ז"ן כידוע) שלנו, בעסקינו בהם אנו מעוררים בשרשיהם העליונים להתפשט קדושתם למטה שיהא כבודו ית' מלא כל העולם לתקן כל העולם במלכות שדי וע"י זה "האלילים" (שהוא בימ' קכ"א ור"ל שהם [תיבה מחוקה – כנראה יונקים וצ"ע] בק"כ צרופי אלהים דקדושה ולכן נקראו אלילים) כרות יכרתון וזה הטעם גודל החיוב להתעסק בחכמה הזו מי שהוא ראוי לכך לקיים ונשגב ה' לבדו. ועי' זהר בראשית ב ע"א א"ר אלעזר שתיקה דילי כו' ובתיק"ז סוף דף ג וריש דף ד (לש"ו).

ספר פרי עץ חיים - שער ראש השנה - פרק ד

הגהה (א) א"מ, לכן נקרא ע"ז אלילים לפי שאחר ק"ך צירופים אלהים מתחיל אלהים אחרים. ואלילים גי' קכ"א:

שנכנסו לפרד"ס, וכמש"ל (יא ע"א &) ואמר ודא דערלה כו', כמש"ל בתיקון ל"ז (פו ע"ב) ועמש"ש. ואמר ועל אלין תלת קליפין אתמר כו', והוא גוף הטפה סרוחה, שהוא כתנות עור דחויא¹³³, הערלה דיליה, כמש"ל תיקון ל"א (&), שהן ג' קליפין דאגוזא¹³⁴, עור תהו, ובורא רע (&) שהוא תהו, ובשר בהו, קליפה הקשה מכולם, קץ כל בשר, וחושך גידין והדם וכידוע, ואמר ומיד וראיתיה, כמש"ש אל תקרב הלום, ואח"כ ותמונת ה' יביט (במדבר יב ח), וכן במשה, ידעתוך בשם (&), וביה נתקרבה השכינה:

<p>ודא רזא דקרבנא דהוה נחית אישא לאדלקא אלין תלת קליפין הה"ד (ויקרא ו ב) זאת תורת העולה היא העולה על מוקדה וגו' הא תלת גוונין דאישא דהוו נחתינ בתלת צלותין (קח ע"א) לאדלקא ולאוקדא אלין קליפין ובהווא זמנא הוה קודשא בריך הוא מתקרב בשכינתיה והוו מתקרבינ אתוון דיליה י' בה' ו' בה' ובזמנא דהוו מתלבשינ באלין קליפין אתמר בהון לא תקרבו לגלות ערוה ולא צריך לקרבא אתוון י' בה' ו' בה':</p>	<p>וזה סוד הקרבן שהיתה יורדת אש להדליק את שלש הקליפות הללו, זהו שנאמר זאת תורת העולה היא העולה על מוקדה וגו', הרי שלשה צבעים של אש שהיו יורדים בשלש תפלות, להדליק ולשרוף את הקליפות הללו. ובאותו הזמן היה הקדוש ברוך הוא מתקרב בשכינתו, והיו מתקרבים אותיותיו י' עם ה' ו' עם ה'. ובזמן שהיו מתלבשים בקליפות הללו, נאמר בהם "לא תקרבו לגלות ערוה", ולא צריך לקרב אותיות י' עם ה' ו' עם ה'.</p>
--	---

ודא רזא דקרבנא - ר"ל, שנתקרב הקב"ה בשכינה וישראל ע"י הקרבן, ששמו מוכיח עליו¹³⁵: הה"ד זאת כו' - ב' פעמין העולה, שהוא לשון כליל באש, ועל מוקדה, וכמש"ש לקמן והאש אית לה תלת גוונין אלו לסלקא אלו ג', וכמו שמפרש והולך הא תלת גוונין דאישא כו', וז"ש ב' פעמין תוקד בו, פעם ראשון לקבל ערבית בלילה, כמש"ש (&) כל הלילה עד הבוקר ואש כו', השני לקבל תפלת שחרית בבוקר, כמש"ש (&) ובער עליה עצים בבוקר בבוקר והאש על המזבח כו', וכך הוא פשטא דקרא, דראשון נאמר שיהא { קח ע"א } דולק כל הלילה על האברים ופדרים, והשני נאמר על המערכה בבוקר שידליק אותה (ולא יהא בטל האש בסדר המערכה וז"ש לא תכבה), והשלישי נאמר אש תמיד, נאמר שיהא דולק תמיד עד הערב, ועליו נאמר תמיד, וכן עולת התמיד נאמר על התמיד של בין הערבים, שאז נתקיים תמיד, שלשון תמיד אינו על עולם אלא על הזמן, שהוא יהא תמיד, וכמו בלחם הפנים ומנורה כל הלילה והתמיד בבקר ובערב: ובהווא זמנא כו' ובזמנא כו' - ע"ל (צג ע"א &) בארוכה:

Commented [YL15]:
וסח?

<p>ובגין דא תקינו תלת צלותין בכל יומא לאעברא תלת קליפין אלין דערלה מאות ברית</p>	<p>ולכן תקנו שלש תפלות בכל יום, להעביר את שלש הקליפות הללו של ערלה מאות הברית, שהיא השכינה,</p>
--	---

– מאיר התיקון –

עי' לש"ו דע"ה ח"א עו ע"א שאין איסור לחכמים ועי' דע"ה ח"ב פח ע"ג: בעת הקלקול והפגם רח"ל, הנה נסתם ונעלם הגוון חוור שבעין לגמרי, ואינו מאיר הוא בהג' צבעים@ שבעינין כלל, ואז עומדין הג' צבעים@ שהם סומק אוכם ירוק כולם בבחי' גבורות ודינין, וכמש"ש באד"ר (קלו קלז) ובאד"ר (רצג ע"ב) ע"ש. ובהתפשטותם למטה, נאחזים בהם החיצונים רח"ל (ע' הגר"א בספד"צ פרק ב ד"ה כד אתגליין כא ע"ד ד"ה חד רגשא, ובפ"ד ד"ה ויראו בני האלהים לא ע"א ד"ה והענין כי ע' כל הענין שם ושם) ומתלבשין הג' צבעים@ דעיינין ג"כ בהג' קליפין הנ"ל, ונעשה בהם כמו בהג' צבעים@ דקשת, וכמו שמבואר בתיקונים (תיקון לז פו ע"ב) ע"ש. ולכן הוא האיסור חמור מאד מאד להסתכל בקשת כל זמן שהקליפין נאחזין בהצבעים@ דעיינין ובהצבעים@ דקשת, כי הראייה שלמטה גורם למעלה ג"כ, והזיווג תלוי בראייה כנז'. ובעת אחיזת הקליפות והחיצונים, אסור לגרום זיווג למעלה ח"ו וח"ו, כי הוא בסוד (שבת קמו רע"א) בא נחש על חוה, ובסוד (משלי ל כג) ושפחה כי תירש גבירתה רחמ"ל.

¹³² לשון המשנה בחגיגה: כל שלא חס על כבוד קונו רתוי לו שלא בא לעולם. ועיי"ש בגמ' טז ע"א: מאי היא. רבי אבא אמר: זה המסתכל בקשת.

¹³³ עי' לעיל יב ע"א ולקמן.
¹³⁴ עי' לעיל עז ע"א, ע"ב, והוא תיקון כ"ד, ועי' עט ע"ב תיקון כו.

¹³⁵ עי' ספר הבהיר אות קט. ואמאי אקרי קרבן, אלא מפני שמקרב הצורות הכחות הקדושות דכתיב (יחזקאל ל"ז י"ז) וקרב אותם אחד אל אחד לך לעץ אחד והיו לאחדים בידך, ואמר לריח ניחוח, ואין ריח אלא באף, ואין נשימה שהיא הריח אלא באף, ואין ניחוח אלא ירידה דכתיב (ויקרא ט' כ"ב) וירד ומתגרמינ ונחית, והרוח יורד ומתייחד בצורות הקדושות ההם ומתקרב ע"י הקרבן, והיינו דאקרי קרבן.

<p>דאיהי שכנינתא ובדא שריא בתלת גוונין נהירין דאינון כהנים לויים וישראל דעליהו אתמר (שיה"ש ז ב) מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב ואינון נעילת חגין וזמנין ומועדין דעליהו אתמר (&) שלש רגלים תחג לי בשנה תלת קליפין עליהו אתמר (&) ויעש ה' אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם (בראשית ג כא) בקדמיתא כתנות אור ולבתר דהאבו כתנות עור מעור דאיהו משכא דחוויא ולשבעין שנין אתפשט ההוא (חויא) (נ"א משכא) מניה:</p>	<p>ובזה שורה בשלשה צבעים מאירים, שהם כהנים לויים וישראל, שעליהם נאמר "מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב", והם נעילת חגים וזמנים ומועדים, שעליהם נאמר "שלש רגלים תחוג לי בשנה". שלש הקליפות, עליהן נאמר "ויעש יהוה אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם", בראשונה כתנות אור ואחר שחטאו כתנות עור, מעור שהוא עור הנחש, ולשבעים שנים מתפשט אותו (הנחש נ"א העור) ממנו.</p>
---	---

דאינון כהנים כו' - שהן נגד ג' אבהן כידוע, אתה כהן לעולם (&), ופחדו יצחק (&) לעיל לג' ע"א, וישראל, והן העבירו ג' הגוונין בג' צלותין דתקינן, וכן צריכין ישראל לאפשטא מג' דרגין אלו דבהון, ואמר ואינון נעילת כו', דג' רגלין נגד ג' אבהן, וכהן לוי ישראל. דשמיני עצרת תשלומין כו', ומ"מ הוא נגד דוד מלכא, וכן נגד גרי צדק¹³⁶, וכו' אך שמח (&)¹³⁷. ואמר נעילת חגין כמ"ש (&) מה יפו פעמיך בנעלים כו', ודרשו (&) בשעה שעולין לרגל, ר"ל נעלים על ג' רגלים, דנעל על הרגל, ור"ל דעתה הוא מ"מ בנעלים לבד. ויה"כ דמתגלה בת עין¹³⁸, וז"ש תלת קליפין עליהו כו' בקדמיתא כו', ר"ל שאלו לבושין דג' עלמין היו כתנות אור, שהיה מאיר בהם בת עין, נהורא דעיינין¹³⁹, והשתא חשוכא דעיינין, עור עור מנין עור, משכא דחוויא כמו שמפרש והולך, ואמר ולשבעין שנין כו' כידוע, ור"ל בכאן על זמן חיי האדם שבעין שנין, ואח"כ מתפשט מזה הגוף להתלבש בג"ע בכתנות אור כמקדם, ושם מארבע הרוחות כו' (&) שהן ג' גוונין נהירין עם הבת עין, ואמר דתלת גוונין כו' תלת ויין כו', שהן ג' דאבהן ויסע כו' (&) שם ע"ב, כמ"ש בפ' בשלח (&) וש"מ הרבה, והן ג' גוונין נהירין הנ"ל, ואמרו מיד וראיתיה כו', וכמ"ש (ויקרא כו מב) וזכרתי את בריתי יעקב ואף כו' ואף כו' והארץ אזכור:

Commented [YL16]:
??

<p>דתלת גוונין דלבושין דשכינתא אינון תלת וויין דויסע ויבא ויט בזמנא דמתעברין כתנות עור דחוויא נהרין תלת גוונין דנהורא דשכינתא ומיד וראיתיה לזכור ברית עולם (בראשית ט טז) ואינון תלת וויין אינון תלת גגין דאת ב' חד לשמיא וחד לארעא וחד לימא ומהאי ב' תליין שבעין גוונין ואינון שבעין דעליהו אתמר (ישעיה יט א) הנה ה' רוכב על עב קל ובא מצרים על ע"ב בשבעין ותריין גוונין נהירין ומיד ונעו אלילי מצרים מפניו:</p>	<p>ששלשה צבעים של לבושים של השכינה הם שלש ווי"ם של ויסע ויבא ויט. בזמן שמעברים כתנות עור הנחש, מאירים שלשה צבעים של אור השכינה, ומיד "וראיתיה לזכור ברית עולם". ואותם שלש ווי"ם הם שלשה גגות של האות ב, אחד לשמים, אחד לארץ ואחד לים. ומהב' הזו תלויים שבעים צבעים והם שבעים ושנים, שעליהם נאמר "הנה יהוה רוכב על עב קל ובא מצרים". על ע"ב בשבעים ושנים צבעים מאירים, ומיד "ונעו אלילי מצרים מפניו".</p>
--	--

ואינון תלת ויין אינון כו' - ג' עלמין הנ"ל, ביתא דשכינתא, שע"ז נאמר (&) בכל ביתי כו', שהגיע עד הבריאה ואתמסר ליה תורת הבריאה¹⁴⁰, והוא ב' דבראשית, נקודי¹⁴¹ בהיכלי¹⁴², הבית גוף להנקודה שבתוכו, וכנ"ל והיא בת דנתקשרא בג' אבהן, ג' ויין הנ"ל, ועי' בפרשת בשלח (&) דהיא נטלא כל הג' שמהן דע"ב אלו: **חד לשמיא כו' -** שמים הוא בריאה, בסוד ראש, וארץ עשיה, וימא יצירה כמ"ש בפ' צו (&) בענין גלגלי ימא דאמרין ברוך כבוד ה' ממקומו - מאיר התיקון -

¹³⁶ עי' דברי רבינו לעיל צו ע"ב: נשמתין דישראל דאינון מזרע דאבהן, אבל ע"ר לאו אינון מזרע דאבהן, דאינון גרי צדק, שהן בנוק', ה' זעירא.

¹³⁷ עי' פסחים עא ע"א: והיית אך שמח לרבות לילי יום טוב האחרון לשמחה, עי' לעיל דברי רבינו מט ע"ב.

¹³⁸ עי' דברי רבינו לעיל קז ע"ב שזה השכינה.

¹³⁹ עי' לעיל ע ע"ב: יברכך במוחא יאר בלבא דתמן נהורא דעיינין כמה דאוקמוהו הלב רואה.

¹⁴⁰ עי' לעיל ה ע"ב וז"ל ואית אורייתא דבריא דאורייתא דאצילות.

¹⁴¹ נדצ"ל נקוד'

¹⁴² עי' לעיל הערה 39.

ועמש"ש¹⁴³: ומהאי ב' תליין כו' - שבעין דודין דסחרין לה כמ"ש בז"ח שיה"ש (סח ע"ג)¹⁴⁴ ובזוהר פ' וירא (&), שהן מ"ב דאתוון, וכ"ח דנקודין¹⁴⁵, שתין מקורין דחיינ¹⁴⁶, שתין איילתא¹⁴⁷, ששים גבורים סביב לה (שיה"ש ג ט), וי"ב עלמות דילה, י"ב בקר¹⁴⁸, והן במט"ט, די"ל שבעין שמהן, והן ע' נפש וע' שמהן נגד ע' אנפין דת"ת דמקנן ביה, וכי"ת עצמה¹⁴⁹, שהוא שנים הן ב' בתים הנ"ל, בריאה ועשיה, וז"ש ואינון שבעין ותריין כו', וע"ב גוונין הן י"ב גוונין דדעת, ב' עיטריין דחו"ב, וב' אחסנתין ה"ח וה"ג¹⁵⁰, והן י"ב גוונין שבחושן¹⁵¹, והן כללים, וכל א' נכלל משה, שכל א' מתפשט בו"ק, ומשתנה בכל א', ומש"ל (לח ע"א &) שהן ל"ו, היינו בהתכללות {קח ע"ב} שמאלא בימינא, והן חו"ב כ"א, וה"ח וה"ג, ל"ה, אבל הן ע"ב ל"ו וה"ו ול"ו אג"ל לנוק' ונשארין אלה לדכורא וכללן ע"ב: דעלייהו אתמר כו' - כיון שנתרבה הדעת ונתגלה אזי יתבטל הס"א, כמ"ש (ישעיה יא ט) לא ירעו כו' כי מלאה כו'¹⁵², כמ"ש (&) ואת הצפוני ארחיק מעליכם והדחתיו כו' ונבאו בניכם כו':

Commented [YL17]: יסוק מסובך

<p>ואינון תלת גוונין רמיוזין בה' ה' תלת גנין דילה אינון לבושין נהירין דברתא דמלכא דאיהי י"ב בת עין ואיהי חמש אלפין שנין דבריאת עלמא ואיהי ה' זעירא דאברהם [צו ע"א] דדרגיה חס"ד דסליק לשבעין ותריין ה' י' מן אלהיים ה"י מן יו"ד ה"א וא"ו ה"א (נ"א יו"ד ה"י וא"ו ה"י) ה' לבושא דכסי על י':</p>	<p>ואותם שלשה צבעים רמוזים [אות] ה'. ה' שלשה גגות שלה, הם מלבושים מאירים של בת המלך, שהיא י', בת עין. והיא חמשת אלפי שנים של בריאת העולם, והיא ה' קטנה של אברהם, שדרגתו חס"ד שעולה לשבעים ושתיים. ה' י' מן אלהים, ה"י מן יו"ד ה"א וא"ו ה"א (יו"ד ה"י וא"ו ה"י), ה' לבוש שמכסה על י'.</p>
--	--

Commented [YL18]: בדוק אמסטרדם

ואינון תלת כו' - דה' היא שכינתא, והכל כמו בבית, והה"א מתפשט בג' עלמין: *~דברתא דמלכא דאיהי יו"ד - כצ"ל, והוא המפיק שבתוך, וע"י לעיל (ד ע"א &): ואיהי חמש כו' - ר"ל, שברתא דמלכא מכוסה בלבושין דה"א, ובאלף הששי יתגלה היו"ד וכנ"ל, והיא יו"ד דמילוי ה"י, כמו שמפרש והולך ה' מן יו"ד כו', וכן א' דמילוי ה"א, אור"ר שתתגלה, וע"ז נאמר (&) חמשה ואלף, וכן ה"י דאלהים, דיו"ד דאלהים מסתתר בה"י, ונחה נח נסתר, וכן במילוי, וז"ש ה"י מן אלהים ה"י מן כו', ואמר דסליק לע"ב, כנ"ל בבי"ת:

תקונא תשעה וחמשיין

<p>בראשית¹⁵³ (ישעיה סו טז) כי באש ה' נשפט דאינון כתנות עור דצריך בהון הבדלה כד אמרין ישראל בורא מאורי האש ואמרין המבדיל (קח ע"ב) בין אור לחשך חשך אורכם כתנות עור דילה אוכמיין⁷ דאתמר בהון שחורות כעורב⁸ (&) והנחש</p>	<p>בראשית "כי באש יה"ה נשפט", שהם כתנות עור, שצריך בהם הבדלה, כשאומרים ישראל "בורא מאורי האש" ואומרים "המבדיל בין אור לחשך", חשך שחר, כתנות העור שלו שחורים, שנאמר בהם "שחורות כעורב", "והנחש</p>
---	---

- מאיר התיקון -

143

144 עי' מלואים אות (מא).

145

146

147

148

¹⁴⁹ עי' לעיל נז ע"ב: ע"ב מובחרים שבדור שראויים להיות ע' סנהדרין¹⁴⁹, ונשיא ואב"ד, והן נקראים עיני העדה, עי"ן ע' סנהדרין, וב' עיינין עצמן, ב' שעל גביהם נגד שם ע"ב, וע"ב נפש וע"ב אומין

150

151

152 ז"ל הפסוק:

¹⁵³ תיקון נ"ט, ומפרש בתוכו פסוקים ויאמר אל האשה כו', שהן ד' תיקונין (דברי רבינו לעיל יח ע"ד)

<p>היה ערום (&) מנייהו דלכל היה ברא לבושיין ולכל בריין דאתבריאיו בשית יומי בראשית ואשתארו גופין דמוזיקין למעבד ולא עביד לון בגין דהוה ערב שבת ודא איהו אשר ברא אלהי"ם לעשות (&) ובגין דא והנחש היה ערום מכל חית השדה אשר עשה ה' אלהי"ם דלכלהו עבד לבושיין וליה לא עבד בגין דהוה מוזיקין דעלמא:</p>	<p>היה ערום" מהם, שלכל חיה ברא מלבושים, ולכל הבריות שנבראו בששת ימי בראשית, ונשארו הגופים של המזיקים לעשות ולא עשה אותם, משום שהיה ערב שבת, וזהו "אשר ברא אלהי"ם לעשות", ולכן "והנחש היה ערום מכל חית השדה אשר עשה ה' אלהי"ם", שלכלם עשה לבושים ולו לא עשה, משום שהיו המזיקים של העולם.</p>
--	---

תיקון נ"ט בראשית כי כו' - ר"ל, שנשפט באש: כתנות אור - שהוא מאור, אש (שנשפט) [שנשפט] ממנו, ובאש, ב' אש, מאורי האש. ואינון דאיש ואשה וכמש"ל (י ע"א &) וברית איהו יו"ד ועם אש אתעביד איש ואוף הכי אות ה' עם אש איהי נוק' ועל תריין אישות אתמר בקדמיתא כתנות אור דבהון עקבו מכהה גלגל תמה והיינו בורא מאורי האש בתר דחבו ויעש כו' עור משכא דחויא כו' ע"ש, ור"ל דבתיבת בראשית אותיות באש, ונשאר תרי, על ב' הנ"ל, וכל א' כליל מב', כמ"ש בר"פ שמייני (לו ע"א)¹⁵⁴ וכאן מפרש והולך פסוק והנחש כו', שנתקנא על כתנות אור, עד שגרם להפשיטו, כמו שמפרש והולך: דצריך בהון הבדלה כו' - ר"ל, בין אור דכתנות אור דשבת לחושך כתנות עור דחול, דהוא חושך כמו שמפרש והולך חושך אוכם כתנות עור דליה ג"כ אוכם, וע"ל (לו ע"א &) ועל אלין קליפין אמרו דצריך הבדלה כו' ובשבת אתפשט כו' ובג"ד תיקנו בהבדלה המבדיל בין קודש לחול ובין אור לחושך דלא יתחבר קליפין דחול לקליפין דקודש ולא יעביד תערובות כו', דעיקר התערובות הוא בלבושיין, כי הזכות ופגם הכל בהם, כמ"ש בפרשת בראשית (יט ע"ג)¹⁵⁵ ובתיקון י"ח (&) ולכן ההבדלה הוא בלבושיין שלא יתערבו, וכמש"ש דמוחא לא מקבל טומאה הה"ד כה דברי כו', וע"ל (י ע"ב &) וידעו כי עירומים הם כו' מכתנות אור דאינון מאורי האש ובגין דבשבת אתחזייא לון בהדלקת שרגא דשבת בתריין פתילות דאש (ר"ל שהן נגד זכור ושמור איש ואשה כנ"ל) ובמ"ש יתעברון מינייהו תיקנו למימר במ"ש הבדלה באש ובגין דבשבת וי"ט מתלבשין נשמתין בכתנות אור כו', ע"ש, ובפרשת בראשית (יז ע"ב)¹⁵⁶ הבדלה במ"ש בין אינון דשליטין ביומא דחול לשבת, וע"ש (יד ע"ב)¹⁵⁷ ובשעתא דמבדילים על כסא כל אינון חיילין כו' ובפ' ויקהל (רו ע"ב)¹⁵⁸ לבתר דנפיק שבתא בעי ב"נ לאפרשא בין קודש לחול אמאי דהא אתיהב רשו לממנן כו', עש"ב. ואמר שם ובפרשת בראשית (יד ע"ב)¹⁵⁹ דענין הברכה מאורי האש שיאירו הממנן דחול משרגא, ור"ל שאף שבחול מתלבש האדם בכתנות עור ונפשט מכתנות אור, מ"מ יאיר ממאורי האש, ע"ש. וז"ש למעלה (י ע"א &) לאתדכאה במאי דחב, וכן אמר שם בצפרנים ג"כ, להראות שהופשט מהם ג"כ שיאירו, וע"ש ובפ' ויקהל בארוכה (רח ע"א)¹⁶⁰ {קח ע"ג} שהצפרנים הם לבושי קדושה, אחורים דקדושה, והן לבושיין כתנות אור עי' שם באורך: *אוכםין כמה דאתמר בהון שתורה אני כו' - כצ"ל, ערום מינייהו, ר"ל מהלבושיין דלאדם, הוה ליה כתנות אור מעולה שבלבושיין והוא לא הוה ליה לבוש כלל, והלבוש הוא הגוף דעתה הוא באדם כתנות עור, וקודם החטא הגוף היה מזהיר כתנות אור, כמו שהוא עתה בג"ע, והוא לא הוה ליה גוף כלל: דלכל חיה כו' - ר"ל, ז"ש ערום מכל חיות כו' וכמו שמפרש והולך ובג"ד והנחש כו': בגין דהוה ע"ש - כמ"ש (אבות פ"ג &) עשרה דברים נבראו בע"ש בין השמשות כו' וי"א כו' ואשתאר למעבד גוף וקדש היום, ועי' בפרשת בראשית (יד ע"ב)¹⁶¹ פקודא ארביסר כו' כיון דאתקדש יומא כו' לא יכיל עלמא למיקם קמייהו כו', וז"ש ואמאי לא ברא לון בגין כו' בגין דאשתייר ערום בגיניה כו' ואמר ודא איהו אשר ברא כו', כמ"ש (&) לעשות ולא עשה, ופי' דקרא, בו שבת כו' אשר ברא כו', כי ברגע בין השמשות נבראו, ושבת אשר ברא אותן לעשות עדיין, ושבת מזה, ועי' בפרשת

Commented [YL19]:
שון התיקון"ז היא
"עור"????????????
????????????????
????????????????
????????????

Commented [YL20]:
בדוק טוב טוב???

Commented [YL21]:
בדוק טוב טוב

Commented [YL22]:
תחתי ראשי תיבות

Commented [YL23]:
תחתי ראשי תיבות

Commented [YL24]:
תחתי ראשי תיבות

- מאיר התיקון -

¹⁵⁴ עי' מלואים אות (מב).
¹⁵⁵ עי' מלואים אות (מג).
¹⁵⁶ עי' מלואים אות (מד).
¹⁵⁷ עי' מלואים אות (מה).
¹⁵⁸ עי' מלואים אות (מו).
¹⁵⁹ עי' מלואים אות (מז).
¹⁶⁰ עי' מלואים אות (מח).
¹⁶¹ עי' מלואים אות (מט).

תרומה (קנה ע"ב)¹⁶² מאי לעשות דאשתארו גופא דשידי דאתקדש יומא ולא אתעבידו ואשתארו כו':

<p>ואמאי לא עביד לון בגין דהוה ליה למברי לאדם ערב שבת ובגנייה לא ברא לון ובגין דא אל קנאה בלביה דחוייא עם אדם בגין דאשתארו ערום בגיניה בלא לבושין ואיהו גרם לבתר דאתפשט אדם מלבושוי וירית לון נמרוד ועשו דהוה עשו דיוקניה דחוייא ובגין דא (&) והנחש היה ערום ערום לביש דגרם בערמה דיליה נוקבא בישא סם המות מיתה לאדם ולאנתיה וערמה דיליה הוה דפתי לחוה בגין דדעתן של נשים קלה ומה אמר לה ויאמר (הנחש) אל האשה אף כי אמר אלהים לא תאכלו מכל עץ הגן (&) וקודשא בריך הוא לא אמר אלא מכל עץ הגן אכל תאכל (&) דאיהו לא מני ליה דלא למיכל אלא מעין הדעת טוב ורע דאיהו ערבוביה דטוב ורע אילנא דשקרא חד בלב וחד בפה לביה מלי שקרא ופתי בפומיה במלין דקשוט:</p>	<p>ולמה לא עשה אותם, משום שהיה לו לברא אדם בערב שבת, ובגללו לא ברא אותם. ובגלל זה נכנסה קנאה ללבו של הנחש עם אדם, משום שנשאר ערום בגללו ללא מלבושים. והוא גרם אחר כך, שהתפשט אדם מלבושיו, וירש אותם נמרוד ועשו, שעשו היה דמות הנחש, ולכן "והנחש היה ערום", ערום לרע, שגרם בערמומיתו@, לנקבה רעה סם המות, מיתה לאדם ולאשתו. וערמתו@ היתה שפתה את חוה, משום שדעתן של נשים קלה (&). ומה אמר לה "ויאמר הנחש אל האשה אף כי אמר אלהים לא תאכלו מכל עץ הגן", והקדוש ברוך הוא לא אמר אלא "מכל עץ הגן אכל תאכל", שהוא לא צוה אותו שלא לאכול אלא מעץ הדעת טוב ורע, שהוא ערבוביה של טוב ורע, אילן השקר אחד בפה ואחד בלב (&), לבו מלא שקר ופתה בפיו בדברי אמת.</p>
--	--

ואיהו גרם לבתר כו' - ר"ל, הנחש גרם מיתה לאדם, דאתפשט מהגוף שהוא לבושוי. ואף הכתנות עור, כתנות ממש, דעביד ליה הקב"ה, ירית הנחש, דיהיב לנמרוד ועשו כמו שמפרש והולך, ועי' בפרשת תולדות (קמב ע"ב)¹⁶³. ואמר ובגין דהנחש היה ערום, ר"ל ערום מלבושין כנ"ל, ואח"כ מפרש ערום לשון ערמה, ערום לביש, ואמר דגרים בערמה כו', דערמה היא נוק', דידועת לפתות, כי נופת טטופנה כו' (&) ואחריתה כו' (&), ועי' בפרשת ויצא (קמח ע"א בס"ת)¹⁶⁴ בארוכה, ולכן לשון ערמה לשון נקבה: דפתי לחוה כו' ומה א"ל כו' - ר"ל, בב' דברים אלו היה ערמה, ולכן ביעקב נאמר (&) ויעקבני זה פעמים כו', לנטלא דיליה, וע"ש (קמג ע"א)¹⁶⁵ בגי'כ אזדמן יעקב כו' דאיהו כגוונא דאדה"ר כו' עש"ב: חד בלב כו' - דומיא דנחש וע"ל תיקון ס (&) בארוכה:

<p>וחוייא בישא אעבר הכא על לא תענה ברעך עד שקר (&) ועל לא תרצח (&) ועל לא תנאף (&) ועל לא תגנוב (&) ולא תשא את שם ה' אלהיך לשוא (שמות כ ט) על לא תענה ברעך</p>	<p>והנחש הרע כאן עבר על "לא תענה ברעך עד שקר", ועל "לא תרצח" ועל "לא תנאף" ועל "לא תגנוב" ו"לא תשא את שם יהוה אלהיך לשוא". על "לא תענה ברעך" שהעיד שקר, שאמר ("אף כי אמר אלהים לא תאכלו מכל עץ הגן"). ועל "לא תגנוב",</p>
--	---

- מאיר התיקון -

¹⁶² עי' מלואים אות (ג).

¹⁶³ עי' מלואים אות (נא).

¹⁶⁴ עי' מלואים אות (נב).

¹⁶⁵ ז"ל: וכד עאל עשו עאל בהדיה גיהנם ועל דא (שם לג) ויחרד יצחק חרדה גדולה עד מאד דחשב דלא הוה עשו בההוא סטרא פתח ואמר (שם) ואברכהו גם ברוך יהיה בגין כך אזדמן יעקב בחכמתא ובעקימו דאייתי ברכאן עליה דיעקב דאיהו כגוונא דאדם הראשון ואתנטלו מההוא חויא דאיהו שפת שקר דכמה שקרא אמר וכמה מלי דשקרא עבד בגין לאטעאה ולאייטאה לווטין על עלמא בגין כך אתא יעקב בחכמה ואטעי לאבוי בגין לאייטאה ברכאן על עלמא ולנטלא מניה מה דמנע מעלמא ומדה לקבל מדה הוה

תרגום: וכשנכנס עשו, נכנס עמו גיהנם, ועל כן "ויחרד יצחק חרדה גדולה עד מאד", שחשב שעשו לא היה בצד ההוא. פתח ואמר, "ואברכהו גם ברוך יהיה". לכן הזדמן יעקב בחכמה ובעקמומיות שהביא ברכות על יעקב, שהוא כדוגמת אדם הראשון, ונלקחו מאותו הנחש, שהוא שפת שקר, שכמה שקר אמר, וכמה דברי שקר עשה, כדי להטעות ולהביא קללות על העולם. לכן בא יעקב בחכמה והטעה את אביו, כדי להביא ברכות על העולם וליטול ממנו מה שמנע מן העולם. ומדה כנגד מדה היתה.

<p>דסהיד שקרא דאמר (אף כי אמר אלהי"ם לא תאכלו מכל עץ הגן ועל לא תגנוב דגנב דעת חוה כגוונא דא דאמר אף כי אמר אלהי"ם וגו') כי יודע אלהי"ם כי ביום אכלכם ממנו ונפקחו עיניכם והייתם כאלהי"ם יודעי טוב ורע, כדי שלא תהיו בדמותו. ועבר על "לא תנאף", שהטיל זוהמה בחוה. ועבר על "לא תרצח", שהרג את אדם ואת חוה, שכך דרכו של היצר הרע, מפתה בני אדם ואחר כך עולה ומלשין עליו, ונוטל רשות ויורד ונוטל הנשמה (ב"ב טו ע"א &).</p>	<p>שגנב דעת חוה, כדוגמא זה שאמר "אף כי אמר אלהי"ם וגו'": כי יודע אלהי"ם כי ביום אכלכם ממנו ונפקחו עיניכם והייתם כאלהי"ם יודעי טוב ורע, כדי שלא תהיו בדמותו. ועבר על "לא תנאף", שהטיל זוהמה בחוה. ועבר על "לא תרצח", שהרג את אדם ואת חוה, שכך דרכו של היצר הרע, מפתה בני אדם ואחר כך עולה ומלשין עליו, ונוטל רשות ויורד ונוטל הנשמה (ב"ב טו ע"א &).</p>
--	--

אעבר הכא על כו' לא תשא כו' - שהזכיר שם אלהים לשקרא, וחסר כאן והן בפסוקים (&) היה ערום {קח ע"ד} כו', דחמד לבושו ונתכוין להרגו, וזהו מכל חית כו' (&), ימינים ושמאלים: ויאמר אל האשה, הטיל בה זוהמא, והוא לא תנאף: אף כי כו', לא תשא: לא תאכלו מכל כו', לא תגנוב: לא מות תמותון, לא תענה: והייתם כאלהים, תהוון כוותיה לא יהיה לך אלהים אחרים, דעבד אלהים אחרים, וכן לא תחמוד, דחמד לבושו, והן ז' ל"ת דעשרת הדברות בז"ת, נגד ז' מצות שנצטווה, וע"ל (סח ע"א &): *אף כי אמר אלהים וגו' - ל"ג כאן אלא צ"ל בלא תשא כנ"ל:

תקונא שתיין

<p>בראשית דא ברי"ת דאתמר ביה (&) עין החיים והא אוקמוה ובהפוכא תב"ר דגרים תבירו לאדם הראשון ודא עין הדעת טוב ורע טוב איהו [צו ע"ב] אילנא ההוא דכתיב (&) ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים ואיבא דיליה רע כפום חיזו דיליה הכי הוה (נ"א איהו) אתחזיא לה מלבר כגוונא דפימא מלין שפירין מלבר ולבא מליא טנופין מלגאו ודא לא הות ידעא דסם המות הוה מלגאו דאיבא הה"ד ותקח מ"פריו ו"תאכל ותתן גם לאישה וגו' הרי איבא דאילנא דתמן מו"ת (מלגאו גרים לה דאכלה):</p>	<p>בראשית זו ברי"ת שנאמר בה "עין החיים" והרי פרשוה. ובהפוך תב"ר, שגרים שבר לאדם הראשון, וזה עין הדעת טוב ורע. טוב הוא אותו האילן שנאמר "ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים", ופריו רע כפי המראה שלה. כך היה (הוא) נראה לה מבחוץ, כמו שבפה מלים יפות מבחוץ ולב מלא בטנופים מבפנים, וזו לא היתה יודעת שסם המות היה בפנים הפרי, זהו שנאמר "ותקח מפריו ותאכל ותתן גם לאישה וגו'", הרי פרי האילן ששם מו"ת (מבפנים גרם לה שאכלה).</p>
--	---

בראשית דא ברית - ר"ל, שאותיותיו בו: **דאתמר כו' -** עי' ברע"מ (ריש פרשת לך לך עו ע"ב) **תאנא כו'**¹⁶⁶ ובריש פרשת שמות (ב ע"א) **כזוהר כו' זוהר איבא דאילנא יהיב חיין לכלא קיומיה כו'**¹⁶⁷ ע"ש: **ודא ע"ה כו' -** שהוא בהיפך שכתוב מות תמות, כמו תביר הפוך ברית, והוא כסופין דזנות, נופת תטופנה כו' ואחריתה כו' (&)¹⁶⁸, שהוא איבא דילה, וז"ש **טוב איהו אילנא כו',** ר"ל האילן טוב למאכל, שהזנות עצמה טוב למראית עין, ואחריתה כו'. ועוד שהעץ הוא היסוד הברית ומעשה, הוא עין כו', וכן הוא בברית הלשון¹⁶⁹, וז"ש **ואיבא כו' כפום חיזו כו',** - מאיר התיקון -

¹⁶⁶ עי' מלואים אות (נג).

¹⁶⁷ עי' מלואים אות (נד).

¹⁶⁸ ז"ל בשלימות:

¹⁶⁹ עי' ס"י (פ"ו מ"ז) כשבא אברהם אבינו ע"ה הביט וראה והבין וחקר וחקק וחצב ועלתה בידו הבריאיה שנאמר ואת הנפש אשר עשו בחרן מיד נגלה עליו אדון הכל ית' שמו לעד והושיבו בחיקו ונשקו על ראשו וקראו אברהם אוהבי וכתר ברית לו ולזרעו עד עולם שנאמר והאמין בה' ויחשבה

Commented [YL25]:
יסוק?

כמ"ש (משלי ה ג) כי נופת תטופנה שפתי זרה וחלק משמן חכה כו', והוא היפך שמירת הברית, ולכן נקרא עץ הדעת לשון שכל כסופין דעלמא וביה טעיין וכשלין כו'¹⁷⁰, ועי' בסוף פרשת פקודי (רסו ע"ב)¹⁷¹ בהיכל ו' דס"א בארוכה, ורצונו לבאר אלהים דדברי חוה ונחש שביאר בסוף תיקון הקודם, וכאן רמיז בבראשית ברית, ליהזר ממנו והיפוכא, הכל בברית כנ"ל. וג' אלהים אמרה הנחש נגד ג' הידועים שהן דינים¹⁷²: כגוונא דפומא כו' - כמו שהנחש וכל דאתיין מסט', כן הוא עץ הדעת עצמו: הה"ד ותקח כו' - מביא ראייה שאיבא גרם מות, שהרי אכלה מפריו, אבל "כי טוב" לא כתיב אלא בעץ, ועי' בפרשת בראשית (סב ע"ב יב ע"ב)¹⁷³ וכד האי אור כו' אר"א כו'.

:Commented [YL26]

:Commented [YL27]
ני צודק בזה??

<p>ואית קליפין דאיבא דאינון תהו ובהו וחשך ותהום דקליפין אלין אינון רע מוחא מלגאו טוב אילנא דחיי קליפין דיליה שפירין ומוחא דיליה שפיר ודא איהו (דניאל ג &) עפיה שפיר ואנביה שניא ואית אילנא דכוליה ביש מוחא וקליפה כלהו מרירן ומיין דילהון מרירן הה"ד (שמות טו כג-כה) ויבאו מרתה ולא יכלו לשתות מים ממרה כי מרים הם וגו' וירחו ה' עץ וגו' וביה וימתקו המים עץ מתוק דמניה נפקין ענפין ושרשין דאתמר בהון (&) ומתוקים מדבש ונפת צופים:</p>	<p>ויש קליפות של הפרי שהן תהו ובהו וחשך ותהום, שהקליפות הללו הן רע. המח מבפנים טוב, עץ החיים, קליפותיו יפות והמח שלו יפה. וזהו "ענפו נאה ופריו רב". ויש אילן שכולו רע, המח והקליפה, כולם מרים והמים שלהם מרים, זהו שנאמר "ויבאו מרתה ולא יכלו לשתות מים ממרה כי מרים הם וגו' וירחו יהוה עץ וגו'", ובו וימתקו המים. עץ מתוק, שממנו יוצאים ענפים ושרשים, שנאמר בהם "ומתוקים מדבש ונפת צופים".</p>
--	---

ואית קליפין דאיבא כו' - שהן קליפין דאגוזא וגנת אגוז מבפנים לראות באבי הנחל כו' (ש"ה ש"ו)

(א):

<p>ובגין דא אית עץ דענפין דיליה מתיקן ועץ דענפין דיליה מרירן ואית מיין מתיקן ומיין מרירן דדא לקבל דא עבד קודשא בריך הוא ואית דאיהו פלגו דיליה מתיקא ופלגו דיליה מרירא ודא עץ הדעת טוב ורע כגוונא דכספא מעורב בעופרת ואית אילנא דקליפין דיליה בישין מלבר ומוחא מתיקא מלגאו הכי תשכח בר נש ביש במילי פומוי (נ"א ובפומוי מפיק ביש</p>	<p>ולכן יש עץ שענפיו מתוקים ועץ שענפיו מרים, ויש מים מתוקים ומים מרים, שזה לעומת זה עשה הקדוש ברוך הוא. ויש שהוא חציו מתוק וחציו מר, וזה עץ הדעת טוב ורע, כמו שהכסף המעורב בעופרת. ויש עץ שקליפותיו רעים מבחוץ והמח מתוק מבפנים, כך תמצא אדם רע בדברי פיו (ובפיו מוציא רע</p>
--	---

– מאיר התיקון –

לו צדקה וזכרת לו ברית בין עשר אצבעות ידיו והוא ברית הלשון ובין עשר אצבעות רגליו והוא ברית המילה וקשר עשרים ושתים אותיות התורה בלשונו וגילה לו את סודו משכן במים דלקן באש רעשן ברוח בערן בשבעה נהגן בשנים עשר מזלות.

¹⁷⁰ עי' זהר ח,ב רנח ע"ב: מה דלא איהו בההוא היכלא שתיתאה בסטרא אחרא דתמן כל ענוגין בישין וכל סטרין דתיאובתין דענוגא דהאי עלמא (וכי) ווכדא האי עלמא אתנהיג בהו (ו)בני נשא כשלי בהו [ובגין דבני נשא טעיין בהו כשלין בהו מההוא] (לההוא) עלמא דחמא[ן] כמה ענוגין (דגופא) ותיאובתין דגופא אתהני ואתעניג מנייהו וטעיין אבתרייהו הדא הוא דכתיב (בראשית ג ו) ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וגו' דהא כל תיאובתין וכל ענוגין דעלמא ביה תליין:

תרגום: מה שאינו באותו ההיכל הששי, בצד האחר, ששם כל הענוגים הרעים וכל הצדדים של העונג של העולם הזה, וכשהעולם הזה מנהיג אותם, אנשים (נכשלים בהם ומשום שבני אדם טועים בהם), נכשלים בהם מאותו העולם, שרואים כמה ענוגים ותשוקות שהגוף נהנה ומתענג מהם, וטועים אחריהם. זהו שנאמר "ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וגו'", שהרי כל התשוקות וכל הענוגים של העולם תלויים בו.

¹⁷¹ עי' מלואים אות (נה).

¹⁷² עי' שעה"ק (עד ע"א): והנה כשיורדים ג' אלהים, בג' מוחין שבראש ז"א ממש, בסוד הקטנות, עד היסוד דז"א כנזכר, מתחברים שם, עם כללות הה' גבורות דגדלות, שיורדים עד היסוד כנודע, שהם מנצפ"ך, ועם ג' דינים אלו, שהם אלהים דקטנות, הרי הם ח' גבורות ונחלקות לב' בחי', ה', ג'. וזהו סוד ביום הגמל את יצחק, ודרשו רז"ל ה"ג מ"ל. רמזו אל הח' גבורות של ב' בחי' הנז', והם אותיות ה"ג, העומדות ביסוד הנק' מ"ל. ונודע כי יצחק הוא שרש הגבורות, וזהו אומר, את יצחק, שהוא שרש הגבורות.

¹⁷³ עי' מלואים אות (נו).

מלבר) וטב בלביה מלגאו ואית מפיומי טב ולביה ביש האי איהו עץ הדעת טוב ורע הכא מקנן נחש רמאי:	מבחוץ) וטוב בלבו מבפנים. ויש מפיו טוב ולבו רע, זהו עץ הדעת טוב ורע, כאן מקנן נחש רמאי.
--	--

ואית דפלגו כו' ודא כו' - והוא צלמא דנבורנצר כמש"ל (ק ע"א &) א"ל בני ממראה } קט ע"א { כו':

הכי איהו בר נש דתשכח ליה גופיה שפיר וסימנין דיליה כלהו שפירין (במדה) ונשמתייה נפש חיבא מלגאו ותשכח בר נש גופיה ביש בכל סימנין דיליה ונשמתייה מלגאו שפירא דא איהו צדיק ורע לו אבל מאן דאיהו טב מלבר ורע מלגאו איהו רשע וטוב לו בגין דלא יהא ליה חולקא בעלמא דאתי טוב מלבר ומלגאו צדיק וטוב לו ביש מלגאו ומלבר רשע ורע לו והא אוקמוהו:	כך הוא אדם שתמצא אותו גופו יפה וסימניו כולם יפים (במדה) ונשמתו נפש רשע מבפנים. ותמצא אדם גופו רע בכל סימניו ונשמתו מבפנים יפה, זהו צדיק ורע לו (&). אבל מי שהוא טוב מבחוץ ורע מבפנים הוא רשע וטוב לו, כדי שלא יהיה לו חלק בעולם הבא. טוב מבחוץ ומבפנים צדיק וטוב לו, רע מבחוץ ומבפנים רשע ורע לו, והרי פרשוה.
--	---

דא איהו צדיק ורע לו אבל כו' - שיש לו נפש רעה, שהוא שתופא דגופא¹⁷⁴, וכן כל מדותיו רעות. אבל רוחא שלו טובה והוא מכריח הנפש לדרכו, כמ"ש (&) וכבשוה, האיש דרכו לכבוש, וזהו צדיק ורע לו, שקשה לו מאד לכבוש ויצרו גדול מאד, לפי נפשו, והוא ידוע במדותיו ומעשיו, שמדותיו לפי הגוף והנפש, ומעשיו לפי הרוח, וכן סימניו בשרטוטיו, וכל זר"ה פס"ץ¹⁷⁵ הוא לפי מדותיו בנפש. וז"ש אבל כו' בגין דלא כו', שהיה קל מאד לעשות טוב ולא רצה, ועל כה"ג אמרו (סוכה נב ע"א)¹⁷⁶ לע"ל כו' צדיקים נדמה להם כהר כו' ואלו כו' וכן הטובה והרעה בעוה"ז, הכל ע"פ הרוב, לפי המדות לבד. אם נתחייב בגלגולא כמש"ל בתיקון ס"ט (&) וכמ"ש בספ"ק דקדושיין (מ ע"א)¹⁷⁷ אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו, וכי יש צדיק שאינו טוב. אלא טוב לשמים ולבריות כו' כיוצא בו אמרו לרשע רע כו', והכל א'. וז"ש בפ"א דברכות (ו ע"א) צדיק וטוב לו צדיק גמור כו'¹⁷⁸ ור"ל צדיק גמור, כנ"ל גמור בנפש ורוח, וכן בכלם. וז"ש דפלגין כו', משום מזלא בגלגולא כמש"ל תיקון ס"ט. אבל בלא"ה הוא כנ"ל, וז"ש טוב מלבר ומלגאו כו', וע"ז אמר שלמה, אשת חיל עטרת בעלה (משלי יב ד) ושלל כו' (&), וכן כל המזמור, וכן בריש משלי, מהאשה זונה, הכל על הנפש, והורה שלא לילך אחריה, והכל כנ"ל: והא אוקמוהו - ר"ל, כנ"ל צדיק גמור כו', כנ"ל:

טב מלגאו ולבושא דיליה ביש דא איהו (&) עני ורוכב על חמור רע מלגאו ולבושא דיליה שפיר מלבר על האי אתמר (&) ראיתי עבדים על סוסים	טוב מבפנים ולבושו רע, זהו "עני ורוכב על חמור". רע מבפנים ולבושו יפה מבחוץ, על זה נאמר "ראיתי עבדים על סוסים", והכל נודע במעשי האדם מי
--	---

– מאיר התיקון –

¹⁷⁴ עי' לעיל יג ע"ב.

¹⁷⁵ עי' זהר ח"ב עא ע"א וע"ז ע"א, הוב"ד במלואים אות (נז).

¹⁷⁶ ז"ל: לעתיד לבא מביאו הקדוש ברוך הוא ליצר הרע ושוחטו בפני הצדיקים ובפני הרשעים. צדיקים נדמה להם כהר גבוה, ורשעים נדמה להם כחוט השערה.

¹⁷⁷ ז"ל: אמר רבא, רב אידי אסברא לי: אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו, וכי יש צדיק טוב, ויש צדיק שאינו טוב. אלא, טוב לשמים ולבריות, זהו צדיק טוב, טוב לשמים ורע לבריות, זהו צדיק שאינו טוב. כיוצא בדבר אתה אומר: אוי לרשע רע כי גמול ידיו יעשה לו, וכי יש רשע רע, ויש שאינו רע. אלא, רע לשמים ורע לבריות, הוא רשע רע, רע לשמים ואינו רע לבריות, זהו רשע שאינו רע.

¹⁷⁸ ז"ל: בקש להודיעו דרכיו של הקדוש ברוך הוא ונתן לו, שנאמר: הודיעני נא את דרכיך; אמר לפניו: רבוננו של עולם. מפני מה יש צדיק וטוב לו ויש צדיק ורע לו, יש רשע וטוב לו ויש רשע ורע לו. אמר לו: משה, צדיק וטוב לו, צדיק בן צדיק, צדיק ורע לו, צדיק בן רשע, רשע וטוב לו, רשע בן צדיק, רשע ורע לו, רשע בן רשע. אמר מר: צדיק וטוב לו, צדיק בן צדיק, צדיק ורע לו, צדיק בן רשע. איני. והא כתיב: פקד עון אבות על בנים, וכתיב: ובנים לא יומתו על אבות ורמינן קראי אהדדי ומשיננן: לא קשיא, הא, כשאוחזין מעשה אבותיהם בידיהם, הא, כשאין אוחזין מעשה אבותיהם בידיהם. אלא, הכי קאמר ליה: צדיק וטוב לו, צדיק גמור, צדיק ורע לו, צדיק שאינו גמור, רשע וטוב לו, רשע שאינו גמור, רשע ורע לו, רשע גמור.

<p>וכלא אשתמודע בעובדוי דבר נש מאן דאיהו מלגאו ולא למגנא אוקמוה קדמאין לא המדרש הוא העקר אלא המעשה הוא העיקר דשמיין מסתכלין בגופא דאיהו לבושא הה"ד (איוב י &) עור ובשר תלבישני וצדיקא בעובדין מביין:</p>	<p>שהוא מבחון. ולא לחנם בארו הראשונים (&) לא המדרש עיקר אלא המעשה הוא העיקר. שהשוטים מסתכלים בגוף שהוא הלבוש, זהו שנאמר "עור ובשר תלבישני", והצדיקים במעשים טובים.</p>
--	--

Commented [YL28]: תרגום בזכריה מתרגם עניי כענותן, איך אפשר לכתבו את זה??

Commented [YL29]: ???

עני ורוכב על החמור - עני על הרוח, ענותן, כתרגומן. וגם בפשוטו, שהוא צדיק ורע לו, וגופא דיליה חמור, בשר חמורים בשרם (&), ולזה אמרו (ב"מ פד ע"א) אברי' דר"י כו' 179 כמ"ש **המפרש** (וכן נפשא ועמש"ל בתיקון כ"ג (&)): ועי' בפרשת בא (מא ע"ב) 180 קדש לי כל בכור כו', ושם (מג ע"א) 181 וכל פטר כו' בגין דאינון דיוקנא כו', ונאמר במשיח עני ורוכב כו' דהוא דוד בעצמו. ואמרו בירושלמי (ברכות פ"ט ? ה"ה) אברהם היה יצרו רך כו' והוא ראש לכל צדיק וטוב דוד כו' עד שהרגו 182: **ולאו למגנא אוקמוה כו' - דמדרש הוא אילנא ומעשה הוא הפרי, והכל אחר הפרי, דהוא דוגמת הלבושא ומלגאו כנ"ל.** וע"ל סוף תיקון נ"ב (&) **ואע"ג דמתרבי אילנא כו' ובג"ד אמרו מ"מ דלית {קט ע"ב} מדרשא כו':**

<p>ועוד (&) ויורהו ה' עין דא מטה דמשה דהוה מתהפך ממטה לנחש ומנחש למטה כגון (&) להט החרב המתהפכת ודא מטטרו"ן דביה הוה משתמש משה רבינו כגוונא דעמודא דאמצעי' דהוה משתמש ביה והוה מנהיג תתאין ביה אוף הכי משה דהוה כגוונא דיליה הוה משתמש במטה ואמאי אתקרי מטטרו"ן מטה דלזמנין מטה כלפי זכו לצדיקא ולזמנין מטה כלפי חובא לרשיעיא ובגין דא אתהפך ממטה לנחש לרשיעיא לאלקאה לון ביה ומנחש למטה לצדיקא למיהב לון ביה אנרא:</p>	<p>ועוד "ויורהו יהו"ה עין", זה המטה של משה, שהיה מתהפך ממטה לנחש ומנחש למטה, כמו "להט החרב המתהפכת", וזה מטטרו"ן, שבו היה משתמש משה רבנו, כדוגמת העמוד האמצעי, שהוא משתמש בו, והיה מנהיג בו את התחתונים, כמו כן משה, שהיה כמוהו, היה משתמש במטה. ולמה נקרא מטטרו"ן מטה, שלפעמים מטה כלפי זכות לצדיקים, ולפעמים מטה חובה לרשעים. ולכן התהפך ממטה לנחש לרשעים, להלקותם בו, ומנחש למטה לצדיקים, לתת להם בו שכר.</p>
---	--

ועוד ויורהו כו' - דלמעלה אוקים לי' בעין החיים, עין מתוק וענפין מתוקין ומתוקים מדבש, שלכן נאמר (שמות טו כה) שם שם לו חק ומשפט כו', שנאמר (&) משפטי ה' אמת צדקו יחדו הנחמדים כו', וע"ל (כד ע"ב מו ע"ב) 183 הה"ד ויורהו כו' ודא עין החיים כו', ועי' בפרשת בשלח

– מאיר התיקון –

179 ז"ל: אמר רבי יוחנן: איבריה דרבי ישמעאל [ברבי יוסי] כחמת בת תשע קבין. אמר רב פפא: איבריה דרבי יוחנן כחמת בת חמשת קבין, ואמרי לה בת שלשת קבין. דרב פפא גופיה כי דקורי דהרפנאי.

180 עי' מלואים אות (נח).

181 עי' מלואים אות (נט).

182 ז"ל: אין לך חביב מכולם אלא פרוש אהבה כאברהם. אברהם אבינו עשה יצר הרע טוב דכתיב ומצאת את לבבו נאמן לפניך. אמר רבי אחא והפסיד אלא וכרות עמו הברית והחסד וגומר. אבל דוד לא היה יכול לעמוד בו והרגו בלבבו. מאי טעמא ולבי חלל בקרבי.

ועי' שער הקדושה (&): וע"כ צריך אדם לשבר תאוותו ולהכניע את יצרו בדחיית השמאל כדי שלא יבא לידי איסור ויגיע לידי עונש. וראינו לרבותינו ז"ל שהיו חסידים גמורים והיו גודרים את עצמם בכמה גדרים. והיה מהן מי שלא היה רוצה ליהנות במלבושים נאים כגון ר"י בר אלעאי (גדרים מט ב, נ א), והיה מהם מי שפירש מאשתו אחר שקיים מצות פרייה ורבייה (קידושין פא ב), וכל אחד ואחד היה גודר את עצמו לפי מה שהיה מכיר את טבעו ורואה במה תקנתו. וכן אמרו בהגדה (ירושלמי ברכות פ"ט ה"ה, סוטה פ"ה ה"ה) על ענין היצר, אברהם השלים עמו ועליו נאמר ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישרים אתו דוד עשה עמו מלחמה וראה שלא היה יכול לעמוד בו עמד עליו והרגו שנאמר (תהלים קט, כב) ולבי חלל בקרבי. פי' אברהם השלים עמו, היה יצרו רך וטבעו נח וערב שלא היה צריך לעשות עמו מלחמה כמו שאמרו בגדרים (לב ב) בתחלה אברם שלא היה מולך אלא על רמ"ג איברים ולבסוף אברהם שהמליכו על רמ"ח איברים שהוסיפו לו ממשלה על שתי אזנים ועל שתי עינים ועל הגויה. אבל דוד היה יצרו חזק וקשה והיה צריך לעשות עמו מלחמה בכל יום וכיון שראה שלא היה יכול לעמוד בו עמד עליו והרגו.

183 נד ע"א (מו ע"ב) (לש"ו).

(ס ע"ב)¹⁸⁴. אבל כאן פי' על מט"ט¹⁸⁵ שהוא מתהפך מנחש למטה, לכן בו אתהפכו מרירין למתיקין, ולכן שם שם לו כו' ושם נסהו, ויאמר אם שמוע תשמע כו', דהאי עץ הוא לפי מעשה בני אדם וביה אמר בר"פ בראשית (ד ע"א) דצריך להפך מרירו למתיקין¹⁸⁶: **כגון להט כו' - ע"ל תיקון ס"ח (&)** וע"ל סוף תיקון זה **כד אתהפך מנחש כו'**, דסט' דנפשא מיניה הדרא גופא, וכמ"ש למטה דהכי **האי מלאכא כו'**, ועמש"ל ריש תיקון ג"ח (&), והוא מתהפך, לפי שהנשמה והרוח מהפכין את הנפש והגוף, כן ה' ית' מהפך ליה, שהוא הנהגת עוה"ז, שר העולם, ולכן צדיק ורע כו' כנ"ל, וז"ש וצדיק בהאי אתר אתמר כו', כשם שמושל בנפשו:

<p>דהכי איהו האי מלאכא לקודשא בריך הוא כגוונא דנשמטא דרכיב על גופא וצדיק בהאי אתר אתמר ביה (&) צדיק מושל יראת אלהי"ם בגין דאיהו מהפך דינא לרחמי ובהאי אתר צריך שנוי מעשה בגין דיתהפך מדינא לרחמי ושנוי השם ושנוי מקום וקודשא בריך הוא דאיהו מלגא אתמר ביה (מלאכי ג ו) אני ה' לא שניתני דאיהו רחום וחונן לית ביה דינא כלל ולא שנויין:</p>	<p>שכך הוא המלאך הזה להקדוש ברוך הוא, כדוגמא שהנשמה שרוכבת על הגוף וצדיק, במקום הזה נאמר בו "צדיק מושל יראת אלהי"ם", משום שהוא מהפך דין לרחמים. ובמקום הזה צריך שנוי מעשה, כדי שיתהפך מדין לרחמים, ושנוי השם ושנוי מקום, והקדוש ברוך הוא, שהוא מבפנים, נאמר בו "אני יהוה" לא שניתני" שהוא רחום וחונן, אין בו דין כלל ולא שנויים.</p>
--	--

Commented [YL30]: יסוק

שינוי כו' ושינוי כו' - כנ"ל ריש תיקון ג"ח (&) בג' עלמין דיליה, והוא גופא דבת מלך נשמטא כמ"ש:

<p>וכד בר נש שליט על יצריה נהפך נחש וצו ע"א] למטה ואם יצריה שליט עליה נהפך ממטה לנחש ומיד וינס משה מפניו (&) מאי וינס אלא הכא רמזו שנוי מקום דברח מאתריה ומקמיה ודא איהו רזא (&) ותפקחנה עיני שניהם ובמאי אתפקחו למנדע טוב ורע דאיהו מטה כליל מתרוייהו כד אתהפך מנחש למטה אתמר ביה צדיק וטוב לו וכד אתהפך ממטה לנחש אתמר ביה רשע וטוב לו:</p>	<p>וכשאדם שולט על יצרו, נהפך הנחש למטה, ואם יצרו שולט עליו, נהפך ממטה לנחש, ומיד "וינס משה מפניו". מה זה "וינס". אלא כאן רומז שנוי מקום, שברח ממקומו ומלפניו. וזהו סוד "ותפקחנה עיני שניהם", ובמה נפקחו, לדעת טוב ורע, שהוא המטה הכלול משניהם, כשהתהפך מנחש למטה נאמר בו צדיק וטוב לו (&), וכשהתהפך ממטה לנחש נאמר בו רשע וטוב לו.</p>
---	--

מיד וינס כו' שינוי מקום כו' - ר"ל, לאתבא בגלגולא, כשוראין שהגוף נתהפך לנחש ועפר אחר יקח כו' (&), לאתבא לי' בגופא ונפשא, עד דאתרמי לי' בת מזלי, וע"ל (קג ע"א) ואיהי שענתא דקיימא כו' דנפשא שתופא דגופא לא מתגלגלא והארץ לעולם כו': דאיהו מטה כו' - דהוא מ"ט פנים טהור ומ"ט כו', וה' דאתפשט בהו¹⁸⁷, ועי' בפרשת משפטים (קטו ע"א)¹⁸⁸ לא הוית אלא כו' בגין דמטה דאתמסר כו':

– מאיר התיקון –

¹⁸⁴ עי' מלואים אות (נט).
¹⁸⁵ וכן המטה הנה ישנם ב' מיני מטות, מטה דעץ החיים ומטה דעץ הדעת, וכמ"ש בפ' משפטים (קטו ע"א) ועי' תיקונים (תי' ס דף קט ע"א ובתיקון כא מדף מג עד דף מו) בהגר"א שם ע"ש כל הענין. וב' המטות, שניהם הם על יסוד דז"א, וכשהוא בגדלות אז הוא בסוד לוינתן נחש בריח, שמשמש באור הדעת עלאה המבריה מן הקצה אל הקצה¹⁸⁵, אבל כשהוא בקטנות אז הוא משתמש ע"י מט"ט וכמ"ש בתיקון ס' שם, והוא מתהפך ממטה לנחש, שהוא מזכו לחובא, ומנחש למטה, מחובא לזכות, כי הוא (בראשית ג כד) להט החרב המתהפכת, וע"ש עוד בת' ס"ח (קיד ע"א). וכשהזו"ן הם שניהם בקטנות, הוא סוד (משלי ל יט) דרך נחש עלי צור, ושימושו הוא אז ע"י ב' הנשיכין כנ"ל, וזהו הנס הגדול שנעשה על הצור בחורב, כי הגם שהזו"ן היו אז שניהם בקטנות, וכמו שאמרנו לעיל שאחר יום ז' של פסח נסתלקו האורות וחזרו לקטנותן עד מתן תורה (דע"ה ח"ב קכח ע"א).
¹⁸⁶ עי' מלואים אות (ס).
¹⁸⁷ עי' מלואים אות (סא).
¹⁸⁸ עי' מלואים אות (סב).

תקונא חד ושתין

<p>בראשית דא מחשבה אלהי"ם דא אימא עלאה עובדא דתרוייהו דחילו ורחימו¹⁸⁹ את השמים דא קלא ואת הארץ דא דבורא ובכלא האבו אדם וחוה אפרישו בין אבא ואימא דאינון מחשבה ועובדא ובין קול ודבור דאינון ברא וברתא ובגין דא וישמעו את קול ה' אלהי"ם מתהלך בגן לרוח היום (&) א"ת קו"ל דא עמודא דאמצעיתא ושכינתא עמיה ה' אלהי"ם אבא ואימא ואינון ארבע אתוון יהו"ה י' אבא ה' אימא ו' ברא ה' ברתא דאינון מחשבה ומעשה קלא ודבורא (ורוא דמלה מחשבה מצטרפא למעשה ודא רוא הוד דהיא י"ה (נ"א י') וקלא ודבור דאיהו שמים וארץ וכל צבאם) קול דהוה אזיל בגן דא עמודא דאמצעיתא שמע קליה דהוה אזיל בגנתא בענפי אילנא מההוא אילנא דהאב ביה אדם קדמאה דהוה אמר אילנא לסמאל הייבא נחש הקדמוני רשע אל תגע ב¹⁹⁰ ובאן אתר הוה אזיל קלא בגנתא דאיהו אדני"י דינ"א לסטרא דשמאלא דאתמר ביה (איוב א ו) {קט ע"ב} ויהי היום ויבאו בני האלהי"ם להתיצב על ה' ודא איהו לרוח היום ומה הוה אמרין בני האלהי"ם אלא אתו להתיצב על מימרא דה' דכד אמר קודשא בריך הוא נעשה אדם בצלמנו כדמותינו (&) אמרו אינון מה אדם ותדעהו (&) (ס"א אמרו אינון מה אנוש כי תזכרנו וגו') ((&)):</p>	<p>"בראשית", זו מחשבה. "אלהי"ם", זו האם העליונה. מעשה של שניהם יראה ואהבה. "את השמים" זה הקול, "ואת הארץ" זה הדבור. ובכל חטאו אדם וחוה, הפרידו בין האב והאם, שהן מחשבה ומעשה, ובין הקול והדבור שהם הבן והבת. ולכן "וישמעו את קול יהו"ה אלהי"ם מתהלך בגן לרוח היום", "את קול" זה העמוד האמצעי והשכינה עמו. יהו"ה אלהי"ם, האב והאם, והם ארבע אותיות יהו"ה, י' אב, ה' אם, ו' בן, ה' בת, שהם מחשבה ומעשה קול ודבור. (וסוד הדבר מחשבה מצטרפת למעשה, וזה הסוד של הוד, שהיא י"ה (נ"א י'), וקול ודבור שהוא שמים וארץ וכל צבאם.) הקול שהיה הולך בגן, זה העמוד האמצעי. שמע קולו שהיה הולך בגן בענפי העץ, מאותו עץ שחטא בו אדם הראשון, שהיה אומר האילן לסמאל הרשע הנחש הקדמוני, "רשע אל תגע בי". ובאיזה מקום היה הולך הקול, בגן שהוא אדני"י, דינ"א, לצד השמאל, שנאמר בו "ויהי היום ויבאו בני האלהי"ם להתיצב על יהו"ה". וזהו "לרוח היום". ומה היו אומרים בני האלהי"ם, אלא באו להתיצב על מאמר יהו"ה, שכשומר הקדוש ברוך הוא "נעשה אדם בצלמנו כדמותנו" אמרו הם "מה אדם ותדעהו", (אמרו הם "מה אנוש כי תזכרנו וגו").</p>
---	---

תיקון ס"א

בראשית כו' - לרמוז כאן פ' וישמעו, כמו שמפרש והולך. **ואמר דא מחשבה -** כמ"ש (תהלים קיא י) ראשית חכמה כו': **עובדא -** ע"ל (לט ע"א &): **מההוא אילנא דחב כו' -** ר"ל, שהלך ויצא מאילנא ההוא, בשביל נגיעת הנחש שמטמא בנגיעתן, כמו במת וכיוצא, והקדושה בורחת וז"ש **דהוה אמר אילנא כו':** **בגנתא דאיהו אדני"י -** דגן הוא פני אדני"י, כי אדני הוא היכ"ל וגין הוא לפני היכל, כמ"ש בפ' בלק (קצו ע"ג) דיש שזוכים אל {קט ע"ג} הבתים הפנימים¹⁹¹, וז"ש אל גינת ביתן המלך (&) כמ"ש. ויש עוד פ"ז הוא יותר פנים והכל חושבן הר, מי יעלה בהר ה' כו'

Commented [YL31]: בדוק אם אני צודק

- מאיר התיקון -

¹⁸⁹ עי' לעיל הערה 88.

¹⁹⁰ אבות דרבי נתן פרק ראשון

באותה עשה היה נחש הרשע נטל עצה בלבו אמר הואיל ואיני יכול להכשיל את האדם אלך ואכשיל את חוה. הלך וישב אצלה והרבה שיחה עמה אמר לה אם לנגיעה את אומרת צוה עלינו הקב"ה הריני נוגע בו ואיני מת אף את אדם תגעי בו אי את מתה. מה עשה הנחש הרשע באותה עשה עמד ונגע באילן בידיו וברגליו והרתיעו עד שנשרו פירותיו לארץ (ויש אומרים לא נגע בו כל עיקר אלא) כיון שראהו אותו אילן היה צווח עליו ואמר לו רשע רשע אל תגע בי שנאמר (תהלים לו) אקל תבואני רגל גאוה ויד רשעים אל תנדני:

¹⁹¹ עי' מלואים אות (סג).

(&): **לסט' כו' ודא איהו לרוח היום - ר"ל**, לרוחו של היום שהוא ראש השנה דינא, וכמ"ש (&) ויהי היום:

Commented [YL32]:
כונן??

<p>ועוד וישמעו את קול ה' אלהי"ם ההוא קלא הוה בגנתא דאיהי שכינתא דתמן עץ החיים נטוע חוה גרמת דאתעקר אילנא מגנתא ואדם גרים במחשבתא דיליה דאסתליק נביעו דאילנא דהוה נחית לגנתא ואשתארת יבשה יהו"ה דא אילנא ה"ה ענפוי ושרשוי ו' גופא דאילנא י' איבא דיליה נביעו דיליה נקודה דיליה כגוונא דא יהוה דאיהו¹⁹⁰ אחד ושמו אחד (זכריה יד ט) ומנלן דאתקרי נביעו אחד כמה דאתמר יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה (בראשית א ט) אדנ"י:</p>	<p>ועוד "וישמעו את קול יהו"ה אלהי"ם", אותו הקול היה בגן, שהיא השכינה, ששם עץ החיים נטוע, חוה גרמה שנעקר האילן מן הגן, ואדם גרם במחשבתו שהסתלקה נביעת האילן שהיתה יורדת לגן ונשארה יבשה יהו"ה זה האילן, ה"ה ענפוי ושרשוי, ו' גוף האילן, י' פריו, מעיין שלו, והנקודה שלו. כדוגמא זה יהוה, שהוא אחד ושמו אחד. ומנין לנו שנקראת הנביעה אחת, כמו שנאמר "יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה", אדנ"י.</p>
--	--

ועוד וישמעו כו' - ר"ל, כמ"ש במ"ר (ב"ר פ"ט ס"ז) מתהלך מקפץ ועולה, הסתלקות מהגן, וכמו שמפרש והולך: **דחווה גרמת כו' - ר"ל**, בעובדא, דהיא דרגא דעובדא בינה כנ"ל. ואדם דרגא דמחשבה, ושניהם פגמו בדרגא דלהון. ואילנא עץ החיים, נגד עובדא שאכלה מעץ הדעת, גרם לעץ החיים, דהוא הפוכא דיליה כמש"ל ריש תיקון ס' (&), ובמחשבה גרם לנביעו דהוא מחשבה כמש"ל (יג ע"א &) וש"מ הרבה, ומפרש והולך יהו"ה דא כו', והן ג' דרגין גנתא אדנ"י, ואילנא עה"ח, הו"ה ונביעו מכתר, דהוא בג"ר, אבל עיקרו בכתר, שמא מפרש¹⁹³ דאשקי לאילנא¹⁹⁴: *נביעו דיליה כגוונא דא ה' אחד ושמו אחד - ר"ל, דנביעו הוא המיוחד ה' ושמו אדנ"י, כמו בדו"נ שיחודם ע"י מ"ד ומ"נ, והוא נביעו, והוא ב"פ אחד חושבן הו"ה. ואחד הוא י"ג מכילין דרחמי דבכתר, דמשם הוא כל הנביעו¹⁹⁵, דבהון כל משח רבות¹⁹⁶, ובהן ב' מזלות דכלילין הכל, והן משפיעין לזו"נ כידוע (&): **ומנ"ל דאתקרי כו' - ע"ל תיקון מ"ג (&) פקודא דיחודא דאיהו יקוו כו' שמע ישראל כו' עש"ב דכל יחודא תליא בזה השם, ושורש זה השם הוא י"א י"א¹⁹⁷ אחד**, ואמרו ותראה היבשה, ע"י בפרשת בראשית (יב ע"א) **פקודא תליחאי כו' ועם כ"ד כו'**¹⁹⁸:

<p>¹⁹⁹ובנין דא (&) ויתחבא האדם ואשתו מפני ה' אלהי"ם וכי יכיל בר נש לאתכסיא מניה והא כתיב (ירמיה כג &) אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם ה' אלא כסו פניו חרולים (משלי כד לא) אתכסיו אנפוי מבשת דאתפקחו עינייהו וחזו מה דעבדו לעילא דגרימו לאעקרא אילנא מאתריה ונביעו לסלקא מתמן ודא איהו ויתחבא האדם וגו' תמן אתכסיו אנפוי מן בשת דתמן האבו במה</p>	<p>ולכן "ויתחבא אדם ואשתו מפני יהו"ה אלהי"ם", וכי יכול אדם להתכסות ממנו, והרי כתוב "אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם יהו"ה". אלא "כסו פניו חרולים", התכסו פניו מבושת, שנפקחו עיניהם וראו מה שעשו למעלה, שגרמו לעקור את האילן ממקומו, והמעיין לסלק משם, וזהו "ויתחבא האדם וגו'", שם התכסו פניו מבושת, ששם חטאו במה</p>
---	--

– מאיר התיקון –

¹⁹² מדרש רבה בראשית - פרשה יט פסקה ז
 אש ארצה א"ר אבא בר כהנא מהלך אין כתיב כאן אלא מתהלך מקפץ ועולה עיקר שכינה בתחתונים היתה כיון שחטא אדם הראשון נסתלקה שכינה לרקיע הראשון חטא
¹⁹³ ע"י זהר ח"ג כט ע"ב ששם מ"ה היא שם המפורש.
¹⁹⁴ ע"י לעיל &
¹⁹⁵ ע"י ספד"צ רפ"ב (&): ז"ל:
¹⁹⁶ ע"י & שמשח רבות הוא פנימיות הי"ג תיקו"ד.
¹⁹⁷ ע"י לקמן קנט ע"ב: י"א על כל ספירא וספירא ואינון י"א מן יהוה א"לקינו יהוה א"חד בא' אתקרי א"ל עליון בי' יהו"ה.
 וע"י דברי רבינו תז"ח יד ע"ד: שכל זכר ונקבה כלול בחד אר"א יהו"ה אה"ה בחד והן יהוה לשמאלא וזו"נ יהו"ה אדני לימינא ו"ה כמ"ש לקמן בסוד שמי וזכרי. ור"ל זהו שתים שהן ארבע דשבת.
¹⁹⁸ ע"י מלואים אות (סד).
¹⁹⁹ ע"י דברי רבינו יח ע"ד שמשמע שזה תיקון חדש וצ"ע##.

<p>דהוה בתוך עין הגן תמן אתכסיו אנפוהי אית מאן דאמר בתוך עין דא צדיק ובאתר דא ויסתר משה פניו (&) דאדכר מה דאירע ליה בקדמיתא אדכיר חוביה ואתכסי מבשת ובגין דא זכה ותמונת ה' יביט (במדבר יב ה) ודא י' דאיהו חכמה תתאה ואיהו איבא דאילנא דהוה בריש צדיק ו' גופא דברית ה' ה' דא אתר דערלה ופריעה [צז ע"ב] ארבע אתון הוה על צדיק דאיהו עין פרי איהו גרים דאסתלקו מניה ואתעקר איהו מגנתא הכי אעקר קודשא בריך הוא לאדם מגופיה ותריך ליה מגנתיה כמה דאת אמר (&) ויגרש את האדם:</p>	<p>שהיה בתוך עין הגן, שם התכסו פניו. יש מי שאומר "בתוך" עין" זה צדיק, ובמקום זה "ויסתר משה פניו", שנזכר מה שארע לו. בראשונה הזכיר חטאו והתכסה מבושת, ולכן זכה "ותמונת יהוה יביט". וזה י', שהוא החכמה התחתונה, והוא פרי האילן שהיה בראש צדיק, ו', גוף הברית. ה"ה זה מקום הערלה ופריעה. ארבע אותיות היו על צדיק, שהוא עץ פרי, הוא גרם שהסתלקו ממנו, והוא נעקר מן הגן. כך עקר הקדוש ברוך הוא את האדם מגופו, וגרשו מגנו, כמו שנאמר "ויגרש את האדם".</p>
--	---

תמן אתכסיו כו' - ר"ל, מ"ש "בתוך עין הגן", היינו ששם בושו מאד, מה דעכרו תמן, מפני העץ, ומה שבתוך העץ, דהיינו נביעו הנ"ל, והן ג' תיבות בתוך עין הגן, בתוך לעץ, ועץ וגן, וזה מפני ה' אלהים, עובדא ומחשבה כנ"ל: אית כו' - דלמעלה אמר על כל הע"ס, וכאן מפרש הכל על הצדיק, דהוא עץ החיים, כנ"ל ריש תיקון ס (&), {קט ע"ד} והוא כולל הוי"ה כמש"ל תיקון כ"ב (&) ואמר יוד איבא כו', ר"ל עטרה, והנביעו הוא ב', מ"ד, והוא צריך להיות דבוק בגנתא:

תקונא שתין ותריין

<p>בראשית תמן ב"ת תמן א"ש (נ"א תמן אשרי)¹¹ בההוא זמנא אסתלק קודשא בריך הוא משכינתיה ואשתארת בת יחידה הה"ד איכה ישבה בדד (איכה א א) ורזא דמלה ויקרא ה' אלהים אל האדם ויאמר לו איכה (&) איה כ"ה אמר ליה אף על גב דגרמת כולי האי ועבדת פרודא באתון דאסתלק י' מן ה' ו' מן ה'¹² ואשתארת שכינתא לעילא יחידאה ושכינתא לתתא יחידאה בגין דא ויאמר לו איכה אי"ה כ"ה:</p>	<p>בראשית, שם ב"ת, שם א"ש (שם אשרי), באותו זמן הסתלק הקדוש ברוך הוא משכינתו, ונשארה בת יחידה, זהו שנאמר "איכה ישבה בדד". וסוד הדבר "ויקרא יהוה אלהים אל האדם ויאמר לו איכה", איה כ"ה אמר לו, אף על גב שגרמת את כל זה ועשית פרוד באותיות, שהסתלק י' מה', ו' מה', ונשארה השכינה למעלה יחידה והשכינה למטה יחידה, לכן "ויאמר לו איכה", אי"ה כ"ה.</p>
--	--

***בראשית תמן בת תמן אי בההוא כו' - כצ"ל, ור"ל לפרש פסוק איכה, כמו שמפרש והולך. וכ"ה היא בת, דהיא נקרא כ"ה כמ"ש בהרבה מקומות: *דאסתלק יו"ד מן ה' ו' מן ה' ואשתארת כו' - כצ"ל והן ב' פעמים כ"ה דק"ש דשחרית ודק"ש דערבית, וע"ל סוף תיקון כ"ה (&) ותיקון כ"ו (&):**

<p>ויאמר את קולך שמעתי בגן (&) בגין דא¹³ ואירא כי עירום אנכי ואחבא ועוד ואחבא¹⁴ רזא דמלה ערום ראה רעה ונסתר²⁰⁰ (משלי כב ג) ¹⁵מאי סתירה דבר נש אלא תא חזי בזמנא דאית רשו למחבלא לחבל אתמר ביה (&) כי תצא אש ומצאה קוצים וכו' ובההוא זמנא והיה כצדיק כרשע (&) ובגין דא אית ליה לבר נש בההוא זמנא לאתמטרא ולאתכסיא דלא אשתכח בינייהו דבההוא זמנא יש</p>	<p>"ויאמר את קולך שמעתי בגן", בגלל זה "ואירא כי עירום אנכי ואחבא". ועוד "ואחבא", סוד הדבר, "ערום ראה רעה ונסתר", מה הסתירה של האדם, אלא בא וראה, בזמן שיש רשות למשחית להשחית, נאמר בו "כי תצא אש ומצאה קוצים וכו'", ובאותו זמן "והיה כצדיק כרשע", ולכן יש לאדם באותו הזמן להסתתר ולהתכסות, שלא ימצא ביניהם. שכן באותו הזמן "יש</p>
--	--

- מאיר התיקון -

²⁰⁰ כתיב ויסתר וקרי ונסתר.

נספה בלא משפט, ולכן "ואירא כי עירם אנכי ואחבא".	נספה בלא משפט ¹⁶ (&) בנין דא ואירא כי עירום אנכי ואחבא:
---	--

*~ויאמר את קולך שמעתי בגן ואירא כי עירום אנכי ואחבא רזא דמלה ערום ראה רעה ונסתר בגין דא ואירא כי עירום אנכי ואחבא ובמאי נסתר כו' - כצ"ל, ור"ל שעשו תשובה באותן שנים שפגמו, וכמו שמפרש והולך, בסתר עליון ובצל שדי, באלו שנים נתחבאו, ופגמם היה במחשבה, בנביעו, דהוא בחכמה, מחשבה מבינה, ואילנא מגן כנ"ל (&) והן בב' ההי"ן כנ"ל, ובשתייהן שבו, והוא תשובה עילאה ותשובה תתאה, כמ"ש ברע"מ פ' נשא (קכג ע"א)²⁰¹:

ובמה נסתר אדם מאלו הדינים והקטרוגים שלא ישלטו עליו, בתשובה, זהו שנאמר "שב בסתר עליון", זו האם, שהיא סתר עליון ממנה @ זו חכמה, שלא נודעת אלא בה. "בצל שדי" יתלונן, זו האם העליונה (נ"א התחתונה) הצל של שדי, שהוא אות ברית קדש, שנאמר בו "אך בצלם יתהלך איש". וזו השכינה התחתונה, שהיא צלמו של הקדוש ברוך הוא, ועליה נאמר "ויברא אלהים את האדם בצלמו", בצלמו ממש, זו שכינה, צלמו של הקדוש ברוך הוא, במדה שלו בשעור שלו, שלא הוסיף ולא גרע, מה זה "האדם", זו שכינה (זה העמוד האמצעי).	ובמאי נסתר בר נש מאלין דינים וקטרוגין דלא שלטין עליה בתיובתא הה"ד (&) יושב בסתר עליון דא אימא דאיהי סתר עליון מנה דא חכמה דלא אשתמודע אלא בה בצל שדי יתלונן דא אימא עלאה (נ"א תתאה) צל דשדי דאיהו אות ברית קדש דאתמר ביה (&) אך בצלם יתהלך איש ודא שכינתא תתאה דאיהי צלמו דקודשא בריך הוא ועליה אתמר ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלמו ממש דא שכינתא צלמו דקודשא בריך הוא במדה דיליה בשעור דיליה דלא אוסיף ולא גרע מאי האדם דא שכינתא (נ"א דא עמודא דאמצעייתא):
--	---

דלא אשתמודע אלא בה - ר"ל, בבינה וכן אין המחשבה ניכר אלא בעובדא²⁰²: **אך בצלם - ר"ל**, זהו בצל, ועי' בפרשת נשא בר"מ (קכב ע"ב)²⁰³ **והוא על רישי דב"נ כו' אך בצלם יתהלך איש כו', עש"ב, וז"ש ודא שכינתא כו': דאיהו צלמו כו' - דנק' דמות אדם וע"ל תיקון א (יט ע"ב) ותיקון י"ח (&) וש"מ: ויברא אלהים - ר"ל, אלהים חיים דלעילא, בינה (&), ולכן למטה פירש אלא שכינתא אתקרי אלהים, ר"ל שכינתא תתאה, וכאן מפרש את האדם דא שכינתא תתאה, כמו שמפרש והולך: **במדה דיליה - כמ"ש במד"ר** (פסיקתא דרב כהנא אות ה' - החדש הזה) תמתי תאומתי לא אני גדול ממנה ולא כו' וז"ש **דלא אוסיף כו', שני המאורות הגדולים**²⁰⁴ (בראשית א טז):**

אמר רבי אלעזר, והרי בשכינה לא כתוב בה בריאה אלא אצילות ועוד דהוה ליה למימר ויברא ה' את האדם מאי אלהים אלא שכינתא אתקרי אלהים ועל ההיא נשמתא דאתיחבת בבר נש אתמר ויברא אלהים את האדם בצלמו בדיוקנא דשכינתא ועל ההיא נשמתא אתמר אך בצלם יתהלך איש (קי ע"א) דהא בזמנא דאסתליק מבר נש נשמתא לא יכיל לאתנענעא אמר ליה בריך ברי לעתיק יומין וברי כל מאן דפגים האי דיוקנא כאלו ממעט את הדמות ושכינתא לא שריא תמן ובהווא זמנא שלטין עליה כל מקטרוגין מסטרא	אמר רבי אלעזר, והרי בשכינה לא כתוב בה בריאה אלא אצילות, ועוד שהיה לו לומר "ויברא יהוה את האדם, מה זה "אלהים". אלא שכינה נקראת אלהים, ועל אותה נשמה שנתנה באדם נאמר "ויברא אלהים את האדם בצלמו", בדמות השכינה, ועל אותה נשמה נאמר "אך בצלם יתהלך איש", שהרי בזמן שמסתלקת הנשמה מן האדם, אינו יכול להתנענע. אמר לו, ברוך בני לעתיק הימים, ובני, כל מי שפוגם בדמות הזו, כאלו ממעט את הדמות, והשכינה לא שורה שם. ובאותו הזמן שולטים עליו כל המקטרוגים מהצד
--	--

- מאיר התיקון -

²⁰¹ עי' מלואים אות (סה).

²⁰² עי' אנ"כ ח, ועי' אד"ז רצא ע"א אבא טמיר יתיר, ועי"ש במ"א: דהיינו שנה"י דחכמה גנון בנה"י דבינה

²⁰³ עי' מלואים אות (סו).

²⁰⁴ עי' לעיל ח ע"ב: את שני כו' - שת"ת מקבל מחו"ג וכן מלכות מחו"ג כמ"ש לעיל, ולכך בצרי ובשבא הן שני המאורות ת"ת ומלכות, רק כי הגבורות מקבלות מאימא ע"י ת"ת, אבל החסדים מקבלים מאבא שלא על ידו, כידוע בסוד אבא יסד ברתא (זהר ח"ג רנח ע"א), לכך בצרי שהוא חסד הן שוין, ובשבא שהוא גבורה (בראשית א טז) את המאור הגדול כו':

<p>של אותו הפגם, וסוד הדבר "על כי אין אלה"י בקרבי מצאוני הרעות האלה", הרעות מצאוני משום שהסתלקה השכינה ממני, שהיא אלה"י.</p>	<p>דההוא פנימו ורוא דמלה (&) על כי אין אלה"י בקרבי מצאוני הרעות האלה הרעות מצאוני בגין דאסתלק שכינתא מני דאיהי אלה"י:</p>
--	---

ועוד הל"ל ויברא ה' את האדם - ר"ל, כיון דכתיב בצלמו, דקאי על כרחך אעמודא דאמצעייתא, וא"כ ויברא מדבר בעמודא דאמצעייתא, וא"כ { קי ע"א } ויברא ה' הוה ליה למימר: דהא בזמנא דאסתלק כו' - ר"ל, מ"ש "בצלם יתהלך איש", ע"י הצלם יכול להתנענע ולהלך. ועי' בפרשת משפטים (ק"ו ע"ב)²⁰⁵ מה דלאו הכי מאן דאיהו מלובש כו' ול"ל תנועה כו', ואף שאמר שם בכל אדם, וכאן אומר בשני ענינים, א' כפשטיה, דכשמסתלק הנשמה ומת, אין לו הילוך. וב' בנשמתא קדישא, דרשעים בחייהון כו'²⁰⁶ ולית להון תנועה כנ"ל ברע"מ. וז"ש וברי כל מאן דפגם האי דיוקנא, ר"ל נשמתא קדישא, שהוא צלם אלהים, וז"ש בפ' ואתחנן (רסה ע"א)²⁰⁷ וש"מ הרבה, הבר יקר לדיוקנא כו' שהוא לנשמתא קדישא כד אשתלים בשלימו, ועי' בפרשת בראשית (יד ע"א)²⁰⁸ וע"ד מאן דאתתקן כו', ולמעלה (פו ע"ב &) ויברא אלהים כו' ת"ח כל מאן דאנח כו' לדיוקנא כו':

תקונא שתין ותלת

<p>בראשית ברא אלה"ים מאי אלה"ים מי אלה ועל האי מי אתמר מי הגיד לך כי ערום אתה וגו' (&) אשר צויתך (&) ההיא דאתמר בה אשר קדשנו במצותיו וההיא דאתמר בה אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים (&) דהיא רשות הרבים אשת זנונים מאי רשעים דא סמא"ל ונחש ההיא דאמר עלה פרעה (&) מי ה' אשר אשמע בקולו אשר דאתמר ביה (&) אשר הוצאתיך מארץ מצרים מי ודאי דאיהי תיובתא אסוותא לכל מרעין ומכתשין הה"ד מי ירפא לך ועלה אתמר (ישעיה ו י) ושב ורפא לו (משלי ג ח) רפאות תהי לשריך זכאה איהו מאן דתב לגבי בעלה דידה¹⁷ איהו רוא דתיובתא דיתחזיר ויתוב ההוא דרגא דרחיק ליה מאתריה דיתחזיר לה</p>	<p>בראשית ברא אלה"ים, מה זה אלה"ים, מי אלה. ועל מי זה נאמר "מי הגיד לך כי עירם אתה וגו'". "אשר צויתך", אותה שנאמר בה "אשר קדשנו במצוותיו", ואותה שנאמר בה "אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים", שהיא רשות הרבים, אשת זנונים. מה זה "רשעים", זה סמא"ל ונחש, אותה שאמר עליה פרעה "מי יהו"ה אשר אשמע בקולו", "אשר" שנאמר בו "אשר הוצאתיך מארץ מצרים". מ"י ודאי שהיא תשובה, הרפואה לכל החלאים והמכות, זהו שנאמר "מ"י ירפא לך", ועליה נאמר "ושב ורפא לו", "רפאות תהי לשרך", אשרי הוא מי ששב לבעלה שלה, היא סוד התשובה, שיחזיר וישיב אותה דרגה שהרחיק אותה ממקומה, שיחזיר אותה למקומה, ויקרב אותה לשם.</p>
---	---

- מאיר התיקון -

²⁰⁵ עי' מלואים אות (סז).

²⁰⁶ נקראים מתים.

²⁰⁷ ז"ל: אמר ר"ש בשעתא דב"נ אקדים ובפלגות ליליא וקם ואשתדל באורייתא עד דנהיר צפרא בצפרא (ו)אנח תפלין ברישיה ותפלין ברשימא קדישא בדוועיה ואתעטף בעטופא דמצוה ואתי לנפקא מתרעא דביתיה אערע במזוזה רשימא דשמא קדישא בתרעא דביתיה ארבע מלאכין קדישין מזדווגן עמיה ונפקין עמיה מתרעא דביתיה ואוזפי ליה לבי כנישתא ומכרזי קמיה הבר יקרא לדיוקנא דמלכא קדישא הבר יקרא לבריה דמלכא דמלכא רופא יקרא דמלכא רופא קדישא שריא עליה אכרזי ואמר (ישעיה מט ג) ישראל אשר בך אתפאר:

תרגום: אמר רבי שמעון בשעה שהאדם מקדים בחצות הלילה וקם ועוסק בתורה עד שמאיר הבוקר, בבוקר מניח תפלין בראשו ותפלין ברושם קדוש בזרועו, ומתעטף בעטוף של מצוה, ובא לצאת משער ביתו, פוגש את המזוזה רושם הקדוש בשער ביתו, ארבעה מלאכים קדושים מזדווגים עמו, ויוצאים עמו משער ביתו, ומְלִיִּים אותו לבית הכנסת, ומכריזים לפניו, תנו כבוד לדמות המלך הקדוש, תנו כבוד לבן המלך, לפרצוף היקר של המלך הקדוש, רוח קדושה שורה עליו מכריזה ואומרת "ישראל אשר בך אתפאר".

²⁰⁸ עי' מלואים אות (סח).

	לאַתרה ויקרב לה תמן:
--	----------------------

בראשית כו' מי אלה ועל כו' - ע"ל ריש תיקון מ"ט (&) ובפרשת בראשית (א ע"ב) 209
 בארוכה: ועל האי מי אתמר מי כו' - כמ"ש בפ' ויקרא (כג ע"ב) 210 דאורייתא מודיעת לי חוביה בגין דייטוב מיני, והוא בינה, ימא דאורייתא, ור"ל על דשב, לכן לא מת והאריך לו אלף שנה, ועל אשר צויתך כו' לכן נתקלל ואמר אשר צויתך ההוא דאתמר כו', ג"כ דרגא הנ"ל כמ"ש בתיקון ל"ט (&) בראשית אשר דאתמר ביה אשר כו' ודא כו', עש"ב, ומשם נצטוה ושם חב, ושם שב ורפא לו: דהיא רה"ר אשת זנונים - ר"ל, לכן נאמר הכל בלשון רבים, וכמ"ש בריש תיקון כ"ד (&) רה"ר נחש אשת זנונים כו' כללא כו', וחזר ופי' דרשעים הן ס"מ ונחש, שפיתו לאדם וחווה, ועי' ב"ח פ' יתרו (לג ע"א) 211 דנחש פתה לאדם וס"מ לחווה כו', עש"ב: אסווא לכל מרעין כו' - מביא ראייה דמ"י הוא תשובה, שתשובה הוא רפואה, כמ"ש (&) ושב כו', ונאמר (&) מי ירפא לך: רפאות תהי לשרך - ר"ל, לשכינתא תתאה, דהיא שררך, אגן הסהר (&), סיהרא קדישא כו' (&), וז"ש זכאה איהו מאן דקריב לה כו', ואמר למטה, ותשלך אמת ארצה דא שכנתא, ועי' בפרשת נשא (קכב ע"א) 212 ברע"מ וכל מאן דחזר בתשובתא כאלו חזר את ה' לאת ו' דאיהו בן י"ה אשתלים ביה הוי"ה ודא איהו תשובה חזר את ה' ודאי לגבי ו' כו':

<p>בהוא 18 זמנא דשכינתא מרחקא מבעלה אתמר בכר נש והיו חייך תלואים לך מנגד חייך אתקריאת הה"ד (בראשית ב ז) ויפח באפיו נשמת חיים זכאה איהו מאן 19 דקריב לה לגבי בעלה מאי 20 (נ"א ומיד) קרוב ה' לכל קוראיו וכו' 213 (&) דמאן דקרי ליה בשקרא רחוק הוא מניה:</p>	<p>באותו זמן שהשכינה מרוחקת מבעלה, נאמר באדם "והיו חייך תלואים לך מנגד". "חייך" נקראת, זהו שנאמר "ויפח באפיו נשמת חיים", אשרי הוא מי שמקרב אותה לבעלה. מה זה (ומיד) "קרוב יהוה לכל קוראיו וכו'", שמי שקורא לו בשקר, רחוק הוא ממנו.</p>
---	--

***לגבי בעלה דדא איהו רזא דתיובתא דיחזיר וייתוב ההוא דרגא דרחיק לי מאתרי' ויחזיר לה לאתרה ויקרב לה תמן דבהוא זמנא דשכינתא מרחקה מבעלה אתמר בכ"ז והיו חייך תלואים לך מנגד חייך אתקריאת {קי ע"ב} הה"ד ויפח באפיו נשמת חיים ובזמנא דקריב לה לגבי בעלה מיד קרוב ה' לכל קוראיו כו' דמאן דקרא ליה בשקרא רחוק הוא מיני' אמת עשורא דיליה כו' תורת אמת היתה בפיהו אמת א' ברישא דא"ב מ' באמצעיתא ת' בסופה ומאן משקר דא כו' - כצ"ל ועי' בדפוס זיטומיר ודפוס קושטא: ואמר דיחזיר כו', ר"ל לשכינתא תתאה כנ"ל. ואמר הה"ד ויפח כו', דהנשמה היא ממנה, כמ"ש ל בסוף תיקון הקודם ועל ההיא נשמתא כו' וברי כל מאן כו' ושכינתא כו', וז"ש דחייך תלואים מנגד, שכינתא, וכן נשמתא וכמ"ש. ואמר דמאן דקרא לי בשקרא כו', ר"ל בעצת רשעים הנ"ל, דאינון שקרא, וכמ"ש ל ומאן משקר דא כו', דאיהו אמר כמה שקרים לחווה, וכל עצתו בשקר, עצת רשעים:**

<p>אמת א' ברישא דאלפא ביתא מ' [צח ע"א] באמצעיתא ת' בסופיה (נ"א ד' אתוון) 21 עשורא דיליה יו"ד ה"א וא"ו ה"א אמת דאיהו עישור דארבע מאה וארבעין וחד הא רזא דחמשה וארבעין מ"ה בזמנא דישראל משקרין בתורת אמת באומאה דשיקרא אתמר ביה (דניאל ח יב) ותשלך</p>	<p>אמת, א' בראש האלף בית, מ' באמצע, ת' בסופו. (ד' אותיות), העישור שלו, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, אמת, שהוא עשור של ארבע מאות וארבעים ואחד, הרי הסוד של חמשה וארבעים, מ"ה. בזמן שישראל משקרים בתורת אמת, בשבועה של שקר, נאמר בו "ותשלך אמת ארצה".</p>
--	---

- מאיר התיקון -

209 עי' מלואים אות (סט).

210 עי' מלואים אות (ע).

211 ז"ל: ההוא עבד מה עבד אזל איהו ואתתיה לפתאה לאדם ולאתתיה דסטרא טבא בת זוגיה דיצה"ר לילית פתי לאדם דאיהו יצה"ט ובגינה איתמר האשה אשר נתת עמדי היא נתנה לי מן העץ ויצה"ר פתי לחווה וגרמו לון מות.

תרגום: מה עשה אותו העבד, הלך הוא ואשתו, לפתות לאדם ואשתו שמצד הטוב, בת זוגו של היצר הרע הלילי, פיתתה לאדם שהוא היצר הטוב, ובשבילה נאמר האשה אשר נתת עמדי היא נתנה לי מן העץ, ויצר הרע פיתה לחווה, וגרמו להם מיתה.

212 עי' מלואים אות (עא).

213 המשך הפסוק: לכל אשר יקראוהו באמת.

<p>אמת ארצה מאי ארצה דא שכינתא ובזמנא דישראל מקיימין תורת אמת באומאה דקשוט אתמר ביה אמת מארץ תצמח (תהלים פה יב) ובגלותא אתמר ותהי האמת נעדרת (&) ושקרא שלטא בעלמא (ובזמנא דאתתקן אמת ואסתלק לאתריה אתמחי שקרא מעלמא הה"ד (משלי יב &) שפת אמת תכון לעד כוננת לא אלא תכון לעד (אמת) ועד ארגיעה לשון שקר מאי אמת עמודא דאמצעייתא שכינתא דיליה (מלאכי ב ו) תורת אמת היתה בפיהו)²² ומאן שקר דא סמא"ל בזמנא דאמת שלטא אתעבר שקרא מעלמא:</p>	<p>מה זה ארצה, זו השכינה. ובזמן שישראל מקיימים תורת אמת, בשבועת אמת, נאמר בו "אמת מארץ תצמח". ובגלות נאמר "ותהי האמת נעדרת", והשקר שולט בעולם (ובזמן שמתקן האמת ומתעלה למקומו, נמחה השקר מן העולם, זהו שנאמר "שפת אמת תכון לעד", כוננת לא כתוב, אלא "תכון לעד" (אמת), "ועד ארגיעה לשון שקר", מה זה אמת, העמוד האמצעי, שכינתו, תורת אמת היתה בפיהו), ומי השקר זה סמא"ל, בזמן ששולט האמת, עובר השקר מן העולם.</p>
--	---

ואמר **אמת עשורא דיליה כו'**, להורות איך השם קרוב באמת²¹⁴, משום שהוא עשורא דיליה, והוא השכינה דהיא עשורא דיליה כמש"ל (מו ע"ב &) והוא נקרא אמת, כמ"ש (&) תתן אמת ליעקב, לכן לקוראים באמת ומקרבין לה לגביה, קרוב ה' להו, שהוא עשורא דיליה, שכינתא כנ"ל: ואמר **מאי ארצה כו'**, ר"ל דותשלך אמת ארצה (דניאל ח יב) וכמ"ש (&) השליך משמים ארץ תפארת ישראל, וכמ"ש למטה מאי אמת עמודא דאמצעייתא כו', וז"ש תורת אמת באומאה דקשוט, ב' דברים, אומאה דקשוט, הוא אמת עצמו, עמודא דאמצעייתא. ותורת אמת, שכינתא, כמ"ש למטה: ואמר **כוננת לא כתיב**, דעדיין לא שלטא בעלמא עד לע"ל, וכמ"ש בזוהר (ח"ב קפח ע"ב)²¹⁵ ע"ש, ואמר **אמת א' ברישא דא"ב**, להודיע שהתורה תליא באמת, וזהו תורת אמת:

<p>אמת איהו בסוף תיבין ואינון בר"א אלהיים לעשו"ת (&) בר"א אלהיים א"ת (&) ביה ברא עלמא ועליה אתקרי וקיימא כל עלמא וכל מאן דאומי בשקרא כאלו (דניאל ח יב) ותשלך אמת ארצה ושקרא שלטא כביכול באתר (נ"א אתתרך מאתר) דיליה דאיהו ירושלם ודא גרים דאתחרב ביתא ואתחזר עלמא לתהו ובהו דהכי אוקמוהו חברייתא הרב בית (קי ע"ב) ראשון והארץ היתה תהו (בראשית א ב) הרב בית שני וחשך על פני תהום (שם) דאמת הוא סביל עילאין ותתאין ובזמנא דאתעביד שקרא יתהרס הבנין בההוא זמנא אתמר בשכינתא²³ (עמוס ה ב) נפלה לא תוסיף קום הה"ד (ישעיה יד יב) איך נפלת משמים הילל בן שחר (&) נפלה עמרת ראשנו דאינון ה' עלאה ה' תתאה ו' עמודא דאמצעייתא סביל תרווייהו יסודא דכלא י' דא ברית כל מאן דמשקר ועבר ביה כאלו אעקר כלא ואפיל ליה והאי י' היא אבן השתיה דמינה הושתת עלמא ועליה אתמר (תהלים קיה כב) אבן מאסו הבונים וכו' ואיהי יסודא דכלא ועלה אתבני ווי ליה למאן דחאב באות שבת ובאות תפילין ובאות יומין טבין ובאות ברית מילה כאלו אעקר ליה מאתריה ואהדר עלמא לתהו ובהו:</p>	<p>אמת הוא בסופי התבות של "בר"א אלהיים לעשו"ת" "בר"א אלהיים א"ת", בו ברא את העולם, ועליו נקרא ועומד כל העולם. וכל מי שנשבע בשקר כאלו "ותשלך אמת ארצה", והשקר שולט כביכול במקום (גורש ממקום) שלו, שהוא ירושלים. וזה גרם שנחרב הבית, וחזר העולם לתהו ובהו. שכך פרשוהו (&) חרב בית ראשון "והארץ היתה תהו", חרב בית שני "וחשך על פני תהום", שאמת נושעת עליונים ותחתונים. ובזמן שנעשה שקר, נהרס הבנין. באותו זמן נאמר בשכינה "נפלה לא תוסיף קום", זהו שנאמר "איך נפלת משמים הילל בן שחר", "נפלה עטרת ראשנו", שהם ה' עליונה וה' תחתונה, ו' העמוד האמצעי נושא את שניהם. היסוד של הכל י', זו הברית, כל מי שמשקר ועובר בה כאלו עקר הכל והפיל אותו. וה[אות] י' הזו היא אבן השתיה, שממנה הושתת העולם ועליה נאמר "אבן מאסו הבונים וכו'", והיא היסוד של הכל ועליה נבנה. אוי למי שחוטא באות שבת ובאות תפילין ובאות ימים טובים ובאות ברית מילה, כאלו עקר אותו ממקומו והחזיר את העולם לתהו ובהו.</p>
---	--

– מאיר התיקון –

²¹⁴ פי' קרוב לאמת. @?
²¹⁵ עי' מלואים אות (עב).

אמת איהו בסוף כו' - ר"ל, והוא יסוד עולם, שלכן הוא בסוף, יסוד הבנין: ואינון ברא כו' - תחילת מעשה בראשית וסוף, ומתחיל מברא, שהוא התחלת בריאה, אבל מלת בראשית אינו בריאה, רק זמן הבריאה: **דאומי בשקרא כו' דאיהו ירושלים - דירושלים כתיב**, ונקראה ירושלים עיר האמת כו'²¹⁶ (זכריה ח ג), אבל בחורבנו כתיב (דניאל ח יא-יב) הורם התמיד והשלך מכון מקדשו כו', בפשע ותשלך אמת ארצה ועשתה והצליחה. וז"ש **ובזמנא דאתעביד כו'**, ואמר ודא גרים דאתחרב ביתא ואתחזר עלמא כו', כמו שמפרש והולך, **דהכי אוקמוה כו'**, וכמ"ש (&) ראיתי את הארץ והנה תוהו כו'. ועי' ברע"מ שם (&) ²¹⁷. ואמר **חרב בית שני כו'**, כמ"ש (&) דגלותא דיליה ל"ל תהום, ואוקמוה שם דאלו ד' הן נגד ד' גליות, ע"ש. וכן הוא ד' קליפין, שבהן גלו ד' גליות וכמ"ש ל' (צו ע"ב &) קליפין {קי ע"ג} דאיבא דאינון כו' וע"ל (צג ע"א &) וד' זמנין גלת כו', ונמצא תהום נגד גלות בית שני: דאמת הוא סביל כו' - כמ"ש למטה ו' עמודא דאמצעיתא סביל כו' וב' ההי"ן אינון בית ראשון ושני, כמ"ש ל' ריש תיקון ס"ב וש"מ, לכן חרב בית ראשון ושני בשבילו: *יתהרס הבנין הה"ד נפלה לא תוסיף קום נפלה כו' דאינון כו' - כצ"ל, ור"ל פסוק ראשון הוא בתולת ישראל, ה' תתאה. עטרת ראשנו הוא ה' עילאה, תפילין שבראש, עטרת תפארת, לת"ת: ו' עמודא דאמצעיתא סביל תרווייהו - דהוא אמת כנ"ל, מאי אמת כו', וכמ"ש (&) תתן אמת ליעקב: יסודא דכולא יו"ד - כמ"ש ל' (מג ע"א &) ת"ת כליל כלהו וכלא על עמודא חד כו', ור"ל דכל שם הוי"ה קיימא על אמת ונקרא אמת, וכנ"ל קרוב ה' כו' דהוא עשורא דאמת, וכן מדתו של יעקב, שם הוי"ה, וברית, הוא יו"ד, כמ"ש ל' בתיקון ס"ב (&) וש"מ, והוא עטרת, אות הברית, דעליה קיימא עלמא, כמ"ש (ירמיה לג כה) אם לא בריתי כו': וז"ש כל מאן דמשקר כו', והוא להורות דהוא יסוד דעליה קיימא כלא, והוא ג"כ באמת, כמו שמפרש והולך כל מאן דמשקר כו', שלא להכניסו במקום השקר, בבית אל נכר, דהוא מקום שקרא. ואמר והאי יו"ד איהו אבן כו', ג"כ להורות דהוא יסודא דכולא קיימא עליה. וכן אמר ומאן דחאב כו' ואהדר עלמא לתוהו ובוהו, כנ"ל דבשביל האמת אהדר כו', דהוא בנין עלמא, וצדיק יסוד הבנין:

:Commented [YL34]

:Commented [YL35] ??

:Commented [YL36] אמת??

<p>אמר רבי אלעזר אבא והא י' לעילא איהו אמאי איהי לתתא הכא אמר ליה ברי דא רוא עלאה מארבע אתוון תליין ארבע שמהן מן י' יהו"ה מן ה' הוי"ה (נ"א הוה"י) מן ו' והי"ה מן ה' הוה"י (נ"א הוי"ה) עלייהו אתמר ודאי (שמות לג כג) וראית את אחורי (ופני לא יראו) ומסטרא דאחורים איהי י' לתתא ומסטרא דפנים²⁴ לעילא ודא איהו רוא דאתהפך שמא מדינא לרחמי ומרחמי לדינא כד אתהפך לדינא איהו הוה"י י' לתתא דאתמר ביה (תהלים קיח כב) אבן מאסו הבונים מאסו יסורין דילה ואלין דחביבין יסורין אתהפך לון מדינא לרחמי יהו"ה ובהווא זמנא אבן מאסו וכו' מה דהות י' לתתא אתחזרת לעילא ומסטרא דוהי"ה איהי י'</p>	<p>אמר רבי אלעזר, אבא, והרי י' היא למעלה, למה כאן היא למטה. אמר לו בני, זה סוד עליון, מארבע אותיות תלויות ארבעה שמות, מן י' יהו"ה, מן ה' הוי"ה, ומן ו' והי"ה, מן ה' הוה"י (הוי"ה), עליהם נאמר ודאי "וראית את אחורי (ופני לא יראו)". ומצד של אחורים ה' היא למטה, ומצד של הפנים למעלה, וזהו הסוד שמתהפך השם מדין לרחמים ומרחמים לדין. כשמתהפך לדין הוא הוה"י, י' למטה, שנאמר בה "אבן מאסו הבונים". מאסו את היסורים שלה, ואלו שחביבים היסורים, מתהפך להם מדין לרחמים, יהו"ה. ובאותו זמן "אבן מאסו וכו'", מה שהיתה י' למטה, חזרה למעלה. ומהצד של והי"ה ה' היא באמצע, באותו הזמן</p>
--	---

– מאיר התיקון –

²¹⁶ ז"ל הפסוק: כה אמר יהו"ה שבתי אל ציון ושכנתי בתוך ירושלים ונקראה ירושלים עיר האמת והר יהו"ה צבאות הר הקדש.

²¹⁷ עי' זהר ח"ג רעט ע"א: ארבע גליות הוו תלת לקבל תלת קליפין דאגוזא דאינון (קו) תהו קו ירוק קליפה ירוקא דאגוזא דתניינא בהו אבנין מפולמין דאינון סלעים תקיפין דמ"מ פסקו מינייהו כמה פסקות ונקיט לון לאפקא מיא דאורייתא ובג"ד אתקריאו אבנים מפולמות דמנייהו מין נפקין קליפה תליתאה דקיקא גלותא תליתאה דהוה זעיר והאי איהו וחשך גלותא רביעאה תהום רבה חלל דאגוזא והאי איהו (בראשית א ב) וחשך על פני תהום:

תרגום: ארבע גליות היו, שלש כנגד שלש קליפות האגוז, שהם "תהו" קו ירוק קליפה ירוקה של האגוז. שני, "בהו", אבנים מפולמות, שהם סלעים חזקים, שבעלי המשנה פסקו מהם כמה פסקות, ולקחו אותם להוציא מים של התורה, ולכן נקראו אבנים מפולמות שמהם יוצאים מים. קליפה שלישית דקיקא, גלות שלישית שהיתה קטנה, וזהו "וחושך". גלות רביעית תהום רבה, חלל האגוז, וזהו "וחושך על פני תהום".

השתטח אצלו ואמר, אשרי חלקי שזכיתי לזה, שזה עקר ויסוד הכל.	באמצע בההוא זמנא אשתמה לגביה ואמר זכאה חולקי דזכינא להאי דדא עיקרא ויסודא דכלא:
---	---

מארבע אתון כו' - והן בד' פרצופין נמצא הוי"ה, דכאן הוא בשכינתא תתאה, ואמר וראית את אחורי, ר"ל הוי"ה מהופכת וכן שכינתא תתאה, כמ"ש (&) אחור וקדם, דו"נ, ד"ו פרצופין²¹⁸: ואמר ואלין דחביבין כו', ע"י בתו"ח (עו ע"ג &): *ומסטרא דאחורים איהי י' לתתא ומסטרא דפנים איהי י' לעילא - כצ"ל והוא חכמה בראש וחכמה בסוף²¹⁹:

תקונא שתין וארבע

בראשית ברא אלהי"ם (&) תמן איש תמן אשה עם ה' דאלהי"ם ועלייהו אתמר (שיה"ש ב ה) סמכוני באשיות באיש ואשה ומאן גרים דא בגין דאתפשטו מכתנות אור אדם וחיה ובגין דא סמכוני באשיות בכתנות עור דאינון לקבל ועורות אילים מאדמים וכו':	בראשית ברא אלהי"ם, שם אל"ש, שם אשה עם ה' של אלהי"ם, ועליהם נאמר "סמכוני באשיות", באיש ואשה. ומי גרם את זה, משום שהתפשטו מכתנות אור אדם וחיה, ולכן "סמכוני באשיות" בכתנות עור, שהם כנגד "ועורות אילים מאדמים וכו'".
--	--

בראשית כו' באשיות כו' - ב' אשות. וכן הנפרד ממנו אשישה, דתמן איש אשה, ור"ל שיסמכנה בב' אורות דכתנות אור, שהופשט האדם מהן אדם וחיה בב' כתנות, וכמש"ל (לח ע"ב, קסד ע"ב) **יו"ד תרין אשות כו'**²²⁰, באורים כבדו ה' (ישעיה כד טו), והוא הבקשה סמכוני: וז"ש *ומאן גרים דא בגין דאתפשטו מכתנות אור אדם וחיה ובג"ד סמכוני באשיות כתנות עור אינון לקבל ועורות אילים מאדמים ומאן גרים אתתא כד"א ויאמר האדם האשה כו' כצ"ל, ואמר ומאן גרים דא בגין כו', ר"ל מאן גרים {קי ע"ד} דהיא צריכה לסמיכה באשיות, בשביל שהופשטו. וידוע כפי ענין התחתונים כן ענינה, בזמן שהאדם מצטער כו'²²¹ (&), והכל לפי התחתונים הידוע²²². ואמר כתנות עור דעתה הוא נגד עורות כו', שהוא מאדמים. וכן הוא בעור, דהוא מ"מ נשאר בב' אשות, מה דאשתייר מכתנות אור מעט אור, ולכן מאדמים. ואמר ומאן כו', דהאשה גרמה, שלכן כל הקלקול, הכל בשכינה וכמו שמפרש והולך כל חובא דעבדת לשכינתא כו', ולכן היא מבקשת דווקא סמכוני. ורומז בבראשית כל פ' זה, מה זאת. והיא מבקשת סמכוני באשיות:

:Commented [YL37] ???

:Commented [YL38]

:Commented [YL39] ?

וכי אדם גרים והא כתיב ²⁵ (בראשית ג יב) ויאמר האדם האשה אשר נתת עמדי וגו' ובגין דא אמר קודשא בריך הוא לאתתא מה עבדת כמה דאת אמר (&) ויאמר ה' אלהי"ם אל האשה מה זאת עשית כל חובא דעבדת לשכינתא דאיהי זאת עבדת ובגין דא מה זאת עשית דאיהי מה שמו מה	וכי האדם גרם, והרי כתוב "ויאמר האדם האשה אשר נתת עמדי וגו'", ולכן אמר הקדוש ברוך הוא לאשה, מה עשית, כמו שנאמר "ויאמר יהו"ה אלהי"ם אל האשה מה זאת עשית", כל חטא שעשית לשכינה, שהיא "זאת", עשית, ולכן "מה זאת עשית", שהיא
---	---

- מאיר התיקון -

²¹⁸ ע"י ברכות סא ע"א: אמר רבי ירמיה בן אלעזר דו פרצופין ברא הקדוש ברוך הוא באדם הראשון שנאמר אחור וקדם צרתני. וע"י לקמן מ ע"ב שזה ד' וו'.
²¹⁹ ע"י לקמן קיא ע"א, וזהר ח"א כו ע"ב, וח"ג רלח ע"א.
²²⁰ ע"י לעיל יב ע"א: בראשית ברית א"ש וברית איהי י' ועם א"ש אתעביד אל"ש ואוף הכי את ה' עם אש איהי נוקבא ועל תרין אישות@@?
 לח ע"ב: תחות צר"י אתעבידת סגו"ל ועלייהו אתמר (שם) רפדוני בתפוחים ומאי ניהו אלין אשיות אינון תרי אשות דאינון איש ואשה אשא חוורא ואשא סומקא דתמן אב ואם דאינון י"ה ואינון אנפי דינא ואנפי דרחמי
 קסד ע"ב: בראשית תמן תרי אש ואלין אינון תרין אשין דאינון בורא מאורי האש ועלייהו אתמר (שיה"ש ב ה) סמכוני באשיות בתרי אשות ואמאי אמר בהון סמכוני²²¹
²²¹ שכינה מצערת כנגדו ז"ל: @
²²² כידוע??

<p>זאת ודאי [צח ע"ב] מה ה' אלהיך שואל מעמך כי אם ליראה (&) ואל תקרי אם אלא אם (הה"ד ויקרא יט) איש אמו ואביו תיראו דאיהו י"ה אבא ואימא עלאה) ואנת לא דחילת מאימא עלאה לזאת עבדת כל דא ודאי דאתקרי זאת אות הברית (&):</p>	<p>"מה" שמו, "מה זאת" ודאי, "מה יהו"ה אלהיך שואל מעמך כי אם ליראה" ואל תקרי אם, אלא אם. (זהו שנאמר "איש אמו ואביו תיראו", שהוא י"ה, האב והאם העליונה) ואת לא פחדת מן האם העליונה, לזאת עשית כל זה ודאי, שנקרא "זאת אות הברית".</p>
---	--

מה שמו - דהיא נקראת שם (עי' לעיל סז ע"א), כידוע בהרבה מקומות: **מה זאת וודאי -** ר"ל, דהיא נקראת מה וזאת (לעיל כג ע"א), ואמר ית' שניהם מה וזאת, מ"ה, מ"ה עשית דלא דחילת מאימא עלאה, שהיא תענישך בשביל שכינה תתאה, ולזאת עשית, וז"ש מה ה' אלהיך כו' לזאת עבדת כ"ד וודאי כו': ואמר א"ת אם כו', לראיה שהיראה הוא באימא, וכמ"ש (&) איש אמו כו', ואנת לא דחילת כו', וזהו מ"ה, וכמ"ש (&) מה ה' אלהיך שואל מעמך כו', על מה זה שאיל לו, ואמר או"א עילאין, של"ת בזו"ג שהן או"א של האדם, ולהורות על ענין עמוק, שדחילו הוא באבא כמש"ל ריש תיקון ס"א (&) ובר"מ פ' נשא (קכב ע"ב) 223 וש"מ, אלא שאו"א עילאין נכללין באבא ונק' דחילו, ושם, איש אמו כו' (הקדים אמו דשם אבא טמיר יתיר וכמש"ל תיקון ס"ב (קט ע"ב) בסתר עליון כו'), ובתבונה נכלל אבא ג"כ כידוע, ונקרא רחימו לשם, כבד כו', וז"ש הקדים אמו לאביו דגלוי, וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שירא מפני אביו כו' (&), דדחילו הוא באבא, ולכן הקדים לאמו, להורות שגם היא כלולה עמו. ובכבוד להיפוך, וכמ"ש (ס"ו) הבן בחכמה וחכם בבינה, כתרין רחימין דמתחבקיין כו' (&), והוא יו"ד ה"י מלא, ו"ד הוא ה', וזהו כלילותם. ועיקר הגילוי הוא במילוי, שהוא התפשטותם למטה, לכן למעלה אבא טמיר יתיר כמ"ש באד"ז (רצא ע"א), ולכן הקפידה תורה, כי אם ליראה, בשביל האם, וכן הקדים הקרא כנ"ל, וז"ש ואנת לא כו': **זאת אות כו' -** דהיא אות ברית, עטרת כו':

:Commented [YL40]

<p>דאדם ואתתיה אתבריאו בדיוקנא דקודשא בריך הוא ושכינתיה ובגין דא חובא דאדם הוה תליא בעמודא דאמצעייתא וחובא דחיה בשכינתא ובגין דא מה זאת עשית לזאת עשית ודאי וחובא דא גרם דנחתת שכינתא בגלותא דהוה ישראל וקיא ע"א) עבדין מעשה אבותיהם (בידיהם) ובגין דא ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים וכו' (ויקרא כו מד) ובה אמר דוד אם תחנה עלי מחנה לא יירא לבי וגו' בזאת אני בוטח וגו' (תהלים כו ג) דא אתמר במלחמת גוג ומגוג ומאן גרים למהווי איהו נטיר בה בגין דעליה אתמר (&) אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה עד אמצא מקום לה' וגו' (תהלים קלב ד - ה):</p>	<p>שאדם ואשתו נבראו בדמותו של הקדוש ברוך הוא ושכינתו, ולכן חטא האדם היה תלוי בעמוד האמצעי והחטא של חוה בשכינה, ולכן "מה זאת עשית", עשית ל"זאת" ודאי, והחטא הזה גרם שירדה השכינה לגלות, שהיו ישראל עושים מעשה אבותיהם, ולכן אמר "ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים וכו'", ובה אמר דוד "אם תחנה עלי מחנה לא יירא לבי וגו'" בזאת אני בוטח וגו". זה נאמר במלחמת גוג ומגוג, ומי גרם שהוא יהיה שמור בה, משום שעליו נאמר "אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה עד אמצא מקום ליהו"ה וגו'".</p>
---	---

וחובא דא גרים כו' - שהאדם לא נתקלל רק האדמה בעבורו, משא"כ באשה הרבה ארבה כו' (&) וכמ"ש בזוהר ס"פ **בראשית** (&) ע"ש, והטעם כנ"ל, כי עיקר החטא עשתה האשה, שהיא גרמה לכ"ז: **דהוה ישראל כו' -** ר"ל, לכן נפקדו ג"כ על חטא האדם, דנתגרשה השכינה, כמ"ש (&) ויגרש את האדם, ודרשו (&) {קיא ע"א} "את" על השכינה, ובשבילה אנו נגאלין, שהיא עמנו, וז"ש **ובגין דא ואף גם כו'**, ועס"פ בחקותי (קטז ע"ב) 224 בארוכה: **דא איהו במלחמת כו' -** ואמר בשביל משיח ב"ד, וכמ"ש (סוכה נב ע"א) 225 שה' ית' אומר למשיח שאל מכיון שרואה

:Commented [YL41]

??

- מאיר התיקון -

223 עי' מלואים אות (עג).

224 עי' מלואים אות (עד).

225 תנו רבנן: משיח בן דוד שעתיד להגלות במהרה בימינו, אומר לו הקדוש ברוך הוא: שאל ממני דבר ואתן לך, שנאמר אספרה אל חוק וגו' אני היום ילדתך שאל ממני ואתנה גוים נחלתך. וכיון שראה משיח בן יוסף שנהרג, אומר לפניו: רבונו של עולם, איני מבקש ממך אלא חיים. אומר לו: חיים, עד שלא אמרת - כבר התנבא עליך דוד אביך שנאמר חיים שאל ממך נתתה לו וגו'.

למשיח בן יוסף שנהרג אומר, איני מבקש אלא חיים, וא"ל ה' ית' חיים כבר נתנבא דוד אביך כו', ובזכות דוד כמו שמפרש והולך, ומאן גרים כו' בגין דעלה כו':

<p>והאי איהו חכמת שלמה ועלה אתמר וחכמת המסכן בזויה (&) ועלה אתמר כי מכבדי אכבד ובוזי יקלו (&) כד נחית שלמה ממלכותיה הוה חכמה דיליה בזויה בעיני שמיין וכד אסתלק במלכותיה אתמר ביה ותרב חכמת שלמה (מלכים א' ה' י') דאתרביאת עד דמטאת להאי אתר דאתנטיילת מתמן לאתר דחכמה עלאה דאיהי חכמה ברישא ואיהי חכמה בסוף ואיהי תורה באמצעיתא בעמודא דאמצעיתא תורת אמת לעילא תורת חכם לתתא חכמת שלמה ובגין דא מסטרא דשלמה אתמר וחכמת המסכן בזויה דנחיתת ביה וסליקת ביה כמה דאתמר ביה ותרב חכמת שלמה מחכמת כל בני קדם:</p>	<p>וזוהי חכמת שלמה, ועליה נאמר "וחכמת המסכן בזויה", ועליה נאמר "כי מכבדי אכבד ובוזי יקלו". כשירד שלמה ממלכותו, היתה חכמתו בזויה בעיני השוטים, וכשהתעלה במלכותו, נאמר בו "ותרב חכמת שלמה", שהתגדלה עד שהגיעה למקום הזה שנטלה משם, למקום החכמה העליונה, שהיא חכמה בראש, והיא חכמה בסוף, והיא תורה באמצע, בעמוד האמצעי, תורת אמת למעלה, תורת חכם למטה, חכמת שלמה. ולכן מהצד של שלמה נאמר "וחכמת המסכן בזויה", שירדה בו ועלתה בו, כמו שנאמר בו "ותרב חכמת שלמה מחכמת כל בני קדם."</p>
---	---

וחכמת המסכן בזויה - שהיא מסכנא²²⁶, דל"ל מגרמה כו' (&), ובפרט בגלותא, והיא אצל העניים ואביונים, והיא בזויה בגלותא כמ"ש (&) וחכמת סופרים תסרח ויראי כו', והוא בעיני הערב רב, דהן ראשים בגלותא²²⁷. וכן יהיו הערב רב לעתיד לבא לפני הת"ח, וז"ש ועלה אתמר כי מכבדי כו', ועי' ברע"מ (פרשת אחרי מות סז ע"ב)²²⁸ אמר ר"מ בההוא זמנא אלן מארי חכמתא עילאה כו' והאי איהו דאוקמוה מ"מ דור שב"ד בא כו', ובפ' נשא (קכה ע"ב)²²⁹ א"ל רע"מ באומאה כו', וע"ש (עמוד א)²³⁰ ובזימנא דאילנא דחיי כו', עש"ב: דאיהי חכמה כו' - דהן ג' דרגין דכלילין כולא, והיא סלקא בכולם, וע"ל (נד ע"ג &) עד דסליק כו' ונטילת כו': מסט' דשלמה כו' - כנ"ל כד נחית ממלכותי, ור"ל דבימי שלמה סלקא ונחתא, משא"כ בחייבא כמו שמפרש והולך, דכתיב נתנני כו', ואעפ"י דל"ל כו', כיון דלית בישראל מאן דיוקים ליה בזכותיה, וכמ"ש (ישעיה נט טז) וארא כי אין איש ותושע לי זרועי כו'²³¹, ואעש למען שמי כו' (יחזקאל כ ט), ור"ל דזה שאמר לא תוסיף קום, מעצמה, וכמ"ש בפ' שמות (&), עש"ב וכמו שמפרש והולך כד"א ביום ההוא אקים כו': ומאן גרם דנחתא כו' - ר"ל, לפרש הקרא (&) ויאמר הויה"ה אלהים אל הנחש כו' כמו שמפרש והולך, ורמיז ג"כ בבראשית, באשישות, דהיא גרמה ג"כ, וכמו שמפרש והולך כי עשית זאת דאיהי כו', ולכן היא מבקשת סמכוני מנפילתה, ובאשישות הן כוסות יין, וז"ש דאשתכחת יבשה. והיין הוא לעורר רחמין דאיש ואשה, כמ"ש (שיה"ש א ב) ישקני כו' כי טובים כו', ומפרש והולך הפסוק, ארור כו', על מה דסמך, ור"ל כמ"ש (&) שא"ל מלך בן מלך, דבכל האומות נסמך המלוכה ממלך, משא"כ באדום, שהוא עמלק. ועוד שהמלוכה נסמך על זרעו, משא"כ באדום, כי אף שאין להם בן מלך, מ"מ היה אפשר לחול המלוכה באחר,

- מאיר התיקון -

²²⁶ פי' עני.

²²⁷ עי' תז"ח לז ע"ב.

²²⁸ עי' מלואים אות (עה).

²²⁹ ואמר אליהו רעיא מהימנא הא שעתא איהי לסלקא לעילא [באומאה] אימא אנת דהא בגינך אנא בעי לסלקא דיהיב לי קב"ה רשו לאתגלייא לך בבית אסורים דילך [בדבורה דילך] ובקבורה דילך ולמעבד עמך טיבו דאנת מחולל בחובין דעמא הה"ד (ישעיה נג ה) והוא מחולל מפשעינו א"ל רעיא מהימנא באומאה עלך בשמא דיהו"ה לא תאחר בכל יכולתך דהא אנא בצערא סגי: תרגום: אמר אליהו, רועה הנאמן, הרי שעה היא לעלות למעלה בשבועה, אמור אתה, שהרי בגללך אני רוצה לעלות, שנתן לי הקדוש ברוך הוא רשות להתגלות לך בבית האסורים שלך בקבורתך, ולעשות עמך טוב שאתה מחולל בחטאי העם, זהו שנאמר והוא מחולל מפשעינו. אמר לו רועה הנאמן, בשבועה עליך בשם ה', אל תאחר בכל יכולתך, שהרי אני בצער רב. ביאור: בצערא - שהן ניצוצי החמה השופעין בירח וכוכבים, אור של מרע"ה ששופע בת"ח, והת"ח מבוזזין בגלותא בתראה, ואורו מצטער עמהן כמ"ש (יהל אור).

²³⁰ עי' מלואים אות (עו).

²³¹ ז"ל הפסוק: וירא כי אין איש וישתומם כי אין מפגיע ותושע לו זרעו וצדקתו היא סמכותו.

' :Commented [YL42]
??לא מצאתי

במשנה. וכיוצא שיש לו חק קבוע, שזה ימלוך תחתיו, וכן שזרעו יצליח למלוכה באומה אחרת או לזמן אחר, ושניהם אין להם. והכל דבר א', שהוא המלוכה והוא קציצות הרגלין, דרגלין הן סמכין בכל מקום, {קיא ע"ב} וכן סמכין לאורייתא, ועי' בפרשת פקודי (רנז ע"ב) וש"מ. וקציצת ידים שאין להם כתב, וכמו שבכל מקום ברגלין נכלל הברית, כן נכלל כאן, שלא י"ל בן מלך שהוא זרע. וכן בדין נכלל הלשון שאין להם לשון, וכמ"ש בס"י (&) וספד"צ (&) וש"מ, בכף זכות כו' (&), וכרת לו ברית עשר אצבעותיו כו' (&) ועמש"ש. ב' והוא ענין א', כתב ולשון, כמו שם. והן ב' דברים שחשב הכתוב (&) קטן נתתיך בגוים, שהאדם בלא רגלין קטן הוא מאד, בזוי, בלא לשון וידין. שכלל כל הבריאה הוא בדבור ומעשה, ויאמר ויעש, ספר וספר²³², שהוא כתב וחותם, ועי' לעיל תיקון נ"ה (&), שהן בב' ידיו, וספור הוא הלשון, וכ"ה כל חשיבות האדם בהן וכל העולם. ואמר וכמה דאיהו גרם כו', דבין ידיו ורגלין לית קרובה דאשות עתה, וע"ל תיקון נ"ו (&) בארוכה:

<p>אבל בחייביא מה כתיב בהו (איכה א &) נתנני ה' בידי לא אוכל קום (עמוס ה ב) נפלה ולא תוסיף קום ואף על פי דלית לה רשו למיקם מגרמה קודשא בריך הוא יוקים לה כמה דאת אמר (שם ט יא) ביום ההוא אקים את סכת דוד הנפלת ומאן גרים דנחתת לה מאתרה דא נחש כמה דאת אמר ויאמר ה' אלהי"ם אל הנחש כי עשית זאת דאיהו שכינתא דגרמת דאשתכחת יבשה ונפלת מאתרה ארור אתה מכל הבהמה וגו' (בראשית ג יד) לייט ליה דלא יהא ליה מלכין ושליטין על מה דסמיך דאינון רגליו וידיו דקציין לון כמה דאיהו גרם קצוין ופרוד לעילא ובגין דא על גחונך תלך ועפר תאכל כל ימי חיך ודא איהו דאמר יצחק לעשו משמני הארץ יהיה מושבך:</p>	<p>אבל ברשעים מה כתוב בהם "נתנני יהוה בידי לא אוכל קום" "נפלה ולא תוסיף קום". ואף על פי שאין לה רשות לעמוד מעצמה, הקדוש ברוך הוא יקים אותה, כמו שנאמר "ביום ההוא אקים את סוכת דוד הנופלת". ומי גרם שידרה לה ממקומה, זה הנחש, כמו שנאמר "ויאמר יהוה אלהי"ם אל הנחש כי עשית זאת", שהיא השכינה, שגרמה שנמצאת יבשה ונפלה ממקומה. "ארור אתה מכל הבהמה וגו'", קילל אותו שלא יהיה לו מלכים ושליטים על מה שסומך, שהם רגליו וידיו, שקצץ אותם, כמו שהוא גרם קצוץ ופרוד למעלה, ולכן "על גחונך תלך ועפר תאכל כל ימי חיך", וזהו שאמר יצחק לעשו "משמני הארץ יהיה מושבך".</p>
<p>עשר לומיא²⁶ לייט לחויא בגין דגרים דאתפרש שכינתא דאיהו עשיראה מבעלה ועשר לאדם ועשר לחוה ותשעה לארעא דחבאת לצדיק דאיהו תשיעאה כלהו האבו לעשיראה וארעא לצדיק וממאי (נ"א ואמאי)²⁷ דחבאת לצדיק²⁸ דהא בעבורך אמר לאדם ועוד בגין²⁹ אדם לייט לארעא דאיתנטיל מינה הה"ד וייצר ה' אלהי"ם את האדם עפר מן האדמה אם כן מה חבאת לצדיק דאיהו תשיעאה³⁰:</p>	<p>עשר קללות קלל את הנחש, משום שגרם שנפרדה השכינה, שהיא עשירית, מבעלה. ועשר לאדם ועשר לחוה ותשע לארץ, שחטאה לצדיק, שהוא התשיעי. כולם חטאו לעשירית, והארץ לצדיק. ומאפה יודעים (ולמה) חטאה לצדיק, שהרי בעבורך אמר לאדם, ועוד בגלל האדם קלל את הארץ, @שנוטל ממנה, זהו שנאמר "וייצר יהוה אלהי"ם את האדם עפר מן האדמה", אם כן מה חטאה לצדיק שהוא התשיעי.</p>

ובג"ד על גחונך תלך ועפר כו' ודא דאמר יצחק כו' יהיה מושבך עשר לוטין לייט כו' וארעא לצדיק וממאי דחבאת דהא בעבורך אמר לאדם ובגין אדם לייט כו' עפר מן האדמה אלא בגין דאתמר בה ויצמח ה"א מן האדמה כו' ואית ארעא א"כ מה חבאת ארעא לצדיק כו' - כצ"ל ואמר ודא הוא דאמר יצחק כו' דאפריש ליה מהא דלעילא ונתן לי' לתתא כמ"ש (תולדות קמג ע"ב)²³³, ועמש"ש. ועפר הוא עפר שבקרקע המשכן, כמ"ש בפ' פקודי בהיכלות (&)²³⁴ ע"ש. ונגד

– מאיר התיקון –

²³² עי' ס"י פ"א מ"א הקב"ה ברא את העולם בספר וסיפור. ²³³ ז"ל: ומשמני הארץ (& [נ"א]) דא ארץ דלעילא ארץ החיים. בעשו כתיב ומשמני הארץ ביעקב (משמני) הארץ דא ארץ החיים דלעילא וירית לה בארעא דלעילא ובשמים דלעילא ולעשו בארעא דהכא לתתא ובשמים דהכא לתתא יעקב לעילא לעילא עשו לתתא לתתא תו יעקב לעילא ותתא ועשו לתתא ואף על גב דכתיב (שם מ) והיה כאשר תריד ופרקת עלו מעל צוארך מהאי דהכא לתתא אבל לעילא לא כלום דכתיב (דברים לב ט) כי חלק יהוה עמו יעקב חבל נחלתו

עשר קללות דאדם נתברך יעקב בעשר ברכאן, וע"ש בפ' תולדות שם, ועמש"ל (פח ע"א &) בארוכה, ואמר וממאי דחאבת, שלא מציינו שחטאה, ועוד דהא קללת האדמה אמר ה' ית' בעבורך, משמע בשביל האדם ולא בשבילה. ואמר דלמה נתקללה בשבילו, משום דאתנטיל מינה, וכמ"ש במ"ר (&), ותירץ אלא בגין כו', ומ"ש בעבורך בשביל שלא מחתה. וז"ש ובג"ד אמר בעבורך. וא"ל מה חבאת ארעא לצדיק, אמת שחטאה אבל האיך לצדיק, ומפרש והולך, כגון דעץ הדעת טוב ורע כו', דעץ החיים הוא ברית בלא ערלה וכמש"ל ריש תיקון ס' (&) ואמר שם ובהיפוכא כו', וע"ל ריש תיקון ל"ז (&) ברית ודאי כד כו', עש"ב ומש"ש ושם. ועי' בפרשת בראשית (לה ע"ב) ²³⁵ ר"י שאיל לר"ש כו', ע"ש:

<p>אלא בגין דאתמר בה ויצמה ה' אלהים מן האדמה כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע (בראשית ב ט) והוה ליה רשו לממחא בידא דאדם דלא ייכול מאילנא דמותא ולא מחאת בגין דא אמר בעבורך:</p>	<p>אלא משום שנאמר בה "ויצמח יהו"ה אלהים מן האדמה כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע", והיה לו רשות למחות בידי אדם שלא יאכל מעץ המות ולא מחתה, בגלל זה אמר "בעבורך".</p>
<p>אמר ליה רבי אלעזר וכי אית דעת בארעא לכולי האי אמר ליה אין הה"ד (משלי ג יט) ה' בחכמה יסד ארץ אמר ליה והא בחכמה עלאה ובארעא דקודשא בריך הוא אתמר האי קרא אמר ליה ברי דא לקבל דא עבד קודשא בריך הוא אית חכמה ואית חכמה אית ארעא ואית ארעא:</p>	<p>אמר לו רבי אלעזר, וכי יש דעת בארץ לכל זה. אמר לו כן, זהו שנאמר "יהו"ה בחכמה יסד ארץ". אמר לו, והי בחכמה עליונה ובארץ של הקדוש ברוך הוא נאמר הכתוב הזה. אמר לו בני, זה כנגד זה עשה הקדוש ברוך הוא, יש חכמה ויש חכמה, יש ארץ ויש ארץ.</p>
<p>אמר ליה אם כן מה חבאת ארעא לצדיק דלקתה תשעה אמר ליה בגין דעץ הדעת טוב ורע איהו כגוונא דברית אות [צט ע"א] ברית מלגאז טוב ערלה רע דא מלגאז ודא מלבר ובגין דחובא דעץ הדעת גרים פרודא בין צדיק ושכינתא בגין דא לקאת ארעא תשעה ואינון דהאבו בשכינתא דאיהי עשירית לקו עשר עשר:</p>	<p>אמר לו, אם כן מה חטאה הארץ לצדיק שלקתה תשעה. אמר לו, משום שעץ הדעת טוב ורע הוא כדוגמת הברית, אות הברית מבפנים טוב, וערלה רע, זה מבפנים וזה מבחוץ, ומשום שהחטא של עץ הדעת גרם פרוד בין הצדיק לשכינה, בגלל זה לקתה הארץ תשעה. ואותם שחטאו בשכינה שהיא עשירית, לקו עשר עשר.</p>
<p>ותא חזי שבעה ארעין אינון ארץ אדמה וקיא ע"ב) ארקא גיא נשיה ציה³¹ תבל ואדם האב בבת שבע ואתמר ביה (&) כי שבע יפול צדיק הרהר תיובתא ואתמר ביה וקם והוה סליק וכד נחית תמן הוה עביד עובדין ותולדין בכל ארעא וארעא מנהון הוה צמחינ ומנהון לא הוה צמחינ ואית תמן בריין מנהון בתרין רישין ואית מנהון בתלת עד שבע ואית תמן אתר דנהרא שמשא וסיהרא וכוכביא ומזלי ואית אתר דלית ביה נהורא כלל אלא השוכא</p>	<p>ובא וראה שבע ארצות הן: ארץ, אדמה, ארקא, גיא, נשיה, ציה, תבל. ואדם חטא בבת שבע, ונאמר בו "כי שבע יפול צדיק". הרהר תשובה, ונאמר בו "וקם", והיה עולה. וכשירד לשם, עשה מעשים ותולדות בכל ארץ וארץ, מהם היו צומחים ומהם לא היו צומחים, ויש שם בריות, מהן בשני ראשים ויש מהם בשלשה עד שבעה. ויש שם מקום שהשמש מאירה והלבנה והכוכבים והמזלות, ויש מקום שאין בו אור כלל אלא, חשכה</p>

– מאיר התיקון –

תרגום: "ומשמני הארץ" זו ארץ החיים שלמעלה, ויורש אותה בארץ שלמעלה ובשמים של מעלה, ובעשו בארץ של כאן למטה, ובשמים של כאן למטה. יעקב למעלה למעלה, ועשו למטה למטה. עוד, יעקב למעלה ולמטה, ועשו למטה. ואף על גב שכתוב "והיה כאשר תריד ופרקת עולו מעל צוארך", מזה של כאן למטה, אבל למעלה לא כלום, שכתוב "כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו".

²³⁴ עי' מלואים אות (עז).

²³⁵ עי' מלואים אות (עח).

וערפל.	וקבלא:
--------	--------

ות"ח שבעה כו' - ר"ל, בגין דחטא בבת שבע ונצטוה על ז' מצות ועבר בכולם, ועמש"ל בריש תיקון כ"ד (&), לכן נחית בשבעה ארעין, וכן כל בן אדם כשאוחזין כו'²³⁶, והוא שבעה מיני גיהנם, וכן בגלותא ועניותא שהוא במקום הגיהנם, כמ"ש (&) כי צורם מכרם כו', { קיא ע"ג } הוא בז' מיני עניותא כמו שמפרש והולך, וז"ש שבע על חטאתיכם, וז"ש ואדם חאב כו' הכי אלין אינון דנחתין לשבעה כו' ונחיתת אדם לתמן, עי' בז"ח פרשת בראשית (י ע"ג ט ע"ב) בארוכה²³⁷: *יבשה - צ"ל ציה וכן הוא שם ובזוהר פרשת בראשית (לט ע"ב)²³⁸, אלא שבזוהר ארקא בין ציה לתבל, והנוסח שבכאן ובז"ח הוא הנכון, ע"ש: בתלת עד שבע - נגד ז' הנ"ל: ואית אתר דלית בי' נהורא כו' - הוא ציה כמ"ש בזוהר שם, שהוא מחשך דפרשת בראשית. אבל בז"ח שם אמר דהוא ארץ, והוא הנכון, שהוא המדרגה האחרונה מז' עניותא, והוא נגד לילה, מדרגה השביעית. ומ"ש בזוהר ציה, הוא נגד גבורה, כמ"ש:

<p>כך הם אלו שיורדים לשבעה מיני עניות, יש מהם שאין להם אור כלל שכל ימיהם, הם בעניות. ויש מהם שיש להם אור כל ימיהם, והם בעושר. ויש מהם שלפעמים יש להם אור ולפעמים חשכה, אלו אותם שנולדו באמצע הלבנה, בינוניים, לפעמים יש להם עושר ועולים, ולפעמים עניות ויורדים. ויש אחרים שעושים תולדות ומצליחים, ויש מהם שלא מצליחים. ויש מהם שמצליחים (צומחים) עד מחצית ימיהם ומתים בקצור ימים. אלו שנולדו במלוי הלבנה, הם צומחים וחיים ומשלימים את כל ימיהם. ואלו שנולדו בחסרון הלבנה, לא צומחים ומתים מיד, ואלו שנולדו באמצע הלבנה, מתקצרים במחצית ימיהם.</p>	<p>הכי אינון אלין דנחתין לשבעה מיני עניותא אית מנהון דלית לון נהורא כלל דכל יומיהון אינון בעניותא ואית מנהון דאית להון נהורא כל יומיהון ואינון בעותרא ואית מנהון דלומנין אית לון נהורא ולומנין השוכא אלין אינון דאתיילידו באמצעיתא דסיהרא בינוניים לזמנין אית לון עותרא וסלקין ולומנין עניותא ונחתין ואית אחרנין דעבדין תולדין ומצליחין ואית מנהון דלא מצליחין ואית מנהון דמצליחין (נ"א צמחין) עד פלגו יומיהון ומייתין בקצרות יומין אלין דאתיילידו במלויא דסיהרא אינון צמחין וחייין ומשלימין כל יומיהון ואינון דאתיילידו בחסרונא דסיהרא לא צמחין ומייתין מיד ואינון דאתיילידו באמצעיתא דסיהרא מתקצרין בפלגות יומיהון:</p>
---	---

לשבעה כו' - נגד ז' ארעין הנ"ל, ומפרש והולך אית מנהון דל"ל כו' ואית מנהון דאית להון נהורא כו' ואית מנהון דלומנין כו' ואית אחרנין כו' ואית מנהון דלא כו' ואית מנהון דמצליחין כו' ואית ארעין כו', הן שבעה. ואף שאמר דאית להון נהורא כל יומיהון, מ"מ הן עניים בד"א כמ"ש בזוהר פ' פקודי (&). והן נגד ארץ, אתר דנהרא שמשא כו', ויש ארץ אור וחושך כמו בארקא כמ"ש בפרשת בראשית (ט ע"ב)²³⁹: ואית ארעין דאתמר כו' אוף הכי כו' - והוא ארץ העליונה ונגדו בור כמ"ש בהיכלות (&), וכן בזה העולם בבתיהון, כמ"ש: וצווחין באלין כו' - ר"ל, שמלאכי חבלה נשכין לון במקום גיהנם: ואית אחרנין כו' - ר"ל, שאלו אינן כלל מז' ארעין:

': Commented [YL43]

<p>ויש ארצות שנאמר בהן "והבור רק אין בו מים", מים אין בו, אבל נחשים ועקרבים יש בו. כמו כן כאן, יש בריות שהם עמי הארץ, שבתיהם מלאים מלאכי חבלה, שהם נחשים ועקרבים, ונושכים אותם בכמה נשיכות של יסורים, שהם גרמו לפני שיבאו לעולם (כדי שיבאו) בגלגול בגופים הללו ובבתים הללו. וכשנושכים אותם, אותם</p>	<p>ואית ארעין דאתמר בהון והבור רק אין בו מים (&) מים אין בו אבל נחשים ועקרבים אית ביה אוף הכי אית בריין דאינון עמי הארץ דבתיהון מליין מלאכי חבלה דאינון נחשים ועקרבים ונשכין לון בכמה נשוכין דיסורין דאינון גרמו קדם דיתון לעלמא (בגין דיתון) בגלגולא באלין גופים ובאלין בתים וכד נשכין לון אינון נחשים ועקרבים בכמה</p>
--	--

- מאיר התיקון -

²³⁶ מעשי אבותיהם בידיהם. @
²³⁷ עי' מלואים אות (עט).
²³⁸ עי' מלואים אות (פ).
²³⁹ עי' מלואים אות (פא).

<p>יסורין אינון צווחין ווי ווי ואית לון קטטה לכלהו בביתא וצווחין באלין מארי דגיהנם דנדונין בו ואית אחרנין דכל יומיהון בחדוה ובשלוה בלא עציבו כלל מכל מה דאתרבי בשבעה ארעין ואתדנו בשבעה מדורי גיהנם ואית³² בכני נשא כגוונא דא וחכימי דרוין אלין לון אתמסר למנדע:</p>	<p>הנחשים והעקרבים, בכמה יסורים הם צווחים וי וי. ויש לכלם קטטה בבית, וצווחים עם אלו בעלי הגיהנם שנדונים בו. ויש אחרים שכל ימיהם בחדוה ובשלוה בלי עצב כלל, מכל מה שמתגדל בשבע ארצות ונדונו בשבעה מדורי גיהנם, ויש בבני אדם כדוגמא זה, וחכמי הרזים הללו, להם נמסר לדעת.</p>
---	---

*מכל מה דאתרבי כו' אית בכ"נ כו' - כצ"ל:

תקונא שתין וחמש

<p>בראשית ב"ר"א א"להי"ם (בראשית א א) רישי תיבין וסופי תיבין א"ב וא"ם תמן³³ דאינון י"ה תמן אם ורוא דמלה (&) ויקרא האדם שם אשתו חוה כי היא היתה אם כל חי כגוונא דההוא דאתמר בה (משלי ב ג) כי אם לבינה תקרא האי אם כל חי לאו איהי כאתתא קדמאה דאתמר בה (בראשית ג יב) האשה אשר נתת עמדי דגרמת מיתה לכל עלמא דהא אם כל חי כתיב בה דאתמר בה (משלי ג יח) ראה חיים עם אשה אשר אהבת:</p>	<p>"בראשית ב'ר'א א'להי'ם" ראשי תיבות וסופי תיבות א"ב וא"ם, שהם י"ה, שם אָם, וסוד הדבר "ויקרא האדם שם אשתו חוה כי היא היתה אם כל חי", כדוגמת אותה שנאמר בה "כי אם לבינה תקרא". האם כל חי הזו אינה כאשה הראשונה, שנאמר בה "האשה אשר נתת עמדי", שגרמה מיתה לכל העולם, שהרי כתוב בה "אם כל חי", שנאמר בה "ראה חיים עם אשה אשר אהבת".</p>
--	--

בראשית כו' ורזא דמלה ויקרא כו' - והוא אם דאלהים, אם כל חי, ואדם הוא אב, שהן מדרגת או"א כידוע (&), וז"ש כגוונא דההיא דאתמר כו', ואם כל חי, דהיא מלכא דשלמה דיליה²⁴⁰, אם לכל שנקרא כל²⁴¹, וכן נקראת חי²⁴², ומינה נפקין כל חי, והיא נשמת כל חי²⁴³, ורומז במלת בראשית פסוק, ויקרא האדם שם אשתו כו', שהוא או"א כנ"ל, ועמש"ל למטה בזה (&). ולקמן מפרש והולך פסוק, ויעש ה' אלהים כו', דלאדם ואשתו, שהן איש ואשה, דרגא דאו"א בלבושים, משא"כ ב' שפחות. וידעו כי עירומים הם (&) כמ"ש למטה, וז"ש הפסוק, ויעש, נרמז כאן שלא"א עשה כתנות אור, להלבישם ועמש"ש: *ואם דאינון כו' - ול"ג תמן, ואמר דאינון י"ה, ר"ל שהן ב' דרגין עליונים דנשמתא, י"ה דאין שטן נוגע שם²⁴⁴, ואינון חיים²⁴⁵, וכמ"ש למטה ולקמן תיקון ס"ו (ק ע"א &) ע"ש: לאו איהו כאתתא {קיא ע"ד} כו' - ר"ל, דהראשונה היא גרמת מיתה, והיא חיים: אם כל חי כתיב בה דאתמר בה ראה כו' - ור"ל מב' נשים הראשונות קודם לזו, שא' מהן טוב וא' רע, מעץ הדעת טוב ורע כמו שמפרש והולך, אמר ראה חיים כו' אם כל חי, עץ החיים, עם האשה הטובה, מעץ החיים, דעלה נאמר (משלי יח כב) מצא אשה מצא טוב²⁴⁶, והוא אשר אהבת, וכמו שמפרש והולך:

<p>אמר ליה רבי אלעזר וכי תרין נשין הוו ליה אמר נשים היו לו. אמר לו, כן, אחד יצר</p>	<p>אמר לו רבי אלעזר, וכי שתי נשים היו לו. אמר לו, כן, אחד יצר</p>
---	---

- מאיר התיקון -

²⁴⁰ עי' לעיל תיקון י'
 עי' יהל אור ח"א ב ע"ד: בינה ויסוד, ובשניהן נכללין כא', מלכא דשלמא דיליה, ועיי"ש ג ע"א: מלכא דשלמא דילי. ר"ל מלכא בינה, שלמא יסוד.
²⁴¹ עי' זהר ח"א יז ע"ט ש"כל" היא כינוי למידת היסוד.
²⁴² עי' יהל אור ח"א ג ע"ב: יסוד נק' חי וקים. ואמרו חי בעוה"ב וקים בעוה"ז. והענין כי הוא קים תמיד בעוה"ז, קים מבוועא דבירא, וכן הוא חי בעוה"ב, בבינה, מלכא דשלמא דיליה (לעיל ה ע"ב), ונק' חי משם.
²⁴³ עי' לעיל לג ע"ב: נשמת כל חי דאיהי אימא עילאה.
²⁴⁴ עי' מלואים אות (פב).
²⁴⁵ עי' מלואים אות (פג).
²⁴⁶ עי' לעיל סוף תיקון יד

<p>ליה אין חד יצר הטוב וחד יצר הרע הדא מסטרא דעצם תקיפא דינא קשיא וחדא מסטרא דבשרא מתמן אינון רכיכי לבא ואינון דגרמא אינון קשי [צט ע"ב] קדל ועל אתתא דאתנטילת מגרמא אמר בן סירא גרמא דנפיל בחולקך טב או ביש גרריה ועל אתתא דגרמא אמר אדם (בראשית ג יב) האשה אשר נתת עמדי לא קרא לה (בראשית ג יב) האשה אשר נתת עמדי לא קרא לה אתתיה כגוונא דחיה דאתמר בה ויקרא האדם שם אשתו {קיב ע"א} חוה דאחרא שפחה הות דמסטרא דעץ הדעת טוב ורע הדא רע וחדא טוב ומסטרא דעץ החיים תרוייהו חיים:</p>	<p>הטוב ואחד יצר הרע. אחד מצד העצם הקשה, הדין הקשה, ואחד מצד הבשר. משם הם רכי הלב, ואלו שמצד העצם, הם קשי עורף, ועל האשה, שנטלה @ מהעצם. אמר בן סירא, עצם שנפל בחלקך טוב או רע, גרר אותו. ועל האשה שמצד העצם אמר אדם "האשה אשר נתת עמדי", לא קרא לה אשתו כמו שחיה, שנאמר בה "ויקרא האדם שם אשתו חוה", שהאחרת היתה שפחה שמצד עץ הדעת טוב ורע, אחד רע ואחד טוב, ומצד של עץ החיים שניהם חיים.</p>
--	--

א"ל ר"א וכי תרין נשים הוו לי - ר"ל, קודם לזו: א"ל אין חד יצה"ט כו' - וע"ל (מג ע"א נה ע"ב) דפתי לחוה דאיהי לבא, וגרם לה מותא, והא תרי בתי לבא אינון למאן דפתי²⁴⁷ מנייהו, אלא ההיא דשמאלא דאתמר בי' (קהלת י ב) לב כסיל לשמאלו, ועליה אתמר (קהלת ז כו) ומוצא אני מר ממות את האשה, לב חכם לימינו דא אשת חיל עטרת בעלה (משלי יב ד), עלה אתמר מצא אשה מצא טוב, ואיהי יצר הטוב כו' ע"ש, והכל הוא באדם, וכל השית דכליל כאן, וכמ"ש בריש תיקון סו (&) דא אדם דכליל שית, והשית מפרש והולך שהן ד' באותיות הוי"ה שהן בד' פרצופין, וב' בשמא מפורש²⁴⁸, שהוא בכתר, ב', דשם מופלא ומכוסה²⁴⁹, והן גלגלתא ומ"ס, שהן שורש לכל דו"נ, חו"ג. והכל בתורה, ותורה מסט' דו"ה הוא עץ הדעת טוב ורע, אבל משם ולמעלה היא מסט' דעץ החיים, דלמטה יש אחיזה כו', ובנוק' רגליה יורדות כו', דהוא מסט' דרע. ומסט' דו"ה הן יצה"ט ויצה"ר, ועי' בפרשת בראשית (כח ע"א)²⁵⁰ בההוא זמנא זכו כל ישראל כל חד וחד לבת זוגי', ודא איהו דכתיב ונתתי לכם לב בשר ורוח חדשה אתן בקרככם כו', והכל על הנשמתין, והן ה' נשמתין דאדם שהן ששה, אלא דב' דלעילא כלילין בחד ונק' יחידה. וכן לקמן, דשניהם נקרא אדם והוא המייחד הכל, ולכן נקרא יחידה, ובהן נאמר כי אחד קראתיו (ישעיה נא ב), וע"ל תיקון מ"ז (&), וע"ש בפרשת בראשית דקאמר שם ואלין אינון נשמתין חדתין דעתידין למהוי על ישראל כו', ע"ש, וז"ש ונתתי לכם לב בשר לא גרמא, כמ"ש לקמן, ורוח חדשה והן נפש ורוח דנפש איהו בלב, ואמר חדא מסט' דעצם וחדא כו', כמ"ש (בראשית ב כג) עצם מעצמי ובשר מבשרי, ובהן יצה"ט ויצה"ר, אבל בנשמתא לא שלטא יצה"ר, דשם עלמא דחירו, עץ החיים, והזר הקרב יומת, וכמ"ש"ל בתיקון כ' (&), והיא מסתלקת קודם החטא וכמ"ש"ל בתיקון ס"ו (&) בתר דחאב אדם דיצירה, ובתר לאו דווקא כידוע (&), ואמר על אתתא דאתנטילת כו', ר"ל היצה"ר שניתן לאדם אם טב ואם ביש צריך לעסוק עמו ולרככו, כמו אברהם ודוד, ואמר ועל אתתי דגרמא כו', דאחרא שפחה הות, ר"ל לכן {קיב ע"א} לא קרא אשתו, דשפחה אין קדושין תופסין בה ואינה אשה, עם הדומה לחמור²⁵¹, ועלה נאמר (&) עני ורוכב על החמור, כמ"ש"ל בתיקון ס' (&), ודווקא על אתתא דגרמא, דאתתא דבשרא היא אינה אשה באמת, דהיא דכורא, אלא דמבינה ולמטה נק' עלמא דנוק', וכן מבריאה ולמטה נוקבין, כמ"ש בפ' משפטים (&) והן עולמות:

<p>ובסתרי תורה חוה ח' ו"ה ח' חכמה כ"ח מ"ה כללא דשמא קדישא ח' איהי כגוונא דאימא עלאה דאיהי תמינאה לעשר ספירן מתתא לעילא וחכמה בה אשתמודע ועלה אתמר (משלי ג יח) עץ חיים היא למחזיקים בה ומסטרא דילה (בראשית ב ז) ויפח</p>	<p>ובסתרי תורה, חוה ח' ר"ה. ח' חכמה, כ"ח מ"ה, הכלל של השם הקדוש. ח' היא כדוגמת האם העליונה, שהיא השמינית לעשר הספירות ממטה למעלה. והחכמה נודעת בה, ועליה נאמר "עץ חיים היא למחזיקים בה", ומהצד שלה "ויפח באפיו נשמת חיים".</p>
---	--

– מאיר התיקון –

²⁴⁷ עי' לעיל בת"ז דף נה ע"ב שגורס פתי, וכן לקמן קלה ע"ב בהגר"א

²⁴⁸ עי' סוף התיקון לגבי י"ד ה"א וא"ו ה"א

²⁴⁹

²⁵⁰ עי' מלואים אות (טו).

²⁵¹ עי' יבמות &

<p>באפיו נשמת חיים ועלה אתמר (&) לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת ולא אהרא דאתנטילת מגרמא דגרימת ליה מיתה דהא שפחה גרמת (&) וידעו כי עירומים הם ובגין דא ויעש ה' אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם (בראשית ג כא):</p>	<p>ועליה נאמר "לזאת יקרא אשה כי מאיש לוקחה זאת", ולא האחרת שנטלה @ מן העצם שגרמה לו מות, שהרי השפחה גרמה "וידעו כי עירומים הם", ולכן "ויעש יהוה אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם".</p>
---	---

ח'וה ח' ו' ה' כו' - מפרש והולך דחיה קאי על נשמת חיים מבינה, דכוללת גם של ז'ו"נ, ב' הנ"ל, והיא אתייהבת בנייהו וכמש"ל תיקון ס"ו (&) הה"ד וייצר כו' ואתמר בהון ויפח באפיו כו' (בראשית ב ז), ואמר דח' רומז לחכמה, דהוא כ"ח מ"ה, שהן חו"ב כמש"ל (לט ע"א &) ולקמן (קג ע"א &) וש"מ, ו"ה הן ז'ו"נ, והן כלל השם. וז"ש כללא דשמא קדישא, דאף דחיה אינה אלא מבינה, מ"מ כלילא ג"כ בחכמה כידוע, וכמש"ל, ואינון או"א, חו"ב, דמתמן אתנטילת, וחוזר ומפרש החי"ת בענין אחר דהיא בבינה: ח' איהי כגוונא דאימא כו' וא' ועלה אתמר עץ חיים כו' - ע"ל (סו ע"ב &) מנ"ל דאתקרי חיים כו', ועמש"ש ולעיל (כב ע"א &) אימא עילאה עץ חיים כו' ואמרו ומסט' דילה ויפח באפיו כו', דהוא הנשמה והיא נשמת חיים מעץ החיים: ועלה אתמר לזאת כו' - ר"ל, עצם מעצמי ובשר מבשרי (בראשית ב כג) הן ב' השפחות, לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת, הן איש ואשה. דשם הוי"ה, ע"כ יעזב ודבק באשתו והיה לבשר אחד, הן דאדם, ששם הן אחד, ומשם הוא היחודא וכנ"ל, וזאת הפעם, אמר על כל הששה, שהן סט' דנוק', וכן אמר, לזאת כו' לקחה זאת, והן כולם רמיוזין בבראשית, בראשית ראשי תיבות וסופי תיבות בת, והוא בת זוגי, דהוא מסט' דכתר, וכמ"ש למטה. וגם דכורא נרמז בו באותיות ראש דבי' וכמש"ל בתיקון ל"ט (&) ע"ש, ברא אלהים אב ואם כנ"ל, את השמים ואת הארץ, ב' שפחות מסט' דזו"נ, וכמש"ל ריש תיקון ס"א (&) ע"ש, וב' שפחות הן בעלמין יצירה ועשיה, שהוא עבד ושפחה, כמ"ש בריש משפטים (&) ואיש ואשה הוא בבריאה, ששם מקנן בינה בתלת ספירן (עי' לעיל כד ע"ב), ובת זוגי' היא בת יחידה, בת מלך פנימה (תהלים מה יד), וע"ל ריש תיקון ג"ח (&) וע' בריש תיקון ס"ו (&) בתר דחב אדם דיצירה כו', והן התרי שפחות וע"ל תיקון ס"ז (&) בהגהה, אעשה לו עזר כנגדו כו' דאיהי עבד ושפחה כלילא מטו"ר בגין למהוי ליה כו', וע"ל (צד ע"א &) עזר כנגדו כו', ע"ש, ואמר דהא שפחה גרמת וידעו כו' ובג"ד ויעש כו', ר"ל דווקא לאדם ולאשתו עשה כתנות אור, אבל עבד { קיב ע"ב } ושפחה נשארו ערומים, וכמ"ש בזוהר בכ"מ נשמתין ערטילאין²⁵², והן אותן שלא זכו אל הנשמה ואין להם לבושא, ועי' בפרשת בראשית קמ"ב ב' וירח את ריח בגדיו כו' עש"ב, ואלו הבגדים אתעבידו בשם מלא²⁵³.

Commented [YL44]: וסח אוחלוסיף אותיות?
Commented [YL45]: יה כתוב ר"ת וס"ת ואולי זה ראש התיבה וסוף התיבה???

<p>אמר ליה רבי אלעזר אמאי אמר בגינה כי מאיש לקחה זאת (&) כי מאדם הוה ליה למימר אמאי מאיש אלא מאיש תמן א"ם ותמן י"ש תמן י"ש הה"ד (משלי ח &) להנחיל אהבי יש תמן אם (שם ב ג) כי אם לבינה תקרא ואינון אבא ואימא חכמה ובינה דמתמן אתנטילת ובגין דא כי מאיש לקחה זאת ואית ליה אהרא דאתקריאת בת זוגיה הה"ד (בראשית ה ב) זכר ונקבה בראם ויברך אותם ויקרא את שמם אדם:</p>	<p>אמר לו רבי אלעזר, למה אמר בשבילה "כי מאיש לקחה זאת", היה לו לומר "כי מאדם", למה "מאיש". אלא מאיש שם א"ם ושם י"ש, שם י"ש זהו שנאמר "להנחיל אהבי יש", שם אם, "כי אם לבינה תקרא", והם אב ואם, חכמה ובינה, שמשם נטלה, ולכן כי מאיש לקחה זאת. ויש לו אחרת שנקראת בת זוגו, זהו שנאמר "זכר ונקבה בראם ויברך אותם ויקרא את שמם אדם".</p>
--	---

דמתמן אתנטילת - דכלילא בחו"ב, וכן האיש, דלכן כתיב ביה מאיש, וכנ"ל:

<p>תא חזי אדם הראשון בדיוקנא דיהו"ה אתברי</p>	<p>בא וראה אדם הראשון בדמותו של יהו"ה הוא נברא, ובדמות של עשר</p>
---	---

<p>ובדיוקנא דעשר ספיראן דאינון יו"ד ה"א וא"ו ה"א²⁵⁴ מסטרא דיהו"ה מסטרא די אתקרי איש ומסטרא דה' עלאה אתתיה אתקריאת אשה³⁴ אם כל חי ומסטרא דו"ה חוה אתתיה³⁵ ומסטרא דיו"ד ה"א וא"ו ה"א חוה אתקריאת אדם ובכל מה דהוה בדיוקניה לקה:</p>	<p>ספירות, שהן יו"ד ה"א וא"ו ה"א מהצד של יהו"ה. מצד של י' נקרא איש, ומצד של ה' העליונה אשתו נקראת אשה, אם כל חי. ומהצד של ו"ה, חוה אשתו. ומהצד של יו"ד ה"א וא"ו ה"א, חוה נקראת אדם, ובכל מה שהיה בדמותו לקה.</p>
--	--

***ת"ח אדה"ר בדיוקנא דהו"ה כו' מסט' דיו"ד אתקרי איש ומסט' דה' עילאה אם כל חי ומסט' דו"ה אשה ומסט' כו' ואמר ובכל מה כו' - רומז למ"ש בזוהר²⁵⁵ דשית בני אדם הוו בדיוקנא וכולן לקו, וענין שית בני אדם, הן שית דכלילין ביה, והן נמי מסט' דא הוו:**

תקונא שתין ושיתא

<p>בראשית ברא שית דא אדם דכליל שית ואינון תרין שפחות מסטרא דאילנא דטוב ורע עצם ובשר איש ואשה דאתמר בה כי מאיש לקחה זאת הא ארבע אדם זכר ונקבה הה"ד זכר ונקבה בראם וגו' הא שית ובגין דא ויאמר ה' אלהי"ם הן האדם היה כאחד ממנו לדעת טוב ורע וגו' ואוקמוה קדמאין כאחד ממלאכי השרת:</p>	<p>בראשית, ברא שית, זה אדם שכולל שש, והם שתי שפחות מהצד של העץ של טוב ורע, עצם ובשר, איש ואשה, שנאמר בה "כי מאיש לקחה זאת", הרי ארבע. אדם זכר ונקבה, זהו שנאמר "זכר ונקבה בראם וגו'", הרי שש, ולכן "ויאמר יהו"ה אלהי"ם הן האדם היה כאחד ממנו לדעת טוב ורע וגו'", ופרשוהו הראשונים, כאחד ממלאכי השרת.</p>
--	--

בראשית ברא כו' - כנ"ל מסט' דהו"ה ד' בג' עלמין דהן כלילין ד', די"ה לא מתפרשין, וכמ"ש בליקוטים בארוכה, ע"ש²⁵⁶. וב' מסט' דאדם שהן אחד וכמ"ש ל' (פו צד ע"א) כי אחד קראתיו (ישעיה נא ב). ומפרש והולך כאן קרא, הן האדם כו' כאחד ממלאכי השרת, דהן כלילין בהויה פשוטה ומלואה, עשר ספירן דמלאכין בעשר גלגלין דכורסיא, הוא שם מלא²⁵⁷, ומסט' דד' חיון, ד' רגלין, הוא הו"ה פשוטה, וכמ"ש ל' בתיקון כ"ח (&) וש"מ הרבה. ור"ל היה כאחד,

– מאיר התיקון –

²⁵⁴ עי' דע"ה ח"ב לג ע"ג, שרואים מכאן שאור נשמתו היה מגיע עד רישא תנינא דא"א דאצילות, ועי' ריש תיקון הבא.

²⁵⁵ ח"א קכא ע"ד ועי' פרקי דר"א פרק נג (לש"ו). ז"ל הזהר: אמר רב יהודה כד ברא קודשא בריך הוא אדם הראשון הוה גולם עד לא זריק ביה נשמתא וקרא להווא מלאכא דהוא ממונה על דיוקנא דבני נשא וא"ל עיין וצר בדיוקנא דדין שיתא בני נשא הדא הוא דכתיב (בראשית ה ג) ויולד בדמותו כצלמו ויקרא את שמו שת כלומר שיתא אמר רבי יצחק מההוא עפרא ממש דאתברי אדם הראשון נסיב קודשא בריך הוא לאתבראה אלין שיתא וקרא ליה שת שיתא הדא הוא דכתיב (בראשית ה ג) ויולד בדמותו כצלמו (בראשית ה ג) מאותה העיסה שנברא הגולם שלו ועל כך נאמר (תהלים קלט טז) גלמי ראו עיניך ועיינת [בו] לעשות (בו) דדאמו ליה

אמר רב יהודה, כשברא הקדוש ברוך הוא את אדם הראשון, היה גולם טרם שזרק בו נשמה, וקרא לאותו המלאך הממונה על צורות בני אדם, ואמר לו, עיין וצייר בדמות הזו ששה בני אדם. זהו שכתוב "ויולד בדמותו כצלמו ויקרא את שמו שת", כלומר שתא [שש]. אמר רבי יצחק, מאותו עפר ממש שנברא אדם הראשון, לקח הקדוש ברוך הוא לברוא את ששת אלה, וקרא לו שת שש. זהו שכתוב "ויולד בדמותו כצלמו", מאותה העיסה שנברא הגולם שלו. ועל כך נאמר "גלמי ראו עיניך", ועיינת בו לעשות (בו) שדומים לו.

וז"ל הפדר"א: ששה נדמו לאדם הראשון וכולן נהרגו. ואלו הן: שמשון בכחו, ונהרג בכחו. שאול בקומתו, ונהרג בקומתו. עשהאל במרוצתו, ונהרג במרוצתו. יאשיהו בנחיריו, ונהרג בנחיריו. צדקיהו בעיניו, ולכך עורו עיניו. אבשלום בשער, ונהרג בשער. ואבשלום גבור כח היה במלחמה, והיתה חרבו מצמדת על מתניו. ומפני מה לא שלף חרבו וכתר שער ראשו וירד, אלא ראה גיהנם שנפתחה תחתיו, אמר מוטב לי להתלות בשער ראשי ולא לירד באש, לפיכך היה תלוי באלה.

²⁵⁶ רק מצאתי בביאור אגדות ברכות טו ע"א אות ד' בביאור.@@@
²⁵⁷ פי' במילוי יו"ד ה"א וא"ו ה"א.

שהיה לכתחילה כאחד כו', וכמ"ש למטה במימרא דאליהו, אלא שאליהו פירש כאחד כו' כמו שמפרש והולך:

<p>אדהכי הא אליהו אזדמן לגביה ואמר רבי כאחד מהם הוה ליה למימר אם על מלאכי השרת הוה אמר מאי כאחד ממנו ועוד הן אדם הוה ליה למימר מאי האדם בתוספת ה' אלא ה' דהאדם היה כאחד ממנו יהא (נ"א הוא) לא כתיב אלא היה חד³⁶ מארבע אתוון דאינון יהו"ה כחד מן ארבע אתוון דאיהו ו'³⁷:</p>	<p>בין כך אליהו הזדמן אליו ואמר, רבי, אם על מלאכי השרת [הוא דיבר], היה אומר היה לו לומר "כאחד מהם", מה זה "כאחד ממנו". ועוד היה לו לומר "הן אדם" מה זה "האדם" בתוספת ה', אלא ה' של האדם. "היה כאחד ממנו" לא כתוב "יהא" (הוא) אלא "היה", אחת מארבע אותיות שהן יהו"ה, כאחת מארבע אותיות שהיא ו'.</p>
<p>ועתה פן ישלח ידו דא י' אם זכה³⁸ ולקח גם מעץ החיים דא ו'³⁹ (נ"א ה') ואכל וחי לעולם (בראשית ג כב) דא ו' חי ודאי כד ה' הות יחידא מניה⁴⁰ עאלת בין טוב לרע הה"ד וייצר ה' אלהים את האדם תריין⁴¹ יצירות טוב ורע למנדע⁴² (ואתמר בהון (בראשית ב ז) ויפח באפיו נשמת חיים⁴³ ודא ה' לדעת טוב ורע למנדע) מה דהו גרמין למעבד ובגין דא אעלת בינייהו:</p>	<p>ועתה פן ישלח ידו זו ו' אם זכה ולקח גם מעץ החיים זו ו' (ה') ואכל וחי לעולם זה ו' חי ודאי כשה' היתה יחידה ממנו נכנסה בין טוב לרע זהו שנאמר @ וייצר יהו"ה אלהים את האדם שתי יצירות טוב ורע לדעת (ונאמר בהם ויפח באפיו נשמת חיים וזו ה' לדעת טוב ורע לדעת) מה שהיו גורמים לעשות ולכן @ נכנסה ביניהם.</p>

*מאי האדם בתוס' ה"א אלא ה"א דהאדם היה כאחד ממנו כחד מארבע אתוון יהו"ה דביה דאיהי ה"א דאשתארת יחידה ביה ועתה פן ישלח ידו דא יו"ד ולקח גם מעץ החיים דא ה"א ואכל וחי לעולם דא וא"ו ח"י ודאי כד ה"א הות ביה עאלת בין טוב לרע הה"ד וייצר כו' יצירות טוב ורע ואתמר בהון ויפח כו' ובגין דלא אתחזרת לגביה הה"ד ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם כתיב ביה וישלחו כו' - כצ"ל ודלא כמ"ש בהגהה. והענין כי בתחילה היה בו הויה שלימה כנ"ל, ואח"כ נשתייר ה' תתאה ביה לבד, א"י כ"ה, כמ"ש ל תיקון ס"ב (&). וה' דהאדם קאי על ה' עילאה שהיא עץ החיים כמ"ש ל בתיקון ס"ה (&) ולמטה, ובתחילה עאל ה' עילאה בין התריין שפחות דטו"ר, וכמ"ש בזוהר (ח"א עו ע"א) **חד עייל בין תריין²⁵⁸**, ר"ל דנשמתא עאל בין רוחא ונפשא, דהוא המיוחד. ועמ"ש במתני' דטעמים (תו"ח יז ע"ב), דנשמתא עאלת באדם לאנהגא, והוא סוכלתנו האיך למיטל ולאנהגא, וכמ"ש בזו"ח שיה"ש (סו ע"ד)²⁵⁹ ע"ש. וז"ש **לדעת טו"ר למנדע מה דהו גרמין למעבד**, דנשמתא עאלת כדי להודיעו מה { קיב ע"ג } שיגרום, אם יאכל עץ הדעת טו"ר. וז"ש **ובג"ד עאלת בינייהו**, ומ"מ לא נזהר ולא שמע לעצת נשמתיה, ופ"י דקרא הוא כך, הן האדם, ה' דהאדם, שהוא ה' עילאה, ה' ביה כאחד ממנו, שהוא ה' תתאה, שעתה היא אחד מיהו"ה שהיה בו, והיא נשאר עתה יחידה, והן היה בו אף ה' עילאה, ועתה חוששני שמא יחזור הוא לכל הויה, והוא אינו כדאי לזה כמ"ש למטה **דלא הוה כדאי למהוי כו' כיון כו'**, וז"ש, ועתה פן ישלח ידו, שהוא יה"ו, שהיה בו ויחזור בו עתה. ואמר ידו דא יו"ד, דהוא אותיות יו"ד, ושליטא על העץ החיים, בינה, הוא חכמה, כבעל לאשה. וז"ש ידו דהוה יו"ד: ואמר **מעץ החיים דא ה"א**, ר"ל ה' עילאה, וכמ"ש ל תיקון ס"ה (&) וש"מ: ואמר **וחי לעולם דא ו' ח"י ודאי**, שהוא ידוע דהוא אות החיים, כמ"ש בס"פ במדבר (קכא ע"א)²⁶⁰ **בג"כ לא אית בי' וא"ו דוא"ו כו'**, ובפ' יחי (רמא ע"א)²⁶¹ **ר' אבא הוה יתיב כו' דא אות ו' בגין דבי' שריין חיינ כו'**.

– מאיר התיקון –

²⁵⁸ ע"י מלואים אות (פד).

²⁵⁹ ז"ל: תנועי דטעמי קיימו כולא על ידא דמשה וע"ד ויביאו את המשכן אל משה דאיהו קיים כולא ברזא דלהון בתנועי דטעמי אית בהו תנועי ברזא דלתתא לאנהגא ולקיימא עובדא דמשכנא ואית בהו תנועי ברזא דלעילא לאנהגא ולקיימא עובדא דבי מקדשא:

תרגום: תנועות הטעמים קמו כלן על יד משה ועל כן (שמות לט) ויביאו את המשכן אל משה שהוא העמיד הכל בסוד שלהם בתנועות של הטעמים יש בהן תנועות בסוד שלמטה להנהיג ולקיים את מעשה המשכן ויש בהן תנועות בסוד שלמעלה להנהיג ולקיים מעשה בית המקדש.

²⁶⁰ ע"י מלואים אות (פה).

²⁶¹ ע"י מלואים אות (פו).

ובז"ח רות (&) וש"מ הרבה ואמר כד ה"א הות ב"י, ר"ל ה"א עילאה עץ החיים. עאלת בין טוב כו' ר"ל ז"ש כאחד ממנו לדעת טוב ורע ר"ל שה"א עילאה היתה בו, כדי לדעת טו"ר, להזהירו שלא יחטא. ועתה שחטא ואבד הכל ואינו כדאי שיחזרו לו, ופן ישלח ידו כו' ויחזרו לגביה. וז"ש בטר דחאב כו' ובגין דלא אתחזרת לגביה - ר"ל שלא יחזרו לגביה באכילת עץ החיים, לכך שלחוהו מג"ע. וז"ש הה"ד ולקח גם כו', והוא לראיה שה' ית' ירא מזה, ואמר כתיב ביה, ר"ל, לכן וישלחוהו כו', ופי' הטעם למה לא רצה ה' ית' שיאכל מעץ החיים, לכן אמר דלא הוי כדאי כו' כיון דלא נטיר כו', דאם לא עבר באמת ולקח כו' וז"ש דאם הוה נטיר כו':

<p>בטר דחאב אדם דיצירה אתפרשת ה' עלאה ואסתלקת מניה ובגין דלא אתחזרת לגביה אמר אם זכה ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם והאי עץ החיים הוה נטוע בעץ הגן ובגין דלא זכה למיכל (ק"ב ע"ב) מניה מה כתיב ביה וישלחוהו ה' אלהי"ם מגן עדן לעבוד את האדמה אשר לקח משם ההוא דאתמר ביה וייצר ה' אלהי"ם את האדם עפר מן האדמה דלא הוה כדאי למהוי בגנתא דאורייתא כיון דלא נטיר בה עץ הדעת טוב ורע באסור והיתר [ק"ע"א] ועבר על מימרא דמאריה דאם הוה נטיר דלא עבר על מימרא דמאריה ולקח גם מעץ החיים דאתמר בה תורת חכם מקור חיים לסור ממוקשי מות (משלי י"ד) עץ חיים היא למחזיקים בה (משלי ג' יח) ודא איהו ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם גם לרבות נוקבא איבא דאילנא פרי צדיק⁴⁴:</p>	<p>אחר שחטא האדם של היצירה, נפרדה ה' העליונה והסתלקה ממנו, ומשום שלא חזרה אליו, אמר, אם זכה ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם", ועץ החיים הזה הוא נטוע בעץ הגן, ומשום שלא זכה לאכול ממנו, מה כתוב בו "וישלחוהו יהו"ה אלהי"ם מגן עדן לעבוד את האדמה אשר לקח משם", אותו שנאמר בו "וייצר יהו"ה אלהי"ם את האדם עפר מן האדמה" שלא היה ראוי להיות בגן התורה, כיון שלא שמר בה ה' עץ הדעת טוב ורע באסור והתיר@ ועבר על מאמר רבונו. שאם היה שומר, שלא יעבר על מאמר רבונו "ולקח גם מעץ החיים", שנאמר בו "תורת חכם מקור חיים לסור ממוקשי מות" "עץ חיים היא למחזיקים בה", "וזהו ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם", "גם" לרבות הנקבה, פרי האילן, פרי צדיק.</p>
--	--

דאתמר בה תורת כו' עץ חיים כו' - ר"ל, אדם דיצירה שכולל ב' שפחות, ו"ה, ואם אכל מעץ החיים, היה זוכה ל"ה ג"כ, שהוא תורת חכם ועץ חיים היא, היא דייקא וכמ"ש (סו ע"ב &) וכנ"ל, והוא לסור ממוקשי מות דעץ הדעת: *ואכל וחי לעולם ועוד הן כו' - כצ"ל, ומ"ש בהגהה "גם לרבות נוקבא איבא דאילנא פרי צדיק כו'" צ"ל למטה קודם אר"ש ווי לון כו' ואמר ודא ולקח גם כו', ר"ל שהוא בינה, עץ חיים. וחי לעולם הוא חכמה, שנקרא חיה²⁶², מקור חיים²⁶³, שבינה { קיב ע"ד } עץ מהחיים של חכמה, אבל החכמה היא החיים²⁶⁴:

<p>ועוד (&) הן האדם היה כאחד ממנו אמרו מלאכין קדישין בגין למהוי איהו כאחד מיננא כמה דאמר הויא (&) והייתם כאלהי"ם יודעי טוב ורע ודא איהו (&) לדעת טוב ורע דא גרים ליה מותא דאם זכה למיכל מאילנא דחיי דאיהו (&) עץ חיים היא למחזיקים בה מה כתיב בה (&) ולקח גם מעץ החיים וגו'⁴⁵:</p>	<p>ועוד "הן האדם היה כאחד ממנו", אמרו המלאכים הקדושים, כדי שיהיה הוא כאחד ממנו, כמו שאמר הנחש "והייתם כאלהי"ם יודעי טוב ורע", וזהו "לדעת טוב ורע", זה גרם לו את המות, שאם זכה לאכול מעץ החיים, שהוא "עץ חיים היא למחזיקים בה", מה כתוב בו "ולקח גם מעץ החיים וגו'".</p>
---	---

ועוד הן כו' - הן דברי ר"ש, ור"ל שמניח את התורה ועוסק בהשבעת השמות והמלאכים ושדים, לידע כל אשר בארץ טוב ורע, וז"ש אמרו מלאכין קדישין כו', דאם זכה למיכל כו', גם לרבות נוק' איבא כו', ומפרש והולך אמר ר"ש ווי לון לאינן כו', ובפיקודין דילה כו', ור"ל כנ"ל גם לרבות כו', למהוי כאלהים יודעי טוב ורע, וההשבעות עצמן הן בעץ הדעת טוב ורע, וכמ"ש למטה, ודאי הא כדאי דאילנא דעץ הדעת טוב ורע כו', וכמ"ש ז"ל (&), דכל ההשבעות למלאכים הכל בעץ הדעת טוב ורע עתה, וכי הם למטה, ועמ"ש למטה. וכ"ז שרוצה להיות

Commented [YL46]: איפה זה מגיע?

— מאיר התיקון —

²⁶² עי' ע"ח עקודים ב, ג, ה ועוד.
²⁶³ עי' מלואים אות (פז).
²⁶⁴ עי' מלואים אות (פג).

כאלהים, המלאכים והשדים, לידע עתידות טו"ר, ולהיות שם זה²⁶⁵ משותף, וכמ"ש (&) בז"ח ס"פ²⁶⁶ בארוכה, ועי' לקמן (עמוד ב) אלין שדים מסט' דשמאלא ואלין מלאכים מסט' דימינא, וזו היתה עבודת גלולין של הראשונים, הכל לדעת טו"ר כמו התרפים²⁶⁷ וכל פסל ומסכה כמ"ש בר"מ וכמו שמפרש והולך ועליהו אתמר כה אמר כו' ודור אנוש כו' :

Commented [YL47]:
n תלא מצאתי

<p>אמר רבי שמעון ווי לון לאינן דמניחין לאשתדלא באורייתא דאתמר בה ולקח גם מעין החיים ובפקודין דילה דאינן איבא דאילנא דאתמר ביה (בראשית ג כב) ואכל וחי לעולם ואזלין בתר אלין דמפתי לון מסטרא דנחש הקדמוני דאמרי לון השתדלון במלאכיא דממנן על ככביא ושמשא וסיהרא ועל אלין דממנן על רוחין ושדין למיהוי כאלהי"ם יודעי טוב ורע ועליהו אתמר (&) כה אמר ה' למזבחים ולמקטרים לכבבים ולמזלות ולשמש ולירח ולכל צבא השמים אשר לא צויתי ודא איהו דמני קודשא בריך הוא לאדם (&) ומעין הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו וגו' ובלעם⁴⁶ חייבא בהאי הוה משתדל ודור אנוש ודור המבול ודור הפלגה וקודשא בריך הוא אעקר לון מעלמא דין ומעלמא דאתי ודא איהו (בראשית ב יז) כי ביום אכלך ממנו מות תמות מות בעלמא דין ותמות בעלמא דאתי וחובא דא גרים חורבן בי מקדשא וגלות ישראל בין אומין דעלמא ואתקטילו מנייהו:</p>

<p>לממנן בשליחותיהו בנינייהו וקטיל לון וחריב בי מקדשא בנינייהו וגלו ישראל בין אומין דעלמא ודא איהו חובא דאדם דגרם ליה הויא מיתה ליה ולא תתיה דפתי לון בההוא אילנא הה"ד כי יודע אלהים וכו' ובגין דא מני קודשא בריך הוא לבר נש במה שהורשת התבונן אין לך עסק בנסתרות:⁴⁷</p>	<p>הוא החליף להם את הממונים בשליחותם בשבילם, והרג אותם והחריב את בית המקדש בשבילם, וגלו ישראל לבין אומות העולם. וזהו החטא של אדם, שגרם לו הנחש מיתה לו ולאשתו, שפיתה אותם באותו העץ, זהו שנאמר "כי יודע אלהים וכו'", ולכן צוה הקדוש ברוך הוא לאדם (&) במה שהרשית התבונן אין לך עסק בנסתרות.</p>
---	---

ולא שמעו לקול כו' - שם (&) ויעד ה' בישראל וביהודה ביד כל נביא כל חוזה כו' ולא שמעו כו': *הה"ד כי יודע אלהים וגו' אר"א כו' - כצ"ל ודלא כמ"ש בהגהה ובג"ד מני כו':

<p>אמר רבי אלעזר במה הוה נחתין אלין חיילין אמר ליה ברי מה את השיב דהוו נחתין ודאי הא רזא דאילנא דעין הדעת טוב ורע דלא עתיד קודשא בריך הוא לגליא ליה מפורסם לעלמא אלא ביני חבריא עד דייתי דרא דמלכא משיחא אמר ליה כיון דאיהו אתגליא ביני חבריא מאי ניהו אמר ליה בני ממראה מתניו ולמעלה הוה טוב ממראה מתניו ולמטה הוה רע נבוכדנצר הוה ידע ביה והכי עביד צלמא דיליה וביה אשתמודע אילנא דטוב ורע הה"ד (דניאל ב &) רישיה די דהב טב הרוהי ודרעוהי די כסף עד הכא הוה מסטרא דטוב ובגין דא אמר די דהב טב ממראה מתניו ולמטה רע הה"ד מעוהי וירכתיה (קיג ע"א) די נחש מסטרא דנחש הקדמוני:</p>	<p>אמר רבי אלעזר, במה היו יורדים החיילות הללו. אמר לו, בני, [ב]מה אתה חושב שהיו יורדים, ודאי זהו סוד האילן של עץ הדעת טוב ורע, שלא עתיד הקדוש ברוך הוא לגלותו מפורסם לעולם, אלא בין החברים, עד שיבא הדור של מלך המשיח. אמר לו, כיון שהוא התגלה בין החברים, מה הוא. אמר לו, בני, ממראה מתניו ולמעלה הוא טוב, ממראה מתניו ולמטה הוא רע. נבוכדנצר היה מכיר בו, וכך עשה את הצלם שלו, ובו נודע העץ של טוב ורע. זהו שנאמר "ראשו של זהב טוב חזהו וזרועותיו של כסף", עד כאן הוא מצד הטוב, ולכן אמר "של זהב טוב". ממראה מתניו ולמטה רע, זהו שנאמר "מעיו וירכותיו של נחשת", מצד של הנחש הקדמוני.</p>
--	--

א"ל ברי מה את חשיב דהוו נחתין - ר"ל, מהו החיילין שאתה חושב דהוו נחתין, ומפרש והולך דלא הוו אלא מעץ הדעת טוב ורע, והוא קליפת נוגה, כידוע²⁶⁸ דביה כל החטאים וכל הפתויים, שם נופת { קיג ע"א } תטופנה (&) מסט' דטוב ואחריתה כו', טו"ר:

<p>ומהאי אילנא נחתין נשמתין דערב רב דאינון דערבוביא דטוב ורע וכמה נימין תליין מהאי אילנא דאינון צבא השמים די ממנן על כוכביא</p>	<p>ומהאילן הזה יורדות נשמות הערב רב, שהם ערבוביה של טוב ורע. וכמה נימים תלויות מהעץ הזה, שהם צבא השמים, שממונים על הכוכבים</p>
---	--

- מאיר התיקון -

²⁶⁸ עיי' זהר ח"ב רג ע"ב: בהאי נגה מפתי לאתתא לנטלא נהורא ועל דא כתיב (משלי ה ג) וחלק משמן חכה שוי ההוא נהורא לקבליה דברית ובגיני כך מפתי ליה ונטלא נהוריה ודא איהו פתויא דמפתי לאתתא דכתיב (שם) נפת תטפנה שפתי זרה וגו':

תרגום: בנגה הזה מפתה את האשה ליטול את אורה, ועל כן נאמר "וחלק משמן חכה". שם את אותו האור כנגד הברית, ולכן מפתה אותה ונוטלת את אורו. וזהו הפתוי שמפתה את האשה, שנאמר "נופת תטפנה שפתי זרה וגו'".

ביאור: ודע כי בחינת קליפה זו הנקרא נוגה רמזו אותה רז"ל בפ"ב דמס' מציעא וז"ל וכן ירדן שנטל מזה ונתן לזה כו'. והענין הוא כי הירדן הוא סוד קליפת הנוגה הסובב לארץ ישראל שהוא סוד הקדושה ולפעמים קליפת הנוגה חוזרת ומתהוות קצת בקדושה ופעמים מתהפכת ויוצאת אל הקליפה והיא כדמיון הירדן אשר בעת שמימיו מתרביין לוקח קצת חלק מקרקע ארץ ישראל וכאשר מימיו חסרים מתמעט ואדרבה ארץ ישראל ניתוספת ונוטלת חלק ממנו ונכנס קצתו בתחום קרקע ארץ ישראל. וזה עצמו הוא בחינת תוספת שבת בסוד מיעוט וחסרון הירדן כי אז ניתוספה קדושת השבת. דע כי בכל מקום דביקות עולם בעולם יש בו תוספת שבת פירוש כי היכל קדש הקדשים העליון של העשייה חוזר להיות בחינת יצירה בערב שבת והיכל קדש הקדשים דיצירה מתהפך להיות בריאה וכיוצא בזה בכלם ואותה הבחינה אשר מתהפכת אל עילוי בדמיון מה שלמעלה ממנו הוא סוד תוספת שבת בעצמו. (שער מאמרי רשב"י). עיי' לעיל קצה ע"ב ח"ג עט ע"א ובח"א נג ע"א ועיי' שער מאמרי רשב"י באד"ר לא ע"ג ובדפ"ח הוא מ ע"ג (לש"ו).

<p>ומזלי וכלהו מעורבין טוב ורע והווי ענפין תליין מהאי סטרא ומהאי [ק ע"ב] סטרא אלין ממיתין ואלין מחיין אלין שדים מסטרא דשמאלא ואלין מלאכיא מסטרא דימינא והווי ידעין כל גוונין דענפין דאילנא דאינון מזלות וככבים והווי לקטין עשבין כגוונא דאלין גוונין והווי עבדין דיוקנין כפום ההוא מזל דהווי בעאן לנחתא ליה כגון טלה או שור או בתולה או תאומים דאיהו צורת אדם דו פרצופין דאיהי דיוקנא דנוקבא או סרטן או אריה או מאזנים או עקרב או קשת⁴⁸ או גדי או דלי או דגים והווי מקטרין לון באלין עשבין בכל גוון לכל חד כפום גוון דיליה לעילא והכי הווי עבדין דיוקנין דצורת חמה ולבנה ושבעה ככבי לכת והווי מקטרין לכל צורה דהווי בעאן לנחתא לעלמא ובגין דא אתמר עליהו (&) כה אמר ה' למקטרים ולמזבחים לככבים ולמזלות ולשמש או לירח או לכל צבא השמים אשר לא צוית:</p>	<p>והמזלות, וכולם מעורבים טוב ורע, והיו הענפים תלויים מהצד הזה ומהצד הזה, אלו ממיתים ואלו מחיים, אלו שדים מצד השמאל ואלו מלאכים מצד הימין. והיו יודעים כל הצבעים של ענפי האילן, שהם מזלות וכוכבים. והיו לוקטים עשבים כדוגמת של הצבעים הללו, והיו עושים דמויות, כפי אותו המזל שהיו רוצים להוריד אותו, כמו טלה או שור או בתולה או תאומים, שהוא צורת אדם, דו פרצופים, שהיא דמות של נקבה או סרטן או אריה או מאזנים או עקרב או קשת או גדי או דלי או דגים. והיו מקטרים להם בעשבים הללו בכל צבע, לכל אחד כפי הצבע שלו למעלה, וכך היו עושים דמויות של צורת חמה ולבנה ושבעה כוכבי לכת, והיו מקטרים לכל צורה, שהיו רוצים להוריד לעולם, ולכן נאמר עליהם "כה אמר יהוה למקטרים ולמזבחים לכוכבים ולמזלות ולשמש או לירח או לכל צבא השמים אשר לא צוית".</p>
---	---

ואמר והווי ענפין תליין כו' - ר"ל מ"ש וכל צבא השמים כו', מימינו ומשמאלו, ואמרו מימינים כו', וכמו שמפרש והולך, אלין ממיתין ואלין מחיין אלין כו': כגון טלה כו' - וחסר כאן קשת וצריך להגיה גם קשת: ושבעה כוכבי כו' - ר"ל, שאר משבעה כוכבי כו' ואף שאמר בתכ"ח דחמה ולבנה חוץ ד' כוכבים מ"מ כאן א"צ לזה:

<p>אמר ליה מאי למזבחים אמר ליה לכל דיוקנא הווי עבדין דנטלין בעירן או עופין כפום ההוא מזל והווי דבחיין עליהו ודא איהו למזבחים והווי נחתין לון וממללין עמהון והווי עבדי רעותהון והווי סגדין לון והמנין בהון אמר ליה במאי הווי נחתין לון אמר ליה ברי הווי ידעין כל שמהן דשמא מפרש והווי משביעין לון ולבתר עאלין שמא מפרש בפומיהון דאלין דיוקנין והווי ממללן ודא איהו רזא דקרא (ירמיה נא &) והוצאתי את בלעו מפיו נפל שמא מפרש ומיד נפלת צלמא על אנפוהי אמר ליה רבי אלעזר וכי איך הוה שמא דקודשא בריך הוא מליל בהון²⁶⁹ אמר ליה ברי על האי אתמר (שמות כ ז) לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא כי לא ינקה וכו' אמר ליה וכי יכיל בר נש לאולייף שמא דקודשא בריך הוא למגנא אמר ליה איין:</p>	<p>אמר לו, מה זה "למזבחים". אמר לו, לכל דמות היו עושים, שנוטלים בהמות או עופות, כפי אותו המזל, והיו זובחים עליהם, וזהו למזבחים. והיו מורידים אותם ומדברים עמהם, והיו עושים רצונם, והיו משתחוים להם ומאמינים בהם. אמר לו, במה היו מורידים אותם. אמר לו, בני היו יודעים את כל השמות של השם המפרש, והיו משביעים אותם, ואחר כך מכניסים את השם המפרש בפייהם של הדמויות הללו, והיו מדברים, וזהו סוד הכתוב "והוצאתי את בלעו מפיו". נפל השם המפורש, ומיד נפל הצלם על פניו. אמר לו רבי אלעזר, וכי איך היה שם הקדוש ברוך הוא מדבר בהם. אמר לו, בני על זה נאמר "לא תשא את שם יהוה אלהיך לשוא כי לא ינקה וכו'". אמר לו וכי יכול אדם ללמד את שם הקדוש ברוך הוא לחנם. אמר לו, כן.</p>
---	---

ודא איהו והוצאתי את בלעו מפיו - עי' סוף פרשת תרומה (קעה ע"א)²⁷⁰ בארוכה: על האי אתמר לא תשא כו' - והוא ניצוצין דקדושה, והוא גלות השכינה:

<p>וכגוונא דא מאן דנפיק מרשות היחיד ועאיל</p>	<p>וכדוגמא זה, מי שמוציא מרשות היחיד ומכניס ברשות הרבים, או</p>
---	---

- מאיר התיקון -

²⁶⁹ עי' שיה"ש רבה פ"ז פסוק ח ט (לש"ו).

²⁷⁰ עי' מלואים אות (פט).

<p>ברשות הרבים או דאפיק זרע מניה מאות ברית קדש ואעיל ברשות נוכראה כאלו האי נטע אילנא דטוב ורע ובגין האי בר דנטע בזונה או שפחה או גויה או נדה אתמר לא תעשה לך פסל ועל ברתא דאתעבידת בנונא דא אתקריאת מסכה ועליהו אתמר ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה וגו' ושם בסתר (דברים כו טו) מאי בסתר בסתרו דעלמא ובגין דא אמר קודשא בריך הוא (&) לא תעשון (אתי) אלהי כסף ואלהי זהב והכי אוקמוה חברי לא תעשון אתי כדמות שמישי שמשמשין אותי (נ"א לפני) במרום לציירא בסתר דילי שום ציור או דמיון דכל מאן דצייר לעיל לקודשא בריך הוא בסתר (דאיהי שכינתיה כלילא מעשר ספיראן) שום ציור וצלם ודמות כגוונא דמציירין בשמשין דיליה נשמתיא אתלבשא בההוא צלמא כד נפקת מהאי עלמא קלא נפקת לגבה לצלמא תוקדון כגורא ובגין דא אמר קודשא בריך הוא (ישעיה מ כה) ואל מי תדמיוני ואשוה יאמר קדוש ואל מי תדמיוני א"ל ומה דמות תערכו לו (שם יח):</p>	<p>שמוציא זרע ממנו, מאות ברית קודש ומכניס לרשות נכריה, זה כאלו נטע האילן של טוב ורע, ולכן בן זה שנטע בזונה או שפחה או גויה או נדה, נאמר "לא תעשה לך פסל". ועל בת שנעשתה בצורה זה, נקראת מסכה, ועליהם נאמר "ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה וגו' ושם בסתר", מה זה בסתר, בסתרו של עולם, ולכן אמר הקדוש ברוך הוא "לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב", וכך פרשוהו החברים "לא תעשון אתי" כדמות שמישי שמשמשין אותי (לפני) במרום, לצייר בסתר שלי שום ציור או דמיון, שכל מי שמצייר למעלה את הקדוש ברוך הוא בסתר (שהיא שכינתו הכלולה מעשר ספירות) שום ציור וצלם ודמות כמו שמציירים בשמשין שלו, נשמתו מתלבשת באותו צלם כשיוצאת מן העולם הזה, קול יוצא אליה את הצלם תשרפו באש, ולכן אמר הקדוש ברוך הוא "ואל מי תדמיוני ואשוה יאמר קדוש" "ואל מי תדמיון א"ל ומה דמות תערכו לך".</p>
--	--

ואעיל ברשו נוכראה כו' - כמ"ש (מלאכי ב יא) ובעל בת אל נכר: דנטע בזונה כו' - חשיב נשגז' דפוגם בנהי"ם כמ"ש בזוהר (ח"ב ס ע"ב) ²⁷¹ ועושה רגלין כו' ועונו גדול מאד: ועליהו אתמר ארור כו' - כמ"ש (&) כל הפרשה הזה בנואף ונואפת הכתוב מדבר, ופי' הרש"א פסוק זה לבד: מאי בסתר בסתרא דעלמא - ר"ל, דהוא ענין אחר, דמצייר לשמא דקב"ה, דהוא סתרא דעלמא, שום צורה ודמות, וכמו שמפרש והולך ובג"ד אמר כו' בסתר דילי שום ציור כו', ועי' באד"ר (קכו ע"ב) ²⁷² פתח ואמר ארור האיש אשר כו', ר"ל במחשבה, וז"ש ואל מי תדמיוני כו' ואל מי תדמיון כו' ועי' בפרשת בא (מב ע"ב) ²⁷³ בארוכה:

' Commented [YL48]:

??

<p>וברי ודאי כל מאן דנפיק מרשות הרבים ואעיל ברשות היחיד או מרשות היחיד ואעיל</p>	<p>ובני, ודאי כל מי שמוציא מרשות הרבים ומכניס לרשות היחיד או מרשות היחיד ומכניס לרשות הרבים, כאילו</p>
--	--

– מאיר התיקון –

²⁷¹ אמר רבי יצחק ודאי מאן דזכי בצדיק זכי בנצח והוד ואלין אנון תלתא דאתברכא בהו כנסת ישראל ומאן דזכי בהו זכי במלכא קדישא ועאל בכלהו ארבעה: ולקבלי ארבעה אלין נטירו להאי רשימא קדישא מארבע מלין נטירו דכנסת ישראל אסתמרותא דנדה נטירו דצדיק אסתמרותא דשפחה נטירו דנצח אסתמרותא דבת עכו"ם נטירו דהוד אסתמרותא דזונה ועל דא לקול יהו"ה אלהיך דא כנסת ישראל: במה זכאן ישראל לקבלא אפי שכינתא באסתמרותא מן ונדה ועל דא (דא ועל דא תנינן) כתיב (ויקרא יח יט) ואל אשה בנדת טמאתה לא תקרב לגלות ערותה מאי לגלות ערותה דא כנסת ישראל ובהאי אחידן ומתקשרן מלין אחרנין דכנסת ישראל אתקשרת בהו והא אוקמוה מלי: תרגום: אמר רבי יצחק, ודאי, מי שזוכה בצדיק זוכה בנצח והוד, ואלה הם שלשה שהתברכה בהם כנסת ישראל. ומי שזוכה בהם זוכה במלך הקדוש, ונכנס בכל הארבעה. וכנגד ארבעה אלו, שמירה לרושם הקדוש הזה מארבעה דברים, שמירה של כנסת ישראל להשמר מנדה. שמירה של צדיק, להשמר משפחה. שמירה של נצח, להשמר מבת עובדי כוכבים ומזלות. שמירה של הוד, להשמר מזונה. ועל זה לקול ה' אלהיך זו כנסת ישראל. במה זוכים ישראל לקבל פני שכינה, בשמירה מנדה, ועל זה נאמר "ואת אשה בנדת טמאתה לא תקרב לגלות ערותה". מה זה "לגלות", זו כנסת ישראל, ובזה אחוזים ונקשרים דברים אחרים שכנסת ישראל נקשרת בהם, והרי בארנו הדברים.

²⁷² ע' מלואים אות (צ).

²⁷³ עי' מלואים אות (צא).

<p>ברשות הרבים כאלו ערב שמא דקודשא בריך הוא בעבודה זרה ועביד אילנא דטוב ורע ודא הוא רזא דהוה נפיק בלעו מפיו דביה הוה אמר צלמא דנבוכדנצר אנכי ה' אלהיך ובגין דא (שמות כ ז) לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא ועתיד הקדוש ברוך הוא לאעקרא האי אילנא מעלמא ולאוקרא ליה בגיהנם הה"ד (&) והיה החסן לנעורת וגו':</p>	<p>עירב את שם הקדוש ברוך הוא בעבודה זרה, ועושה עץ של טוב ורע, וזהו הסוד של היה מוציא "בלעו מפיו", שבו היה אומר צלמו של נבוכדנצר "אנכי יהוה" אלהיך ולכן "לא תשא את שם יהוה" אלהיך לשוא", ועתיד הקדוש ברוך הוא לעקור את העץ הזה מן העולם ולשרף אותו בגיהנם, זהו שנאמר "והיה החוסן לנעורת וגו'".</p>
---	---

וברי ודאי כו' - חוזר לענין הראשון מ"ש בג"ד מאן כו' דאפיק זרע כו' ואמר ודא הוא רזא דהוה נפיק בלעו כו' ועתיד כו' חוזר למ"ש למעלה א"ל { קיג ע"ב } ברי הווי ידעין כו' ואמר קלא נפקת לגבה לצלמא כו' וכמ"ש (&) פסילי אלהיהם תשרפון באש:

<p>אמר ליה רבי אלעזר אם כן אסיר לעמא לאשתמשא בשום מלאך ולא בשמא בעלמא בתר דאית ערבוביא אמר ליה ברי לאו הכי דהא אמר קודשא בריך הוא לאדם מכל עץ הגן אכול תאכל ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל אמר רבי אלעזר האי הוה קדם דהאב בתר דחב נחית מאתריה ואתערב באילנא דטוב ורע אמר ליה ודאי הכי הוא ובזמנא דישראל אינון בגלותא כאלו הוו מעורבין באילנא דטוב ורע ובגין דא אוקמוהו קדמאין ישראל בגלותא עובדין עבודה זרה בטרהרה הם:</p>	<p>אמר לו רבי אלעזר, אם כן אסור לעם להשתמש בשום מלאך ולא בשם בעולם, אחר שיש ערבוביה. אמר לו, בני, לא כן, שהרי אמר הקדוש ברוך הוא לאדם "מכל עץ הגן אכול תאכל מעץ הדעת טוב ורע לא תאכל". אמר רבי אלעזר, זה היה קודם שחטא, אחר שחטא וירד ממקומו והתערב בעץ של טוב ורע. אמר לו ודאי כן הוא, ובזמן שישראל הם בגלות, כאלו הם מעורבים באילן של טוב ורע, ולכן פרשוהו הקדמונים (ע"ז ח ע"א &) ישראל בגלות עובדים עבודה זרה בטרהרה הם.</p>
---	---

ובזמנא דישראל אינון בגלותא כו' ובג"ד אוקמוה קדמאין כו' - ר"ל, כי בגלותא הוא כל שמושי קבלה מעשיות²⁷⁴, הכל בעץ הדעת טוב ורע, דגלותא דמיא לחטא אדה"ר, וכנ"ל דעובדא דמעשה אבותיהם בידיהם. וקודם החטא, הותר לו לאכול מעצי הגן, וכן קודם הגלות בבנין בית המקדש, אבל לאחר שחטא, נתערב לו הכל וכן בגלותא:

<p>אבל אלין דידעין אילנא דקודשא בריך הוא דאיהו עץ החיים נטוע בגן דיליה דאיהו [קא ע"א] שכינתא דיליה דאתמר בה לא יגורך רע יכלין לנחתא חילא מתמן לגבי שכינתיה בלא ערבוביא כלל בכל פקודא ופקודא איהו עץ פרי עושה פרי למינו (בראשית א יא) נטוע בגן בלא ערבוביא כלל ובגין דא אמר למינו אבל עץ הדעת טוב ורע לא אתמר ביה למינו אבל מעורב מין דלא במיניה ובגיניה אתמר (ויקרא יט יט) שדך לא תזרע בלאים וכו' שעטנז לא יעלה עליך:</p>	<p>אבל אלו שיודעים את האילן של הקדוש ברוך הוא, שהוא עץ החיים הנטוע בגן שלו, שהיא שכינתו, שנאמר בה "לא יגורך רע", יכולים להוריד כח משם לשכינתו בלי ערבוביה כלל, בכל מצוה ומצוה, הוא "עץ פרי עושה פרי למינו", נטוע בגן בלי ערבוביה כלל. ולכן אמר "למינו", אבל עץ הדעת טוב ורע, לא נאמר בו "למינו", אבל מעורב מין בשאינו מינו, ובגללו נאמר "שדך לא תזרע בלאים וכו' שעטנז לא יעלה עליך".</p>
---	--

אבל אינון דידעין כו' - ר"ל, לבוין כוונות ויחודים, אותן היודעים הכוונות על בורייך, כל שם האיך יוצא משם הוי"ה, דעליו הם מיוסדים כל השמות. דשמות הן בשכינה, והוי"ה בקב"ה כמש"ל סוף תיקון כ"ה (&). וז"ש יכלין לנחתא חילא מתמן לגבי שכינתא כו', בכל מצוה ומצוה כוונה המיוחדת ומקובלת לכל מצוה כוונה אחרת בקבלה. וז"ש בכל פקודא ופקודא כו' למינו כו', וההיות משונות בנקודות וכמש"ש, והכל בכוונות, דהוא עץ החיים, כמש"ל (ק ע"א &)

- מאיר התיקון -
²⁷⁴ עי' מלואים אות (צב), ועי' לעיל ב רע"ב והערה שלנו שם.

דתורה ומצות הוא עץ החיים גם לרבות כו', ובעץ החיים אין רע לאפוקי שמושים לצרכי האדם בעץ הדעת טוב ורע כנ"ל²⁷⁵:

<p>זכאה איהו מאן דסליק אמונה דקודשא בריך הוא דאיהי שכנינתיה כלילא מעשר אמירן במחשבתא דהא ברעותא דהא בלא ערבוביא כלל דכל ספירה וספירה נטועה ביה ואיהי גן דכלהו ספירן בה אינון חד וכל חד עביד בה פרי למינו איהי מין דכל חד וחד לא נפיק מניה זרעין לבר הכי צריך בר נש דלא אפיק זרעא לבר מבת זוגיה דאיהי מין דיליה יחודא דיליה ובההוא זמנא דצריך בר נש לייחדא לקודשא בריך הוא בשכנינתיה צריך (קיג ע"ב) להפשיט מניה כל מחשבין דאינון קליפין דאתמר בהון (&) רבות מחשבות בלב איש ולסלקא שכנינתיה לגביה במחשבתא דהא דה"ד ועצת ה' היא תקום כגוונא דבר נש דמתיחד בבת זוגיה ואתפשט מלבשושי למהוי עמה חד דה"ד והיו לבשר אחד הכי צריך לאפשטא מניה כל מחשבין אחרנין בזמנא דמייחד לקודשא בריך הוא בכל יומא תריין זמנין (דברים וד') שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד:</p>	<p>אשרי הוא שמעלה את האמונה של הקדוש ברוך הוא, שהיא שכינתו הכלולה מעשר אמירות, במחשבה אחת, ברצון אחד בלי ערבוביה כלל, שכל ספירה וספירה נטועה בו, והיא הגן שכל הספירות בה הם אחד, וכל אחד עושה בה פרי למינו. היא מין שכל אחד ואחד לא מוציא ממנה זרעים החוצה, כך צריך אדם שלא יוציא זרע מחוץ לבת זוגו, שהיא המין שלו, היחוד שלו. ובאותו זמן שצריך אדם ליחד את הקדוש ברוך הוא עם שכינתו, צריך להפשיט ממנו כל המחשבות, שהן קליפות שנאמר בהן "רבות מחשבות בלב איש", ולהעלות את השכינה במחשבה אחת, זהו שנאמר "ועצת יהוה היא תקום". כמו שאדם שמתיחד עם בת זוגו ומתפשט מלבשויו, להיות עמה אחד, זהו שנאמר "והיו לבשר אחד", כך צריך להפשיט ממנו כל המחשבות האחרות בזמן שמייחד את הקדוש ברוך הוא בכל יום פעמים "שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד".</p>
---	---

ואמר זכאה איהו מאן דסליק כו' - דיחוד הויה בשמות צריך ליחדא בשמא מפרש דעשר אתוון²⁷⁶, וז"ש מעשר אמירן במחשבתא, דזהו שם המחשבה²⁷⁷, ושם נקרא אחד, א"ח ט', ד' עשירית, כידוע (&), ולכן צריך להיות במחשבה אחת בכוונות {קיג ע"ג} ויחודים, ח"ו שלא תפול שום מחשבה, וז"ש ובההוא זמנא כו': ואמר הכי צריך לאפשטא כו', דלכן אמרו (&) דפסוק ראשונה צריך כוונה:

Commented [YL49]:
ה קשר?

תקונא שתין ושבע

<p>[קא ע"ב] בראשית ברא אלהים (בראשית א א) דא מטטרוין דברא ליה קודשא בריך הוא קדמון וראשית לכל צבא השמים דלתתא ודא איהו אדם הקמן דקודשא בריך הוא עבד ליה בדיוקנא (וציורא) דלעילא בלא ערבוביא ועליה אתמר תוצא הארץ נפש חיה למינה (בראשית א כד) ואיהו עץ פרי עושה פרי למינו (בראשית א יא) כגוונא דלעילא ווי מאן דעביד ערבוביא לעילא ולתתא דהאי איהו אילנא דערבוביא ערבוביא מאילנא דמותא בגין דא אתקרי מטה דאתהפך לנחש לאלקאה ביה לחייביא ומאן איהו דאפיך ליה קודשא בריך הוא דשליט</p>	<p>בראשית ברא אלהים, זה מטטרוין שהקדוש ברוך הוא ברא אותו קדמון וראשית לכל צבא השמים שלמטה. וזהו אדם הקטן, שהקדוש ברוך הוא עשה אותו בדמות (וציור) של מעלה בלי ערבוביה, ועליו נאמר "תוצא הארץ נפש חיה למינה", והוא "עץ פרי עושה פרי למינו" כדוגמא שלמעלה. אוי [ל]מי שעושה ערבוביה למעלה ולמטה, שזהו אילן של ערבוביה, ערבוביה מעץ המות. בגלל זה נקרא מטה שמתהפך לנחש להלקות בו את הרשעים. ומי הוא שהופך אותו הקדוש ברוך הוא ששולט</p>
--	--

– מאיר התיקון –

²⁷⁵ עי' לש"ו הוב"ד במלואים אות (ה).
²⁷⁶ עי' זהר ח"ג כט ע"ב ששם מ"ה היא שם המפורש.
²⁷⁷ עי' זהר ח"א כד ע"א: מחשבה חש"ב מ"ה. ועי' לקמן קלה ע"ג.

עליו, והרי פרשוה.	עליה והא אוקמוה:
-------------------	------------------

בראשית כו' דא מטטרון - ר"ל, מתחלה ברא לאלהים שהוא מטטרון. ותיקון זה עם תיקון ס"ח הוא תיקון אחד, ולרמוז כאן מ"ש וישכן כו' ואת להט כו', וכמש"ש מאי אלהים להט כו', והוא מטטרון, כמ"ש (&) ודא מטטרון, ומטטרון נקרא אלהים, כמ"ש בס"ד פ"ה (&) כתיב ויתהלך חנוך כו' את האלהים ולא את ה' כו' כי לקח אותו אלהים להקרא בשמו: דברא ליה קדמון כו' - זהו בראשית: לכל צבא השמים דלתתא - ר"ל, יצירה ועשיה²⁷⁸, לאפוקי עלמין דכסופין²⁷⁹ דכסיף בהון קב"ה: ודא איהו כו' בדיוקנא וציורא כו' - ר"ל, זהו שנאמר נעשה אדם בצלמנו כדמותנו: ואיהו עץ פרי עושה פרי כו' - שהוא דו"נ כמ"ש בפרשת בראשית (יח ע"ב)²⁸⁰ והוא יצירה ועשיה, עבד ושפחה, כמ"ש למטה (&). והוא דוגמת זו"נ דמקנן בהו, ואמר למינו לאפוקי ס"א, דאינון דו"נ, ובהו הכל שלא למינו, וכמש"ל (קלא ע"ב) כד אזדריקו לא אזדריקו כו' וז"ש כגוונא דלעילא: וי מאן כו' - ר"ל, דגרים במעשהו להתערב בו מאילנא דס"א, דכאן יכול להתערב, דהוא עץ הדעת טוב ורע, חציו טוב הוא מט"ט, וכנגדו ס"ם רע, ויכול להתערב. משא"כ למעלה (&) לא יגורך רע. ומ"מ מאן דסאיב לבושיה דמלכא כאלו כו'²⁸¹, וכאן תלוי כל שכר ועונש וכמ"ש למטה ובתז"ח, וז"ש לעילא ולתתא דהאי איהו אילנא כו':

:Commented [YL50]

:Commented [YL51] ע"ד??

אמר ליה רבי אלעזר אבא כיון דקודשא בריך הוא הוה ידע דאילנא דא הוה עתיד לגרמא מיתה לאדם (ולכל בריין דעתידין למהוי אבתריה) אמאי ברא ליה לאדם דעתידין למחטי קמיה אמר ליה ברי דיוקנא דלעילא לא הוה שלים עד דברא לאדם דהכי הוה אדם דלעילא (כ"י לגבי אדם דלתתא) כגוונא דנשמתא לגבי גופא וכמה דלא אית עובדא לנשמתא בלא גופא הכי הוה צריך למעבד דיוקנא לתתא לאפקא ביה עובדא וכלא כגוונא דלעילא אד"ם איהו לחשבן זעיר דחנוך תשעה נקודין פעולה דיליה שכינתא כלילא בכל (כ"י מכל) אתון דאורייתא וכלא כגוונא דלעילא:	אמר לו רבי אלעזר, אבא, כיון שהקדוש ברוך הוא היה יודע שהאילן הזה היה עתיד לגרום מיתה לאדם (ולכל הבריות שעתידות להיות אחריו) למה ברא את האדם שעתידין לחטא לפניו. אמר לו, בני, הדמות שלמעלה לא היתה שלמה עד שברא את האדם, שכך היה האדם שלמעלה (כלפי האדם שלמטה) כדוגמת הנשמה כלפי הגוף, וכמו שאין מעשה לנשמה ללא הגוף, כך היה צריך לעשות דמות למטה, להוציא בו מעשה. והכל כדוגמא (כמעשה) שלמעלה. אד"ם הוא למספר קטן של חנוך, תשע נקודות, הפעולה שלו השכינה כלולה בכל (מכל) אותיות התורה, והכל כדוגמא שלמעלה.
---	--

א"ל ברי דיוקנא דלעילא כו' - ע' בתז"ח ובזוהר פרשת בראשית (כג ע"א) א"ל חבריא א"ה אמאי כולי האי א"ל ר"ש חבריא כו' ולא עוד אלא אורייתא דבריאה כו', ועמ"ש בתז"ח שם:

:Commented [YL52] א ע"ב

אדם דלעילא לא הוה שלים בלא נוקבא הה"ד (בראשית ה ב) זכר ונקבה בראם ויקרא את שמם אדם אדם דכר ואדם נוקבא וכד אתברי אדם דלתתא דאיהו נוקבא הה"ד ויברא אלהי"ם את האדם בצלמו אשתלים דיוקנא דלעילא ודא איהו רזא כי לא המטיר ה' אלהי"ם וכו' (&) ואמאי בגין דאדם אין ובגין דא מוכרח הוה אדם למברי ליה לאשתלים ביה דיוקנא דלעילא ונוקבא בהאי אדם בה הוה חד הה"ד (ישעיה נא ב) כי אחד קראתיו וגו' ודא רזא דנשמתא:	האדם שלמעלה לא היה שלם בלי נקבה, זהו שנאמר "זכר ונקבה בראם ויקרא את שמם אדם". אדם זכר ואדם נקבה. וכשנברא האדם שלמטה שהוא נקבה, זהו שנאמר "ויברא אלהי"ם את האדם בצלמו", נשלם הדמות שלמעלה, וזהו סוד "כי לא המטיר יהו"ה אלהי"ם וכו'". ולמה, משום ש"אדם אין", ולכן היה מוכרח לברא אדם להשלים בו את הדמות שלמעלה, והנקבה באדם הזה היתה אחת, זהו שנאמר "כי אחד קראתיו וגו'", וזה סוד הנשמה.
--	--

- מאיר התיקון -

²⁷⁸ עי' לעיל הערה 26.
²⁷⁹ זוהר הרקיע מפרש שהוא סוד גבורה דע"י המתלבש במו"ס בבחי' אחוריים, והיינו אחוריים דאלקים דהה"ן ובגי' "אלף" (ב"ע צז ע"א). עי' אד"ר קלב ע"א ואד"ז רפח ע"א לגבי עלמא דכסופין וכינוי לעולם הבא.
²⁸⁰ עי' מלואים אות (צג).
²⁸¹ @

<p>לבתר אמר (בראשית ב יח) לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו דא גופא דאיהו עבד שפחה כלילא מטוב ורע בגין למהוי ליה אנרא ועונשא ובגינה הוה אמר (&) ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב את המות ואת הרע ואמר ליה ובחרת בחיים דאם לא יהבה בידיה לא הוה ליה אנרא ועונשא והוה כבעירא ועם כל דא אחזי קודשא בריך הוא ליה כל מה דאירע ליה אם הוה מטא כלפי חסד דהוא כלפי זכו או אם הוה מטא בה כלפי חובה, שאם הקדוש ברוך הוא רצה במיתתו, לא היה מראה לו שני הדרכים שלו, שהם "מות וחיים ביד לשון".</p>	<p>אחר כך אמר "לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו", זה הגוף, שהוא עבד שפחה כלול מטוב ורע, כדי שיהיה לו שכר ועונש, ובשבילו אמר "ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב את המות ואת הרע", ואמר לו "ובחרת בחיים", שאם לא נתנה בידו, לא היה לו שכר ועונש והיה כבהמה. ועם כל זה, הראה לו הקדוש ברוך הוא כל מה שארע לו, אם היה מטא כלפי חסד, שהוא כלפי זכות, או אם היה מטא בה כלפי חובה, שאם הקדוש ברוך הוא רצה במיתתו, לא היה מראה לו שני הדרכים שלו, שהם "מות וחיים ביד לשון".</p>
---	--

דאינון מות וחיים - כמ"ש, את החיים ואת המות נתתי לפניך את הטוב ואת הרע, דטוב ורע { קיג ע"ד } הן מות וחיים. וא"ל, ובחרת בחיים, וכמ"ש א"ע²⁸² דכל הפרשה נאמרה על כל האדם, דלכן נאמר "האדם" בה' ידיעה, (וכן) [לכן] אמר בזוהר פרשת בראשית²⁸³. מש"ש ביד לשון, דהוא עץ הדעת טוב ורע בתורה או בלשון הרע, והוא באדם מסט' דעץ הדעת טוב ורע. אבל באדם מסט' דעץ החיים, שם לא יגורך רע (&) כמ"ש בריש משפטים (קג ע"א)²⁸⁴ ובסוף תז"ח (&)²⁸⁵, ונק' הלשון עץ הדעת טוב ורע, כמ"ש (&) מי האיש כו' לראות טוב נצור לשונך מרע:

<p>ואחזי ליה דלא הוה מערב טוב ברע דאפריש לון קודשא בריך הוא כמה דאת אמר (&) ויבדל</p>	<p>והראה לו שלא היה מעורב טוב ברע, שהפרידם הקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר "ויבדל אלהים בין האור ובין</p>
---	---

– מאיר התיקון –

²⁸² צ"ע גדול כוונתו, שכן "האדם" נאמר בבראשית ב יח, אבל לא מצאתי לא האבן העזר ולא בשום פירוש שם.

ועי' בראשית (ב ח): ויטע הו"ה אלהים גן בעדן מקדם וישם שם את האדם אשר יצר. ועיי"ש באבן עזרא: וה"א האדם יש לו סוד, גם נמצא שבט המנשה (דבר' ג, ג), הארונה היבوسی (ש"ב כד, טז). וגם יתכן להיות כן, בעבור שהוא שם נחשב מהאדמה והוא יהיה שם עצם ושם תואר. ועי' רש"י (שמואל ב'): היבוסי - שר מצודת ציון היה, ששמה יבוסי. @

²⁸³ עי' כד ע"א: ישראל דסליק ביר"ד ה"א וא"ו ה"א ורזא דמלה ישראל עלה במחשבה ולהבראותו (לבראת) מחשבה חש"ב מ"ה וביה תשכח שמא קדישא ובגין יעקב דאיהו ישראל אתמר ויברא אלהים את האדם בצלמו בדיוקנא דמאריה תרגום: ישראל שעולה ביר"ד ה"א וא"ו ה"א, וסוד הדבר, ישראל עלה במחשבה להיבראות. מחשבה, חש"ב מ"ה, ובו תמצא את השם הקדוש. ומשום שיעקב שהוא ישראל, נאמר "ויברא אלהים את האדם בצלמו", בדמות אדונו.

ועיי"ש כו ע"א: ומיד בהווא זמנא נטע לון לישראל בגנתא דעדן קדישא ה"ד (בראשית ב ח) ויטע יהו"ה אלהים (אב"א ואמ"א – נמחק בגר"א) ג"ן דא שכינתא תתאה עד"ן דא אמא עלאה את האדם דא עמודא דאמצעייתא איהי תהא נטע דיליה בת זוגיה ולא תזוז מניה לעלם ותהא עדונא דיליה וישראל קב"ה נטע לון בהווא זמנא נטעא קדישא בעלמא כמה דאת אמר (ישעיה ס כא) נצר מטעי מעשה ידי להתפאר

תרגום: ומיד באותו זמן נטע את ישראל בגן העדן הקדוש, זהו שכתוב "ויטע ה' אלהים", אבא ואמא. "גן" זו השכינה התחתונה. "עדן" זו האם העליונה. "את האדם" זה העמוד האמצעי, היא תהיה נטע שלו בת זוגו, ולא תזוז ממנו לעולם, ותהיה העדן שלו. וישראל נטע אותם הקדוש ברוך הוא, באותו זמן נטע קדושה בעולם, כמו שנאמר "נצר מטעי מעשה ידי להתפאר".

²⁸⁴ ז"ל: ובגין כך בר נש דגרים להווא סטר דיפוש בעלמא אקרי רע ולא חמי אפי שכינתא לעלמין דכתיב (תהלים ה ה) לא יגורך רע האי בר נש דמתגלגלא בגלגולא [דא אי] ואי [דא] איהו עבר ואתדבק בהווא אל אחר דלא עביד פירין ולא אפיש בעלמא בגין כך אקרי אחר ושמא גרים ליה איהו והוא [אחר] ואחר אקרי (אקרי) אחר ודאי:

תרגום: ולכן אדם שגורם לאותו הצד לגדל בעולם, נקרא רע, ולא רואה פני שכינה לעולמים, שנאמר "לא יגורך רע". האיש הזה שמתגלגל בגלגול, אם עבר ונדבק באותו אל אחר שלא עושה פרות ולא מתרבה בעולם, לכן נקרא אחר, והשם גורם לו הוא, הוא אחר ונקרא אחר, אחר ודאי.

@²⁸⁵

<p>אלהיים בין האור ובין החשך ורוא דמלה (&) והבדילה הפרכת לכם והכי עבד קודשא בריך הוא בגופא דבר נש טרפשא דאפריש בין דרגין דאילנא דטוב ובין דרגין דאילנא דרע ומני ליה דלא לערבא טוב עם רע כמה דאת אמר (&) ומעין הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו קודשא בריך הוא מני ליה לאסתמרא מניה ולבתר אמר איהו (בראשית ג יב) האשה אשר נתת עמדי וגו':</p>	<p>החשך" וסוד הדבר "והבדילה הפרוכת לכם", וכך עשה הקדוש ברוך הוא בגוף האדם שרעפת שהפריד בין הדרגות של העץ הטוב ובין הדרגות של העץ הרע, וצוה אותו שלא לערב טוב עם רע, כמו שנאמר "ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו". הקדוש ברוך הוא צוה אותו להשמר ממנו, ואחר כך אמר "האשה אשר נתת עמדי וגו'".</p>
--	---

בגופא דב"נ טרפשא כו' - דלמטה הוא רע כמ"ש בפרשת פנחס (דף רלג ע"ב והלאה)²⁸⁶ וברע"מ שם²⁸⁷ בארוכה כולם, משא"כ למעלה הקנה והריאה וכמ"ש וש"מ. והוא דוגמת עץ החיים, כמ"ש (ק ע"א &) אל ברי ממראה מתניו כו', ואמר ברע"מ שם, דכל מש"ש הכל באדם בינוני מסט' דעץ הדעת טוב ורע, אבל בצדיק מסט' דעץ החיים, כולו טוב, וכגוונא דלעילא ע"ש (דף רלד ורלה) וש"מ ושם (רלד ע"ב) אמר ר"מ בתר כו' ע"ש, ושית סטרין דעץ הדעת טוב ורע, ג' טוב כשר טהור מותר, וג' [רע] אסור טמא פסול, והן ג' דעל טרפשא מוח ריאה לב לג' דרגין דנר"ן, וג' שתחת הטרפש קטרוגא דלהון, מרה כבד טחול, כמ"ש (תיקון כ & וסוף תיקון כ"א &) ולכ"א כמה דרגין שאר האברים, ועי' בר"מ שם: ואמר כד"א ויבדל בין האור, והוא בלבא, הלב רואה, ובין הטחול חשוכא, וכמ"ש תיקון כ (&): ומני לי' דלא לערבא כו' - שלא ללמוד התורה, שהוא טוב בקנה למעלה, בכוונת פניה בשביל כבוד או הנאה או קנאה, שהן בכבוד מרה וטחול, כמ"ש (&) הקנאה והתאוה והכבוד כו', והן בג' דרגין אלו: ולבתר אמר כו' - ר"ל, השפחה, דעצם היא פיתני²⁸⁸, אבל הקב"ה יהיב ב' נשמתא ליהזר ממנה, וכמ"ש ריש תיקון ס"ו (&) ויפח באפיו כו' למנדע כו':

Commented [YL53]: 1: כון?

Commented [YL54]: 1: לכל א'?

<p>אדהכי הא סבא²⁸⁹ חד אודמן ליה ואמר רבי רבי הא חזינא קרא דאמר באורייתא (במדבר יט &) אדם כי ימות באהל והא אורייתא קדם דאתברי עלמא הות וחזינא דעלמא אקדים לאדם דכל עלמא וערכוי אתבריא קדם דאתברי אדם אי הכי מאי תקנתא אית הכא אמר ליה סבא והא כתיב דנשמתין דצדיקיא אתבריא קדם דאתברי עלמא כמה דאת אמר בראשית ברא אלהיים (&) ולית ראשית אלא נשמה (קיד ע"א) דאתמר ביה נר ה' נשמת אדם (משלי כ כז) איהי נשמתא דאדם דלעילא אלא אית אדם ואית אדם אית אדם דאיהו אדם דנשמתא ואית אדם דגופא דאתמר ביה אדם להבל דמה (&) ועליה אתמר אדם כי ימות באהל ועליה אתמר ארור הגבר אשר יבטח באדם ושם בשר</p>	<p>בינתים הנה זקן אחד הזדמן לו ואמר, רבי רבי, הרי ראיתי פסוק שאומר בתורה "אדם כי ימות באהל", והרי התורה היתה קדם שנברא העולם, וראיתי שהעולם קדם לאדם, שכל העולם וצרכיו נבראו קדם שנברא אדם. אם כן איזה תקנה יש כאן. אמר לו, זקן, והרי כתוב שנשמות הצדיקים נבראו קדם שנברא העולם, כמו שנאמר "בראשית ברא אלהים", ואין ראשית אלא נשמה, שנאמר בה "נר יהוה נשמת אדם", היא הנשמה של האדם שלמעלה. אלא יש אדם ויש אדם. יש אדם שהוא אדם של הנשמה, ויש אדם של הגוף, שנאמר בו "אדם להבל דמה", ועליו נאמר "אדם כי ימות באהל" ועליו נאמר "ארור הגבר אשר יבטח באדם ושם בשר זרועו", וזה סמא"ל, אדם בליעל, איש און. ויש</p>
--	---

- מאיר התיקון -

²⁸⁶ עי' מלואים אות (צד).

²⁸⁷ עי' מלואים אות (צה).

²⁸⁸ @

²⁸⁹ עי' ביאור רבינו בת"ח י ע"ג ז"ל, סבא כו' - ר"ל אדה"ר שהוא דרגא דחכמה ישראל סבא, ועי' עוד שם לט ע"ב. ועי' שם מט ע"א וז"ל סבא עילאה - אדה"ר כמ"ש לקמן והוא עילאה על כל, עכ"ל.

עי' שער מאמרי רשב"י (יב ע"ב): דע כי כאשר האדם עוסק בתורה כראוי לשמה זוכה להשיג שיתגלה אליו איזה צדיק מאותם שהם משורש נשמתו ויבא ויתלבש דוגמת מלאכי אברהם אבינו ומגלה לו רזי תורה בהיותו מתלבש בהווא חלוקא דרבנן אשר לו כנודע וזהו סוד אותו הסבא דפי משפטים והמקומות אחרים הרבה בכל ס' התקונין שהיה יורד ומדבר עם רשב"י והיה מגלה לו רזי תורה.

<p>זרועו (&) ודא סמא"ל אדם בליעל איש און ואית ליה תרין נוקבין בישין ועליהו אתמר (&) על כל נפשות מת לא יבא לאביו ולאמו לא יטמא ולית אביו אלא קודשא בריך הוא ולית אמו אלא שכינתא וכי לא אתמר בקודשא בריך הוא ובשכינתיה הלא כה דברי כאש נאם ה' (ירמיה כג כט) מה אש אינו מקבל טומאה הכי איהו לא מקבל טומאה:</p>	<p>לו שתי נקבות רעות, ועליהן נאמר "על כל נפשות מת לא יבא לאביו ולאמו לא יטמא", ואין אביו אלא הקדוש ברוך הוא ואין אמו אלא השכינה, וכי לא נאמר בקדוש ברוך הוא ושכינתו "הלא כה דברי כאש נאם יהו"ה", מה אש אינו מקבל טומאה, כך הוא לא מקבל טומאה.</p>
---	---

אדהכי הא סבא כו' - ר"ל, כיון שהתורה קדמה לעולם ועולם לאדם כ"ש שהתורה קדמה לאדם, וכתוב כי ימות, ועל כרחך נגזר עליו שימות: **א"ל סבא כו' -** דאין ראייה, דהא נשמה קדמה לעולם: **ולית ראשית כו' {קיד ע"א} נשמתא דאדם דלעילא -** ר"ל, מחכמה עילאה שנקרא אדם כידוע (&), ומשם שורשן של ישראל, כמ"ש (&) ישראל עלה במחשבה. והוא ראייה שנקרא ראשית, כמ"ש (תהלים קיא י) ראשית חכמה, והוא ידוע בכמה מקומות למעלה, ולפיכך סתמו: **אשר יבטח באדם -** ר"ל, ונאמר ושם בשר, אלמא דהוא אדם דגופא, והוא מסט' דקץ כל בשר, דשליטתיה על גופא דאיהו בשר: **ואית לי תרין כו' -** ר"ל, כמו שמפרש והולך, דז"ש נפשות מת לשון רבים, שהן נפשות מסט' דנוק', והן סט' דמות כמ"ש **ל בתיקון כ** (&) וש"מ ס"מ **דיליה כו': ולית אביו כו' -** דלא לטמא מקומו וכמו שמפרש והולך:

Commented [YL55]:
יקון כא נה ע"א
{פ}

<p>אמר ליה והא כתיב (במדבר יט &) את מקדש ה' טמא ודא שכינתיה אמר ליה ודאי דקודשא בריך הוא ושכינתא לא מקבל טומאה אבל כל מאן דסאיב אתר דאיהי שריא ביה אתחשיב ליה כאלו עביד ליה ובגין דא (&) לאביו ולאמו לא יטמא ולית אביו אלא קודשא בריך הוא ולית אמו אלא שכינתא ודא איהו רזא מאן דאעיל מרשות הרבים לרשות היחיד ובגין דא אמר (&) ולא תחללו את שם קדשי ודא אדנ"י דאיהו רשות היחיד דאיהו יהו"ה יחידו דעלמא ודא איהו אדם:</p>	<p>אמר לו, והרי נאמר "את מקדש יהו"ה טמא", וזו שכינתו. אמר לו, ודאי שהקדוש ברוך הוא ושכינתו לא מקבלים טומאה, אבל כל מי שמטמא את המקום שהיא שורה בו, נחשב לו כאילו עשה לו, ולכן "לאביו ולאמו לא יטמא", ואין אביו אלא הקדוש ברוך הוא, ואין אמו אלא השכינה. וזה סוד מי שמכניס מרשות הרבים לרשות היחיד, ולכן אמר "ולא תחללו את שם קדשי", וזה אדנ"י, שהוא רשות היחיד, שהוא יהו"ה, יחידו של עולם, וזהו אדם.</p>
---	--

מאן דעייל מרה"ר כו' - דהן נקרא רה"ר כמ"ש ל בריש תיקון כ"ד (&): **ודא אדנ"י דאיהי כו' -** שהיא רשות בעלה, הויה, והוא גבוה יו"ד ורחבו ד', כמ"ש בכ"מ (יג ע"ב, סג ע"א ועוד): **יחידו דעלמא -** דהויה לא נשתנה, אני ה' לא שניתני (מלאכי ג ו), בכל העולם כולו הוא יחיד:

<p>(ובגין דא לאביו ולאמו לא יטמא ודא איהו רזא מאן דאעיל מרשות הרבים לרשות היחיד ובגין דא אמר) ⁴⁹ אדם כי ימות באהל (&) דא אדם בליעל ומסטרא דא [קב ע"א] בר נש רשע קרוי מת מעיקרו, לפני שנברא העולם. אבל לא נאמר על אדם שהוא מצד הקדושה. וכמה טפשים הם בעולם שאומרים, הרי הקדוש ברוך הוא גזר על אדם שימות, זהו שנאמר "אדם כי ימות", ואיך אומרים שלא תהיה מיתה ממנו, אוי להם, טוב שלא נבראו בעולם, שא"ל הם שמשוים אותם, משוים את האדם שנקרא ישראל ואת האדם בליעל, ואומרים כאדם טוב כחוטא, כולם שוים, יהיו כמוץ לפני רוח (&), אלו הרשעים שאומרים כך, ומלאך יהו"ה דוחה מהם.</p>	<p>וזהו סוד מי שמכניס מרשות הרבים לרשות היחיד. ולכן אמר "אדם כי ימות באוהל", זה אדם בליעל, ומצד זה, אדם רשע קרוי מת מעיקרו, לפני שנברא העולם. אבל לא נאמר על אדם שהוא מצד הקדושה. וכמה טפשים הם בעולם שאומרים, הרי הקדוש ברוך הוא גזר על אדם שימות, זהו שנאמר "אדם כי ימות", ואיך אומרים שלא תהיה מיתה ממנו, אוי להם, טוב שלא נבראו בעולם, שא"ל הם שמשוים אותם, משוים את האדם שנקרא ישראל ואת האדם בליעל, ואומרים כאדם טוב כחוטא, כולם שוים, יהיו כמוץ לפני רוח (&), אלו הרשעים שאומרים כך, ומלאך יהו"ה דוחה מהם.</p>
--	---

***דעלמא ודא איהו אדם דנשמתא אדם כי כו' - כצ"ל: קרוי מת מעיקרא כו' - הוא תי' על קושיא הנ"ל, דקאי על הקליפה, ואלו היה אדם נזהר ממנו, לא היה מת, וכמש"ל (&) ביום אכלך כו':**

<p>דאית אדם דאיהו ישראל ואית אדם דאיהו מלאך ודא מטטרו"ן ואית אדם בדיוקנא דקודשא בריך הוא דאיהו אצילותיה ודא יו"ד ה"א וא"ו ה"א ולית ליה בריאה ויצירה ועשיה אלא אצילותא ובאתר דא לית חטא ולא מות הה"ד לא יגורך רע ועל האי אדם בליעל מני קודשא בריך הוא דלא למיכל מניה ודלא לערבא ליה עם טוב דהאי איהו כמאן דעריב כספא עם עופרת ודא גרים בלבולא בפמליא דלעילא וערב חשוכא בנהורא מה דאפריש קודשא בריך הוא כמה דאת אמר ויבדל אלהי"ם בין האור ובין החושך (&):</p>	<p>שיש אדם שהוא ישראל ויש אדם שהוא מלאך, וזה מטטרו"ן. ויש אדם בדמות הקדוש ברוך הוא, שהוא אצילותו, וזה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, ואין לו בריאה ויצירה ועשיה אלא האצילות, ובמקום הזה אין חטא ולא מות, זהו שנאמר "לא יגורך רע", ועל האדם הבליעל הזה צוה הקדוש ברוך הוא שלא לאכול ממנו, ושלא לערב אותו עם טוב, שזהו כמי שמערב כסף עם עופרת, וזה גורם בלבול בפמליא של מעלה, ומערב חושך עם אור, מה שהקדוש ברוך הוא הפריד, כמו שנאמר "ויבדל אלהי"ם בין האור ובין החושך".</p>
---	--

ודלא לערבא ליה כו' - עם המלאך כנ"ל:

<p>ולא עוד אלא מאן דאעיל זרעיה בנדה או שפחה או גויה או זונה כאלו מערב מה דאפריש קודשא בריך הוא דכתיב ויהי מבדיל בין מים למים (בראשית א ו) דאינון מי נדה למי דכיב דדא אסור ודא מותר ודא כשר ודא פסול דא טומאה ודא טהרה אלין אינון שית סדרין דאתיהיבת בהון משנה (למשה) לאפריש בין טוב לרע דערב לון אדם ודרין דאתו אבתריה²⁹⁰:</p>	<p>ולא עוד, אלא מי שמכניס את זרעו בנדה או שפחה או גויה או זונה, כאלו מערב מה שהפריד הקדוש ברוך הוא, שנאמר "ויהי מבדיל בין מים למים", שהם מי נדה למי טהרה, שזה אסור וזה מותר, וזה כשר וזה פסול, זה טומאה וזה טהרה, אלו הם ששת הסדרים שנתנה בהם משנה (למשה), להפריד בין טוב לרע, שערב אותם אדם והדורות שבאו אחריו.</p>
---	--

ולא עוד כו' - דהראשונה הוא בע"ז, בין האור והחושך, וכאן בין מים למים, הוא גן עדן מ"ד דקדושה כו': דדא אסור כו' - דהן שית סטרין, כמו שמפרש והולך: משנה - דהוא בדרגיה:

תקונא תמניא ושתין

<p>בראשית ברא אלהי"ם (בראשית א א) מאי אלהי"ם להט החרב המתהפכת לשמור את דרך עץ החיים מטה האלהי"ם ודאי ודא מטטרו"ן והא אוקימנא ליה דאתהפך מדינא לרחמי וביה אשתניו (נ"א אשתכחו) כל דיוקנין דלא דמו דא לדא כד אתהפך מימינא לשמאלא אחוי פרצופא דשור וכד אתהפך משמאלא לימינא אחוי פרצופא דאריה וכד אתהפך מתרווייהו למערב אחזיר ומתהפך לנשר (לאדם), וכשמתהפך משניהם למזרח שהוא באמצע, מתהפך לאדם (לנשר) מלמטה לנשר אין דמות בעולם שלא נודעת בו.</p>	<p>"בראשית בר"א אלהי"ם, מה זה אלהי"ם, "להט החרב המתהפכת לשמור את דרך עץ החיים". מטה האלהי"ם ודאי, וזה מטטרו"ן. והרי בארנו, שמתהפך מדין לרחמים, ובו השתנו (נמצאו) כל הדמויות, שלא דמו זו לזו. כשמתהפך מימין לשמאל, הוא מראה פרצוף של שור וכשמתהפך משמאל לימין מראה פרצוף של אריה, וכשמתהפך משניהם למערב מחזיר פניו ומתהפך לנשר (לאדם), וכשמתהפך משניהם למזרח שהוא באמצע, מתהפך לאדם (לנשר) מלמטה לנשר אין דמות בעולם שלא נודעת בו.</p>
--	---

- מאיר התיקון -

²⁹⁰ עי' לעיל יח ע"ג: סוף תיקון ס"ז, ואח"כ תיקון מ"א ותיקון מ"ב, ואח"כ תיקון מ"ט.

דלא אשתמודע ביה:	
------------------	--

בראשית כו' מאי כו' - דלהט כו' הוא דינא, כמ"ש בהיכלות בהיכל אהבה (&) והוא סטרא דלית ליה קיומא דמלאכים דנבראו ביום שני דמתחדשין בכל יום, ול"ל קיומא ומתהפכים לפעמים מלאכים לפעמים כו', מצמיח חציר לבהמה כו'. וכאן הוא אומר על מט"ט כמו שמפרש והולך ודא מט"ט שהוא מתהפך {קיד ע"ב} כו', וכמ"ל בכמה מקומות: ואמר מטה האלהים ודאי, לראיה דהוא נקרא אלהים, ומטה הוא המתהפך ממטה לנחש ומנחש למטה כידוע (&), דהוא דרגא דעמודא דאמצעיתא, דמהפך ליה כנ"ל תיקון ס' (&), והוא מ"ט פנים טהור ומ"ט פנים טמא דמטה. והה' הוא ה' אתון דאלהים. וכן הוא שם אלהים, בפשוטו הוא דין, וכשמתמלא מתמלא ברחמי"ם, ולכן השושנה י"ג עלין סובבין אותה, י"ג מכילין דרחמי, לסחרא לה ולנטרא, וה' עלין תקיפין, וכמ"ש בר"פ בראשית (&) ועמש"ש, וז"ש למטה י"ב מזלות אתחזיין בי, ועם התנין הוא י"ג, והוא א' דאלהים הכולל כל הי"ב: וביה אשתנין כל דיוקנין כו' - דהוא גופא לקב"ה, וקב"ה דאיהו מלגאו אני ה' לא שניתי (מלאכי ג' ו) אל תמירני בו (סנהדרין לה ע"ב), ולכן כל השמות משתנין זה מזה, ושם הוי"ה בכולן שוה, ואתפשט על בריין וביה אמרינן השוה ומשוה כו' (פיוט לימים נוראים):

<p>תרין עשר מזלות אתחזיין ביה וכל דיוקנין דמלאכיא ודיוקנין דנשמתין ודיוקנין דכל מה דאתברי בשמיא ובארעא (לאו איהו דיוקנא דאדם שלים בכל תקונין אלא אם כלא הוה הוא) כליל בשמיא וארעא ושמשא וסיהרא וככביא ומזליא וכורסיא ומלאכיא (קיד ע"ב) וגן עדן וגיהנם מסטרא דתרויהו אתיהיב יצר הטוב ויצר הרע גן עדן (משלי יח כב) מצא אשה מצא טוב גיהנם (קהלת זכו) ומוצא אני מר ממות את האשה ותרויהו בלבא (קהלת י ב) לב חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו:</p>	<p>שנים עשר מזלות נראים בו, וכל הדמויות של המלאכים והדמויות של הנשמות והדמויות של כל מה שנברא בשמים ובארץ (אינו דמות של אדם שלם בכל התקונים אלא הכל היה הוא) כלול בשמים ובארץ, ושמש וירח וכוכבים ומזלות והכסא והמלאכים וגן עדן וגיהנם. מהצד של שניהם, נתן היצר הטוב והיצר הרע, גן עדן "מצא אשה מצא טוב", גיהנם "ומוצא אני מר ממות את האשה", ושניהם בלב "לב חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו".</p>
--	---

הוא כליל בשמיא וארעא כו' - כבר כתבנו למעלה שמט"ט הוא כלל כל הג' עלמין למטה מאצילות דקב"ה, אבל כל הנברא הוא כליל ונקרא מט"ט ראשו בבריאה²⁹¹ וגופו ביצירה ורגליו בעשיה (ליקוטי תורה בראשית²⁹²), וכולל כל השם וכל הספירות מקננן ביה, תלת ספירן מקננין בי' כו' (לעיל כד ע"ב), וחשיב כאן עשר הדברים, דהוא בכלל ע"ס כנ"ל, דג"ס הוא בבריאה, ראשו של העולם, שבת. ו"ק ביצירה, מלכות בעשיה. והן בכלל ע"ס, וכנגד עשרה דברים דכאן ויצירה משמש בו' ימים, ועשיה כלילות. משא"כ בשבת דלית ערב יום השביעי. ג"פ יום השביעי, וכל הג' עלמין, הוא אדם א', שיעור קומה, והכל בשם אלהים ע"ה כמ"ש בז"ח ר"פ בראשית (&) וע' בזוהר פרשת בראשית (&) על פ' שני המאורות הגדולים כו' (בראשית א טז) בקדמיתא אתרשים איהו לעיל באתון דשמא קדישא את רביעאה {קיד ע"ג} דיליה ולבתר אזעירת גרמה לאתקרי בשמא דאלהים כו': מסט' דתרווייהו - ר"ל, גן עדן וגיהנם כו' כמו שמפרש והולך גן עדן מצא כו' ותרווייהו בלבא, וע"ל (מג ע"א וע"ב ?) ועמ"ש במ"א²⁹³ באתון ח"ק ט"ר י"ש:

Commented [YL56]:
הכולל?

תקונא שתין ותשעה

<p>בראשית ב' תרין חכמה ותבונה (ובינה) תליתאה יראת ה' ראשית דעת (&) ובהאי דעת</p>	<p>בראשית, ב', שנים, חכמה ותבונה (ובינה), השלישית "יראת יהוה" ראשית דעת, ובדעת הזו נאמר "והאדם ידע"</p>
--	---

- מאיר התיקון -

²⁹¹ עי' לעיל הערה 26.
²⁹² ועי' עוד זהר ח"א רכג רע"ב.
²⁹³ עי' לעיל הערה 86.

מלואים

(א) וז"ס בתרעומת איוב וגלה לו הקב"ה סוד לוייתן ובהמות בהררי אלף, והענין כמש"ל (לב ע"א, ד"ה וכן עשו) כי לוייתן זו"נ הן התנינים, קין והבל בני אלהים, ובהמות בהררי אלף הן הנוקבין רוחין דשמאלא דבריאה שנקראת בהמה בהררי אלף דרביעא על אלף טורין כמש"ל (כח ע"ד ד"ה ואמר) במאמרים הנ"ל, ובכל א' בחינת זכר ונקבה כמ"ש לעיל (לב ע"א ד"ה וכן). וז"ש (ב"ב עד ע"ב) אף בהמות בהררי אלף זכר ונקבה נבראו, סירס את הזכר וצינן את הנקבה שלא יזדווגו זה לזה ג"כ כנ"ל (לב ע"ב ד"ה וכן), ולכן כל תאותם לאנשים שא"א להם להזדווג זה לזה⁵⁹¹, וז"ס והוכחתיו בשבט אנשים ובנגעי בני אדם (שמואל ב' ז יד), שבט אנשים אותן דנפקין מדכורין שנקראו אנשים כמ"ש לעיל (לא ע"ג והמרגלים) שני אנשים מרגלים כו' (יהושע ב א), ובנגעי בני אדם הן הבאין מנוקבין כמ"ש לעיל (לא ע"א והענין), ונקראו בני אדם כמו שנקראו אמותיהם בנות האדם, ועוד שבאין מבני אדם באתדבקותן כנ"ל. ועי' דע"ה ח"ב נג ע"ג: בהמות בהררי אלף וכו' הוא מהגבורות שבדעת אשר עיקר אחיזת החיצונים הוא בהגבורות ושם הוא שורשם ומשם הוא יניקתם. וכו' אפי' גם קודם החטא דעץ הדעת ולפי מדרגות העולמות שהיו אז, עכ"ז הנה לא היה נתברר אז ג"כ הבהמות בהררי אלף בשלימותו כלל, והיה תיקונו עדיין תלוי ועומד בהעלייה שלישית דהעולמות כשבת בראשית, שהיה עומד העולמות להתעלות אז עוד אילולא החטא (עי' ע"ח שער קליפת נוגה פרק ג - ודע כי באדה"ר הובררו כל הברורין של כל העולמות וכל הנשמות כו' והובררו כל הבהמות זולת הבהמות בהררי אלף והדומם והצומח לא נגמרו להתברר, לכן היה אוכלם לבררם (ע' דרושי מ"ן ומ"ד דרוש ג'), וכאשר חטאו חזרו הנשמות והבהמות לעמקי הקליפות, ועתה עוליין הנשמות בסוד מ"ן והבהמות הטהורות לבד מתבררין ע"י אכילתנו, וכן דומם וצומח, ולעתיד יתבררו הבהמות בהררי אלף וגם הטמאים). וכו' סוד הבהמות בהררי אלף המבררים באכילתן בעולם העשיה, ושם בעשיה יש בחי' ניצוצין ראויין אל אצילות ג"כ לבחי' כלי החיצון דאצילות, ואוכלם הנוק' דעשיה, ומשם ניתנין בסוד מ"ן להאימא דעשיה וכן משם מתבררים יותר עד שעוליין להמלכות דהיצירה, וחוזרת מלכות דהיצירה לברר מהמלכים דהיצירה כו', ומשם עולים לאימא דיצירה, וכן עולים עד מלכות דהבריאה כו', והחלקים השייכים לבי"ע נשארים במקומם, ומה ששייך לאצילות עולים להנוק' דאצילות כו', ודע כי ענין הבהמות בהררי אלף הוא סוד עמוק מאד, ועניינה ופעולתה הנה הוא נעשית והולכת מעת ששת ימי בראשית עד ימות המשיח בלי הפסק אפי' רגע אחת. והיא כוללת בפעולתה את כל העולמות בי"ע וכל מקריהם ומאורעותיהם מתחתית העשיה עד רום עולם הבריאה. ופעולתה היא פעולת המלכות דאצילות אחר שנתפשטה ונתלבשה בהעולמות בי"ע וירדה בהי' ספירן דבי"ע. וכו' וענין אלף טורין שאוכלת בכל יום הוא מ"ש בזוה"ק (בראשית יח ע"ב) וכו' וכן בפ' פינחס (ריז ע"א) [עיי"ש בהגהות הרח"ן] ובפ' בלק (קפט ע"א). וכו' גילוי ית"ש בכל המציאות כולו ובכל הנהגתה הנה הוא בהשם הויה ב"ה, ובהד' שמות עסמ"ב היוצאים ממנו, והם כלל כל גילוייו. והנה השם ע"ב ס"ג הם נסתרות, וכו', אך השם מ"ה וב"ן הם מאירים בהד' עולמות אבי"ע, כי השם מ"ה הוא מאיר באצילות שהוא פנימיותו ונשמתו, וכו' והשם ב"ן הוא מתפשט בבי"ע, כי הוא הנשמה לנשמה דבי"ע, והוא סוד בהמה, כי הוא בגימ' בהמה. דכל העולמות בי"ע הם רק בבחי' בהמה, נפש הבהמית להאדם דאצילות שהוא הרוח. והנה קודם החטא דאדם הראשון, היו נכללין העולמות בי"ע באצילות, והיה הבהמה בכללה דאדם וכמ"ש בספד"צ (פ"ד כח ע"ב), ולא היה נקרא בשמה כלל, וכמו שהוא נפש הבהמית באדם התחתון שהיא בטלה למדרגת האדם. אך אחר החטא שנפרדו הבי"ע מהאצילות, הנה נקראו העולמות בי"ע בשם בהמה, וניכרו מעתה שהם בהמה.

(ב) ואני בתוך הגולה (יחזקאל א א) דא שכינתא בה קב"ה⁵⁹² אחד ו' בתוספת ואני הוא נהר⁵⁹³ צדיק חי עלמין (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן מאי עדן דא בינה נהר

– מאיר התיקון –

⁵⁹¹ עי' גמ' ע"ז כב ע"ב: דאמר מר חביבה עליהן בהמתן של ישראל יותר מנשותיהן דאמר רבי יוחנן בשעה שבא נחש על חוה הטיל בה זוהמא אי הכי ישראל נמי ישראל שעמדו על הר סיני פסקה זוהמתן עובדי כוכבים שלא עמדו על הר סיני לא פסקה זוהמתן.
⁵⁹² שבה נעשה הקב"ה אחד כידוע. ור"ל זהו אחד דשמע ישראל, ובו כליל יסוד, אחד כידוע. וכן ואני, ו' יסוד, אני מל' כמ"ו (יהל אור).

[ד]נפיק מנה⁵⁹⁴ (ו)דא ו' בן י"ה דרגא דרעיא מהימנא ור"מ נפיק מאיאמא עלאה [ואתפשט] (ומתפשטן) בשית ספירין⁵⁹⁵ עד צדיק ומניה אשקי לגנתא (דעדן) דאיהי שכינתא : מאי כב"ר כ' כתר ב' בינה ר' (שכינתא) ראשית חכמה⁵⁹⁶ כתר בימינא חכמה בשמאלא בינה באמצעיתא רכב לעילא לעלת העלות י' ספירין⁵⁹⁷ כלהו אתכללו בנהר דאיהו⁵⁹⁸ אתפשט עד צדיק דאיהו [כלן] כליל כלא ובגיניה אוקמוה (דניאל ד ח-ט) אילנא רבא ותקיף ומזון לכלא ביה מניה תליא כלא [כד חמא שכינתא מגו קליפין וכו' נכתב לעיל רכו ע"ב] וכד חמא שכינתא מגו קליפין חזא עמה עשר ספירין⁵⁹⁹ :

תרגום: "ואני בתוך הגולה", זו שכינה, בה הקדוש ברוך הוא אחד, ו' בתוספת "ואני", הוא נהר, צדיק חי העולמים. "ונהר יצא מעדן להשקות את הגן", מהו "עדן", זו בינה, נהר שיוצא ממנה זו ו', בן י"ה, דרגה של הרועה הנאמן, והרועה הנאמן יוצא מאמא העליונה ומתפשט בשש ספירות עד צדיק, וממנו משקה לגן (של עדן) שהיא השכינה.

מהו כבר, כ' כתר, ב' בינה, ר' ראשית חכמה. כתר בימין, חכמה בשמאל, בינה באמצע. רכב למעלה לעילת העילות, עשר הספירות, כולן נכללו בנהר שהוא מתפשט עד צדיק, שהוא "כל" כולל הכל, ובגללו פרשוהו "אילנא רבא ותקיף ומזון לכלא ביה" [אילן גדול ותקיף ובו מזון לכל], ממנו תלוי הכל. כאשר ראה את השכינה, ראה מתוך הקליפות, עמה עשר ספירות (בחבור הראשון).

(ג) עי' זהר ח"א מג ע"א: תא חזי כלא אצטריך דא לדא ודא לדא⁶⁰⁰ לאשתלמא דא עם דא ולאנתהרא דא בדא עד דסליק כלא לאתרא דאצטריך⁶⁰¹ שלימו מתתא בקדמיתא⁶⁰² ומלעילא לבתרא⁶⁰³ וכדין איהו שלימו בכל סטרין ואשתלים כלא כדקא יאות מאן דידע רזין אלין ועביד שלימו דא איהו מתדבק במאריה ובטיל כל גזרין קשין ואיהו אעטר למאריה ומשיך ברכאן על עלמא ודא איהו בר נש דאקרי [צדיקא] עמודא דעלמא וצלותיה לא אהדר ריקניא וחולקיה בעלמא דאתי ואיהו בחושבן בני מהימנותא.

תרגום: בא וראה, הכל צריך זה לזה וזה להשלים זה עם זה ולהאיר זה בזה, עד שעולה הכל למקום שצריך שלמות, מלמטה בהתחלה, ואחר כך מלמעלה, ואז השלמות היא בכל

– מאיר התיקון –

⁵⁹³ ר"ל זהו נהר כבר, וכבר הוא כח"ב (יהל אור).
⁵⁹⁴ קרי עדן לאי' מפני שבשעת התיקון לקחה חכמה שלימה של ב"ן. אי נמי אפשר דאיירי בבינה דאריך שהיא בסוד הגרון, והיא בסוד מלכות מ"ס כידוע מסודות זווג חיק וגרון. ולפי זה מ"ש נהר דא ו', הוא דעת דאריך שהוא מתפשט בכל פנימיות האצילות בהתפשטותו בתוך חג"ת נה"י דו"ק דאריך המלובשים באו"א וז"א. ולהיות שדעת זה הוא התחתון דאריך לכן אמר בן י"ה, לאפוקי דעת העליון שהוא למעלה מגרון דא"א, והוא בעלה דבינה ולא בנה. ולכן כיון דמפרש נהר על דעת דא"א שואל כענין מאי כב"ר. ותירץ כ' כתר וכו', כנזכר לקמן. אך עוד אומר דרך נכון בב' בינה, והוא דאיתא בפ"ב דשער אריך בהדיא שחג"ת דעתיק מתלבשים בכח"ב דאריך, חסד בכתר גבורה בחכמה ת"ת בבינה. ובזה עולה הכל יפה, משום דכ"ר זה הנדרש פה שהוא כח"ב דאריך, הוא רכ"ב עלאה לעתיק (רמ"ז).

⁵⁹⁵ ספיראן (דפ"ו).
⁵⁹⁶ הסוד הוא בסוד הארת ז' תיקוני דגולגלתא, דהיינו חסד דעתיק יומין מתקן כתר אריך ולכן הוא בימינא, גבורה דעתיק בחכמה דא"א ועל כן הוא בשמאלא. ואמנם התיקון השלישי שנתקן בת"ת עתיק הוא הנקרא קרומא דאוריא ובו מתלבש דעת דעתיק שהוא האוריא. ותו איתא בייחוד היודין והוויין שבעת רצון מאירה בינה דעתיק במצחא דא"א, וסתם מצח ה"ס הדעת שהוא באמצע, ולכן אמר בינה באמצעיתא. ואולי שלכן נמשך ואמר רכב לעילא, מפני שכח"ב דעתיק הם רכ"ב לאד"ק, כי גם שבינה דעתיק מאירה במצח אריך, היינו הארה ולא התלבשות, כז' תחתונות דעתיק שהן מתלבשות ממש ברישא דאריך, ונשארו כח"ב דעתיק בסוד רישא דלא אתיידע, ועיין עוד לעיל (רמ"ז).

⁵⁹⁷ ספיראן (דפ"ו). מבשלים שנה עד כבר ע"ס כנ"ל, וחוזר ואומר נהר שבו כולהו כלילין (יהל אור).

⁵⁹⁸ ר"ל עד"א. וז"ש אילנא רבא כו' עד"א (יהל אור).

⁵⁹⁹ (ס"א ובחבורא קדמאה) (נוסף בדפ"ו).

⁶⁰⁰ צריכים א' את השני כדי להשלים א' את השני (יהל אור).

⁶⁰¹ היכל ז' (יהל אור).

⁶⁰² שנכללין בה כל השית סטרין דידה שהן שית היכלין (יהל אור).

⁶⁰³ דאתמליא מנהר די נגיד ונפיק (יהל אור).

הצדדים ונשלם הכל כראוי. מי שיודע הסודות הללו ועושה שלמות, זהו שמתדבק ברבונו ומבטל כל הגזרות הקשות, והוא מעטר את רבונו ומושך ברכות על העולם. וזהו אדם שנקרא צדיק עמוד העולם, ותפילתו לא חוזרת ריקם, וחלקו בעולם הבא, והוא בחשבון בני האמונה.

(ד) עי' דע"ה ח"ב פח ע"ב: **והענין** הוא כי הקשת הוא יסוד, והקשת הניתן בענן, הוא היחוד יסוד במלכות כמ"ש בפ' בראשית (יח סע"א ורע"ב). ויש לו לקשת ג' גוונים, חוור סומק ירוק, והם הגוונים דחג"ת שמאירין ביסוד, והוא ע"י טיפת הזווג היורד מהג' מוחין חב"ד, ואז נהיר היסוד בהג' גוונים דחג"ת ומתייחד בהמלכות, ומאיר אז המלכות ג"כ באותן הג' גוונים. והוא שכתוב (יחזקאל א כח) כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם (כי אז אתחזי רחמי, אבל בלא גשם הוא דינא, כמ"ש בפ' פנחס (רלא רע"א), כי הגשם הוא מורה על הורדת הטיפה הניתן מהיסוד להמלכות), הוא מראה דמות כבוד ה', כי אז היא מתלבשת בלבושי יקר דמלכו ומתחזי קמי מלכא בלבושין וקישוטין דגוונים נהירין, שהם הג' גוונים דקשת, ואז מתקיים (בראשית ט טז) וראיתיה לזכור ברית עולם וכמ"ש בפ' פנחס (רטו ע"א) בזוהר וברע"מ ע"ש. וכן אמרו בהקדמת תיקונים (ח ע"א) כמראה הקשת הקשת דא צדיק יסוד עלמא כו', כן מראה הנגה סביב דא שכינתא תתאה נקבה תסובב גבר, ע"ש בהגר"א.

אמנם כ"ז הוא רק בעת הזכות והרצון, אבל כשהוא להיפך רחמ"ל, אז סובב הערלה על היסוד וישנו בהערלה ג' קליפין זה על זה כגלדי בצלים, והוא סוד שלש שנים יהיה לכם ערלים (ויקרא יט כג), וכמ"ש בהקדמת תיקונים (יב ע"ב) קליפה דערלה דכסי על י' (שהוא עטרת הברית) אית לה תלת קליפי כגלדי בצלים דא על דא כו' ע"ש, ומתלבש הקשת באלין תלת קליפין ואתחזייה בהון ומתהפכין בו הג' גוונים הנ"ל, שהם חוור סומק ירוק, כולם מצד הרע, כי עומד אז ג"כ בג' גוונים הנ"ל. אבל כולם הם מצד המבייש והמתבייש, כי דרך המתבייש הוא שנעשה סומק ואח"כ חיזור דאזל סומקא ואתא חוורא (ב"מ נח ע"ב), וכשהוא בבושת זמן ארוך הוא ירוק.

ותחת הג' גוונים נהירין הנ"ל, שהם חוור מצד החסד דאברהם, סומק מצד הגבורה דיצחק, ירוק כחלמון ביצה שהוא כללות אדום ולבן, אשר מהרכבתם הוא הפאר והיופי, דודי צח ואדום (שיה"ש ה י), והוא ת"ת מדת יעקב. הנה תחת הג' גוונים נהירין הללו נעשה בו אותן הג' גוונים ג"כ כולם מצד הבושה, מסיבת התלבשות הקליפין שעליו, שהם נגעי צרעת לבנה אדמדם ירקרק, לבנה מצד ישמעאל דנפיק מאברהם, אדמדם מצד עשו דנפיק מיצחק, ירקרק מצד הערב רב שנתערבו בישראל, ובסיבתם נאמר (ירמיה ל ו) ונהפכו כל פנים לירקון, והם הג' קליפין: חוור סומק ירוק. ולכן נאמר לעתיד בישעיה (כט כב) לא עתה יבוש יעקב בגוון סומק וירוק, ולא עתה פניו יחורו בגוון חוור, כי כל החרפה והבושת הוא מצד הרע המעורב בהאדם. ולכן קודם החטא (בראשית ב כה) ויהיו שניהם ערומים ולא יתבוששו, ובעת החטא והפגם מתלבש הקשת ועומד בתלת גוונים דתלת קליפין הנ"ל, ואתחזייה בהון, ובגין דא אסור לאסתכלא בגוונים דקשת, וכמ"ש כ"ז בתיקון נ"ח (קז ע"ב) ובהגר"א שם ע"ש, וכן בתיקון ל"ז (פו ע"ב).

והענין בזה הוא, כי הנה אותן הג' גוונים הם ג"כ הג' גווני עינא, כי הנה יש בעין ג' גוונים, והם סומק אוכם ירוק וכמ"ש באד"ר (קלו ע"ב וקלז ע"א), ועיקר הראיה הוא מתוך האוכם וכמ"ש במדרש בהעלותך (פט"ו סי' ז). והוא הנקרא בת עין, כי סוד הראייה הנה היא יוצאת ממוחא עלאה, חכמתא עלאה, והוא משורש המ"ס, משורש הראשון שבו הנמשך בו מאוירא עלאה, אור דנפיק מאויר, והיא בעצמה היא חוורא דלעילא קדמאה, כמ"ש באד"ר (קלו ע"ב), והוא גוון ד' דעיינין, שהיא גוון חוור, כמ"ש באד"ר (רצג ע"ב) ארבע גוונים בעיינין חוור סומק אוכם ירוק ע"ש. ואותו החוור הוא האור הראשון שנגנז, ואי אפשר שיתגלה למטה אלא אחר שנצטמצם בצמצום אחר צמצום, ובהסתר אחר הסתר, ומשם נמשך תמצית הארה ממנו, והוא אור הראייה דהענינים. וכל צמצום הוא בחי' הסתר והעלם ומסך, והם מבחי' הגבורות ודינין, והם הג' גוונים שבעין: סומק ירוק אוכם, שבהם מתלבש אור הראייה דהמוח ומתגלה על ידיהם. והעיקר ע"י האוכם שהוא השחור שבעין, כי בו נעשה האפשרות להתגלה כח הראייה על ידו, משום שהוא הצמצום היותר אחרון והיותר חזק. ונשלם בו להוציא התמצית הארה דכח הראייה שבמוח על ידו, ולהשתמש בו בכל הראייה הראוי להאדם. ולכן נקרא הוא בת עין, כי אין אשה אלא ליופי (כתובות נט ע"ב), והיא בת מלך פנימאה (תהלים מה יד), בתו של המוח, אבא יסד ברתא (זהר פנחס רנו ע"ב), אשר על ידה הוא כל הפאר והיופי התלוי בראייה. ונקרא אישון ע"ש השחרות

Commented [YL83]:
אם אפשר לחתוך קצת? לא
נ"ל.

שבה, כי השחרות היותר גדול הוא מכונה בשם אישון, וכמ"ש (משלי ז ט) באישון לילה ואפלה, וכן שם (כ כ) באישון חושך, ולכן נקראת אישון בת עין וכמ"ש (תהלים יז ח) שמרני כאישון בת עין.

והנה אותן הג' גוונין שבעינין הם ענין אחד עם ג' גוונין שבקשת, והגם כי בקשת הוא חיוור ובעינין הוא אוכם והם הפכים זה לזה מקצה לקצה, אך כבר אמרנו שעיקר אור הראייה שהוא מהשחור שבעין הוא ג"כ רק מהחורא דלעילא קדמאה, אלא שאותו אור החורא אין לו תפיסה למטה, כי הוא מאור שנגנז כנ"ל ואי אפשר להיות לו גילוי למטה כלל, ורק ע"י השחור שבעין, שהוא גוון אוכם והוא הפכו, נעשה בו האפשרות להוציא על ידו תמצית הארה ממנו. והוא כל אור הראייה שמשתמשים בו בני אדם וכנ"ל, והרי הוה כל אור הראייה רק גוון חוור מעיקרו אלא שמתלבש באוכם ועל ידו מתגלה. אבל עיקרו הוא רק משורש הגוון חוור עצמו, והרי הוה היטיב הג' גוונין שבעין ענין אחד עם הג' גוונין שבקשת ומקרה אחד לשניהם, כי בעת הזכות והרצון הנה נהרין הג' גוונין דעיינין באור קודש הקדשים שהוא באור המוחין, ונכללים כולם באור שורשם העליון שהוא בגוון חוור, וזהו סוד הכתוב (שיה"ש ה יש) עיניו כיונים על אפיקי מים ורוחצות בחלב. ומ"ש על אפיקי מים, כי הם ממבועין דנפקין ממוחין. ומ"ש רוחצות בחלב, הוא כלילותם בהחורא דלעילא.

והנה נודע הוא שסוד הזווג הוא תלוי בהענינים וכמ"ש (שם ו ה) הסבי עיניך מנגדי, דאינון מוקדין לי בשלהובי רחימותא וכמ"ש בפ' קדושים (פד ע"א). והוא ג"כ סוד הכתוב (בראשית ט טז) וראיתיה לזכור ברית עולם, כי ע"י הגוונין נהירין דעיינין נעשה הגוונין נהירין דהקשת, ומתקיים (שם ט יג) את קשתי נתתי בענן, שהוא סוד היחוד כנ"ל מדברי התיקונים (תי' יח לה ע"א) שאמר ומיד דיהא הקשת נהיר בגוונין נהירין, מיד וראיתיה לזכור ברית עולם, וכנ"ל כ"ז. אמנם בעת הקלקול והפגם רח"ל, הנה נסתם ונעלם הגוון חוור שבעין לגמרי, ואינו מאיר הוא בהג' גוונין שבעינין כלל, ואז עומדין הג' גוונין שהם סומק אוכם ירוק כולם בבחי' גבורות ודינין, וכמ"ש באד"ר (קלו קלז) ובאדר"ז (רצג ע"ב) ע"ש. ובהתפשטותם למטה, נאחזים בהם החיצונים רח"ל (ע' הגר"א בספד"צ פרק ב ד"ה כד אתגליין כא ע"ד ד"ה חד רגשא, ובפ"ד ד"ה ויראו בני האלהים לא ע"א ד"ה והענין כי ע' כל הענין שם ושם) ומתלבשין הג' גוונין דעיינין ג"כ בהג' קליפין הנ"ל, ונעשה בהם כמו בהג' גוונין דקשת, וכמו שמבואר בתיקונים (תיקון לז פו ע"ב) ע"ש.

ולכן הוא האיסור חמור מאד מאד להסתכל בקשת כל זמן שהקליפין נאחזין בהגוונין דעיינין ובהגוונין דקשת, כי הראייה שלמטה גורם למעלה ג"כ, והזיווג תלוי בראייה כנז'. ובעת אחיזת הקליפות והחיצונים, אסור לגרום זווג למעלה ח"ו וח"ו, כי הוא בסוד (שבת קמו רע"א) בא נחש על חוה, ובסוד (משלי ל כג) ושפחה כי תירש גבירתה רחמ"ל, ע' דברינו בשער עקודים פרק ב' בדרוש עץ הדעת סי' ה', עש"מ. ולכן משה רבינו ע"ה בעת מראה הסנה שנתגלה אליו השכינה הקדושה בלבת אש מתוך הסנה (שמות ג ב), שרמז לו בזה שהיא מתלבש בתוך הקליפה וכמ"ש בזוה"ק (יתרו טט ע"ב), והוא ע"י גלות מצרים וע"ש (תהלים צא טו) עמו אנכי בצרה. וכן היה משה רבינו ע"ה ג"כ אז, כי על זה נאמר אליו (יהושע ה טו) של נעלך מעל רגלך, וכמ"ש בתיקונים (תי' נח דף קז ע"ב) ובדברי הרב בשער קליפת נוגה (פרק ב וריש פרק ה), ולכן אז תיכף (שמות ג ו) ויסתר משה פניו כי ירא מהביט אל האלהים, והיה אסור לו אז להסתכל בשכינה, כי הסתכלות של מטה גורם הסתכלות למעלה, והוא סיבת היחוד, כי הסתכלות גורם יחוד. וכאשר הגוונין דעיינין הם מלובש בקליפין, וכן הגוונין דקשת הרי נעשה היחוד בצירוף הקליפין רחמ"ל, והרי הוא מכניס צלם בהיכל, ועליו נאמר (במדבר יט יג) את משכן ה' טימא, ע' זוה"ק (בראשית נג ע"א) ופ' ויקהל (קצה רע"ב ורג ע"ב) ופ' אחרי (עד ע"א עט ע"א) ופ' בלק (קצו ע"א). אבל אח"כ כאשר נתפשטה השכינה הקדושה מכל הלבושין נוכראין שבה, ונתקנו כל הגוונין דעיינין ודקשת, כלהו גוונין נהירין, וכן נודרך משה רבינו ע"ה עד שזכה לקרני הוד (שמות לד כט), הנה נאמר עליו אז (במדבר יב ח) ותמונת ה' יביט. וכן היה מראה כבוד ה' כאשר אוכלת בראש ההר לעיני בני ישראל כמ"ש בסוף משפטים (כד יז), וכן בפ' שלח (יד יד) כי עין בעין נראה אתה ה', כי אז היה נעשה ע"י ההסתכלות תיקון גדול למעלה, ובסוד (בראשית ט טז) וראיתיה כנ"ל. והוא ע"ד שכתבו בסוד הכתוב (שמות כג יז) שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך, שהוא כדי לגרום זווג עליון, כי הבית המקדש שהוא היכל ה', מלכות אדני, והוא (משלי יח י) מגדול עוז שם ה', וע"י התראות כל זכורך יתקיים סוף הפסוק (שם) בו ירוץ צדיק ונשגב שהוא

יחוד עליון, וכמ"ש הרב הקדוש מוהר"ר יהודה בן חנון ז"ל בספר עץ החיים מצוה רכ"ח, וכן הוא מורה לשון הזוה"ק (בפ' תצוה קפג ע"א) שאמרו שם יראה כל זכורך דכורין ולא נשין, בגין דרזא דברית בדכורא איהו כו' ע"ש. והרי לנו מזה ג"כ כי ההתראות והסתכלות בקודש בעת הראוי וממי שראוי לזה הוא גורם תיקון גדול למעלה ביחוד העליון, וזהו שנאמר במשה רבינו ע"ה (במדבר יב ח) ותמונת ה' יביט, כי היה מתקן בזה תמיד היחוד למעלה, משא"כ כשהוא להיפך ח"ו וכנז'.

וזהו עומק סוד כל אלו שפגמו בענין זה, והם הבל ונדב ואביהוא, כי בהבל אמרו בתיקונים (תיקון סט דף קיח ע"א) בההוא יום הציץ ומת, והוא בעת שהקריב קרבנו ירדה אש מן השמים ולחכה מנחתו כמ"ש רש"י בפ"י התורה (בראשית ד ד), וכן הוא ג"כ בפסיקתא זוטרתא שם, והיה לו אז גילויי שכינה והציץ. ונודע הוא משיטת הזוה"ק כי קין והבל נולדו אחר החטא, ולא היה גם הבל מתוקן בשלימות כלל כמ"ש בפ' בראשית (לו ע"ב) ובכ"מ, והיה גם הבל מסטרא דעץ הדעת טו"ר, ולא היה לו להסתכל בשכינה כלל וכנז', ולכן כאשר הציץ עשה בזה פגם גדול ולכן נהרג, וכמ"ש בתיקונים (ת"י סט דף קיח ע"א). ואמר שם בתיקונים עוד כי עובדא דאבוה הוה ביה, וע"ש עוד (מדף קכח ע"ב עד קל"ג ב') בארוכה, והוא כי הנה נכנס ג"כ בכל הנסיון כמו אדם, והרי היה לו במכל שכן לְזַהַר מאד מלהסתכל אז בשכינה, ולכן כאשר לא נזהר והציץ הנה קבל עונשיה באותו יום ונהרג.

וכן היה ג"כ אותו ענין בנדב ואביהוא, כי הם נכנסו ג"כ בהנסיון הנז' כנ"ל ענף כ"א סי' א', ועכ"ז הציצו הם ג"כ וזנו עיניהם מן השכינה כמ"ש במדרש (ויק"ר פ"כ סי' י), וכן הוא בענינינו בענין הד' שנכנסו לפרדס, מ"ש בן עזאי הציץ, בן זומא הציץ, הנה סוד עומק הכוונה הוא ג"כ ע"פ הנז'. וע' בדברי האריז"ל בזה (בספר הליקוטים) בפסוק (שמות ג ב) וירא מלאך ה' אליו בלבת אש, ע"ש ודי בזה והבין כל זה מאד.

(ה) ע"י הקדו"ש מג ע"א: [ח] אמנם גודל הענין מי שזכה ליכנס בהיכל הקודש פנימה, וחננו ה' בדעה בינה והשכל בכל כוונות האריז"ל, ואפשר לו לכוון בכוונות השמות הקודש הראוים לכל ברכה ותפילה ולייחדם בהיחוד הראוי כמו שיתבאר, הנה גדלה מעלתו למאד מאד. והוא בכלל מאמרם ז"ל בפסיקתא רבתי (סוף פיסקא כ"ב) וכן בשוחר טוב (סוף מזמור צ"א) ר' יהושע בן לוי בשם ר' פנחס בן יאיר מפני מה ישראל מתפללים ואינן נענים, מפני שאינם יודעים בסוד שם המפורש כו', שנאמר כי ידע שמי יקראנו ואענהו. וכוונתם הוא על כל השמות כולם, שהם שרשי הכחות דכל ההנהגה כולה, והם כולם גילויי ית"ש אשר מתגלה בהם בפעולת כל המעשים ובכל תהלוכות הנהגתו ית"ש. והם כל השמות כולם וכמ"ש (שמות רבה פ"ג פ"ו) לפי מעשי אני נקרא, והם תלויים כולם בשם המפורש, שהוא שורש כולם⁶⁰⁴.

וזהו עיקר הענין דכל הכוונות והיחודים, לדעת על כל שם איך שהוא יוצא מהשם הוי"ה ב"ה, ולייחדם כולם בהעשר אותיות דהשם מ"ה שהוא השם המפורש כנ"ל בדברינו, וכמ"ש הגר"א בתיקונים תיקון ס"ו קי"ג ע"ב בד"ה אבל⁶⁰⁵ ובד"ה ואמר⁶⁰⁶, ע"ש ותמצא. וע' עוד בזה בדבריו בסוף תיקון נ"ז⁶⁰⁷, ובסוף תיקון נ"ה⁶⁰⁸. וזהו שאמרו רז"ל דלכך מתפללים ואינם נענים – מאיר התיקון –

⁶⁰⁴ ע"י לעיל הערה. **Error! Bookmark not defined.**
⁶⁰⁵ וז"ל, אבל אינן דידעין כו' - ר"ל לכוין כוונות ויחודים אותן היודעים הכוונות על בוריין כל שם האיך יוצא משם הוי"ה דעליו הם מיוסדים כל השמות. דשמות הן בשכינה והוי"ה בקב"ה כמ"ל סוף תכ"ה וז"ש יכלין לנחתא חילא מתמן לגבי שכינתא כו' בכל מצוה ומצוה כוונה המיוחדת ומקובלת לכל מצוה כוונה אחרת בקבלה וז"ש בכל פקודא ופקודא כו' למינו כו' וההויות משונות בנקודות וכמ"ש והכל בכוונות דהוא עץ החיים כמ"ל ק' א' דתורה ומצות הוא עץ החיים גם לרבות כו' ובעץ החיים אין רע לאפוקי שמושים לצרכי האדם בע"ה טו"ר כנ"ל.
⁶⁰⁶ ואמר זכאה איהו מאן דסליק כו' - דיחוד הוי"ה בשמות צריך ליחדא בשמא מפרש דעשר אתון וז"ש מעשר אמירן במחשבתא, דזהו שם המחשבה ושם נקרא אחד א"ח ט' ד' עשירית כידוע ולכן צריך להיות במחשבה אחת בכוונות ויחודים ח"ו שלא תפול שום מחשבה וז"ש ובהוא זמנא כו'.

⁶⁰⁷ קה ע"ד ד"ה דאשתכח וז"ל, הוי"ה הוא נשמתא ונוק' הוא גופא כמ"ל ס"ג ב' ומסט' דגופא ועמש"ש ולכן כל השמהן הן בגופא דכל אבר ואבר וגיד ועורק ודופק ועצם וכל שרטוט וקו וציר הכל שם אחר והוי"ה הוא אחד בנשמתא ולכן אין רשאי להשתמש בשמא בלא הוי"ה כנ"ל ס"ת נ"ה דהיא א' אלא דנשתנה לפי האבר דמתפשט ביה והוא הנקוד ובעצמו אין שינוי וכ"ה שם הוי"ה בכל העולמות כולהו שהן אדם א' בכללו וז"ש ובג"ד אית לב"נ כו' ולכן כל המצות כולן רמיזין

מפני שאינם יודעים סוד שם המפורש, ור"ל שאינם יודעים איך שכל השמות כולם יוצאים ונמשכים ממנו, ולייחד את כולם במקורן.

אבל מי שזכה לכל זה אין קץ למתן שכרו, וכמ"ש בזוה"ק (פ' חקת קפג ע"ב וקפ"ד ע"א) מהכא אוליפנא כל מאן דבעי לאתערא מלין דלעילא בין בעובדא בין במלה, אי ההוא עובדא או ההוא מלה לא אתעביד כדקא יאות, לא אתער מדי. כל בני עלמין אזלין לבי כנישתא לאתערא מלה דלעילא, אבל זעירין אינון דידעין לאתערא כו', זכאין אינון צדיקייא דידעי למקרי למאריהון כדקא יאות כו'. תא חזי כל מאן דידע לסדרא עובדא כדקא יאות ולסדרא מלין כדקא יאות הא ודאי מתערי לקב"ה לאמשכא מלין עלאין דמתכשרן, ואי לא לא אתכשר לגבייהו. אי הכי כל עלמא ידעי לסדרא עובדא ולסדרא מלין, מאי חשיבו דלהון צדיקייא דידעי עקרא דמלה ועובדא וידעי לכוונא לבא ורעותא יתיר מאלין אחרנין דלא ידעי כל כך. אלא אלן דלא ידעי עקרא דעובדא כולי האי אלא סדורא בעלמא ולא יתיר משכין עלייהו משיכו דבתר כתפוי דקב"ה דלא טס באוירא דשגיתו אקרי (ר"ל שהוא רק הארה ושפע אשר בבחי' הסתר פנים, ולא נתגלה ולא נראה השפע שהוא נמשך ומשוטט באויר, ר"ל בהארת השגחתו ית"ש, כי היא רק בהסתר פנים לבד). ואלין דידעי ומכווני לבא ורעותא מפקי ברכאן מאתר דמחשבה (שהוא מעומק ורצון ופנימיות הלב והוא מסוד חכמה אבא ראשית האצילות), ונפקי בכל גזעין ושרשין באורח מישור כדקא יאות, עד דמתברכן עלאין ותתאין ושמא קדישא עלאה מתברך על ידיהון, זכאה חולקהון דהא קב"ה קריב לגביהון וזמין לקבליהון בשעתא דקארוך ליה, הוא זמין לון, בשעתא דאינון בעאקו, הוא לגבייהו הוא אוקיר לון בעלמא דין ובעלמא דאתי, הה"ד כי בי חשק ואפלטוהו אשגבהו כי ידע שמי עכ"ל⁶⁰⁹. וכן הוא עוד בכ"מ בזוה"ק רבו מלספר⁶¹⁰.

והענין בביאור הוא, כי הרי נודע שעיקר כל התורה והמצוה הוא אינו תורת האדם התחתון בלבד כמו שחשבו החוקרים, אלא היא ניתן להאדם להיות בונה בשמים עליותיו, ומגיעים למעלה למעלה גם בגבהי מרומים עד רום חביון עונו ית"ש, שהוא גם בכל הנאצלים כולם. והיינו כי המאציל עליון ית"ש כאשר האציל את כל האצילות, הנה האציל אותה ע"פ סדר תהלוכות כל המציאות העולמות ב"ע כמו שאמרנו בכמה מקומות לעיל. והנה ישנם באצילות כל הכחות כולם דכל העולמות ב"ע, ותיקוניה המתחדשים בכל עת. הן מה שנוגע למציאותם גופה, כי הרי נולדים ומתחדשים מציאותיות חדשים תמיד בכל חלקי הדצח"מ שבהבי"ע בכל עת ובכל רגע. והן בכל מקריהם שעוברים ומתחלפים על כל א' מקריים חדשים תמיד, הנה כולם יסודתם בקודש שהוא בעולם האצילות, כי שם הוא כל הכחות כולם אשר לזה, והם מתגלים שם תמיד

– מאיר התיקון –

בהו"ה ואמר אלא בעלת העלות כו' ר"ל א"ס והוא בכתר שמשם הכל א' דהוא א' אבל הכל בא"ס, עכ"ל.

⁶⁰⁸ קב ע"ד ד"ה דרכי וז"ל, הו"ה הוא בעד"א והשם הוא בנוק' וז"ש כגון דכורא כו' וכ"ה במלאכים דהו"ה הוא במט"ט דשמו כשם רבו והשמות במלאכים דתחות יד'ה ואינון דשכינת' כמש"ו וכגוונא דא כו' ואין רשות להשתמש בשמות כי אם בכוונת הו"ה מקורו שהוא ח"ו קצוץ חטא אדה"ר.

⁶⁰⁹ תרגום: מכאן למדנו שכל מי שרוצה לעורר דברים של מעלה בין במעשה בין בדיבור, אם אותו המעשה או הדיבור ההיא לא נעשו כראוי, לא מתעורר כלום. כל בני העולם הולכים לבית הכנסת לעורר דבר של מעלה, אבל מעטים הם היודעים לעורר כו', אשרי צדיקים אלו שיודעים לקרא לאדוניהם כראוי כו'. בא וראה, כל מי שיודע לסדר המעשה כראוי ולסדר מילים כראוי זה ודאי מעורר להקב"ה להמשיך דברים עליונים הצבעי@ם, ואם לא אין הדבר הגון אצלם. אם כן, הרי כל העולם יודע לסדר את המעשים ולסדר את הדיבורים, מהי חשיבותם של הצדיקים? שיודעים מהו עיקר הדיבור והמעשה, ויודעים לכוון את הלב והרצון יותר מאותם האחרים שאינם יודעים כל כך. ואלה שאינם יודעים את עיקר המעשה עד כדי כך אלא סדר בעלמא ולא יותר, מושכים עליהם משיכה שמאחורי כתפיו של הקב"ה שלא טס באויר ונקרא השגחה (עי' ביאורו של רבינו בפנים החיבור). ואלה שיודעים ומכוונים את הלב והרצון מוציאים ברכות ממקום המחשבה, ויוצאים בכל הגזעים והשרשים באורח מישור כראוי עד שמתברכים עליונים ותחתונים, והשם הקדוש העליון מתברך על ידיהם. אשרי חלקם, שכן הקב"ה קרוב אליהם ומזומן להם בשעה שקוראים לו, הוא מוכן להם בשעה שהם בצרה, הוא אצלם, הוא מכבד אותם בעולם הזה ובעולם הבא והוא שנאמר "כי בי חשק ואפלטוהו אשגבהו כי ידע שמי".

⁶¹⁰ הגהה מכ"י המחבר: עיין פ' ויקהל ר"א א' ב', ושם ר"ב ע"א ורע"ב, ושם ר"י ע"ב, ופקודי רס"ב ב', במדבר ק"כ, ובא"ז רצ"ד ב', ופקודי ר"פ רע"א.

ונמשכים משם ויוצאים מן הכח אל הפועל, שהוא בעולמות ב"ע מאת המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, שהוא המאציל עליון א"ס ית"ש המתייחד באצילות ומתגלה שם בפעולתו והנהגתו.

(ו) ע"י (&) וב' כרסיין⁶¹¹ אינון (ירמיה יז יב) כסא כבוד⁶¹² מרום מראשון⁶¹³ ואינון לבא ופומא ל"ב⁶¹⁴ (שמות יז טז) ויאמר כי יד על כס י"ה מלחמה ליי' בעמלק⁶¹⁵ [כבוד סמא"ל פומא⁶¹⁶ דכסא כס י"ה⁶¹⁷] ובנה"ר כבד סמא"ל פומא דכס"ה ה"ס י"הו (בנהר סמא"ל פומא בכס"ה כס"ה) הה"ד (תהלים פא יד) תקעו בחדש שופר (בכסה ליום חגנו)⁶¹⁸ מאי שופר קנה⁶¹⁹ ו' קול⁶²⁰ דסליק מן הקנה לגבי פומא דתמן ה' בה' מיני⁶²¹ תקונין דדבורא דאינון⁶²² שפון [ושינים] (שנים) וחיך:

תרגום: ושני כסאות הם, כסא כבוד מרום מראשון, והם הלב והפה, ל"ב ויאמר כי יד על כס י"ה מלחמה לה' בעמלק, כבד סמא"ל, פה הכס"ה, כס ה', זהו שנאמר תקעו בחדש שופר וגו', מהו שופר, קנה, ו', קול שעולה מן הקנה אל הפה, ששם ה', בחמשה מיני תקוני דבור, שהם השפתיים ושיניים וחיך.

(ז) ע"י זהר ח"א נה ע"ב: זה ספר (בראשית ה א) ספר ודאי והא אוקימנא דכד הוה אדם בגנתא דעדן נחית ליה קב"ה ספרא על ידא דרזיאל⁶²³ מלאכא קדישא ממנא על רזי עלאין קדישין⁶²⁴ וביה גליפין גלופי עלאין⁶²⁵ וחכמה קדישא ושבעין ותריין זיני דחכמתא⁶²⁶ הוו מתפרשן מניה לשית מאה ושבעין⁶²⁷ גליפין דרזי עלאי באמצעיתא דספרא⁶²⁸ גליפא דחכמתא⁶²⁹ למנדע

– מאיר התיקון –

⁶¹¹ והן בינה ומלכות, וכן בעולמות בריאה ועשייה, באדם לבא ופומא כמו שמפרש והולך. ועמודא דאמצעיתא (בספירות) ומט"ט (בעולמות) וקנה (באדם), הן שש מעלות לכסא. והכל כסא א' דכסא תחתון הוא שרפרף לכסא הדום רגליו כמ"ש (חגיגה יד ע"א) א' לכסא וכו' [כתוב אחד אומר כרסיה שביבין דינור וכתוב אחד אומר עד די כרסון רמיו ועתיק יומין יתיב, לא קשיא אחד לו ואחד לדוד וכו' אחד לכסא ואחד לשרפרף כסא לישיב עליו שרפרף להדום רגליו שנאמר השמים כסאי והארץ הדום רגלין] (יהל אור).

⁶¹² כסא כבוד הוא כסא התחתון ששם כבוד ה' (יהל אור). ע"י תיקו"ז י ע"א, וע"י לקמן רפג ע"א.

⁶¹³ הוא כסא עליון בגבהי מרומים כידוע [תפילת עלינו לשבח] (יהל אור).

⁶¹⁴ כס י"ה (נוסף בגר"א).

⁶¹⁵ ר"ל דכסא ראשון שהוא ל"ב נק' כס י"ה, דבינה נק' י"ה (ע"י אד"ז רצ ע"א), והוא לב שיש לו תמיד מלחמה עם עמלק שהוא הכבד, שהכבד מייגעו בתאוות המאכל כמ"ש במדרש הנעלם (ח"א קלח ע"ב) ע"פ ויאמר עשו אל יעקב הלעיטני כו'. והוא ר"ת ל'ה' ב'עמלק, והנצחון ע"י התפילין שמניח על היד כנגד הלב כמ"ש (ברכות יג ע"ב) צריכה שתהא שימה נגד הלב, וזהו כי יד על כס י"ה, אז מלחמה לה' שהוא תפילין, כמ"ש וראו כו' כי שם ה' כו' (יהל אור). נמחק בדפ"א.

⁶¹⁶ נמחק בדפ"א.

⁶¹⁷ "דכס"ה כ"ס י"ה" נמחק בגר"א ובמקומו איתא "כסא". דשניהם נק' כס ובינה נק' י"ה כנ"ל, ומלכות נקראת כסא כס אדנ"י (יהל אור).

⁶¹⁸ וגו' (דפ"ו). שהוא מלכות כמ"ש (ביצה טז ע"א) שהחדש מתכסה בו שאיכסי סיהרא מלכות (יהל אור).

⁶¹⁹ הן שש מעלות הנ"ל (הערה 611) (יהל אור).

⁶²⁰ ר"ל שהקול הוא ו' דסליק מקנה דשם ו' עזקאן כנ"ל, ודבור ה' בה' תיקוני דפומא כמו שמפרש והולך (יהל אור).

⁶²¹ לא חשיב לשון וגרון רק הפה לבד (יהל אור).

⁶²² ע"י ס"י (פ"ב מ"ג).

⁶²³ הוא ראש היכל הרצון, וספר רזיאל היינו מידת התפארת שהיא המספר מאיר סוד היכל הרצון או ספר ספירת התורה שמספר רזיאל דהיינו תורה שבכתב (אור יקר), ראש היכל לבנת הספיר (רח"ו).

⁶²⁴ מלאכים אלו הם טפלים לנשמות בני אדם, ושניהם מהזיווג העליון. אמנם יש נשמות וכן מלאכים הבאים מהזיווג התחתון (ביאורים ח"ב ע"ב).

⁶²⁵ מסיפורי המדרגות ההם העליונות וסוד החכמה העליונה שהיא נקראת קדישא לאפוקי חכמה תתאה דלא אתקרי קדישא (אור יקר).

⁶²⁶ סוד התפשטות החכמה עד סוד ז' ספירות וחכמה ובינה על גביהן דהיינו ע"ב זייני חכמתא (אור יקר).

⁶²⁷ נגד אדנ"י במילואו [אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד] שעולה תרע"א שהוא תר"ע עם הכולל (מ"מ).

אלף וחמש מאה מפתחן⁶³⁰ דלא אתמסרן לעלאי קדישי וכלהו אסתימו ביה בספרא עד דמטא [ליה לאדם כיון דמטא] לגבי דאדם⁶³¹ אמניה (ו)הו מתכנשי מלאכי עלאי למנדע ולמשמע והו אמרי (תהלים נו ו) רומה על השמים אלהים⁶³² על כל הארץ כבודך:

בה שעתא אתרמיז לגביה הדרניאל⁶³³ מלאכא קדישא ואמר ליה אדם אדם הוי גניז יקרא דמארך דלא אתייהיב רשותא לעלאי למנדע ביקרא דמרך בר אנת והוה [עמיה] טמיר וגניז ההוא ספרא עד דנפק אדם מגנתא דערך [דהא בקדמיתא הוה מעיין ביה] ומשתמש כל יומא (בגניזא) [בגניזא] דמריה ואתגליין ליה רזין עלאין מה דלא ידעו שמשי עלאין:

כיון דחטא ועבר על פקודא דמאריה פרח ההוא ספרא מניה והוה אדם טפח על רישוי ובכי ועאל במי גיחון עד קדליה ומיא עבדין גופיה חלדין חלדין ואשתני זיויה בשעתא ההיא רמז קב"ה ולרפאל⁶³⁴ ואתיב ליה ההוא ספרא וביה הוה משתדל אדם ואנח ליה לשת בריה וכן לכל אינון תולדות עד דמטא לאברהם וביה הוה ידע לאסתכלא ביקרא דמאריה והא אתמר וכן לחנוך⁶³⁵ אתייהב ליה ספרא ואסתכל מניה ביקרא עלאה:

תרגום: "זה ספר", ספר ודאי, והרי בארנו, כשהיה אדם בגן עדן, הוריד לו הקדוש ברוך הוא ספר על ידי המלאך רזיאל הקדוש הממונה על הסודות העליונים הקדושים, ובו חקוקים חקיקות עליונות וחכמה קדושה, ושבעים ושנים מיני חכמה היו מתפרשים ממנו לשש מאות ושבעים חקיקות של סודות עליונים. באמצע הספר חקיקת החכמה לדעת אלף וחמש מאות מפתחות שלא נמסרו לעליונים קדושים, וכולם סתומים בספר, עד שהגיע (לו לאדם, כיון שהגיע) אצל אדם, (ממנו) היו מתכנסים מלאכים עליונים לדעת ולשמוע, והיו אומרים "רומה על השמים אלהים על כל הארץ כבודך".

באותה שעה נרמז אליו להדרניאל"ל המלאך הקדוש, ואמר לו, אדם, אדם, תגנוז את כבוד רבונך, שלא נתנה רשות לעליונים לדעת בכבוד רבונך, פרט לך. והיה הספר ההוא שמור וגנוז עמו עד שיצא אדם מגן עדן. שהרי בתחילה היה מעיין בו ומשתמש כל יום בגנוזי רבונך, והתגלו לו סודות עליונים מה שלא ידעו שמשים עליונים.

כיון שחטא ועבר על מצות רבונך, פרח ממנו אותו הספר, והיה אדם טופח על ראשו ובוכה, ונכנס במי גיחון עד צוארו, והמים עושים את גופו נקבים נקבים, והשתנה זיוו. באותה שעה רמז הקדוש ברוך הוא לרפאל והשיב לו אותו הספר, ובו היה אדם עוסק והניחו לשת בנו, וכן לכל אותם צאצאים, עד שהגיע לאברהם, ובו היה יודע להסתכל בכבוד רבונך, והרי נאמר. וכן לחנוך נתן לו הספר והסתכל ממנו בכבוד העליון.

ועי' תז"ח ה ע"ד: בספר רזיאל בשיעור קומה דאיהו הוה ספרא דאדם קדמאה.

עי' הקדמת עמק המלך: גם אדם הראשון נתחכם מאוד מספר רזיאל שנתן לו המלאך בציווי הקב"ה ששמע בכייתו, ועל ידו נתחכם מאוד, וספר רזיאל זה, הוא שנזכר בספר הזוהר בכמה מקומות, כי בכל מקום שמזכיר מורנו ורבנו הרשב"י עליו השלום, ספרא דאדם קדמאה⁶³⁶,

– מאיר התיקון –

⁶²⁸ דהיינו סוד המלכות שהיא מתמצעת בין ששה קצוות שלשה מצד זה ושלשה מצד זה (אור יקר).

⁶²⁹ שהמלכות חקיקת החכמה (אור יקר).

⁶³⁰ נגד ט"ו חסדים כנודע (מ"מ). ידוע שסוד המפתחאן הוא בשם הוי"ה כמ"ש בפרשת תרומה וכל אות של הוי"ה יש לו אורות ומפתחות כמנין אות ההוא ונכללים זה בזה שה' ראשונה יש לה חמשים מפתחות שנפתחים חמשים שערים בה כמנין י' פעמים ה', וכשנכללים בו' הוא ש' מפתחות אות דקשוט דאבהן וכשנכללין בה' אחרונה הוא אלף ות"ק ולכן ביסוד הנער מט"ט אלף ות"ק מפתחאן שהוא משמש לה' אחרונה (יהל אור).

⁶³¹ עי' פת"ש נתיב פרצוף ז"א פתח לט שהם סוד כלל האותיות עם מנצפ"ך.

⁶³² עם היות שאתה מתעלם על השמים על התפארת עכ"ז על כל הארץ כבודך שמתגלה סודך בתחתונים (אור יקר).

⁶³³ הוא בהיכל השני, היכל עצם השמים ונקרא הדרניאל שמעלים ומסתרי הדרו של אל לכך הגזים עליו שיעלים ויסתיר הדר עליון (אור יקר).

⁶³⁴ היא המדרגה הרביעית מד' מדרגות שבהיכל הרצון לרפאות נגעו להשיב הספר עצמו כדפירשנו (אור יקר).

⁶³⁵ לחנוך לא זכה אל הספר מפני שהיה בסוד נער אינו באצילות לכך אתייהב ליה ספר אחר דהיינו סוד ספרא דחנוך נער מטטרון ומתוכו נקשר בו ונעשה מרכבה אליו (אור יקר). עי' לעיל לו ע"ב (לש"ו).

⁶³⁶ ח"א עב ע"ב, ח"ב ע ע"א, ח"ב ערה ע"ב, ז"ח לו ע"ב.

כוונתו על הספר הקדוש הזה. אבל בעונותינו הרבים אינו בנמצא בשלימות אתנו, ועיקר חסר מן הספר, ואינו בנמצא בדורינו זה, כי אם מעט הקט הזה אשר הוא אתי:
 ועיי"ש (ש"ה פל"ב): חנוך כשבא בעולם הזה הגשמי, נכנס בגוף ונפש לגן עדן ואכל מעץ החיים, ומצא בתוך האילן ספר רזיאל ולקחו ועיין בו, וממנו חבר ספר אחד הנקרא ספרא דחנוך. והיינו דכתיב, "ויתהלך חנוך את האלהים" (בראשית ה כב), כלומר שהלך בגן עדן וחזר בעולם הזה וכו'.

(ח) עי' בהגר"א בספד"צ יז ע"ד: מהימנותא - כמ"ש בא"ר (דף קל ע"ב) דיקנא כו' מהימנותא דמהימנותא דכלא⁶³⁷ ושם (דף קלא ע"א) דיקנא יקרא מהימנא שלימא⁶³⁸ כו', וענין מהימנותא כמו אמונת ישראל⁶³⁹ שבה משיגין את א"ס, ולכן זו"נ נקראין בכל מקום מהימנותא⁶⁴⁰, וכן כל האצילות בכללו שהן גילוי, ודיקנא הוא ראשית הגילוי, לבושיין דיקר כנ"ל (יז ע"א ד"ה לבושיין), לכן נקרא מהימנותא כו'⁶⁴¹.

– מאיר התיקון –

⁶³⁷ כי מה"ג ת"ד הנה משם הוא כל הנסים הנגלים אשר הם העדות והאמונה על כל התורה כולה, וכמ"ש הרמב"ן סוף פרשת בא, ולכן נקראים ה"ג ת"ד מהימנותא, ומשום שגם הניסים נסתרים הם ג"כ עדות ואמונה, אלא שהנגלים הם מפרסמים ביותר, ומביאים האמונה גם בלב הרשעים, לכן נקראים ה"ג ת"ד מהימנותא דמהימנותא, וכן מהימנא שלימא, ועד"ז נקרא המלכות דאצילות בשם אמונת ישראל, משום שהיא פתח השער להאור דא"ס המתיחס באצילות, אשר משם הוא הנסים הנגלים כנז', ובה נאחזים כל ישראל שהיא שורש נשמתם כנודע (לש"ו). והנה אמרו שה"ג ת"ד דאריך אנפין הוא שורש כל הנסים הנגלים קשה, שכן אין שורש הניסים אלא ז"א בלבד (וכמ"ש ה"ב ע"ב בפירושו, שכל מה שנתגלה בעולם הזה, אפילו קריעת ים סוף אינה אלא בחינת ז"א בהתלבשות א"א בו) וצ"ע [אמנם עי' בדע"ה ח"ב קנ ע"ב שלומד שכל הנהגתם של כלל ישראל במדבר היה בבחי' א"א].

ולענין מש"כ הלש"ו בהמשך דבריו "אשר הם העדות והאמונה על כל התורה כולה" וכמ"ש הרמב"ן סוף פרשת בא ולכן נקראים ה"ג ת"ד מהימנותא" – צ"ע אם כוונתו לרמוז שכוונת הרמב"ן שגילוי הת"ד הוא שורש האמונה התלוי בהתגלות הנסים, ולכאורה כוונתו ליצי"מ. אמנם עי' לקמן לה ע"ב ד"ה וכן נגדן, שם איתא דיצי"מ תלוי בבינה ולא בדיקנא, ושלימות תיקון הדיקנא תלוי בקר"ס דווקא, וצ"ע].

עי' פת"ש א"א לה וז"ל, הדיקנא הוא נקרא מהימנותא שבו תלוי כלל אמונת ישראל, שהם י"ג תיקונים בסוד אמונת היחוד שכולל הכל וכו'. והענין, כי כמו שהברית למטה הוא כלל הכל שהוא יסוד כל הבנין, והוא המחבר דו"נ ביחד שזהו תכלית העבודה של ישראל בסוד הזיווגים, וכו' (סוד) כללות תורה שבכתב עם תורה שבע"פ, שה' תיבות שמע ישראל גו' הם ה' חומשי תורה, ותיבת אח"ד י"ג מדות גו' שנדרשים מתורה שבכתב אל תורה שבע"פ, שהם ו' סדרים ו' תיבות של בשכמ"ו כמ"ש הגאון בפ"י לתיקונים (לו ע"ג) ונמצא שכלל האמונה תלוי ביסוד, וכמו כן למעלה בדיקנא הוא ג"כ כלל דמהימנותא שהיסוד תלוי בדיקנא, שלכן סריס אין לו זקן והוא הדרת פני זקן (שמות יט לב), כמו יסוד מלך הדר, והוא ג"כ כלל ב' מדות הכוללים נוצר ונקה שבהם נכללים חו"ג, ומתייחדים ע"י אר"א כמו ביסוד חיבורא דדו"נ, רק שלמטה הוא בסוד הגילוי כמו שניתן למטה התורה בבחינת גשמייתה שהוא זיווג גופני, כמו כן הדיקנא הוא עושה זיווג רוחני בסוד מחשבה וצירוף שהוא הפנימיות של תורה שבכתב ושב"ע"ל.

וכן עי' ב"ע פב ע"א וז"ל, דיקנא נקרא מהימנותא כמ"ש הגר"א בספד"צ שבו משלימים [דהיינו מגלים] את א"ס, שכל עבודת ישראל לגלות התיקונים של הפרצופים ועיקר ההנהגה הוא בז"א, וכל התיקונים של הדיקנא ושל כל הפרצופים הכל נוגע לו אם להרבות אורו או למעט ח"ו, וכולם תלויים ע"י המצות שעושים ישראל וראשית התחלת שפע של ז"א הוא מן הדיקנא וכל הזיווגי' תליין בב' מזלות, עכ"ל.

⁶³⁸ [תרגום: זקן המכובד אמונה שלימה]

עי' שם בב"ע שמשמע שדף קל עוסק בבחינת השערות עצמם ולא פנימיותם ה"ה המשח רבות, ואילו דף קלא עוסק דווקא בבחינת המשח רבות.

⁶³⁹ עי' תז"ח יא ע"ב: אתקריאת שכינתא אמונה דישאל. וכן עי' גר"א (תז"ח טו ע"ד ד"ה אמונה דישאל בהון) וז"ל, ר"ל כל אמונת ישראל בע"ס הכל בה שעל ידה מכירין ישראל להון ולעלת העלות זה השער לה', עכ"ל. עולה, ש"דיקנא דמהימנותא" פירושו הדיקנא שדרכו משיגים למעלה.

עי' לש"ו דע"ה ח"ב לג ע"א, שה"ג ת"ד הם בבחי' ברית אבות, וכן משמע בפת"ש א"א לה.
⁶⁴⁰ עי' ביהל אור ח"ב יט ע"א שהארץ בעניין זה וז"ל, ענין מהימנותא אמור בכ"מ על ו"ק, והענין כי כל אמונתנו הוא בשם הוי"ה, ובזה אנחנו נבדלים מן האומות, כי כל האומות משיגין את שמו ית' [עי' לש"ו כללים ח"א לא ע"ב שזה ההבדל בין אצילות לבי"ע], כמ"ש גדול שמי בגוים ובכ"מ כו', רק שאין משיגין את שם הוי"ה, רק בשאר השמות וכולם אינן שם העצם רק שמות משותפים,

(ט) ⁶⁴²קמו תנאים כו' - צ"ל למעלה קודם קם עולימא כו', ואמר די סליקת כו', דא"ס נקרא בכתר מלגאו⁶⁴³, כמ"ש בסוף תיקון כ"ב (עו ע"ב⁶⁴⁴), והוא באור ישר. ובאור חוזר נק' מלכות כתר⁶⁴⁵, ושם הוא אין תכלית, דכתר נק' מקור, ומקור לית ליה סוף ותכלית. ועי' בתז"ח (עח ע"א ע"ב טו ע"ג) והמשכילים יזהירו כו'. וכתר⁶⁴⁶ נק' סוף השגה, שידוע שהוא טמיר וגניז⁶⁴⁷, אהי"ה לברו⁶⁴⁸, והוא הרצון, שידוע שהכל ברצונו הפשוט, משא"כ בההוא דמלגאו אין סוף⁶⁴⁹. ומלכות הוא התכלית שהכל בשבילה, בשביל מלכותו, אבל בלגאו אין תכלית. ואמר די סליקת כו' ונחיתת כו', כמש"ל עד דסליק לאת כו' וכד נחיתת נחיתת כו' י' עילאה על רישא דא' דאיהי כתר כו' ולכתר נחיתת כו', ואלו ב' יודין הן אני ראשון ואני אחרון (ישעיה מד ו), אני אין⁶⁵⁰, בכתר ומלכות באור ישר ואור חוזר, ומבלעדי כו' בוא"ו דאמצעיתא, והכל אחד בא⁶⁵¹.

(י) עי' זהר ח"א רסו ע"ב: אמר בוצינא קדישא רעיא מהימנא חזינא דכפל קב"ה שמך ואמר משה משה לאכללא לך במרכבתא עלאה ובמרכבתא תתאה לאכללא כך אדם קדמאה מסטרא דאברהם ולאכללא כך חוה מסטרא דאהרן דוד ושלמה למה לא כפל שמיה דיעקב הכי א"ל בוצינא קדישא בגין דקרא ליה יעקב וקרא ליה ישראל יעקב לישנא דעוקבא⁶⁵² דהיינו נוקבא דאתמר עקבו של אדם הראשון מכהה גלגל חמה ואתקרי ישראל דתמן ראש דכורא רישא לנוקבא דהיינו עקב והאי איהו דאמר קב"ה לחויא (שם ג טו) הוא ישופך ראש ואתה תשופנו

– מאיר התיקון –

לכן אינן דבקיין בו ית' רק עובדין אותו בשיתוף, כי כל השמות אינן רק משותפין ומושאלין מפעולותיו, לא כאלה חלק יעקב, שהם דבקיין בשם זה, ולכן הם דבקים בגוף האילן, משא"כ האומות בענפין ועלין שהן כינויין, ולכן מרע"ה לא הזכיר לפרעה רק שם הוי"ה, ודא אקשי ליה מכלהו, וז"ש ה' אלהינו, אלהינו לבד, והוא שם העצם שאינו מושאל מפעולה רק מורה על היותו תמיד, והיותו מעצמו ונתחלף הו"ד לוא"ו להיות שם כמו חוה, וכן הוא ניקו' הו"א"ו קמץ על שם זה, וזהו מהימנותא ועיקר השם הוא בו"ק כידוע, ששם נתגלה היותו, שלכן נקרא ו"ק מהימנותא, ואף אם יקרא לכל ע"ס מהימנותא לפי שכולם בכללות נכללו בשם הוי"ה כידוע, עכ"ל. אמנם הדבר צ"ע, שכן עי' ברע"מ פנחס רלט ע"א ובזהר בראשית טז ע"ב שם כתוב בפירוש שאמונה ענינה מלכות דאצילות, וכן איתא בבהגר"א על ת"ז ו ע"א ד"ה מסט' דשכינתא, שאמונת ישראל ענינה מלכות.

והנראה, שבאמת אמונה ענינה הזיווג של ז"א ונוק', שהרי אין לנוק' גילוי מצד עצמה אלא רק מצד מה שמקבלת מז"א. אמנם ההשגה שלנו היא לעולם דרך המלכות בלבד. והנה המקום העליון ביותר שבו מבחינים ענין דו"ן הוא בדיקנא, שכן שם הוא תכלית ההשגה שלנו בגילוי דא"ס. ומכיוון ששם הוא הדו"ן שהוא השורש לכל שאר הדו"ן, הרי שהוא מכונה 'הימנותא דמהימנותא', כלומר האמונה, הרי היא ההשגה אשר דרכה משיגים את הא"ס באופן הנעלה ביותר מכל ההשגות האחרות. ועי' ב"ע צז ע"א ז"ל, שאף שהוא ית' מתגלה על ידי מדות הדיקנא, מ"מ אינו גילוי גמור מה שהוא לפי ערך שלימותו הבלתי ב"ת, רק מה שמתפשט לנבראים לפי ערכם, עכ"ל. מכאן נראה מהי מהות האמונה, דהיינו ההכרה בכך שיש בגילויי הבורא ית"ש שלימות שהיא למעלה מיכולת ההשגה של האדם, והאמונה היא מהות התפיסה בו. עי' לש"ו ח"א סב ע"ג, שכל שמותיו ית' באצילות תלויים באמונת ישראל, כי על ידי שהם מאמינים בו ית' הוא שמעמידים את גילוי אשר באצילות, ולולא זה היו חוזרים הגילויים למקורם.

⁶⁴¹ כלומר מהימנותא דמהימנותא.

⁶⁴² בדפוס וילנא זה מופיע במח ע"ב והעברנו כמש"כ רבינו. {}

⁶⁴³ עי' בהגר"א בסד"צ א ע"ב ופקודי רלט ע"א שזה עד מו"ס.

⁶⁴⁴ ז"ל: כתר עלאה שריא ברישא דבר נש דתמן מחשבה סתימאה וכמה דמחשבה איהי סתימא כך איהו סתים אין סוף אתקרי מלגאו כתר עלאה מלבר, ולגבי הענין המוזכר כאן א"ס.

⁶⁴⁵ נדצ"ל הכתר, מלכות. {}*##

⁶⁴⁶ היינו בחי' הכתר מלבר. {}

⁶⁴⁷ עי' לעיל הערה. **Error! Bookmark not defined.**

⁶⁴⁸ ללא אשר אהי"ה עי' בהגר"א בסד"צ יז ע"ד*## {}

⁶⁴⁹ עי' לקמן עו ע"ב.

⁶⁵⁰ עי' לעיל ז ע"א: שכינתא תתאה אדני, מתתא לעילא מן אנ"י עד אי"ן, עשרה מעילא לתתא.

⁶⁵¹ שהוא ו' וב' יוד"ן. {}

⁶⁵² עי' שעה"ק נא סע"ג, (ריש סג ע"א), שכאן יעקב היינו בחי' רחל (כללים ח"א עא ע"ב).

עקב⁶⁵³ (בראשית ג טו) ודא גרם שכינתא בגלותא דאתמר ביה (משלי כב ד) עקב ענוה יראת
 יי⁶⁵⁴.

תרגום: אמר הנר הקדוש, הרועה הנאמן, ראיתי שהקב"ה הכפיל את שמך, ואמר "משה
 משה" לכלול אותך במרכבה העליונה ובמרכבה התחתונה, לכלול כך אדם הראשון מצד
 אברהם, ולכלול כך חוה מצד אהרן דוד ושלמה. למה לא נכפל שמו של יעקב כך. א"ל הנר
 הקדוש, לפי שקרא לו יעקב וקרא לו ישראל, יעקב לשון של עקב, היינו נקבה, שנאמר עקבו של
 אדה"ר מכהה גלגל חמה, ונקרא ישראל ששם ראש הזכר ראש לנקבה דהיינו עקב, וזהו שאמר
 הקב"ה לנחש "הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב" וזה גרם שהשכינה בגלות שנאמר בו "עקב
 ענוה יראת יי".

(יא) יל"י דאפיק ניצוצין הוא התפשטות עלמא דחירו בג' תרעין דילה עד הוד. והנה ג'
 גבורות הם ממותקים לכן הם מחוברים אבל ב' גבורות מ"ן אינם ממותקים עד ששוחקים
 לצדיקים כו' לכן ל' של חג"ת מחובר אבל י"י של נו"ה מ"ן ששם הוא כ"א לבדו והוא בסוד
 שבא סגול. והענין כי עד שלא בא מכריע לא קרב זה אל זה כמ"ש בפ' בהעלותך עד דאתא יעקב
 וכאן יוסף יתום מאמו ואין מכריע ביניהם וידוע שחג"ת הם דדכורא ואף שנה"י הם לנוק' מ"מ
 העיקר אינו אלא הוד כרוב א' דאיהו בנצח ואיהי בחוד. וידוע שישראל בדכורא ויעקב בנוק'
 כמ"ש בר"מ סוף ח"א וז"ש הוא ישופך ראש בדכורא ואתה כו' בנוק'. והענין כי ראש הוא
 דכורא ועקב נוקבא והוא רא"ש מישראל ויש לו בראשו ובסופו שמירה מאימא ר"ל אבל יעקב
 אין לו אלא יוד א' סופו של השם בראשו אבל בסופו אין לו שמירה כלל שאימא מסתיימת עד
 שם ולכן בסופו י"ל אחיזה וזהו עקב סופו של עקב מיעקב והוא בסוף עולם העשי' בעקב דילה
 שהיא מתפשטת בבי"ע בג' חלקים דילה. וידוע שברירת בניצוצין בבוצינא דקרדינותא ה"ג
 דאימא. ויעקב הוא סוד לבנת דלבנת הספיר ב"פ אלהים ב' העקביים ב' סטרין דרוחא דשם
 וראש דחויא הוא תחת רגלה כמ"ש בסוף ז"ח במתני' ואפיק תשע כו' ע"ש ואחיותו בעפר
 דטופרין וז"ש ועפר תאכל כו' והעפר הוא מ"ש ומן העפר אשר יהיה בקרקע כו' ואיהו עפר
 שריפת החטאת והוא סוד נוגה דמתהפיך ממטה לנחש ומנחש למטה ולכן מטהרת ומטמאת. וכן
 בסוטה נתהפך לחויא בקרבה ואם טהורה נעשה עפר דמוליד תולדין ולכן ונקתה כו'. וז"ס
 וההרים הרי נחושת דאצטבע למיזן כו' אבל בהתגלות נ' תרעין דאימא אזי כו' כנ"ל. וז"ס יין
 המשמח מבינה נ' תרעין והתכללותם ביסוד ומלכות חותם בתוך חותם כידוע וז"ס יין נ' ביחד
 וב' יודין על הב' חותמות והוא בז"ס. וכ"ה בנקודותיה הוי"ה בניקוד אלהים שהניקוד הוא על
 הגבורות דמסט' והוא היין הנ"ל. והן ח"ס באות יו"ד חמשים ביחד אלא שסגול הוא על ג'
 דחג"ת שהם ממותקים כנ"ל במכריע וב' דשבא שאינם ממותקים ולכן הם ג"ב זע"ז כידוע בסוד
 עלמין קדמאין וב' נקודות חולם וחירק הם בב' אותיות חב"ה כנ"ל והוא יין המשמח שהוא
 באותיות הוי"ה המשמח אלהים דמלכות והוא [ענבי"ם גי' עקב] שאין דין ממותק אלא בשרשו
 והוא בניקוד אלהים ושם הוא רחמים יין שוקט על שמריו. ואנשים הם ו"ק שהם ו' אנשים אבל
 כולם באתכללותן ביסוד ששם דרגא דאיש כידוע. ובזה הוא הגלישה והמריטה אבל נזיר אלהים
 שאסור ביין תער לא יעבור כו' שהוא קדוש בסוד שמן משחת קודש כו' ושם הוא סוד בחשא"י
 ח"ש דחשמל אבל יין הוא מ"ל דחשמ"ל כי בהתגבורת היין אז ב' שאינם נמתקים נפרדים כנ"ל
 ונעשה מ' י"ל ואז יוצא סוד. וזה היה טעותו של קרח שהי' נכלל בח"ש שלכן היה קרח בלא
 שער. אבל הוא לקח עצמו לצד אחר ולא שתק ובדבורו נאבד שהיה צריך ליכלל עם אהרן כו'
 ועיין בפ' בראשית:

(יב) עי' זהר ח"ג רעט ע"ב: אבל סלע דילי איהי ברתיא דמלכא בגינה אתמר ודברתם אל
 הסלע לעיניהם ונתן מימיו בדבור ופיוס כברתיא דמלכא ובגין דמחינא בה לקינא עלה ואתגזר
 עלנא⁶⁵⁵ מותא דמאן דמסרב למטרוניתא חייב מיתה כל שכן מאן דמחי לברתיא דמלכא ובגין דא

– מאיר התיקון –

⁶⁵³ ר"ל אין פוגם אלא בנוק', שכינתא כמ"ו אבל דכורא ישופהו וזהו ישופך ראש (יהל אור כט
 ע"ג).

⁶⁵⁴ זה ראיה דעקב לשון נוקבא (יהל אור).

⁶⁵⁵ על משה ואהרן (יהל אור).

אתגור עלי דלא איעול לארעא דישראל⁶⁵⁶ ואנא קבור בארעא נוכרא ואתעברתו (ואתעברו) מני⁶⁵⁷ ואתמר (שמאל ב' כג כא) וירד אליו⁶⁵⁸ בשבט⁶⁵⁹ (האי שבט) והאי שבט איהו [חד משבטיא] (משבטים) דילי דאנא עתיד לנחתא תמן למהוי עם ישראל בגלותא וכלא אתרמיזי ובאתר אוחרא אוקמוה מארי מתניתין | (חסר):

תרגום: אבל סלע שלי היא בת המלך, בשבילה נאמר "ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו", בדיבור ופיוס כמו בת המלך. ומשום שהכיתי בה לקיתי עליה, ונגזר עלי מות, שמי שמסרב למלכה חייב מיתה, כל שכן למי שמכה את בת המלך, ולכן נגזר עלי שלא אכנס לארץ ישראל, ואני קבור בארץ נכריה, ועברה ממני. ונאמר "וירד אליו בשבט", והשבט הזה הוא אחד מן השבטים שלי, שאני עתיד לרדת לשם, להיות עם ישראל בגלות, והכל נרמז, ובמקום אחר פשוה חכמי המשנה.

(יג) עי' זהר ח"ב צד ע"ב: תא חזי בר נש כד אתיליד⁶⁶⁰ יהבין ליה רוחא [נ"א נפשא] מסטרא דבעירא⁶⁶¹ מסטרא דדכיו מסטרא דאלין דאתקרון [אופנים] ואופני הקודש זכה יתיר⁶⁶² יהבין ליה רוחא מסטרא [דחיוון דאינון חיות הקודש זכה] ודחיות זכה יתיר יהבין ליה נשמתא מסטרא דכרסייא ותלת אלין⁶⁶³ אינון אמה עבד ושפחה⁶⁶⁴ דברתא דמלכא:

זכה יתיר יהבין ליה [נפשא] [נשמתא] בארעא אצילות(א) מסטרא (דארעא אצילות) דבת יחידה⁶⁶⁵ ואתקריאת איהי בת מלך זכה יתיר יהבין ליה ורוחא דאצילות (אצילות) מסטרא דעמודא דאמצעיתא ואקרי בן לקודשא בריך הוא הדא הוא דכתיב (דברים יד א) בניס אתם ליהו"ה אלהיכם זכה יתיר יהבין ליה נשמתא מסטרא דאבא ואמא הדא הוא דכתיב (בראשית ב ז) ויפח באפיו נשמת חיים מאי חיים אלא אינון י"ה דעלייהו אתמר (תהלים קנ ו) כל הנשמה תהלל יה ואשתלים [ביה] [יהו"ה]:

זכה יתיר יהבין ליה יהו"ה בשלימו דאתון⁶⁶⁶ יו"ד ה"א וא"ו ה"א דאיהי אדם בארעא אצילות דעילא ואתקרי בדיוקנא דמאריה ועליה אתמר (בראשית א כח) ורדו בדגת הים וגו' והאי איהו – מאיר התיקון –

⁶⁵⁶ נסתלק משה רבינו ע"ה ולא נכנס לארץ ישראל, כי אלולא אותו החטא היה נכנס משה לארץ ישראל והיה חוזר העולם לתיקונו מאז ולהלאה כמו בתיקון העתיד (וכמבואר בתיקונים מדף מב עד דף מז בארוכה, וכן בתז"ח דף ז ע"ד ח ע"א י ע"ד, וברע"מ משפטים קטו ע"א, ופ' תצא רעט ע"ב, וע' עוד בהגר"א ביהל אור פקודי דף לד ודף לה) (דע"ה ח"ב קל ע"א).

⁶⁵⁷ ברע"מ ארעא קדישא (יהל אור).
⁶⁵⁸ שקודם כתיב איש מצרי, זהו משרע"ה, כמ"ש (שמות ב יט) איש מצרי הצילנו (וע' הקדמת הזהר. ד"ל) (יהל אור).

⁶⁵⁹ בדינא בגלותא כמו שמפרש והולך (יהל אור).

⁶⁶⁰ ויקרא רכד ע"ב (הערת הזהר).

⁶⁶¹ דבעיראן (שער מאמרי רשב"י). נעשה תחילת יצירתו ג"כ בבחי' הנה"י שהוא סוד בהמה (כללים ח"א לא ע"א).

⁶⁶² צריך שתדע כי אין זה אלא בנשמה חדשה שעדין לא נתגלגלה כלל, ולכן היא הולכת ונוספת בסדר המדרגות, נפש ואח"כ רוח ואח"ך נשמה. ואינו תלוי בענין השנים רק בזכיות בלבד. אמנם מי שהוא מגולגל מבחינת נפש, אינו יכול ליקח עוד כל ימיו חלק הרוח, וכשימות אחר שישלים הנפש יחזור ויתגלגל לתקן הרוח. וכן הענין בנשמה ובדרוש הגלגולים הארכנו בזה וע"ש (שער מאמרי רשב"י ועי' זהר הרקיע). עי' ח"ג רכד סע"ב. אפשר לזכות עד יחידה דאצילות, והוא ע"י זכות ומעשים טובים, וכמ"ש בספר הגלגולים (פרק ח) (דע"ה ח"ב קמה ע"א).

⁶⁶³ פ' בריאה יצירה עשיה, כי אמה היינו אמא דמקנא בכורסייא, והיינו בינה דמלכות, שנטרדה. ועבד היינו ו"ק דמטטרו"ן ביצירה, שנטרד. ושפחה היינו סנדלפון דעשיה שנטרדה מלכות דמלכות בעשיה (זהר הרקיע).

⁶⁶⁴ ע"י שכל העולמות ב"ע נמשך מציאותם רק דרך מחיצות ומסכים מהאור שלמעלה הנה הם במדרגה אחרת לגמרי ואינם נקראים מעתה בשם בניס אלא רק בשם עבדים (כללים ח"ב צד ע"ד).

⁶⁶⁵ עי' בהגר"א בתיקו"ז מז ע"א: ואמר דבת יחידה כמ"ש (שיה"ש ו ח) ששים המה מלכות כו' אחת היא יונתי אחת היא לאמה כו', ומסורה נק' הנשמה יחידה, והוא דרגא דמשה, שלא זכה שום אדם אליה. והענין שאף שגר"ן היא דרגא דבי"ע כידוע, וכמ"ש בפ' משפטים שם, כ"ז הוא לפי סדר הבריאה. אבל אחר החטא, ירדו ממדרגתם.

⁶⁶⁶ המילוי הוא יותר בשלימות (דע"ה ח"ב ד ע"ב), ע' מבו"ש (שע"ב ח"ב פ"ט דף י רע"ד מדפוה"ח ובהגתה מהר"צ שם) כי הגם שהאמת הוא שהו"ה פשוט הוא העיקר, וכמ"ש ג"כ בשער לאה ורחל (ריש פרק ב) וכן הוא באו"א (פרק ה ופרק ז) כי הו"ה פשוט הוא בכתר והמילואים הם בחו"ב, והרי הוה הפשוט יותר גבוה, אך היא הנותנת כי הרי נודע הוא שכל מה שהוא יותר גבוה הוא יותר

שולטנותיה! בכל רגיעין ובכל אופנים ושרפים וחיוון ובכל חיילין ותוקפין ד[ל]עילא ותתא ובגין דא כד בר נש זכי בנפש מסטרא דבת יחידה אתמר ביה לא תצא כצאת העבדים (שמות כא ז):

תרגום: בא וראה, כשנולד איש, נותנים לו נפש מצד הבהמה, מצד של טהור, מצד אלה שנקראים אופני הקודש. זכה יותר נותנים לו רוח מצד של חיות הקודש, זכה יותר נותנים לו נשמה מצד של הכסא, ושלושת אלו הם אמה עבד ושפחה של בת המלך.

[אם] זכה יותר, נותנים לו נפש בדרך אצילות, מצד של בת יחידה, ונקראת בת מלך. זכה יותר, נותנים לו רוח של אצילות, מצד העמוד האמצעי, ונקרא בן לקדוש ברוך הוא, זהו שנאמר "בנים אתם לה' אלהיכם". זכה יותר, נותנים לו נשמה מצד של אבא ואמא, זהו שנאמר "ויפח באפיו נשמת חיים", מהו חיים, אלא אותם י"ה, שעליהם נאמר "כל הנשמה תהלל יה", ונשלמה בה יהו"ה.

זכה יותר, נותנים לו יהו"ה בשלמות, האותיות יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שהוא אדם בדרך אצילות למעלה, ונקרא בדמות רבונו, ועליו נאמר "ורדו בדגת הים וגו'", וזהו שלטונו בכל הרקיעים ובכל האופנים והשרפים והחיות ובכל החיילות והכחות שלמעלה ולמטה. ולכן כשאדם זוכה בנפש מצד של בת יחידה, נאמר בו "לא תצא כצאת העבדים".

(יד) עי' זהר ח"ג רמח ע"ב: ועוד ובראשי חדשיכם⁶⁶⁷ [אוקמוה] (אמרו) רבנן דמתני' דכד הוו מקדשין [ירחא] (ירחין) על פי בית דין הוו משיאין משואות בראשי ההרים⁶⁶⁸ והוו אמרין כזה ראה וקדש לזמנין סהרא הות כגוונא דא [U] הוה מסתכלא לעילא בקרנ[ה]א ולזמנא מסתכלא לתתא כגוונא דא [L] לזמנא⁶⁶⁹ לזמנא⁶⁷⁰ מסתכלא במזרח כגוונא דא [C] לזמנין למערב כגוונא דא [פ⁶⁷²] לזמנין לדרום ולזמנין לצפון והאי איהו אסתכלותא דיל(י)ה לשית סטרין דכליל לון תפארת דאיהו ו' גדולה גבורה תפארת נצח והוד יסוד: נקודא דנגיד⁶⁷³ עליה מלגו⁶⁷⁴ היא חכמה⁶⁷⁵ וההיא חוט [דאסחר עלה]⁶⁷⁶ (לההוא) איהי⁶⁷⁷

– מאיר התיקון –

בהעלם ואינו מתגלה למטה. והרי נמצא שעיקר התועלת להתחוננים הוא מהמילוי דוקא, כי משום שהוא יותר תחתון הוא מתגלה ומאיר למטה (ביאורים ח"ב עד ע"ג) בהיות שניהם יחד השם והמלוי (והוא הבחי' ג'), אז השם בעצמו בפשוטו הוא יותר חשוב ומעולה מן מלוי שבו, כי הרי הוא לעולם עיקרו ושורשו, ומאחר שהם מאירים יחד, ר"ל שהוא עצמו מאיר במילואו, הרי הוה המילוי טפל אליו שהוא רק תולדתו (ביאורים ח"ב עד ע"ד).

⁶⁶⁷ הם שני חדשים שיש לה לכל אחד מהקצוות כדמפרש ואזיל "לעילא" אל הנצ"ח, "לתתא" אל ההר"ד. "למזרח" לתפאר"ת. "למערב" ליסוד. "לצפון" גבור"ה. "לדרום" גדול"ה. "דכליל לון תפארת", ושתי קרניים שלה הם נצח והוד ממש ושש קצוות הם בתפארת עצמו שהיא בעצמו כלול ששה קצרות (אור יקר).

⁶⁶⁸ הם מלכות, "ראשי" נצח הוד "משואות" שהיו משיאים אותם אל התפארת, והיינו נמי דמות צירות לבנות שהיו לרבן גמליאל בעלייתו שהיה אומר לעדים כזה ראיתם וכו' והוא היה יודע פניה באותו החודש להיכא, והיה בודק העדים אם כוונו עדותם היה מקדשו ואם לאו לא היה מקדשו מפני שלא צודקים אל קידושו בספירה הידועה אליו, והגשמי רימז אל רוחני ודומה לו (אור יקר).

⁶⁶⁹ (דפ"ו).

⁶⁷⁰ ולזמנין (דפ"ו).

⁶⁷¹ (דפ"ו).

⁶⁷² כ (דפ"ו).

⁶⁷³ דנקיט (אור יקר).

⁶⁷⁴ היות שיש במלכות שתי בחינות בחינת ה' מצד הבינה ובחינת י' מצד החכמה והיינו י' בתוך ה' כדפירשנו בספ"ר בשער המציאות, ואל בחינת היוד אמר "נקודה דנקיט מלגאו" שבה מקור האור להאיר והיא מצד החכמה כדפירשנו (אור יקר).

⁶⁷⁵ בחינת ה' היא בחינת אדנ"י דאמר לקמן שהיא מצד הבינה אדומה דמתמן מתערין דינין כאשר יתבאר (אור יקר). לכלול בת החכמה והקו הסובב כתר כדפירשנו, ולכלול בה הבינה (אור יקר).

⁶⁷⁶ הכריח ענין זה משני טעמים האחד "חוט עלה" דהיינו כתר על חכמה. השנית "דאסחר עלה"

דהיינו כתר הכותר וסובב ומציאותה כזה האמנם יש לדקדק כי היינו סוד י"ה כי נקודה

כתר וההיא נקודה⁶⁷⁸ איהו לזמנין⁶⁷⁹ עטרה ולזמנין כסא למיתב עליה לזמנין שרפרף להדום רגליו ואמאי אתקריאת לבנה⁶⁸⁰ על שם לבון ההלכה⁶⁸¹ דאיהי מלגו (תהלים מה יד) כל כבודה בת מלך פנימה ובאשא דבינה דנחית עלה איהי מתלבנת ורזא דמלה (ישעיה א יח) אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו ומאי דהות אדני⁶⁸² דינא סומקא בגבורה דתמן בינה אתלבנת מסטרא דחסד דתמן חכמה⁶⁸² ואתהדרת יהו"ה:

תרגום: ועוד "ובראשי חדשיכם", אמרו חכמי המשנה שכאשר היו מקדשים חדשים על פי בית דין, היו משיאין משואות בראשי ההרים, והיו אומרים כזה ראה וקדש. לפעמים היתה הלבנה כדוגמא זו U, היתה מסתכלת למעלה בקרניה, ולפעמים מסתכלת למטה כדוגמא זו M, לפעמים מסתכלת למזרח כדוגמא זו C, לפעמים למערב כדוגמא זו K, לפעמים לדרום, ולפעמים לצפון, וזוהי ההסתכלות שלה לששה צדדים שהתפארת כוללת אותם, שהיא ו', גדולה גבורה תפארת נצח הוד יסוד.

נקודה שמושכת עליה מבפנים היא חכמה, ואותו החוט הסובב עליה הוא כתר, ואותה הנקודה ההיא לפעמים עטרה, ולפעמים כסא לשבת עליה, לפעמים שרפרף להדום רגליו. ומדוע נקראת לבנה על שם לבון ההלכה, שהיא מבפנים, "כל כבודה בת מלך פנימה", ובאש הבינה שיוורד עליה היא מתלבנת, וסוד הדבר "אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו", ומה שהיתה אדני⁶⁸² דין אדומה בגבורה, ששם הבינה, התלבנה מצד החסד, ששם חכמה וחזרה אותיות יהו"ה.

– מאיר התיקון –

מלגאו היינו 'וה' היינו חוט דאסחר עלה כזה ה ואדרבה נקודה מלגאו היא כבודה בת מלך פנימה והחוט הוא לבושה והיכלה, לכן נראה לפרש שאין הכוונה באומרו כתר ממש כתר אלא הכוונה שאור נקודה אמצעית שאינה חסרה לעולם היא מקור לכל הלבנה הוא מצד החכמה לעולם, אמנם בהוסיף אורה עד שתתפשט ותסתעף אל כל סביבה כל בחינת ה' שהיא מצד הבינה אי אפשר אם לא מסוד הכתר, דהיינו בינה שבכתר עליון דמשם סוד מוסף כתר יתנו לך כדפירשנו לעיל, ובה נמצא שלום בין שני הדרכים, כי לעולם היא ה' בחינת הבינה, והיא התפשטות הענפים מן הנקודה האמצעית שמצד החכמה והיא היכל לנקודה כענין הבינה לחכמה כנודע, אמנם תוספת אור הנקודה להאיר החוט אינו אלא מצד הכתר ולכן "חוט דאסחר עלה" כתר דהיינו אימא עילאה מסטרא דכתר דמתמן אתקריא הכת"ר כתר כדפירשנו בספ"ר בשער הכינויים, וההיא נקודה להוכיח היאך עם היות שהיא בחינת החכמה עם כל זה היא יונקת מהתפארת (אור יקר).

⁶⁷⁷ איהו (דפ"ר).

⁶⁷⁸ ר"ל עטרה מסטרא דחכמה. כסא בינה. שרפרף מל'. בנקודה זו נכללין. וז"ש דאיהי מלגאו מל' (יהל אור).

⁶⁷⁹ דהיינו בסוד שורק שלש נקודות, וכן חולם חרק שורק לעילא מן ואו עטרה באמצע, בהיותה

על נצ"ח והו"ד למטה מתפארת היא כסא עליו לא לרגליו והיינו נקודה באמצע שרפרף הדום לרגליו למטה מהיסוד שנצח והוד שהם רגליו עליה ודאי דהיינו בחינת ירח וכדפירשנו לעיל, ועיקר כוונתו בשמועה זו היא לכלול המלכות שהוא סוד הירח בעשר ספירות ופירש עניינה, כי התפארת בבחינת התפארת בעצמו יש לה ששה בחינות שהם הסתכלותה לששה קצוות שבעצמות התפארת כדפירשנו, וכל ששה תנועות הנזכרות לא יתייחסו אלא בשם מדה אחת מפני שבהסתכלה למזרח אינה מסתכלת לדרום ולא לצפון, וכן על זה הדרך נמצאת לעולם אינה מסתכלת אלא לצד אחד מששה צדדי התפארת (אור יקר).

⁶⁸⁰ וקשיא ליה כיון שהלבנה יש לה תנועה אל ששת קצוות פעמים בחדס פעמים בגבורה ולפי תנועתה יהיה עניינה אם אל החסד לבנה, ואם אל הגבורה אדומה, וכן מצד הנקודה האמצעית היא לפעמים כסא לפעמים שרפרף אם כן לפעמים תהיה דין בהיותה למטה אם כן אמאי אתקריאת לבנה אחר שאינה לבנה באור עליון, ותייך מפני שבה פגם אורה במיעוטה ובחסרונה אז היא נבדלת מבעלה מפני שפרשה נדה ואחר כך בבואה לקבל אורה דהיינו חוט הסובב צריך אותה הנקודה שהיא שרפרף לרגליו להתלבן מדם נדתה (אור יקר).

⁶⁸¹ כי הלכה היא כבודה בת מלך פנימה דהיינו נקודה אמצעית, ואי אפשר לה להתלבן ולהטהר מכל אותם הנאחזים שם לינק הדין ממנה אלא על ידי אש הבינה, שבאש היא מתלבנת, כל דב"ר שהיא מלכות אשר יבא בא"ש דהיינו אש הגבורה תעבירו בא"ש הבינה שאין ביעור חמץ אלא שריפה ומיד וטהר כדפירשנו, והרי היא גם כן כלולה מהבינה בסוד ליבונה (אור יקר).

⁶⁸² כלהו בזה הנקודה (יהל אור).

(טו) עי' זהר ח"א כח ע"א: א"ר אלעזר והא מאן יהב עובדא דאדם בישראל ובמשה⁶⁸³ אמר ליה ברי ואנת אמרת הכי וכי לא אולית (ישעיהו מו י) מגיד מראשית אחרית אמר ליה הכי הוא ודאי ובגין דא משה לא מית ואדם אתקרי איהו ובגיניה אתמר בגלותא בתראה ולאדם לא מצא עזר (בראשית ב כ) אלא כלהו כנגדו וכן עמודא דאמצעייתא אתמר ביה ולאדם לא מצא עזר דאפיק שכינתיה מן גלותא הה"ד (שמות ב יב) ויפן כה וכה וירא כי אין איש: ומשה איהו בדיוקניה ממש דאתמר ביה לא מצא עזר כנגדו בהוא זמנא ויפל יהו"ה אלהי"ם תרדמה על האדם (בראשית ב כא) יהו"ה אלהי"ם אבא ואמא תרדמה דא גלותא⁶⁸⁴ דאתמר ביה (שם טו יב) ותרדמה נפלה על אברם ארמי ליה על משה ויישן לית שינה אלא גלותא ויקח אחת מצלעותיו (שם ב כא) מצלעותיו דמאן אלא מאלין⁶⁸⁵ עולמין דמטרוניתא⁶⁸⁶ נטלו אבא ואמא חד מנייהו ואיהו סטרא חוורא⁶⁸⁷ יפה כלבנה ויסגר בשר תחתנה⁶⁸⁸ דא בשר דאתמר ביה בשגם הוא בשר (בראשית ו ג) בשר דמשה סומק⁶⁸⁹ ועליה אתמר פני משה כפני חמה ובג"ד (שיר ו י) יפה כלבנה ברה כחמה דבר אחר ויסגר בשר בעאן לאגנא⁶⁹⁰ בה עליה הה"ד (בראשית ז יז) ויסגר יהו"ה בעדו דבר אחר ויסגר כמה דאת אמר (שמות כה כז) לעומת המסגרת מסגרת מתקיימת דבה מטרוניתא (יחזקאל מו א) יהיה סגור ששת ימי המעשה⁶⁹¹:

תרגום: אמר רבי אלעזר, והרי מי נתן מעשה של אדם [הראשון] בישראל ובמשה. אמר לו, בני, ואתה אמרת כך. וכי לא למדת "מגיד מראשית אחרית". אמר לו, כך הוא ודאי, ולכן משה לא מת, והוא נקרא אדם, ובגללו נאמר בגלות האחרונה "ולאדם לא מצא עזר", אלא כולם כנגדו. וכן נאמר בעמוד האמצעי "ולאדם לא מצא עזר" שיוציא שכינה מהגלות, זהו שכתוב "ויפן כה וכה וירא כי אין איש".

ומשה הוא בדמותו ממש, שנאמר בו "לא מצא עזר כנגדו". באותו זמן "ויפל ה' אלהים תרדמה על האדם". "ה' אלהים", אבא ואמא. "תרדמה" זו הגלות, שנאמר בה "ותרדמה נפלה על אברם". הפילו על משה ויישן, ואין שינה אלא גלות. "ויקח אחת מצלעותיו של מי, אלא מאותם עולמות של המלכה, נטלו אבא ואמא אחד מהם, והוא צד לבן, יפה כלבנה. "ויסגור בשר תחתנה", זה בשר שנאמר בו "בשגם הוא בשר", בשר של משה אדם. ועליו נאמר "פני משה כפני חמה", ולכן "יפה כלבנה ברה כחמה". דבר אחר "ויסגר בשר", רצו להגן עליו בה, זהו שכתוב "ויסגר ה' בעדו". דבר אחר "ויסגר", כמו שנאמר "לעומת המסגרת", מסגרת מתקיימת, שבה המלכה "יהיה סגור ששת ימי המעשה".

– מאיר התיקון –

⁶⁸³ משה רבינו ע"ה היה מסוד הזיהרא עלאה דאדם הראשון אשר נסתלק ממנו ע"י החטא, ואילו לא חטאו ישראל והיה נכנס לארץ ישראל, היה העולם חוזר לתיקונו כמו קודם החטא (דע"ה ח"ב קלט ע"ב).

⁶⁸⁴ פי' סוד הגלות הוא הסתלקות המוחין מז"א, וז"ש ארמי ליה על משה וישן, ומשה הוא ז"א (מ"מ).

⁶⁸⁵ מאלו הנערות של המלכה עטרה ואותן נערות הם היכלותיה אשר היא משתמשת בהן כל צרכה כמ"ש בפ' ויקהל ופקודי והיה קודם הגלות פניה לבן מצד החסד והיינו יפה כלבנה ואח"כ בגלות נעשים פניה אדומים מצד הדין והיינו ברה כחמה (ד"א).

⁶⁸⁶ פי' מהספירות של מלכות נטלו או"א חד מנייה שהוא כתר שנשאר בה (מ"מ).

⁶⁸⁷ פי' הנה תחילת לוקחת החסדים לצורך כתרה וח"ב שבה (מ"מ). פי' דלית לה דעת דילה שהוא גבורות סומקא ואז היא חוורא כסיהרא (יהל אור).

⁶⁸⁸ הבשר הוא בסט' דז"א (דע"ה ח"ב לה ע"ב עיי"ש), וע"י צליית הבשר על ידי מלאכי השרת, תוקנו הנשמות החדשות לצאת (דע"ה ח"ב לה ע"ג). עי' ש"נ בסוף הספר.

⁶⁸⁹ דע, כאשר הם פ"פ מתרבה האור בהם גם באחוריים שלהם, ונעשו כמו פנים, ואין יכולת לחיצונים ליאחז בהם כי האור גדול ומסמא את עיניהם, ואינם רואין אותם וזהו ויסגור בשר תחתנה, שבמקום הדין נכנס החסד הנקרא בשר בסוד לב בשר שהוא חסד, ומשו"ה לא נזכר עד שם סמך שהוא סומך ועוזר לו שננסרה ובאה בפנים של ז"א (זהר הרקיע). הם הגבורות דז"א שהוא משה (מ"מ). עי' תיקון יט סמוך לסופו מא ע"א ומו ע"ב ובהגר"א שם ובאד"ר קמב ע"ב ובסוף תיקון נו ותיקון נח בהגר"א (לש"ו).

⁶⁹⁰ להגין עליה שלא יקיפיה הקליפות (ד"א). ופי' הרב מהנערות של מלכות שהם ספירותיה לקחו או"א כתרה הוא סטרא חוורא החסדים שלצורך כתרה. הרשב"ב (נ"א).

⁶⁹¹ עי' אריכות ביהל אור.

(טז) עי' זהר ח"ג סח ע"א: תאנא כתיב (תהלים כט ט) קול יי' יחולל אילות אילות אילות⁶⁹² כתיב חסר דא אילות השדה (נ"א דא אילת דשחר) ד"א אילות השדה דתניא בפלגות ליליא בשעתא דקב"ה עאל לגנתא דעדן לאשתעשעא עם צדיקיא האי קול נפיק וכאיב כל אינון אילתא⁶⁹³ דסחרני כורסייא יקירא קדישא הה"ד (שיה"ש ג ז) ששים גבורים סביב לה: תרגום: למדנו כתוב "קול ה' יחולל אילות". אילות, כתוב אילת חסר, זו אילות השדה (נ"א זו אילת השחר) (ד"א אילות השדה). אילות השדה ששנינו, בחצות הלילה בשעה שהקדוש ברוך הוא נכנס לגן עדן להשתעשע עם הצדיקים, הקול הזה יוצא ומכאיב לכל אותן האיילות שסביב הכסא הנכבד הקדוש, זהו שנאמר "ששים גבורים סביב לה".

(יז) עי' זהר ח"ב קצו ע"ב: תא חזי כד קיימא שעתא דרעותא קמי קודשא בריך הוא ליחדא רתיכא עלאה וס"א ברתיכא תתאה למהוי כלא חד⁶⁹⁴ כדין קלא⁶⁹⁵ נפיק מההוא אתר עלאה קדישא דאקרי שמים⁶⁹⁶ וכניש כל אלין קדישין דלתתא וכל אינון רברבן קדישין ומשריין עלאין למהוי כלהו זמינין כחדא הדא הוא דכתיב (שמות לה א) ויקהל משה דא רוא דשמים את כל עדת בני ישראל אלין אינון תריסר משריין עלאין קדישין⁶⁹⁷: ויאמר אליהם (שמות לה א) ומאי קאמר (שם ד-ה) זה הדבר וגו' קחו מאתכם תרומה (שמות לה ה) אתתקנו כלכון לסלקא עלייכו ולמיטל עלייכו יקרא דכרסייא קדישא⁶⁹⁸ לסלקא לעילא⁶⁹⁹: אפרישו מגייכו אינון יקרין אינון רברבין עלאין⁷⁰⁰ לסלקא לההיא תרומה רוא דכרסייא קדישא לאתחברא באבהן ונ"א בבעלה דהא מטרוניתא לא אתחזיא למיתי לבעלה אלא באינון בתולתן עולמתה⁷⁰¹ דייתון עמה⁷⁰² ומדברין לה עד דמטת לבעלה כמה דאת אמר (תהלים מה טו) בתולות אחריה רעותיה⁷⁰³ וגו' וכל כך למה למיתי לאתחברא בבעלה: כל נדיב לבו (שמות לה ה) אלין אינון ארבע משריין עלאין⁷⁰⁴ דבכללא דלהון כלילין כל אינון שאר משריין⁷⁰⁵ ואלין אינון דנפקן מאבהן⁷⁰⁶ עלאין דאקרון נדיבים כמה דאוקמוה⁷⁰⁷ דכתיב (במדבר כא יח) כרוה נדיבי העם⁷⁰⁸ אלין אבהן: יביאה (שם) יביאה לא כתיב אלא יביאה⁷⁰⁹ ליחדא כלהו⁷¹⁰ כחדא וכן יביא לא כתיב אלא יביאה לסלקא לה לגבי בעלה ביקרא כמה דאצטריך:

– מאיר התיקון –

⁶⁹² מלכות (רח"ו).
⁶⁹³ הם ע' שרים (רח"ו). ואע"פ שלא אמר הכתוב רק ס' גבורים, עשרה פנימיים לא הזכירם וכמ"ש בסוף פ' וישלח (מ"מ). וז"ש בצבאות או באילות כו'. וצבאות הן י"ב כמ"ש בז"ח ש"ה וש"מ. והן ע"ב. וי"ב הם פנימיים (יהל אור).
⁶⁹⁴ פי' לזווג ז'ון יחד שהם חג"תם הנזכר (מ"מ).
⁶⁹⁵ פי' בינה רומזת לזעיר שרצונה לעשות זווג ז'ון יחד ואז זעיר אומר קחו מאתכם וכו' והוא משה שהוא זעיר (מ"מ).
⁶⁹⁶ פי' זעיר (מ"מ).
⁶⁹⁷ י"ב נושא הכסא (רח"ו). ר"ל דהן בני ישראל, י"ב שבטים בני ישראל דלעילא (בהגר"א על תיקו"ז צה ע"ב).
⁶⁹⁸ פי' מלכות שהיא כסא עליהם (מ"מ).
⁶⁹⁹ פי' ליחדה עם בעלה וז"ש תחלה כד קיימא שעתא דרעותא קמי קב"ה ליחדא רתיכא עילאה שהם חג"תם שהכוונה היא לייחד מ' עם בעלה (מ"מ).
⁷⁰⁰ כי אע"פ שיש כמה שרים תחיהם עכ"ז הם הנושאים ולא אחרים (רח"ו).
⁷⁰¹ עי' לעיל קפט ע"ב (לש"ו). פי' י"ב הנזכר (מ"מ).
⁷⁰² והיא משלמת ל"ג (בהגר"א על תיקו"ז צה ע"ג).
⁷⁰³ כל צבאיה, והם כל ההיכלות שבבריאה שהם בתולות אחריה רעותיה (כמ"ש בזוה"ק ח"ב קה ע"ב, קיב רע"ב, קפט ע"ב, קצו ע"ב) (דע"ה ח"ב קכא ע"ב).
⁷⁰⁴ ארגמן (רח"ו). ושיעור הכתוב ויקהל משה שהוא זעיר את כל עדת בני ישראל שהם י"ב נושאי הכסא ויאמר אליהם קחו מאתכם תרומ' שהיא מ' שאע"פ שיש כמה משריין תחיהם י"ב הם העיקר ומש"ה כל נדיב לב ר"ל ב"ב עצמם ארבעה הם העיקר שהם ארג"מן שנקראים נדיבים כמו חג"ת שנקראים נדיבים (מ"מ).
⁷⁰⁵ פי' הם שארית הי"ב שנכללים עם ארג"מן (מ"מ).
⁷⁰⁶ באבהן (דפ"ו).
⁷⁰⁷ ויקרא יט ע"ב כז ע"א קנ ע"א (הערת הזהר).
⁷⁰⁸ עם (דפ"ו).

את תרומת יהו"ה את לאסגאה כל אינון משריין עלאין אחרנין⁷¹¹ לאתחברא כלא כחדא ואינון תריסר בכללא חדא זהב וכסף ונחושת ותכלת⁷¹² וארגמן ותולעת שני ושש ועזים וערת אילים מאדמים וערת תחשים ועצי שטים ושמן למאר ובשמים לשמן המשחה ולקטרת הסמים אלין אינון תריסר משריין עלאין דכלילן כלהו כחדא בכללא דארבע⁷¹³ דאקרון חיות הקדש כמה דאתמר:

וכלהו אלין סלקין לכרסייא⁷¹⁴ קדישא⁷¹⁵ לאעלא⁷¹⁶ לה לעילא לאתחברא בבעלה⁷¹⁷ בגין למהוי כלא חד⁷¹⁸ בגין דישתכח עמה ביקרא עלאה⁷¹⁹ כדין יתיב מלכא עלאה⁷²⁰ על כורסייא קדישא⁷²¹ ואתחברא אתתא בבעלה למהוי כלא חד⁷²² וכדין איהו חדוותא דכלא⁷²³:

תא חזי הכא שארי לממני⁷²⁴ זהב בקדמיתא⁷²⁵ וכסף לבתר בגין דהאי חשבנא מתתא אבל כד אתי לממני מחושבנא דרתיכא דלעילא שארי לממני מימינא בקדמיתא ולבתר מן שמאלא מנלן דכתיב (חגי ב ח) לי הכסף ולי הזהב כסף בקדמיתא ולבתר הזהב וברתיכא דלתתא שארי משמאלא ולבתר מימינא דכתיב (שמות כה ג) זהב וכסף⁷²⁶ ונחשת זהב בקדמיתא ולבתר כסף:

וכל אינון רתיכין אקרון נדיב לב (שמות לה ה) כל לאכללא כל שאר רתיכין⁷²⁷ לב מאי לב היינו רזא דכתיב (משלי טו טו) טוב⁷²⁸ לב משתה תמיד ודא איהו לבא⁷²⁹ דכלא ודא כרסייא קדישא ועל דא אקרון לב כל נדיב לב (שמות לה ה) כמה דאוקימנא דארבע משריין אלין כללא דכלהו אקרון ברזא חדא נדיב לב תרומת יהו"ה דא כרסייא קדישא ובגין דארימו לה לעילא⁷³⁰ וסלקין לה לעילא⁷³¹ אקרי תרומת יהו"ה⁷³²:

ועל דא כד חמא יחזקאל רזא דחיות דהווי סלקין לא חמא מהו דסלקין בגין דאיהי סלקא לגבי מלכא עלאה בגניזו⁷³³ בטמיר⁷³⁴ ביקרא עלאה:

– מאיר התיקון –

⁷⁰⁹ פי' לשון יחיד לומר שכולם אחדות אחת וכן יביא לא כתיב אלא יביאה. פי' ה' יתירה לרמוז שמעלים אותה לגבי בעלה מעלה אחר מעלה כדי להתזדווג. וי"מ דמדכתיב יביאה דרשינן לשון ביאה לומר שכוונתינו היא לצורך הזווג שנקרא ביאה (מ"מ).

⁷¹⁰ כלא (דפ"ו).

⁷¹¹ פי' אע"פ שאמר הכתוב כל נדיב לב שהם ארגמן לא יעלה על דעתך ששארית הי"ב אינם נכללים עמהם לכן אמר קרא את לרבות שארית הי"ב שנכללים בד' שהם ארגמן וז"ש בסמוך אלין תריסר משריין עלאין דכלילן כולהו בחדא (מ"מ).

⁷¹² תכלת (דפ"ו).

⁷¹³ כי מיכאל כלול מג' וכן כולם (רח"ו).

⁷¹⁴ מלכות (רח"ו).

⁷¹⁵ בבריאה (רח"ו).

⁷¹⁶ לאצילות (רח"ו).

⁷¹⁷ יחוד (רח"ו).

⁷¹⁸ זווג (רח"ו).

⁷¹⁹ סוד הטיפה הנק' יקר שקיבל גם הוא מלמעלה (רח"ו).

⁷²⁰ ז"א (מ"מ).

⁷²¹ מלכות (מ"מ).

⁷²² יאהדונה"י (רח"ו).

⁷²³ גם באריך (רח"ו).

⁷²⁴ פי' במלכות שהיא המשכן (מ"מ).

⁷²⁵ פי' לפי שהחסדים מתפשטים תחלה בזעיר ואח"כ הגבורות (מ"מ).

⁷²⁶ זה הפך ממ"ש בפי' תרומה והכא חשיב מין עורות לחד ונמצא ג' מחלוקות בדבר מ"ש רש"י. ודברי הזוהר דפי' תרומה דף קל"ה. ומ"ש הכא. ועיין מ"ש שם בתרומה דף קל"ה וקמ"ח ע"א אמר כל הני י"ג אינון כפי' רש"י ז"ל והכא חשיב י"ד מינים (מ"מ).

⁷²⁷ פי' כל המחנות שתחת הי"ב שכולם נכללים עמהם (מ"מ).

⁷²⁸ וטוב (דפ"ו).

⁷²⁹ מלכות יוצאה כנגד הלב (רח"ו).

⁷³⁰ בבריאה (רח"ו).

⁷³¹ באצילות (רח"ו).

⁷³² אשת המלך (רח"ו).

⁷³³ כנגד חב"ד (רח"ו).

⁷³⁴ בטמירא (דפ"ו)

וכל חכם לב בכס (שם י) אלין אינון שתין מקורין⁷³⁵ דאשקייא עלמא ומנהון אתשקי יבאו אמאי יבאו אלא דייתון למנקט מעם גנזא⁷³⁶ דחייך יבאו ולבתר ויעשו מה דקודשא בריך הוא פקיד לון לאהנאה עלמא⁷³⁷:

תרגום: בא וראה, כשעמדה שעת רצון לפני הקדוש ברוך הוא ליחד המרכבה העליונה (במרכבה התחתונה) להיות הכל אחד, אז יצא קול מאותו מקום עליון קדוש שנקרא שמים, וכנס את כל אותם קדושים שלמטה, וכל אותם גדולים קדושים ומחנות העליונים, להיות כולם מזומנים כאחד. זהו שנאמר "ויקהל משה", זה סוד של שמים. "את כל עדת בני ישראל", אלה הם שנים עשר מחנות עליונים קדושים.

"ויאמר אליהם", ומה אמר, "זה הדבר וגו', קחו מאתכם תרומה. התקנו כולכם להעלות עליכם ולשאת עליכם כבוד הכסא הקדוש לעלות למעלה.

הפרידו מכם אותם נכבדים, אותם גדולים עליונים להעלות את אותה תרומה, סוד הכסא הקדוש, להתחבר באבות (בבעלה), שהרי המלכה אינה ראויה לבא לבעלה אלא באותן בתולות עלמותיה, שיבואו עמה ומנהיגות אותה, עד שמגיעה לבעלה, כמו שנאמר "בתולות אחריה רעותיה וגו'". וכל כך למה, כדי לבוא להתחבר עם בעלה.

"כל נדיב לבו", אלו אותם ארבעה מחנות עליונים שבכללם כלולים כל אותם שאר המחנות, ואלה הם שיוצאים מהאבות העליונים שנקראים נדיבים, כמו שבארוה, שנאמר "כרוה נדיבי העם", אלו האבות.

"יביאה", לא נאמר יביאוה, אלא יביאה, ליחד הכל כאחד. וכן לא נאמר יביא, אלא "יביאה", להעלותה לבעלה בכבוד כמו שצריך.

"את תרומת ה'", "את" לרבות כל אותם המחנות העליונים האחרים, לחבר הכל כאחד, והם שנים עשר בכלל אחד. "זהב וכסף ונחשת, ותכלת וארגמן ותולעת שני ושש ועזים, ועורות אילים מאדמים ועורות תחשים. ועצי שטים, ושמן למאור ובשמים לשמן המשחה ולקטרת הסמים". אלו הם שנים עשר מחנות עליונים, שכלם כלולים כאחד בכלל של ארבעה שנקראו חיות הקדש, כמו שנתבאר.

וכל אלה עולים לכסא הקדוש להעלותו למעלה להתחבר עם בעלה כדי להיות הכל אחד, וכדי שימצא עמה בכבוד עליון. ואז יושב המלך העליון על הכסא הקדוש, ומתחברת אשה עם בעלה להיות הכל אחד, ואז היא שמחת הכל.

בא וראה, כאן מתחיל למנות זהב בראשונה, ואחר כך כסף, משום שהחשבון הזה מלמטה, אבל כשבא למנות מחשבון המרכבה העליונה, מתחיל למנות מימין בראשונה, ואחר כך משמאל. מנין לנו, שנאמר "לי הכסף ולי הזהב", כסף בתחילה ואחר כך הזהב. ובמרכבה שלמטה מתחילים משמאל ואחר כך מימין, שנאמר "זהב וכסף ונחשת", זהב בתחילה ואחר כך כסף.

וכל אותן מרכבות נקראות "נדיב לב". "כל" לכלול את כל שאר המרכבות. "לב", מה זה לב. היינו סוד הנאמר "וטוב לב משתה תמיד". וזהו הלב של הכל, וזהו הכסא הקדוש, ועל זה נקראים לב. "כל נדיב לב", כמו שבארנו, שארבעת המחנות הללו הכלל של כולם נקראים בסוד אחד, "נדיב לב". "תרומת ה'" זה הכסא הקדוש. ומשום שהרימו אותה למעלה ומעלים אותה למעלה, נקראת "תרומת ה'".

ועל זה, כשראה יחזקאל סוד החיות שהיו עולות, לא ראה מה זה שעולות, משום שהיא עולה למלך העליון בגניזה ובסתור בכבוד עליון.

"וכל חכם לב בכס", אלה הם ששים מקורות שמשקים את העולם, ומהם הוא משקה. יבאו, למה יבאו. אלא שיבאו לקחת מעם גנזי החיים. יבאו ואחר כך ויעשו, מה שהקדוש ברוך הוא צוה אותם להנות את העולם.

– מאיר התיקון –

⁷³⁵ ו"ק דז"א (רח"ו).

⁷³⁶ יסוד הבינה (רח"ו).

⁷³⁷ מלכות (רח"ו). ושיעור הכתוב וכל חכם לב בכס שהם ו"ק דזעיר המשפיעים למ' הנקרא לב יבואו דהיינו יקבלו הארה מיסוד דאימא ולבתר ויעשו יתקנו המ' ואע"ג דהא אוקימנא פי' שאז"ל ואת הנפש הם הגרים שהיה מגייר אבל רבי יהודה מפר' ואת הנפש הם העניים שהיה מחזיר נפשים במזונות שנותן להם וכאלו ברא אותם (מ"מ).

(יח) עי' זהר ח"ב קכו ע"ב: רבי שמעון פתח (שיר ו י) מי זאת הנשקפה כמו שחר יפה כלבנה ברה כחמה איומה כנדגלות מי זאת רזא דתרין עלמין מתחברין כחדא ודא הוא עולם ועולם מ"י הא⁷³⁸ אוקימנא דרגא עלאה לעילא שירותא דקיימא בשאלתא ואקרי מ"י כמה דאת אמר (ישעיה מ כו) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה זא"ת דרגא תתאה לתתא עלמא תתאה ותרוייהו תרין עלמין בחבורא חדא בקשורא חדא כחדא:

הנשקפה וכדו (כמו שחר) מתחברין תרוייהו כחדא כמו שחר כד בעייא שחרותא [לאנתהרא ולבתר אתנהיר בסיהרא כד בטש] ולאנתהרא ולבתר אתנהיר כסיהרא כד (כניש) בטש בה נהירו דשמשא ולבתר כשמשא (לאנתהרא ולבתר בסיהרא כד כניש) בה נהירו דשמשא ולבתר וכשמשא (בשמשא) כד קיימא סיהרא בשלימו איומה תקיפא ולאגנא על כלא (לאגנא) דהא כדין אית לה שלימו ותקיפו למעבד אחילא (חילין):

תרגום: רבי שמעון פתח "מי זאת הנשקפה כמו שחר יפה כלבנה ברה כחמה אימה כנדגלות". "מי זאת" [הוא] סוד של שני עולמות [ש]מתחברים כאחד, וזה הוא עולם ועולם. "מ"י" הרי בארונה, [היא] הדרגה העליונה למעלה, ראשית שעומדת לשאלה, ונקראת מ"י, כמו שנאמר "שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה". "זא"ת" [היא] הדרגה התחתונה למטה, העולם התחתון. ושניהם, שני עולמות [הן] בחבור אחד, בקשר אחד, כאחד. "הנשקפה", כשמתחברים שניהם כאחד. "כמו שחר", כשהשחר רוצה להאיר, ואחר כך מאיר בלבנה. כשמכה בו אור השמש, ואחר כך כשמש. כשעומדת הלבנה בשלמות איומה חזקה להגן על הכל, שהרי אז יש לה שלמות וחוזק לעשות חיל.

(יט) עי' זהר ח"א ו ע"א: ומקדשי⁷³⁹ תיראו דא נקודא (דאמצעיתא דאית לדחלא) [דקיימא באמצעיתא דאית לדחלא מינה] יתיר מכלא דענשיה מיתה⁷⁴⁰ והיינו דכתיב (שמות לא יד) מחלליה מות יומת⁷⁴¹ מאי⁹⁶ מחלליה מאן דעאל לגר⁷⁴² חלל דעגולא⁷⁴³ ורבוועא⁷⁴⁴ לאתרו דההוא נקודא⁹⁷ שריא ופגים ביה מות יומת⁷⁴⁵ ועל דא כתיב תיראו וההיא נקודה אקרי אני⁷⁴⁶ ועלה שריא ההוא דסתים עלאה⁷⁴⁷ דלא אתגליא והיינו יהו"ה וכלא חד⁷⁴⁸.

תרגום: "ומקדשי תיראו", זו הנקודה שעומדת באמצע שיש לירא ממנה יותר מן הכל שענשו מיתה. והיינו מה שכתוב "מחלליה מות יומת", מי הם "מחלליה", מי שנכנס לתוך החלל של

– מאיר התיקון –

⁷³⁸ בראשית לא ע"א (הערת הזהר). ועי' שם י ע"א.
⁷³⁹ ר"ל חכמת שלמה, בת עין, בת שלש, בת ש"ן, בינה (יהל אור).
⁷⁴⁰ שכאן סוד החיים, והחכמה תחיה בעליה, סוד החיה (יהל אור).
⁷⁴¹ נגד עגולא ורבוועא, כמו שמפרש והולך, שהן ב' שבתות (יהל אור).
⁷⁴² תצוה קפ, תקונים תקון כ"ג כ"ד וכ"ה ובתקון ל' תמצא פי' יותר מבואר (ד"א).
⁷⁴³ הנה ד' היכלות הם והתחתון שבהם סוד דרגא עשיראה שבמלכות והוא בעיגולא סוד אופן העגול דתמן סוד אופנים כמ"ש במקומו בס"ד (רח"ו).
⁷⁴⁴ סוד היכל רצון דתמן חיות הקודש מרובעת כנז' פרשת פנחס, והחיות הם מרובעים כי הם ד' חיות הקודש וכל אחד ד' פנים וד' עיניים והם בת"ת היכל רצון. ומאלו השנים שהם מלכות ות"ת היכל ראשון ושני סוד אופנים וחיות עיגולא וריבוע, [שבת] תתאה ואמצעיתא. ואמנם כסא שהוא בריאה נקרא מקדש ראשון ג"ר עם הבינה בהיכל ז' והוא שבת עלאה כנודע, כי ג' שבתות הנה. והנה זה היכל הז' נקרא מקדש שבת הגדול, ועליו נאמר ומקדשי תיראו, והוא סוד הנקרא אני שהוא עיקר הנקודה הנקרא בת עי"ן כי הם ג"ר הנרמזת במלת אני כנודע א' כתר נ' בינה י' חכמה. וכן הוא שם אין כי בזכר אין ובנקבה אני, כי הזכר ביושר חכמה על בינה אך הנקבה בינה על חכמה בסוד הוה"י ולכן נקרא [אני] וז"ס אדנ"י כי ד' שבש[ם זה] הם ד' רגלי המרכבה שהם חגת"ם ונכלל בהם כל הז' התחתונים. ואמנם נשארו ג' אותיות אני"ו והם ג"ר שבה וכן נקודה טמירא כנודע כי הוא סוד היכל השביעי. הנה ג' שבתות אלו הם כלם בנקבה בז' היכלותיה ולז"א את שבתותי תשמרו כי כלם הם בנוקבא בשמור וכנגדן יש שבתות עליונ' כזה יסוד ת"ת חכמה, והם נקרא זכור. וזהו שאמר לעיל כלולין תרוייהו בשמור (רח"ו).

⁷⁴⁵ עי' זהר הרקיע. לפי ששם שורה ההיא נקודה, ויש לירא ממנה, משא"כ בתחומין שאין מיתה עליהן, אף למ"ד תחומין דאורייתא (יהל אור).

⁷⁴⁶ לקמן רכא ע"א וח"ב קנו ע"א והוא אני מן אדנ"י כמ"ש ברע"מ פנחס רכג ע"א ועי' בזה בספר הכללים כלל יח ענף י' סימן יב אות מו סעיף ב' [ה'] [לש"ו]. עי' יהל אור והקדר"ש יג ע"ב, ביאורים ח"א עב ע"א, ופת"ש נתיב נוק' דז"א פתח א'.

⁷⁴⁷ ר"ל כתר דילה, שלא נתגלה כלל (יהל אור).

⁷⁴⁸ עי' אריכות בשער מאמרי רשב"י וכן ביהל אור.

העגול והרבויע, למקום שאותה הנקודה שורה ופוגם בו, "מות יומת". ועל זה כתוב "תיראו". והנקודה ההיא נקראת אני, ועליה שורה אותו הסתום העליון שלא התגלה, והיינו ה', והכל אחד.

(כ) עי' זהר ח"א כח ע"ב: ויבן יהו"ה אלהי"ם את הצלע (בראשית ב כב) הכא⁷⁴⁹ אתרמיז רזא דיבום דאמרו ביה כיון שלא בנה שוב לא יבנה⁷⁵⁰ הה"ד (דברים כה ט) אשר לא יבנה את בית אחיו אבל לגבי קב"ה אתמר ביה ויבן יהו"ה אלהי"ם אבא ואמא בני לה לגביה הה"ד (תהלים קמז ב) בונה ירושלים יהו"ה ו' דאיהו בן י"ה אבא ואמא עלייהו אתמר ויבן יהו"ה אלהי"ם את הצלע אשר לקח מן האדם דא עמודא דאמצעיתא ויביאה אל האדם אייתי ליה לגבי צלע⁷⁵¹ דנטיל מן ה' עולימא דילה ועלה אתמר (זכריה ב ט) ואני אהיה לה נאם יהו"ה חומת אש סביב ובגין דא בטורא דא אתבני בי מקדשא⁷⁵² על ידא דקב"ה יהא קיימא⁷⁵³ לדרי דרין: ועליה אתמר (חגי ב ט) גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון דקדמאה אתבני על ידא דבר נש⁷⁵⁴ והאי על ידא דקב"ה ובגין דא (תהלים קכז א) אם יהו"ה לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו וכן אתמר במשה ויבן יהו"ה אלהי"ם את הצלע כמה דאת אמר (שמות כו כ) ולצלע המשכן השנית⁷⁵⁵ צלע ודאי מסטרא דחסד חוור מתמן אתקריאת סיהרא ויסגר בשר תחתנה⁷⁵⁶ בשר דאיהו סומק מסטרא דגבורה ואתכליל בתרוייהו⁷⁵⁷ בהווא זמנא (שיר ב ו) שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני (בראשית ב כג) זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי⁷⁵⁸ דא שכינתא נערה המאורסה לגבי עמודא דאמצעיתא אתמר בה זאת הפעם וגו' אנא ידענא דאיהי עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת ודאי יקרא אשה מסטרא עלאה דאיהי אמ"א כי מאיש לקחה זאת מסטרא דאב"א דאיהו י' וכן משה בדיוקנא דיליה לתתא בהווא זמנא יזכו ישראל⁷⁵⁹ כל חד וחד לבת זוגיה⁷⁶⁰ ודא איהו דכתיב (יחזקאל לו כו) ונתתי לכם לב חדש ורוח חדשה אתן בקרבכם וכתיב (יואל ג א) ונבאו בניכם ובנותיכם וגו' ואלין אינון נשמתין חדתין דעתידין למהוי על ישראל כמה דאוקמוה אין בן דוד בא עד שיכלו כל נשמות שבגוף⁷⁶¹ ואז החדשות יבואו⁷⁶² בהווא זמנא מתעברין ערב רב⁷⁶³ מעלמא ואתמר בישראל

– מאיר התיקון –

⁷⁴⁹ תצא רפ ע"ב (הערת הזוהר).

⁷⁵⁰ הענין כי סוד היבום הוא כי האחים כמו שהגופות שלהם מתקרבים באחוה כן הוא בנשמות יותר, ולכן ע"י שהוא קרוב לו מתבנה על ידו (יהל אור).

⁷⁵¹ פי' מן האדם שהוא ז"א בא אל הצלע שהיא מלוכת וכאלו אמר הכתוב ויביא האדם אל ה' (מ"מ).

⁷⁵² ב' מקדשים הם בניינין דילה שהן כנגד העולם הזה והעולם הבא בינה ומלכות, והן בשביל ב' מיני נשמתין שהן רוחא דילה (יהל אור).

⁷⁵³ מ"י דף קי"ט (הערת הזוהר).

⁷⁵⁴

⁷⁵⁵ מח ע"ב ומט ע"א ויקרא יט ע"א ועי' תזריע מד ע"ב ופקודי רנח רע"ב (לש"ו).

⁷⁵⁶

⁷⁵⁷ קאי על צלע הנז' שכלולה מחו"ג שהם ימין ושמאל (מ"מ). מהעטרין דחו"ג אשר למעלה הוא הזו"ן דלוייתו, הרי הוא בחינת הגלופי דגלופין (ספד"צ יא ע"א), ומהעטרין דחו"ג אשר למטה הרי הוא המלכות נוק' דז"א הנזכר כאן (דע"ה ח"ב לה ע"ב).

⁷⁵⁸ עי' בפת"ש קיצור אבי"ע ח.

⁷⁵⁹

⁷⁶⁰ כאשר יצאו כל הנשמות שבגוף. וזאת, מאחר ואז יתוקנו כל הנשמות שלא נכללו באדם הראשון ע"מ שיצאו בזיווג דפב"פ דזו"ן (דע"ה ח"ב לה ע"ב). והיינו התיקון של האלף השביעי (דע"ה ח"ב לו ע"ד), והיינו מלכי היושר התלויים במעשה אדה"ר. ועי' זוהר שמות י ע"א וכן תיקו"ז קיט ע"א (דע"ה ח"א ב ע"ד). עי' וירא קיט ע"א, שמות י ע"א ותיקו"ז קיט ע"א (כללים ח"א קה ע"ב), מכאן משמע שהנשמות החדשות יהיו בזמן ביאת המשיח אמנם מספר הגלגולים פרק ז' משמע שהוא דווקא באלף השביעי, ועי"ש אריכות בענין (כללים ח"ב קלח ע"ב וכן קלט ע"א), ויש ליישב דב"ע עצמם יכולים ליתקן בכל עת, ואילו תיקון האצילות דב"ע הוא רק בראשית ביאת המשיח, ואילו הב"ע דאצילות תיקונם מאחר תחיית המתים, והאצילות דאצילות תיקונו בסוד עיבור שבאלף הז' (כללים ח"ב קלט ע"ד).

⁷⁶¹ הם אותן שהיו כלולים באדה"ר, כמ"ש בשמות רבה פ"מ סי' ג', ועי' תיקו"ז קיט ע"א (לש"ו). עי' לקמן קיט ע"א [ודברינו שם בשם הכללים], עי' שמות י ע"א (לש"ו), ועי' הערה הקודמת, ועי' ספר הגלגולים פרק ז' (דע"ה ח"ב צו ע"א), ואז כולם יחזרו לשרשם שבאמא (דע"ה ח"ב צו ע"ב).

⁷⁶² הם אותן שלא היו כלולים באדה"ר (לש"ו).

ובמשה כל חד בבת זוגייהו⁷⁶⁴ ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבוששו⁷⁶⁵ דאתעבר ערוה מעלמא דאלין אינון דגרמו גלותא ערב רב ודאי תרגום: "ויבן ה' אלהים את הצלע", כאן נרמז סוד היבום, שאמרו בו כיון שלא בנה שוב לא יבנה. זהו שכתוב "אשר לא יבנה את בית אחיו", אבל לגבי הקדוש ברוך הוא נאמר בו "ויבן ה' אלהים", אבא ואמא בונים אותה, אליו, זהו שכתוב "בונה ירושלים יהו"ה". ו' שהוא בן י"ה, אבא ואמא, עליהם נאמר "ויבן ה' אלהים את הצלע". "אשר לקח מן האדם", זה העמוד האמצעי, "ויביאה אל האדם", הביא אותו אל הצלע שלקח מה', הילדה שלה. ועליה נאמר "ואני אהיה לה נאם ה' חומת אש סביב", ולכן בהר זה יבנה בית המקדש על ידי הקדוש ברוך הוא, ויהיה קיים לדורי דורות.

ועליו נאמר "גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון", שהראשון נבנה על ידי אדם, וזה על ידי הקדוש ברוך הוא, ולכן, "אם ה' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו". וכן נאמר במשה, "ויבן ה' אלהים את הצלע", כמו שנאמר "ולצלע המשכן השנית", צלע ודאי מצד של חסד לבן, משם נקראת לבנה. "ויסגר בשר תחתנה", בשר שהוא אדום מצד הגבורה, ונכלל בשניהם. באותו זמן "שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני". "זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי", זו שכינה, נערה המאורסה לעמוד האמצעי, נאמר בה "זאת הפעם וגו'", אני ידעתי שהיא עצם מעצמי ובשר מבשרי, "לזאת" ודאי "יקרא אשה" מצד עליון שהיא אמא, "כי מאיש לוקחה זאת", מצד של אבא שהוא י'. וכן משה בדמותו למטה.

באותו זמן יזכו ישראל כל אחד ואחד לבת זוגו, וזהו שנאמר @ "ונתתי לכם לב חדש ורוח חדשה אתן בקרבכם", וכתוב "ונבאו בניכם ובנותיכם וגו'", ואלו הם נשמות חדשות שעתידים להיות על ישראל, כמו שפרשוה אין בן דוד בא עד שיכלו כל נשמות שבגוף, ואז החדשות יבואו. באותו זמן יעברו ערב רב מהעולם, ונאמר בישראל ובמשה, כל אחד בבת זוגו, "ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבוששו", שתעבור ערוה מהעולם, שאלה הם שגרמו גלות, ערב רב ודאי.

(כא) עי' זהר ח"ג רפ ע"ב: כי ישבו אחים יחדו ומת אחד מהם ובן אין לו וגו' יבמה יבא עליה ולקחה לו לאשה ויבמה (דברים כה ה) פקודא דא ליבם אשת אח דאשת אח [איהי] ד' ועם א"ח איהי אחד ואם ח"ו לביה לאו איהו למייתי אח(וי) על ד' דאיהי אתתיה בת זוגייה דא"ח עביד פרוודא ועאל סמאל אל אחר באמצעייתא ואתמר ביה (בראשית לח ט) ושחת ארצה לבלתי וגו' דאסתלק קוצא⁷⁶⁶ דאת ד' מן אחד ובגין דא (שם) והיה אם בא אל אשת אחיו ושחת ארצה לבלתי נתן זרע לאחיו והשחתת זרעא מנע מניה כמה ברכאן ופרודא דייחודא ובג"ד (שם ז) ויהי ער בכור יהודה רע בעיני ה' וימיתהו [ה']:

וייחודא דאח עם ד' בצדיק ובעז בגין דאתתקף על יצריה אקרי צדיק והאי איהו בוע"ז ב"ו ע"ז תקיף ביצריה⁷⁶⁷ (איוב לג כט) (ו)הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר ודא יה"ו דכלילן תלת [אתווןן] (ס"א אבהן) | (ספירן) בצדיק ליבם ה'⁷⁶⁸:

ובינה⁷⁶⁹ בן י"ה בגינך אתמר (רות ד ז) וזאת לפנים בישראל על הגאולה ועל התמורה לקיים כל דבר הכא קא רמיז⁷⁷⁰ שנוי השם ודא מצפ"ץ הכא וזאת לפנים בישראל ודא שנוי מקום אהי"ה⁷⁷¹ איה מקום⁷⁷² כבודו להעריצו יה"ו איהו אהי"ה ודא שנוי מקום שנוי מעשה אדנ"י א' - מאיר התיקון -

⁷⁶³ ע"י הערב רב כלל ישראל נכשלו בכל י' הנסיונות שניסו אבותינו להקב"ה (דע"ה ח"ב קא ע"א).

⁷⁶⁴ שיתייחדו אותן שנכללו בו עם אותן שלא נכללו בו, כ"א בדומה לו עי' כ"ז בספר הגלגולים פ' ז' (לש"ו).

⁷⁶⁵ הוא יסוד המחבר בין א"ח לד', וכשמסתלק הקוץ, ונעשה כעין ר"ש, נק' אחר כנ"ל (יהל אור).

⁷⁶⁶ ביצירה (דפ"ו).

⁷⁶⁷ ר"ל היבמ"ה, יבם ה' (יהל אור).

⁷⁶⁸ ר"ל בו ג' אותיות יה"ו (יהל אור).

⁷⁶⁹ ר"ל התמורה, דאתחלף הו"ה בא"ת ב"ש (יהל אור).

⁷⁷⁰ כמ"ש א"ה מקום כו' דסליק לכח"ב, שהן א"ה. דשם הו"ה בת"ת, שהו"ה נק' שם. ומעשה באדנ"י, מל', שנק' מעשה (יהל אור).

אהי"ה י' יהו"ה⁷⁷³ תרווייהו משתנים באדנ"י:

וזאת התעודה (רות ד ז) בישראל על התעודה אימא עלאה (ישעיה ח טז) צור תעודה חתום תורה בלמודי⁷⁷⁴ איהו חותם דעלמא חותם דשמיא וארעא⁷⁷⁵ על התמורה שכינתא⁷⁷⁶ תתאה באן אתר אנת]טמרת בעולימא דילה מטטרו"ן וישנה⁷⁷⁷ תמן [איהי] משנה ואדם⁷⁷⁸ דאתמר ביה (ישעיה מד יג) כתפארת אדם לשבת בית (איוב יד כ) משנה פניו ותשלחהו ובג"ד אוקמוה מארי מתניתין לא כשאני נכתב אני נקרא בעולם הזה (בעולם הזה) אני⁷⁷⁹ נכתב יהו"ה ונקרא אדנ"י [וכו'] והא כתיב (מלאכי ג ו) אני יי' לא שניתי בכתיבה לא אשתני [אבל] בקריאה אשתני דכתיבה דאיהו אתריה⁷⁸⁰ לא אשתני בקריאה דאיהי לבר מאתריה אשתני (שמות כג כא) השמר מפניו ושמע בקולו אל תמר בו בגין דשפחה דיליה אדנ"י שמה כשם מטרוניתא וקב"ה ביה אשתני בגין דאיהו נער ביה [רזא] [רוחא] (איוב לג כה) (ו) ישוב לימי עלומי⁷⁸¹:

תרגום: "כי ישבו אחים יחדו ומת אחד מהם ובן אין לו וגו', יבמה יבא עליה ולקחה לו לאשה ויבמה". מצוה זו ליבם אשת אח, שאשת אח היא ד', ועם א"ח היא אחד. ואם חס ושלום לבו אינו להביא א"ח על ד', שהיא אשתו ובת זוגו של א"ח, הוא עושה פירוד, ונכנס סמאל אל אחר באמצע, ונאמר בו "ושחת ארצה לבלתי וגו'", שהסתלק קוץ של אות ד' מן אחד, ומשום זה "והיה אם בא אל אשת אחיו ושחת ארצה לבלתי נתן זרע לאחיו", והשחתת הזרע מנעה ממנו כמה ברכות, ופרוד היחוד, ולכן "ויהי ער בכור יהודה רע בעיני ה' וימתהו ה'".
ויחוד של אח עם ד' בצדיק, ובוועז משום שהתגבר על יצרו נקרא צדיק, וזהו בוועז, ב"ו ע"ז, תקיף ביצרו. "הן כל אלה יפעל אל, פעמים שלוש עם גבר" וזה יה"ו שכלולות שלש אותיות (אבות) בצדיק ליבם ה'.

ובינה, בן י"ה, בגללה נאמר "וזאת לפנים בישראל על הגאולה ועל התמורה לקיים כל דבר", כאן רומז שנוי השם, וזה מצפ"ץ. כאן וזאת לפנים בישראל וזה שנוי מקום, אהי"ה. איה מקום כבודו להעריצו, יה"ו הוא אהי"ה, וזה שנוי מקום. שנוי מעשה, אדנ"י, א' אהי"ה, י' יהו"ה, שניהם משתנים באדנ"י.

"וזאת התעודה בישראל", על התעודה אם העליונה, "צור תעודה חתום תורה בלמודי", הוא חותם העולם, חותם השמים והארץ. "על התמורה", שכינה תחתונה. באיזה מקום התחבאה, בנער שלה, מטטרו"ן. ויִשְׁנֶה, שם היא משתנה. ואדם שנאמר בו "כתפארת אדם לשבת בית", משנה פניו ותשלחהו. ולכן פרשה בעלי המשנה, לא כשאני נכתב אני נקרא, בעולם הזה נכתב יהו"ה ונקרא אדנ"י. והרי כתוב "אני ה' לא שניתי", בכתיבה לא משתנה, אבל בקריאה משתנה, שכתיבה שהוא מקומו לא משתנה, בקריאה שהיא מחוץ למקומו משתנה. "השמר מפניו ושמע בקולו אל תמר בו", משום ששפחה שלו אדנ"י שמה כשם המלכה, והקדוש ברוך הוא בו משתנה, משום שהוא "נער", בו סוד (רוח) "ישוב לימי עלומי". אבל שכינה אצל הקדוש ברוך הוא לא משתנה, והקדוש ברוך הוא לא משתנה כלפיה, זהו שכתוב "אני ה' לא שניתי", "אני", השכינה, "ה", העמוד האמצעי.

– מאיר התיקון –

⁷⁷² ר"ל ראה דאהי"ה שנוי מקום, איה מן אהי"ה, כמו שמפרש והולך דיה"ו גי' אהי"ה רק דו' נתחלף לא"ה [נכתב על הגליון. כמו המשנה מקומו, הוא לא נשתנה, רק מקומו. כן כאן המספר לא נשתנה, רק ו' דיה"ו שינה מקומו למקום א"ה] (יהל אור).
⁷⁷³ כל בניינו [של שם אדנ"י] הוא רק מהשמות דאהיה והויה, וכמ"ש ברע"מ (פ' תצא רעא ע"א) אדני א' אהיה י' הויה, וכן הוא בהקדמת תיקונים (ז' ע"א וכן שם ג' ע"א) (דע"ה ח"א נה ע"ג, דע"ה ח"ב ק ע"ב).

⁷⁷⁴ נו"ה, דאתפשט' עד שם (יהל אור).

⁷⁷⁵ הנה נודע כי שם אהי"ה באמא וג' אהי"ה בנה"י שלה והם קס"א קמ"ג קנ"א ס"ה תנ"ה כמנין חותם ע"ה (זהר הרקיע).

⁷⁷⁶ ע' בפרדס שער אב"ע (פרק ד) ובשער הצירוף (פרק ה) (כללים ח"א עא ע"ג).

⁷⁷⁷ ר"ל שנאמר @ באסתר (אסתר ב ט) וישנה ואת נערוותיה כו', במט"ט, ששם ש"ס משנה כמו שמפרש והולך (יהל אור).

⁷⁷⁸ ר"ל גם ת"ת נשתנה שם, שינוי השם (יהל אור).

⁷⁷⁹ נמחק בדפ"ו).

⁷⁸⁰ תיקונים (קיז ע"ב (וע"ש בהגר"א ד"ה שינוי השם) ושם צ"ח ע"א) (דע"ה ח"א נג ע"ד). ז"ל הגר"א: שינוי השם דא כו' - דהוא במט"ט דביה כל התמורות והשינויים וזהו שינוי השם דהשם הויה"ה עצמו נשתנה בו ומ"מ קב"ה דאיהו מלגאו לא נשתנה כמש"ל וז"ש אל תמירני בו.

⁷⁸¹ רזא דגלגול בנער (יהל אור).

(כב) עי' זהר ח"ג ריז ע"א: ועשב לעבודת האדם (תהלים קד יד) אלין אינון נשמתהון דצדיקייא דההוא אדם דרכיב ושלטיט על בהמה דא אכיל ואעיל לון בגווייה⁷⁸² ובזכותהון אתון כל עלמא מההוא אדם⁷⁸³ דכתיב ביה (יחזקאל א כו) ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם וגו' וע"ד כתיב האדם ההוא דאשתמודע בגין להוציא לחם⁷⁸⁴ מן הארץ לאפקא מזונא לעלמא מן הארץ קדישא⁷⁸⁵ ויין דא חמרא עתיקא⁷⁸⁶ דנגיד מלעילא (תהלים קד טו) ישמח לבב אנוש דא רזא דההוא נער:

דסליק לסיבו⁷⁸⁷ ואתהדר כמלקדמין וע"ד כתיב (תהלים קג טו) אנוש כחציר ימיו להצהיל פנים אלין אינון פנים דאקרון אנפי רברבי⁷⁸⁸ ואנפי זוטרי⁷⁸⁹ משמן מגנידו דעלמא דאתי⁷⁹⁰ משח ורבו קדישא עלאה ולחם לבב אנוש יסעד ההוא לחם דאזילו שחקים⁷⁹¹ וטחנן מנא למיכלא דצדיקייא⁷⁹² סתמא ומתמן אתנגיד לכמה חיילין⁷⁹³ דאקרון לבב אנוש וכלא אתי מגנידו עלאה: ישבעו עצי יי' (תהלים קד טז) אלין אינון אילנין עלאין⁷⁹⁴ פנימאין ארזי לבנון [אשר נטע] דהא אתעקרו⁷⁹⁵ ונטע לון קב"ה מאי בין עצי יי' לארזי לבנון עצי יי' אלין עץ החיים ועץ הדעת טוב ורע⁷⁹⁶ ארזי לבנון אלין חמשין תרעין⁷⁹⁷ דאקרון חמש מאות שנה⁷⁹⁸ [אשר נטע]⁷⁹⁹ אשר שם צפרים יקננו בטוליהון⁸⁰⁰ מקננן נשמתהון דצדיקייא וכל חיילין קדישין אתזנו מתמן חסידה ברתיה דאברהם אבינו דאקרי חסד⁸⁰¹ ועבד חסד עם כל בני עלמא בג"כ אקרי⁸⁰² חסידה ברושים ביתה בין דרועי עלמא⁸⁰³ [יתבא| ובחבורא קדמאה⁸⁰⁴]: רבי אבא ור' יוסי קמו למלעי באורייתא בפלגות ליליא עד דהוו יתבי ולעאן באורייתא א"ר

– מאיר התיקון –

⁷⁸² בסוד התעוררות מ"ד (רח"ו), והכוונה שהנשמות בודאי אינם עולות אלא במ' כנודע. אלא הם מעוררים מ"ד דזעיר כמ"ש הרב ז"ל (מ"מ). ר"ל על החלק העולה למעלה (דע"ה ח"ב סב ע"ג).
⁷⁸³ בעת שמתחדשים ויוצאים הנשמות ממנה מתחדש בה שפע המזון לכל חי ע"ד החלב המתחדש בשדיים בעת לידת הולד (דע"ה ח"ב נד ע"ג).
⁷⁸⁴ לחם זעיר (רח"ו), ור"ל של"חם גימ' ג' הוי"ות שבאים מזעיר למלכות (מ"מ).
⁷⁸⁵ מן נוקבא (רח"ו).
⁷⁸⁶ שפע אימא (רח"ו).
⁷⁸⁷ כשעולה לבריאה אזי נעשה זקן וכשירוד ליצירה חוזר ונעשה נער וזהו וישוב לימי עלומי (רח"ו).
⁷⁸⁸ חו"ג (רח"ו).
⁷⁸⁹ נו"ה (רח"ו).
⁷⁹⁰ ושיעור הכתוב להצהיל פנים פנים שהם ח"ג ונ"ה משמן מהארת אבא הנק' שמן (מ"מ).
⁷⁹¹ נו"ה דז"א (רח"ו).
⁷⁹² יסוד ומלכות (רח"ו).
⁷⁹³ פירוש חיילות של מט"ט הנק' אנוש (מ"מ).
⁷⁹⁴ פירוש ו"ק דזעיר ודמ' (מ"מ).
⁷⁹⁵ מלת אשר נטע קאי על עצי ה' שהם ו"ק דזעיר ודמ' שהיו באבא ונעקרו משם ונטע לון באימא. וז"ש ונטע לון קב"ה דהיינו א"ס ב"ה נטעם באימא ולא קאי על ארזי לבנון דארזי לבנון מפרש לקמן הם ה' חסדים דא"א ולא שייך בהו עקירה ונטיעה. א"נ יש לפרש דקאי גם על ארזי לבנון ור"ל שה' חסדים דא"א עקרום א"ס מא"א ונטעם בזעיר וכן נראה לקמן (מ"מ).
⁷⁹⁶ היינו ו"ק דזעיר עץ חיים והנוקבא היא עץ הדעת (רח"ו).
⁷⁹⁷ ה' חסדים דא"א שיצאו מלבנון (רח"ו).
⁷⁹⁸ ה' חסדים הם ת"ק במספר גדול (רח"ו).
⁷⁹⁹ מכאן משמע דאשר נטע קאי ג"כ על ארזי לבנון וכפי זה אנו מפרשים עצי ה' שהם ו"ק דזעיר ודמ' עקרום א"ס מאבא ונטעם באימא. וכן ארזי לבנון. שה' חסדים דא"א עקרום מא"א ונטעם בזעיר. וא"כ אשר נטע קאי אתרוייהו (מ"מ).
⁸⁰⁰ פי' בצל עצי ה' וארזי לבנון שהזכיר. שהנשמות ניזונות משם. ומ"ש ובג"כ איקרי חסידה. פי' בשביל הארת החסד הנק' אברהם המאיר למלכות. לכך נקראת המלכות חסידה (מ"מ). רצו (הערת הזהר).
⁸⁰¹ חסיד (דפ"ו).
⁸⁰² שמות צה ע"ב (הערת הזהר).
⁸⁰³ כי שם אחורי ב' הזרועות תחלת בניינה (רח"ו).
⁸⁰⁴ עי' פרדס רמונים ש"א פ"ג: "ובחבורא קדמאה", פי' בזוהר, כי הוא היה הספר הקודם אל זה [רע"מ], ע"כ. וצ"ע שכן זה המקום הראשון שנזכר בזוהר "חבורא קדמאה".

יוסי הא דא"ר חייא אנוש⁸⁰⁵ כחציר ימיו שפיר קאמר אבל במאי אוקימנא סופיה דקרא (תהלים קג טז) כי רוח עברה בו ואיננו ולא יכירנו עוד מקומו א"ל הכי הוא ודאי אנוש כחציר ימיו כמה דאמר (שם טו) כציץ השדה וההוא שדה דאשתמודעו כן יציץ דאתחדש ואתהדר כמלקדמין (הכי יציץ וסליק מ"ט בגין):

כי רוח עברה בו ואיננו דא הוא רוחא עלאה⁸⁰⁶ טמירא קדישא גניזא מכלא ודכלילו (וכליל) ליה בגויה וכדין ואיננו ודא הוא רוא דחנוך דכתיב ביה ואיננו כי לקח אותו אלהים דא אלהים עלאה⁸⁰⁷ רוח עלאה רוח גניזא טמירא ולא יכירנו עוד מקומו דהא אתכליל רוחא ועירא ברוחא עלאה⁸⁰⁸ מה כתיב בתריה (תהלים קג יז) וחסד יי מעולם ועד עולם וועאל ליהו (עאל) כהנא רבא⁸⁰⁹ לגו קדש קדשים ונטיל ליה ואוליד ליה כמלקדמין ואתחדש כנשר עולמין ואתהדר איהו נער⁸¹⁰:

תרגום: "ועשב לעבודת האדם", אלו אותם נשמות הצדיקים שאותו אדם שרוכב ושולט על בהמה זו אוכל ומכניסם בתוכו, ובזכותם נזון כל העולם, מאותו אדם שכתוב בו "ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם וגו'", ועל זה כתוב "האדם", אותו שנודע כדי להוציא לחם מן הארץ, להוציא מזון לעולם מהארץ הקדושה. "ויין", זה יין עתיק שנמשך מלמעלה, "ישמח לבב אנוש" אנוש זה סוד של אותו נער.

שעלה לשיבה וחזר כמקדם, ועל זה כתוב "אנוש כחציר ימיו". "להצהיל פנים" אלו אותם פנים שנקראים פנים גדולות ופנים קטנות, משמן, מהמשכה העולם הבא שמן ומשחה קדוש עליון. "ולחם לבב אנוש יסעד", אותו לחם שמזילים השחקים וטוחנים מן למאכל של צדיקים סתם, ומשם נמשך לכמה חיילות שנקראים "לבב אנוש", והכל בא מהמשכה עליון. "ישבעו עצי ה'" אלו אותם עצים עליונים פנימיים, "ארזי לבנון אשר נטע", שהרי נעקרו ונטעם הקדוש ברוך הוא. מה בין עצי ה' לארזי לבנון, עצי ה' אלו עץ החיים ועץ הדעת טוב ורע, ארזי לבנון אלו חמישים שערים שנקראים חמש מאות שנה. "אשר נטע אשר שם ציפורים יקננו" בצלם מקננות נשמות הצדיקים, וכל חיילות הקודש נזונים משם. חסידה בתו של אברהם אבינו, שנקרא חסיד, ועשה חסד עם כל בני העולם, בגלל זה נקראת "חסידה ברושים ביתה" בין זרועות עולם יושבת, ובחיבור הראשון.

רבי אבא ורבי יוסי קמו לעסוק בתורה בחצות הלילה, עד שישבו ועסקו בתורה, אמר רבי יוסי זה שאמר רבי חייא "אנוש כחציר ימיו" יפה אמר, אבל במה בארנו סוף הפסוק, "כי רוח עברה בו ואיננו ולא יכירנו עוד מקומו". אמר לו כך הוא בודאי, "אנוש כחציר ימיו" כמו שאמר "כציץ השדה", אותו שדה הנודע, "כן יציץ" שהתחדש וחזר כמקדם (כך יציץ ועולה למה משום). "כי רוח עברה בו ואיננו", זה רוח עליון טמיר קדוש גנוז מהכל, שכולל אותו בתוכו, ואז "איננו", וזהו סוד של חנוך שכתוב בו "ואיננו כי לקח אותו אלהים", זה אלהים עליון, רוח עליונה, רוח גנוזה וטמירה. "ולא יכירנו עוד מקומו", שהרי נכללת רוח קטנה ברוח עליונה. מה כתוב אחריו "וחסד ה' מעולם ועד עולם" ונכנס לו כהן גדול לתוך קדש הקדשים ולוקחו ומולידו כמקדם, ומתחדש כנשר נעוריו וחוזר והוא נער.

– מאיר התיקון –

⁸⁰⁵ פי' לעיל שמט"ט מתחדש כחציר (מ"מ).
⁸⁰⁶ שעולה למ"ן במלכות. נ"א בבינה הנקר' רוח הקדש הסתום (רח"ו), ואם נפרש על המ' א"ש שמט"ט עולה בסוד מ"ן למלכות. ואם נפרש על הבינה. יפורש ג"כ על מט"ט שיש בו נשמת אד"הר שהיא בבינה. כמ"ש הרב בליקוטים, ומפשט הלשון נראה כנ"א שהיא בינה (מ"מ).
⁸⁰⁷ פי' מלכות שהיא עילאה על ב"ע. א"נ בינה (מ"מ).

⁸⁰⁸ י' רוח מט"ט הנקרא רוח זעירא במלכות. א"נ בבינה הנקרא רוחא עילאה (מ"מ).
⁸⁰⁹ לפי' א' כהנא רבא הוא חסד. לגו ק"ק הוא יסוד דנוקבא כמ"ש באדרא זוטא. ולנ"א כהנא רבא הוא אבא לגו ק"ק הוא יסוד דאימא שנשמת מט"ט היא מבינה כמ"ש של שהיא נשמת אד"הר ולכך הביא הזוהר פסוק וחסד ה' וכו'. שר"ל וחסד ה' שהוא חסד תעיר לפי' הראשון והאיר למל' הנקרא עולם כנודע שעולם ועולם הם תריץ הה"ן בינה ומ' ואז יצא מט"ט. ולפירוש הב' וחסד ה' הוא אבא הנקרא כהנא רבא והאיר לבינה הנקרא עולם ואז יצא מט"ט. ולכל הפירושים על יריאיו הוא מט"ט שהוא ירא את ה' מאד (מ"מ).

⁸¹⁰ רזא דיבום הוא בעלמין ב"ע שהן דמט"ט וכו' ושם נשתנה כי כל השנויין ביה, וכו' והענין כי נשמתא ל"ל שינוי, וכל השינויים הוא בגוף וכו' וכמו נהורא בצבעים@, דהשינוי אינו אלא בצבעים@ וכו', כי עלמין דמט"ט הן גופא לגבי בריתא דמלכא באצילות, ולכן אין שינוי אלא ביבום כד נחית לעלמין דיליה (בהגר"א על תיקו"ז קו ע"ג).

(כג) עי' זהר ח"ב ק ע"ב: אלא מה דאמר צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה כתיב⁸¹¹ ולא כתיב ובעטרה דכל מאן דחמי ההוא עטרה⁸¹² חמי נעם מלכא דשלמא דיליה שעטרה לו אמו⁸¹³ הא תנינן קרי לה בת קרי⁸¹⁴ לה אחות קרי לה אם⁸¹⁵ וכלא איהו וכלא הוי מאן דיסתכל⁸¹⁶ וינדע⁸¹⁷ בהאי ינדע חכמתא יקרא⁸¹⁸:

השתא מה אעביד⁸¹⁹ אי אימא רזא סתימא דא לא אצטריך לגלאה אי לא אימא ישתארון זכאין אלין יתמין מהאי רזא נפל ההוא סבא על אנפוי⁸²⁰ ואמר (תהלים לא ו) בידך אפקיד רוחי פדיתה אותי יהו"ה אל אמת מאנא דהות לתתא היך יתעביד לעילא ובעלה (בעלא) דהוה לעילא היך יתהפך והוה לתתא בת זוגיה אתעבידת אמיה תוהא על תוהא אחוה אבוה אי אבוה דקדמיתא יפרוק ליה יאות אבל אחוה דליהוי אבוה וכי לא תוהא איהו דא עלמא בהפוכא איהו ודאי עלאין לתתא ותתאין לעילא:

אלא (דניאל ב כ) להוא שמויה די אלהא מברך מן עלמא ועד עלמא די חכמתא וגבורתא דיליה היא והוא מהשנא עדניא וזמניא וגו' ידע מה בחשוכא ונהורא עמויה שרא תא חזי מאן דש(א)רי בנהורא לא יכיל לאסתכלא ולמחמי בחשוכא אבל קודשא בריך הוא לאו הכי ידע מה בחשוכא אף על גב דנהורא עמה שרא מגו נהורא אסתכל בחשוכא וידע כל מה דתמן:

הכא אית לאקדמא בקדמיתא מלה חדא דאמרו קדמאי באינון חזוי ליליא⁸²¹ [דתנן] (דאמרי) מאן דאתי על אמיה בחלמא יצפה לבינה דכתיב (משלי ב ג) כי אם לבניה תקרא הכא אית לאסתכלא⁸²² אי בגין דאיהי אם יאות והוה ליה למכתב הכי דמאן דחמא אמיה בחלמא יזכי לבינה אבל מאן דאתי על אמיה אמאי:

אלא רזא עלאה איהו⁸²³ בגין דאתהפך וסליקן (לעילא דסליק) מתתא לעילא [לסליק] ברא הוה בקדמיתא⁸²⁴ כיון דסליק לעילא אתהפך אילנא ואתעביד איהו מעלמא עלאה ושליט עלה וזכי לבינה⁸²⁵:

– מאיר התיקון –

⁸¹¹ כי שורש הכתר אי אפשר להשיג כלל, אך במלך שהשלום שלו, סוד מלכות שהיא עטרה בראש כל צדיק, ומה שעתיד להיות, אי אפשר להשיג ג"כ, וכו' ובעטרה כשיערה רוח ממרו"ם, גי' בעטרה"ה, יכולין להשיג וכו', ואלו הב' עטרין נמשכו מסוד אבא ואימא, והעיקר ע"י אמו, כי אבא בהעלם גדול (הגרמ"מ).

⁸¹² מלכות (רח"ו במ"מ). והיינו וראית את אחורי, כי מלכות ות"ת נקראים אחור וקדם (מ"מ).

⁸¹³ שיעור הפסוק בעטרה שהיא מלכות שעטרה לו, להיות אמו, כן פי' מורינו (מ"מ).

⁸¹⁴ וקרי (דפ"ו).

⁸¹⁵ טעם פתיחה זו משום האי דקאמר קרי לה אם וכו', ודומה לזה מ"ש בת זוגיה אתעבידת אמיה, לכך הביא פסוק זה, וכולא איהו יובן שהקדים מ"ש האריז"ל בסה"כ, וז"ל, סוד משרז"ל בעטרה שעטרה לו אמו לא זו מחבבה וכו' הוא כי בהיותה שוה אצלו היא אחותו, וכשעולה למקום אימא כמו במוסף שבת, היא עטרת בעלה, ונק' אמו, עכ"ל. ונלע"ד כשהיא מהחזה ולמטה ומקבל מאחורי חדוי, אזי נק' בתו, כי הוא לוקח הכל ואח"כ נותן לה (מ"מ).

⁸¹⁶ בסוד בינה (הגרמ"מ).

⁸¹⁷ בסוד הדעת (הגרמ"מ).

⁸¹⁸ זהו סוד תוציא יקר מזולל (הגרמ"מ).

⁸¹⁹ עשה זה הסבא הקדמה וההנחה, שזה מה שנפל לעמקי התהום, אך זכה ואתתקן, יוכל להתעלה למעלה גדולה עד מאד, כי שרשו גבוה מאד, וגבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם (הגרמ"מ).

⁸²⁰ בסוד מסירת נפש בנפילת אפיים (הגרמ"מ).

⁸²¹ עי' מלואים אות. Error! Reference source not found.

⁸²² מקשה ב' קושיות, אם הוא בשביל שבא על אמו כפשוטו, א"כ יותר ראוי למי שרואה אמו בחלום שהוא בלי עבירה כלל, ולמה לא אמרו חז"ל כן, וגם למה לא אמרו יזכה לבינה, מהו יצפה לבינה, אבל מאן דאתי על אימיה שהוא עבירה אמאי יצפה לבינה בשביל זה (הגרמ"מ).

⁸²³ כאשר סליק מתתא לעילא, עושה לו הקב"ה בלי ידיעתו ובלא הרהור כלל, והן סוד דברים כבושים שיצאו מכבשי דרחמנא וכו', ולכן הבא על אמו שהוא מתעלה עליה, ונעשה לה בעל וכו', ולכן יצפה לבינה שיכול להיות שיבוא לידי זה ולא זכה עדיין, וגם אינו בודאי יזכה, אלא יצפה, כי הוא יתעביד עתה מעלמא עלאה והוא שליט עלה עתה (הגרמ"מ).

⁸²⁴ פי' כי תחלה היה בן המלכות, ואח"כ חזר במדרגת דכורא שהוא הז"א, וז"ש ואתעביד איהו מעלמא עילאה שהוא הז"א (מ"מ).

⁸²⁵ פי' שנה"י דאימא הם בתוך ז"א (מ"מ).

בקדמיתא כד סליק אינש לתליסר שנין⁸²⁶ (ולעילא) מה כתיב (תהלים ב ז) יהו"ה אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך כדין איהו לתתא מינה⁸²⁷ כיון דסליק עלה האי איהו מעלמא עלאה⁸²⁸ דהא אסתלק בדרגא דיוסף ודא (ס"א ודאי) זכי לבינה⁸²⁹:

אוף הכי האי מאנא⁸³⁰ בקדמיתא איהו הוה בדרגא דיוסף⁸³¹ בעל אילנא תתאה קיימא ברעותיה ושליט עליה דהא כל נוקבא⁸³² בדיוקנא דנוקבא אילנא תתאה קיימא כיון דאיהו⁸³³ לא בעא לקיימא בההוא דרגא דיוסף ולא אתקיים לשמשא ביה ולאפשא בעלמא ולמעבד תולדין כדין נחית לתתא⁸³⁴ ואתעבידת איהי אמיה וההוא פרוקא ירית ירותא דיוסף דהוה הוא בקדמיתא ואיהו נחית לתתא:

כיון דנחית לתתא כדין אתקיים ביה יהו"ה אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך אתהפך אילנא מה דהוה תחותיה ואיהו שליט עליה אתהדר ושליט [ההוא] (איהו) אילנא עליהן] ואיהו נחית לתתא כיון דאיהו נחית לתתא ההוא דירית ירותא אתר דיוסף אבוי אקרי ואבוי הוי ודאי כלא איהו על תקוניה ודאי כדקא יאות:

בקדמיתא הוה מעלמא דדכורא והא אתעקר מתמן והשתא איהו מעלמא דנוקבא ומה דהוה איהו שליט עלה שלטא איהי עליה ואתהדר למהוי בעלמא דנוקבא ועל דא לית ליה בת זוג כלל ולא מכריזי עליה על נוקבא דהא מעלמא דנוקבא אתהדר איהו:

תרגום: אלא מה שאמר "צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה", נאמר ולא נאמר "ובעטרה", שכל מי שרואה אותה העטרה, רואה את הנועם של המלך שהשלום שלו, שעטרה לו

– מאיר התיקון –

⁸²⁶ צח ע"א (הערת הזהר). היינו סוד נפש דוד, הוא נפש כלל ישראל, ועד י"ג שנין הוא בסוד נע"ר, והוא בחינת נפש של רוח ואינו עולה יותר, אבל מ"ג שנה ואילך אז עולה מנפש לרוח דרוח וכו', שאז נעשה בעל בחירה, כי יצא משני דערלה להתדבק במצות המלך, בין י"ג למצות, והרשות נתונה ונעשה בר עונשין (הגרמ"מ).

⁸²⁷ הוא למטה עדיין מסוד בינה שהוא עלאה, כי הוא בן לאמו, ובסוד ב"ן י"ה, אבל לא זכה עדיין להיות בינה, וכש"כ חכם בבינה (ס"י פ"א מ"ד), אבל כיון דסליק עלה ונעשה גנא דגנתא (לעיל לה ע"א) (הגרמ"מ).

⁸²⁸ צדי"ק עליון סוד גנא דגנתא מעלמא עלאה, והוא סוד יוסף, כי מי שעומד בנסיון של חוץ לטבע בני אדם ושומר הברית, זוכה למלכ"א עלאה קדיש"א גי' ברי"ת והוא דרגא דיוסף (הגרמ"מ). ⁸²⁹ כמו שיוסף עלה בדרגא עלאה, עלמא דדכורא, להיות צדיק עליון ע"י נסיונו בעוה"ז, כן מי שזוכה שיהיה לו בן בת [נדצ"ל בן ובת - תבונה עי' אד"ז רצ ע"ב], נתעלה להיות אחר מיתתו חכם בבינה, וזכה לבינה עלמא דאתי לאנהיג לה ברעותא, כי יוסף בעולם סוד אילנא דחיי וכו' (הגרמ"מ).

⁸³⁰ בכאן בסוד היבום, כי מתחילה ירדה סוד הנוקבא, ז' מלכים דמיתו, בהמלכות, סוד שבירת הכלים, סוד הצלע, ובצלעי שמחו ונאספו, מלכות דבינה ז"ת ב"ן ב"ת, וכשנתגדלו בסוד הזיווג, אז נתעלו, והבן יורש מקום אבא ואימא ולא בריתא כמ"ש באד"ז רצא ע"א, ומהבן נזון הבת (הגרמ"מ). ⁸³¹ וידגו לרוב בקרב הארץ (בראשית מח), ואין פרי בטנה של אשה מתברך אלא מפרי בטנו של איש (ברכות נא ע"ב, זוהר ח"א רלג ע"א), ואעפ"כ היא כוס של ברכה ועומדת ברשות בעלה, כי הוא בדרגא דיוסף בעל דהאי אילנא דתתא, אילנ"א גי' מאנ"א, וקיימיה ברעותא ושליט עליה (הגרמ"מ).

⁸³² והאי אשה דלתתא קיימא בדיוקנא דהאי אשת חיל, אילנא דלתתא (הגרמ"מ). ⁸³³ כמ"ש בזוהר פ' ויגש (עי' קפו ע"ב), שהוא עבר על מצות פו"ר ולא בעא לאפשא, לאפוקי מי שלא בידו עבר, רק הוא צדיק גמור והוא מן הסריסים אשר ישמרו את שבתותי כמ"ש שם (הגרמ"מ).

⁸³⁴ כלומר הוא לא בעא לאפשא, ועי"כ נחית מהאי דרגא דהוה קאים ביה, ומאי חייב אחיו שיהא חייב בכבודה, שהיא תהא אשת האב, אלא הוא, הוא דנחית, אבל האי אחיו יקיים מצות יבום, ויהיה בסוד גואל כי יגאל ממכר אחיו, ועי"ז זו המצוה לוקח חלקו וחלק אחיו, שהיה הוא בדרגיה דיוסף, ומצוה שעשה זו גרם לו דירית ירותא ומקומו דהאי נחלת המת, וזאת האשה שהיה הוא שליט עליה, נעשית היא שלטה עליה, ולא איצטרך לרדת בעלמא דנוקבא, אלא נעשית בן להווא אילנא דהות לתתא. ובאמת אם היה מצות יבום באביו היה לפניו יותר טוב, אבל במאי זכתה האשה שתתעלה להיות אשת האב, ועוד מאי חטאו שארי בניו שהם אחיו שתהא זאת האשה דהוית תחות רשות דהאי, ולפי שהוא חטא תהיה אשת אביו, וגם חטאו פוגם באביו יותר מבאחיו, ולמה ישתכר אביו להיות יורש גם מקום הבן זה, ולהיות הוא שוה עם כל אחיו הלא ירד מאת אחיו לעלמא דנוקבא. אך ע"י הגואל נתעלה מעט לעלמא דדכורא להיות בן, אבל הוא בן לאחיו מסטרא דר"ק דמלכות, כי אחיו לא נתעלה רק עליו ועל אילנא דלתתא דילה, ואח"כ זה הבן יורש את נחלתו מאביו שהוא אחיו, ואבוי אקרי, ואבוי הוי ודאי, כמ"ש כי אתה אבינו כו' אתה יהו"ה גואלנו [ישעיה סג], וזה הגואל הוא מקרי אביו והוא הוי אביו (הגרמ"מ).

אמו. הרי שנינו, קורא לה בת וקורא לה אחות קורא לה אם, והכל הוא, והכל היה. מי שיסתכל וידע את זה, ידע חכמה נכבדה.

עכשיו מה אעשה, אם אמר סוד נסתר זה, לא צריך לגלות. אם לא אמר, ישארו הצדיקים הללו יתומים מן הסוד הזה. נפל אותו הזקן על פניו, ואמר "בידך אפקיד רוחי פדיתה אותי ה' אל אמת", כלי שהיה למטה, איך יעשה למעלה. בעלה שהיה למעלה, איך יתהפך ויהיה למטה. בת זוגו נעשתה אמו, תמיהה על תמיהה. אחיו הופך לאביו, אם אביו שבראשונה יגאל אותו, יפה. אבל אחיו שהיה אביו, וכי זו לא תמיהה, זה עולם הפוך הוא. ודאי שעליונים למטה ותחתונים למעלה.

אלא "להוא שמיה די אלהא מברך מן עלמא ועד עלמא די חכמתא וגבורתא דיליה היא והוא מהשנא עדניא וזמניא וגו' ידע מה בחשוכא ונהורא עמיה שרא". [יהי שמו של האלוה מבורך מן העולם ועד העולם שהחכמה והגבורה שלו היא, והוא משנה עדנים וזמנים וגו' יודע מה בחשכה והאור שרוי עמו]. בא וראה מי ששרוי באור לא יוכל להסתכל ולראות מה שבחשכה, אבל הקדוש ברוך הוא לא כך, יודע מה בחשכה, אף על גב שהאור שרוי עמו, מתוך האור מסתכל בחושך, ויודע כל מה ששם.

עכשיו יש להקדים בראשונה דבר אחד שאמרו הקדמונים באותם מראות הלילה, ששנינו (ברכות נז ע"א) מי שבא על אמו בחלום יצפה לבינה, שנאמר "כי אם לבינה תקרא". כאן יש להתבונן, אם משום שהיא אם, יפה, והיה לו לכתוב כך, שמי שרואה אמו בחלום יזכה לבינה, אבל מי שבא על אמו, למה.

אלא סוד עליון הוא, משום שהתהפך ועלה מלמטה למעלה, בן היה בתחילה, כיון שעלה למעלה, מתהפך האילן ונעשה הוא מעולם עליון ושולט עליה וזוכה לבינה. בתחילה כשעולה אדם לשלש עשרה שנה, מה נאמר "ה' אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך", אז הוא למטה ממנה. כיון שעלה אליה, הרי הוא מן העולם העליון, שהרי התעלה לדרגת יוסף, וזה זוכה לבינה.

כמו כן כאן, כך הכלי הזה בתחילה הוא היה בדרגת יוסף, בעל האילן התחתון, עומד ברצונו ושולט עליו, שהרי כל נקבה עומדת בדמות הנקבה העץ התחתון. כיון שהוא לא רצה לעמוד באותה דרגה של יוסף, ולא התקיים לשמש בה ולהתרבות בעולם ולעשות תולדות, אז ירד למטה, והיא נעשית אמו. ואותו הגואל יורש את ירושת יוסף, שהיה הוא בראשונה והוא ירד למטה.

כיון שירד למטה, אז התקיים בו "ה' אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך", התהפך האילן מה שהיה תחתיו, והוא שולט עליו. חזר ושולט האילן ההוא עליו. והוא יורד למטה. כיון שהוא יורד למטה, אותו שירש ירושת מקום יוסף, אביו נקרא, אביו הוא ודאי, והכל הוא על תקונו ודאי כראוי.

בתחילה היה מעולם הזכר, והרי נעקר משם, ועכשיו הוא מעולם הנקבה. ומה שהוא היה שולט עליה, היא שולטת עליו, וחוזר להיות בעולם הנקבה. ועל זה, אין לו בכלל בת זוג, ולא מכריזים עליו על הנקבה, שהרי הוא חזר להיות מעולם הנקבה.

(כד) עי' זהר ח"ב קמו ע"א: ויקחו לי תרומה⁸³⁵ מאת כל איש וגו' (שמות כה ב) רזא דרזין לידע⁸³⁶ חכמתא כד אסתלק ברעותא⁸³⁷ דסתרא דכל סתרי⁸³⁸ למעבד יקרא ליקריה⁸³⁹ אנשיב

– מאיר התיקון –

⁸³⁵ הוא סיום הלשון של הזהר ואינו מסתרי תורה ותיבת ס"ת בטעות נכתבה (מ"מ).

⁸³⁶ לידע (אור יקר).

⁸³⁷ גלוי בחינות הכתר והכנתו אחר גלגולי בחינותיו כולם, אותם שאין האצילות מתפשט מהם, אותה הבחינה שהיא מוכנת והגונה להאציל נאצלים יקרא "אסתלק ברעותא", בזה הוא עליית רצון להמציא הנמצאים (אור יקר).

⁸³⁸ הוא הכתר שאין סוף מתלבש בתוכו כנודע, והוא סתר לכל הנסתרים שכל הספירות הם מוסתרות ומושרשות בו כנודע (אור יקר). פי' א"א (מ"מ).

⁸³⁹ יקרא הוא חכמה, "יקריה" חכמתו, והיינו שכל הנמצאים והשרשים העליונים דהיינו תיקוני א"א, כולם בסוד החכמה הקדומה הנעלמת, והיינו "יקריה" מציאות חכמה שבתוכו "ויקרא ליקריה" היא החכמה ממש הנגלית במקומו, והיא לבוש לחכמה הקדומה היינו יקרא ליקריה (אור יקר). פי' ז"ן שהם מלבישים לאו"א הנק' יקריה (מ"מ). ר"ל להמציא התלבשות לאור הגנוז כדי להתגלה על ידו למטה בגילוי כבודו ית"ש (כללים ח"א קב ע"ב).

רוחא⁸⁴⁰ מנקודה עלאה⁸⁴¹ דנגיד מלעילא לתתא⁸⁴² ושוי תקוניה⁸⁴³ לאתישבא בהאי עלמא⁸⁴⁴ אמאי בגין דאי לא יהא עקרא ושרשא ובהאי (דהאי) עלמא לא יהא אמאנא לארקא בהאי (מנא לארקא להאי) עלמא כלל ואי לא יריק להאי עלמא מיד אתאביד ולא יכיל לקיימא אפילו רגעא חדא אבל בגין דתקוניה איהו מהאי עלמא אתמלי מסטרא חדא⁸⁴⁵ לארקא להאי עלמא ומסטרא אחרא לארקא למלאכי עלאי וכלא אתזנו מניה כחדא :

שלימו דתקונא דהאי רוחא רוחיהון דצדיקיא בהאי עלמא⁸⁴⁶ רוחא דא אשתלים בזמנא דחונך וירד ומהללאל הו בעלמא [וכד] (ו)אסגיא חייבי עלמא אעדו ההוא שלימו מניה לבתר דאתאבידו אתא נח ואשלים ליה אתא⁸⁴⁷ דור הפלגה אעדו ההוא שלימו מניה (ו)אתא אברהם ואשלים ליה אתו אנשי סדום ואעדו ליה אתא יצחק ואשלים ליה אתו פלשתים וחייבי דרא ואעדו ליה מניה אתא יעקב ובנוי ערסא שלימא ואשלימו ליה :

נפקו מארעא קדישא ונחתו למצרים ובגיניהו אתעכבת תמן ובגין דאהדרו⁸⁴⁸ תמן ישראל לעולובדין דמצראי אתכפאי ואתעדי ההוא שלימו עד דנפקו ממצרים ואתו למעבד משכנא אמר קודשא בריך הוא רעותי לדיירא ביניכו אבל לא יכילנא עד דתתקנון ההוא רוחא דילי ודישרין (דשריא) בגוויכו הדא הוא דכתיב (שמות כה ח) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם⁸⁴⁹ ודא איהו רזא דכתיב (שם ב) ויקחו לי תרומה אמר משה לקודשא בריך הוא מאן יכיל למיסב לה ולמעבד לה אמר ליה משה לא כמה דאת חשיב אלא מאת כל איש אשר ידבנו לבו וגו' מההוא רעותא ורוחא דלהון תסבון לה ותשלמון לה :

– מאיר התיקון –

⁸⁴⁰ היינו סוד כח התפשטות קו המדה, דהיינו רוח המתנשב מהכח הנסתר (אור יקר). פי' מלכות (מ"מ).

⁸⁴¹ היא החכמה, שהיא נקראת נקודה, מפני שיש נקודה חכמה תחלת הישות, ואחריה "קו" בסוד הדעת, ואחריה שטח בסוד הבינה, ואחריה גוף שש קצוות פרשתיים בארוכה במקום אחר (אור יקר). פי' מאבא כי אבא יסד ברטא (מ"מ). הוא מלכות דהיא אתנטלית מחכמה (תיקו"ז יב ע"ב) אבא יסד ברטא (זהר פנחס רנ"ו ע"ב) (דע"ה ח"ב קנה ע"ד). הוא חכמה אבא, היוצא מאוירא עלאה אור הגנוז, כמ"ש בפ' בראשית (טז ע"ב) ונפח ממנו רוחא חדא, וע"ד שנאמר @ (בראשית ב ז) ויפח באפיו כו', והוא כביכול משורש הרוח שבקרבו, והוא רוח אלהים חיים רוח הקודש, והוא אור הגנוז ע' ספר יצירה פרק א משנה ט בהגר"א שם (כללים ח"א קב ע"ב).

⁸⁴² דהיינו התפשטות החכמה בעשר ספירות עד המלכות מעילא לתתא, וקצר בדרך אצילותם שאין זה מהמתייחס כעת (אור יקר). דהיא אתפשט ונמשך למטה (דע"ה ח"ב קנה ע"ד).

⁸⁴³ הענין כי התיקונים שבא"א הם מאירים מאין סוף, בלתי צריכים לתיקון העולם הזה כלל, אלא מאירים ומתקשטין מצד עצמן, ואין להם צורך אל התחתונים, אמנם מחכמה ולמט הסוד הארתם היא משועבדת אל מעשה ותיקון התחתונים (אור יקר).

⁸⁴⁴ והיינו סוד אומרו מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית, אם כן האצילה בדרך שתיקונה הוא היותה היא מתיישבת בהאי עלמא, בסוד הנבראים מל"ב נתיבותיה, ולא האצילה כדרך שנאצל הכתר שתיקונו מעצמו, אלא שיהיה תיקונו תדיר מצד התחתונים, נמצאו הספירות כולם מחכמה עד המלכות הם תיקונם בישובו של עולם תחתון, בסוד התפשטות הנמצאים עד הנקודה תחתונה, וכולם שואגים לטרף ושכינה עולה וצועקת למעלה, ותפארת עולה בחברתה אל הבינה והבינה בחכמה, ושם נשפע ונמשך מדרגה אחר מדרגה עד בואם אל המלכות, ומשם יפרד אל הנפרדים כולם (אור יקר). פי' שתיקון המלכות הוא על ידי מעשה התחתונים (מ"מ). שעשה תיקון להמלכות להתיישב בעוה"ז, והם הצדיקים שהם המשכן ומעון אליה, שבתוכם היא שוכן, וכמ"ש (שמות כה ח) ושכנתי בתוכם, בתוכו לא נאמר אלא בתוכם כמו שמפרש והולך (דע"ה ח"ב קנה ע"ד).

⁸⁴⁵ זהו פי' עיקר שכינה בתחתונים (רח"ו).

⁸⁴⁶ עי' פ' ויקרא (ד ע"ב) ישראל שלימו דשמא קדישא אינון, וכן לעיל (דף פז רע"א) זכאין אינון ישראל קמיה דקוב"ה דאחדין באנפין עלאין דמלכא באינון פנים דהוא ושמיה אחידן בהו, ואינון ושמיה חד הוא, ובפ' תרומה (קמו ע"א) כו' וע' בהגר"א בתיקונים (תיקון לח דף פז ע"ד) שאמר שם דאנון איברים דהשכינה, וכן שם (דף מח ע"ג ע"ד) דהשכינה היא כלל ישראל [ז"ל ע"ג: דכל הבקשות דצלותא הוא הכל על כלל ישראל, דהוא בשכינתא שהיא כלל ישראל, וז"ש כמה דתיקונו הבוחר כו', והכל עלה. ז"ל ע"ד: ואני, מדבר בעדו, בשכינה, דהיא מדברת בעדנו, דהיא כלל ישראל.] (כללים ח"א סו ע"א).

⁸⁴⁷ אתו (דפ"ו).

⁸⁴⁸ דאהדרי (דפ"ו).

⁸⁴⁹ ור"ל דושכנתי בתוכם, ר"ל בתוך בני ישראל, דעיקר בנין הוא רוחיהון דצדיקיא, וקיימא בהמ"ק בזה, וכל תיקון השכינה הוא נשמתין דצדיקיא בהאי עלמא, דהוא התפשטות רוחא דילה (בהגר"א בתיקו"ז קו ע"ג). התפשטות האצילות בהב"ע ע"י השם הויה ב"ה אשר הוא הוראת כל האצילות כולו ביחוד אור א"ס שבו (דע"ה ח"א מג ע"ד).

תרגום: "ויקחו לי תרומה מאת כל איש וגו'", סוד הסודות ליודעי החכמה, כשעלה ברצון סתר כל הסתרים לעשות כבוד לכבודו, השיב רוח מנקודה עליונה ששופעת מלמעלה למטה, ושם תיקונו להתיישב בעולם הזה. למה. לפי שאם לא יהיה עיקר ושורש בעולם הזה, לא יהיה כלי להוריק בעולם הזה כלל. ואם לא יריק לעולם הזה, מיד נאבד ולא יכול לעמוד אפילו רגע אחד. אבל משום שתיקונו הוא מן העולם הזה מתמלא מצד אחד להוריק לעולם הזה ומצד אחר להוריק למלאכים העליונים, והכל נזונו ממנו כאחד.

שלימות התיקון של הרוח הזו, רוחות הצדיקים בעולם הזה, רוח זו נשלמה בזמן שחנוך וירד ומהלאל היו בעולם. וכשהתרכו הרשעים בעולם גורשה השלמות ההיא ממנו, אחר שאבדו, בא נח והשלים אותו. בא דור הפלגה וגירש אותה השלמות ממנו. בא אברהם והשלים אותו, באו אנשי סדום וגרשוהו. בא יצחק והשלים אותו. באו פלשתים ורשעי הדור וגרשוהו ממנו. בא יעקב ובניו, המיטה השלמה, והשלימו אותו.

יצאו מהארץ הקדושה וירדו למצרים, ובשבילם התעכבה שם, ומשום שישראל חזרו שם למעשי המצרים נכנעה וגרשו אותה השלמות ממנו, עד שיצאו ממצרים ובאו לעשות משכן. אמר הקדוש ברוך הוא, רצוני לדור ביניכם, אבל אינני יכול עד שתתקנו אותה הרוח שלי, שתשרה ביניכם, זהו שנאמר "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם". וזהו סוד הנאמר "ויקחו לי תרומה", אמר משה לקדוש ברוך הוא, מי יכול לקחת אותה ולעשות אותה, אמר לו משה, לא כמו שאתה חושב, אלא "מאת כל איש אשר ידבנו לבו וגו'", מאותו רצון ורוח שלהם תקחו אותה, ותשלימו אותה.

(כה) עי' זהר ח"ב רנט ע"א: תריין [וחפיין] אינון יעקב איהו לעילא יוסף לתתא תריין תי[א]ובתין אינון חד היכלא שתיאתא⁸⁵⁰ וחד האי היכלא שביעאה⁸⁵¹ תיאובתא לעילא באינון נשיקין דנטל יעקב תיובתא⁸⁵² לתתא בהאי שמושא דנטל יוסף [מתריין סטריין אלין נטיל האי] [לתריין סטריין אלין נטילין נטיל] ארון הברית רוחא דחיי⁸⁵³ מסטרא דיעקב נטיל רוחא דחיי לעילא⁸⁵⁴ דאתדבק ביה באינון נשיקין⁸⁵⁵ [ועייל] [ואעיל באינון] נשיקין [ואעיל באינון] רוחא דחיי דלעילא ביה⁸⁵⁶ לאתזנא מניה מסטרא דיוסף⁸⁵⁷ דאיהו לתתא בסיומא דגופא⁸⁵⁸ בהאי היכלא נטיל רוחין ונשמתיין לארקא לתתא להאי עלמא⁸⁵⁹:

אלין תריין סטריין מתפרשן לתריין סטריין⁸⁶⁰ סטרא דיעקב אתפשט⁸⁶¹ ויהיב תוקפא לנבעא⁸⁶² באינון שדיים⁸⁶³ דאתמליין מההוא רוחא⁸⁶⁴ דחיי ויניק בהו לאינון מלאכין קדישין⁸⁶⁵ דאינון חייין

– מאיר התיקון –

⁸⁵⁰ פי' יעקב שהוא בהיכל הרצון שהוא ששי (מ"מ).
⁸⁵¹ פירוש יוסף שהוא בהיכל לבנת הספיר שהוא שביעי מלמעלה למטה (מ"מ).
⁸⁵² תיאובתא (דפ"ו).
⁸⁵³ פירוש בינה (מ"מ).
⁸⁵⁴ דלעילא (דפ"ו). פירוש מלכות ע"י יעקב מקבלת הארת הבינה (מ"מ).
⁸⁵⁵ פי' שמ' דבוקה עם זעיר ע"י הנשיקין (מ"מ).
⁸⁵⁶ פי' שיעקב הנז' מכנים רוחא דחיי שהי' בינה במלכות (מ"מ).
⁸⁵⁷ הוא ייחוד תחתון בערך תחתון הזכר (אור יקר).
⁸⁵⁸ ואין ראוי שישאב חיים לעליונים אלא דרך פתח עליון שהם שני פתחים אל הגוף העליון הפה דרך בו הנשיקין ופה הברית דרך בו הזווג שהוא משם גם כן נוטל רוח חיי הגופים התחתונים (אור יקר).
⁸⁵⁹ שהוא חיי התחתונים, אמנם הוא הויה חדשה שמתילדת בנקבה והוא מציאות מחודש יפה בערך התחתונים ממציאיות רוחא דחיי בערך העליונים (אור יקר).
⁸⁶⁰ והיינו דמסיק אחר שפירוש עניינם, מצד הזכר היות שני ייחודים אלו העליון נראה משובח מחבירו בערך הנקבה הם להפך, וזהו שאמר "אלין תריין סטריין" בבחינת הזכר כדפירשנו "מתפרשין לתריין סטריין" מצד הנקבה (אור יקר).
⁸⁶¹ ויורד למטה ואינו בחינה פנימית, אם כן צריך שיהיה בהיכל הששי נגלה כדי שיתפשט (אור יקר).
⁸⁶² להחיות בו כל הכחות הדקים שאין בהם נשמה שהם המלאכים אלא הם רוחניים מתקיימים ומנהיגים העולם בסוד רוח חיוני שהוא מתלבש בהם וזולתי אותו רוח אין להם מציאות קיום ולא הנהגה (אור יקר).

וקיימין לעלמין וקיימין בקיומא ביה סטרא דיוסף [עיייל] (נטיל) בתיאובתא ויהב תוקפא לגו ועביד נשמתין ורוחין לנחתא לתתא ולאזנא בהו בני עלמא :

ועל דא קיימין תרין סטרין אלין דא לעילא⁸⁶⁶ ודא לתתא⁸⁶⁷ דא לאתזנא לעילא ודא למיזן לתתא כל חד וחד כדקא חזי ליה (ועל דא) וכללא (ועל דא כלא) איהו חד וחד רזא איהו ועם כל דא יוסף זן לכל גופא ואשקי ליה אדמהאי (ומהאי) רוחא דחיי דאתדבקתא דיעקב נחית לתתא⁸⁶⁸ וביה אתדבק האי ארון הברית ברעותא לעילא ונחית ההוא רוחא דחיי לתתא בההוא אתדבקתא דיוסף וכד אתחבר כלא כחדא אתמליין אינון שדים לינקא לכלא ובגין כך כלא איהו חד זכאה חולקיה מאן דידע לקשרא קשרין וליחדא יחודא ובצלותיהו ברעותא דלבא כדקא יאות בגין לדבקא שייפא רוחא ברוחא כלא בכללא חדא למהוי כלא חד כדקא חזי :

תרגום : שנים הם. יעקב הוא למעלה, ויוסף הוא למטה. שתי תשוקות הן, אחד ההיכל הששי, ואחד ההיכל השביעי הזה. התשוקה שלמעלה באותן נשיקות שנוטל יעקב. התשוקה שלמטה בשמוש הזה שנוטל יוסף. משני הצדדים הללו נוטל (זה) ארון הברית את רוח החיים. מהצד של יעקב נוטל את רוח החיים שלמעלה שנדבק בו באותן נשיקות, ומכניס (באותן נשיקות) (ונכנס) את רוח החיים שלמעלה בו ליזון ממנו. מהצד של יוסף שהוא למטה, בסיום הגוף, בהיכל הזה נוטל רוחות ונשמות להריק למטה לעולם הזה.

שני הצדדים הללו נפרדים לשני צדדים. הצד של יעקב מתפשט ונותן כח לנבוע באותם שדים שמתמלאים מאותה רוח החיים, ומניק בהם את אותם מלאכים קדושים, שהם חיים וקיימים לעולמים, וקיימים בקיום בו. הצד של יוסף נכנס בתשוקה ונותן כח לפניו, ועושה נשמות ורוחות לרדת למטה ולזון בהם בני העולם.

ועל כן קיימים שני הצדדים הללו, זה למעלה וזה למטה. זה להזין למעלה, וזה לזון למטה, כל אחד ואחד כראוי לו. (ולכן) והכל הוא אחד וסוד אחד הוא. ועם כל זה, יוסף זן את כל הגוף ומשקה אותו. שמרוח החיים הזו של ההדבקות של יעקב יורד למטה, ובו נדבק ארון הברית הזה ברצון למעלה, ויורדת אותה רוח חיים למטה באותה ההדבקות של יוסף, וכשהכל מתחבר כאחד, מתמלאים אותם השדים להניק לכל, ולכן הכל הוא אחד. אשרי חלקו של מי שיודע לקשר קשרים וליחד יחוד בתפלתו ברצון הלב כראוי כדי להדביק איבר באיבר, רוח ברוח, הכל בכלל אחד, להיות הכל אחד כראוי.

– מאיר התיקון –

⁸⁶³ שהוא סוד א"ל שד"י שבהיכל אהבה "דאתמליין" מהיכל הרצון "מההוא רוחא דחיי" בעוד שנקשרים ההיכלות אלו באלו לשאוב הרוח החיוני מלמעלה "ויניק בהו" אחר מלואם "לאינון מלאכין קדישין דאינון חייין וקיימין לעלמין", ולזה אין להם נשמה מתלבשת בגוף אלא כולם שכל ונשמה, ומזונם וקיומם וכחם לפעול הוא רוח זה הנשאב מהתפארת מסוד קשר והתלבש והתאחד הספירות אברים באברים, והיינו הנהגת מטטרון בסוד התפארת כדפירשו בתיקונים קודשא בריך הוא מקנן במטטרון שדרך השדים האלו שהם א"ל שד"י יש די וספוקא להחיותם ולהנהגתם (אור יקר).

⁸⁶⁴ ר"ל כמו השדים שמניקים לכל צד, והמזונות שמתפשט לטובים ולרעים, כן מההוא רוחא מתפשט לכל צד, לימינא ולשמאלא, שהוא סוד שני שדים כנ"ל. ואפיק נהורין אלו דסטר שמאלא. ואמר כד אתפרש כו'. שבתחלה אינו מוציא אלא מסטרא דימינא, ואח"כ כאשר מתפרש לב' רוחין מוציא לכל צד (יהל אור).

⁸⁶⁵ יובן במ"ש הרב בליקוטים שהמלאכים הם מנשיקין ולכן אין להם גוף כיון שהוא רוחא ברוחא והנשמות באים מזווג תחתון שהוא גופני לכך יש להם גוף עכ"ל וז"ש "ויניק להו לאינון מלאכין קדישין" לפי שמסטרא דיעקב הם הנשיקין כמ"ש לעיל ולכ"א בסטרא דיוסף ועביד נשמתין ורוחין כיון שהוא זווג גופני (מ"מ).

⁸⁶⁶ פירוש למלאכים (מ"מ).

⁸⁶⁷ פי' לנשמות בני אדם (מ"מ), ועיקר הענין בשביל ב' מיני נשמתין, א' בדרגא דבינה עוה"ב, והוא נשמתין דאינון בההוא עלמא, וב' דרגא דמלכות לצדיקיא דהאי עלמא בגופא עוה"ז וכו' (בהגר"א בתיקו"ז קו ע"ד).

⁸⁶⁸ פי' מהמוחין דבינה שבתוך זעיר הנק' יעקב "נחית לתתא" היינו ליסוד זעיר והמלכות דבוקה ביסוד וז"ש "וביה אתדבק האי ארון הברית" (מ"מ).

(כו) עי' זהר ח"ב קכו ע"א: אפרסמון דא היכלא עלאה⁸⁶⁹ טמירא (עלאה) גניזא אפריון דא היכלא דלתתא⁸⁷⁰ דלית ביה סמך עד דאתסמין⁸⁷¹ [נ"א דאתמסך] מגו היכלא עלאה ובגין כך את סמך איהו סתים בכל סטרוי⁸⁷² כגוונא דא [את ס' ואתגלים ס' (ס"א מ"ם)] סתימא: מה בין האי להאי אלא בשעתא דסתים ואתגניז בגויה גו נקודאה [נ"א נהורא] עלאה לעילא כדין איהי קיימא בדיוקנא דא(ת) סמ"ך סתים בגויה ואתגניז ביה לסלקא⁸⁷³ לעילא ובשעתא דהדרא ויתבא רביעא על בנין (ד)לתתא לינקא לון כדין איהי קיימא בדיוקנא דאת [ס'] (ס) רביעא סתימא לגו ארבע סטרין דעלמא⁸⁷⁴:

ועל דא דא איהו אפרסמון⁸⁷⁵ ודא הוא אפריון ובאתר תרין אתוון ס"מ קיימא י' (אפרסמון ב)רזא דברית⁸⁷⁶ וברזא דברית (ס"א רזא דברית דאתגניז בגויה) דאיהו זמין לנטלא כלא⁸⁷⁷ רזא דאינון מאה ברכאן⁸⁷⁸ שתיין וארבעין⁸⁷⁹ שתיין לקבל שית סטרין דנפקי מאת ס'⁸⁸⁰ [נ"א מגו מ']

– מאיר התיקון –

⁸⁶⁹ בינה היכל לאבא (בסוד אפר שדינין מתערין מינה ה"ג פ"ר דמנצפ"ך וס"מ בינה ותבונה כידוע כנ"ל) (יהל אור).

⁸⁷⁰ מלכות (ג"כ בסוד פ"ר הנ"ל וי' זעירא חכמה זעיר כנ"ל) אדנ"י היכל להו"ה (יהל אור).

⁸⁷¹ דאסתמין (דפ"ק).

⁸⁷² כבר הודעתין כי כמו שלמטה הם לאה ורחל כן כנגדם למעלה הם בינה ותבונה בינה כנגד לאה ותבונה כנגד רחל והנה אות ס' היא בבינה. שהיא יותר סתומה ונעלמת אבל ס' סתומא היא בתבונה שאינה כל כך סתומה לפי שהיא יורדת למטה ומתלבשת תוך ז"א כנודע והיא נעשית בבחינת מ"ם סתומה מרובעת דרביעא על בנין. וזו התבונה היא הנקראת אם הבנים (שער מאמרי רשב"י).

⁸⁷³ עיין קפ ע"א (הערת הזהר).

⁸⁷⁴ פ' תצוה (דף קפ ע"א) ובתיקונים (ריש תיקון ה דף כ ע"ב) וע' בהקדמת זוהר בראשית (דף ה סע"ב) ונבנה כל אות ממאה נקודות. ובשורש סוד מ' וס', ריבוע בגו עיגולא, שורש היושר ועגולים (הקדו"ש סד ע"ד), הם סוד מאה ברכאן כמ"ש בזוהר שם, והוא המאה ברכות שמברך הקב"ה להנשמה קודם צאתו לאויר העולם, כמ"ש בסתרי תורה (פ' לך לך דף עו סע"ב) (דע"ה ח"ב נה ע"א ועיי"ש ע"ב), עיקר הוראת אות ס' הנה הוא על גדלות הזו"ן שעולים עד הבינה אימא עלאה, שהיא הס' משום שהיא תופסת הו' ספי' העליונים דהאבא, וכאשר נשלמו הזו"ן בו' שלם עם ראש אז הנה עולים ג"כ עד הבינה עלאה כמ"ש הרב בזווגים (פרקים ד ה) ע"ש. ואותו הס' הוא הס' דאפרסמין כמ"ש בזוה"ק (תרומה קכו ע"א) וכאשר עולין הזו"ן שם עד אותו הס' הנה תמן אתמליין מכל כסופין דנהרי דאפרסמונא דכיא (כללים ח"ב לה ע"ד). כללות העולם כולו הנה היא מסודר בבחי' עגולא וריבוע, היינו ריבוע דנפקא מגו עגולא [עי' ספר הבהיר אות קיד, ע' עוד יהל אור ח"ג ג"ג ע"ב, ועי' גר"א תיקו"ז עז ע"א וקנח ע"ב], כי העגולא הוא מבחוץ וריבוע מבפנים, והם בסוד ס' ומ' סתומא, כי העטרת היסוד הוא בסוד ס', והו"ק הם בסוד מ' סתומא, והם ג"כ סוד ס' מ' דאפרסמון שאמרו בזוה"ק (תרומה דף קכז ע"ב), וקאי שם על בינה ותבונה וכמ"ש הרב בזווגים (פרק ד ה) (ביאורים ח"א ס ע"א). ועי' ע"ח או"א ט (ביאורים ח"א מג ע"א).

⁸⁷⁵ האפריון צריך ס' מן האפרסמון לכן הם שוים בשמותם, ואין חילוק ביניהם אלא במה שנמשך ואמר ובאתר תרין אתוון וכו', שה"ס בינה ותבונה כאמור, קיימא י' וכו', ה"ס יסוד הנוק' שהוא הוא עצם האפריון, וכל יסוד נוק' נקרא נקודה, וכמו כן של הזכר נקרא כן כמ"ש באוצרות חיים בדרוש תלת נקודין הנזכרים בפרשת תצוה דף קפד ע"ב (רמ"ז).

⁸⁷⁶ רזא הוא יסוד, וברית הוא הוא יסוד, ולפי שישוד הזכר נכנס בשל הנק' לכן אמר ברזא דברית. אי נמי ברזא דברית ירמוז למה שידוע שישוד דאבא מבריח מן הקצה אל הקצה, למעלה מאיר באמא דהיינו ו"ד כאמור ס' מ', ולמטה מאיר בברתא שהיא נקודה אחת לבד, ולכן י' פעמים א' הוא י' דאפריון, ואחר היותה בסוד פרצוף עשר ספירות אז מאיר בו י', וי' פעמים י' הם ק', וז"ש ואת יו"ד איהו אשלים לרזא דמאה כגוונא דלעילא, שאז הבת כאימא בעלת עשר (רמ"ז).

⁸⁷⁷ דייקא זמין והוא מבואר במה שאמרנו שסוד הס' נקרא לעתיד לבוא, וז"ש זמין מעותד לנטלא כולא, כלומר שהסדר ההווה הוא לקבל הארת התבונה שהיא אות מ' אבל לעתיד היא מזומנת לקבל הכל גם הס' (רמ"ז).

⁸⁷⁸ הסוד הוא שבעת רצון אז בינה ותבונה נעשות פרצוף אחד, ואיתא בספר הכוונות שישוד אבא נקרא ברוך ושל אמא נקרא ברכה, וגם בסוד י'חוד ב'רכה ק'דושה, הברכה היא בבינה, ובהיותה פרצוף אחד בזמנה אז כל המאה אורות שנקראים מאה ברכות הן מתקבצות ביסוד שלה הכולל, וז"ש רזא דאינון מאה ברכאן. האמנם צריך לדעת כי בהעשות בינה ותבונה פרצוף אחד אז התבונה עולה ומלבשת את הבינה עד החזה שלה ונשארו ו' מדות שלה העליונות מגולות והן סוד הס', והד' תחתונות שלה הן מוחין לתבונה. ולכן מפרש בכאן הברכות בשתי בחינות ס' ומ' (רמ"ז).

עי' קכו ע"א והערה שם בשם הלש"ו. ועי' כללים ח"ב סד ע"ד סוף סעיף ה' וע"ש סעיף ו'.
⁸⁷⁹ הנה כבר ידעת כי יש בינה ותבונה והבינה היא ו"ק העליונים של הפרצוף הכולל בינה ותבונה שהם חב"ד חג"ת וכל אחד כלול מ' הרי ס' ותבונה היא ד' תתאין מ' וזהו מ"ס דאפרסמון. והנה

ארבעין לקבל⁸⁸¹ ארבע סטרי עלמא וכלא (א) שלימו למאה⁸⁸² ואת יו"ד איהו אשלים⁸⁸³ לרזא דמאה כגוונא דלעילא ועל דא דא אפרסמון ודא אפריון⁸⁸⁴:

אינון נהרי נפקין מאפרסמון דא ונשמתיין עלאיין דלית לון גופא בהאי עלמא ינקין מההוא נהירו דנפיק מאינון נהרי אפרסמונא דכיא⁸⁸⁵ ומתענגי בענוגא דא עלאה ונשמתיין ודסלקין ונחתיין [דאית] (דסלקין ואית) לון גופא בהאי עלמא סלקין וינקין מההוא נהירו דאפריון⁸⁸⁶ דא ונחתיין ואלין יהבי ונטלי יהבי ריחא מאינון עוברין דכשראין דמשתדלי בהו בהאי עלמא ונטלי מההוא ריחא דאשתאר ביה (בגנתא) כמה דאת אמר (בראשית כז כז) כריח שדה אשר ברכו יהו"ה (ריחא דאשתאר ביה בההוא חקלא) וכלהו קיימי בההוא גנתא אלין מתענגי לעילא ואלין מתענגי לתתא:

תרגום: אפרסמון, זהו היכל העליון, טמיר גנוז. אפריון, זהו היכל שלמטה שאין בו סמך עד שנסמך מתוך היכל העליון, ולכן אות סמ"ך נסתרת בכל צדדיה כזה אות ם ונתגלם ס' סתומה. מה בין זה לזה, אלא בשעה שנסתר ונגנו בתוכו, תוך נקודה (אור) עליון למעלה, אז היא עומדת בדמות זה סמ"ך נסתר בתוכו ונגנו בו לעלות למעלה. ובשעה שחוזרת ויושבת רבוצה על הבנים למטה להיניק אותם, אז היא עומדת בדמות של אות ם רבוצה, נסתרת לתוך ארבעת צדדי העולם.

ועל כך זהו אפרסמון, וזהו אפריון, ובמקום שתי אותיות ס"מ, עומדת י' סוד הברית (סוד הברית שנגנו בתוכו) שהוא עתיד לקחת הכל. סוד של אותן מאה ברכות, ששים וארבעים, ששים כנגד ששה צדדים שיוצאים מהאות ס', וארבעים כנגד ארבעת צדדי העולם, והכל משלימים למאה. ואת יו"ד משלימה לסוד של מאה כדוגמא שלמעלה, ולכן זה אפרסמון וזה אפריון. אותם הנהרות יוצאים מהאפרסמון הזה, ונשמות עליונות שאין להן גוף בעולם הזה יונקות מאותו האור שיוצא מאותם נהרות אפרסמון זך, ומתענגות בענוג העליון הזה. ונשמות שיש להן גוף בעולם הזה עולות ויונקות מאותו האור של האפריון הזה ויורדות. ואלו נותנות ונוטלות, נותנות ריח מאותם מעשים כשרים שעוסקים בהם באותו העולם, ונוטלות מאותו הריח שנשאר בגן, כמו שנאמר "כריח שדה אשר ברכו ה'". הריח שנשאר בו באותו השדה, וכולם עומדים באותו הגן, אלו מתענגים למעלה ואלו מתענגים למטה.

(כז) עי' זהר ח"ב קטו ע"א: פקודא בתר דא לפדות עבד עברי ואמה העבריה ליעד אמה העבריה לדון בקנין עבד עברי הענק תעניק לו הדא הוא דכתיב (שמות כא ב) כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבוד [מאי שש שנים יעבד] ומאי קנין דיליה אלא בסתרי תורה מטטרו"ן עבד יהו"ה – מאיר התיקון –

לפעמים יש בז"א מוחין דתבונה לבד ולפעמים מוחי שניהם דבינה ותבונה ביחד וז"ש ק' שתין בסוד הבינה וארבעין בסוד התבונה שהם ד' ספ' תחתונות של הפרצוף הנז' (זהר הרקיע).

⁸⁸⁰ אמר דנפיק, מפני שנמשכים מאות הס' עד יסודה (רמ"ז).
⁸⁸¹ היא המלכות שהיא כנגד תנה"י דבינה שהם ד' סטריין, וגם ד' מוחותיה הם ד' סטריין, ולפי שאלו של תבונה נעשים מוחין לזעיר לכן אמר ד' סטרי עלמא הוא הזעיר הנקרא עולם כנודע (רמ"ז).

⁸⁸² פ' ששתיהן נעשות אחד בינה ותבונה, ולכן בא הבנין שלם במאה (רמ"ז).
⁸⁸³ פ' שהאורות האלה מאירות בזעיר ונמשכות עד יסודו, ובהכנסו בנקודת ציון מתרבות י' פעמים י' ונעשות מאה. וז"ש איהו אשלים, ר"ל הוא בעצמו משלים מיניה וביה (רמ"ז).

⁸⁸⁴ ירצה בזה תבין ההפרש שיש בין אפרסמון ובין אפריון. ועתה אפרש מ"ש לעיל שהאפריון אין לו סמך עד דאסתמיק מגו היכלא עלאה, שכשארין בזעיר כי אם המ' לבד אז נקראו נופלים המ' וזו"ן, שגם באורות התבונה יש אחיזה לחיצונים שהרי היא יורדת עד החזה ומשם יש אחיזה לחיצונים וכל שכן בזו"ן, אבל בעת רצון מתעלים שלשתם למעלה נכללים זה עם זה, ואז הבינה שהיא הס' סומכתם ואין שום אחיזה לחיצונים בשום אחד מהם, וז"ס סמ"ך הס' בינה והמ' תבונה והך' זו"ן. וגם בזה נבין מה שאמרו רז"ל שדוד לא רצה להזכיר פסוק דנ' באשרי, אבל הזעיר סמיכתם בפסוק (תהלים קמה, יד) סומך ה' לכל הנופלים. והענין שבמה שלא הפסיק באות נ' אלא שייחד בפסוק המ' והס' זה לזה היינו היא סמיכת הנופלים. גם נפרש מה שאמרו רז"ל מ' וס' שבלוחות בנס היו עומדים. ויובן בהקדים מ"ש הרב זלה"ה שלוחות הראשונות היו מבינה עליונה, שהנה אז נתייחדו ודאי בינה ותבונה והוא הוא זמן ההצלחה השלימה שאז הוא זמן הנסים, כי דרך הטבע הוא מבחינת תבונה שסודה שם אלה"ם גי' הטב"ע (רמ"ז).

⁸⁸⁵ פ' נשמתיין שהם בההוא עלמא ינקין מבינה עוה"ב (יהל אור).
⁸⁸⁶ פ' צדיקיא שהם בגופא בעולם הזה הם יונקין ממלכות עולם הזה (עי' בהגר"א בתיקו"ז צה ע"א ד"ה ועוד ויבן) (יהל אור).

כליל שית סטריין⁸⁸⁷ [נ"א שמהן] בחושבן⁸⁸⁸ שית אתון [דיליה] שית סדרי משנה⁸⁸⁹ ובהון⁸⁹⁰ אית ליה לבר נש למפלח למאריה למהוי ליה [עבד נמכר] ועבד למעבדו קנין כספו דכסף ימינא דאברהם חסד דרגא דיליה אורייתא מתמן⁸⁹¹ אתיהיבת:

ומאן דאשתדל⁸⁹² בה בגין לזכאה [בה] לעלמא דאתי אקרי קנין כספו עלמא דכסופא קנין על שם (שם יד יט) אל⁸⁹³ עליון קונה שמים וארץ (משלי ד ה) קנה חכמה⁸⁹⁴ קנה בינה [קנה לך ריבוי דברי תורה] וקנה לו דברי תורה רבוו בתר דקנה לו גאולה תהיה לו⁸⁹⁵ אית דאיהו⁸⁹⁶ קנוי ליה⁸⁹⁷ לעולם ואית דאיהו⁸⁹⁸ קנוי ליה שית שנין מאן דאיהו קנוי ליה לעולם כתיב ביה ורצע אדניו את אזנו במרצע ועבדו לעולם לית עולם⁸⁹⁹ אלא עולמו של יובל דאינון חמשין⁹⁰⁰ ודא קריאת שמע⁹⁰¹ דתמן כ"ה כ"ה אתון ערבית ושחרית [חמשין תרעין דבינה] (נ' שערי בינה):

תרגום: מצוה אחר, זו לפדות עבד עברי ואמה העבריה, ליעד אמה העבריה, לדון בקנין עבד עברי. "העניק תעניק לו", זהו שנאמר "כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד". מהן שש שנים יעבד, ומהו קנינו. אלא בסתרי תורה, מטטרו"ן, עבד ה', כולל ששה צדדים (שמות), בחשבון שש אותיותיו, ששה סדרי משנה, ובהן יש לאדם לעבוד לרבונו, להיות לו עבד נמכר, קנין כספו, שכסף ימין, שאברהם חסד הוא הדרגה שלו, התורה נתנה משם.

ומי שעוסק בה כדי לזכות לעולם הבא, נקרא קנין כספו, עולם הכסוף, קנין על שם "אל עליון קונה שמים וארץ", "קנה חכמה קנה בינה". קנה לך ריבוי דברי תורה, אחרי שקנה לו "גאולה תהיה לו". יש שהוא קנוי לו לעולם, ויש שהוא קנוי לו לשש שנים. מי שהוא קנוי לו לעולם, נאמר בו "ורצע אדוניו את אזנו במרצע ועבדו לעולם", אין עולם אלא עולמו של יובל, שהם חמשים, וזו קריאת שמע, ששם כ"ה כ"ה אתון ערבית ושחרית, חמשים שערי בינה.

– מאיר התיקון –

⁸⁸⁷ שהוא ר"ק דיצירה כידוע (יהל אור).

⁸⁸⁸ בחושבן (דפ"ו).

⁸⁸⁹ שהן במט"ט כמ"ש בתיקו"ז (טו ע"ב) (יהל אור).

⁸⁹⁰ ש"ס (יהל אור).

⁸⁹¹ כמ"ש מימינו אש דת למו (יהל אור).

⁸⁹² שע"מ לקבל פרס הוא בדרגא דעבד מט"ט כמ"ש בת"ז (יהל אור).

⁸⁹³ חסד, שמשם התורה כנ"ל (יהל אור).

⁸⁹⁴ ר"ל ראה שהתורה נקרא קנין. ואמר ג' קניני' נגד חו"ב וז"א, כי ריבוי⁸⁹⁴ בדרגא דז"א כידוע. והן ג' אותיות יה"ו כידוע, שמהן שית סדרי משנה בששה חותמות המתהפכין, כמ"ש בתיקו"ז (יהל אור).

⁸⁹⁵ ר"ל שאח"כ יתעסק בעץ החיים, רזין דאורייתא, שהוא עלמא דחירו, שהוא בדרגא דאצילות. ועיין בתיקו"ז (טו ע"א פא ע"ב) (יהל אור).

⁸⁹⁶ ר"ל שאין מגיע כל ימיו לרזין (יהל אור)..

⁸⁹⁷ מוסגר בדפ"ק.

⁸⁹⁸ ר"ל עד שילמוד הש"ס, ואח"כ ילמוד רזי תורה, שמשם יגיע ליראה פנימית, וישתדל שלא ע"מ לקבל פרס, שאז הוא בדרגא דבן באצילות כידוע. כמ"ש אם אין יראה אין תורה אם אין תורה כו', דהראשונה קאי על יראה החיצונית ופשיטו דאורייתא, והב' על קבלה ויראה פנימית (יהל אור).

⁸⁹⁹ וז"ש אחרי נמכר גאולה תהיה לו וביובל יצא, רומז על שני מדריגות הנ"ל. ור"ל ביובל לעוה"ב שאז יצאו, מדרגא דעבד לעלמא דחירו, ויתגלה עץ החיים כידוע. וז"ש רבנן לר' חנינא עולמך תראה בחייך כו' [ברכות יז]. וזהו והשיגה ידו ונגאל. ויש שנגאלין ע"י אחרים, והיינו ע"י גלגול וידוע שגלגול היותר מועיל הוא ע"י קרוביו כמ"ש בסוד היבום ובוועז, וכמ"ש בירושלמי [בב"ר פ' חיי שרה] חטין דקרתך זונין זרע מנהון ע"ש. וז"ש או דודו כו' כמ"ש לקמן. וז"ש [קדושין סו:] בקרובים לשחרור בשאר כל אדם לשעבוד וחכ"א הכל לשחרור. ויש שאין נגאלין כלל ע"י גלגול וזה צריך להמתין עד לעוה"ב כנ"ל (יהל אור).

⁹⁰⁰ ר"ל נ' תרעין דבינה כמש"ו (יהל אור).

⁹⁰¹ ר"ל בק"ש ותפלה מרומז שני דרגין הנ"ל ר"ל דבק"ש הוא עבד נרצע שאין לו גאולה ע"י אחר שאין מוציא אותו אחר ידי חובתו אלא הוא בעצמו צריך לקרא אבל בתפילה מי שאינו בקי הש"ץ מוציא ידי חובתו, וק"ש הוא בדרגא דיובל נ' תרעין ואותו שעובד לעולם אין לו גאולה אבל בתפילה שהוא בדרגא דשש לפיכך יהיה לו גאולה ע"י אחר, ובשניהן הוא עבד בק"ש בעול תפילין וז"ש דאיהו עבד כו', וכן בתפילה עבד כמ"ש לקמן ואין עבודה כו' אלא שהן ב' מדרגות כנ"ל (יהל אור).

(כח) ע"י זהר ח"ג פג ע"ב: ותנינן שפירו דאדם קדתי' דקיטרא עלאה מזיהרא דנהרא⁹⁰² שפירו דחיה דלא הוו יכלין כל בריין לאסתכלא בה ואפילו אדם⁹⁰³ לא הוה אסתכל בה עד ההוא⁹⁰⁴ זמנא דחאבו ואעדיאת (ס"א ואזעירת) שפירו דלהון כדין אסתכל בה אדם ואשתמודע בה לשמשא בה הה"ד (בראשית ד כה) וידע אדם [עוד] את (חיה) אשתו וידע בכלא וידע בתשמיש וידע דאשתמודע בה ואסתכל בה:

תרגום: ושנינו יפיו של אדם כסא של הקשר העליון, מהזהר המאיר. יופיה של חיה שלא היו יכולים כל הבריות להסתכל בה, ואפילו אדם הראשון לא היה מסתכל בה עד אותו הזמן שחטאו, והוסר (והקטן) היופי שלהם, אז הסתכל בה אדם והכיר בה לשמש עמה, זהו שנאמר "וידע אדם עוד את אשתו", וידע בכל, וידע בתשמיש, וידע שהכיר בה והסתכל בה.

(כט) ע"י זהר ח"ב קג ע"ב: השתא אית לאדרא⁹⁰⁵ ולעינא על אתר אנ"א אילנא חד רב ועלאה דהוה בעלמא וגזעא ושרשא דקשוט ואיהו עובד אבי ישי (ו) אבי דוד דהא [אתמר דאחרון⁹⁰⁶ הוא והוה] (אי תימא דאתר איהו) היך נפק שרשא דקשוט מגו אתר דא⁹⁰⁷:

אלא עובד אתתקן בתקונא עלאה ואהדר שרשא דאילנא דקא אתהפך על תקוניה ואסתליק ביה ואתתקן כדקא יאות ועל דא אקרי עובד מה דלא זכו הכי שאר בני עלמא⁹⁰⁸:
אתא איהו פלח ואעדר עקרא ושרשא דאילנא ונפק מענפין⁹⁰⁹ [מריכן ואהדר (נ"א ואעדר)] (מרירן ואהדר) ואתקן בנופא דאילנא⁹¹⁰ אתא ישי בריה ואחסין ליה ותקין ליה ואתאחד בענפין⁹¹¹ דאילנא אחרא עלאה⁹¹² וחבר אילנא באילנא ואסתבכו דא בדא⁹¹³ כיון דאתא⁹¹⁴ דוד אשכח אילנין מסתבכן ומתאחדן דא בדא כדין ירית שלטנו בארעא ועובד גרים דא:

– מאיר התיקון –

⁹⁰² כשחטא אדם הראשון, נסתלקה ממנו זיהרא עילאה, כנזכר בזוהר בסתרי תורה פרשת קדושים (פג ע"א), והיא בחי' גרנח"י מעולם האצילות (שעה"ג הק' ז). אותן הנר"ג דהאצילות של אז, שהוא כללות הגרנח"י דהאצילות של עתה, הנה הוא הנקרא בזוה"ק (פ' קדושים דף פג סע"ב) ובפרט בזוה"ק בראשית (לו רע"ב) ושיר השירים (נד ע"ד ז"ח סט ע"ב) בשם זיהרא עלאה (דע"ה ח"ב לא ע"א)

⁹⁰³ תימא אם לא חטא לא נסתכל בה ולא נשתמש בה, אם כן למה נבראת אלא להשתמש בה (אור יקר).

⁹⁰⁴ ההיא (דפ"ו).

⁹⁰⁵ "להדרא" דפ"ו.

⁹⁰⁶ בזוהר הרקיע (בדפוס קארץ דף צא ע"א) הנוסח הוא דהאי אתתא דאחר (לש"ו).

⁹⁰⁷ שהרי הוא בן יבמה, ונקרא אחר שאין לו בן זוג, שהרי אשתו עמו וירד לאל אחר (זהר הרקיע צח ע"ב).

⁹⁰⁸ מחלון וכליון, הם היו גלגול ער ואונן. ולכן נקרא אונן, שהיה אונן על אביו וחטאו, עד שנתגלגל במחלון, ומחלו לו. כי נתקן ע"י בועז, בסוד עובד, שהיה עובד אדמתו, שהיה הנוקבא, לא כמו קודם, שהיו משחיתים זרעם לבטלה. ולכן ז"ס השכנות אשר בחצר מות, שהם הנשמות, קראוהו עובד. ולכן נקרא בנו ישי, כי בו ירש ש"י עולמות, ומה שהיה תחלה רעב בארץ, כי אין לחם שלא מכרו אדמתם, עתה ישבע לחם, וזהו לבית הלחמי (ספר הליקוטים וזאת הברכה ח).
⁹⁰⁹ מאנפין (דפ"ו).

⁹¹⁰ דוד המלך ע"ה, היתה נפשו גבוהה עד מאד, אמנם ע"י חטאו של אדה"ר הקדום, מאז ירדה אל עמקי הקליפות בסטרא דנוקבא של הקליפה, וכאשר נולד דוד, היה פעם א' שיצא מן הקליפות, ולכן לא התחיל תקונו אלא מבחי' העשייה הנקראת נפש ובלבד לסבת היותו מגולגל ממדרגה השלישית כנז"ל. וז"ס הנזכר בסבא משפטים דף ק"ג ע"א, וגם בכמה מאמרים אחרים, כי דוד היה מסטרא דנוקבא ולא מדכורא, אלא בעולם המיתה הנקראת נוקבא, והבן זה. ולכן אמרו שם אמאי איקרי עובד, דאעדר אילנא ותקין ליה. והוא, לפי שהיה טבוע בעמקי הקליפות דנוקבא (שער הגלגולים - הקדמה ז). אדה"ר נתן לו [לדוד] ע' שנה שאל"כ לא היו לו חיים כלל, ולא יצא דוד לעולם, עד שבא עובד, ותיקן לעבדה ולשמרה שנאמר לאדה"ר, ולכן נקרא עובד. ותחת מה שנאמר לאדה"ר בזעת אפך תאכל לחם, לכן נקרא ישי בית הלחמי (ספר הליקוטים - פרשת האזינו). פ' מלכות (מ"מ).

⁹¹¹ קעה ע"ב (הערת הזהר).

⁹¹² פ' ז"א (מ"מ).

⁹¹³ ע"י אד"ר קלו ע"א: תאנא בגולגלתא דרישא אלף אלפי רבוא ורבוא רבבן קוצי דשערי אוכמן ומסתבכין דא בדא ומתערבין דא בדא – ענין ה"סיבון" הוא, שמתערבבים שערי דכין ומסאבין [טהורים וטמאים] ומסתבכים זב"ז (בהגר"א על ספד"צ ה ע"ד וענין הסיבון), בז"א השערות

תרגום: עכשיו יש לחזור ולעיין על מקום (נ"א אילן) אחד גדול ועליון שהיה בעולם, וגזע ושרש של אמת, והוא עובד אבי ישי אבי דוד, שהרי נאמר שהיה אחרון, איך יצא שורש אמת מהמקום הזה.

אלא עובד נתקן בתקון עליון, וחזר השרש של האילן שהתהפך על תיקונו והתעלה בו והתתקן כראוי, ועל זה נקרא עובד, מה שלא זכו כן שאר בני העולם.

הוא בא עבד ועדר את עיקר ושרש האילן, ויצא מענפים המרים וחזר ונתקן בנוף של אילן. בא ישי בנו וחיזק אותו ותיקן אותו, ונאחז בענפי האילן העליון האחר, וחבר אילן באילן, והסתבכו זה בזה. כיון שבא דוד, מצא אילנות מסובכים ומאחדים זה בזה, אז ירש השלטון בארץ, ועובד גרם את זה.

(ל) עי' דע"ה ח"א נב ע"ד: מה שאמרו רז"ל בסנהדרין (לח ע"ב) על מט"ט ששמו כשם רבו, ונקרא ג"כ בשם הויה⁹¹⁵, וכמ"ש הרמב"ן⁹¹⁶, וכן רבינו בחיי ז"ל בפסוק (שמות כד א) ואל משה אמר ע"ש וכו', [עכ"ז] המלאך מט"ט לעולם על מדרגתו ולא נתחלף עצמותו לאורו ית"ש כלל, והוא ג"כ ע"ד הנשמה עם הגוף, כי הרי הגם שהנשמה ממלא את כל הגוף כולו, והוא כולו חי ע"י אור הנשמה שבו, עכ"ז הרי עומד לעולם הגוף על מציאותו שהוא בשר ודם, ואינו משתנה לעולם, כן הוא בהמלאך מט"ט, הגם שנאמר עליו כי שמי בקרבו ונקרא בשם הויה ג"כ, עכ"ז הנה לא יצא לעולם ממדרגת מלאך. ומה שנקרא בשם הויה ג"כ, הוא ע"ד שכתב הגר"א בהיכלות פקודי היכל ו' (בספר יהל אור ל' ע"ד) בענין הראשונים שהיו להם כמה שמות כמו פנחס הוא אליהו וכיוצא, והוא ע"י שהיה מתחדש להם נשמה אחרת וכל נשמה יש לה שם אחר, וזהו שאמרו בזהר (ויקהל קצו ע"א) ורזא אשכחנא בספרא דאדם קדמאה דאמר באינון תולדות דעלמא רוחא חדא יהא דיחות לעלמא בארעא ויתלבש בגופא ואליהו שמייה כו'⁹¹⁷. הוא ענין הנאמר במט"ט כי שמי בקרבו ומתלבש בו השם הויה, עכ"ז הנה עיקרו הוא לעולם רק מלאך לבד ואינו אלהות כלל. כי השם הויה, הגם שמתלבש בו, עכ"ז אינו מתייחד עמו להעשות חד עמו ח"ו, ע"ד שהוא באצילות. ולכן נאמר, אל תמר בו, אל תמירוני בו, ואל תעשוני תמורתו (וכמ"ש בשמו"ר פ' ל"ב ס"י ד', וכן בסנהדרין לח ע"ב⁹¹⁸) כי הנה התלבשות השם הויה כאשר מתלבש בו הוא נקרא בשם תמורה, וכמ"ש בתיקונים (ס"ז סע"ב וע"ט סע"ב) ע"ש, כי נתחלף אורו כביכול ונתלבש בצורה אחרת, שהוא בהמלאך מט"ט, אשר הוא אינו אלהות כלל, אלא

– מאיר התיקון –

מסתבכין מכח יניקת הקליפות דאזלין בערבוביא וכמו שהיה בעולם התוהו, שכל אחד מהם היה נכנס בגבול חבירו ולוקח את האורות של חבירו (ע"ח נקודות ה') (ב"ע קנו ע"א).

⁹¹⁴ קע ע"א (הערת הזהר).
⁹¹⁵ עי' בבהגר"א על ס"י ב ע"ב ז"ל, שבעים שמות הידועים שנקראים תפארת, וכן [ע' שמות למט"ט] ששמו כשם רבו, עכ"ל. כלומר שהדעת מתלבש בת"ת ואז הת"ת נקרא באותו השם. [אמנם עי' אפיקי ים סנהדרין צד ע"א שההבנה של "שמו כשם רבו" עניינו יסוד דאצילות המתלבש במט"ט].

ועי' תיקו"ז טז ע"א שיש למט"ט ב' מדרגות: א' כאשר האצילות מתלבש בו וא' כאשר האצילות אינו מתלבש בו. ועי' בהגר"א על תיקו"ז קב ע"ד וז"ל, הויה הוא בעד"א והשם הוא בנוק' וז"ש כגון דכורא כו' וכ"ה במלאכים, דהו"ה [עי' גמ' ברכות ז ע"א שר' ישמעאל בן אלישע ראה אכתריא"ל הו"ה צב-אות] הוא במט"ט דשמו כשם רבו והשמות במלאכים דתחות ידיה ואינון דשכינת' ע"כ. ועי' בהגר"א על תיקו"ז קו ע"א וז"ל, אף שאמר שם מט"ט הנה מט"ט כולל כל הג' עולמות ראשו בבריאה גופו ביצירה כו' אלא שנקרא היצירה על שמו לפי שגופו שם וכמו שכל האצילות נקרא ע"ש ז"א כ"ה בעולמות ושמו כשם רבו.

⁹¹⁶ הגהות רבינו מכת"י: הנה בדברי הרמב"ן ז"ל לא דקדקתי יפה, כי אין כוונת הרמב"ן ז"ל על המלאך מט"ט שהוא הנקרא בשם הויה ח"ו וח"ו, אלא כוונתו הוא כי מ"ש שם רז"ל מט"ט, עומק הכוונה הוא על שכינתו ית"ש שהיא נק' ג"כ מט"ט על שם שהיא המורה דרך והמנהיג לישראל תמיד, והיא המלאך הגואל כנודע עי' דבריו בפ' בא י"ב ובפ' ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים ובפ' משפטים כ"ג כ"א בפ' כי שמי בקרבו.

⁹¹⁷ תרגום: וסוד מצאנו בספרו של אדם הראשון שאמר באותן תולדות העולם שתהיה רוח אחת שתדד לעולם לארץ ותתלבש בגוף ושמו אליהו וכו'.

⁹¹⁸ ז"ל: כתיב ואל משה אמר עלה אל ה' עלה אלי מיבעי ליה. אמר ליה, זהו מטטרון ששמו כשם רבו, דכתיב כי שמי בקרבו. אי הכי ניפלחו ליה. כתיב אל תמר בו, אל תמירני בו.

שהוא רק מלאך לבר, הכולל את כל העולמות ב"ע, וזכה לזיהרא עלאה דאדם הראשון אשר נסתלק ממנו ע"י החטא, וכמו שמבואר כ"ז בספר הגלגולים (פ' י"ח¹⁹) ע"ש.

(לא) עי' זהר ח"ג קפ ע"?: (והא אוקמוה) ות"ח ויאמר אל תקרב הלום של נעליך מעל רגליך וגו' (שמות ג ה)²⁰ וכי אמאי נעל הכא אלא אתמר דפקיד ליה על אתתא לאתפרשא מנה ולאזדווגא [באתר] [באתתא] אחרא דנהירו קדישא [עלאה] ועלאה²¹ ואיהי שכינא [עלא]: והוא נעל אוקים ליה באתר אחרא [ואיהי שכינתא]²² אעבר ליה מהאי עלמא ואוקים ליה בעלמא אחרא²³ וע"ד כל מה דיהיב מיתא לבר נש בחלמא טב נטיל מאניה מן ביתא ביש כגון סנדליה:

תרגום: (והרי פרשוה) בא וראה "ויאמר אל תקרב הלום של נעליך מעל רגליך וגו'", וכי למה הנעל כאן, אלא נתבאר שצוה לו על האשה להפרד ממנה ולהזדווג (במקום) באשה אחרת של אור קדוש עליון והיא השכינה. ואותה נעל בארזה במקום אחר (והיא השכינה), העבירוה מעולם הזה, ובארזה בעולם אחר, ועל כך כל מה שנותן המת לאדם בחלום זה טוב, לקח כליו מהבית זה רע כמו סנדלו.

(לב) עי' זהר ח"א מח ע"א: תא חזי כד אתקדש יומא במעלי שבתא סוכת שלום שריא ואתפריסת בעלמא מאן סוכת שלום דא שבתא וכל רוחין ועלעולין ושדין²⁴ וכל סטרא דמסאבא כלהו טמירין ועאלין בעינא דריחייא²⁵ דנוקבא דתהומא רבא דהא כיון דאתער קדושתא על עלמא רוח מסאבא לא אתער בהדיה ודא עריק מקמיה דדא וכדין עלמא בנטירו עלאה וכו'.

– מאיר התיקון –

¹⁹ עי' שער הגלגולים הקדמה ז' וז"ל, כשחטא אדם הראשון, נסתלקה ממנו זיהרא עילאה, כנזכר בזוהר בסתרי תורה פרשת קדושים (פג ע"א), והיא בחי' נרנח"י מעולם האצילות [עי' לש"ו דע"ה ח"ב לא ע"א, דהיינו נרנח"י של עכשיו שהוא נר"ג של אז (עי' שער הגלגולים הקדמה טו שזה נר"ג ולא נרנח"י, ועי' ע"ח שער קלי' נגה פרק ד' דהיינו רוח ונשמה דאצילות)], כי כל זה נקרא זיהרא עילאה, ואלו לא ירדו לקליפות ח"ו, כנודע שאין קליפות רק בג' עולמות ב"ע, אבל נסתלקו למעלה למקומם, ומכל חלקי האצילות הנקרא זיהרא עילאה, לא נשאר בו רק נפש דאצילות בלבד, עכ"ל. ועי' עוד ביהל אור ח"ב ט"ו ע"ד וז"ל, בין בקדושה ובין בסט"א אית ימינא ושמאלא דר"ג והן בג' עולמות ב"ע למעלה שניהם טובים ובעשיה מדור הקליפות שניהם רעים, כי ימינא הוא חנף ומרע שמראה טוב לב"א, ושמאלא בעל מחלוקת איש לשון בל כו', והן אותיות ח"ק ומספרם גיהנם והן דכר ונוק' דגיהנם, וביצירה ע"ה ט"ר מטה ונחש, ושם ב' אתון ט"ר, אבל בבריאה כולו טוב והוא בנשמתא כי אין בה חטא לעולם כי היא מסתלקת קודם החטא, ושם ב' אתון י"ש, אור ומנח"ה, עכ"ל. ועי' בבהגר"א על תיקון קו ע"ד שחונן ירש את הזיהרא עלאה (ז"ח סט ע"ב).

²⁰ זה ראייה על סוד הנעל שהיא השכינה (אור יקר).
²¹ והא הכתוב כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש כלומר מלכות, אדמה ונהירו דקדש עליו ורצה לתקן ענין גדול שהרי שאר האדם אם יתפרדו מנשותיהם הם מפרידים ואדרבה על ידי ייחודם בנשותיהם הם מייחדים ומתחברים בשכינתא, והאיך משה בהפך שבהפרדו הוא מייחד בשכינתא לזה אמר הכתוב המקום אשר אתה עומד עליו דהיינו משה מעלמא דדכורא בעלה דמטרוניתא דהיינו מקום אשר אתה עומד עליו אדמה קדשה, אבל שאר בני אדם הם למטה משכינה מאירים לה וצריכים להתייחד בנשותיהם להשפיע ולהאיר בשכינה אותו המאור, ולכן האמרו של נעליך, היינו תסיר את הזווג הגשמי ובמקומו תקח הזיווג הרוחני (אור יקר).
²² עי' אריכות בהיכלות פקודי רנה ע"א [לב ע"ב] (יהל אור). ר"ל לחלוץ נעל דהאי עלמא ולנעול נעל דשכינתא (יהל אור)

²³ כאלו נאמר המצות יש בהם גשמי ורוחני ועל ידי הגשמי נעשה ברוחני ומשה נפטר מן הגשמי וקיים ברוחני לבד כענין הבחינה שעסק במצות אדם בגן עדן בהפשטה מן הצד החומרי מכל וכל יותר מאדם הראשון. ועוד כי מסוד המטטרון נמשך לנו סוד פשטי התורה וקיום המצות בגשמיות והיינו סוד הנעל שאנו נועלים בו, ולכן אמר של נעליך הסתלק ממנה אל בחי' עלאה דהיינו בחינת הרוחני המסולק מן הפשט (אור יקר).

²⁴ עי' אד"ר קמב ע"ב, שהם ג' בחי' שד שנבראו בין השמשות, ועי' בהגר"א בספד"צ כז ע"ב: אמר כאן תלת דרגין דרוחין בישיין ועלעולין וקטפורין, והן תלת דרגין דנפקין מחוטמא תלת שלהובין תננא ואשא וגחלי דנורא, וכו', והן אף וחימה ומשחית.

²⁵ תחילה הם אחר הרחיים, ולבסוף מכניסים אותם בעינא דרחייהא שהוא בסוד המרכבה כדי שיהיו סגורים שם שלא יצאו (מ"מ).

תא חזי בשעתא דישאל מברכין ומזמנין להאי סכת שלום אושפיזא קדישא ואמרי הפורס סכת שלום כדין קדושתא עלאה נחתא ופריסת גרפהא עלייהו דישאל ומכסיא לון כאמא על בנין וכל זנין בישין אתכנישו מעלמא ויתבי ישראל תחות קדושתא דמאריהון וכדין דא סכת שלום יהיב נשמתין חדתי⁹²⁶ לבנהא מאי טעמא בגין דביה נשמתין שריין ונ"א דכדין זמן זווגא ונטלת נשמתין ובה שריין ומניה נפקין וכיון דשריא ופריסת גרפהא על בנהא אריקת⁹²⁷ נשמתין חדתי⁹²⁸ לכל חד וחד תו אמר רבי שמעון על דא תנינן שבת דוגמא דעלמא דאתי איהו הכי הוא ודאי ועל דא שמיטה⁹²⁹ ויובל⁹³⁰ דוגמא דא בדא ושבת ועלמא דאתי⁹³¹ הכי הוא וההוא תוספת דנשמתא⁹³² מרזא דזכור קא אתיא על האי סכת שלום דנטיל מעלמא דאתי ודא תוספת יהבת לעמא⁹³³ קדישא ובההוא תוספת חדאן ויתנשי מנייהו כל מלין דחול וכל צערין וכל עקיין כמה דאת אמר (ישעיה יד ג) ביום הניח יהו"ה לך מעצבך ומרגזך ומן העבודה הקשה וגו' :

תרגום: בא וראה, כשמתקדש היום בערב שבת, סוכת שלום שורה ונפרסת בעולם. מי זו סוכת שלום, זו שבת, וכל רוחות וסערות ושדים וכל צד הטומאה, כולם נטמנים ונכנסים בעין הרחים של נקב דתהום רבה, שהרי כיון שמתעוררת קדושה על העולם, רוח הטומאה לא מתעוררת איתו, וזה בורח מלפני זה. ואז העולם בשמירה עליונה וכו'.

בא וראה, בשעה שישאל מברכים ומזמנים את סוכת השלום הזאת, אורחת הקדושה, ואומרים הפורס סוכת שלום, אז קדושה עליונה יורדת ופורסת כנפיה על ישראל, ומכסה אותם כמו אָם על הבנים. וכל המינים הרעים מתכנסים מהעולם, וישאל יושבים תחת קדושת רבונם. ואז סוכת השלום הזו נותנת נשמות חדשות לבניה. ולמה, משום שבה שריות הנשמות (שאו זמן הזווג, ונטלת נשמות והן שורות בה), וממנה יוצאות. וכיון ששורה ופורסת כנפיה על בניה, מוריקה נשמות חדשות לכל אחד ואחד. עוד אמר רבי שמעון, על זה שנינו, שבת דוגמא של עולם הבא היא, כך זה ודאי, ועל זה שמיטה ויובל דוגמא זה בזה, ושבת ועולם הבא כך הוא. ואותה תוספת נשמה, מסוד של זכור היא באה על סוכת השלום הזאת שלוקחת מהעולם הבא. והתוספת הזאת נותנת לעם הקדוש. ובאותה תוספת הם שמחים, ונשכחים מהם כל דברי החול, וכל צער וכל הצרות, כמו שנאמר "ביום הניח ה' לך מעצבך ומרגזך ומן העבודה הקשה וגו'".

ועי' ע"ח שער לאה ורחל: המוחין דאבא הם הדוחין את החיצונים מלהתאחז בחסדים של הבינה המגולין מן החזה ולמטה, אשר שם נקרא עץ הדעת טו"ר, שמשם יונקים החיצונים וכו' בחי' בינה דוחה את החיצונים בסוד התכלת, אלא שאין כח הזה בבינה רק ע"י היותה יחד עם החכמה. אבל עתה שהיא לבדה בלתי חכמה אינו כך, ולסבה זאת ג"כ היא עתה דינא קשיא להיותה נפרדת מן החכמה.

ועי' עוד מש"כ הלש"ו (דע"ה ח"ב קא ע"ג), ז"ל, אין להם [לקלי'] אחיזה בהג"ר ח"ו, וכמ"ש הרב בשער הקליפות רפ"א אך הבינה אינה דוחה אלא מעצמה ר"ל שלא היא להם אחיזה ויניקה ממקום ומדרגת הג"ר אבל אחר שמתפשטת מהחזה ולמטה דז"א הנה יש להם אחיזה ויניקה משם וכנודע כי לכך אין להזוין אז הזיווג דפכ"פ העיקרי כדי שלא יינקו החיצונים מאחוריהם כי ע"י החטא דעץ הדעת נעשה אחיזה להחיצונים בהארת החו"ג אשר מהחזה ולמטה כל זמן שאין להזוין המוחין דמצד אבא וכמ"ש הרב בשער לאה ורחל פ"ז ולכן

– מאיר התיקון –

⁹²⁶ פי' נשמות שאינן מגולגלות כי בחול יוצאות המגולגלות שהם למטה כי מבפנים שער החצר הפנימי יהיה סגור ואין נשמות בחול משם אלא בשבת שהשער נפתח והזוכה יקח (אור יקר).
⁹²⁷ שופכת (ד"א).

⁹²⁸ אלו הנשמתין חדתינן הם בחינת תוספת חלק נשמה ממש הבאה מן הבינה, וזמ"ש ומכסיא לון כאימא על בנין, וזהו סוד סכת שלום. והיא הנשמה הבאה מן היסוד של אימא עלאה הנקראת סוכת שלום כמבואר אצלנו בסוד, ופרוס עלינו סוכת שלום, ועיין לקמן בפ' תרומה דף קנו ע"א (שער מאמרי רשב"י).

⁹²⁹ מלכות (אור יקר).

⁹³⁰ בינה (אור יקר).

⁹³¹ עתה בשבת היא שליטת קדושת המלכות, ובעלמא דאתי, תהיה שליטת קדושת הבינה מתפשט למטה (אור יקר).

⁹³² אור נוסף מאיר בנשמה כענין גילוי האצילות כן בשבת נוסף נשמה דאצילות (אור יקר). יש לעמוד כשאומר ופרוש עלינו סוכת רחמים ושלום, כמ"ש בזהר (כאן) וההוא תוספת דנשמתא מרזא דזכורא וכו' (מ"מ).

⁹³³ לעלמא (דפ"ו).

אין לגרום זיווג דפכ"פ להזו"ן אלא רק ע"י המוחין דאבא דוקא וכנודע וכנו' וא"כ הרי נדב ואביהו כאשר גרמו ע"י הקרבת הקטורת זיווג דפכ"פ להזו"ן בלתי המוחין דאבא הרי גרמו עי"ז פגם גדול רח"ל כי הרי נתקרבו החיצונים לינק מהארת הזיווג הזה רח"ל והוא ענין האש זרה הנאמר עליהם ויקריבו לפני ה' אש זרה אשר לא צוה אותם, ע"כ.
ועי' פת"ש (שער הקלי' פ"א), ז"ל, אין לקלי' אחיזה באצילות עצמה בכלל שנאמר לא יגורך רע (עי' בהגר"א על ספר"צ כו ע"א ד"ה וענין הפרסה). אלא כל החסרון היא היות שאין המאורות האצילות מאירים למטה מהם בכל פרטיהם, ונעשה מחיצה מבדלת ביניהם. ועי' הגהות הלש"ו על הע"ח שער מח פרק א: כי הקליפות בעולם אצילות אינם אחוזים אלא בזו"ן לבד - ר"ל באור הזו"ן המתפשט למטה.
ועי' ע"ח שער ג' פרק ג' וז"ל, לכן תראה שאפילו הקליפות שכנגד האצילות אינם שם אלא בבריאה.

(לג) עי' זהר ח"ג רכא ע"א: מלין אלין דשאל ההוא רשע אנא שאלנא יומא חד לאליהו ואמר דהא במתיבתא דרקייעא⁹³⁴ אתסדרו⁹³⁵ קמיה דקב"ה⁹³⁶ ווהכי הוא דכד נפקו⁹³⁷ ישראל ממצרים בעא קב"ה למעבד לון⁹³⁸ בארעא כמלאכין קדישין לעילא⁹³⁹ ובעא למבני לון ביתא קדישא⁹⁴⁰ ולנחתא לזוה⁹⁴¹ מגו שמי רקיעין⁹⁴² ולנטעא לון לישראל נציבו⁹⁴³ קדישא⁹⁴⁴ כגוונא דדיוקנא דלעילא⁹⁴⁵ הה"ד (שמות טו יז) תביאמו ותטעמו בהר נחלתך⁹⁴⁶ באן אתר [ב]מכון לשבתך פעלת

– מאיר התיקון –

⁹³⁴ ידוע שהוא בעולם היצירה (רמ"ז).
⁹³⁵ שלשה שאלות אלו ותשובתן (אור יקר).
⁹³⁶ הוא בבריאה דאי' מקננא תמן. באופן שהדבר נסדר (נ"א נסתר) בשתי ישיבות של מעלה, מתיבתא דרקייעא ביצירה ומתיבתא דקב"ה בבריאה. וטעם הענין שהיצירה שולטת על ארץ ישראל בכללה ובריאה על בית המקדש (רמ"ז).
⁹³⁷ זו תשובה של ראשונה (אור יקר). שאז היו מוכנים וקרובים להתקן ולתקן עולם מפגמו של אדה"ר ולהחזירו לאיתנו הראשון, ואז בקבלת התורה, וכאשר אמרו רז"ל חירות ממלאך המות וכו' (רמ"ז).
⁹³⁸ כי אז בקבלת התורה היו מתתקנים העולמות וארץ ישראל היתה מושפעת מפנימיות היצירה (רמ"ז).
⁹³⁹ כמו שהיה אדם הראשון קודם חטאו שהיה כל מציאות העולם גן עדן והוא דק ורוחני (אור יקר). ירצה שידוע שעל מט"ט נאמר (תהלים לז, כה) נער הייתי, ביצירה, גם זקנתי, שמתעלה לבריאה, וסתם מלאכים הם ביצירה, אלא שאותם שהם מסוד המוחין נקראים מלאכים קדישין, ובבחינת עלייתם לבריאה אמר לעילא. אי נמי אם תשכיל מצב העולמות קודם חטא אדה"ר תמצא שעולם העשייה היה שד' ראשונות שלו היו בד' אחרונות דבריאה, ו' קצוות דעשייה היו בו' עליונות דיצירה, וה' היה חפץ לעשות את ישראל במדרגת ד' ראשונות דעשייה בד' אחרונות דבריאה, וזהו מלאכין קדישין לעילא (רמ"ז).
⁹⁴⁰ למעלה ואחר בניינה להורידה וכדפירשנו עניינה בזוהר וכמו שהעתיקתי בפרשה הקודמת (אור יקר).
⁹⁴¹ מכלים פנימיים דלאה ורחל דבריאה (רמ"ז).
⁹⁴² דהיינו רקיעין ביצירה ושמי רקיעין מן הבריאה, ומגו, מפנימיות שלהם. וזה ירד למטה ממש בלי התעבות בהשתלשלות העולמות כמו שהיה מקדם (רמ"ז).
⁹⁴³ נציבא (דפ"ו).
⁹⁴⁴ היינו שלא תהיה קלי' ועלין אלא כולו פרי קדש הלולים, ושיהיו כולם מושרשים באילן קדוש שהוא הדיוקן העליון, ואז ישתלמו לגמרי כל הניצוצות ויושרשו בקדושה. ונוסף על זה הנשמות החדשות שתבאנה לעולם, ובכלל זה שיולידו בכל יום כדברי רז"ל (רמ"ז).
⁹⁴⁵ כעין הנשמות במלכות, כי בית סתם הוא סוד שכינה, וראשון הוא שכינה עילאה ושני שכינה תתאה (אור יקר).
⁹⁴⁶ דקשה בפסוק דכיון שאמר (טו, טז) עד יעבור שתי פעמים, ואמרו רז"ל שהן בזמן יהושע ועזרא, ואם כן מה ר"ל תביאמו והרי כבר באו לארץ. ומהו ותטעמו, שלא היה כן, חדא שנותצו בעוה"ר מן הארץ, ומהו פעלת וכוננו, היל"ל תפעל ותכונן ידיך. אבל הכל מיושב בענייננו, ששתי ההעברות היו בזמן יהושע ועזרא כאמור, שעליהם בקש משה רבנו ע"ה (טו, טז) תפול עליהם אימתה ופחד וכו', שכן היה ככתוב במקרא, וכמו שאמרה רחב (יהושע ב, ט) נפלה אימתכם עלינו, ובעזרא נאמר (עזרא ח, לא) ויד אלהינו היתה עלינו ויצילנו מכף כל אויב ואורב על הדרך. ואחר כך כתוב תביאמו וגו', הוא על הגאולה אחרונה שאז ה' הוא יביאנו בכבודו, כמו שנאמר (ישעיה נו, ז) והבאותים אל הר קדשי (רמ"ז).

י"י בהוא דפעלת אנת י"י ולא אחרא מכוון לשבתך פעלת י"י דא בית ראשון מקדש י"י כוננו ידיך דא בית שני ותרורייהו אומנותא דקב"ה אינון⁹⁴⁷:

ומדארגיזו קמיה במדברא מיתו⁹⁴⁸ [ואכנס] [ואנח] לון קב"ה לבנייהו בארעא (דאליפו⁹⁴⁹ עובדיהון⁹⁵⁰) וביתא אתבני על ידא דבר נש ובגין כך לא אתקיים ושלמה הוה ידע דבגין דהאי עובדא דבר נש לא יתקיים ועל דא אמר (תהלים קכז א) אם י"י לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו דהא לית⁹⁵¹ ביה קיומא:

ביומוי דעזרא גרם חטאה⁹⁵² ואצטרכון אינון למבני ולא הוה ביה קיומא ועד כען בניינא קדמאה דקב"ה לא הוה בעלמא ולזמנא דאתי (ד)כתיב (תהלים קמז ב) בונה ירושלם י"י איהו ולא אחרא ובניינא דא אנן מחכאן ולא בניינא דבר נש דלית ביה קיומא כלל:

בית ראשון ובית שני [יחית] [אחית] לון⁹⁵³ קודשא בריך הוא כחדא מלעילא בית ראשון באתכסיא ובית שני באתגליא⁹⁵⁴ ההוא בית להוי באתגליא דאתקרי בית שני דיתחזי לכל עלמא אומנותא דקב"ה חדוה שלים ורעותא דלבא בכל קיומא ההוא בית ראשון באתכסיא אסתלק לעילא על גבוי דההוא דאתגלייא וכל עלמא יחמון ענני יקר דסחרן על גבוי דההוא דאתגלייא:

ובגו דאינון עננין הוי בית ראשון⁹⁵⁵ בעובדא טמירא דסליק עד רום יקר שמייא ובניינא דא אנן מחכאן ועד וכען לא הוה בעלמא ודאפילו קרתא דירושלם לא ליהוי אומנותא דב"נ דהא כתיב (זכריה ב ט) ואני אהיה לה נאם י"י חומת אש סביב וגו' אי לקרתא כתיב הכי כל שכן ביתא דאיהו דיורא דיליה ועובדא דא הוה⁹⁵⁶ אתחזי למהוי ברישא כד נפקו ישראל ממצרים ואסתלק עד לסוף יומין בפורקנא בתראה:

תרגום: דברים אלו ששאל אותו רשע אני שאלתי יום אחד את אליהו, ואמר שהרי בישיבת הרקיע הסתדרו לפני הקדוש ברוך הוא, וכך זה. שכשיצאו ישראל ממצרים, רצה הקדוש ברוך הוא לעשותם בארץ כמלאכים קדושים של מעלה, ורצה לבנות להם בית קדוש ולהורידו מתוך שמי הרקיעים, ולנטוע את ישראל נציב קדוש כמו הדמות שלמעלה, זהו שנאמר @ "תביאמו ותטעמו בהר נחלתך", באיזה מקום ב"מכון לשבתך פעלת ה'", באותו שפעלת אתה ה' ולא אחר, "מכון לשבתך פעלת ה'" זה בית ראשון, "מקדש ה' כוננו ידיך" זה בית שני, ושניהם אומנות הקדוש ברוך הוא הם.

ומשהרגיזו לפניו במדבר, מתו והכניס הקדוש ברוך הוא את בניהם לארץ (למדו מעשיהם), והבית נבנה על ידי אדם, ולכן לא עמד. ושלמה היה יודע שמשום שמעשה זה של אדם לא יעמוד, ועל זה אמר "אם ה' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו", שהרי אין לו בו עמידה.

בימי עזרא גרם החטא, והצטרכו הם לבנות ולא היתה בו עמידה, ועד עכשיו בנין הראשון של הקדוש ברוך הוא לא היה בעולם, ולעתיד לבא כתוב "בונה ירושלים ה'", הוא ולא אחר. ולבנין זה אנו מחכים, ולא בנין אדם שאין לו עמידה כלל.

בית ראשון ובית שני הוריד אותם הקדוש ברוך הוא כאחד מלמעלה, בית ראשון בכסוי ובית שני בגלוי. אותו בית יהיה בגלוי שנקרא בית שני, שיראה לכל העולם אומנות הקדוש ברוך הוא,

– מאיר התיקון –

⁹⁴⁷ כי תפארת יושב בבית ראשון ובבית שני בין בינה למלכות דהיינו וא"ו בין שתי ההין, כנודע שהוא עולה ונכנס בעמקי הבינה ויורד בתוך המלכות (אור יקר).

⁹⁴⁸ ולא עמדו בקיום הגוף כראוי לתקן עון העגל כדדרשו בזוהר בפסוק ופגרכם אתם יפלו וגומ' (אור יקר).

⁹⁴⁹ אליפו (דפ"ו).

⁹⁵⁰ ואחלפו עובדוי - שקלקלו ולא זכו אל המעלה הנזכרת כלל (אור יקר).

⁹⁵¹ ליה (נוסף בדפ"ו).

⁹⁵² שהושיבו נשים נכריות (אור יקר).

⁹⁵³ ואם תאמר אם כן למה אנו מכנים בית ראשון לבניין שלמה ובית שני לבניין עזרא, וי"ל כי בבניין בית ראשון היי יונקים מהבינה ובבניין בית שני היו יונקים מהמלכות, וכיון שבית ראשון ובית שני הם בינה ומלכות כדפירשו לכך הם נקראות על שמם דכן פירשו בזוהר פרשת וארא (אור יקר).

⁹⁵⁴ פי' בית א' נגד בינה שהיא נכסי' ובית שני נגד מלכות שהיא נגלית (אור יקר ומ"מ), ולכך אמר הכתוב גדול יהיה כבוד הבית וכו': שלפי שהיא נגלית יודעים בני אדם הארותיה ונראית להם שהיא חשובה יותר מן הראשון שנעלמת (מ"מ).

⁹⁵⁵ היינו שבעה ענני יקר שהם שבע ספירות והבינה בתוכם, ואלו הם ממש כענין שבעה ענני יקר שהיו עם - ישראל במדבר שהיו נגד שבע ספירות כדפירשו בזוהר (אור יקר).

⁹⁵⁶ הוי (דפ"ו).

שמחה שלימה ורצון הלב בכל קיום. אותו בית ראשון בכסוי עלה למעלה, על גב אותו שבגלוי, וכל העולם יראו ענני כבוד שסובבים על גב אותו שבגלוי. ובתוך אותם עננים יהיה בית ראשון, במעשה טמיר שעולה עד רום כבוד השמים, ולבנין זה אנו מחכים. ועד עכשיו לא היה בעולם, שאפילו עיר של ירושלים לא תהיה אומנות אדם, שהרי כתוב "ואני אהיה לה נאום ה' חומת אש סביב וגו'". אם לעיר כתוב כך, כל שכן הבית שהוא דיור שלו. ומעשה זה הרי ראוי להיות בראש. כשיצאו ישראל ממצרים, והסתלק עד לסוף הימים בגאולה האחרונה.

(לד) עי' זהר ח"ב קטו ע"א: דקדם דחזרת בתשובה לא הוית אלא באילנא דטוב ורע⁹⁵⁷ עבד ונער הוה שמך בקדמיתא (שמות ב ו) והנה נער בוכה עבד נאמן הדא הוא דכתיב (במדבר יב ז) לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא והוא רע שותפא דעבד (טוב) גרם לך למחטי בסלע בגין דמטה דאתמסר (לך⁹⁵⁸ הוה דאילנא) [בידך⁹⁵⁹ הוא אינלא] דטוב ורע מטטרוין טוב סמא"ל רע⁹⁶⁰:

תרגום: שקדם שחזרת בתשובה, לא היית אלא בעץ של טוב ורע, עבד ונער היה שמך בתחילה. "והנה נער בכה", עבד נאמן, זהו שנאמר "לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא". ואותו הרע, השותף של העבד, גרם לך לחטא בסלע, משום שהמטה שנמסר לך בידך, היה של העץ טוב ורע, מטטרוין טוב, סמא"ל רע.

(לה) עי' זהר ח"א כז ע"ב: ט"ו עריין אינון כחושבן י"ה⁹⁶¹ ושית אחרנין כחושבן ו' קדם דגלו ישראל בגלותא ושכינתא עמהון מני קב"ה לישראל (ויקרא יח ז) ערות אמך לא תגלה ודא גלותא איהו גלוי ערותא דשכינתא הה"ד (ישעיה נ א) ובפשעכם שולחה אמכם ועל ג"ע גלו ישראל ושכינתא בגלותא ודא איהי ערוה דשכינתא והאי ערוה איהי לילית אמא דערב רב וערב רב אינון עריות דילה ועריות דישראל דלעילא דעליה אתמר (ויקרא יח ז) ערות אביך לא תגלה ואינון אפרישין בין ה' ה' דלא אתקריב ו' בנייהו הה"ד⁹⁶² (שם יז) ערות אשה ובתה לא תגלה ואינון שכינתא עלאה ותתאה [דבזמנא] (דזמנא) דערב רב דאינון⁹⁶³ [נפילים גבורים עמלקים⁹⁶⁴] (עמלקים גבורים נפילים) ר'פאים ע'נקים בין ה' ה' לית רשו לקב"ה⁹⁸ לקרבא בנייהו ורזא דמלה (ישעיה יט ה) ונהר יחרב ויבש יחרב בה' עלאה ויבש בה' תתאה בגין דלא יתפרנסון ערב רב מן ו' דאיהו עץ החיים ובג"ד לית קריבו לו' בין ה' ה' בזמנא דערב רב בנייהו ולית רשו לאת י' לקרבא בה' תנינא⁹⁶⁵ הה"ד (ויקרא יח טו) ערות כלתך לא תגלה ואינון אפרישו בין ו' לה' עלאה⁹⁶⁷ הה"ד (שם ח) ערות אשת אביך לא תגלה די' איהו אב ה' אם ו' בן

– מאיר התיקון –

⁹⁵⁷ ר"ל במט"ט (יהל אור). עי' דע"ה ח"א נג ע"ב.
⁹⁵⁸ שהוא מ"ט פנים טהור מ"ט פנים טמא, משא"כ שער הנ' שאין נגדו, ושם עלמא דחירו (יהל אור). עי' תיקו"ז (תיקון ס דף קט ע"א ובתיקון כא מדף מג עד דף מו) בהגר"א שם ע"ש כל הענין. וב' המטות, שניהם הם על יסוד דז"א, וכשהוא בגדלות אז הוא בסוד לויטן נחש בריח, שמשמש באור הדעת עלאה המברח מן הקצה אל הקצה, אבל כשהוא בקטנות אז הוא משתמש ע"י מט"ט וכמ"ש בתיקון ס' שם (דע"ה ח"ב קכח ע"א) ועי' דע"ה ח"ב קכט ע"ב.
⁹⁵⁹ ע"י ההכאה נעשה בידו (דע"ה ח"ב קלג ע"א).
⁹⁶⁰ ר"ל שהרע כרוך סביבו (דע"ה ח"ב קלג ע"א).
⁹⁶¹ עי' תיקו"ז קה ע"א: עריות מסטרא די"ה ע"ר י"ה תעור קשתן עריות מסטרא דו"ה לא תקרבו לגלות ע"ר ו"ה ודא לילית דאיהי ערות אשה ובתה דאינון ה"ה ערות כלתך דא י' זעירא דאדנ"י דאיהי כלה. ועי' ספר הליקוטים (וישב מח): ועון ג"ע פוגם בשם י"ה, וז"ס חמש עשרה עריות שפוטרות צרותיהן, וששה אחרים שיוצאים לאחרים, נגד הו' של השם, וכולם כ"א עריות. והסוד (חבקוק ג ט') ערי"ה תעור קשתך.

⁹⁶² ס' נג"ע ר"ע (הגהות דפ"ק), עי' תיקו"ז צז ע"ב והקדו"ש כג ע"ד.

⁹⁶⁴ עי' לעיל כה ע"א וכה ע"ב.

⁹⁶⁵ אבא (רח"ו). פי' יסוד הוא י' זעירא (מ"מ).

⁹⁶⁶ מלכות (רח"ו).

⁹⁶⁷

ה' בת ובגין דא מני לגביה ה' עלאה ערות אשת אביך לא תגלה⁹⁶⁸ (שם ט) ערות אחותך בת אביך דא ה' תתאה⁹⁶⁹ את בת בנה ואת בת בתה אינון ה"א ה"א⁹⁷⁰ דאינון תולדין דה' ערות אחי אביך⁹⁷¹ דא יו"ד⁹⁷² דאיהו תולדה דאת י⁹⁷³ ואיהו אח לוא"ו

סוף סוף בזמנא דערב רב מעורבין בישראל לית קריבו ויחודא באתוון שם יהו"ה ומיד דיתמחון מעלמא אתמר באתוון דקב"ה (זכריה יד ט) ביום ההוא יהיה יהו"ה אחד ושמו אחד ובג"ד אדם דאינון ישראל אית לון יחודא באורייתא דאתמר בה (משלי ג יח) עץ חיים היא למחזיקים בה ואיהי מטרוניתא מלכו"ת דמסטרעא אתקריאו ישראל בני מלכים⁹⁷⁴ ובג"ד אמר קב"ה לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו (בראשית ב יח) דא משנה⁹⁷⁵ אתתא דההוא נער ואיהו ונ"א ואיהו שפחה דשכינתא⁹⁷⁶

תרגום: ט"ו עריות הם כחשבון י"ה, וששה אחרים כחשבון ו'. לפני שגלו ישראל בגלות ושכינה עמם, צוה הקדוש ברוך הוא את ישראל "ערוות אמך לא תגלה", והגלות הזו היא גילוי ערות השכינה. זהו שנאמר @ "ובפשעיתם שולחה אמכם". ועל גילוי עריות גלו ישראל ושכינה בגלות, וזוהי ערות השכינה. וערוה זו היא לילי"ת, אמם של ערב רב, וערב רב הם עריות שלה. ועריות של ישראל שלמעלה, שעליו נאמר "ערות אביך וגו' לא תגלה".

והם הפרידו בין ה' ה' שלא תתקרב ו' ביניהם, זהו שנאמר @ "ערות אשה ובתה לא תגלה", והם שכינה עליונה ותחתונה, שבזמן שהערב רב שהם (סי' נג"ע ר"ע) נ'פילים ג'בורים ע'מלקים ר'פאים ע'נקים, בין ה' לה', אין רשות לקדוש ברוך הוא להתקרב ביניהם. וסוד הדבר "ונהר יחרב ויבש", "יחרב" בה' עליונה, "ויבש" בה' תחתונה, כדי שלא יתפרנסו ערב רב מו' שהיא עץ החיים. ולכן אין התקרבות לו' בין ה' ה' בזמן שערב רב ביניהם. ואין רשות לאות י' להתקרב לה' השניה, זהו שנאמר @ "ערות כלתך לא תגלה", והם הפרידו בין ו' לה' העליונה, זהו שנאמר @ "ערות אשת אביך לא תגלה", ש' היא אב, ה' אס, ו' בן, ה' בת. ולכן צוה אליו ה' עליונה, "ערות אשת אביך לא תגלה". "ערות אחותך בת אביך", זו ה' תחתונה, "את בת בנה ואת בת בתה", הם ה"א ה"א, שהם תולדות של ה'. "ערות אחי אביך" זו יו"ד, שהוא תולדה של אות י', והוא אח לוא"ו.

סוף סוף בזמן שערב רב מעורבים בישראל, אין קירבה ויחוד באותיות שם יהו"ה, ומיד כאשר ימחו מהעולם, נאמר באותיות של הקדוש ברוך הוא, "ביום ההוא יהיה יהו"ה אחד ושמו אחד". ולכן אדם, שהם ישראל, יש להם יחוד בתורה, שנאמר בה "עץ חיים היא למחזיקים בה", והיא המלכה, מלכות שמצדה נקראו ישראל בני מלכים, ולכן אמר הקדוש ברוך הוא, "לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו", זו משנה, אשתו של אותו נער, והוא (והיא) שפחה השכינה.

– מאיר התיקון –

⁹⁶⁸ ה' עילאה שהיא אימא, היא עצמה תצוה לאדם ערות אשת אביך לא תגלה אני שנקראת אשת אביך לא תגלה (מ"מ).

⁹⁶⁹ פ' שהמלכות היא אחות לישראל, כי זו"ן הם אחים לישראל, לפי שיש לישראל נשמה וחיה מאו"א לכך נקראים אחים לזו"ן, וז"ש אחותם בת אביך, לפי שאבא יסוד ברתא (מ"מ).

⁹⁷⁰ פ' בת בנה היא מלכות דז"א, ובת בתה היא מלכות דנוק', דאינון תולדין דה', פ' שהנקבות הם מהבינה (מ"מ).

⁹⁷¹ פ' יסוד, אח לת"ת, שנקרא אביך (מ"מ).

⁹⁷² פ' יסוד (מ"מ).

⁹⁷³ פ' יסוד דאבא בתוך יסוד ז"א וממנו יונק (מ"מ).

⁹⁷⁴ עי' ע"ח שער כט פרק ג' דעולם הבריאה הוא בני מלכים דאצילות. עי' תיקו"ז לא ע"א: ישראל בגין דנטרין ברית זכו למלכותא ואתמר בהון כל ישראל בני מלכים. ועי' ספר הליקוטים (כי תצא נג): כל הנשמות, הם ממה שהוברר מן השבעה מלכים. וכו' וז"ס מ"ש ז"ל כל ישראל בני מלכים הם, פירוש, כי הם בירורים הנמשכים מאותם המלכים. ולזה לא אמר כל ישראל מלכים הם, רק בני מלכים, כי אינם המלכים עצמם במדרגה ראשונה, רק ממדתם אחר התיקון, כי אז נבררים מהם סוד הנשמות, ולכן נקראים בנים.

⁹⁷⁵ מלכות דעולם היצירה נק' משנה (רח"ו).

⁹⁷⁶ דאצילות (רח"ו).

(לו) עי' זהר ח"ג רכז ע"א: ואינן קליפין דסחרין לד' חיון דמטטרון אינן⁹⁷⁷ תהו (איוב א יט) והנה⁹⁷⁸ רוח גדולה⁹⁷⁹ וחזק מפרק הרים ומשבר סלעים לא ברוח יי' בה'ו ואחר הרוח רעש לא ברעש יי' הא תרין קליפין ירוק וחווור:

דקליפין דאגוזא חד תהו קו ירוק תניינא בהו⁹⁸⁰ אבנין מפולמין קליפא תקיפא כאבנא מפולמא לקבל תרין קליפין אלין מוץ ותבן דחטה קליפא תליתאה דקיקא לקבל סובין⁹⁸¹ דחטה דהכא איהו [מתדבק] (מתרבה) בחטה ולא יכיל לא[ת]פרשא מתמן עד דטחנין [ליה בריחיה] אליה בריחיא[ו] (בריחיה) דאינן לקבל טוחנות דפומא דב'נ' דצריך למטחן בהון מלין דאורייתא עד דיהון כקמח סלת נקיה ובנפה דאיהי שפה אתבריר פסולת דאיהי סובין (דאורייתא) עד דישתכח הלכה סלת נקיה:

תרגום: ואותן קליפות שסובכות לארבע חיות מטטרון, הן תהו, "והנה רוח גדולה וחזק מפרק הרים ומשבר סלעים", "לא ברוח ה'", "בה'ו, "ואחר הרוח רעש לא ברעש ה'", הרי שתי קליפות, ירוק ולבן.

שקליפות האגוז אחד תהו, קו ירוק, שני בהו אבנים מפולמות, קליפה חזקה כאבן מפולמת, כנגד שתי קליפות אלו מוץ ותבן של חטה. קליפה שלישית דקיקה כנגד סובין של חטה, שכאן הוא נדבק בחטה, ולא יכול להיפרד משם עד שטוחנים אותו בריחיים, שהן כנגד טוחנות הפה של האדם, שצריך לטחון בהן דברי תורה עד שיהיו כמו קמח סולת נקיה, ובנפה שהיא השפה מתבררת הפסולת שהוא סובין (של התורה), עד שתמצא הלכה סולת נקיה.

(לז) עי' תז"ח מט ע"א: ונשמתהון דצדיקייא אוף הכי נמלך בהון קב"ה וברא עלמא הה"ד בראשית ואין ראשית אלא תורה ואין ראשית אלא נשמה ואורייתא טפילה לנשמה בגין דשבת שקיל כנגד כל התורה כולה ומחללין ליה בגין נשמתא דבר נש דלא תיפוק מיניה קדם זמניה:

תרגום: ונשמות הצדיקים אפלו כך נמלך בהן הקדוש ברוך הוא וברא העולם זהו שכתוב בראשית ואין ראשית אלא תורה ואין ראשית אלא נשמה והתורה טפלה לנשמה משום ששבת שקולה כנגד כל התורה כלה ומחללים אותה בשביל נשמת אדם שלא תצא ממנו קדם זמנו.

בהגר"א: ואין ראשית כו' – כמ"ש ה' קנני כו' ואמר לעיל שישראל עלה במחשבה כו' וז"ש קדש לה' ראשית כו': ואורייתא טפילה כו' – שאורייתא הוא בבריאה שלכן בה שכר ועונש ע"ה טו"ר כמ"ש ל' ונשמה מאצילות ובהן נברא העולם יצירה שמקנן בה ו"ק שנק' עולם חסד יבנה כנ"ל (&). ור"ל בזה כמו שמפרש והולך שהתורה הראה באיזה דרגא יהיו וע"ז הכריח התורה בין לטוב בין לרע אבל לא הכריח שיזכו לנשמה אם לאו כמו שמפרש והולך דהיא למעלה ממנה: ומחללין ליה כו' – שמא יזכה לנשמה וז"ש ראוי הוא לחלל עליו את השבת:

(לח) עי' זהר ח"ג רכו ע"א: את הכבש⁹⁸² האחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים (שמות כט לט) דאיהו רזא דכבשי [רחמנא דאוקמוה עלייהו רבנן גבי כבשי דרחמנא למה לך] (דרחמנא למה לי) אלא מלין דיהון תחות כבשוני⁹⁸³ דעלמא יהון מכוסין תחות לבושך

– מאיר התיקון –

⁹⁷⁷ שאמר לעיל כד חמא כו' (יהל אור).

⁹⁷⁸ דהוא ירוק, רוח. ובהו ענן חיוור (יהל אור).

⁹⁷⁹ עי' סדרן דד' קליפין בזהר הרקיע דף נו ע"ב (לש"ו).

⁹⁸⁰ בעת מלוכתם [של המלכין קדמאין] הנה ע"י חסרון אור יחודו בהם היו נפרדות זו מזו, וכמ"ש אליהו זל"ט (תיקו"ז יט ע"א) ובר מינך לית יחודא בעילאי ותתאי, ונעשה ע"ז בסוד רה"ר כמ"ש בשער המלכים (סוף פרק ה), ונתחשכו ע"ז הרבה (עי' רע"מ פינחס רמד רע"א), והוא מה שאמרו בתיקונים (תיקון כא סז ע"ב) ובההוא זימנא דאיהו בחשוכא מתלבש בתהו ובהו וחשך ותהום, והם סוד רוח סערה ענן גדול ואש מתלקחת ונוגה לו סביב, כמ"ש בתיקונים (תיקון יח דף לה ע"א) וברע"מ (פינחס רכז ע"א וע"ב) (כללים ח"ב מד ע"ד).

⁹⁸¹ דב' הראשונות הן במקרא ובמשנה, אבל בגמרא צריך למטחן בקושיות ותירוצין. וז"ש למטה הקושיא במקומה כו'. והרביעי קדש הילולים, דתמן עייל ר"ע, יורד עד התהום (יהל אור).

⁹⁸² שייך למעלה רכז ע"א (יהל אור).

⁹⁸³ ר"ל סתרין דקרבנא, דהן רזין דזיווגא, שהן צריכין להסתר, כמו בזיווגא והסתירו מאינן דבהון יצה"ר, ע"ר, כמו שמפרש והולך. וע"ל רמד ע"א (יהל אור).

ומה לבוש איהו מכסה על גופא [אוף הכי צריך לכסאה רזין דאורייתא כ"ש רזין דקרבנין דאינון כגוונא דקריבו דאתתא לגבי בעלה]:

[ומה קריבו דתרווייהו צריך באתכסיא] אוף הכי [צריכין קרבנין] [צריך קרבן] לכסאה לון מבני עריין רשיעייא חצופין דלית לון בשת פנים ולא ענוה וכמה מיני ממזרין אינון בני עריות בני נדה דנד ה' 984 מנה ואשתכח באתרה שפחה בת אל נכר זונה והאי 985 איהו רזא (משלי ל כא) תחת שלש 986 רגזה ארץ וגו' תחת עבד כי ימלוך ונבל כי ישבע לחם ושפחה כי תירש גבירתה דנד ה' מאתראה דאיהי מטרוניתא יצה"ט ועאלא באתרהא שפחה יצה"ר:

ורזא דמלה (ויקרא יד לה) כנגע 987 נראה לי בבית היינו דם טמא דנדה ומה התם (שם יג כא) והסגירו הכהן שבעת ימים אוף הכי (תקינן) (ויקרא טו יט) שבעת ימים אתהיהו (למהוי) בנדתה 988 זכאין אינון אברים דמתקדשי בשעת תשמיש דאינון עצי העולה דאחידן בהון [אשין] (עצים) קדישין שם יהו"ה דאחיד 989 [באשין] (בעצים) דלהון ובג"ד (ישעיה כד טו) באורים 990 כבדו יי' ע"כ 991 כבשי דרחמנא דהיינו את הכבש (ה) אחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים (שמות כט לט):

שלימו דקרא ועשירית האיפה סלת (במדבר כח ה) זכאה איהו מאן דאנגיד ממוחיה טפה סלת [נקיה] 992 בלא פסולת ואיהי רמיזא באת י' מן אדנ"י כלי 993 בעשר ספיראן דאיהי בלולה בשמן כתית רביעית ההין 994 ואיהי בלולה במקרא במשנה בתלמוד בקבלה 995:

[כד חמא יחזקאל 996] שכינתא מגו קליפין 997 חזא עמה עשר ספיראן 998 בלא פרודא כלל ואלין אינון מוחא מלגו כלהו חזא [לון] מגו נהר כבר דלתתא 999 איהי (תהלים סח יח) רכב אלהים רבותים כל רבוא עשר אלפין רבותים כ' אלף אפיק תרי שאינן 1000 אשתארו תמני סר בחושבן ח"י עלמין דכליל עשר ספיראן דאתלבש בט"ט מן 1001 מטרוין 1002 ט"ט מן טטפת 1003 ואתמר ביה (דברים ו ח) והיו לטטפות 1004 בין עיניך:

– מאיר התיקון –

984 ר"ל אינון ע"ר הן בני נדה, נד כו' (יהל אור).

985 והא (דפ"ו).

986 דמנדדין ג' אתוון מן ה' בתראה, והן ג' דחשיב, דהן ג' קליפין דערלה. ור"ל ז"ש אין דורשין בסתרי עריות בשלשה. ועי' תיקון כ"ח (טז ע"א) (יהל אור).

987 הוא יצה"ר. והן ג' מינים דע"ר בר"ת נג"ע (יהל אור).

988 ולית מצורע וכו' עד ליי' אלהיכם – נדפס בפרשת צו דף לג ע"ב (הערת הזהר).

989 י"ה באיש ואשה, דאש שנשארן בהן, הן אשין קדישין שמתחממין בקדושה, לש"ש. ומ"ד ומ"ן דבן ובת, הן ר"ה (יהל אור).

990 ב' אשות דאיש ואשה (יהל אור).

991 ע"ד (דפ"ו).

992 בקדושה. וכ"ה בתורה (יהל אור).

993 כלילא (דפ"ו).

994 אות רביעית, ה' אחרונה, וזהו ההין. בשמן הוא טפה ממוחא, שמן בחכמה כידוע. כתית ע"י צדיק דכתיש כתישין. וכן בתורה כ"ז. וז"ש ואיהי בלולה כו'. שהן ד' דברים, וזהו רביעית. כתיש, כמ"ש (ברכות סג ע"ב) כתתו עצמיכם על ד"ת (יהל אור). י', אות ד' מן אדני, ועשירית, דהיא י'. והיא כלילא מד' אתוון דשם הו"ה, וי' אתוון דש"מ (יהל אור).

995 כאן שייך מ"ש בדף רמד א ובחבורא קדמאה ועשירית האיפה (דרך אמת).

996 יחזקאל כד חמא (דפ"ק).

997 כמ"ש והנה רוח סערה כו' (יהל אור).

998 עשר מראות כמו שמפרש והולך (יהל אור).

999 מט"ט, שהוא בדוגמת עד"א, נהר היוצא מעדן. שמט"ט נק' נהר פלגיו מימינא, נהר דינור משמאלא, נהר כבר באמצעיתא (תקו"ז ה ע"א), שהוא רכב לת"ת, כבר אותיות רכב. וז"ש איהו רכב כו' (יהל אור).

1000 כמ"ש בגמ' (ע"ז ג ע"ב) שנאן שאינן (יהל אור). דאינון בדרגא דכ"ע. והן ע"ס באור ישר, וע"ס באור חזור, ושנים נעלמים, ואראה ואפול כו' (יהל אור).

1001 שהוא פנים של מט"ט. וע"ז אמרו (חגיגה טו ע"ב) ר"מ רמון מצא, שהוא חיצוניות של מט"ט, אותיות החיצונות שבו, מ"טטר"ן, תוכו אכל קליפתו זרק, שהוא עה"ד טו"ר (יהל אור).

1002 עי' שעה"כ יז ע"ד: והנה ט"ט מן מטטרון הוא רישא דז"א, סוד ט' תיקוני דיקנא דיליה, אשר הם כפולים, ט' מעילא לתתא וט' מתתא לעילא, וכנגדם הם ח"י אזכרות אשר בפסוקים אלו, והם כנגד ח"י ברכאן דח"י עלמין כנודע.

1003 שבו תפלין כמ"ש בפ' בא (יהל אור).

1004 לטטפת (דפ"ו).

מאן עיינין¹⁰⁰⁵ אלין לעילא דאתמר בהו (יחזקאל א א) נפתחו השמים ואראה מראות אלהים [מאן מראות אלין] אינון עשרה מראות¹⁰⁰⁶ [דמטטרוין¹⁰⁰⁷ דחזא] [דחזא מטטרוין] כשרגא בגו עשישיתא תשע באתגלייא וחד סתים מראה חזא¹⁰⁰⁸ דאיהו חזו קדמאה מאלו עשרה דא איהו דאתמר ביה (שם כו) וממעל לרקיע אשר על ראשם כמראה אבן ספיר דמות כסא ואע"ג דאתפרש לעילא צריך לחדתא עליה מלין דחדושיין:

תרגום: "את הכבש האחד תעשה בכוקר ואת הכבש השני תעשה בין הערביים", שהוא סוד של סתרי הרחמן שבארו עליהם רבותינו, גבי סתרי הרחמן למה לך. אלא דברים שיהיו תחת סתרי העולם יהיו מכוסים תחת לבושך, מה לבוש מכסה על הגוף, גם כך צריך לכסות סודות התורה, כל שכן סודות הקרבנות, שהם כדוגמת קירבת אשה לבעלה.

ומה קרבתם ששניהם צריכה במכסה, גם כך צריך קרבן לכסות אותם מבני עריות, רשעים חצופים, שאין להם לא בושת פנים ולא ענוה, וכמה מיני ממזרים הם בני עריות, בני נדה שנד ה' ממנה, ונמצאת במקומה שפחה, בת אל נכר זונה, וזהו סוד "תחת שלוש רגזה ארץ וגו'", "תחת עבד כי ימלוך" ונבל כי ישבע לחם", "ושפחה כי תירש גברתה", שגדה ה' ממקומה, שהיא המלכה, יצר הטוב, ונכנסה במקומה שפחה יצר הרע.

וסוד הדבר "כנגע נראה לי בבית", היינו דם טמא של נדה, ומה שם "והסגירו הכהן שבעת ימים" כמו כן כאן שבעת ימים תהיה בנדתה, אשרי אותם איברים שמתקדשים בשעת תשמיש, שהם עצי העולה שאוחזים בהם אישים קדושות, שם יהו"ה, שאחזו באשים שלהם, ולכן "באורים כבדו ה'" על זה נסתרות ה', היינו "את הכבש האחד תעשה בכוקר ואת הכבש השני תעשה בין הערביים".

שלמות הכתוב "ועשירית האיפה סולת", אשרי מי שמשפיע ממוחו טיפה סולת נקיה בלי פסולת, והיא רמוזה באות י' של אדנ"י, כלולה בעשר ספירות שהיא "בלולה בשמן כתית רביעית ההין", והיא כלולה במקרא במשנה בתלמוד בקבלה.

כשראה יחזקאל את השכינה מתוך הקליפות, ראה עמה עשר ספירות בלי פירוד כלל, ואלה הם מח מבפנים את כולם, ראה מתוך נהר כבר שלמטה, היא רכב אלהים רבותיים, כל רבוא עשרה אלפים, רבותיים עשרים אלף, תוציא שנים שאינם, נשאר שמונה עשר, בחשבון שמונה עשר עולמות שכוללים עשר ספירות שהתלבש בט"ט ממטטרוין, ט"ט מטטפת, ונאמר בו "והיו לטוטפת בין עיניך".

מי העיניים, אלו למעלה שנאמר בהן "נפתחו השמים ואראה מראות אלהים" אלו מראות, אלו הם עשרה מראות של מטטרוין, שנראה כמו נר בעששית, תשעה בגלוי ואחד בנסתר. מראה אחד שהוא מראה ראשון מאלו העשרה, זהו שנאמר בו "וממעל לרקיע אשר על ראשם כמראה אבן ספיר דמות כסא", ואף על גב שנפרד למעלה, צריך לחדש עליו דברים חדשים.

עי' זהר ח"ג רטז ע"ב: ויין ישמח לבב אנוש (תהלים קד טו) דא יינא¹⁰⁰⁹ דאורייתא דהכי סליק יין כחושבן סו"ד¹⁰¹⁰ ומה יי"ן צריך למהוי סתים וחתים [דלא יתונסך ליה גוי¹⁰¹¹ אוף הכי צריך למהוי סתים וחתים] סוד דאורייתא וכל רוין דילה [סתים וחתים] ולא¹⁰¹² (אשתקייין) [אשתקייין] אלא ליראיו ולא למגנא עבדיין כמה פקודין [בייין] ומברכין ביי' לקב"ה ויין אית ליה

– מאיר התיקון –

¹⁰⁰⁵ ר"ל המראות, כמו שמפרש והולך, ע"ס שבו כנ"ל (יהל אור).
¹⁰⁰⁶ שנאמר במרכבה ט"פ מראות, ועשירי ואראה, ולא נאמר מראה, לפי שהוא סתים. וז"ש ט' באתגלייא ט' (יהל אור). מפ' וממעל כו', ואילך הכל במראה לבד עשירית, ואראה, דהיא אינה נגלית (יהל אור).

¹⁰⁰⁷ במט"ט (יהל אור).
¹⁰⁰⁸ עכשיו מפרש והולך המראות כסדר, והראשונה מל' (יהל אור).
¹⁰⁰⁹ דא יינא דאורייתא דכתיב לכו לחמו בלחמי ושתו ביין מסכתי דהכי סליק יין בחושבן סוד כו'. כצ"ל (יהל אור).

¹⁰¹⁰ וז"ש למטה והיינו ב' תוספת ביין. ובלחמי הוא י"ב לחם, י"ב פנים, ג' הוי"ת חושבן לחם. להצחיל פנים משמן, סולת כלולה בשמן. והוא לחם ויין, יין לנסכים, ולחם לקרבן, דהוא אחד בשמן (יהל אור).

¹⁰¹¹ "ליה גוי" נמחק בדפ"ק, ובמקומו איתא "לע"ז".
¹⁰¹² דלא (יהל אור).

תרי גונין חיור וסומק דינא ורחמי והיינו ב' תוספת ביין כגוונא דשושנה חוורא וסומקא חוור מסטרא דימינא סומק מסטרא דשמאלא:
 תרגום: "ויין ישמח לבב אנוש" זה יין התורה, שכך עולה יין כחשבון סו"ד, וכמו שיי"ן צריך להיות סתום וחתום, שלא יתנסך לעבודה זרה, גם כך צריך להיות סתום וחתום סוד התורה, וכל סודותיה ולא משקים אותם רק ליראיו, ולא לחינם עושים כמה מצוות ביין ומברכים בו את הקדוש ברוך הוא, וליין יש שני צבעים, לבן ואדום, דין ורחמים, והיינו ב' הנוסף ביין, כדוגמת שושנה לבנה ואדומה, לבן מצד ימין, אדום מצד שמאל.

(לט) עי' זהר ח"א יח ע"א: בדרגא [דא] אתיחד עלמא דאתגלייא בעלמא דאתכסייא עלמא דאתגלייא [אתיחד אוף הכי לתתא ועלמא דאתגלייא] איהו עלמא דתתא"ה (ישעיה ו א) ואראה את אדנ"י (שמות כד י) ויראו את אלהי ישראל¹⁰¹³ (במדבר יד י) וכבוד יהו"ה נראה (שם יז ז) וירא כבוד יהו"ה (יחזקאל א כח) כמראה הקשת וגו' כן מראה הנגה סביב הוא מראה דמות כבוד יהו"ה ודא איהו רזא ותראה היבשה (שם) [כמראה הקשת זה חי עלמין וזהו] (בראשית ט יג) את קשתי נתתי בענן¹⁰¹⁴ [דא מלכות] נתתי מן יומא דאתברי עלמא ביומא דעיבא דאתחזי קשת ודאתער שמאלא לאתתקפא מראה דמות כבוד יהו"ה (יחזקאל א כח) אתער שמאלא לאתתקפא נפקת רחל ותקש בלדתה¹⁰¹⁵:

תרגום: בדרגה זו מתייחד העולם הנגלה בעולם הנסתר. העולם הנגלה מתייחד גם כן למטה, ועולם הנגלה הוא עולם התחתון, "ואראה את ה'", "ויראו את אלהי ישראל", "וכבוד ה' נראה", "וירא כבוד ה'", "כמראה הקשת וגו' כן מראה הנוגה סביב הוא מראה דמות כבוד ה'". וזהו סוד "ותראה היבשה". "כמראה הקשת" זה חי העולמים, וזהו "את קשתי נתתי בענן", זו מלכות, נתתי מיום שנברא העולם. ביום מעונן, כשנראית הקשת (כשמתעורר השמאל להתגבר) מראה דמות כבוד ה', מתעורר השמאל להתגבר. יוצאת רחל ותקש בלדתה.

(מ) עי' זהר ח"ג רל ע"ב: קשת סימן תקיעה שברים תרועה [ואינון סימן מרכבה דאבהן תקיעה דאברהם שברים דיצחק תרועה] דיעקב דאתמר ביה (במדבר כג כא) ותרועת מלך בו וגו' צבעים@¹⁰¹⁶ אתחזיין ביה חוור וסומק וירוק ומסטרא דגבורה אתקרי קשת גבורים [חתים] (שמואל א' ב ד) ומסטרא דימינא (יחזקאל א כח) כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם¹⁰¹⁷ כד אתחזי ביום הגשם אחזי רחמי וכד אתחזי בלא מטרא אחזי דינא מעורב בין מטרא ושמשא אחזי דינא ורחמי כליל והאי איהו ש מן שדי תלת ענפי אבהן דאינון יהו"ה אלהינו יהו"ה תלת שמהן לקבל תלת ענפי אבהן [ובהון] י"ד אתון בחושבן ד"י מן שדי ולבוש דשדי מטטרון דהכי סליק בחושבן שדי:

תרגום: קש"ת, סימן תקיעה שברים תרועה, והם סימן המרכבה של האבות, תקיעה של אברהם, שברים של יצחק, תרועה של יעקב, שנאמר בו "ותרועת מלך בו", ושלושה צבעים נראים בו, לבן אדום וירוק, ומצד הגבורה נקרא "קשת גיבורים חתים", ומצד הימין "כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם", כאשר נראה ביום הגשם מראה רחמים, וכאשר נראה בלי מטר מראה דין מעורב בין גשם ושמש, מראה דין ורחמים כלולים, וזוהי ש' משדי, שלשה ענפי האבות שהם יהו"ה אלהינו יהו"ה, שלשה שמות כנגד שלשה ענפי האבות, ובהם י"ד אותיות בחשבון אותיות ד"י משדי, ומלבוש של שדי הוא מטטרון, שכך עולה בחשבון שדי.

(מא) עי' זו"ח סח ע"ג: נזכירה דודיך מיין מיינה של תורה דודיך אלין ע' ממנן דסחרין כורסייא קדישא ואינון רברבין שלטין ונטלין דינא מההוא יין ועל דא כתיב אשקך מיין הרקח ואינון דודים שבעין

– מאיר התיקון –

¹⁰¹³ צבעים@ דד"א סתימין ודנוק' אתגליין ושם הראיה וכו' ואמר את אלהי ישראל, "את" הוא הנוק' (יהל אור ח"א י ע"ג).

¹⁰¹⁴ כלומר הקשת הוא בחי' היסוד, והיא ניתנה בענן, שהוא כינוי למלכות, ואז נהיה יחוד (דע"ה ח"ב פח ע"א).

¹⁰¹⁵ אותיות קש"ת (רח"ו).

¹⁰¹⁶ ר"ל בקשת שהוא יסוד, כלול מג' אבהן חג"ת (יהל אור).

¹⁰¹⁷ הגשם הוא מורה על הורדת הטיפה הניתן מהיסוד להמלכות (דע"ה ח"ב פח ע"ב).

ואלין אינון¹⁰¹⁸ מיכאל גבריאל רפאל נוריאל קדומיאל מלכיאל צדקיאל פדאל תומיאל חסדיאל צוריאל רמאל יופיאל סטוריה גזריאל להמיאל חזקיאל רהטיאל קדשיאל שבניאל גדהסיאל ומיאל קדמיאל חכמיאל רמאל קדשיאל עניאל עזריאל פוריאל חכמיאל מבניאל קניאל גדיאל צורטק עופפיאל רחמיאל סנסניה ודרגזיה ודרגזיה רססיאל רומיאל סניה טהריאל עזריאל גדיה שמיאל עינאל תסוריה דנאל צוריה כסיסה עיריאל סמכיאל מרוניה כמניה ירויאל טטרוסיה חוניאל זכריאל ועריאל דטיאל גדיאל בראל אהינאל אין בין כולם רק ס"ה

בספרים אחרים כתוב כסדר הזה מיכאל גבריאל רפאל נוריאל קדומיאל מלכיאל צדקיאל פדאל תומיאל חסדיאל צוריאל רמאל יופיאל סטוריה גזריאל ודריאל להריאל חזקיאל רהמיאל קדשיאל שבניאל ברקיאל אהיאל חניאל לעריאל מלכיאל שבניאל רהסיאל רומיאל קדומיאל קדמאל חכמיאל רמאל קדשיאל עניאל עזריאל חכמיאל מחניאל קניאל גדיאל צורטב עופפיאל רחמיאל סנסניה ודרגזיה רססיאל דומיאל סניה טהריאל יעזריאל נריה סמכיאל עינאל תסיריה ננאל צוריה פסיסה עיריאל סמכיאל מרוניה קנוניה ירואל טטרוסיה חוניאל זכריאל ועריאל דניאל גדיאל בריאל אהניאל

הם ע' אילין אינון דסחרין כורסיא קדישא דאקרון דודים ונהרין ונצצין מאינון דודים עילאין דנהרין ונצצין בטמירו וגניזו עלאה ועלייהו כתיב כי טובים דודיך מיין דודך אלין כולהון בכלל חדא תתאין מגו עילאין וכולהו נהירין ונצצין מגו ההוא יין דמנטרא

תרגום: נזכרה דדיך מיין מינה של תורה דדיך אלו שבעים ממנים שמקיפים את הכסא הקדוש ואותם גדולים שולטים ונוטלים דין מאותו יין ועל זה כתוב אשקך מיין הרקח ואותם דודים שבעים

ואלו הם מיכאל גבריאל רפאל נוריאל קדומיאל מלכיאל צדקיאל פדאל תומיאל חסדיאל צוריאל רמאל (רזיאל) יופיאל סטוריה גזריאל להמיאל חזקיאל רהטיאל קדשיאל שבניאל גדהסיאל ומיאל קדמיאל חכמיאל רמאל קדשיאל עניאל עזריאל פוריאל חכמיאל מבניאל קניאל גדיאל צורטק עופפיאל רחמיאל סנסניה ודרגזיה ודרגזיה רססיאל רומיאל סניה טהריאל עזריאל גדיה שמיאל עינאל תסוריה דנאל צוריה כסיסה עיריאל סמכיאל מרוניה כמניה ירויאל טטרוסיה חוניאל זכריאל ועריאל דטיאל גדיאל בראל אהינאל (אין בין כלם רק ס"ה)

בספרים אחרים כתוב כסדר הזה מיכאל גבריאל רפאל נוריאל קדומיאל מלכיאל צדקיאל פדאל תומיאל חסדיאל צוריאל רמאל יופיאל סטוריה גזריאל ודריאל להריאל חזקיאל רהמיאל קדשיאל שבניאל ברקיאל אהיאל חניאל לעריאל מלכיאל שבניאל רהסיאל רומיאל קדומיאל קדמאל חכמיאל רמאל קדשיאל עניאל עזריאל חכמיאל מחניאל קניאל גדיאל צורטק עופפיאל רחמיאל סנסניה ודרגזיה רססיאל דומיאל סניה טהריאל יעזריאל נריה סמכיאל עינאל תסיריה ננאל צוריה פסיסה עיריאל סמכיאל מרוניה קנוניה ירואל טטרוסיה חוניאל זכריאל ועריאל דניאל גדיאל בריאל אהניאל

הם השבעים האלו אותם המקיפים את הכסא הקדוש שנקראים דודים ומאירים ונוצצים מאותם הדודים העליונים שמאירים ונוצצים בסתר וגניזה עליונה ועליהם כתוב (שיר א) כי טובים דדיך מיין דדיך אלה כלם בכלל אחד התחתונים מתוך העליונים וכלם מאירים ונוצצים מתוך אותו היין המשמר

(מב) ע' זהר ח"ג לו ע"א: רבי יהודה¹⁰¹⁹ אמר ב' תרין גגין וחד דאחיד לון מאי קא מיירי אלא חד לשמייא¹⁰²⁰ וחד לארעא¹⁰²¹ וקודשא בריך הוא אחיד וקביל לון¹⁰²² רבי אלעזר¹⁰²³ אמר תלת

– מאיר התיקון –

¹⁰¹⁸ ספר עמק המלך - שער יא - פרק ה

אבגיתן קרעשטן נגדיכש בטרצתג חקבטנע יגלפזק שקוצית. ואלו הם השרפים היוצאים מהם, אורפיאל בואל גבריאל יופיאל תומיאל צדקיאל, קבציאל רבחיאל עוזויאל שמיאל טופיאל נגריאל, נחליאל גבוריאל דניאל יהוריאל כבשיאל שעריאל, ברכיאל טפטיאל רחמיאל צפוניאל תרומיאל גדוריאל, חזאל קומיאל ברקיאל טהריאל נוריאל עמיאל, ישראל גדיאל להביאל פנואל זכריאל קדושיאל, שלגיאל קרביאל וויאל צוריאל ילפיאל תבריאל. אלה הם השרפים שעומדים ממעל לו, ויש להם שם של שש כנפים, להעלות הצריך לעלות, הן תפילה, הן מעשים טובים, הן הנשמות העולות מזה העולם לעלות אל מקום מנוחתם, אל מקום הרמה, ואל מקום המצפה:

¹⁰¹⁹ רבי יהודה מיירי בצורת הב', ואמר שצורתה תרין גגין ועמוד אחד אוחזם, וירמוז שבכח התורה אדם מיחד אמא עילאה המכוסה (נ"א הפרוסה) ביסודה על ראש ז"א דאיהו ו', ואז הו' הזה (נ"א הוא) משפיע במלכות שה"ס גג עולמות התחתונים (רמ"ז).

נהאורין¹⁰²⁴ (ס"א צדדין) אלין] אינון] עלאי¹⁰²⁵ קדישי¹⁰²⁶ דאחידין כחדא¹⁰²⁷ ואינון כללא דאורייתא¹⁰²⁸ ואלין פתחי¹⁰²⁹ פתחא לכלא פתחי¹⁰²⁹ פתחא למהימנותא¹⁰³⁰ ואלין ביתא דכלא¹⁰³¹ ועל דא בית אקרו דאלין אינון ביתא ובגין כך שירותא דאורייתא ב¹⁰³² דהא היא אורייתא¹⁰³³ [ביה] הוי ואסותא¹⁰³⁴ דעלמא¹⁰³⁵ ובגין כך מאן דאשתדל באורייתא כאלו אשתדל [ביה] בשמא קדישא¹⁰³⁶ והא אתמר דאורייתא כלא אחדו שמא קדישא עלאה ואיהי¹⁰³⁷ (הוי) ובגין דאיהי שמא קדישא פתחת בבי"ת דאיהי וכללא שמא¹⁰³⁸ קדישא בתלת קשרי¹⁰³⁹ מהימנותא¹⁰⁴⁰ :

תרגום: רבי יהודה אמר, ב', שני גגות ואחד שאוחז אותם, במה זה מדובר, אלא אחד לשמים ואחד לארץ והקדוש ברוך הוא אוחז ומקבל אותם. רבי אלעזר אמר שלשה אורות (צדדים אלו) אלו עליונים קדושים שאחוזים כאחד, והם הכלל של התורה, ואלו פותחים פתח. לכל פותחים פתח לאמונה, ואלה הבית של הכל, ועל זה נקראו בית, שאלה הם הבית, לכן התחלת התורה ב', שהרי התורה היא (בו הם הרפואה) רפואת העולם, ולכן מי שעוסק בתורה כאלו עוסק בשם הקדוש. והרי נתבאר שכל התורה היא שם קדוש אחד עליון, ומשום שהיא שם קדוש, היא פותחת בבית, שהיא הכלל של השם הקדוש בשלשת קשרי האמונה.

(מג) עי' זהר ח"א יט ע"ב: וכל עלמא כהאי גוונא עילא ותתא מריש רזא דנקודה עלאה עד סופא דכל דרגין כלהו איהו דא [לבושא לדא ודא לדא דא מוחא לגו מוחא וקליפה¹⁰⁴¹ רוחא דא] לגו מן דא ודא לגו מן דא עד דאשתכח דהאי קליפה להאי והאי להאי נקודה קדמאה¹⁰⁴² הוה נהירו פנימאה¹⁰⁴³ דלית ליה שעורא למנדע זכיכו ודיקיקו ונקיו דיליה עד דאתפשט פשיטו וההוא

– מאיר התיקון –

- ¹⁰²⁰ בינה (רח"ו). ת"ת (אור יקר).
¹⁰²¹ מלכות (אור יקר ורח"ו).
¹⁰²² ת"ת (רח"ו). יסוד (אור יקר).
¹⁰²³ ר"א פי' לה בג' אבות שבבינה (אור יקר). ג' נהורין הם, ג' המוחין חב"ד בסוד ג' ווין, והיינו חכמה למעלה בינה למטה ודעת המחברים (רמ"ז).
¹⁰²⁴ ג' ווין ויסע ויבא ויט (אור יקר). בא ר"א לסייע לר' יהודה (מ"מ).
¹⁰²⁵ מציאותם שבבינה (אור יקר).
¹⁰²⁶ מציאותם שבחכמה (אור יקר).
¹⁰²⁷ בסוד הת"ת זו מימין וזו משמאל, ולכך הם ג' ווין בצורת ב' שהם אחוזות זו בזו וזו בזו ונכללות בבניה ששם שרשם נקשרת בחכמה (אור יקר).
¹⁰²⁸ מצות עשה בימין ומצות לא תעשה בשמאל תורה באמצע (אור יקר).
¹⁰²⁹ לדין ולרחמים ולחסד ודרך במ נפתחים החכמה והבינה (אור יקר).
¹⁰³⁰ כי למעלה בחכמה דרגא דלא קיימא לאשאלה ולא לאתבא ובבינה עצמה דרגא דקיימא לאשאלה ולא לאתבא לכך פתח האלהות נסגר, אמנם באלו שהם שרשי הפעולות תחלת ההשגה להימנותא, והוצרך לזה כדי שלא נפרש ב' בעצם החכמה או הבינה, ששם אין פתיחה אלא בבחי' אלו שבהם (אור יקר).
¹⁰³¹ שלא נפרש ב' במלכות ובה מציאות ג' ווין כענין צורת ה' והיא פתיחה למהימנותא והיא ודאי בית כמשמעו, לזה אמר "ואינון ביתא לכולא" ששם בית מתייחס בהם לפי האמת שאין בריאה בעולמות שלא יהיה מכללם, והשתא קשה שלפי האמת תורה היא הת"ת לזה אמר שעם כל זה תחלת התורה מבינה ב' במציאות ג' שרשים אלו (אור יקר).
¹⁰³² בחינת שורשה ותחלתה (אור יקר).
¹⁰³³ כדכתיב ואל תטוש תורת אמך (אור יקר).
¹⁰³⁴ אסותא (דפ"ו).
¹⁰³⁵ אם כן ראוי שתהיה תשובה תחלת הבריאה והתורה (אור יקר).
¹⁰³⁶ כל שם הו"ה עם היות י' חכמה ה' בינה מפני שהתורה מושרשת בשניהם (אור יקר).
¹⁰³⁷ התורה אינה בת"ת לבדו אלא יש חלק בו וכולה יחד שמא קדישא עילאה כל שם הו"ה הקדוש מהחכמה עילאה מהבינה כדפי', שאם היתה תורה ת"ת היה ראוי שיפתח בו' אמנם עתה שהיא כוללת כל השם פתח בבי"ת שהיא בחי' כל השם (אור יקר).
¹⁰³⁸ דשמא
¹⁰³⁹ עי' לקמן לז ע"ב פירוש המילה.
¹⁰⁴⁰ משורשו העליון, פתיחת אלהות כלו (אור יקר).
¹⁰⁴¹ "ס"א מוחא" נוסף בדפ"ו.
¹⁰⁴² חכמה (רח"ו). כלומר י' דשם הרי הוא בחי' חכמה (כללים ח"א מט ע"א).
¹⁰⁴³ בינה (רח"ו).

פשיטו דההיא נקודה אתעביד חד היכלא¹⁰⁴⁴ לאתלבשא ההיא נקודה¹⁰⁴⁵ נהירו דלא ידיע לסגיאו זכוכא דיליה היכלא דאיהו¹⁰⁴⁶ לבושא לההוא נקודה סתימא¹⁰⁴⁷ איהי נהירו דלית ליה שעורא ועם כל דא לאו דקיק וזכיך איהו כההיא¹⁰⁴⁸ נקודה קדמאה טמיר וגניז: ההוא היכלא¹⁰⁴⁹ אתפשט פשיטו אור קדמאה¹⁰⁵⁰ וההוא פשיטו¹⁰⁵¹ איהו לבושא לההוא היכלא דקיק¹⁰⁵² וזכיך פנימאה יתיר מכאן ולהלאה אתפשט דא בדא ואתלבש דא בדא עד דאשתכח דא לבושא ולדא¹⁰⁵³ ודא לדא¹⁰⁵⁴ דא מוחא ודא קליפה ואע"ג דדא לבושא אתעביד איהו מוחא לדרגא אחרא וכלא כגוונא דא¹⁰⁵⁵ אתעביד והכי (הני) לתתא עד כי בצלם דא איהו בר נש בהאי עלמא מוחא וקליפה רוחא וגופא וכלא איהו תקונא דעלמא: תרגום: וכל עולם כדוגמת זה, מעלה ומטה, מראש סוד הנקודה העליונה עד סוף כל הדרגות, כולם, הם זה לבוש לזה וזה לזה. זה מח לתוך מח וקליפה (מוח) רוח, זה לפנים מזה וזה לפנים מזה, עד שנמצא שזה קליפה לזה וזה לזה. נקודה ראשונה היתה אור פנימי שאין לו שיעור לדעת הזדככות ודקות ונקיות שלו, עד שהתפשטה התפשטות, ואותה התפשטות של אותה נקודה נעשית היכל אחד להתלבש אותה נקודת אור שלא ידוע לגודל הזיכוך שלו. ההיכל שהוא לבוש לאותה נקודה סתומה היא אור שאין לו שיעור, ועם כל זה לא דקיק ומזוכך הוא, כמו אותה נקודה ראשונה טמירה וגנוזה.

אותו ההיכל התפשט התפשטות אור הראשון, ואותה התפשטות היא לבוש לאותו היכל דקיק ומזוכך פנימי יותר. מכאן והלאה התפשט זה בזה והתלבש זה בזה, עד שנמצא זה לבוש לזה וזה לזה, זה מח וזו קליפה. ואף על גב שזה לבוש, נעשה הוא מח לדרגה אחרת, והכל כצורה זו נעשה, וכן הוא למטה, עד כי בצלם זה האדם הוא בעולם הזה, מח וקליפה, רוח וגוף, והכל הוא תיקון של העולם.

(מד) הבדלה במוצאי שבת בין אינון דשליטיין ביומי חול לשבת וכד נפיק שבת סלקא מגיהנם¹⁰⁵⁶ חד סטרא מעינא בישא וס"א טסירא ממנא בישא דבעי לשלטאה בשעתא דאמרין ישראל (תהלים צ יז) ומעשה ידינו כוננה עלינו ונפיק מההוא דרגא דאקרי (שמאלא) [שאלה] ובעי לאתערבא בזרעא דישראל ולשלטאה עלייהו דישראל וישראל עבדי עובדא בהדס וביין ואמרי הבדלה ואתפרש מנייהו ומאיך ההוא סטרא ועאל לדוכתיה בשאל אתר דקרח וסיעתיה תמן דכתיב (במדבר טז לג) וירדו הם וכל אשר להם חיים שאולה ואינון לא נחתי תמן עד דעבדי ישראל הבדלה מנהון דכתיב (שם כא) הבדלו מתוך העדה וגו' ולעולם הבדלה בשני דאיהו שמאלא בשירותא¹⁰⁵⁷ ותוקפא ורוגזא דאתער שמאלא במחלוקת עד לא שכיך בנייחא ואתברי ביה גיהנם¹⁰⁵⁸ כדין אתבריאיו כל אינון מלאכים דקטרגי למאריהון לעילא ואכיל לון נורא

– מאיר התיקון –

- 1044 בינה (רח"ו).
 1045 חכמה (רח"ו).
 1046 בינה (רח"ו).
 1047 חכמה (רח"ו).
 1048 בהאי (הגהות הגר"א).
 1049 "ההוא היכלא" נמחק בהגהות הגר"א. פי' אימא הוציא חסד דז"א (מ"מ).
 1050 חסד (רח"ו).
 1051 אימא נתלבשה בחסד דז"א, ואח"כ הוציאה ה' קצוות האחרים כדי שיהיו כולם נוטים לצד החסד (מ"מ).
 1052 לאמא (רח"ו).
 1053 זעיר שבפרצוף זה לבוש לעליון ממנו (רח"ו).
 1054 חיצוניות פרצוף עליון נעשה פנימיות לפרצוף שתחתיו (מ"מ).
 1055 לתחתון ממנו (רח"ו).
 1056 כי בשבת כל הקלי' אסורים בנוק' דתהומא רבא ושולטת עליהם (מ"מ).
 1057 בתחלת תוקף הרוגז דאתער שמאלא מחמת זה נברא גיהנם, ובאותה שעה נברא המלאכים דקטרגו בבריאת אדם הראשון (מ"מ).
 1058 יח ע"ב (הערת הזוהר).

ואתוקדו וכן כל שאר אינון דמתבטלי ולית לון קיומא¹⁰⁵⁹ ואתכלו⁹⁹ בנורא כגוונא דא קרח לתתא¹⁰⁶⁰ וכלא כגוונא דא

תרגום: הבדלה במוצאי שבת [היא] בין אותם ששולטים בימי החול לשבת. וכשיוצאת השבת, צד אחד של עין הרע (משחית ממונה רע) שרוצה לשלוט עולה מגיהנם, בשעה שישראל אומרים "ומעשה ידינו כוננה עלינו", ויוצא מאותה דרגה שנקראת שמאל (שָׂאוּל), ורוצה להתערב בזרע של ישראל ולשלוט על ישראל. וישראל עושים מעשה בהדס ויין ואומרים הבדלה, ונפרד מהם, ומך אותו צד ונכנס למקומו בשָׂאוּל, מקום שקרח ועדתו שם, שכתוב "וירדו הם וכל אשר להם חיים שאולה". והם לא יורדים לשם עד שעושים ישראל הבדלה מהם, שכתוב "הבדלו מתוך העדה וגו'". ולעולם הבדלה היא בשני, שהוא שמאל. בתחילה וכח ורוגז שמעורר השמאל במחלוקת, עד שלא שוכך במנוחה, ונברא בו גיהנם, אז נבראו כל אותם מלאכים שמקטרגים לרבונם למעלה, ואכלה אותם האש ונשרפו, וכן כל שאר אלה שמתבטלים ואין להם קיום ונאכלו באש, כדוגמה זו קרח למטה, והכל כדוגמה זו.

(מה) עי' זהר ח"א יד ע"ב: ובשעתא דמבדילין על כסא כל אינון חיילין וכל אינון משריין דאתמנן על יומי דחול¹⁰⁶¹ (ו) כל חד וחד יתוב¹⁰⁰ לאתריה¹⁰⁶² ופולחניה דאתמני עליה בגין דכד עאל שבתא ואתקדש יומא קדש אתער ושלטי בעלמא וחול [אתעדן] [אתער] משולטנותא¹⁰¹ ודיליה עד שעתא דנפיק שבתא לא תייבין ולא תרייהו ואע"ג דנפק שבתא לא תייבין לא תרייהו עד זמנא דאמרי ישראל ברוך אתה יהו"ה המבדיל בין קדש לחול¹⁰⁶³ כדין קדש אסתלק ומשריין דאתמניאו על יומי דחול מתערין ותייבין לא תרייהו כל חד וחד על מטריה דאתפקיד עליה ועם כל דא לא שלטיין¹⁰⁶⁴ עד דיהון נהורין מרזא דשרגא¹⁰⁶⁵ וכלהון אקרון מאורי האש¹⁰⁶⁶ בגין דמנהורא דנורא דנגדא¹⁰⁶⁷ [נ"א דמרזא דעמודא דנורא] ומיסודא דנורא אתיאן כלהו ושלטיין על עלמא תתאה

תרגום: ובשעה שמבדילים על הכוס, כל אותם החיילות וכל אותם המחנות שהתמנו על ימות החול, כל אחד ואחד ישוב למקומו ולעבודתו שהתמנה עליה. משום שכשנכנסה שבת והתקדש היום, הקודש מתעורר ושולט בעולם, והחול מתבטל שלטונו, עד השעה שיוצאת השבת לא שבים למקומם. ואף על גב שיוצאת שבת, לא שבים למקומם עד הזמן שישראל אומרים ברוך אתה יי' המבדיל בין קדש לחול. אז הקודש מסתלק, והמחנות שהתמנו על ימות החול מתעוררים ושבים למקומם, כל אחד ואחד על משמרתו שהופקד עליה. ועם כל זה לא שולטים עד שיהיו אורות מסוד הנר, וכולם נקראים מאורי האש משום (שמאור האש שנמשך, נ"א שמסוד עמוד האש) ומיסוד האש באים כולם ושולטים על העולם התחתון.

(מו) עי' זהר ח"ב רז ע"ב: לבתר דנפיק שבתא בעי בר נש לאפרשא בין קדש לחול¹⁰⁶⁸ אמאי דהא אתיהיב רשו לממנן דלתתא¹⁰⁶⁹ לשלטאה על עלמא ובכל עובדין דעלמא לאחזאה

– מאיר התיקון –

¹⁰⁵⁹ הם המלאכים הנבראים בכל יום ומתבטלים כמ"ש יוצר משרתים בכל יום ואתאכלו בנורא כי הם דינים תקיפין ולכן מתים בגוונא דא (מ"מ). אין להם קיום שכן הם מהניצוצין דגבורות, וכל קיומם תלוי ביום ג' (דע"ה ח"ב סב ע"א, ועי' עוד כט ע"א).

¹⁰⁶⁰ גם מכאן נר' דבליעת קרח בשני היה ומחלוקתו התחיל ביום ראשון והיינו דא' משה בוקר ויודע ועיין מ"ש בפ' קרח ע' של"ו ע"ש. א"מ (נ"א).

¹⁰⁶¹ הם בסוד היצירה, תחת ממשלת השר מטטרו"ן (אור יקר).

¹⁰⁶² ביום השבת שולטנותא אתעדי מנייהו ואתיהיב לעילא בסוד הבריאה (אור יקר).

¹⁰⁶³ היינו שער שבין הבריאה ליצירה שהוא נסגר, כי ביום השבת יפתח (אור יקר).

¹⁰⁶⁴ אינם פועלים למטה, אמנם הם מזומנים בשפעם לפעול (אור יקר).

¹⁰⁶⁵ משפע המלכות הנקראת נר מצד הקב"ה (אור יקר).

¹⁰⁶⁶ עי' בבהגר"א על תיקו"ז קח ע"ב ד"ה דצריך, ועי' שם יב ע"א שתכלית הברכה בזה הוא כדי להפשיט את העור של הנחש ולהתלבש במאורי האש.

¹⁰⁶⁷ היינו מהגבורה, שהיא נמשכת אל עולם הפירוד, ומכחה נהר די נור, ויסוד נקרא כן מצד הגבורה, ומטטרו"ן נקרא כן מצדה (אור יקר).

¹⁰⁶⁸ פי' כשאנו מברכים המבדיל בין קודש לחול (מ"מ).

¹⁰⁶⁹ פי' הע' שרים והקליפות ששולטים בימי החול על העולם וכמעשה העולם וז"ש לשלטאה על עלמא ובכל עובדין דעלמא (מ"מ).

יחודא¹⁰⁷⁰ באתר קדישא בקדושה עלאה ולאפרשא לתתאי מיחודא עלאה ולברכא על נהורא דאשא בגין דכל אשין אחרנין אתטמרו ואתגניזו ביומא דשבתא בר אשא חד דקדושה עלאה דאתגליא¹⁰⁷¹ ואתכליל¹⁰⁷² בקדושה דשבתא וכד האי אשא¹⁰⁷³ אתגלייא כל אשין אחרנין¹⁰⁷⁴ אתטמרו ואתגניזו קמיה¹⁰⁷⁵ והאי אשא¹⁰⁷⁶ ואיהו דעקידה דיצחק¹⁰⁷⁷ דאתלהטא על גבי מדבחא¹⁰⁷⁸ בגין כך בעי לברכא על נהורא דאשא והאי אשא לא בעי אשא דחול אלא אשא דשבת והאי אשא איהו אשא דנפיק מההוא אשא דלעילא¹⁰⁷⁹ :

תרגום: אחרי שיוצאת שבת, צריך אדם להבדיל בין קדש לחול. למה. שהרי נתנה רשות לממונים שלמטה לשלוט על העולם, ובכל מעשי העולם להראות יחוד במקום קדוש, בקדושה עליונה, ולהפריד למטה מיחוד העליון, ולברך על מאורי האש. משום שכל האשים האחרות נטמנו ונגנזו ביום השבת, חוץ מאש אחת של קדושה עליונה שנגלתה ונכללה בקדשת השבת. וכשהאש הזו מתגלה, כל האשים האחרות נטמנות ונגנזות לפניה. והאש הזו היא של עקדת יצחק, שלוהטת על גבי המזבח. לכן צריך לברך על מאורי האש. והאש הזו לא צריכה אש של חול, אלא אש של שבת, והאש הזו היא אש שיוצאת מאותה האש שלמעלה.

(מז) עי' זהר ח"א יד ע"ב: ובשעתא דמבדילין על כסא כל אינון חיילין וכל אינון משריין דאתמנן על יומי דחול¹⁰⁸⁰ (ו) כל חד וחד יתוב¹⁰⁸¹ לאתריה¹⁰⁸¹ ופולחניה דאתמני עליה בגין דכד עאל שבתא ואתקדש יומא קדש אתער ושלט בעלמא וחול [אתעדן] [אתער] משולטנותא¹⁰⁸³ ודליהו עד שעתא דנפיק שבתא לא תייבין ולא תרייהו ואע"ג דנפק שבתא לא תייבין לאתרייהו עד זמנא דאמרי ישראל ברוך אתה יהו"ה המבדיל בין קדש לחול¹⁰⁸² כדין קדש אסתלק ומשריין דאתמניאו על יומי דחול מתערין ותייבין לאתרייהו כל חד וחד על מטריה דאתפקיד עליה ועם כל דא לא שלטיין¹⁰⁸³ עד דיהון נהורין מרזא דשרגא¹⁰⁸⁴ וכלהון אקרונ מאורי האש¹⁰⁸⁵ בגין דמנהורא דנורא דנגדא¹⁰⁸⁶ [נ"א דמרזא דעמודא דנורא] ומיסודא דנורא אתיאן כלהו ושלטיין על עלמא תתאה

תרגום: ובשעה שמבדילים על הכוס, כל אותם החיילות וכל אותם המחנות שהתמנו על ימות החול, כל אחד ואחד ישוב למקומו ולעבודתו שהתמנה עליה. משום שכשנכנסה שבת והתקדש היום, הקודש מתעורר ושולט בעולם, והחול מתבטל שלטונו, עד השעה שיוצאת השבת לא שבים למקומם. ואף על גב שיוצאת שבת, לא שבים למקומם עד הזמן שישראל אומרים ברוך אתה יי' המבדיל בין קדש לחול. אז הקודש מסתלק, והמחנות שהתמנו על ימות החול

– מאיר התיקון –

¹⁰⁷⁰ פי' כשאנו אומרים המבדיל מיחדים הקדושה לבדה ומפרישים הע' שרים והקליפות לבדם שלא ינקו ממנה (מ"מ).
¹⁰⁷¹ זהו מסקנא דתירוצא אקושיא שהקשה הזוהר לעיל אשא דמדבחא אמאי (מ"מ).
¹⁰⁷² ואתכלילא (דפ"ו).
¹⁰⁷³ פי' מלכות (מ"מ).
¹⁰⁷⁴ שהם כחות תחתונים בידן החצונים (אור יקר).
¹⁰⁷⁵ כגון היכל זכות ודיניו נעלמים נכללים בקדושה ואינם פועלים והחצונים בנוק' דתהומא רבא וקדושת שבת מתפשטת בכל העולמות כולם ממעלה למטה (אור יקר).
¹⁰⁷⁶ מלכות (אור יקר).
¹⁰⁷⁷ שהיא נקשרת בגבורה ונמתקת (אור יקר).
¹⁰⁷⁸ פירוש הגבורות שבאו מהגבורה למ' וז"ש דאיתלהטא על גבי מדבחא שהיא מ' (מ"מ).
¹⁰⁷⁹ שהיא מדת המלכות, ואש זה הוא פתח כניסת הקרבנות וכניסת תפלתן של ישראל ותורתם ומעשיהם והיא המלכות (אור יקר).
¹⁰⁸⁰ פי' גבורה (מ"מ).
¹⁰⁸¹ הם בסוד היצירה, תחת ממשלת השר מטטרו"ן (אור יקר).
¹⁰⁸² ביום השבת שולטנותא אתעדני מנייהו ואתיהיב לעילא בסוד הבריאה (אור יקר).
¹⁰⁸³ היינו שער שבין הבריאה ליצירה שהוא נסגר, כי ביום השבת יפתח (אור יקר).
¹⁰⁸⁴ אינם פועלים למטה, אמנם הם מזומנים בשפעם לפעול (אור יקר).
¹⁰⁸⁵ משפע המלכות הנקראת נר מצד הקב"ה (אור יקר).
¹⁰⁸⁶ עי' בבהגר"א על תיקו"ז קח ע"ב ד"ה דצריך, ועי' שם יב ע"א שתכלית הברכה בזה הוא כדי להפשיט את העור של הנחש ולהתלבש במאורי האש.
¹⁰⁸⁶ היינו מהגבורה, שהיא נמשכת אל עולם הפירוד, ומכחה נהר די נור, ויסוד נקרא כן מצד הגבורה, ומטטרו"ן נקרא כן מצדה (אור יקר).

מתעוררים ושבים למקומם, כל אחד ואחד על משמרתו שהופקד עליה. ועם כל זה לא שולטים עד שיהיו אורות מסוד הנר, וכולם נקראים מאורי האש משום (שמאור האש שנמשך, נ"א שמסוד עמוד האש) ומיסוד האש באים כולם ושולטים על העולם התחתון.

(מח) עי' זהר ח"ב רח ע"א: ורזא דא טופרי ודאחוריא (דלבתר אחוריא) אצבעאן ואצבעאן לחודייהו לגו טופרי דאחורי אצבעאן אינון אנפין אחרנין ודאצטריכוו (דצריכו) לאנהרא מגו ההוא שרגא ואינון אנפין דאקרון אחוריים אצבעאן לגו בלא טופרין אלין אינון אנפין פנימאין אתכסיין ורזא דא (שמות לג כג) וראית את אחורי אלין אחורי אצבעאן¹⁰⁸⁷ לאחורא בטופריהו ופני לא יראו אלין אצבעאן לגו בלא טופרין דאינון אנפין פנימאין:

וכד מברכינן על שרגא בעי לאחזאה אחורי אצבעאן בטופרין¹⁰⁸⁸ לאתנהרא מגו ההוא שרגא¹⁰⁸⁹ ופנימאי דאצבעאן לא אצטריכו לאכפיא ונ"א לאחזאהו לון¹⁰⁹⁰ לאתנהרא מגו ההוא שרגא דהא אינון לא נהרין אלא מגו שרגא עלאה דלעילא לעילא דאיהי טמירא וגניזא דלא אתגלייא כלל ואינון לא נהרין מגו שרגא דאתגליא כלל בגין כך בעי לאחזאה אחורי אצבעאן בטופרין ופנימאי דאצבעאן לא בעי לאחזאה קמי האי שרגא טמירין אינון ובטמירו¹⁰⁹¹ אתנהרין פנימאין אינון¹⁰⁹² ומפנימאה¹⁰⁹³ אתנהרין עלאין אינון [ומעלאה] (ומלעילא) אתנהרין¹⁰⁹⁴ זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי:

ובעי לארחא בבוסמין כד נפיק שבתא על דאסתלק ההוא רוחא¹⁰⁹⁵ ונפשא¹⁰⁹⁶ דבר נש אשתארת [בערטולא]¹⁰⁹⁷ (בקטורא) (ס"א אשתנית בקרטופא) בגין ההוא סליקו דאסתלק רוחא מניה והא אוקמוהו כתיב וירח את ריח בגדיו ויברכהו וגו' האי קרא אוקמוהו ואתמר אבל תא חזי ריחא איהו קיומא דנפשא בגין דאיהו מלה דאעיל¹⁰⁹⁸ לנפשא ולא לגופא ותא חזי כתיבא (בראשית כז כז) וירח את ריח בגדיו הא אוקמוהו אינון לבושיין דאדם קדמאה הו דיהב ליה קודשא בריך הוא לאלבשא לון:

בגין דהא כד חב אדם¹⁰⁹⁹ אתעדי מניה ההוא לבושא יקרא¹¹⁰⁰ דאתלבש ביה בקדמיתא כד אעיל ליה בגנתא דעדן¹¹⁰¹ ולבתר דחב אלביש ליה בלבושא אחרא¹¹⁰² לבושא קדמאה דאתלבש

– מאיר התיקון –

¹⁰⁸⁷ בראשית כא ע"א (הערת הזהר).

¹⁰⁸⁸ ואלו צריכים כפיה להראות שהם כפויים תחת התפשטות האצילות והאחוריים שהם מתפשטין בהם ומנהיגין אותם, אמנם הפנים שהם סוד י"ד ה"א וא"ו ה"א (אור יקר).

¹⁰⁸⁹ שאינם מאירים משם (אור יקר).

¹⁰⁹⁰ פי' אינו צריך לפשוט אצבעות ידיו כדי להראות הפנים שלהם נגד הנר רק אחורי האצבעות דוקא (מ"מ).

¹⁰⁹¹ ומטמירו (מ"מ).

¹⁰⁹² טעם ג' לשונות אלו נגד ג' כלים דזעיר שמקבלים מהבינה מג' כלים דידה כמ"ש הרב שבעיבור נתקנו כלים חיצונים דזעיר מכלים חיצונים דבינה. וביניקה אמצעיים דזעיר מאמצעיים דבינה. ובגדלות פנימיים דזעיר מפנימיים דבינה (מ"מ).

¹⁰⁹³ ומפנימאין (דפ"ו).

¹⁰⁹⁴ וענין "אתנהרין אתנהרין" דקאמר היינו שהשפע העליון והכח אל הצורות העליונות הכל תלוי בסוד אור, כי בהאיר מדה במדה או אין סוף במדות יקרא שפע וכח, והארתם בתחתונים יקרא השפעתם כדפירשנו בספ"ר בשער מהות והנהגה (אור יקר).

¹⁰⁹⁵ התפשטות האצילות סוד שבת (אור יקר).

¹⁰⁹⁶ שהיתה דבוקה במנוחה ההיא עצבה מפני שנפרדה מזיו זוהר עליון (אור יקר).

¹⁰⁹⁷ מלשון ערטילאי, ויש גורסין קטור"א ואפשר מלשון קשר, כלומר נקשרת בגוף שאי(ן) אפשר להסתלק אחר האור העליון, וקטורא ג"כ הוא עשן והיינו עשן וחשך העוה"ז, ויש גורסין קרטופ"א (אור יקר).

¹⁰⁹⁸ דאטיל (דפ"ו).

¹⁰⁹⁹ ענין לבושי אדם הם שלשה מינים, האחד הלבוש הקודם שהיה לו קודם חטאו, חשני לבוש שעשה לעצמו כאומר וידעו כי ערומים הם ויתפרו להם עלי תאנה ויעשו להם חגורות, והשלישי לבוש שעשה להם הקדוש ברוך הוא כאומר ויעש ה' אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם, והנה השלשה לבושים יסתלקו אלו על אלו, ראשון הוא גבוה מעל גבוה, שני שעשו להם הם בעצמם יהיה למטה מכולם גרוע, השלישי הוא משובח משני מפני שהוא מעשה ה' ומה גם שנתייחדו שני שמות להלבישו כאומר ויעש ה' אלהים לאדם ולאשתו, והנה לבוש ראשון נעשה לו כשנכנס לגן (אור יקר).

ביה אדם בגנתא דעדן איהו הוה מאינון מלבושין¹¹⁰³ מאינון רתיכין דאקרון אחוריים¹¹⁰⁴ ואינון לבושין דאקרון לבושי טופרא¹¹⁰⁵:

וכד הוה בגנתא דעדן כל אינון רתיכין וכל אינון משריין קדישין כלהו סחריין ליה לאדם ואתנטיר מכלא ולא הוה יכיל מלה בישא לאתקרבא בהדיה כיון דחב ואתעדו¹¹⁰⁶ מניה אינון לבושין¹¹⁰⁷ דחיל ממלין בישין¹¹⁰⁸ ורוחיין בישין ואסתלקו מניה אינון משריין קדישין ולא אשתארו ביה אלא אינון [ראשין] טופרי דאצבעאן דסחריין לון לטופריין סחרנו דזוהמא אחרא: ובגין כך לא ליבעי ליה לבר נש לרבא אינון טופריין דזוהמא דהא כמה דאסגיאו הכי נמי אסגי עליה קסטורא וידאג בכל יומא ובעי לספרא לון ולא ירמי לון דלא יעביד קלנא בההוא אתר דיכיל ההוא בר נש לאתזקא וכלא כגוונא עלאה דהא לכלהו אחוריים סחרא סטרא אחרא ולא אצטריך ליה באתר דעלמא:

לבתר עבד ליה לאדם לבושין אחרנין מטרפי אילנין דגנתא דעדן דארעא דהא בקדמיתא הוה אינון לבושין מאינון אחוריים דגנתא דלעילא והשתא מגנתא דארעא ונפקי מגנתא ואינון לבושין הוה סלקין ריחיין ובוסמין דגנתא דנפשא מתיישבא בהו וחדי בהו הדא הוא דכתיב (בראשית כז כז) וירח את ריח בגדיו ויברכהו דהא איתיישבא (מתיישבא) נפשיה ורוחיה ודיצחקן בההוא ריחא:

– מאיר התיקון –

¹¹⁰⁰ כתב הרב בספר א"י כי ג' חשמלים דאד"הר שהם בב"ע הם צפרנים העליונים שהיו על אד"הר ולא נשאר מהם רק ראש אצבעות שמהם יונק קליפת נוגה כמ"ש בפ' ויקהל ונקרא כתנות אור ואחר החטא חזר הקב"ה ועשה לו מלבוש מחשמל הסובב ג"ע דעשייה ואח"כ עשה לו מלבוש אחר מקליפת נוגה והם כתנות עור. וכנגד הלבוש דכתנות אור דג"ע הארץ היה כתוב בספרו של ר"מ כתנות אור עכ"ל וז"ש הזוהר כדחב אדם איתעדי מניה ההוא לבושא וכו' דהיינו לבוש החשמל שהיה לו (מ"מ).

¹¹⁰¹ והענין שהאדם נברא חוץ לגן עד ובהיותו חוץ לא היה צריך לבוש, אמנם בהכנסו לגן הוצרך אל לבוש כדי שעל ידי אותו הלבוש יוכל גוף עפר לסבול כח אוירי גן עדן, ולכך נתלבש משה בענן כאומרו ויבא משה בתוך הענן וכדפי' בזוהר, וכן אליהו בסערה כדפי' בפר' תצוה, ונודע כי סוד אויר גן עדן תחתון הוא מסוד היצירה, ששם הרוח בסוד מטטרון עשר ספירן דיצירה, ולכך הכח לסובלו הוא סוד מאינון לבושין מאינון רתיכין דאיקרון אחוריים, דהיינו מארבע חיות שהם סוד עשר מדרגות שהם נכללות בארבע כדפירשנו, ואור זה הוא אור שמתלבש הרוח כאשר הוא נכנס לגן עדן, ובו יתנוצץ סוד אור עליון מהכסא, כנודע שהחיות מאירות מארבעה עמודי אור שהכסא מתנהגת בהם כדפירשנו בשיר השירים, והיינו שנקראים אחוריים לאור הכסא שהוא מתלבש בו, ואינון לבושין שבהגלמם לחוץ אם היה אדם יוצא מגן עדן בלבוש ההוא יקרא לבושי טופרא, דהיינו קליפה ולבוש אל הגוף הערום, ואם תאמר אם כן מהו אדם, אם הבשר הזה דוחק הוא שיהיה הבשר הזה משובח מלבוש האור העליון, לזה אמר כי האדם הוא סוד בריה זו שברא הקדוש ברוך הוא עפר מן האדמה, ומפני שפלותו מעותד למקרים ולפגעים עם היותו משובח מצד בריאתו לכך צריך אל לבוש ושמירה (אור יקר).

¹¹⁰² פי' מהחשמל הסובב ג"ע דעשייה ולבוש אחר מקליפת נוגה כמ"ש הרב (מ"מ).

¹¹⁰³ "מאינון מלבושין" מוסגר בדפ"ק.

¹¹⁰⁴ פי' משלשה חשמלים דב"ע והם מקיפים וסובבים על ב"ע ולכך קראם אחוריים (מ"מ).

¹¹⁰⁵

¹¹⁰⁶ ואתערו (מ"מ).

¹¹⁰⁷ (ס"א ואתלבש בלבושין דחול ממלין כו') נוסף בדפ"ו.

¹¹⁰⁸ והיינו כמ"ש הרב ז"ל אלה אינון ראשי טופריין דאצבען. פי' שלא נשאר מהלבוש הא' אלא הצפרנים של האצבעות שהם מהחשמל הראשון וקראם ראשי טופריין לפי שהלבוש האחד כולו נקרא צפרנים העליונים כמ"ש הרב וצפרני האצבעות שנשארו הם ראשי טופריין דטופריין הוא מה דאשתאר מאינון לבושין דנהורא קדמאה וכתב רבינו האר"י ז"ל שלא תטעה ח"ו שהצפרנים הם מצד הטומאה דא"כ מאי רבותיה דאדה"ר שהיה לבוש בצפורין. אלא שהם דינים קדושים ומצד שהם דין יש אחיזה לחיצונים ולינק ומה שהוא על הבשר הוא קדושה גמורה ומה שיוצא חוץ לבשר משם יונקים החיצונים ולפיכך איסור גדול יש בהנחתם כי גורם לקליפה לינק מהקדושה של הבשר ע"י שורשם שהיא קליפה זכה של הצפורין הדבוקה בבשר עצמו. ומהר"ח ז"ל היה נוטל צפרניו כסדר ולא חש לדברי האבודרהם וכו' אכן אני נזהר שלא ליטול דיד ורגל ביום אחד כי כן אמרו במסכת נידה אמר רשב"י ה' דברים העושה אות דמו בראשו וכו' גם יאה נזהר שלא לקוץ אותן על בגדיו ולקולטן שם כי הוא גורם רעה לעצמו. ואם אשה נדה תעשה ככה ביום טהרתה לקוץ אותן על בגדיה מעולם לא תצא מידי דופנה של טומאתה ותגרום להפיל ולדותיה ושומר נפשו יקצץ קציצה על הארץ ואחר שישרפם או יקברם יטול ידיו נטילה גמורה ואז ושאנן מפחד רעה (מ"מ).

ובגין דא כד נפק שבתא בעי לארחא בבוסמין לאתישבא נפשיה בהוא ריחא על ההוא ריחא עלאה קדישא דאסתלק מינה והוא ריחא מעליא דבוסמין איהו הדס דהא קיומא דאתר קדישא דנשמתין נפקין מניה הדס איהו ודא איהו קיומא דנפשא כגוונא דלעילא לאתקיימא מההוא [ערטולא] (קטורא) דאשתארת:

כד נפק שבתא אתלבש אדם באינן לבושין דגנתא דעדן דארעא דסלקין ריחין ובוסמין לקיימא נפשיה על ההוא רוחא קדישא עלאה יקירא דאסתלק מניה והדס איהו קיומא דנפשא ודאי [כגוונא עלאה דאתקיימא קיומא דנפשא] (בכל סטריין):

תרגום: והסוד הזה, הצפרנים של אחורי האצבעות, והאצבעות לכוך לפנים. הצפרנים של אחורי האצבעות הם פנים אחרות שצריכות להאיר מתוך אותו נר, ואותם פנים שנקראים אחוריים. האצבעות לפנים בלי צפרנים, אלו הן פנים פנימיות מכוסות. וסוד זה, "וראית את אחוריי", אלה אחורי האצבעות לאחור בצפרניהן. "ופני לא יראו", אלה האצבעות לפנים בלי צפרנים, שהן הפנים הפנימיות.

וכשמברכים על הנר, צריך להראות את אחורי האצבעות בצפרנים, לקבל אור מתוך אותו הנר, ואת פנים האצבעות לא צריך לכפות (להראות) אותן שיאירו מתוך אותו נר, שהרי אינן מאירות אלא מתוך הנר העליון שלמעלה למעלה, שהוא טמיר וגנוז ושלא נגלה כלל. ואינן מאירות מתוך נר שגלוי כלל. לכן צריך להראות את אחורי האצבעות בצפרנים, ואת פנים האצבעות לא צריך להראות לפני הנר הזה. טמונות הן, ובסתר הן מאירות. פנימיות הן, ומהפנימי מאירות. עליונות הן, ומהעליון הן מאירות. אשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא. וצריך להריח בבשמים כשיוצאת שבת, על שהסתלקה אותה רוח, ונפש האדם נשאת ערומה (משתנית בבקעים) משום אותו סלוק שהסתלקה הרוח ממנו, והרי פרשוה. נאמר "וירח את ריח בגדיו ויברכהו וגו'", פסוק זה פרשוהו ונתבאר. אבל בא וראה, הריח הוא קיום הנפש, משום שהוא דבר שנכנס לנפש ולא לגוף. בא וראה, נאמר "וירח את ריח בגדיו", הרי פרשוהו שאלו היו אותם לבושי אדם הראשון שנתן לו הקדוש ברוך הוא ללבשם.

משום שהרי כשחטא אדם, הוסר ממנו אותו לבוש נכבד שהתלבש בו בראשונה כשהכניסו לגן עדן, ואחר שחטא הלביש אותו בלבוש אחר. הלבוש הראשון שהתלבש בו אדם בגן עדן, הוא היה מאותם מלבושים מאותן מרכבות שנקראו אחורים, ואותם לבושים שנקראו לבושי צפורן.

וכשהיה בגן עדן, כל אותן מרכבות וכל אותם מחנות קדושים, כולם הקיפו את אדם, ונשמר מהכל, ולא היה יכול דבר רע להתקרב אליו. וכיון שחטא והוסרו ממנו אותם לבושים, פחד מדברים רעים ורוחות רעות, והסתלקו ממנו אותם מחנות קדושים, ולא נשארו בו אלא אותם ראשי צפרני האצבעות שסובבים את הצפרנים סביב זוהמא אחרת. ולכן לא צריך לאדם לגדל אותן צפרנים של זוהמא, שהרי כמה שמתרבות, כך גם מרבה עליו זוהמא, וידאג בכל יום וצריך לגזור אותן, ולא יזרוק אותן, שלא יעשה קלון באותו מקום, שיכול אותו אדם להנזק. והכל כדוגמא שלמעלה. שהרי לכל אחורים מקיף הצד האחר, ולא צריכים אותו במקום של העולם.

אחר כך עשה לאדם לבושים אחרים מהעלים של עצי גן העדן שבארץ. שהרי בראשונה היו אותם לבושים מאותם אחוריים של הגן שלמעלה, ועכשיו מהגן של הארץ, ויצאו מהגן. ואותם לבושים היו מעלים ריחות ובשמים של הגן שהנפש מתיישבת בהם ושמחה בהם. זהו שנאמר "וירח את ריח בגדיו ויברכהו", שהרי התיישרה נפשו ורוחו של יצחק באותו ריח.

לכן, כשיוצאת שבת, צריך להריח בבשמים ליישב את נפשו באותו ריח על אותו ריח עליון קדוש שהסתלק ממנו. ואותו ריח המעולה שבבשמים הוא הדס, שהרי קיום המקום הקדוש שממנו יוצאות הנשמות הוא הדס. וזהו קיום הנפש כדוגמא שלמעלה, כדי להתקיים מאותה התערטלות שנשארה.

כשיוצאת שבת, התלבש אדם באותם לבושי גן עדן של הארץ שמעלים ריח ובשמים, לקיים את הנפש על אותה רוח קדושה עליונה נכבדה שהסתלקה ממנו. והדס הוא ודאי קיום הנפש, כדוגמא עליונה, שהתקיימה קיום הנפש.

(מט) ע"י זהר ח"א יד ע"ב: פקודא ארביסר לנטרא יומא דשבתא דאיהו יומא דנייחא מכל עובדי בראשית הכא כלילין תרין פקודין חד נטירא דיום השבת¹¹⁰⁹ וחד לקדשא¹¹¹⁰ ההוא יומא בקדושיה לנטרא יומא דשבתא כמה דאדכרנא ואתערנא עלייהו דאיהו יומא דנייחא לעלמין¹¹¹¹ וכל עבידן ביה אשתכללו¹¹¹² ואתעבידו עד דאתקדש יומא כיון דאתקדש יומא אשתאר בריאה דרוחין¹¹¹³ דלא אתברי לון גופא:

תרגום: מצוה ארבע עשרה: לשמור את יום השבת שהוא יום המנוחה מכל מעשה בראשית. כאן כלולות שתי מצוות, אחת שמירת יום השבת, ואחת לקדש אותו היום בקידושו. לשמור את יום השבת כמו שהזכרנו והערנו עליו, שהוא יום של מנוחה לעולמות, וכל המעשים נתקנו בו ונעשו עד שהתקדש היום. כיון שהתקדש היום, נשארה בריאה של רוחות שלא נבראו להם גופות.

(ג) ע"י זהר ח"ב קנה ע"ב: והכא¹¹¹⁴ בזמנא דישראל משתדלי באורייתא ופקודי אורייתא ההוא עת רזא דמהימנותא קדישא (ההוא עת מהימנותא) מתתקנא בתקונהא ומתקשטא בשלימותא כדקא יאות ובזמנא דישראל מתבטלי מאורייתא כביכול ההוא עת לאו איהו בתקונהא ולא אשתכחת בשלימו ולא בנהורא וכו' (הה"ד) עת לעשות ליהו"ה מאי לעשות כמה דאת אמר (בראשית ב ג) אשר ברא אלהים לעשות מאי לעשות דאשתארו גופי דשידי דאתקדש יומא ולא אתעבידו ואשתארו לעשות רוחין בלא גופי אוף הכא עת לעשות אשתאר בלא תקונא ובלא שלימו מאי טעמא משום דהפרו תורתך בגין דאתבטלו ישראל לתתא מפתגמי אורייתא בגין דההוא עת הכי קיימא או סלקא או נחתא בגיניהון דישראל:

תרגום: וכאן, בזמן שישראל עוסקים בתורה ובמצוות, התורה אותה עת, סוד האמונה הקדושה, נתקנת בתקוניה ומתקשטת בשלמות כראוי. ובזמן שישראל מתבטלים מהתורה, כביכול אותה העת אינה בתיקוניה, ולא נמצאת בשלמות ולא באור. ואז "עת לעשות לה". מה זה "לעשות". כמו שנאמר "אשר ברא אלהים לעשות", מה זה "לעשות", שנשארו גופות השדים כשהתקדש היום, ולא נעשו, ונשארו לעשות רוחות ללא גופים. כמו כן כאן "עת לעשות", נשאר בלי תקון ובלי שלמות. למה, משום ש"הפרו תורתך", משום שהתבטלו ישראל למטה מדברי התורה, משום שאותה העת עומדת כך, או עולה או יורדת בגלל ישראל.

(נא) ע"י זהר ח"א קמב ע"ב: ותקח רבקה את בגדי עשו וגו' (שם טו) אלין אינון לבושין דרווח עשו מנמרוד¹¹¹⁵ ואלין לבושי יקר [ד]הו מן אדם הראשון ואתו לידא דנמרוד ובהו הוה צד צידה נמרוד דכתיב (בראשית י ט) הוא היה גבור ציד לפני יהו"ה וגו' ועשו נפק לחקלא ואגח ביה קרבא בנמרוד וקטל ליה ונסב אלין לבושין מניה הדא הוא דכתיב (שם כה כט) ויבא עשו מן השדה והוא עיף ואוקמוה כתיב הכא והוא עיף וכתיב התם (ירמיה ד לא) כי עיפה נפשי להורגים ועשו הוה סליק לון לאינון לבושין לגבה דרבקה ובהו הוה נפיק וצד צידה וההוא יומא לא נטל לון ונפק לחקלא ואתעכב תמן וכד הוה לביש לון עשו לא הוה סלקין ריחין כלל

כיון דלביש לון יעקב כדין תבת אבדה לאתרה וסליקו ריחין בגין דשופריה דיעקב שופריה דאדם הוה ובגין כך אהדרו בההיא שעתא לאתרייהו וסליקו ריחין אמר רבי יוסי שופריה דיעקב (הוה) ודאיהו שופריה דאדם ואיך אפשרו והא תנינן תפוח עקבו דאדם הראשון מכהה גלגל חמה ואי תימא דכך הוה יעקב א"ל רבי אלעזר ודאי הכי הוה בקדמיתא עד לא חב אדם הראשון¹¹¹⁶ לא הוה יכלין כל בריין לאסתכלא בשופריה כיון דחטא אשתני שופריה ונתמאך רומיה ואתעביד

– מאיר התיקון –

¹¹⁰⁹ לשבות ממלאכה (אור יקר).

¹¹¹⁰ במצות עשה שבו (אור יקר).

¹¹¹¹ שכל העולמות בו הם במנוחה, שכולם שובתים ממלאכה (אור יקר).

¹¹¹² שלמות הנמצאות הוא בשורשם העליון, ושורשם העליון עולה ונכלל באור גדול ביום שבת (אור יקר).

¹¹¹³ שדין (אור יקר ורח"ו).

¹¹¹⁴ מוסגר בדפ"ק.

¹¹¹⁵ ע"י לעיל נח ע"א קא וע"א וע"י בס"פ יתרו צד ע"א (לש"ו).

¹¹¹⁶ ע"י לעיל לו ע"ב בעניין "כתנות אור" ו"כתנות עור" (דע"ה ח"ב קיא ע"ג).

בר מאה אמין ותא חזי שופריה דאדם הראשון רזא איהו דמהימנותא עלאה¹¹¹⁷ תלייא בההוא שופרא ובגין כך (תהלים צ יז) ויהי נעם יהו"ה אלהינו עלינו וכתוב (שם כז ד) לחזות בנועם יהו"ה ודא הוא שופריה דיעקב¹¹¹⁸ ודאי וכלא רזא עלאה איהו

וירח¹¹¹⁹ את ריח בגדיו ויברכהו (בראשית כז כו) תא חזי וירח את ריח [ה]בגדים לא כתיב אלא ריח בגדיו כמה דאת אמר (תהלים קד ב) עוטה אור כשלמה¹¹²⁰ נוטה שמים כיריעה דבר אחר [נ"א דא הוא] וירח את ריח בגדיו ויברכהו דכיון דאלביש לון יעקב סליקו ריחין בההיא שעתא ועד דלא ארח [נ"א דארח] וריחין [ריחא] דלבושיה לא ברכיה דהא כדין (לא ידע דאתחזי הוא לברכא) [ידע דחזי הוא לאתברכא] דאי לא אתחזי לאתברכא¹¹²¹ לא סליקו כל הני ריחין [קדישין] בהדיה דהא הוא דכתיב וירח את ריח בגדיו ויברכהו ויאמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו יהו"ה (בראשית כז כז) ויאמר מלה סתים הוא אית דאמרי שכינתא הות ואית דאמרי יצחק הוה כריח שדה אשר ברכו יהו"ה מאן שדה דא שדה דתפוחים שדה דאבהן עלאין (תמידו) [סמכין] וסמכו ליה ומתקנין ליה

תרגום: "ותקח רבקה את בגדי עשו וגו', אלו הלבושים שהרויח עשו מנמרוד, ואלה לבושי כבוד שהיו מאדם הראשון, ובאו לידי נמרוד, ובהם נמרוד היה צד צידה, שכתוב "הוא היה גיבור ציד לפני ה'" וגו'. ועשו יצא לשדה ונלחם בקרב עם נמרוד והרג אותו, ולקח ממנו את הלבושים הללו, זהו שכתוב "ויבא עשו מן השדה והוא עיף", ובארוה, כתוב כאן "והוא עיף", וכתוב שם "כי עיפה נפשי להרגים". ועשו היה מעלה את אותם הלבושים לרבקה, ובהם היה יוצא וצד ציד, ואותו היום לא לקח אותם, ויצא לשדה והתעכב שם. וכשעשו היה לובש אותם, לא היו מעלים ריחות כלל.

כיון שיעקב לבש אותם, אז שבה האבדה למקומה והעלו ריחות, משום שיפיו של יעקב היה יפיו של אדם, ולכן חזרו בשעה ההיא למקומם והעלו ריחות. אמר רבי יוסי, יפיו של יעקב (היה) שהוא יפיו של אדם. איך אפשר, והרי שנינו, תפוח עקבו של אדם הראשון מכהה גלגל חמה, ואם תאמר שכך היה יעקב, אמר לו רבי אלעזר, ודאי שכך היה, בתחילה טרם חטא אדם הראשון, לא היו יכולים כל הבריות להסתכל ביפיו, כיון שחטא, השתנה יפיו ורומו הונמך, ונעשה בן מאה אמות. ובא וראה, יפיו של אדם הראשון הוא סוד, שהאמונה העליונה תלויה ביופי ההוא, ולכן "ויהי נועם ה' אלהינו עלינו", וכתוב "לחזות בנועם ה'", וזהו ודאי יפיו של יעקב, והכל הוא סוד עליון.

"וירח את ריח בגדיו ויברכהו". בא וראה, וירח את ריח הבגדים לא כתוב, אלא ריח בגדיו, כמו שנאמר "עוטה אור כשלמה נוטה שמים כיריעה". דבר אחר, (זה הוא) "וירח את ריח בגדיו ויברכהו", שכיון שיעקב לבש אותם, העלו ריחות באותה השעה, ועד שלא הריח (שהריח) את ריח לבושו לא ברך אותו, שהרי אז ידע שהוא ראוי להתברך, שאם לא ראוי, לא היו עולים כל הריחות הקדושים הללו עמו. זהו שכתוב "וירח את ריח בגדיו ויברכהו". ויאמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה'". "ויאמר" דבר סתום הוא, יש אומרים שהיתה השכינה, ויש אומרים שיצחק היה. "כריח שדה אשר ברכו ה'", איזה "שדה", זה שדה התפוחים, השדה שהאבות העליונים (חומדים) סומכים אותו ומתקנים אותו.

(נב) עי' סתרי תורה ח"א קמח ע"א: מאי כתיב (בראשית כח י) ויצא יעקב מבאר שבע סתרא דרזא דמהימנותא¹¹²² וילך חרנה סטרא דאשת זנונים¹¹²³ (הושע א ב) אשה מנאפת (משלי ל כ)

– מאיר התיקון –

¹¹¹⁷ מי מהימנותא עלאה הוא ז"א שהמלכות נקראת אמונה, וז"א נקראת אמת, מהימנותא עלאה. ומ"ש תליא בההוא שופרא, פי' עיקרו מהמוחין דאימא, וז"ש ובג"כ ויהי נועם שהיא אימא שנקרא נועם (מ"מ).

¹¹¹⁸ ר"ל אדם ויעקב הם רומזים לז"א ושופרא דיעקב ושופרא דאדם הם מהמוחין דז"א (מ"מ).
¹¹¹⁹ כיון שלא היו שלו לא היה לו לקראם בגדיו, אלא לרמוז לההוא דסתים ובגדיו קאי לקב"ה. ד"א שאע"ג שהיו של עשו היו אצלו בגניבה כי ליעקב היו ראויים כי היה שופריה דאדם, והראיה שכשלבשן יעקב מיד הריחו, ואם כן שפיר קאמר ביה בגדיו באמת (רמ"ז).

¹¹²⁰ פי' הוא אור שמקיף על יעקב כמו בגד וזהו ריח בגדיו (מ"מ). עי' תיקו"ז עם בהגר"א קיב ע"ב שם מתבאר בחינה זו היא כנגד זה ש"לאדם ולאשתו עשה כתנות אור נשמתי ערטילאין", והן אותן שלא זכו אל הנשמה ואין להם לבושא.

¹¹²¹ נמחק בדפ"ו.

¹¹²² מלכות (מ"מ).

סתרא דסתריין וסתרא מגו ודוקפא דטיהרא דיצחק (נפק) מגו דורדיא דחמרא אנפקן חד נעיצו קטירא כליל חד דכר ונוקבא סומקא כוורדא מתפרשן לכמה סטריין ושבילין דכורא אקרי סמא"ל נוקביה כלילא בגויה תדיר כמה דאיהו בסטר קדושה הכי נמי בסטרא אחרא דכר ונוקבא כלילין דא בדא נוקבא דסמא"ל נחש אקרי אשת זנונים קץ כל בשר קץ הימים תריין רוחין בישין מתדבקן כחדא רוחא דדכורא דקיק¹¹²⁴ רוחא דנוקבא בכמה אורחין ושבילין מתפרשא ומתדבקא בהווא רוחא דדכורא קשיטת גרמה בכמה תכשיטין כזונה מרחקא קיימת בריש אורחין ושבילין לפתאה בני נשא שטיא דקריב בהדה אתקיפת ביה ונשקת ליה מסכת ליה חמרא דדורדיא דמרורת פתנים כיון דשתי אסטי אבתרה לבתר דחמאת ליה סטי אבתרה מאורחא דקשוט אפשיטת גרמה מכל אינון תקונים דהות מתתקנא לגבי דהווא שטיא תקונין דילה לפתאה לבני נשא שעהא מתקנין סומקן כוורדא אנפאה חוורין וסומקין באודנהא תליין שיתא תקונין אטונא דמצרים תליין על קדלהא כל חילי דארעא דקדם פיה מתתקנא בפתיחו דקיק יאה בתקונהא לישנא חדידא כחרבא שעיען מלהא כמשחא שפוהא יאן סומקין כוורדא מתיקו בכל מתיקו דעלמא ארגוונא לבשת אתתקנת בארבעין תקונין חסר חד שטיא ונ"א דא סטי אבתרהא ושתי מכסא דחמרא ועביד בה ניאופין ואסטי אבתרה מה עבדת שבקת ליה נאים בערסא וסלקת לעילא ואלשינת עליה ונטלא רשו ונחתא אתער הווא שטיא וחשב לחייכא בהדה כקדמיתא והיא אעדיאת תקונהא מינה ואתהדרת גיבר תקיף קאים לקבליה לביש לבושא דנורא מלהטא בדחילו תקיף מרתתא גרמא ונפשא ערומה מלייא דעיינין דחלן חרבא שננא בידיה טיפין מרירן תליין מהווא חרבא קטיל ליה להווא שטיא וארמי ליה לגו גיהנם יעקב נחת לגבה ואזל לאתרה שנאמר (בראשית כח י) וילך חרנה וחמא כל תקון ביתא ואשתזיב מינה (דבורא דיליה) ודכורא דילה סמא"ל אבאיש קמיה נחת לאגחא ביה קרבא ולא יכיל ליה דכתיב (שם לב כד) ויאבק איש עמו וגו' כדין אשתזיב מכלא ואשתלים בשלימו ואסתלק בדרגא שלים ואתקרי ישראל כדין סליק בדרגא עלאה ואשתלים בכלא והוה עמודא דאמצעייתא ועליה כתיב (שמות כו כח) והבריה התיכון וגו' תרגום: מה כתוב, "ויצא יעקב מבאר שבע", הסתר של סוד האמונה. "וילך חרנה", הצד של אשת זנונים, אשה מנאפת. סתר הסתרים, סתר מתוך התוקף של אורו של יצחק (יצא) מתוך שמרי היין, יצאה צורה מורכבת אחת, כוללת יחד זכר ונקבה, אדומה כמו שושנה, נפרדים לכמה צדדים ושבילים.

הזכר נקרא סמא"ל, ונקבתו כלולה בתוכו תמיד. כמו שהוא בצד הקדושה, כך גם בצד האחר זכר ונקבה כלולים זה עם זה, הנקבה עם סמא"ל, נחש, נקראת אשת זנונים. קץ כל בשר, קץ הימים. שתי רוחות רעות נדבקות יחד, רוח הזכר דקה, רוח הנקבה בכמה דרכים ושבילים נפרדת, ונדבקת באותה הרוח של הזכר. מקשטת את עצמה בכמה תכשיטים, כמו זונה מרוחקת, עומדת בראש הדרכים והשבילים לפתות בני אדם. השוטה שקרב אליה, מחזיקה בו ומנשקת אותו, מוזגת לו יין המשומר של מרורת פתנים [ארס נחשים], כיון ששותה סוטה אחריה. אחר שרואה אותו סוטה אחריה מדרך האמת, מפשיטה את עצמה מכל אותם התקונים שהיתה מתקנת לשוטה הזה. התקונים שלה לפתות בני אדם: שערותיה מתקנים אדומים כשושנה, פניה לבנים ואדומים, באזניה תלויים ששה תקונים של אטון מצרים, תלויים על צוארה כל חיילות ארץ קדם, פיה מתוקן כפתיחה דקה יפה בתקוניה, לשון חדה כחרב, דבריה חלקים כשמן, שפתותיה יפות אדומות כשושנה מתוקות בכל המתיקות של העולם, לבושה ארגמן, מתוקנת בארבעים תקונים חסר אחד. שוטה (זה) ששוטה אחריה ושותה מכוס היין ועושה עמה נאופים וסוטה אחריה, מה היא עושה, משאירה אותו ישן במטה, ועולה למעלה ומלשינה עליו, ונוטלת רשות ויורדת. מתעורר השוטה ההוא, וחושב לצחוק עמה כמו בראשונה, והיא מסירה את תקוניה ממנה, וחוזרת לגיבור חזק שעומד כנגדו, לבוש בלבוש של אש לוהטת, בפחד חזק מרתת עצמה,

– מאיר התיקון –

¹¹²³ פי' שירד לקלי' לברר הבירורים (מ"מ).

¹¹²⁴ בגלל דקותו ולכן אין בידו לפתות ולכן רק מקטרג (בהגר"א על ספד"צ לא ע"ג).

ונפשה ערומה, מלאה בעינים מפחידות, חרב שנונה בידו. טפות מרירות תלויות מהחרב ההיא. הורג את השוטה ההוא, וזורק אותו לתוך גיהנם. יעקב ירד אליה והלך למקומה, שנאמר "וילך חרנה", וראה את כל תיקון הבית, וניצל ממנה. הזכר שלה סמא"ל, הרע לפניו, וירד לערוך בו קרב ולא יכל לו, שכתוב "ויאבק איש עמו" וגו'. אזי ניצל מן הכל, והשתלם בשלמות, והתעלה בדרגה שלמה ונקרא ישראל. אז עלה לדרגה עליונה ונשלם בכל, ונהיה העמוד האמצעי, ועליו כתוב "והבריח התיכון" וגו'.

(נג) עי' זהר ח"א עו ע"ב: תאנא בתוקפא¹¹²⁵ דהרמנו¹¹²⁶ דמלכא¹¹²⁷ אנציב חד אילנא¹¹²⁸ רבא ותקיף [גו נטיעין עילאין] [ונטיעין] נטיע אילנא דא בתריסר תחומין אסתחר בארבע סטרין דעלמא¹¹²⁹ פרישא רגליה¹¹³⁰ ת"ק פרסי¹¹³¹ מטלנוי¹¹³² כל רעותין דאינון פרסין ביה תליין כד אתער האי כלהו מתערין בהדיה לית מאן דנפיק מרעותיה לבתר כלהו¹¹³³ ברעותא חדא בהדיה קם מלעילא¹¹³⁴ [נחית] [אתנחית] במטלנוי לגו ימא¹¹³⁵ מניה ימא [אתגלי] [אתמליא] איהו מקורא [דכל] [לכל] מייז דנבעין תחותיה מתפלגין¹¹³⁶ כל מימוי דבראשית¹¹³⁷ שקיו דגנתא¹¹³⁸ ביה תליין כל נשמתין¹¹³⁹ דעלמא מניה פרחין נשמתין אלין עאלין¹¹⁴⁰ בגנתא¹¹⁴¹ לנחתא להאי עלמא נשמתא כד נפקא אתברכא בשבע ברכאן¹¹⁴² למהוי אבא [לרוחא ודם] [לרוחא ורס] לגופא [ולמהוי] בסליקו [נ"א] דדיוקנא עלאה הה"ד [בראשית יב א] ויאמר יהו"ה אל אברם הא נשמתא עלאה אבא [לרוחא ודם] [לרוחא ורס] לגופא בסליקו דדיוקנא עלאה:

למדנו בתוקף רצון המלך נטע אילן אחד גדול וחזק בתוך הנטיעות העליונות. הנטיעה של האילן הזה בתריסר תחומים מסובבת, בארבעה צדדים של העולם פרושה רגלו, ת"ק פרסאות הם מסעותיו, כל הרצונות של אותם פרסות תלויים בו. כשזה מתעורר, כולם מתעוררים עמו. אין מי שיוצא מרצונו לחוץ, כך כולם ברצון אחד עמו. קם מלמעלה (יורד) יורד במסעותיו לתוך הים, ממנו הים (מתגלה) מתמלא. הוא המקור (לכל, נ"א של כל) המים הנובעים, תחתיו נחלקים כל מימי בראשית, השקאת הגן תלויים בו. כל הנשמות של העולמים פורחות ממנו. הנשמות הללו נכנסות לגן לרדת לעולם הזה, כשיוצאת נשמה, היא מתברכת בשבע ברכות להיות אב (לרוח ורם) לגוף (ולהיות) בְּעֵלְיָה (של הדמות העליונה, זהו שכתוב "ויאמר ה' אל אברם". הרי נשמה עליונה אבא (לרוח ורם) לגוף בעליה) של דמות עליונה.

– מאיר התיקון –

¹¹²⁵ הוא בוצד"ק (עי' לעיל טו ע"א), והוא סט' דגבורא דעתיק, שהוא משחתא דכולא, דביה נעשה הכל (יהל אור).
¹¹²⁶ רצון העליון, שהוא הכתר (יהל אור).
¹¹²⁷ מלכות דא"ק, עתיק (יהל אור).
¹¹²⁸ יסוד (יהל אור).
¹¹²⁹ חגת"ם (יהל אור).
¹¹³⁰ נ"ה (יהל אור).
¹¹³¹ הן נ' תרעין דביה שמתפשטין עד הוד כ"א כלולה מעשר ונכללין ביסוד שלכן נקרא כל, גימ' נ' (יהל אור).
¹¹³² דהיינו ההארה היוצאת מראש ז"א ונגנזת ביסוד (בהגר"א על ספד"צ יב ע"א וז"ש בזעיר).
¹¹³³ ר"ל רצון הזיווג שכד האי מיתער לזיווג כל האיברים מסכימין (יהל אור).
¹¹³⁴ ר"ל שהולך למוח ומביא משם הזרע שלכן נק' משכיל (יהל אור).
¹¹³⁵ שמולך הזרע ע"י חוט השדרה ומולך כל הת"ק רעותין, נ' תרעין למלכות, שלכן נק' י"ם, גימ' חמשים (יהל אור).
¹¹³⁶ ר"ל שהוא עץ החיים שאמרו ז"ל, עץ החיים ת"ק פרסה, ותחותיה מתפלגין כל מימי בראשית כי הוא נק' חי כידוע. וזהו עץ החיים (יהל אור).
¹¹³⁷ של מלכות שנק' בראשית (יהל אור).
¹¹³⁸ הוא בריאה, ששם צרורא דחיי דנשמתא צרור החיים, ושם יורד הקב"ה בחצי הלילה לאשתעשע וכו' (יהל אור).
¹¹³⁹ שלכן נקראת נשמת כל חי (יהל אור).
¹¹⁴⁰ דעאלין (יהל אור).
¹¹⁴¹ לבריאה. וכ"ז כן הוא למטה שאילנא דת"ק פרסה הוא מט"ט וי"ם הוא עשיה, וגנתא הוא ג"ע שבארץ ג"ע התחתון (יהל אור).
¹¹⁴² מז"ס דו"נ ע"י הרמנא דמלכא ז"ס דמלכות דא"ק (יהל אור).

(נד) עי' זהר ח"ב ב ע"א: ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו (שמות א א) והמשכילים יזהירו¹¹⁴³ כזהר הרקיע ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד (דניאל יב ג) והמשכילים אלין אינון דמסתכלי ברזא דחכמתא¹¹⁴⁴ [יזהירו] ונ"א יזהירו דנצצין ברזא דחכמתא¹¹⁴⁵ נהרין ונצצין¹¹⁴⁶ בזיוא דחכמתא עלאה¹¹⁴⁷ כזהר נהירו נציצו דנהרא דנפיק מעדן¹¹⁴⁸ ודא איהו רזא סתימא¹¹⁴⁹ דאקרי¹¹⁵⁰ [רקיע] (הרקיע) ביה קיימין כוכביא¹¹⁵¹ ומזלי¹¹⁵² שמשא וסיהרא¹¹⁵³ וכל אינון בוצינין [דנהרא] (דנהורא)¹¹⁵⁴:

– מאיר התיקון –

¹¹⁴³ משום דקשיא ליה "את יעקב", "אתו" מבעי ליה. ולכן מפרש, "בני ישראל" הם גבולי אלכסון, שהם בני ז"א, הנק' ישראל, שבאו עם השכינה הנק' יעקב, וכדמסיק. לכן פתח בפסוק, והמשכילים, ודרשו בו דרשות אחרות, ולבסוף דרש בו ענין השייך לפרשה זו בדרך המדרש (מ"מ).
¹¹⁴⁴ ארבע מעלות דפרד"ס הן בסוד אב"ע, והסוד הוא באצילות, דתמן מקנן אבא, הוא סוד י' שבשם, ועיקר הארתו הוא בסוד יסודו המתפשט בתוך האצילות עד יסוד ז"א (רמ"ז). העוסקים בחכמת הקבלה (מ"מ).

¹¹⁴⁵ נמחק בשער מאמרי רשב"י.

¹¹⁴⁶ ענין נהרין ונצצין הוא בסוד אור ישר מאיר מלמעלה למטה להם, וזהו נהרין. וסוד אור חוזר בסוד המראה המלוטשת, כי כאשר יכה בה אור השמש, יצאו ממנה ניצוצות מצד לטישותה ממטה למעלה וזהו ונצצין. ולכן אמר "יזהירו", יזהירו לאחרים דנקטי ויהבי מיין דכורין ומיין נוקבין, וזה כדוגמת יסוד שיש לו שתי בחינות אלו בסוד יוסף הצדיק ובנימין הצדיק, זה מיין דכורין וזה מיין נוקבין. ושתי בחינות אלו, האחד נקרא נהירו, והשני נקרא נציצו. וזמ"ש בזוהר נהירו ונציצו דנהרא דנפיק מעדן שהוא סוד יסוד הנקרא נהר היוצא מעדן (שער מאמרי רשב"י), דע שעם היות שיש ב' בחי' ליסוד, והם יוסף הצדיק מלמעלה, ובנימין הצדיק מלמטה בסוד מ"ן, כמ"ש בצאת נפשה כי מתה. עוד יש ביסוד עצמו ב' בחי' אלו, ולכן נקרא חי עולמים, בסוד ט' מלמעלה למטה, וט' מלמטה למעלה, שהם עולים ח"י. וחי הוא בב' עלמין, שגם בעולם הנוק' יש ח"י בסוד בנימין, וזהו חי חי הוא יודוך (ישעיה לח יט). ושורש הדבר, כי ביסוד נסתיים הזכר העליון, והוא רקיע המבדיל בין מים למים. ואור עליון המחיה את הספירות יורד עד שם, ומכה בו בסוד בטישה, בדמות מראה הלטושה המפסקת שלא יעבור אור השמש ממנה ולמטה, כי עומדת כנגד אור השמש. כן הרקיע הזה הוא מבדיל בין עלמא דדכורא ובין עלמא דנוק', ואינו מניח לעבור האור למטה ועי"כ, תכה בו האור העליון בפנימיותו, ויוצאין ממנה ניצוצין כמנין האורות המכין, ט' מלמעלה למטה וט' מלמטה למעלה. וז"ש "ודא איהו רזא סתימא דאיקרי הרקיע" כי בחי' הרקיע יאמר על ענין זה, כי הוא רקיע המבדיל ומעכב האור העליון מלרדת למטה, לכן יש בו נהירו ונציצו. משא"כ בכל השאר. ולכן יש ברקיע הזה כוכבים ומזלות שמשא וסיהרא, כי הכוכבים הם נשמות הצדיקים היורדים שם ממוח העליון ועומדים שם, ומשם יורדין למלכות. והמזלות הם ר"ב בסוד ו"ק מחדס ולמטה, וו' מלמטה למעלה כנז' בתיקו"ז. שאע"פ שכל הט' מכים ברקיע זה, אינו דומה הכאת ו"ק לשאר, כי כל א' בחי' בפני עצמה יש לה, לפיכך מו"ק יצאו ר"ב מזלות, ומזו"נ נעלמים יצאו שמשא וסיהרא, וזה מצד הנשמות שבו, שכמו שבמלכות מנשמות שבה נעשין מ"ן כנודע, כן הוא ביסוד וכו' (זהר הרקיע). נהרין, מאור יסוד אבא שבתוך יסוד אימא, ונצצין, חו"ג ליסוד אימא (רמ"ז). פי' שמקבלים הארה מהחסדים שנק' אור ומהגבורות שהם ניצוצין וז"ש נהרין מצד החסדין ונצצין מצד הגבורות (מ"מ).

¹¹⁴⁷ הנה כל האצילות בכללו גוף ונשמה מלבר ומלאו, והמשכילים הם יודעי מדין [יודעי מידות] המסתכלים בפנימיות החכמה התחתונה בסוד נשמתא. וזה נקרא רזא דחכמתא, פנימיות החכמה התחתונה, ועל ידי כך נהרין ונצצין בזיוא דחכמתא עלאה, כי נשמת החכמה התחתונה הוא זיו וזוהר החכמה העליונה, בסוד כלת משה. והיא הצלע, נקודת י', בסוד י' בראש י' בסוף, י' משם בן ארבע, י' משם אדני כנודע [יאהדונה"י] (שער מאמרי רשב"י). פי' החו"ג הנז' הם של אבא הנק' חכמה עילאה לגבי יש"ס הנק' אבא סתם ולא עילאה (מ"מ).

¹¹⁴⁸ היינו הארת יסוד הבינה בחו"ג שבו (רח"ו). והתכת הכתוב והמשכילים בעלי הסוד, יזהירו ויאירו מחו"ג של אבא כמו שמאירים מחו"ג של אימא, לפי שהארות אימא מגולים יותר משל אבא, ומשיגים אותם בעלי הסוד, ואומר הכתוב שיקבלו ג"כ הארות אבא הסתומים כמו של אימא הנגלים (מ"מ).

¹¹⁴⁹ ביסוד נסתיים הזכר העליון והוא הרקיע המבדיל בין מים למים והאור העליון המחיה את הספירות יורד עד שם ומכה בו בסוד בטש ביה כדמות המראה המלוטשה המפסקת שלא יעבור אור השמש ממנה ולמטה כי עומדת כנגד אור השמש כן רקיע זה מבדיל בין עלמא דדכורא לעלמא דנוקבא ואינו מניח לעבור האור למטה ועל ידי כך מכה בו סוד האור העליון בפנימיותו ויוצאין ממנו ניצוצות כמנין האורות המכים בו ט' מלמעלה למטה וט' מלמטה למעלה וזמ"ש ודא רזא סתימא דאקרי הרקיע כי בחינת רקיע יאמר על ענין זה כי הוא רקיע המבדיל ומעכב אור העליון מלרדת למטה ולפיכך יש בו נהירו ונציצו כמ"ש בכל השאר (שער מאמרי רשב"י). זה הנהר הוא יסוד אמא הסתום בתוך ז"א (רמ"ז).

זהר דהאי רקיע נהיר בנהירו על גנתא ואילנא דחיי קיים במציעות גנתא דוענפוי חפייין¹¹⁵⁵
 [ועליה נ"א על] (עליה) כל אינון דיוקנין ואילנין ובוסמין אדבגנתא במאנין דכשרין¹¹⁵⁶
 ותטללין¹¹⁵⁷ תחותיה כל חיות ברא וכל צפרי שמיא ידורון תחות אינון ענפין:
 זהר איבא¹¹⁵⁸ דאילנא יהיב חיין לכלא קיומיה לעלם ולעלמי עלמין¹¹⁵⁹ סטרא אחרא לא שריא
 ביה אלא סטרא דקדושה זכאה חולקיהון אינון דטעמין מניה ואינון קיימין (אינון) לעלם ולעלמי
 עלמין אלין אקרון ומשכילים וזכאן חיין בהאי עלמא וחיין בעלמא דאתי (חיין להאי עלמא וחיין
 לעלמא דאתי):

תרגום: "ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו", "והמשכילים
 יזהירו כוזהר הרקיע ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד". "והמשכילים", אלו הם שמסתכלים
 בסוד החכמה. (נ"א "יזהירו", שנוצצים בסוד החכמה). "יזהירו" מאירים ונוצצים בזיו החכמה
 העליונה. "כוזהר" אור התנוצצות שמאיר שיוצא מעדן. וזהו סוד סתום שנקרא רקיע, בו עומדים
 כוכבים ומזלות שמש ולבנה וכל אותם נרות של אור.

זהר של הרקיע הזה מאיר באור על הגן, ועץ החיים עומד באמצע הגן שענפיו מכסים ועליה
 (נ"א על) כל אותם צורות ועצים ובשמים (שבגן) בכלים כשרים, ומסתופפים תחתיו כל חיות
 השדה, וכל ציפורי השמים דרים תחת אותם הענפים.

– מאיר התיקון –

¹¹⁵⁰ בראשית ח ע"ב לד ע"א (הערת הזהר).
¹¹⁵¹ הם נשמות הצדיקים היורדין שם מהמוח העליון ועומדים שם ומשם יורדין למלכות (שער
 מאמרי רשב"י). חסדים (רח"ו).

¹¹⁵² הם שנים עשר בסוד שש קצוות מן חסד ולמטה שש ממטה ולמעלה ושש מלמעלה למטה
 כנז' בתקונין. כי אעפ"י שכל התשעה מכים ברקיע זה, אין דומה הכאת השש קצוות לשאר, כי כל
 אחד בחינה בפני עצמה יש לו, ולפיכך מהשש קצוות יצאו י"ב מזלות (שער מאמרי רשב"י). גבורות
 (רח"ו).

¹¹⁵³ מת"ת ומלכות נעלמים יצאו שמשא וסיהרא, וזה מצד הנשמות שבו, כי כמו שבמלכות
 מנשמות שבה נעשין מיין נוקבין כנודע כן ביסוד נשמות צדיקים שבו שהם הכוכבים כדפרישית
 הם הם המעלין תשעה מלמעלה למטה ואעפ"י שהת"ת מהשש קצוות הנז' מ"מ יש בת"ת שתי
 בחינות, אם בחינת היותו בכלל השש קצוות, ואם בחינת היותו בפני עצמו, וכל אלו נקבעין
 ביסוד. וסיהרא עם היות כי היא למטה מן היסוד, עכ"ז שרשה בסוד ה', ד"ו, ובסוד יו"ד וי' ו' ד'
 נחקק ביסוד, ושרש זה בחכמה ובינה, ומשם ירדו אל היסוד. ושאר בוציני דנהורא, הם ה' ככבי
 לכת הנשארים וכנגדם ז' ספירות הבנין, כי חמה ולבנה עם ה' ככבי לכת, הם ז'. ואל יקשה בעיניך
 כי ז' ספירות הם הם השש קצוות שהם המזלות כדפרישית, כי שש קצוות אלו הם ביסוד עצמו,
 בסוד שוקיו עמודי שש, כי הוא מקבלם מלמעלה, ונעשין בו שנים עשר, בסוד אור ישר ואור חוזר,
 ובסוד נהירו ונציצו כדפרישית, ולכן נקראים מזלות, כי היסוד נקרא מזל, להיותו מושך את הטיפה
 זרעית מהמוח העליון. ואמנם שמשא וסיהרא ושאר בוציני נהורא, שהם חמשה ככבי לכת
 כדפרישית, הם שבעה ספירות הבנין עצמם המתגלים ביסוד ומשפיעים בו ועוד כי ששה קצוות
 הם בסוד ת"ת הכלול משש קצוות ושבעה ספירות הם כנגד ז' ככבי לכת ואין זה בשש קצוות, כי
 אלו בת"ת עצמו לבדו בהכללו מהם וזה בבנין עצמו ודי בזה. ודע כי כמו שהמלכות תקרא חכמה.
 כן חכמה שבז"א תקרא חכמה תחתונה בבחי' החכמה העליונה הקדומה ואליה כיון באומרו "אלין
 אינון דמסתכלי ברזא דחכמתא" שמסתכלין בפנימית החכמה, כי שבז"א בסוד נשמתא שהיא
 חכמה העליונה בסוד הדעת, וזמ"ש "נהרין ונציצין בזיוא דחכמתא עלאה" וכמו שיש ביסוד תחתון
 תשעה מלמעלה למטה וט' מלמטה למעלה, כן בסוד דעת המפסיק בין אריך אפין לז"א יש אלו.
 וזמ"ש בזהר "נהירו נציצו דנהרא דנפיק מעדן" שהוא סוד הדעת היוצא מעדן עליון ונכנס במוח
 ז"א, ויש בדעת זה נהירו ונציצו כדפרישית. והמסתכלין בפנימיות חכמה זו שהוא סוד הדעת נהרין
 ונציצין בדוגמתו ודעת זה יקרא רקיע עליון בסוד בינה הנקרא רקיע כנודע, ואם אין דעת אין בינה
 אם אין בינה אין דעת. ומצד היותו רקיע מפסיק בין אריך אפין לז"א יש בו נהירו ונציצו כדפרישית.
 ולפיכך נקרא רזא סתימא, כי זה נעלם מאד. ולפיכך יש ברקיע זה כוכבים שהם הנשמות כי שם
 שרשם בסוד עלמא דאתי, וכן י"ב מזלי, בסוד מזל, שכאן מתפשט. וכן שמשא וסיהרא וכל אינון
 בוציני נהורא שרשם בו בעלמא עלאה, בסוד ויבנהו שבע שנים, והדברים עתיקים (שער מאמרי
 רשב"י). זר"ן (רח"ו).

¹¹⁵⁴ יעקב ולא ודור המדבר ויתר ההארות (רמ"ז).

¹¹⁵⁵ בסוד חשמ"ל (רח"ו).

¹¹⁵⁶ קאי אדיוקנין הם המ"ן של כל א' (רח"ו).

¹¹⁵⁷ (ס"א ומטללין) (נוסף בדפ"ו).

¹¹⁵⁸ ת"ת (רח"ו).

¹¹⁵⁹ עיבור יניקה גדלות (רח"ו, וכן הוא בשעה"כ טז ע"ג).

זהר, פרי האילן נותן חיים לכל קיומו לעולם ולעולמי עולמים. הצד האחר לא שורה בו, אלא רק הצד הקדושה. אשרי חלקם של אלה שטועמים ממנו (הם) עומדים לעולם ולעולמי עולמים. אלה נקראים משכילים וצדיקים, חיים בעולם הזה, וחיים לעולם הבא.

(נה) עי זהר ח"ב רסו ע"ב: היכלא שתיתאה היכלא¹¹⁶⁰ דא קיימא עלאה על כל אינון שאר היכלין תתאין ארבע פתחין אית להיכלא דא חד אקרי מות וחד אקרי רע וחד אקרי צלמו"א וחד אקרי אפ"א אלן ארבע פתחין קיימין תדיר לאבאשא אלן אינון כללא דכלא: כמה דאית בסטרא דקדושה ברזא דמהימנותא ארבע אפתחין לארבעא סטרין¹¹⁶¹ דמתקשראן דא בדא וכלהו קדישין הכי נמי לתתא הכא וכד אלן מתקשרן ומתחברן דא עם דא [כחדא] בהיכלא דא כדין אקרי"א בית חבר כמה דאת דא (משלי כא ט) מאשת מדנים ובית חבר והאי היכלא קיימא לאבאשא תדיר:

על האי היכלא כתיב (שם כז ו) ונערתות נשיקות שונא¹¹⁶² בגין דהכא קיימין כל אינון נשיקין בישין ותיאובתין בישין וכל עדונין [דגופא] דהאי עלמא די באינון עדונין אתתרך בר נש [בהאי] (מהאי) עלמא ומעלמא דאתי¹¹⁶³ ועל האי היכלא כתיב (שם ה ג) כי נפת תטפנה שפתי זרה וגו': בהאי היכלא קיימא חד רוחא דאיהו ממנא על כל אלן דלתתא ואיהו כללא על כל שאר רוחין האי היכלא מתקשטא בקשוטוי¹¹⁶⁴ דשפירו על כל אינון היכלין¹¹⁶⁵ בהיכלא דא מתלכדי רגליהו דטפשא¹¹⁶⁶ על האי היכלא כתיב (משלי ו כה) אל תחמוד יפיה בלבבך ואל תקחך בעפעפיה¹¹⁶⁷:

– מאיר התיקון –

¹¹⁶⁰ היכל זה נגד ת"ת דקדושה שגורם זוג הקדוש והוא היכל הרצון שעולה למעלה מכל הזווגים בסוד ת"ת על חו"ג (רח"ו). ור"ל שהיכל הרצון הוא למעלה מהיכל אהבה וזכות שהם חו"ג (מ"מ).
¹¹⁶¹ חגת"ם (רח"ו).

¹¹⁶² הפך הנשיקין שבהיכל הרצון דקדושה וישק יעקב לרחל (רח"ו).
¹¹⁶³ כי הת"ת מבריה בין ב' הקצוות מקצה השמים ממעל בינה ומקצה הארץ מתחת מלכות והם עולם הזה ועולם הבא (רח"ו). ישראל שבאותו הדור [של הושע] הלכו אז אחר תאוות עוה"ז ונכנסו בהיכלין דסטרא דמסאבא, והגיעו עד שערי מות שהוא בהיכל הו' דס"א, ששם הוא הנשיקין בישין ותיאובתין בישין, וכל עדונין דגופא דהאי עלמא, אשר עליה נאמר (משלי ה ג) כי נפת תטפנה שפתי זרה כו' (דע"ה ח"ב פב ע"ד).
¹¹⁶⁴ ת"ת (רח"ו).

¹¹⁶⁵ ר"ל לפי שהוא היכל ששי, גופא דסט"א, כלל כל היכלין, וכל היכלין הן של הזונה, וכאן הוא כלל. וכאן הוא הרצון והתשוקה אל סט"א (יהל אור ח"ב יז ע"ג).

¹¹⁶⁶ ריש לקיש אמר אין אדם עובר עבירה אא"כ נכנס בו רוח שטות וכו' שהוא מסט"א מלך זקן וכסיל שאין בו דעת דאל אחר אסתריס וכו' והוא נטילת הדעת ממנו, וכן האשה זונה אשת כסילות הומיה וכו' והוא בהיכל ששי דסט"א כמ"ש בפ' פקודי (דף רסז ע"א) בהיכלא דא מתלכדא רגלי דטפשא וכו' על האי היכלא כתי' אל תחמוד יפיה וכו' בהאי היכלא וכו' וכל אנון ענוגין דטפשא חסרי לבא חסרי דעתא כד"א וארא בפתאים וכו' נער חסר לב וכו'. והיכל זה שם הרוח כמה בקדושה שהוא היכל הרצון שבו דעת וכלול שיתא רוחין כמש"ש. ולכן בסוטה כי תטפנה אשתו ועבר עליו רוח קנאה וכו', והוא רוח טהרה להרחיק אשה רעה ממנו שהוא נגדו בסט"א כמה רעה אשה רעה וכו', והוא מ"ש [שם] חד אמר רוח טהרה וחד אמר רוח טומאה וכו'. וענין זה כי בפ' נאמר ועבר עליו רוח וכו' והיא נטמאה או עבר עליו רוח וכו' והיא לא נטמאה, שהוא כפל לשון ללא צורך. אבל הכתוב רמז לו הסוד בזה שלפעמים הוא רוח טהרה מסט"א דקדושה מהיכל הרצון היינו כשהיא באמת נטמאה ואיגלאי מילתא שהיא אשה רעה מסט"א מהיכל ששי דטומאה, בזה עבר עליו רוח קנאה מסטרא דרוחא דכליל שית רוחין מרצון דקדושה. ובאם באמת לא נטמאה והיא אשה כשרה אז עובר עליו רוח טומאה מסט"א לקנא לאשתו, כי בהיכל הרצון שם הזיווג נשיקין דרחימותא בין איש לאשתו בחיבורא חדא, והסט"א שהיא מסט"א דפרודא רוצה להכניס בו רוח קנאה לגרום איבה ופירוד בניהם, וכמו הנחש שהטיל איבה בין אדם לחוה בסוד (משלי טז כח) ונרגן מפריד אלוף, ונרגן הוא לישנא בישא נגד הקדושה שהוא בפה ולשון ברצון כידוע וכו' (אפיקי ים סוטה דף ג ע"א).

¹¹⁶⁷ עי' פת"ש פ"ח כ: כתיב (משלי ו כה) אל תחמוד יפיה בלבבך וגו', והוא להשמר מפתויים שלה ממה שממתקה דרכי העבירות ומיפה אותם לבני אדם, וארז"ל (שבת ק"ד ע"א) איזהו ת"ח, כל שמדקדק על חלוקו להפכה כו', והוא סוד היפוך המדות המגונות לטוב ע"י התורה שהיא תבלין ליצה"ר כמ"ש (אבות פ"ה מכ"ב) הפך בה והפך בה כו', שע"י שיודע דרכי התורה על בוריה יהיה ניצול מפיתויי היצר וכמ"ש רבינו הגדול ז"ל בליקוטים בזה, והוא סוד תיקון החשמ"ל והמלבר"ש של הנוגה כולו לטוב, ועי"ז לא יהיה חיבור לג' קליפות האחרות עם הנגה, ואז לא יהיה להם מקום

בהאי היכלא תליין כל תיאובתיין דעלמא¹¹⁶⁸ וכל אינון ענוגין¹¹⁶⁹ דטפשאי חסרי לבא חסרי דעתא כמה דאת אמר (שם ז ז ט) וארא בפתאים אבינה בכנים נער חסר לב עובר בשוק אצל פנה וגו' בנשף בערב יום וגו' וכדין אתקריבו רגלוי להאי היכלא דאיהו כללא דכלהו תתאין כדין (שם י) והנה אשה לקראתו שית זונה¹¹⁷⁰ ונצורת לב¹¹⁷¹ שית דא איהו האי היכלא דאיהו שתיתאי¹¹⁷² לכל שאר היכלין והכא קיימא זונה לאפתאה לטפשאין:

בהאי היכלא קיימא ולא קיימא נחתא ומפתי סלקא ואסטיאת¹¹⁷³ כמה דאת אמר (שם יא) בביתה לא ישכנו רגליה פעם בחוץ פעם ברחובות כד סלקא לעילא (שם יב) ואצל כל פנה תארוב כד נטיל נשמתא¹¹⁷⁴ מה כתיב (שם יג) והחזיקה בו ונשקה לו אלין אינון נשיקין¹¹⁷⁵ לסאבא ולאטעאה בני נשא אבתרה בגין דהכא ואיהו אתרו (אתדבקתא) דכל אינון נשיקין בישין ומכל זוננים נוכראין (וכל זינין נוכראין) דאינון מתיקין לפום שעתא ווי לסופייהו כמה ודכתיב (דאוקימנא) (שם ה ג) וחלק משמן חכה:

– מאיר התיקון –

אחיזה ויהיו נדחים בנוקבא דתהור, ע"כ. ועי' בגר"א משלי לא יא: איזה ת"ח המקפיד על חלוקו כו' היינו שמידותיו של אדם הן חלוקו ולכן נקרא מדו כמ"ש ולקח הכהן מדו בד ואמרו ז"ל מדו כמדתו והיינו במדה שהוא מודד וכו' והנה אין צדיק בארץ גו' אבל הת"ח אם רואה שנכשל באיזה דבר מגונה מיד הוא רואה להפכה כי התורה כרכא דכלא בה לכן מסיים בן בג בג סוף אבות שהן תקוני המידות הפוך בה והפוך בה דכלא בה ומינה לא תזוע והיינו שרפואת הנפש היא דוגמת רפואת הגוף שצריך לרפאותה בהפכה כמ"ש למעלה כן המדות צריך להפכן לטובה והנה ראש כל מדות הרעות הוא מדות התאוה שהיא מביאתו לכל מדות הרעים שבעולם ובזה יובן מה שארז"ל בראש כל מרעין אנא דם כי הדם הוא הנפש המתאוה כי תאוה נפשך כו' וברי' כל אסוון אנא חמר יינא דאורייתא כמ"ש רפאות תהי לשרך ולכל בשרו מרפא והוא סם חיים וא"ת למה מנו חכמים כל מדות טובות באבות היינו למי שאינו בעל תורה וזהו באתר דלית תמן חמר תמן סממונים מתבעין אבל הבעלי התורה אינן צריכין כי התורה היא כלל הכל וזהו בטח בה לב בעלה מכל החלאים שבעולם וכשמחז"ל אם ראית ת"ח נוקם כו' חגריהו כו' אם עם הארץ חסיד אל תדור בשכונתו משא"כ במדות טובות אם הוא מוחזק במדה טובה אחת כגון שיש לו ענוה אינו בטוח רק מהגאווה ואינו בטוח מהתאוה וכדומה בשאר המדות אבל בתורה הוא בטוח בכל המדות רעות. ושלל לא יחסר כי אין עבירה מכבה תורה.

¹¹⁶⁸ בסוד הקדושה נקרא עץ החיים תאוה באה, וז"ש תיאובתיין דעלמא (רח"ו).

¹¹⁶⁹ בסוד עונג נמשך מכתר עליון לת"ת (רח"ו)

¹¹⁷⁰ הפיך אשת חיל (יהל אור ח"א כ ע"ב).

¹¹⁷¹ וז"ש לעיל רמה ע"א וחמי תמן כל אינון היכלין דאינון וכו' (יהל אור ח"ב יז ע"ג). בקדושה בהיכל הרצון הוא התורה מפיו ית' שנתנה לישראל כמ"ש (משלי ב ו) כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה, והוא דעת דגנוז בפומא דמלכא והוא סוד עה"ח, ואשה זונה הוא חכמה חיצונית שע"ז אמר שלמה בחכמתו כל דבריו במשלי באשה זרה וענין פיתויין דילה כי נופת תטופנה וכו' ואחריתה מרה כלענה (משלי ה ג) והתורה עה"ח הוא דרגא דמשה ישקני מנשיקות פיהו וכו' (שיר א ב), וזכה לכך מצד ענוה שבו כמ"ש (במדבר יב ג) והאיש משה עניו מאוד וכו', כי התורה אינה מתקיימת אלא במי שמשים עצמו כמדבר כמ"ש במס' נדרים (נה ע"א) ומדבר מתנה וכו', והוא הבאר כלת משה כידוע, ואמרו (תענית ז ע"א) שנמשלה תורה למים לומר לך מה מים יורדים מגבוה לנמוך כך ד"ת אין מתקיימים אלא במי שדעתו שפלה וכו', והטעם שמי שיש בו גסות הרוח וחושב עצמו לחכם ויודע מעמיד הכל על שכלו ודעתו, נופל ברשת הטעות ולחקור הכל בשכלו והוא חכמה חיצונית והוא אשה זרה הנ"ל, ומתרחק מדרך האמונה שהוא אשת חיל נוקבא דקדושה תורה שבע"פ המסורה למשה מסיני ותלוי באמונה ושכל אלהי עליון (אפיקי ים סוטה ד ע"ב).

¹¹⁷² ת"ת ששי ממטה למעלה (רח"ו).

¹¹⁷³ כאשר האדם נמשך אחרי' ומחמם יצרו ואז מתגברת ומתהפכת לאסטאה לעילא ומתהפכת מאוהב לשונא, וכמ"ש כאן בביתה לא ישכנו וכו' וכמ"ש ואחריתה מרה כלענה וכו' רגלי' יורדות וכו', והוא ההתהפכות שהזכיר כאן שרוצה להטביע האדם (אפיקי ים בבא בתרא עג ע"ב).

¹¹⁷⁴ כתב בספר אור ישראל וז"ל כתב הרב כי העיקר בהריגה הם כחות הטומאה זכרים והנקבה כלולה עמהם. והעיקר בפתייהם הנקבות. והזכרים כלולים עמהם. ובזה מתורץ מאמרי הזוהר פעם אומר שהנקבה ליל"ת הורגת. ופעם אומר כי הזכר הורג והנקבה מפתה. והכל אמת עכ"ל (מ"מ).

¹¹⁷⁵ הפיך זיווג הנשיקין עי' ע"ח שער הולדת או"א וזו"ן ד.

וכתיב (שם ד) ואחריתה מרה כלענה מאי מרה כלענה אלא כד בר נש אתפתא אבתרה בהאי עלמא ומטא זמניה לאסתלקא מהאי עלמא איהי קיימא עליה דבר נש ואתגלימת קמיה בגלימו דגופא דאשא וחרבא שיננא בידיה¹¹⁷⁶ ותלת טיפין¹¹⁷⁷ בה:

ואוקמוה ובה טפה חדא מאינון טיפין דאיהי מרירא ובשעתא דאטיל לה לפומיה דבר נש עאל במעוי וכדין נשמתא אתבלבלא וההיא טפה שטיא ואזלת בגו גופא ואעקרת לה לנשמתא מאתרה ולא שביק לה לנשמתא אתר למיתב ואיהי מרה כלענה ואטעים לה בר נש במרירו חלף ההוא מתיקא דטעמו בה בהאי עלמא כד אתמשכו בתרה לבתר אשדי טפה אחרא ונשמתא נפקאת ומית בר נש ולבתר אשדי וטיפה אחרא וירוקין אנפוי¹¹⁷⁸ ואבאיש בגין דנשמתא היא קדישא וכד שלטא עלה דא סטרא אחרא מסאבא ערקת מקמיה ולא אתישבא כחדא:

ובגין¹¹⁷⁹ כך כמה דאתדבק באינון נשיקין בישין בהאי עלמא אוף הכי נמי בהאי שעתא דאי בר נש אתמשך אבתרה בהאי עלמא ושבק סטרא קדישא כדין נשמתא לא אהדרת לההוא אתר קדישא וכמה דאתמשך אבתרה בהאי עלמא הכי נמי שלטא על נשמתיה וכדין נשמתיה נפקת בפטורי ואוקמוה וכל דא בגין אינון נשיקין דנשקאל ליה בהאי עלמא דאינון מתיקין ולבתר מרירן ליה [בהאי שעתא] ועל דא והחזיקה בו ונשקה לו בהאי עלמא כמה דאוקימנא: העזה פניה ותאמר לו (שם ז יג) בגין דבהאי היכלא קיימא כל קטגורין וכל שליחאן בישין דמשתכחי לגבי דבר נש ועבדי ליה דיתקן בתקוני ויסלסל בשעריה ויתסחי ויתחוקן בגין דיסתכלון ביה הכא קיימא רוחא חדא דאקרי סקטופ"א ודא היא ממנא על כל תקונא וסלסולא דבני נשא:

לגו [דווקא] דהאי היכלא קיימא חד ממנא אחרא דהאי ממנא אחרא איהו אתער ליה לבר נש לבתר [לאתערא לון דהא] דאיהו מתקן גרמיה ומסלסל בשעריה (אד"טול) [שוי ליה] בידיה חד מראה (דאיהו חיזו) לאסתכלא ביה וואשו ליה בידיה ואסתכל ביה וחמי דיוקניה [בההוא] (בהאי) חיזו ובהאי אתער לההוא רוחא [חילא] אחרא דאקרי עסירט"א¹¹⁸⁰ נפקי כל אינון דאחזיו¹¹⁸¹ כדיבין¹¹⁸² לבני נשא בחלמיהו וכל אינון דאחזין מלין ולא מתקיימי בהו אלא לערבבא לון:

ולבתר כד אינון בני נשא אתמשכאן בההוא חיזו דאקרי מראה כדין כלהו בגסותא דרוחא דלהון והאי רוחא דאקרי עסירט"א¹¹⁸³ איהו אתער לחד רוחא [ממנא] דאיהו תחות ידיה ועאל בנוקבא דלתתא דכל נוקבין וסליק מתמן חד רוחא אחרא דאיהו ממנא עם ההוא רוחא דאקרי אסכרא¹¹⁸⁴ כדקאמרן ודא איהו לילית¹¹⁸⁵ אימא דשדין:

וכד ההוא בר נש אתער להאי רוחא אחרא דאקרי עסירט"א¹¹⁸⁶ כדין (אנח עמיה) אתחבר עמיהו דההוא בר נש¹¹⁸⁶ ואתקשר עמיה תדיר וכדין בכל ריש ירחא וירחא אתער ההוא רוחא דחיו

– מאיר התיקון –

¹¹⁷⁶ בידה (דפ"ו).

¹¹⁷⁷ עי' לעיל רסד ע"א והערה שם.

¹¹⁷⁸ בקדושה נק' ת"ת קו ירוק (רח"ו).

¹¹⁷⁹ בגין (דפ"ו).

¹¹⁸⁰ קל ע"ב רסד ע"א ויקרא כה ע"א רלד ע"ב (הערת הזהר).

¹¹⁸¹ דאחזין (דפ"ו).

¹¹⁸² הפך הת"ת דקדושה הנקרא אמת והפך ת"ת הנקרא חולם חלום אמת (רח"ו).

¹¹⁸³ עי' ח"ג רלד ע"ב.

¹¹⁸⁴ אסכרא (דפ"ו). עי' לעיל רמט ע"א, וח"ג רג ע"א. אשר נגזר למות בניו כשהם קטנים, יש שר אחר תחת ידו, עירא"ל שמיה, בעד דאשתמודע לגבי חד רוחא, ואיתער, והוא נקרא אסכרא, דהוא בסטרא דשמאלא, דאבתריין בפגימו דסיהרא, ומתחזי לרבייא כאתתא, והוא עומד על פתח היכל ד' של היכל הטומאה, וכשהורג לזה הקטן, עולה נשמתו לגבי זה השר הנקרא עיריא"ל, ומסור אותו ביד ממונה של היכל שני של קדושה, והוא מגדל אותו ומשתעשע בו. ובכל ר"ח ושבט סליק יתיה לאוחזאה קמי קב"ה, וברין להון. ובעת שיש ח"ו רוגז בעולם, מסתכל בהם הקב"ה, ומרחם על עלמא. וכל אלו שנמסרו ביד זה שאמר, הם קטנים עד י"ב שנים, ומי"ב עד עשרים, נמסרים ביד רוחא הנקרא אגריס"ן, ומעשרים ולמעלה, נמסרים ביד מלאך המות. ועיין בזוהר בהיכלות (ספר הליקוטין כי תצא כא).

¹¹⁸⁵ לילית (דפ"ו).

¹¹⁸⁶ פירוש שמניח פלונית עם האדם להזיקו (מ"מ).

בישא בהדה דלילין¹¹⁸⁷ ולזמנין דאתזק מנייהו ההוא בר נש (ויפול לארעא) [ימות או יפול לארעא ולא יכיל למיקם]¹¹⁸⁸ או ימות וכל דא גרים ההוא חיזו דמראה¹¹⁸⁹ דאיהו מסתכל ביה דהא כמה [דאחזי גסותא דרוחא] [דגרים גסותא] בלביה הכי נמי [אסגין] (גרים) רוחא בישא לגביה [ועל דא כלא] (וכל האי) קיימא בההוא אתערו דלתתא:
 זבחי שלמים עלי¹¹⁹⁰ (משלי ז יד) תא חזי שלמים לא אתיין על חובה ולא על חטאת אלא על שלום מאי שלמים אלא שלמים מתרין סטריין¹¹⁹¹ דלא אשתכח מקטרגא עליה לא לעילא ולא לתתא מאן איהו מקטרגא אלא ההוא¹¹⁹² סטרא [דשמאלא] דיצר הרע דישתכח בשלמא דימינא ועל דא זבחי שלמים עלי¹¹⁹³ [עלי דייקא ההוא זבחי שלמים עלי איהו בגין דלא ישתכח מקטרגא על עלמא]:

תרגום: ההיכל הששי. ההיכל הזה עומד למעלה על כל אותם שאר ההיכלות התחתונים. ארבעה פתחים יש להיכל הזה. אחד נקרא מות, ואחד נקרא רע, ואחד נקרא צלמו"ת, ואחד נקרא אפ"ל. אלו ארבעת הפתחים עומדים תמיד להרע, ואלו הם הכלל של הכל. כמו שיש בצד הקדושה בסוד האמונה ארבעה פתחים לארבעה צדדים שמתקשרים זה בזה, וכולם קדושים, כך גם למטה כאן. וכשאלה נקשרים ומתחברים זה עם זה כאחד בהיכל הזה, אזי נקרא בית חבר, כמו שנאמר, "מאשת מְדַבְּרִים ובית חֶבֶר". וההיכל הזה עומד תמיד להרע. על ההיכל הזה נאמר "ונעדרות נשיקות שונא", משום שכאן עומדים כל אותן נשיקות רעות ותאוות רעות, וכל עדוני הגוף של העולם הזה, שבאותם העדונים מגורש אדם מהעולם הזה ומהעולם הבא. ועל ההיכל הזה נאמר "כי נופת תטופנה שפתי זרה וגו'". בהיכל הזה עומדת רוח אחת שממונה על כל אלו שלמטה, והיא כלל על כל שאר הרוחות. ההיכל הזה מתקשט בקשוטי יופי על כל אותם ההיכלות. בהיכל הזה נלכדים רגלי הטפשים. על ההיכל הזה נאמר "אל תחמוד יפיה בלבבך ואל תקחך בעפעפיה". בהיכל הזה תלויים כל תאוות העולם וכל אותם ענוגים של הטפשים חסרי הלב, חסרי הדעת, כמו שנאמר, "וארא בפתאים אבינה בכנים נער חסר לב. עובר בשוק אצל פנה וגו'. בנשף בערב יום וגו'". ואז מתקרבות רגליו להיכל הזה, שהוא כלל של כל התחתונים. ואז, "והנה אשה לקראתו שית זונה ונצורת לב". "שית", זהו ההיכל הזה שהוא ששי לכל שאר ההיכלות, וכאן עומדת זונה לפתות את הטפשים. בהיכל הזה עומדת ואינה עומדת. יורדת ומפתה, עולה ומשטינה, כמו שנאמר "בביתה לא ישכנו רגליה. פעם בחוץ פעם ברחובות". כשעולה למעלה, "ואצל כל פנה תארוכ", כשנוטלת את הנשמה, מה נאמר "והחזיקה בו ונשקה לו". אלו אותן נשיקות לטמא ולהטעות בני אדם אחריה, משום שכאן הוא מקומם של כל אותן הנשיקות הרעות, ומכל הזנונים הזרים שהם מתוקים לפי שעה, או לסופם. כמו שנאמר "וחלק משמן חכה".

– מאיר התיקון –

¹¹⁸⁷ פי' מתעורר אותו הרוח הנז' דעאל בנוקבא דלתתא וסליק מתמן ללילית כמ"ש הוהר לעיל ובכל ר"ח מתעורר אותו הרוח עם לילית כדי להזיק האדם (מ"מ).
¹¹⁸⁸ ולא יכיל למיקם (דפ"ו).
¹¹⁸⁹ הפך הת"ת הנקר' מראה בסוד במראה אליו אתודע (רח"ו).
¹¹⁹⁰ הפך הת"ת הנקרא שלם המכריע בין חו"ג בסוד השלם ממש (רח"ו).
 ז"ל הפסוקים בשלימות: (משלי ז יד) וְהָיָה אִשָּׁה לְקָרְאָתוֹ שֵׁית זֹנָה וְנִצְרַת לֵב וְכוּ' וְהִחֲזִיקָה בּוֹ וְנִשְׁקָה לוֹ הַעֲזָה פְּנֵיהָ וְתֹאמַר לוֹ, זָבְחֵי שְׁלָמִים עָלַי הַיּוֹם שְׁלַמְתִּי נְדָרַי. ועי' ב"ע (נב ע"א): בסט"א יש דכורא ונוקבא ונוק' הוא לפתאה וכמ"ש לשמרך מאשה זרה מנכרי' אמריה החליקה וכת' והחזיקה בו ונשקה לו זבחי שלמים עלי וכל ענינה הוא להראות האדם טעם העון ולפתותו שלא יהיה ירא מעונש החטא במה שמראה לו שאין העון גדול. ועי"ש בבהגר"א: אין היצה"ר בא על האדם לפתתו לעשות עבירה כי מי ישמע לו אך בא אליו במצות ועי"ז ימשוך אותו וזהו זבחי שלמים כי שלמים הוא מצוה גדולה לאכול ולשמוח ומזה ימשוך היצה"ר כי אין היצה"ר בא אלא מתוך אכילה ושמחה.
¹¹⁹¹ מחסד וגבורה (רח"ו).
¹¹⁹² פי' מי הוא המקטרג אינו אלא יצה"ר. ועתה הוא בשלם עם הימין הנמתק וז"ש דישתכח בשלמא בימינא (מ"מ).
¹¹⁹³ עלי צ"ל עלי דייקא כמ"ש בדרך אמת [וכן הוא בעבה"ק] וזהו החלוק שבין פירוש ראשון לד"א שלפי' ראשון השטן אומר זבחי שלמים עלי ר"ל עיקר זבח שלמים בשבילי שלא אקטרג על העולם אבל לפי ד"א אומר לו זבחי שלמים עלי ר"ל אני בשלום עמך ולא אקטרג עליך (מ"מ).

ונאמר "ואחריתה מרה כלענה". מה זה "מרה כלענה", אלא כשאדם מתפתה אחריה בעולם הזה ומגיע זמנו להסתלק מהעולם הזה, היא עומדת על האדם ומתלבשת לפניו בגלימה של גוף של אש וחרב שנונה בידה, ושלה טיפות בה.

ופרשוה, ובה טיפה אחת מאותן טיפות שהיא מרה, ובשעה שמטילה אותה לפיו של אדם, היא נכנסת למעיו, ואז הנשמה מתבלבלת, ואותה טיפה משוטטת והולכת בתוך הגוף ועוקרת את הנשמה ממקומה, ולא משאירה לנשמה מקום לשבת, והיא מרה כלענה, וטועם אותה האדם במרירות תמורת אותה מתיקות שטעמו בה בעולם הזה כשנמשכו אחריה. אחר כך זורקת טיפה אחרת, והנשמה יוצאת ומת האדם. ואחר כך זורקת טיפה אחרת, ופניו מוריקות, ומסריח. משום שהנשמה קדושה, וכששולט עליה הצד האחר הזה, עוקרת מלפניו, ולא מתיישבים ביחד.

לכן, כמו שנדבק באותן נשיקות רעות בעולם הזה, אף כך גם בשעה הזו, שאם אדם נמשך אחריה בעולם הזה ועוזב את הצד הקדוש, אז הנשמה אינה חוזרת לאותו מקום קדוש. וכמו שנמשך אחריה בעולם הזה, כך גם שולטת על נשמתו, ואז הנשמה יוצאת כמו בחבלים, ופרשוה. וכל זה משום שאותן נשיקות שנשקה אותו בעולם הזה, שהן מתוקות, ואחר כך מרירות בשעה הזו. ועל כן, "והחזיקה בו ונשקה לו", בעולם הזה, כמו שבארנו.

"העזה פניה ותאמר לו". משום שבהיכל הזה עומדים כל הקטגורים, וכל השליחים הרעים שנמצאים אצל האדם וגורמים לו שיתקן בתקוניו ויסלסל בשערו ויתרחץ ויתקן כדי שיסתכלו בו. כאן עומדת רוח אחת שנקראת סקטופ"ה, והיא הממונה על כל תקון וסלסול של בני אדם.

לפנים היכל הזה עומד ממונה אחר, שהממונה האחר הזה מעורר את האדם אחר כך לעוררם, שהרי הוא מתקין גופו ומסלסל בשערו, שם בידו מראה אחת להסתכל בה, ושם בידו ומסתכל בה, ורואה את דמותו באותו מראה. ובזה מעורר את אותה הרוח לכח אחר, שנקרא עסירט"א, ומכאן יוצאים כל אותם שמראים לאנשים כזבים בחלומותיהם, וכל אותם שמראים דברים ולא מתקיימים בהם, אלא לבלבל אותם.

ואחר כך, כשאותם אנשים נמשכים באותו מראָה שנקרא מראָה, אז כולם בגסות הרוח שלהם. והרוח הזו שנקראת עסירט"א, היא מעוררת לרוח אחת הממונה שהיא תחת ידיה, ונכנסת לנקב שלמטה של כל הנקבים, ומעלה משם רוח אחת אחרת שממונה עם אותה רוח שנקראת אסכר"ה, כפי שאמרנו. וזוהי לילי"ת, אם השדים.

וכשאותו אדם מעורר את הרוח האחרת שנקראת עסירט"א, אז מתחברת עם אותו אדם, ונקשר עמה תמיד. ואז בכל ראש חודש וחודש מתעוררת אותה הרוח של מראה רע עם לילי"ת, ולפעמים נזוק מהם אותו אדם ויפול לארץ ולא יוכל לקום, או שימות. וכל זה גורם אותו מראה המראה שהוא מסתכל בה. שכמו שמראה גסות של רוח בלבו, כך גם מרבה רוח רעה אליו. ולכן הכל עומד באותה התעוררות שלמטה.

"זבחי שלמים עלי". בא וראה, שלמים לא באים על חוב, ולא על חטאת, אלא על שלום. מה זה שלמים. אלא שלמים משני צדדים, שלא נמצא מקטרג עליו לא למעלה ולא למטה. מי הוא המקטרג, אלא אותו צד השמאל של יצר הרע, שימצא בשלום של הימין. ועל כן "זבחי שלמים עלי". (עלי דוקא, אותם זבחי שלמים עלי הם, כדי שלא ימצא מקטרג על העולם).

(נו) עי' זהר ח"א יב ע"ב: והיינו רזא דכתיב (שם) והיו למאורות¹¹⁹⁴ הא קליפה בטר מוחא סלקא מוחא אור סטרא אחרא מות אור בחבור דאתוון מות בפרודא וכד האי אור אסתלק מתמן מתחברא באתוון (מות) דפרודא [מות] מאלין אתוון שריאת חוה וגרמת בישא על עלמא כמה דכתיב (בראשית ג ה) ותרא האשה כי טוב אהדרת אתוון למפרע¹¹⁹⁵ אשתאר מ"ו¹¹⁹⁶ ואינון אזלו ונטלו אות תי"ו¹¹⁹⁷ בהדיהו וגרמת מותא על עלמא כמה דכתיב (בראשית ג ו) ותרא אמר רבי

– מאיר התיקון –

¹¹⁹⁴ מביא ראייה שצריך לחבר הקדושה ויפריד הקלי', מתיבת למאורות, אור שהיא הקדושה, אותיות מחוברים מות, שהיא הקלי' מפורדים מ' בראש תיבת ות' בסופה (מ"מ).

¹¹⁹⁵ ותרא הם אותיות ארות של מאורות והם למפרע שמתחילים ו'ת ואח"כ ר"א של מאורות (מ"מ).

¹¹⁹⁶ מתיבת "למאורות" (מ"מ).

¹¹⁹⁷ של "ותרא" (מ"מ).

אלעזר אבא הא אוליפנא מ"ם אשתארת¹¹⁹⁸ יחידאה וא"ו דאיהו חייך תדיר אתהפכת ואזלת ונטלת תי"ו דכתיב ותקח ותתן ואשתלים תיבה דא ואתחברו אתון אמר ליה בריך את ברי והא אוקימנא מלה דא

תרגום: והיינו סוד הכתוב "והיו למאורות". שהנה הקליפה עולה אחר המח, המח אור, הצד האחר מות. אור בחיבור של אותיות, מות בפרוד. וכשהאור הזה מסתלק משם, אז מתחבר באותיות מות של פרוד. מהאותיות הללו התחילה חוה וגרמה רע על העולם, ככתוב "ותרא האשה כי טוב", החזירה האותיות למפרע ונשאר מ"ו, והם הלכו ונטלו האות תי"ו עמם, וגרמה מות לעולם, כמו שכתוב "ותרא". אמר רבי אלעזר, אבא, הרי למדנו מ"ם נשארה יחידה, וא"ו שהיא חיים, תמיד מתהפכת והולכת ונטלת תי"ו, שכתוב "ותקח" "ותרתן". ונשלמה התיבה הזו והתחברו האותיות. אמר לו, ברוך אתה בני, והרי בארנו הדבר הזה.

(נז) ע"י זהר ח"א עא ע"א: זר"ה פס"ץ¹¹⁹⁹ את דא דמתחלפא¹²⁰⁰ תדיר בהא חכמתא באת זי"ץ¹²⁰¹ מלה דקיימא בשערא¹²⁰² והוהו וסימניך זי"ץ ומאני¹²⁰³ קרבא דשמשון בשערא ודא הוא נזרא¹²⁰⁴ דאלהיה¹²⁰⁵ עליה שערא דקיימא לאשתמודעא¹²⁰⁶ ותליא דא קיימא באת אז' (ו)

– מאיר התיקון –

¹¹⁹⁸ פי' חולק על אביו וסבור כי למאורות חסיר, תסיר ממלת למאורות [ותר"א] נשאר מ' לבדו וז"ש הא אוליפנא וכו' (רח"ו).

¹¹⁹⁹ שהן אתון ז"ה ספ"ר ותולדות אדם הוא צ' דרגא דצדיק, וכמ"ש בפ' בראשית צדי אנת וצדי כו' ואינון נגד ו"ק ד' אותיות השם נגד חו"ג נו"ה כמ"ש בפ' בראשית בענין הדגלים ואפין הוא נגד תפארת פני אדם שנק' פנים כמ"ש ברע"מ סוף ח"א וש"מ וידין נגד צדיק תולדות אדם ולכן כולל ה' תרעין דזה ספר כמ"ש דף ע"ד ע"א דצדיק כולל כל ה' קצוות וז' בשערא כמ"ש ר' בחוטמא ס' בעיינין פ' בפומא ה' באפנין וז"ה מצחא ואפין ספר נקבים צ' בידין וכולל כל ה' דזה ספר כנ"ל והן ה' תרעין כמ"ש ומ"מ הן כלולין זה בזה לכן חשיב בכל א' כמה אתון (יהל אור).
¹²⁰⁰ ר"ל הזי"ץ משמש בשערא ובי' מתחלפין שאר אתון (יהל אור).

¹²⁰¹ הנה תמצא בחכמה זו, כי אות ז' נחשבת מלאכה לבד מפני שהיא כוללת כל סוד הראש, עוד תמצא כי אותיות ז"ר ה"פ הם נקשרות רוב הפעמים עם ס"ץ, מפני היותם בקו האמצעי נקשרות עם כולם, שהת"ת תקשר מעלה ומטה והיסוד עם כולם ובפרט עם פ"ר שהם נו"ה וכן תמצא בקצת פרצופין ז' נקשרת עם ה' ולפעמים פ' עם ר' ולפעמים נפרדות, והוא קשר נצח בהוד וחסד בגבורה או נפרדות, ולכך אלו הם שערים לכל הפרצופין, ובשרטוטי הידים הם אלו השערים עצמן והם חמשה אותיות ז' ר' ה' פ' צ', דהיינו חסד נצח גבורה הוד יסוד, או ר"ז הס"פ דהיינו כללות המדות בדרך אחרת כאשר נבאר בדברי ר' יצחק ור' יוסי (אור יקר).

¹²⁰² רצה בזה שאינה אות אחת אלא מלה שלימה דהיינו זי"ץ במילואה, וז"ש "באת זי"ץ מלה" היא אות והיא מליאה שהיא "מלה דקיימא בשערא" אין ענין השער מציאות השערות אחד מפני שמציאות השערות מציאויות, ודרך כלל הוא מסוד הגבורה הנעלמת ברא שכאומרו קצוותיו תלתלים שחורות כעורב דודי צח ואדום וכו', והנה אלו הם תיקוני ז"א דרישיה מורה דינא ומתמן שערות באדם שהם כחות הדין ולכך הם כלי זי"ץ ליום קרב ומלחמה והם מארי דיבבא ויללה כדפי' באדרא בסוד שיעור קומה עליונה ולכך באדם ששערותיו רמוזות שם הם כלי זי"ץ ומאני קרבא כשמשון שערותיו כאומרו אף גולחתי וסר ממני כחי (אור יקר).
¹²⁰³ דכל כחו של שמשון בשערא כמ"ש והוא זי"ץ (יהל אור).

¹²⁰⁴ בסוד שערות עליונות ולכך נזיר אסור ביין מפני שלא יעורר הדין, ושערותיו בכתר שהם כעמר נקא, ושם הם רחמים, ואינם כן שערות דז"א, ולטעם זה בלוי כתיב והעבירו תער וכו', ועכ"ז סתם כל אדם נזר אלהיו מסטרא דז"א על רישיה כדפי' והזקנים שהם שער רישיה כעמר נקא עולים אל הכתר כענין הנזיר בנזירותו (אור יקר). ר"ל דכתיב כי נזר אלהיו כו' (אצל נזיר אלהים יהיה – המו"ל) לשון עטרת ותרגום עדיו זי"ץ וכמ"ש בריש ספד"צ (יהל אור).
¹²⁰⁵ דאלהים (דפ"ו).

¹²⁰⁶ הענין כי מיני השערות למעלה הם ג', הא': סוד פשוטה בחסד, והב' שברים בגבורה, והג' תרועה בת"ת. והם בסוד שער ימין ושמאל ואמצע. והם ג' מיני כחות: הא' מצד החסד פשוטה שער משולח פשוט רך וארוך כרחמי החסד וכחותיה, והיינו בתקיעות פשוטה ימינא פשוטה לקבל שבים כזה S, וכחות אלו אין למרטם ולא לגלחם מפני שממעט כחות הימין. וממין זה הוא כל שער אריך אנפין ולא כן שער ז"א שעליו נאמר קווצותיו תלתלים הם ג' מיני קבוצות, הא' כזה והב' בסוד הגבורה החזקה שהוא בסוד שער הלוי ומצוה למרטם ועל זה נאמר ואיש כי ימרט ראשו קרח הוא טהור הוא, והיינו בסוד השברים שהוא השער הקמוט הקצר והחזק שברים SSS, ושער זה לא יראה ולא ימצא אלא ימרט ועל סוד הכנעת הכחות הגבורה אלו הנקראים מארי דיבבא ויללה כתיב בזהר במקומות רבים, עד לא גליש דא רישא דמריה ויש ג' והוא בסוד האמצעי שהיא מארי דמדין מארי דמתקלאן, ועליו נאמר לא תעשו עול במשפט, והיינו בסוד התרועה שהוא

ואתחבר ביה את צ' דא עאל ואפיק ס' אי שערא דא תליא ואוכם ובמצחא תלתא שרטוטין מסטרא דימינא ותרין משמאלא ולא מתחברין אלין באלין בסטר ימינא אית תלתא רשימין דיקין דעברין עלייהו ואינון שבילין למעבר על אינון שרטוטין אחרנין ובסטר שמאלא חמש וחד מניה זעיר ובארכיהו (בארכיה) דא קיימא בגו את ז' ואת י' כדין תשכח קריצין תקיפין דעל חורי עינוי דמתחברין דא בדא :

תרגום: זר"ה פס"ץ, אות זה שמתחלפת תמיד בחכמה זו. באות זי"ן תיבה היתה עומדת בשערות, וסימנין זי"ן. וכלי הזיין של שמשון [היה] בשערותיו, וזהו נזר דאלהים עליו. שער העומדת שיהיה ניכר ותלוי, זה קיים באות ז' ומתחברת בה אות י', זו נכנסת ומוציאה ס'. אם שער זה תלוי ושחור ובמצחו, שלשה שרטוטים מצד הימין, ושנים משמאל, ואינם מתחברים אלו עם אלו. בצד ימין יש שלשה רשימות דקות העוברות עליהם, ואלו שבילים לעבור על אותם השרטוטים האחרים. ובצד שמאל חמש, ואחת מהם קטנה בארכה, זה עומד בתוך אות ז', ואות י', אז תמצא הגבות קשים, שעל חורי עינוי שמתחברים זה בזה.

ועי' שם עז ע"א: זה ספר תולדות אדם (בראשית ה א) לשרטוטין [סימנין זר"ה פס"ץ¹²⁰⁷] [ז"ר הפ"ץ]¹²⁰⁸ ריזין לחכימי לבא רזהס"ף¹²⁰⁹ חמש אתון בחמש תרעין למנדע חכמה בסכלתנו¹²¹⁰ : תרגום: "זה ספר תולדות אדם", לשרטוטין סימנין זר"ה פס"ץ סודות לחכמי הלב רזהס"ף חמש אותיות בחמשה שערים לדעת חכמה בתבונה.

(נח) עי' זהר ח"ב מא ע"ב: קדש לי כל בכר פטר כל רחם וגו' (שמות יג ב) פקודא דא לקדש בכר בהמה¹²¹¹ ועם הארץ צריך¹²¹² תרין [מליין] ומליין חד דיהא פדוי מתחות שלטנותא¹²¹³ דיצר הרע דאיהו אדון דיליה כגוונא דאמר יעקב לעשו¹²¹⁴ (בראשית לג יד) יעבר נא אדני לפני עבדו בהאי עלמא¹²¹⁵ אדון מצד חובין [דנפישין] (דנפישין) על גופא כמה דאוקמוה חייבא יצר הרע

– מאיר התיקון –

מושלח מצד האריכותו והוא קשה מצד קמיטתו כזה בסוד התרועה ואלו הג' מיני שערות הם אבל כל מיני פרצופי הנשמות וכו' (אור יקר).

¹²⁰⁷ עי' לעיל עא ע"א.

¹²⁰⁸ כבר פי' לעיל כי אותיות ז"ה ספ"ר הם חמשה מדות, והם ז' חסד, ה' גבורה, ס' ת"ת פ' נצח, ר' הוד, וסדרם כסדר אותיות ז"ה ספ"ר, אמנם נדחה ס' דהיינו ת"ת בסוד השרטוטין ונכנס צ' דהיינו יסוד, וסדרם מצד היסוד ז"ר הפ"ץ, דהיינו שהיסוד מוזגם בסוד אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי, חסד בהוד וגבורה בנצח, דהיינו ז"ר חסד והוד, ה"ף גבורה נצח, והיינו ע"י ה' המסדרם כן, אמנם יש להם סדר שלישי מצד הת"ת דהיינו חסד בנצח והיינו ז"ף, וגבורה בהוד והיינו ה"ר ות"ת עם חסד והיינו ז"ס, ועם הגבורה והיינו ה"ס ועם נצח והיינו ס"ף ועם הוד והיינו ס"ר, ולכן ימצאו שרטוטין יורו כן, ואלו ה' שערים שהם אופני חמשה בני אדם, שיתבארו שהם ראשי פרקים סדר אותיותיהם רז הס"ף, דהיינו כסדר השרטוטין עולים במספרם ועניינם לא כסדר המדות, כי סדר זה הם הוד חסד גבורה ת"ת נצח, אמנם באו כסדר הענין בשרטוטין במלכות כאשר נבאר (אור יקר).

¹²⁰⁹ כסדר של ה' תרעין נגד ה' אותיות תלדות והן כלל זה ספר דידין נגד ברית כל ששם תולדות אדם (יהל אור).

¹²¹⁰ ולהיות שאין ממש החכמה מראית שם אינם חמישים שערים אלא חמשה, ואין ספק שלא נכללו כל ידות בני אדם בחמשה שערים אלו, אלא שהם ראשי פרקים לשפוט כל חכם, כל מי שיהיה על צד היקש השערים והיותם נכנס בהם (אור יקר).
¹²¹¹ ע"ש המאמר (יהל אור).

¹²¹² ר"ל חד שיצא מרשעו להיות בינוני ושני להיות צדיק והן ב' פקודין פדיון פטר חמור וקדוש בכור פדיון פטר חמור להיות בינוני כמ"ש בפקודא שאח"ז וקדוש בכור בינוני להיות צדיק כמ"ש (יהל אור).

¹²¹³ ברשע כנ"ל (יהל אור).

¹²¹⁴ ר"ל מסטרא דבינוני ועל הרוב דיבר שהעולם נדון אחר רובו (יהל אור).

¹²¹⁵ ר"ל ז"ש לפני עבדו (יהל אור).

שופטו [זכאה] (כאזי) יצר הטוב שופטו בינוני זה וזה שופטו בינוני היינו את דיצר הרע ואח
דיצר הטוב אחי יהי לך אשר לך¹²¹⁶ (בראשית לג ט):

וכד זכרון [נפישין] (נפישין) רוחא חבר¹²¹⁷ תרין משמרות דחמור נוער כלבים צועקים¹²¹⁸
וסליק למשמרת דשחר¹²¹⁹ דביה אדם [ואתהדר¹²²⁰] (אתהדר) בר נש אדון הדא הוא דכתיב (שם
לב ו) ויהי לי שור וחמור צאן ועבד ושפחה¹²²¹ וסליק לדרגא דאדם דאתמר ביה (שם א כח) ורדו
בדגת הים ובעוף השמים [וגו'] (שם ט ב) ומוראכם וחתכם וגו':

וכד זכרון בינוניים¹²²² (שם לב כה) ויאבק איש עמו זכרון וחובין מתחבקן לאגחא קרבא
מסטרא דזכרון (שם כו) וירא כי לא יכול לו¹²²³ מסטרא דחובין ויגע בכף ירכו בגיד הנשה נשה
לשון (שם מא נא) כי נשני אלהים את כל עמלי [ואיהו] (והוא) לשון נשיה חד מדורא דאינון¹²²⁴
שבעה [ארעאין] (מדורין) מאן דנחית תמן אתנשי מניה אורייתא:

תרגום: "קדש לי כל בכור פטר רחם וגו'", מצוה זו לקדש בכור בהמה. ועם הארץ צריך שני
דברים. אחד שיהיה פדוי מתחת שלטון היצר הרע, שהוא אדונו, כדוגמא שאמר יעקב לעשו
"יעבר נא אדני לפני עבדו", בעולם הזה, אדון מצד העוונות שהם רבים על הגוף. כמו שבארוה,
רשע יצר הרע שופטו, צדיק יצר הטוב שופטו, בינוני זה וזה שופטו. בינוני הוא אח של יצר הרע,
ואח של יצר הטוב, "אחי יהי לך אשר לך".

וכשרבו הזכויות, הרוח שובר שתי משמרות של חמור נוער ושל כלבים צועקים, ועולה
למשמרת השחר שבו האדם, וחוזר האדם [להיות] אדון. זהו שנאמר "ויהי לי שור וחמור צאן
ועבד ושפחה", ועולה לדרגת אדם, שנאמר בו "ורדו בדגת הים ובעוף השמים וגו'", "ומוראכם
והתכם וגו'".

וכשהזכויות בינוניות, "ויאבק איש עמו". זכויות וחובות מתחבקות ללחום קרב מצד
הזכויות. "וירא כי לא יכול לו", מצד העבירות. "ויגע בכף ירכו בגיד הנשה", נשה לשון "כי
נשני אלהים את כל עמלי", והוא לשון שכחה, מדור אחד, משבע הארצות, שמי שיורד לשם
נשכחת ממנו התורה.

(נט) עי' זהר ח"ב מג ע"א: וכל פטר חמור תפדה בשוה וגו' (שמות יג יג)¹²²⁵ פקודא דא
לפדות פטר חמור ולערופ פטר חמור אם לא יפדה ליה הדא הוא דכתיב ואם לא תפדה וערפתו

– מאיר התיקון –

¹²¹⁶ כמ"ש שלי שלי שלך שלך מדה בינוני שהיצר הטוב ויצר הרע כ"א לעצמו במדה שקולה
וכשפעם זה מתגבר ופעם זה זה עם הארץ שלי שלך שלי ושהכל ליצר הרע רשע שלי שלי
שלך שלי ושהכל ליצר טוב שלי שלך שלך שלך חסיד (יהל אור).

¹²¹⁷ כידוע שחמור בס"א מימינא ושור משמאלא, והשור הוא הכלבים צועקים גיהנם הב הב
וחמור הוא יותר משור ששור הוא אבי אבות נזיקין וחמור הוא אבי אבות הטומאה כמ"ש בתז"ח
ולפיכך הרשע הוא בפדיון פטר חמור והבינוני הוא בבכור בהמה טהורה שהוא שור וצדיק הוא
בכור אדם כמ"ש וסליק לדרגא דאדם כו' וזהו שלש משמרות הוי הלילה שהוא עולם הזה
שנחלקין לג' כתות שנגדן ג' ספרים נפתחים בר"ה וידוע שחצות לילה הראשונה שלטא ס"א וחצות
השני הוא לה' ולכך משמרה ראשונה חמור נוער שהוא רשע ושניה כלבים צועקים שהוא הבינוני
שחצי משמורה שלטא הס"א וחציה לה' כנ"ל ושלישית תינוק יונק שהוא אדם כמ"ש, והוא יונק
משדי אמו שהיא התורה וז"ש וסליק למשמרת כו' (יהל אור).

¹²¹⁸ עי' ברכות ג ע"א: שלש משמרות הוי הלילה וכו' משמרה ראשונה חמור נוער שניה כלבים
צועקים שלישיית תינוק יונק משדי אמו ואשה מספרת עם בעלה.

¹²¹⁹ ר"ל וז"ש עד עלות השחר, ור"ל ויאבק איש עמו מסטרא דבינונים כמ"ש למטה עד עלות
השחר משמורה השלישית שהוא צדיק שאז ויאמר שלחני כי עלה השחר (יהל אור).

¹²²⁰ הן ב' משמרות הנ"ל (יהל אור).

¹²²¹ הן ג' דרגין דסט"א כמ"ש בזהר בדף הקודם יעו"ש (יהל אור).

¹²²² ר"ל ויאבק איש עמו היצר הרע והכל מסטרא דבני יעקב כמ"ש בכף ירכו יוצאי ירכו (יהל אור).

¹²²³ ר"ל שראה שלא יכול לו מטס' דזכויות ויגע בו מטס' דחובות וזהו הנשה שהוא מדורא דיצר
הרע כמ"ש מטס' אתנשי התורה מבן אדם וז"ש כי נשני אלהים את כל עמלי שהוא התורה (כמ"ש
בב"ר שם עי"ש) (יהל אור).

¹²²⁴ מאינון (דפ"ו)

¹²²⁵ (פקודא להביא קרבן וכו') (נוסף בדפ"ו).

ורזא דא יצר הרע יכול לאחזרא בתיובתא (ולבתר יצר הטוב) ולבתר לאחזרא יצר הטוב¹²²⁶ | כמה דאוקמוה אם זכה עזר אם לא זכה כנגדו בגין דאינון דיוקנא חד ודשה וחד דחמורו (בשה וחד בחמור) ואי זכה לאחזרא¹²²⁷ בתיובתא אף על גב דאיהו חמור עם הארץ תפדה מן גלותא כשה¹²²⁸ דאיהו (ירמיה נ יז) שה פזורה ישראל ואי לא הדר בתיובתא וערפתו שוי ליה עם קשה קדל דעתידין לאתמחאה מן ספר חיים דעלייהו¹²²⁹ אתמר (שמות לב לג) מי אשר חטא לי אמחנו מספרי:

תרגום: "וכל פטר חמר תפדה בשה וגו'", מצוה זו לפדות פטר חמור ולערוף פטר חמור. אם לא יפדה אותו, זהו שנאמר "ואם לא תפדה וערפתו". וסוד זה יצר הרע, שיכול לחזור בתשובה, ואחר כך יחזר יצר טוב. כמו שבארנו, אם זכה עזר אם לא זכה כנגדו. משום שהם דמות, אחד של זה ואחד של חמור. ואם זכה לחזור בתשובה, אף על גב שהוא חמור, עם הארץ, תפדה מן הגלות בשה, שהוא "שה פזורה ישראל". ואם לא חזר בתשובה, "וערפתו". שם אותו לעם קשה עורף, שעתידים להמחות מספר החיים, שעליהם נאמר "מי אשר חטא לי אמחנו מספרי".

(ס) עי' זהר ח"א ד ע"א: קלא אהדר כמלקדמין ואמר עלאין טמירין¹²³⁰ סתימין¹²³¹ פקחי עינא¹²³² אינון דמשטטן בכל עלמא¹²³³ אסתכלו וחמו [תתאין] (תנינן) ותנאין¹²³⁴ דמיכין¹²³⁴ סתימין בחוריכוון אתערין¹²³⁵ מאן מנכון די חשוכא מהפכן לנהורא¹²³⁶ וטעמין מרירא למתקא עד לא ייתון הכא מאן מנכון דמחכאן בכל יומא לנהורא דנהיר בשעתא דמלכא¹²³⁷ פקיד לאילתא¹²³⁸ וואתייקרו ואתקרי מלכא מכל מלכין דעלמא מאן דלא מצפה דא בכל יומא¹²³⁹ בההוא עלמא לית ליה חולקא הכא.

תרגום: חזר הקול כמקודם ואמר, עליונים נסתרים סתומים, פקוחי העין, אותם שמשוטטים בכל העולם, הסתכלו וראו, תחתונים (תנאים) ישנים סתומים בחורכים, התעוררו. מי מכם שהופכים חושך לאור וטעם מר למתוק, טרם בואם לכאן. מי מכם שמחכים בכל יום לאור

– מאיר התיקון –

¹²²⁶ ר"ל שיהיה גם הוא יצר טוב, כמ"ש (ברכות נד ע"א) בכל לבבך בב' יצריך וזהו פדיון פטר חמור ואם לא יכול לאחזרא ליה וערפתו יתמחי החמור הע"ה עם היצר הרע (יהל אור).

¹²²⁷ הוא רזא אחרא על פדיון פטר חמור ועריפתו (יהל אור)
¹²²⁸ בשה (דפ"ו). ר"ל שיפדה בכלל ישראל ואם לאו שאינו בכללם ואינו יכול לפדותו בכללם אז וערפתו בכלל החמורים שהן הערב רב כמש"ו שנקראו חמורים אשר בשר חמורים בשרם (יהל אור).

¹²²⁹ שהם עשו את העגל כידוע וכ"ז הכל א' אם אינו עושה תשובה אז נשאר חמור בסט' דיצר הרע אז וערפתו עם החמורים ואם זכה בתשובה ולעשות החמור יצר הרע לשה יצר טוב ופודה אותו בשה יצר טוב כן אפדה את החמור ע"ה בכלל השה ישראל כנ"ל. וכלל המצוה הזה בע"ה לפור אותו מיצר הרע אבל מצוה הראשונה בכור בהמה טהורה לסלקא בדרגא דאדם הוא בע"ה להיות אדון על יצר הרע לקדשו מסט' דשור ולסלקא אבל פדיון בכור אדם הוא בת"ת והן ג' משמרות כנ"ל [ר"ל ראשונה חמור פ"ח, שניה כלבים כלב גימ' בהמה, שלישית תינוק בכור אדם – מצאתי נאמר על הגליון] (יהל אור).

¹²³⁰ היינו שבעה עינים (רח"ו).

¹²³¹ הם הצדיקים שכבר מתו, והם גנוזים בג"ע (מ"מ).

¹²³² שהחיים, החומר שלהם מונע השגתם, וטח מראות עיניהם, אבל אלו פקחי עינא (מ"מ).

¹²³³ פי' נשמות הצדיקים אחר המיתה מושטטים בעולם הזה (מ"מ).

¹²³⁴ כנ"ז במילת ישנים בשינת התענוגים והחומר (רח"ו).

¹²³⁵ אותן שהשינה סתום בנחיריהם הקיצו משינתכם (ד"א).

¹²³⁶ לקום באשמורת בבוקר (רח"ו). ע' פת"ש (ז"א לח): כל מה שהמוחין דקטנות יורדים, הם מתמעטים ונשקעים יותר וכו' כאשר מתחילים לירד אז מתמעטים, והיינו, שהדינים עצמם כמה מדרגות יש בהם, שכל מדרגה היותר עליונה שבהם יכולה בעצמה להתהפך לרחמים וכו' שהדברים עצמם שגורמים עונשים הם ישמשו הטוב, ולכן בעת שירדו אל הגרון, אז לא נשאר במדרגות הדינים רק שליש התחתון שלהם, וב' שלישי העליונים הם עצמם יצאו מן החושך אל האור. ועי' שם (נקודות י) שזה מעלת הכלים שדווקא מהקלקול בא התיקון.

¹²³⁷ ת"ת (רח"ו).

¹²³⁸ בסוד היחוד, והמלכות נקראת אילת השחר (אור יקר). מלכות (רח"ו). ויקהל קצו ע"א (הערת

הזהר).

¹²³⁹ שאינו מיחד לילה ביום, סוד עשיה ביצירה (רמ"ז).

שמאיר בשעה שהמלך פוקד את האילה, ומתכבד, ונקרא מלך מכל מלכי העולם. מי שלא מצפה לזה בכל יום באותו העולם, אין לו כאן חלק.
 (סא) ע"י זהר ח"ב קכב ע"ב: שפון דמלכא¹²⁴⁰ הכי תאנא כד אתנהיר נהירו דאבא¹²⁴¹ נהיר בתלת נהורין¹²⁴² מחד נהורא נהיר חסד עלאה¹²⁴³ מחד נהורא אתנהיר נהירו דאקרי מוחא דמלכא¹²⁴⁴ וחד נהורא הוה תלי עד דאתנהיר נהירו דאמא¹²⁴⁵ וכד אתנהיר אתנהיר בחמש נהורין¹²⁴⁶ במאי אתנהיר מחד שבילא¹²⁴⁷ דטמיר וגניז דאתדבק ביה אבא דכתיב (איוב כח ז) נתיב לא ידעו עיט וגו' כמה דאתדבק דכורא בנוקבא¹²⁴⁸ ואתעברת¹²⁴⁹ ואולידת ואפיקת חמש נהורין¹²⁵⁰ [מאינון חמש נהורין אתגליפו חמשין תרעין דנהורין סגיאיין¹²⁵¹ חמשין אינון לקבליהון מ"ט פנים טהור מ"ט פנים טמא באורייתא¹²⁵² אשתאר חד והאי חד אתנהיר בכלא¹²⁵³ [דאבא הוה] ויהוה דאבא (ואהוה דאבא דהוה) תלי כד מתחברן כחדא ומתיישבן במלכא אקרון שפון דמלכא¹²⁵⁴ ובגיני כך גזר מלין דקשוט¹²⁵⁵ ופומא בהו תלייא פתיחותא דפומא¹²⁵⁶:

– מאיר התיקון –

¹²⁴⁰ חושב בפני עצמו שהוא משונה מכל התיקוד, שבכולם יש שערות וכו' ועוד שכאן סוד הדעת דז"א (ב"י).
¹²⁴¹ הוא סוד אות י' שאבא, הוא י' דנפיק מאויר ואשתאר אור, והוא נהירו דיליה אור של יום הראשון (ב"י).
¹²⁴² סוד אות י' שנכלל מג' יודיין קוצא גזעא ושבילא (זהר ח"ג רג ע"א) (ב"י).
¹²⁴³ קוץ העליון שמורה על שורשו באוירא (ב"י).
¹²⁴⁴ הוא גוף הי' עצמו, שהוא מורה על עצמות אבא (ב"י).
¹²⁴⁵ הוא קוץ התחתון של י', יסוד אבא, כנודע שיסוד של דוכרא אין מתגלה פעולתו כי אם כשמזמנת נוק' לגביה (ב"י).
¹²⁴⁶ הם ה' גוונים דבוצינא ה' גבורות שביסוד אימא, והוא סוד ה' פעמים אור של יום הראשון (ב"י).
¹²⁴⁷ הגוונים מאירים על ידי החסדים, והוא מי' שביסוד אבא, ונקרא שבילא שהוא שביל שבו הולך טיפת הזרע (ב"י).
¹²⁴⁸ כאשר נכנס יסוד דכורא ביסוד נוק', מ"מ נשאר שורש היסוד בחיבורא דגופא דכורא ופי היסוד ביסוד נוק', והוא מרמז על סוד הנ"ל א"ל, של"א נתיבות נכנסים בה בסוד עטרת היסוד, ונתיב הראשון נשאר ביסוד עצמו בשורשו בגופא דכורא (ב"י).
¹²⁴⁹ פתיחת ה' שביסוד נוק', הוא ע"י יסוד דכורא מפתחא דפתח לה, ומאיר לה' גוונים של הגבורות, ע"י טיפה דמוחין. וכבר אמרנו שהטיפה שהיא חומר הולד, הוא ו"ד של מילוי יו"ד, שנתמלא היסוד דכורא מיניה, והוא חומר ז'ו"נ, ולכן אתעברת אימא מיניה, ונעשית ה', שצוירו ה', ד'ו, וכאן הוא קצת גילוי יותר, והוא שתחלה במוח אבא היו בהעלם גמור, במילוי ו"ד, שמרמז על שורש ז'ו"נ וכו'. משא"כ כשנוק' מתעברת מדכורא, אז יש גילוי קצת, שניכר העובר ויודעים שתלד, ולכן ה' מתגלה וכו' (ב"י).
¹²⁵⁰ והם סוד יציאת העובר מרחם אימא בציר ד"ו שהוא ה' ושם ביסודה הם ה"ג ונ' שערי בינה כמו ביסוד אבא ל"ב נתיבות ומצד יסוד אימא נקראים שערים וז"ס בחכמה פותח שערים שהוא פתיחת ה' ע"י שביל דקיק שהוא יו"ד (ב"י).
¹²⁵¹ ידוע כי ביסוד אימא הוא שם י"ם, ושם מ"י שמתפשט בז"ת בסוד מ"י אל"ה כידוע (ב"י).
¹²⁵² כידוע שהם מנ' שערי בינה שנתגלו רק מ"ט למטה ושער הנ' לא נתגלה לו שהנ' שערים הם מתחלקים בז"ת כל א' מז' בסוד ז' שבועות של עומר ושער הנ' הוא בבינה עצמה, ולכן אין מתגלה כי עיקר פעולת התחתונים הוא בז"ת (ב"י). ועי' לעיל טו ע"ב בשם זה הרקיע.
¹²⁵³ שהוא כולל כל הנ' שערים כמבואר, ועוד ירמוז ששער הנ' הוא בחי' יסוד אמא עצמו, שהיא בכתר של ז"א, ונתיב הראשון של ל"ב נתיבות הוא בחי' יסוד אבא, ומב' יסודות אלו יוצא נהירו דקיק לפומא דז"א ששם הדעת שלו שנעשה מב' יסודות (ב"י).
¹²⁵⁴ על אף שאמרנו שאותו נתיב לא ידעו עיט הוא נעלם ונגנז ביסוד אבא עצמו ואינו מאיר אפילו לאימא וא"כ האיך אמר שהוא נהיר בפומא דמלכא אינו קושיא כלל, שידוע שמ"מ יוצא נהירו דקיק מיסוד דכורא ונהיר לנוק' דרך דופן ומשם בא הארה לפומא דז"א בדעת שלו והם סוד ב' השפתים, שפה עליונה בחי' יסוד אבא ותחתונה יסוד אימא (ב"י).
¹²⁵⁵ אותיות הם מסט' דה"ג מאימא ונקודות מסט' דאבא וע"י יכול להוציא האותיות בבחי' דיבור, וז"ש דבג"כ גזר מילין דקשוט וכו' רק ב' תפוחין ושפון פנויים משערות שבשניהם הוא הארת הדעת וידוע כי במקום שנפתח הדעת הוא הארה גדולה (ב"י).
¹²⁵⁶ פתיחת הפה הוא למללא שהם סוד אתון ונקודין ותלייא בדעת, י"ה דאו"א והוא סוד פתיחת הפה ע"י מפתחא דפתח לאימא (ב"י).

תרגום: שפתי המלך, כך שנינו, כאשר מאיר האור של אבא הוא מאיר בשלשה אורות. אור אחד מאיר חסד עליון, אור אחד מאירה הארה שנקראת מוח המלך, ואור אחד היה תלוי עד שמאיר אור בינה, וכשהוא מאיר הוא מאיר בחמש אורות, ובמה מאיר, משביל אחד שסתום וגנוז שדבק בו אבא, שנאמר "נתיב לא ידוע עיט וכו'". כמו שנדבק זכר בנקבה ומתעברת ומולידה ומוציאה חמש אורות (מאותם חמש), ומאותם חמשה אורות נחקקים חמשים שערים של אורות רבים, חמשים הם כנגדם מ"ט פנים טהור ומ"ט פנים טמא בתורה, ונשאר אחד, וזה האחד מאיר בכולם (נ"א של אבא הוא). ואותו של אבא תלוי. כאשר מתחברים כאחד ומתיישרים במלך נקראו שפתיים של המלך, ולכן גזר דברי אמת, ופה תלוי בהם, פתיחת הפה.

(סב) עי' זהר ח"ב קיד ע"ב: דקדם דחזרת בתיובתא לא הוית אלא באילנא דטוב ורע¹²⁵⁷ עבד ונער הוה שמך בקדמיתא (שמות ב ו) והנה נער בוכה עבד נאמן הדא הוא דכתיב (במדבר יב ז) לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא והוא רע שותפא דעבד (טוב) גרם לך למחטי בסלע בגין דמטה דאתמסר (לך¹²⁵⁸ הוה דאילנא) [בידך¹²⁵⁹ הוא אינלא] דטוב ורע¹²⁶⁰ מטטרוין טוב סמאל רע¹²⁶¹.

תרגום: שקדם שחזרת בתשובה, לא היית אלא בעץ של טוב ורע, עבד ונער היה שמך בתחילה. "והנה נער בכה", עבד נאמן, זהו שנאמר "לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא". ואותו הרע, השותף של העבד, גרם לך לחטא בסלע, משום שהמטה שנמסר לך בידך, היה של העץ טוב ורע, מטטרוין טוב, סמאל רע.

(סג) עי' זהר ח"ג קצו ע"ב: אי תימא כל נשמתין דעלמא¹²⁶² [לאו הכין] אלא אינון נשמתהון¹²⁶³ דצדיקייא דתמן מדוריהון בהדיה מדוריהון לעילא ומדוריהון לתתא והכי אתמר גם צפור מצאה בית¹²⁶⁴ אלין רוחיהון דצדיקייא תנינן תלת שורין אינון לג"ע ובין כל חד וחד כמה רוחין ונשמתין מטיילין תמן ואתהנן מריחא דענוגין דצדיקייא דלגו¹²⁶⁵ אע"ג דלא זכו למיעאל אבל ענוגא דרוחיהון דצדיקייא ודלגו (ישעיה סד ג) עין לא ראתה אלהים וגו': ויומין רשימין אית בשתא¹²⁶⁶ ואינון יומי ניסן¹²⁶⁷ ויומי תשרי דאינון רוחין משטטן¹²⁶⁸ ופקדן

– מאיר התיקון –

¹²⁵⁷ ר"ל במט"ט (יהל אור). עי' דע"ה ח"א נג ע"ב.
¹²⁵⁸ שהוא מ"ט פנים טהור מ"ט פנים טמא, משא"כ שער הנ' שאין נגדו, ושם עלמא דחירו (יהל אור). עי' תיקו"ז (תיקון ס דף קט ע"א ובתיקון כא מדף מג עד דף מו) בהגר"א שם ע"ש כל הענין. וב' המטות, שניהם הם על יסוד דז"א, וכשהוא בגדלות אז הוא בסוד לויתן נחש בריח, שמשמש באור הדעת עלאה המבריה מן הקצה אל הקצה, אבל כשהוא בקטנות אז הוא משתמש ע"י מט"ט וכמ"ש בתיקון ס' שם (דע"ה ח"ב קכח ע"א) ועי' דע"ה ח"ב קכט ע"ב.

¹²⁵⁹ ע"י ההכאה נעשה בידו (דע"ה ח"ב קלג ע"א).
¹²⁶⁰ תיקון צ ע"ב (הערת הזהר).

¹²⁶¹ ר"ל שהרע כרוך סביבו (דע"ה ח"ב קלג ע"א).
¹²⁶² אפילו אותם שהם בחיים, לא שעדיין אין הקב"ה מאמין בהם (אור יקר).

¹²⁶³ כשתדקדק תמצא שהפנימיים קרא רוחיהון דצדיקייא ואותם שבין החומות קרא נשמתהון וקשה שהרוחות למטה מהנשמות, אלא שהענין הוא כי הנשמות שזכו ליכנס לגן עדן של מעלה רוחיהון פנימה בתוך שלשה חומות, אמנם אותם שהם בין החומות הם רוחות ונשמות שלא זכו ליכנס נשמתם למעלה לגן עדן, ולכן לא זכו אל נקודה אמצעית שבגן עדן תחתון, ועם כל זה יש להם מנוחה כפי מעשיהם בין החומות, ואלו מצפין שם אל הגלגול עד שיזכו ליכנס למעלה למעלה שאין מקום הנשמה שם כלל אלא בגן עדן עליון (אור יקר).

¹²⁶⁴ דהיינו צפור הנשמה הטהורה, והטעם למה נקראת צפור יתבאר מתוך מה דתנן "תלת שורין" וכו' (אור יקר).

¹²⁶⁵ דהיינו אותם הרוחות שזכו שנשמתם בגן עדן עליון (אור יקר).
¹²⁶⁶ שמא מפני שהם ימי חגין וזמנין יתחדש להם מנוחה (אור יקר).

¹²⁶⁷ מפני קדושת החסד המתגלה, וימי תשרי מפני הגבורה עם הבינה וחוקותיה, שהם ימי דין שהם ראשי שנים, והחיים צריכים תפלתם ולכן הם מתפללים על החיים, וטעם תוספת קדושתם ומעלתם וזכות התחתונים שינתן להם רשות לעלות למעלה מעל החומות להשמע תפלתם הוא (אור יקר).

¹²⁶⁸ פירוש שמשוטטים ונכנסים לפנים למקום המיוחד להם ואח"כ יוצאים כמ"ש ר"ש בסמוך שבדבר זה לא פליגי ר"ש ור"א (מ"מ).

לאתר דאצטריך ואע"ג דזמנין סגיאין¹²⁶⁹ משטטן אבל יומין אלין רשימין אינון ואתחזון על גביין שורין¹²⁷⁰ דגנתא כל חד וחד כחיו דצפרין מצפצפן בכל צפרא וצפרא : וההוא צפצופא שבחא דקב"ה וצלוחא על חיי בני נשא דהאי עלמא בגין דאלין יומין¹²⁷¹ ישראל כלהו מתעסקין במצות ובפקודין דמארי(ה) עלמא וכדין בחדו אתחזון צפרין מצפצפן וע"ג שורין דג"ע מצפצפן משבחן ואודן ומצלן על חייא¹²⁷² דהאי עלמא : אר"ש אלעזר ודאי שפיר קאמרת¹²⁷³ דודאי אינון רוחין (ד)תמן אבל מה תימא¹²⁷⁴ ודרור קן לה אמר הכי אוליפנא דא היא נשמתא קדישא דסלקא לעילא וסלקא לאתר טמיר וגניז¹²⁷⁵ דעין לא ראתה אלהים זולתך וגו' (ישעיה סד ג) א"ר שמעון אלעזר ודאי שפיר קאמרת ושפיר איהו אבל כל דא בג"ע דלתתא הוא¹²⁷⁶ וכמה דאמרת [הוא והכי הוא] (והכי) ודאי : גם צפור מצאה בית (ו)אלין רוחין קדישין דזכו למיעאל [ו]למיפק לבתר בגין דמשטטן¹²⁷⁷ ואתחזון וכחיו דצפורין (הכי) ואלין רוחין מצאה בית ודאי כל חדא וחדא¹²⁷⁸ אית לון מדורין ידיעאן לגו [ועכ"ד] [ועד כען] כלהו נכוין מחופה דחבריהו ואינון (כוון) דאית לון דרור וחירו מכלא וקב"ה [אחזין] [אחיד] לון היכלא טמירו חדא גניז דעין¹²⁷⁹ לא ראתה אלהים זולתך (ישעיה סד ג) וההוא היכלא אקרי [קן צפור¹²⁸⁰ אומתמן מתעטרין] [צפור תמן עטרין] עטרין למשיח בזמנא דאתי וביומין רשימין תלת זמנין בשתא (ד)קב"ה בעי לאשתעשעא באינון צדיקיא ואחזי לון ההוא היכלא טמירא גניז דלא ידעין ולא אשתמודעין ביה כל צדיקיא דתמן : תרגום : אם תאמר כל נשמות העולם, לא כך, אלא אותן נשמות הצדיקים ששם מדורן אתו, מדוריהן למעלה ומדוריהן למטה, וכך נאמר "גם צפור מצאה בית" אלו רוחות הצדיקים. שנינו, שלש חומות הן לגן עדן, ובין כל אחת ואחת כמה רוחות ונשמות מטיילות שם, ונהנות מריח של ענוגי הצדיקים שבפנים, אף על גב שלא זכו להיכנס. אבל ענוג רוחות הצדיקים שבפנים "עין לא ראתה אלהים וגו'".

וימים רשומים יש בשנה, והם ימי ניסן וימי תשרי, שאותן רוחות משוטטות ופוקדות מקום שצריך, ואף על גב שפעמים רבות משוטטות, אבל ימים אלו רשומים הם ונראים על גבי חומות הגנה, כל אחת ואחת כמראה ציפורים מצפצפות בכל בוקר ובוקר. ואותו צפצופא שבח הקדוש ברוך הוא, ותפלה על חיי בני אדם של העולם הזה, משום שאותם ימים כל ישראל מתעסקים במצוות, ובמצוות רבוננו של עולם, ואז בשמחה נראות ציפורים מצפצפות, ועל גבי החומות של גן עדן מצפצפות משבחות ומודות ומתפללות על חיי העולם

– מאיר התיקון –

¹²⁶⁹ בראשי חדשים וימים טובים ושבתות (אור יקר).
¹²⁷⁰ כי עד עתה החומה להם לכסות שלא יסתכלו לפנים מהחומה, ועתה זכו שעלו על החומה להסתכל מה שבתוך החומה הפנימית (אור יקר).
¹²⁷¹ ויתגלה אור הספירות וכו' ר' שמעון פירש כך הוא שמלת צפור יצדק על הרוחות, אמנם "דרור" על הנשמות, ולעולם אין נשמות בין החומות אלא רוחות כל אחת בבחינת מעשיו, אמנם הנשמות גם כן בבחינתם למעלה בגן עדן עליון (אור יקר).
¹²⁷² חיי (דפ"ו).

¹²⁷³ פ' ברישא דקרא שעל הרוחות מדבר שהם בין חומות של ג"ע ובימי ניסן ותשרי עולים ע"ג החומות וכו'. אבל סיפא דקרא ודרור קן לה אינו כמ"ש שעל הנשמה מדבר שעולה לג"ע העליון אלא גם סיפא דקרא ברוחות מדבר שהם בג"ע של מטה וז"ש אבל כל דא בג"ע דלתתא (מ"מ).
¹²⁷⁴ ההוא צפצופא ועל שם זה נקראות צפרים, וסלקא לאתר טמיר היינו סוד הבינה והנשמה אצולה משם, ועולה לגן עדן של מעלה והיא נקראת דרור על שם החירות שמבינה, וצפור הוא הרוח שהוא בגן עדן של מטה, ור' שמעון לחדודי לר' אלעזר קאמר להכי פתח ליה דודאי אינון רוחין שבגן עדן של מטה כדי שיאמר ודרור נשמתין דבגן עדן של מעלה, והיינו סוד הנשמות שבגן עדן העליון שהוא בכורסייא דתמן מקננא אימא עילאה בינה, והרוחות שבגן עדן תחתון שהוא ביצירת דתמן מקננא קב"ה (אור יקר).

¹²⁷⁵ גן עדן עליון (רח"ו).

¹²⁷⁶ היא (דפ"ו).

¹²⁷⁷ קסב ע"א (הערת הזהר).

¹²⁷⁸ ושיעור הכתוב לר"ש גם צפור שהם הרוחות שבג"ע דלתתא מצאה בית ודרור דהיינו שיש להם מדורין לגו ויש להם חצירות וזכאן למיעל ולמיפק. ופירוש קן לה שזוכים לראות קן צפור בג' רגלים נמצא דברישא דקרא גם צפור וכו' לא פליגי ר"ש ור"א שעל הרוחות מדבר שזוכים למיעל ולמיפק ועומדים על גבי החומות להתפלל על ישראל ולא פליגי אלא בסיפא דקרא (מ"מ).

¹²⁷⁹

¹²⁸⁰ שמות ח ע"א וע"ב ושם ז ע"ב (לש"ו).

הזה.

אמר רבי שמעון, אלעזר ודאי יפה אמרת, שודאי אותן רוחות שם, אבל מה תאמר "ודרור קן לה", אמר כך למדתי, זוהי נשמה קדושה שעולה למעלה ועולה למקום טמיר וגנוז ש"עין לא ראתה אלהים זולתך וגו'". אמר רבי שמעון, אלעזר ודאי יפה אמרת ויפה הוא, אבל כל זה בגן עדן שלמטה הוא. וכמו שאמרת הוא, וכך זה ודאי.

"גם צפור מצאה בית", אלו רוחות קדושות שזכו להיכנס ולצאת אחר כך, משום שמשוטטות ונראות כמראה ציפורים, ואלו רוחות מצאה בית ודאי, שלכל אחת ואחת יש להן מדורים ידועים בפנים. ועם כל זה, כולם נכונים מחופת חבריהם, אלו שיש להם דרור וחירות מהכל, והקדוש ברוך הוא מראה להם היכל טמיר גנוז אחד ש"עין לא ראתה אלהים זולתך", ואותו היכל נקרא "קן צפור". ומשם מתעטרים עטרות למשיח לעתיד לבא, ובימים רשומים שלש פעמים בשנה, הקדוש ברוך הוא רוצה להשתעשע באותם הצדיקים, ומראה להם היכל טמיר גנוז שלא יודעים ולא מכירים אותו כל הצדיקים ששם.

(סד) עי' זהר ח"א יב ע"א: פקודא תליתאה למנדע דאית אלהא וברבא ושליטאה¹²⁸¹ בעלמא ולייחדא ליה¹²⁸² בכל יומא יחודא כדקא יאות באינון שית סטרין עלאיין¹²⁸³ ולמעבד לון יחודא חדא¹²⁸⁴ בשית תבין דשמע ישראל ולכוונא רעותא¹²⁸⁵ לעילא בהדייהו ועל דא אחד אצטריך לארכא ליה¹²⁸⁶ בשית¹²⁸⁷ תבין ודא הוא דכתיב (בראשית א ט) יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד¹²⁸⁸ יתכנשון דרגין דתחות שמיא לאתאחדא ביה איראהו למהוי בשלימו לשית סטרין כדקא יאות¹²⁸⁹ ועם כל דא בההוא יחודא אצטריך לקשרא ביה יראה¹²⁹⁰ דאצטריך לארכא בדל"ת דאחד¹²⁹¹ דדל"ת דאחד גדולה¹²⁹² והיינו דכתיב (שם) ותראה היבשה (דתתחזי) [דתחזי] ותתקשר דל"ת דאיהו יבשה בההוא יחודא:

מצוה שלישית: לדעת שיש אלוה גדול ושליט בעולם, ולייחד אותו בכל יום יחוד כראוי באותם ששת הצדדים העליונים, ולעשות אותם יחוד אחד בשש התיבות של שמע ישראל, ולכוון את הרצון שלמעלה עמהם. ועל זה צריך להאריך [מילת] "אחד" בשש תיבות. וזהו שכתוב "יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד", שיתכנסו הדרגות שתחת השמים שתאחו בהן (יראה) להיות בשלמות לששה צדדים כראוי. ועם כל זה באותו היחוד צריך לקשר בו יראה,

– מאיר התיקון –

¹²⁸¹ כמ"ש למטה בפקודא רביעא, למנדע דה' הוא האלהים, ושם הוא העיקר בפרטות. אבל כאן, אין רק ה' אחד ושמו אחד (יהל אור).
¹²⁸² שיחודא הוא בתחילה ה' אלהינו, לידע שיש ה' אלהים בעולם. ואח"כ ה' אחד, שהוא אחד. וז"ש למנדע כו' ולייחדא כו' (יהל אור). ר"ל לייחד א"ס בו"ק, וכמ"ש בהקדמה שניה של התיקון¹²⁸³, והוא בו' תיבות של שמע ישראל (יהל אור).
¹²⁸³ הם ו' קצוות ר"ל מוחין דו"ק שנכנסים בק"ש בזעיר (רח"ו). הם ו"ק דז"א, שהם עילאין יותר מו"ק דנוק' (מ"מ, יהל אור), שהן ו' רקיעין דאצילות, ושם הייחוד דק"ש, כמ"ש בפרשת תרומה ובפרשת ויקהל וכמה מקומות (יהל אור).
¹²⁸⁴ ר"ל, כל הו"ק ביחד, והוא בתיבת אחד, שהוא נגד היסוד ששם מתקשרים כולם כידוע (יהל אור).

¹²⁸⁵ ר"ל, לכוון באו"א, לקשר עמהם, ושם רק רצון בלבד, כי שם אין יד אדם שולטת, שלח תשלח את האם, מלעסוק בהם, כי שאל כו', רק הרצון לבד, לדבקם בו"ק, והוא באחד (יהל אור).
¹²⁸⁶ ר"ל בכל תיבה כנגד רוח א' והיינו כנגד שמים וארץ וד' רוחות א"ם (נ"א), ר"ל על מ"ש "ולמעבד לון כו', ולכוונא הכל באחד, כנ"ל. ור"ל להאריך כשיעור שית תיבין הנ"ל ולעשות לון קשר חד (יהל אור). ר"ל לקשרא, ד', מלכות בו"ק, ולקבל לה ברכאן ממנו, מה שקבל מאו"א, זהו התקשרות ד' בח' [ו"ק ואו"א], ובא' טיבו דעתיקא (יהל אור).
¹²⁸⁷ "נ"א כשית" (נוסף בדפ"ו).

¹²⁸⁸ שלכן נקראת דל"ת, שהיא יבשה ממים (יהל אור).
¹²⁸⁹ ר"ל יתכנשון דרגין, הן ו"ק הנ"ל, לאתאחדא בא"ס, אל מקום אחד ביסוד, אחד דק"ש ושם מתקשרין (יהל אור).

¹²⁹⁰ כנ"ל בפקודא תניינא, אר"א לא אצטריך לאתנשי יראה כו', ור"ל מלכות, כמ"ש (יהל אור).
¹²⁹¹ והוא כוונת ד' דאחד קשר של תפילין לאה שנכנסו בו ד' אלפין ד"מדת" (רח"ו), [עי' שעה"כ ק"ש ה].

¹²⁹² ר"ל הוא רמז וסימן התקשרות בדרגין דלעילא, שאז היא גדולה (יהל אור).

שצריך להאריך בדל"ת של אחד, שדל"ת של אחד גדולה. והיינו שכתוב "ותראה היבשה", שתראה ותתקשר דל"ת, שהיא יבשה באותו היחוד.

(סה) עי' זהר ח"ג כג ע"א: אית ב"נ דאיהו רשע גמור כל ימיו ואיהו עובר על כמה פקודין דלא תעשה ומתחרט ומודה עלייהו ולבתר כן לא עבד לא טב ולא ביש לדא ודאי ימחול ליה קב"ה אבל לא דיזכה לתשובה עלאה¹²⁹³:

אית ב"נ לבתר דייתוב מחטאיו ומתכפר ליה איהו אזיל בדרך מצוה ומתעסק בכל כחו בדחילו ורחימו¹²⁹⁴ דקב"ה דא זכי לתשובה תתאה דאתקרי ה' ודא איהו תשובה תתאה: ואית ב"נ לבתר דמתחרט מחובוי ועביד תשובה יתעסק¹²⁹⁵ באורייתא בדחילו ורחימו דקב"ה ולא על מנת לקבל פרס דא זכי לאת ו' דאיהו בן י"ה ועל שמיה אתקרי בינה ודא גרים דתשוב ו' לגבי ה' ומלת תשובה כך היא תשוב ו' לה¹²⁹⁶ ולעולם לא שריא ה' כבר נש ולא ו' בלא דחילו ובלא רחימו דאינון י"ה יראה ואהבה קרינן לון¹²⁹⁷ ודאי ומתמן אתייהבו התורה והמצוה דאינון בן וכת ובגין דישראל מקיימין התורה והמצוה אתקריאו בנים לקב"ה הה"ד (דברים יד א) בנים אתם ליי' אלהיכם¹²⁹⁸:

תרגום: יש אדם שהוא רשע גמור כל ימיו, והוא עובר על כמה מצוות לא תעשה ומתחרט ומודה עליהם, ואחר כך לא עושה לא טוב ולא רע, לזה בודאי ימחל הקדוש ברוך הוא, אבל לא שזכה לתשובה עליונה.

יש אדם שלאחר שישוב מחטאיו ומתכפר לו, הוא הולך בדרך מצוה ומתעסק בכל כחו ביראה ואהבת הקדוש ברוך הוא, זה זוכה לתשובה תחתונה שנקראת ה', וזו היא תשובה תחתונה.

ויש אדם שלאחר שהתחרט על חטאיו ועשה תשובה ויתעסק בתורה ביראה ואהבת הקדוש ברוך הוא, ולא על מנת לקבל פרס, זה זוכה לאות ו', והוא בן י"ה, ועל שמו נקראת בינה, וזה גורם שתשוב ו' לה', ומלת תשובה כך היא, תשוב ו' לה', ולעולם לא שורה ה' באיש ולא ו' ללא יראה וללא אהבה, שהם י"ה, יראה ואהבה נקראים בודאי. ומשם נתנו התורה והמצוה שהם בן וכת, ומשום שישראל מקיימים התורה והמצוה, נקראו בנים לקדוש ברוך הוא, זהו שנאמר "בנים אתם לה' אלהיכם".

(סו) עי' זהר ח"ג קכב ע"ב: ה' דבהבראם¹²⁹⁹ (בראשית ב ד) ועלה אתמר (דברים ח ג) כי על כל מוצא פי יי' יחיה האדם והיא על רישיה דב"נ¹³⁰⁰ עלה אתמר (במדבר יב ח) ותמונת יי' יביט (תהלים לט ז) אך בצלם יתהלך איש ובגין דאיהי על רישיה דב"נ אסיר ליה לב"נ למיזל ד' אמות¹³⁰¹ בגלויא¹³⁰² דרישא דאם היא אסתלקת מעל רישיה דב"נ מיד אסתלקו חיים¹³⁰³ מניה:

– מאיר התיקון –

¹²⁹³ עי' קכב ע"ב שמשמע שזה בינה ועי' הערה שם ע"א מש"כ בשם לש"ו בספר הדע"ה.

¹²⁹⁴ בענין אהבה ויראה עי' לעיל קכב ע"ב, ועי"ש עוד בענין תורה ומצות.

¹²⁹⁵ ויתעסק (דפ"ו).

¹²⁹⁶ תשב ו'ה' אותיות תשובה והוא תשוב ו' לה' או ה' לו' אע"ג דלא נזכר י"ה ז"ש ולעולם כו' דשם תשובה (יהל אור).

¹²⁹⁷ ליה (דפ"ו).

¹²⁹⁸ אר"א (יהל אור).

¹²⁹⁹ עי' זהר ח"א כה ע"א שזהו מלכות.

¹³⁰⁰ עי' זו"ח לך לך כו ע"א: הקב"ה נוטל אות א' משמו, ונותנה בראשה. כי הא דתנו, עתיד הקב"ה להיות עטרה בראש כל צדיק וצדיק לעולם הבא. ואיזהו, זה אות ה"א, כאשר ברא שמים וארץ, דכתיב בהבראם, בה"א בראם. ועי' תיקו"ז יב ע"ב שהעטרה בראש כל צדיק הוא השכינה.

¹³⁰¹ דרגא דידה ד"ס נה"ם ולכן נק' ד' וכשהיא שוה לת"ת נקראת ה' (יהל אור). עי' שער מאמרי רז"ל על הגמ' (כתובות קיא ע"א) כל המהלך ד' אמות בארץ ישראל כו'. כי היא ד' אמות, אות רביעית של השם, כוללת ד' אותיות כמ"ש בתיקונים סוף תיקון מז, והיא רה"י גבוה י' ורחב ד', גבוה י' מסט' דבעלה שמא מפרש ביו"ד אתון, ורחב ד' מסט' דילה ד' אותיות כמ"ש (יהל אור).

והנה מש"כ הגר"א "סוף תיקון מז" לא מצאתיו שם, אמנם עי' תיקו"ז קיד ע"א: ודא אדנ"י דאיהו רשות היחיד דאיהו יהו"ה יחידו דעלמא ודא איהו אדם, ועי"ש בבהגר"א, ז"ל, שהיא רשות בעלה הו"ה והוא גבוה יו"ד ורחבו ד' כמ"ש בכ"מ. יחידו דעלמא - דהויה לא נשתנה (מלאכי ג ו) אני ה' לא שניתי בכל העולם כולו הוא יחיד, עכ"ל.

תרגום: ה' של הבראם. ועליו נאמר "כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם", והיא על ראש האיש, עליה נאמר "ותמונת ה' יביט", "אך בצלם יתהלך איש". ומשום שהיא על ראש האיש, אסור לו לאדם ללכת ארבע אמות בגלוי ראש, שאם היא מסתלקת מעל ראשו של האדם, מיד מסתלקים ממנו החיים.

(סז) עי' זהר ח"ב קטז ע"ב: פתח רעיא מהימנא ואמר (בראשית מח יד) המלאך הגואל אותי מכל רע דאיהי שכינתא¹³⁰⁴ דאתמר בה (שמות יד יט) ויסע מלאך האלהים¹³⁰⁵ יברך לכו בעלמא דאתי¹³⁰⁶ וידגו לרב בקרב הארץ¹³⁰⁷ בעלמא דין¹³⁰⁸ למהוי שלטנותכון¹³⁰⁹ בתרין עלמין דאתון חייין דמאן דאיהו מעלמא [דאתי] (דא חי) אתקרי [ע"ש דאתמר בה¹³¹⁰] (כמה דכתיב) (משלי ג יח) עץ חיים היא למחזיקים בה חיים תמן חיים¹³¹¹ הכא:

מה דלאו הכי מאן דאיהו¹³¹² מלובש באלין קליפין דעור ובשר ועצמות וגידים דגופא שפלא דרוחא הוא [מת תמן מה מיתא] ומית תמן מה מיתא (מיתה הוא מיתה) תמן מה מיתא לא חמי ולא שמע ולא ממלל ולית ליה תנועה בכל אברין דיליה הכי רוחא לא חזא דלעיל מניה דאתמר באורייתא עלייהו דע מה למעלה ממך עין רואה ואוזן שומעת וכל מעשיך בספר נכתבים: תרגום: פתח הרועה הנאמן ואמר "המלאך הגואל אותי מכל רע", שהיא השכינה, שנאמר בה "ויסע מלאך האלהים", יברך אתכם בעולם הבא. "וידגו לרב בקרב הארץ", בעולם הזה, שתהיה שליטתכם בשני עולמות, שאתם חיים, שמי שהוא מהעולם הזה נקרא חי, כנאמר "עץ חיים היא למחזיקים בה" חיים שם, חיים כאן.

מה שאינו כך, מי שהוא מלובש בקליפות הללו, של עור ובשר ועצמות וגידים של הגוף השפל, שהרוח מתה שם. מה המת לא רואה ולא שומע ולא מדבר, ואין לו תנועה בכל איבריו, כך הרוח לא רואה למעלה ממנה, שנאמר עליהם בתורה, דע מה למעלה ממך, עין רואה ואוזן שומעת, וכל מעשיך בספר נכתבים.

(סח) עי' זהר ח"א יג ע"ב: פרשתא רביעאה (שם יא יג) והיה אם שמוע¹³¹³ כלילו דתריין סטריין¹³¹⁴ דאתאחדת בהו כנסת ישראל גבורה דלתתא¹³¹⁵ ודא ה בתראה דנטלא לון ואתכלילת

– מאיר התיקון –

¹³⁰² בגלוי (דפ"ו).

¹³⁰³ בינה בגי' חיים (עם הכולל) (פע"ח שער התפילין פרק יא).

¹³⁰⁴ היא שכינה ונקראת מלאך כדפי' בינוקא, שהיא שלוחא מאבא ואימא להנהגת התחתונים, והיא נקראת שמיר"ה מפני שהיא נמצאת עם ישראל בגלותן לשומרם, מפני שעל ידה אין קלי' שולטות בישראל, גם היותם משוקעים בעמקי הבור, וזהו שאמר "הגואל אותי מכל רע" (אור יקר). עי' הלש"ו בספר הביאורים (ח"ב ע"ג) כל אור תחתון הוא בבחי' מלאך לאור העליון וכנודע בסוד המלאך הגואל.

¹³⁰⁵ הרע"מ פירש על גאולת מצרים, וזהו שאמר "ויסע מלאך האלהים", ירצה הבינה, והיא שליח מהבינה אימא כדפי', ולכך יש לה כח לברך בעלמא דאתי (אור יקר) ¹³⁰⁶ שהוא גן עדן עליון למטה מכסא הכבוד מושפע מהבינה על ידי המלכות (אור יקר). שבינה משם הברכה שהיא נקראת ברכה (יהל אור)

¹³⁰⁷ אין ברכה זו גמשית בבנים כדגים עם היות שזה תועלת לצדיק עסק בניו ובניו בניו במצוות ובתורה והוא למעלה מתעטר עכ"ז נ"ל הכוונה באומרו "וידגו" כדפירשו בתיקון² דתלמידי חכמים בימא דאורייתא כנוני ימא, ועתה שהיה עיקר כוונת קיבוצם ורשות הניתן להם להיותם מחברים חיבור זה והיותם מתגלים למטה אל התחתונים בשיבת רשב"י וחבריו לעשות סעד וסמך לשכינה בגלותה ועזרתם למעלה בסודות התורה דהיינו שירבו כדגים בים התורה וזהו שאמר "וידגו לכון וכו'" (אור יקר).

¹³⁰⁸ בסוד הנשמות שהם יורדות ומתלבשות בעולם הזה וכו' בקלין דאורייתא (אור יקר). וזהו בקרב הארץ (יהל אור).

¹³⁰⁹ כמ"ש (יבמות צו ע"ב וש"מ) אגורה באהלך עולמים, וכי אפשר לדור בב' עולמים כו' [אלא אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם, יהי רצון שיאמרו דבר שמועה מפי בעוה"ז. דאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי: כל ת"ח שאומרים דבר שמועה מפיו בעולם הזה, שפתותיו דובבות בקבר] שהוא חי בקבר וזהו בקרב הארץ בתוכה (יהל אור).

¹³¹⁰ ר"ל כי חיים בבינה כידוע (יהל אור).

¹³¹¹ ר"ל לכך נאמר חיים לשון רבים (יהל אור).

¹³¹² ר"ל בגוף (יהל אור).

¹³¹³ גבורה (רח"ו).

מנהון ותפלין אתוון דשמא קדישא אינון ממש ועל דא (שיה"ש ז ו) ראשך עליך ככרמל אלין תפלין דרישא¹³¹⁶ ודלת ראשך¹³¹⁷ ההיא תפלה של יד דאיהי מסכנא¹³¹⁸ לגבי עילא אוף הכי שלימו¹³¹⁹ אית לה כגוונא דלעילא (שם) מלך אסור ברהטים¹³²⁰ קשיר איהו¹³²¹ ואחיד באינון בתי לאתאחדא בההוא שמא קדישא¹³²² כדקא יאות ועל דא מאן דאתתקן בהו איהו הוי בצלם אלהים מה אלהים¹³²³ אתיחדא ביה שמא קדישא אף הוא אתיחד ביה שמא קדישא כדקא יאות זכר ונקבה ברא אותם (בראשית א כז) תפלין דרישא ותפלה של יד וכלא חד תרגום: פרשה הרביעית "והיה אם שמוע", כללות של שני צדדים שנאחזת בהם כנסת ישראל, הגבורה שלמטה, וזו ה' האחרונה שנוטלת אותם ונכללת מהם. והתפילין הם ממש אותיות השם הקדוש. ועל כן, "ראשך עליך ככרמל" אלו תפילין של ראש, "ודלת ראשך" התפלה ההיא של יד, שהיא עניה כלפי מעלה. כמו כן כאן שלמות יש לה כדוגמה שלמעלה. "מלך אסור ברהטים" הוא קשור ואחוז באותם הבתים להאחז בשם הקדוש ההוא כראוי. ועל כן מי שנתקן בהם הוא בצלם אלהים. כמו שהשם הקדוש מתייחד באלהים, כמו כן השם הקדוש מתייחד בו כראוי. זכר ונקבה ברא אותם, תפילין של ראש ותפילה של יד, והכל אחד.

(סט) עי' זהר ח"א א ע"ב: בראשית רבי אלעזר פתח (ישעיה מ כו) שאו מרום¹³²⁴ עיניכם וראו מי ברא אלה שאו מרום עיניכם לאן אתר לאתר דכל עיינין תליאן ליה ומאן איהו פתח עינים¹³²⁵ ותמן תנדעון דהאי סתים¹³²⁶ עתיקא דקיימא לשאלה¹³²⁷ ברא אלה ומאן איהו מ"מ¹³²⁸ ההוא דאקרי מקצה השמים לעילא¹³²⁹ דכלא קיימא ברשותיה ועל דקיימא לשאלה ואיהו בארח סתים¹³³⁰ ולא אתגליא אקרי מ"מ¹³³¹ דהא לעילא לית תמן שאלה¹³³² והאי קצה השמים אקרי מ"מ

– מאיר התיקון –

¹³¹⁴ חס"ד וגבור"ה וע"כ יש ב'פ' זו עד השמרו לכם ענייני חסד ושכר ואח"כ דין ועונש כלול שניהם. א"ם (נ"א). פי' והיה אם שמעו הוא מח הגבורות, ונדוע כי אפילו הגבורות כלולים מחסדים וכו', ולכן פרשה זו יש בה ונתתי מטר ארצכם, שהיא רחמים, ויש בה דין ועונש (מ"מ).
¹³¹⁵ שהיא נבנית ע"י גבורות (רח"ו, ומ"מ).
¹³¹⁶ עי' תיקו"ז קסח ע"ב: כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון (ישעיה נב ח) בההוא זמנא קודשא בריך הוא משבח לה הה"ד ראשך עליך ככרמל (שיה"ש ז ו) דא תפלין [קמד ע"ב] דרישא ורצועין תליין מכאן ומכאן כזמורות דאינון ככרמל דתליין מגפן ודלת ראשך כארגמן דא תפילה דיד מה דהות דלת בגלותא עניה הה"ד (תהלים קב א) תפילה לעני כי יעטוף.
¹³¹⁷ פי' אומרים למלכות ג"כ, ודלת ראשך, שהם תפילין של יד דז"א, שהם מוחין דנוק' וכו' ואינם מוחין גמורים אלא הארת המוחין בלבד לכך אמר "ודלת" לשון מסכינא (מ"מ).
¹³¹⁸ נדרש דלת מלשון דלות (רח"ו).
¹³¹⁹ פי', אע"פ שנקראים דלת, שהם הארת המוחין בלבד, מ"מ הם ד' מוחין שלימים ומאירים כמו של ז"א, וז"ש "בארגמן" שהוא ז"א (מ"מ).
¹³²⁰ עי' בהגר"א בתיקו"ז לד ע"ג שהמלך היא הו"ה אסור ברהטים שהם הבתים אדנ"י.
¹³²¹ פי' מלך, הוא ז"א, אסור וקשור ברהטים, שהם נה"י דאימא, שהם ד' בתי דתפילין, כנודע שנכנסים בתוכו ונעשים עצם מעצמיו (מ"מ).
¹³²² הם ד' מוחין דז"א, שרמוזים בד' אותיות הו"ה (מ"מ).
¹³²³ ז"ו נקראים אלהים, שגם ז"א נקרא אלהים (מ"מ).
¹³²⁴ נקרא הנוקבא כי הת"ת שוכן מרום שהוא שוכן ב"ה ומרום גי' רפ"ו סוד פשוט וריבוע דאלהים שבנוקבא (רח"ו).
¹³²⁵ מלכות (רח"ו).
¹³²⁶ בינה בעצמותה נקראת עתיקא סתימאה וקיימא לשאלה ע"י הו"ק שבראה, ומתגלים במלכות דאקרי מקצה, ששם מתחילים הקצוות (רח"ו).
¹³²⁷ עי' בבהגר"א על ס"י סוף ח ע"א וז"ל, בהן [בישסו"ת] מותר החקירה כמ"ש בזהר (בראשית א ע"א) דקיימא לשאלא, ולא בה [בבינה] עצמה, "כי שאל נא לימים ראשונים" (דברים ד לב) וכו' אלא הז"ס היוצאים ממנה, עכ"ל. וכן עי' בבהגר"א על תיקו"ז כ ע"ג, שכל הבחינה של "קיימא לשאלה" הנמצאת באימא היא אינה אלא על ידי ו"ק, משא"כ בה עצמה אין שאילה בכלל. עי' פת"ש אח"ף טו, לש"ו כללים ח"ב נב ע"ב, הקדו"ש לח ע"א, ודע"ה ח"א פג ע"ג.
¹³²⁸ שמות קמ ע"א (דפ"ק). עי' ח"ג רד ע"א (לש"ו). שם מתבאר שבחינת מ"י כולל את כל הג"ר (דע"ה ח"ב סו ע"ג).
¹³²⁹ תרומה קח ע"א (דפ"א).
¹³³⁰ שהוא מלובש בת"ת (שער מאמרי רשב"י ו ע"א).
¹³³¹ כך נקר' ו"ק דבינה (רח"ו).

תרגום: "בראשית". רבי אלעזר פתח, "שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה". "שאו מרום עיניכם", לאיזה מקום, למקום שכל העינים תלויות אליו, ומי הוא, פתח עינים, ושם תדעו שאותו סתום העתיק שעומד לשאלה, ברא אלה. ומי הוא, "מי", אותו שנקרא מקצה השמים למעלה, שהכל עומד ברשותו. ולפי שעומד לשאלה והוא בדרך סתום ולא גלוי, לכן נקרא "מי", כי למעלה אין שם שאלה, וקצה השמים הזה נקרא "מי".

(ע) עי' זהר ח"א כג ע"ב: אמר רבי יוסי הכי הוא ודאי (מנא לך¹³³³ מדוד) וזהכי אשכחנא בדודו דכיון דעבד ההוא עובדא דבת שבע לא אשגח ביה אמר ליה קודשא בריך הוא את¹³³⁴ אנשית ליה אנא אדכרנא לך מיד מה כתיב (ש"ב יב ז) ואתה האישו כה אמר יהו"ה אתה האיש¹³³⁵ (אתה האיש) דלא דכרת ליה אתה האיש דאנשית ליה¹³³⁶ ובמה אודע ליה בדינא אוף הכא קודשא בריך הוא קאמר (או) הודע אליו חטאתו אשר חטא ושפיר מלה והכי הוא ודלא כתיב או נודע אליו כמה דכתיב (שמות כא לו) או נודע כי שור נגח הוא ומאן דקאים בליליא למלעי באורייתא אורייתא קא מודעא ליה חוביה¹³³⁷ ולא בארע דינא אלא כאימא דאודעא לברה במלה רכיך והוא לא אנשי ליה ותב בתיובתא קמי מאריה ואי תימא דוד דהוה קם בפלגו ליליא אמאי אתערעו עליה בדינא אלא שאני דוד דאיהו עבר במה דאתקשר¹³³⁸ ובעא דינא ובמה דעבר אתרן הוא חטא לקבליה דמלכותא קדישא¹³³⁹ ולגבי ירושלם קדישא¹³⁴⁰ [אתתרן] אוכגין דא אתתרן [אתרן] מירושלם ומלכותא אעדיו מניה עד דאתתקן כדקא יאות (ואתענש¹³⁴¹):

תרגום: אמר רבי יוסי כך זה ודאי, (מנין לנו שכך) וכך מצאנו בדוד, שכיון שעשה אותו מעשה של בת שבע, ולא השגיח בו, אמר לו הקדוש ברוך הוא, אתה שכחת אותו, אני אזכיר לך, מיד מה נאמר "אתה האיש כה אמר ה'", אתה האיש שלא זכרת אותו, אתה האיש ששכחת אותו, ובמה הודיע לו בדין. כמו כן כאן הקדוש ברוך הוא אומר הודע אליו חטאתו אשר חטא, והדבר יפה. וכך הוא שלא כתוב או נודע אליו כמו שנאמר "או נודע כי שור נגח הוא". ומי שעומד בלילה לעסוק בתורה, התורה מודיעה לו את חטאו, ולא בדרך של דין, אלא כמו אם שמודיעה לבנה, בדבר רך. והוא אינו שוכח אותו, ושכח בתשובה לפני רבונו. ואם תאמר דוד שהיה קם בחצות הלילה, למה התעוררו עליו בדין, אלא דוד שונה שהוא עבר במה שנקשר, וצריך דין. ובמה שעבר הוא נדון, הוא חטא כנגד המלכות הקדושה ולירושלים הקדושה, ולכן גורש מירושלים והמלכות הוסרה ממנו, עד שהתתקן כראוי (ונענש).

(עא) עי' זהר ח"ג קכב ע"א: [פקודא] (תשובה) דא היא (מצוה¹³⁴²) ותשובה ודא איהי ביניה¹³⁴³ ובעוונותינו מדהרב כי מקדשא לא אשתאר לנא¹³⁴⁴ אלא ודוי דברים לכד ודא

– מאיר התיקון –

¹³³² עי' ע"ח שער א' ענף ה'. אין כוונתם לאסור את הדרישה וחקירה במציאות אורם אשר בהם גופא, שכן האריז"ל עצמו מבאר בחינות אלו בהרחבה בע"ח בשערים עתיק, א"א וא"א, אלא כוונתו רק להתפשטות אורם הרי היא ההנהגה הנמשכת מהם למטה, והיינו "כבשי דרחמנא" שאין לעמוד עליהם (ביאורים ח"א כ ע"ב) מכיוון שזהו הזיווג שבחשאי המכונה בטישה (בהגר"א על ספד"צ יג ע"ד ד"ה וענין רצוא).

¹³³³ דהאי (נוסף בדפ"ו).

¹³³⁴ אנת (דפ"ו).

¹³³⁵ שהיל"ל אתה הוא, ויוסב (נ"א ויושב) למ"ש קודם (יב ה) בן מות האיש העושה זאת, אלא ר"ל אתה עשית כמעשה איש סתם העלול לחטוא כגשמי ולא זכרת מתחילה (רמ"ז).

¹³³⁶ כל עצמו, ולזה לא הספיק הודעת הנביא אלא בדינא, כדי מתוקף עונו ישא קל וחומר בעצמו, גודל החטא, כיון שגדול כל כך עונשו (אור יקר).

¹³³⁷ זכות עסק התורה מביא בשכלו להסתכל בגודל העון ופרט עניניו ולשוב, ואח"כ אם יצדק יסורין למרק, הם יסורין בדרך אחרת, שלא יהיה בהם ביטול תורה (אור יקר).

¹³³⁸ דוד היה מרכבה למלכות, במה שהיה קם בחצות לילה, ופגם במדה ההיא בחטא בת שבע, ולכך אין קטיגור נעשה סניגור עליו, ואדרבה להועיל קומו בחצות לתקן מדתו, צריך יסורים, וממנו ראיה לשכמותו (אור יקר). היא נוק' (רח"ו).

¹³³⁹ פי' שפגם במלכות (מ"מ).

¹³⁴⁰ פי' שירושלים היא בחינת המלכות (מ"מ).

¹³⁴¹ ואתעניש (דפ"ו).

¹³⁴² מצות (דפ"ו).

מלכות¹³⁴⁵ ומאי בינה¹³⁴⁶ בן י"ה¹³⁴⁷ והאי בן ו' איהו ודאי וכל מאן דחזר בתשובתא כאלו חזר את ה' לאת ו' דאיהו בן י"ה אוואשתלים ביה יהו"ה ודא איהו תשובה תשוב ה'¹³⁴⁸ ודאי לגבי ו': תרגום: מצוה זו היא מצות תשובה, וזוהי בינה. ובעוונותינו משחרב בית המקדש לא נשאר לנו אלא וידוי דברים לבד, וזו מלכות. ומה זה בינה, [אותיות] בן י"ה, ובן זהו ו' בודאי, וכל מי שחזר בתשובה כאלו החזיר ה' לאות ו', שהיא בן י"ה, ונשלם בו יהו"ה, וזוהי תשובה, תשוב ה' ודאי לו'.

(עב) עי' זהר ח"ב קפח ע"א: אדכרנא חדא זמנא דהוינא אזיל בהדי רבי אלעזר פגע [בגברא חדא (נ"א בהגמון חד)] וביה הגמונא (בגברא חדא) אמר ליה לרבי אלעזר אנת ידעת מאורייתא דיהודאי אמר ליה ידענא אמר ליה לית אתון אמרין דמהימנותא דלכון קשוט ואורייתכון קשוט ואנן דמהימנותא דילן שקר ואורייתא דילן שקר והא כתיב שפת אמת תכון לעד ועד ארגיעה לשון שקר אנן מיומין דעלמא קיימין במלכותא ולא אעדי מינן לעלמין דרא בתר דרא תכון לעד ודאי ואתון זעיר הוה לכו מלכותא ומיד אעדי מנכון וקרא אתקיים בכו דכתיב ועד ארגיעה לשון שקר:

אמר ליה חמינא בכ דאנת חכים באורייתא תפח רוחיה דההוא גברא אלו אמר קרא שפת אמת¹³⁴⁹ כוננת לעד הוה כדקאמרן אבל לא כתיב אלא תכון זמינא שפת אמת דתכון מה דלאו הכי השתא דהשתא שפת שקר קיימא¹³⁵⁰ ושפת אמת שכיב לעפרא¹³⁵¹ ובההוא זמנא דאמת יקום על קיומיה¹³⁵² ומגו ארץ תצמח כדין שפת אמת תכון לעד ווגו' אמר ליה ההוא [הגמון] (גברא) זכאה אנת וזכאה עמא דאורייתא דקשוט ירתין בתר יומין שמענא דאתגיר: תרגום: נזכרתי פעם אחת שהייתי הולך עם רבי אלעזר, פגש אדם אחד (הגמון אחד). אמר לרבי אלעזר, אתה יודע מתורת היהודים. אמר לו, אני יודע. אמר לו, האינכם אומרים שאמונתכם אמת ותורתכם אמת, ואנו שאמונתנו שקר ותורתנו שקר. והרי נאמר "שפת אמת תכון לעד ועד

– מאיר התיקון –

¹³⁴³ בספד"צ פ"ב (כ ע"א) בזמנא דמטא ירחא שביעאה משתכחי ירחי אליו תליסר בעלמא עלאה, שהיא בינה ע"ש בהגר"א בארוכה. וע"י ה"ג מדות הרחמים מתקבל התשובה, ונקרא עי"ז הבינה בשם תשובה כנודע, וכמש"כ בזוה"ק ויקרא (טז ע"א) ע"ש וברע"מ (פ' נשא דף קכב וקכג). וכן כל ה"ג תיקונים הם נפקין מהבינה דהמ"ס וכמ"ש בשער א"א (פרק י) (דע"ה ח"ב ג ע"ד).

¹³⁴⁴ לנו (דפ"ו).
¹³⁴⁵ כמש"כ בשעה"כ פה ע"ג בענין ספירת העומר שבזמן בית המקדש מתקנים את הפנימיות, ובזה"ז רק המקיפים.

¹³⁴⁶ דאיהי תשובה (יהל אור).

¹³⁴⁷ עי' אד"ז רצ ע"א.

¹³⁴⁸ דווקא אות ה' בה הפגם בעצם והיא היורדת לבין החיצונים והיא דצריכה לשוב להתייחד אל ו' כאמור (רמ"ז).

¹³⁴⁹ הנוני"ן בסגול (הערת הזהר). בשלמא אי הוה כתיב כוננת בלשון הוה אז יהיה כמשמעו שמיד מזמן הויתיה היא מתכוננת וקיימת, והוה קשה מה שהקשית, אבל כיון דלא כתיב אלא תכון דמשמע לעתיד מוכח דאפילו בימי שלמה שהיה מלך גדול לא התכוננה אלא שעתיד להתכונן. ועוד נראה דר"ל עוד ענין אחר והוא שההגמון הקשה לו מכח היות להם ההצלחות והמלכות זמן רב, ולזה השיבו רבי אלעזר שאם כן היל"ל כוננת שהוא פועל יוצא וכמש"ה (טז י) כוננו ידיך, (תהלים ט ח) וכוונן למשפט כסאו, אז היתה הכוונה שהאמת כוננת את מחזיקיה, אבל לא כתיב אלא תכון שהוא מהנפעל שר"ל שהיא תתכונן ולעתיד, באופן שהשיבו מכח הבנין ומכח הזמן. ובהכי ניחא מאי דהוה מצי להשיבו ממה שהאמת בעצמה לא גרעה ממה שהיתה, שהרי תמיד החזיקה ישראל שהם אותם שקבלוה, שאפילו בכל צרתם לא סר לבבם ממנה, אלא שרצה להודיעו שאין ראייה מההצלחה דאם כן היל"ל כוננת לאחריים (רמ"ז). עי' תיקו"ז תיקון סג [קי ע"א] (לש"ו). ז"ל: אמת א' ברישא דאלפא ביתא מ' באמצעיתא ת' בסופיה עשורא דיליה יו"ד ה"א ו"א ה"א וכו' בגלותא אתמר ותהי האמת נעדרת ושקרא שלטא בעלמא (ובזמנא דאתתקן אמת ואסתלק לאתריה אתמחי שקרא מעלמא הה"ד (משלי י"ב) שפת אמת תכון לעד כוננת לא כתיב אלא תכון לעד (אמת) ועד ארגיעה לשון שקר מאי אמת עמודא דאמצעיתא שכינתא דיליה (מלאכי ב ו) תורת אמת היתה בפיהו).

¹³⁵⁰ היא נוק' דסט"א (מ"מ).

¹³⁵¹ פי' שהמלכות בגלותא ירדה לבריאה שנק' עפר המשכן (מ"מ).

¹³⁵² פי' שבאים מוחין לז"א, ונעשה בסוד הגדלות על ידי אימא, וז"ש ומגו ארץ תמצח, מכח ארץ העליונה שהיא בינה (מ"מ).

ארגיעה לשון שקר". אנו מימות העולם עומדים במלכות ולא סרה מאתנו לעולמים דור אחר דור, "תכון לעד", ודאי. ואתם מעט היה לכם מלכות, ומיד סרה מכם, והפסוק התקיים בכם, שנאמר "ועד ארגיעה לשון שקר".

אמר לו, אני רואה בך שאתה חכם בתורה. תפח רוחו של אותו האיש. אלו אמר הנאמר "שפת אמת כוננת לעד", היה כמו שאמרנו. אבל לא נאמר אלא "תכון", עתידה שפת אמת שתכון, מה שאין כך עכשיו, שעכשיו שפת שקר עומדת, ושפת אמת שוכבת לעפר, ובאותו זמן שאמת תעמד על קיומה, ומתוך ארץ תצמח, אז "שפת אמת תכון לעד וגו'". אמר לו אותו הגמון, אשריך, ואשרי העם שירשים תורת אמת. אחר ימים שמעתי שהתגייר.

(עג) עי' זהר ח"ג קכב ע"ב: ודיוקנא אחרא על רישיה דאתקריאת יראה ודא י¹³⁵³ ועלייהו אתמר (בראשית א כז) ויברא אלהים את האדם בצלמו¹³⁵⁴ בצלם אלהים¹³⁵⁵ תרין דיוקנין טבין דאינון דכר ונוקבא דכר מסטרא דאת י¹³⁵⁶ נוקבא מסטרא דאת ה': ותרין אתוון אתערין ליה לב"נ לתורה ולמצוה י' יראה¹³⁵⁷ ודא (ד)איהי על רישיה¹³⁵⁸ דב"נ ומנה ייעול דחילו ללבא דב"נ למדחל מקב"ה ולנטרא גרמיה דלא יעבר על פקודין דלא תעשה: ה' אהבה על רישיה דב"נ¹³⁵⁹ ומנה¹³⁶⁰ עאל רחימו דקב"ה על רמ"ח איבריין דיליה לקיימא בהון פקודין דעשה:

תרגום: ודמות אחרת על ראשו שנקרא יראה, וזה י', ועליהם נאמר "ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים", שתי דמויות טובות שהם זכר ונקבה, זכר מצד האות י', נקבה מצד האות ה'.

ושתי אותיות [אחרות] מעוררות את האדם לתורה ולמצוה, י' יראה, וזוהי על ראש האדם, וממנה תכנס יראה ללב האדם, לירא מהקדוש ברוך הוא ולשמור את עצמו שלא יעבור על מצוות לא תעשה.

ה' אהבה על ראשו של האדם, וממנה נכנסת אהבת הקדוש ברוך הוא על רמ"ח איבריו לקיים בהם מצוות עשה.

(עד) עי' זהר ח"ג קטז ע"ב: א"ר יוסי [כתיב] (ויקרא כו מד) ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם וגו' ואף גם¹³⁶¹ זאת¹³⁶² ואף¹³⁶³ כד"א (שם מא) אף אני¹³⁶⁴ גם (גם) לרבות כ"י¹³⁶⁵ דאקרי זאת דלא שבקת לון לעלמיין¹³⁶⁶ בהיותם בארץ אויביהם בהיותם כלא כחדא: לא מאסתים ולא געלתים בגין דלא אתחבר בהו להפר בריתי אתם דאי לא אפרוק להו הא בריתי פליג¹³⁶⁷ ובגין כך להפר בריתי אתם:

– מאיר התיקון –

¹³⁵³ צ"ל תורה ודא ו' והוא דיוקא דעד"א (יהל אור).

¹³⁵⁴ ר"ל בצלם ו' (יהל אור).

¹³⁵⁵ מלכות (יהל אור).

¹³⁵⁶ ו' (גר"א).

¹³⁵⁷ והן ד' אותיות הו"ה מצות לא תעשה ומצות עשה ותורה ותשובה ולא מצות לא תעשה עצמן ומצות עשה עצמן אלא יראה ואהבה גורמות המ"ע ומל"ת והתשובה היא הרביעית המעשה כמו שמפרש והולך, וג"ר הן במחשבה וכמ"ש במ"א דג' אותיות יה"ו הן במחשבה והרביעית ה' היא בעובדא וכלולה מכלם שהם הנ"ל מ"ע ומל"ת תורה ותשובה (יהל אור).

¹³⁵⁸ דכל השם על ראשו ומשם הולך לגוף כמו שמפרש והולך (יהל אור).

¹³⁵⁹ עי' מלואים אות. Error! Reference source not found.

¹³⁶⁰ ומניה (דפ"ו).

¹³⁶¹ הם ב' רבויים הא' לרבות כמו הם גם היא עמהם (אור יקר).

¹³⁶² היינו מלכות כנודע (אור יקר).

¹³⁶³ לרבות שאינה לפרקים אלא תמידית (אור יקר).

¹³⁶⁴ פי' שהוא ז"א כמ"ש הזהר לעיל (מ"מ).

¹³⁶⁵ ושיעור הכתוב ואף שהוא ז"א כמד"א אף אני, וגם זאת שהיא המלכות וכלם הם עמכם בגלות וז"ש בהיותם בארץ אויביהם (מ"מ).

¹³⁶⁶ היינו מרבוי ואף גם זאת (אור יקר). בין בעת שלומם בארץ אויביהם בין בעת שמד ח"ו אף גם זאת עמנו (אור יקר).

¹³⁶⁷ שאין היסוד חצי הברית הב' (אור יקר) פי' כיון שהשכינה היא עמהם בגלות ויסוד ומלכות שניהם נק' ברית כמ"ש הזהר לעיל א"כ אי לא איפרוק להו הא בריתי פליג, ויש פירוד בין יסוד

אמר ר' חייא אנא שמענא מלה חדתא דאמר רבי אלעזר לא מאסתים ולא געלתים לכלתם לא [הכיתים] (הכרתים) ולא הרגתים לכלותם מבעי ליה אלא לא מאסתים ולא געלתים מאן דסאנא לאחרא¹³⁶⁸ מאיס הוא לקבליה וגעלא הוא בגיעולא קמיה אבל הכא לא מאסתים ולא געלתים: מ"ט¹³⁶⁹ בגין דחביבותא דנפשאי¹³⁷⁰ ביניהו ובגינה כלהו חביבין גבאי הה"ד לכלותם לכלתם כתיב חסר וי"ו בגינה לא מאסתים ולא געלתים בגין דאיהי רחימ[ת]א דנפשאי רחימותא דילי גבהא:

לבר נש דרחים אתתא והות דיירא בשוקא דבורסקי אי לא הוות [היא] תמן לא עייל בה לעלמין כיון דהיא תמן דמי בעינוי כשוקא דרוכלי דכל ריחין דעלמא טבין אשתכחו תמן: אוף הכא ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם (ויקרא כו מד) דאיהו שוקא דבורסקי לא מאסתים¹³⁷¹ ולא געלתים¹³⁷² ואמאי לכלתם [בגין כלתם] דאנא רחימנא לה דאיהי רחימ[ת]א דנפשאי דשרייתא תמן ודמי עלי ככל ריחין טבאן דעלמא בגין ההיא כלה דבגווייהו א"ר יוסי אלו לא אתינא הכא אלא למשמע מלה דא די:

תרגום: אמר רבי יוסי, כתוב ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם וגו', ואף גם זאת, ואף כמו שנאמר, "אף אני" גם לרבות כנסת ישראל שנקראת זאת, שלא עוזבת אותם לעולמים. בהיותם בארץ אויביהם, בהיותם הכל כאחד.

לא מאסתים ולא געלתים, כדי שלא אתחבר עמם להפר בריתי איתם, שאם לא אפדה אותם הרי בריתי מתחלקת, ולכן להפר בריתי אתם.

אמר רבי חייא אני שמעתי דבר חדש שאמר רבי אלעזר, לא מאסתים ולא געלתים לכלותם, היה צריך להיות לא הכיתים ולא הרגתים לכלותם, אלא לא מאסתים ולא געלתים, מי ששונא מישהו אחר הוא מאוס כנגדו ומגעיל בגיעול לפניו, אבל כאן לא מאסתים ולא געלתים. למה, משום שחביבות נפשי ביניהם, ובגללה כולם חביבים עבורי, זהו שנאמר לכלותם. לכלתם כתוב חסר וי"ו, בגללה לא מאסתים ולא געלתים, משום שהיא אהבת נפשי, אהבתי אצלה.

(משל) לאדם שאוהב אשה והיתה גרה בשוק של בורסקים, אם היא לא היתה שם לא היה נכנס לשם לעולמים, כיון שהיא שם, דומה בעינוי כמו שוק של רוכלים, שכל הריחות של עולמות טובים נמצאים שם.

כמו כן כאן, ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם, שהוא שוק של בורסקים, לא מאסתים ולא געלתים, ולמה לכלתם, בשביל כלתם, שאני אוהב אותה, שהיא אהובת נפשי, ששורה שם, ודומה עלי כמו כל הריחות הטובים של העולם, משום אותה הכלה שבתוכם. אמר רבי יוסי אלו לא באנו לכאן אלא לשמע את זה די לי.

(עה) עי' זהר ח"ג סז ע"ב: אמר רעיא מהימנא בההוא זמנא אלין ומארי מתניתין מארי חכמתא עלאה מארי קבלה מארי רזי תורה [שעתא] דחיקת לון¹³⁷³ [והאי] (ומאי) איהו דאמר כאיל תערג¹³⁷⁴ על אפיקי מים דאינון אפיקי מים¹³⁷⁵ דאורייתא לגבי שכינתא ולית תורה אלא

– מאיר התיקון –

ומלכות, לכך אפרוק להו בשביל שיתחברו יסוד ומלכות ויהיה השם שלם ע"ד ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו א' (מ"מ).

¹³⁶⁸ אפילו שלא ירצה לכלותו (אור יקר).

¹³⁶⁹ פ' כיון שאמר לא מאסתים לא שייך לא לגעלתים שתחלה הוא המאוס ואח"כ הגיעול, אמנם כיון שאין מיאוס כל שכן גיעול והיאך שייך אחר אומר לא מאסתים לא געלתים שתכלית המיאוס הוא הגיעול (אור יקר). פ' אין מלת לכלותם לומר לא מאסתים לכלות אלא נתן טעם למה לא מאס (אור יקר).

¹³⁷⁰ פ' מפני הכלה שהיא השכינה שהיא עם ישראל בגלות ואין מלת מאסתים לישראל ח"ו שאין מאוס (אור יקר).

¹³⁷¹ מצד עצמ' (אור יקר).

¹³⁷² מצד מקומ' (אור יקר).

¹³⁷³ ר"ל עניות וצרות כמש"ו (יהל אור).

¹³⁷⁴ ר"ל שהשכינה צועקת בשבעין שנין בתראין על לומדי תורה על דוחק גדול שיהא להם כמ"ש (חגיגה טו ע"ב) בזמן שהאדם מצטער שכינה מה אומרת כו', כ"ש לצדיק. ושכינה נקרא אילה כידוע (יהל אור).

¹³⁷⁵ ר"ל שהן מוצאי מים, התורה דעד"א אל השכינה (יהל אור).

עמודא דאמצעיתא דיהון אלין אפיקי מים בצערא ביגונא בעניותא ואלין אינון¹³⁷⁶ חבלים צירין דיולדה דאיהי¹³⁷⁷ שכינתא דאתמר [בה] (משלי כג כה) ותגל יולדתך ובאינון חבלים תהא בצערא דלהון¹³⁷⁸ ובאינון חבלים דצווחת בהון אתער' שבעין¹³⁷⁹ [סנהדרין] דלעילא עד דיתער קול דילה עד יהו"ה ומיד קול יי' יחולל אילות דאינון מארי מתניתין בתולות אחריה רעותיה¹³⁸⁰ כלהון יהון לון חיל כיולדה ממש בדחקין דדחקה לון שעתא בכמה¹³⁸¹ נשיכין דיצר הרע דחויא דנשיך [לון] בכמה דחקין בההוא זמנא אתפתחת לאולדא משיח¹³⁸² בגין חבלים וד[ן] חקין דצדיקין¹³⁸³ ומארי מדות ומארי רזין דאורייתא מארי בושת וענוה מארי יראה ואהבה מארי חסד אנשי חיל יראי אלהים אנשי אמת שונאי בצע דדחקה לון שעתא:

והאי הוא דאוקמוה מארי מתניתין דור שבן דוד בא אנשי חיל יסובכו מעיר לעיר ולא [יחוננון] (ימצאו) ויראי חטא ימאסו וחכמת סופרים תסרח ותהא האמת נעדרת והגפן תתן פריה והיין ביוקר ומאינון קלין דיהוילבת דאינון שבעין לקבל שבעין תיבין

דיענך יי' ביום צרה¹³⁸⁴ (תהלים כ ב) אתפתחת רחמה דאיהי ב' ¹³⁸⁵ כלילא מתרין ביתין¹³⁸⁶ לאולדא ב' משיחין ואעילת רישה בין ברכהא דאיהי רישא¹³⁸⁷ דילה עמודא דאמצעיתא תרין שוקהא¹³⁸⁸ נצח והוד תרין נביאים¹³⁸⁹ מתמן אולידת תרין משיחין בההיא זמנא ויחשוף יערות (תהלים כט ט) יתעבר¹³⁹⁰ נחש מעלמא¹³⁹¹ ע"כ:

תרגום: אמר הרועה הנאמן, באותו זמן בעלי המשנה הללו בעלי החכמה העליונה בעלי קבלה בעלי סודות התורה, השעה דחוקה להם, וזהו שאמר כאיל תערוג על אפיקי מים, שאותם אפיקי מים של התורה אל השכינה, ואין תורה אלא עמוד האמצעי, שיהיו אפיקי המים הללו

– מאיר התיקון –

¹³⁷⁶ ר"ל זהו חבלי משיח (יהל אור).

¹³⁷⁷ דאיהו (דפ"ו).

¹³⁷⁸ וכל ירידתה [של המלכות] בבי"ע בסוד (בראשית א טז) המאור הקטן, שהוא מיעוט הירח העיקרי, הנה הוא באשר שהכל הוא ממנה, ולכן אינה עוזבת אותן ואינה מנחת אותם אף רגע אחת, אלא שיוורדת בכל ירידתם וסובלת כל תלאותיהם ופגמם וצערם רח"ל, ולזה אתקריאת אילת השחר¹³⁷⁸ על שם קדרותא דצפרא, דחבלים לה כיולדה, כמו הרה תקריב ללדת, תחיל תזעק בחבליה, והיא תמיד כאיל תערוג להעלות אותה ואת בניה אשר בשבילם ירדה וכמ"ש בזוה"ק (פנחס רמט ע"א, וברע"מ פ' אחרי סז ע"ב וכן בכ"מ) (דע"ה ח"ב קנח ע"ב).
¹³⁷⁹ שהן בעד"א כמ"ש בפקודין הקודמין. ואתערא דלהון בע' קלין דצווחת בע' שנין כמש"ל (יהל אור).

¹³⁸⁰ ר"ל כמו שהיא נקר' אילה, כן נק' ג"כ אילות, והן ת"ח (יהל אור).

¹³⁸¹ רימז אל מ"ש דאילה בשעה שכורעת לילד מכנסת ראשה בין ברכיה וצועקת עד שבא נחש ונושך לה ברחמה ואתפתחת ומולדת. והאילה היא השכינה וצועקת בעת לידתה, הן ע' שנין הנ"ל כמש"ל. וע"י נשיכת החיויא לת"ח בעניות היא יולדת משיח. שדוחקא דת"ח ממחר הגאולה כמ"ש (ברכות ו ע"ב) אגרא דכלה דוחקא, כמש"ל ק"כ נקוה לך כו'. וז"ש בגין חבלים כו' (יהל אור).

¹³⁸² משיחא (דפ"ו).

¹³⁸³ נשמות הצדיקים ותלמידי חכמים שבדור כאשר שהם מחוסרים שפע ונפשם צמאה ויבשה, כי אזלי מים מני ים ונהר יחרב ויבש, והם בדוחקא וצערא ויגונא כמ"ש ברע"מ (אחרי מות סז ע"ב, ופנחס רמט ע"ב) (דע"ה ח"ב קכא ע"ב), ע"י נגיעתם [של הסט"א] הוא כל החבלין וצירין דתלמידי חכמים וצדיקים (דע"ה ח"ב קכה ע"ג, ועיי"ש עמוד ד').

¹³⁸⁴ הן ע' שנין הנ"ל (יהל אור).

¹³⁸⁵ שעד שהיא סתומה נקר' מ' סתומה, וכשנפתחה נקר' ב', דומה לעולם, פתוחה לצד צפון, שמשם נפתחה כנ"ל (יהל אור).

¹³⁸⁶ צ"ל מתרין דלתין, א' למעלה וא' למטה. והן שני דלתות שברחם האשה כידוע. והענין של הב' הן שנין שלאחר הע' שנין שבהן אולידת כמ"ש ברע"מ פ' פנחס (רמט ע"א). וע"ב שנין הן נגד שם ע"ב, אפיקי מים, בחסד שיתגלה בבקר דאברהם, כמ"ש בפ' משפטים (ק"ט ע"ב) דלאחר השחר דשנין הנ"ל יתגלה בקר דאברהם, שכבי עד הבקר (יהל אור).

¹³⁸⁷ ר"ל שאולידת ע"י עד"א, מתוך נו"ה. והן ע"ב הנ"ל, ע' דעד"א כנ"ל, וב' דנו"ה (יהל אור).

¹³⁸⁸ ר"ל שמשם בנינה (יהל אור).

¹³⁸⁹ ר"ל נביאים ראשונים ואחרונים (יהל אור).

¹³⁹⁰ וזהו יערות, אילני סרק, מסטרא דיע"ר, פ"ר כידוע. ואז יתעבר, שאין משלו אלא בעפר, ונחש עפר לחמו, וכיון שיתגלו אפיקי מים, כמים לים מכסים, אפתח טל שפיים, נהרות כו', יתעבר כו'. ולכן אמר דוד ז' קולות, מסטרא דבת שבע כלילא מע' קלין כידוע, על המים. ואז ובהיכלו כלו ואומר כבוד (יהל אור).

¹³⁹¹ סיום זה המאמר פרשת פנחס רמט ע"א ואי תימא (דרך אמת).

בצער ביגון ובעוני, ואלו הם חבלים צירים של יולדה שהיא השכינה, שבה נאמר "ותגל יולדתך", ובאותם החבלים תהיה בצער שלהם, ובאותם חבלים שצועקת בהם מתעוררים שבעים סנהדרין שלמעלה, עד שיתעורר קולה עד יהו"ה, ומיד קול ה' יחולל אילות, שהם בעלי המשנה, בתולות אחריה רעותיה, כולם יהיו חיל כולדה ממש, בדוחקים שהשעה דוחקת אותם, בכמה נשיכות של יצר הרע של נחש, שנושך אותם בכמה דחקים, באותו זמן נפתחת להוליד את המשיח, משום החבלים והדחקים של הצדיקים ובעלי מדות ובעלי רזים של התורה, בעלי בושת וענוה, בעלי יראה ואהבה, בעלי חסד אנשי חיל יראי אלהים אנשי אמת שונאי בצע, שדחקה אותם השעה.

וזהו שבארוה בעלי המשנה, דור שבן דוד בא, אנשי חיל יסובכו מעיר לעיר ולא יחוננו, ויראי חטא ימאסו, וחכמת סופרים תסרח, ותהי האמת נעדרת, והגפן תתן פריה, והיין ביוקר. ומאותם קולות שהיא נותנת, שהם שבעים כנגד שבעים תבות של "יענך ה' ביום צרה", נפתחת רחמה שהיא שתים כלולה משתי בתי"ם, להוליד שני משיחים. ומכניסה את ראשה בין ברכיה, שהוא הראש שלה, העמוד האמצעי, שתי שוקיה נצח והוד, שני נביאים, משם מולידה שני משיחים. באותו זמן "ויחשוף יערות", יעבר הנחש מהעולם.

(עו) עי' זהר ח"ג קכה ע"א: ובזמנא דשלטא אילנא דחיי¹³⁹² אתכפייא אילנא דטוב ורע¹³⁹³ ולא יהא לע"ה אלא מה דיהיבין¹³⁹⁴ לון תלמידי חכמים ואתכפין (כאלו הוו) תחותיהו וכאלו לא הוו בעלמא:

והכי איסור והיתר¹³⁹⁵ טומאה וטהרה (א)לא (ד)אתעבר מע"ה דמסטריתהו לית בין גלותא לימות המשיח (לגבייהו) אלא שעבוד מלכיות בלבד דאינון לא טעמין מאילנא דחיי וצריך (יהא) לון מתני' באיסור והיתר טומאה וטהרה אלא יהון מבוזים קדם ת"ח כגוונא [ד]חשוכא קמי נהורא דערב רב אינון ע"ה אינון חשוכין ולא אתקריאו ישראל אלא עבדין זבינין לישראל בגין דאינון כבעירין¹³⁹⁶ והא אוקמוה:

תרגום: ובזמן ששולט עץ החיים, נכפה עץ טוב ורע, ולא יהיה לעמי הארץ רק מה שנותנים להם תלמידי חכמים, ונכפים תחתיהם, וכאלו לא היו בעולם.

וכן איסור והיתר טומאה וטהרה לא עובר מעמי הארץ, שמצדם אין בין גלות לימות המשיח (אליהם) אלא שעבוד מלכיות בלבד, שהם לא טועמים מעץ החיים, וצריך להם משנה באיסור והיתר טומאה וטהרה, אלא יהיו מבוזים לפני תלמידי חכמים, כדוגמת חושך לפני האור, שערב רב הם עמי הארץ, הם חשוכים ולא נקראו ישראל אלא עבדים מכורים לישראל, משום שהם כבהמות וכך פרשוה.

– מאיר התיקון –

¹³⁹² דהיינו בגאולה יתפרנסו עמי הארץ מהמצות ברכתן של תלמידי חכמים (אור יקר).
¹³⁹³ דבר זה מתמיה מאוד שנאמר חס ושלום תתבטל התלמוד ואין ראוי לאדם להאמין בדבר הזה שהוא כפשוטו, האמנם הכוונה כי מאחר שהיו ישראל במדבר מתפרנסין במן שבו היה טעם וכח כל מאכל שבעולם ודאי שלא היו צריכים לדיני בשר וחלב וגם לדיני חלב ודם ולא לדיני שחיטה ובדיקה, ועל דרך זה כל דיני אסור והיתר ואם לא ימותו ולא ימצא ביניהם שרצים ונבלות ולא יצטרכו לדיני טומאת וטהרה כש"כ שלא יהיה בהם נדה ומצורע ויולדת בזוב וכיוצא ועל דרך זה לעתיד ויעסקו בדינים אלה על דרך הסוד בפרוש המשניות והמצות ועל דרך נסתר בטעמי המצות שבספר זה ויהיו כל דיני האסור והמותר לעמי הארץ שלא יתפרנסו מהמן מעץ החיים אלא מבשר ולחם מעץ הדעת טוב ורע ולהם יצטרכו ויהיה הענין בדיני הנדה שלא יצטרכו אלא למי שהיא נדה וכיוצא לשאר הדינים (אור יקר).
¹³⁹⁴ דיהיב (דפ"ו).

¹³⁹⁵ היינו כדפירשנו שלא תתבטל חלק מהתורה חס ושלום אלא שיהיו הדינים בפרטות לצריכים אליהם ויורו אותם לעמי הארץ שביניהם ימצאו כל בחינות שבעולם ואין בין גלות לימות המשיח להם אלא שיעבוד מלכיות בלבד ועולם כמנהגו נוהג רק שיהיה להם הכנה מרובה לקיים התורה ויעסקו בתורה באסור והיתר ושאר חלקי המשנה ולא יתגלה אליהם סודות התורה, וכן המזון הנשפע למתעסקים בסוד (אור יקר).
¹³⁹⁶ כבעירין (דפ"ו).

(עז) עי' זהר ח"ב רסו ע"ב: בהאי היכלא לגו באמצעיתא קיימא חד רוחא דאיהו קיימא וכמין על ארחין ושבילין למחמי לכל אינון דעברין על פתגמי אורייתא כדי למיעל דבכו בין תתא לעילא בגין דכל האי היכלא איבה איהו:

האי וכל אינון אחרנין כלהו קיימין לאחזאה אנפין נהירין לבני נשא ולמפתי להו בגין דיסטון מארח קשוט ולאמשכא לון אבתרייהו ולבתר אינון קטלי לון וימותון בתרין עלמין דכתיב (משלי ה ד) ואחריתה מרה כלענה חדה כחרב פיות:

האי רוחא איהו אקרי אפריר"א¹³⁹⁷ (אפרא אפר) אפרא דקיטמא¹³⁹⁸ דלא עביד תולדין ואיבין לעלמין¹³⁹⁹ בגין דהאי איהו עפרא דקיטמא ואף על גב דאקרי עפר לאו איהו עפרא קדישא¹⁴⁰⁰ דעביד איבין ואקרי (איוב כח ז) עפרות זהב¹⁴⁰¹ אלא כמה דאת אמר (במדבר יט יז) מעפר שרפת החטאת¹⁴⁰² ודא הוא עפר שרפת החטאת וסימנא דא אתיא בתרין סטרין חד בגין דאיהו כליל בהאי חטאת רזא דההוא חויה תקיפא וחד דכד בר נש עביד חטאת¹⁴⁰³ איהו אתקיף להאי עפר ושלטא בעלמא:

והאי איהו כליל (במדבר ה יח) במי המרים המאריים¹⁴⁰⁴ ועל דא אצטריך לאנתו דאסטיא תחות בעלה ועבדת עובדא דאשת זנונים לאשקאה לה מיא כלילין בעפרא דאיהו (שם יז) מקרקע

– מאיר התיקון –

¹³⁹⁷ עי' ח"א ט ע"ב, וכן עיי"ש קע ע"א (לש"ו).

¹³⁹⁸ מהפסולת דיסוד העפר הוא אפר, אשר עליה נאמר (דברים כט כב) שריפה כל ארצה לא תזרע ולא תצמיח, והוא נמשך ומגיע לס"א, שהוא רוחא חדא הנקרא אפרירא כמ"ש בפ' פקודי (רסו ע"ב). וכן ישנם ג"כ תרין רוחין הנקראים בשם עפרירא וקסטימון כמ"ש בפ' בראשית (ט ע"ב), ונראה לי כי הם נמשכים ג"כ מהפסולת של עפר הנקרא עפר שריפת החטאת כמ"ש בפ' פקודי שם, וכן נקרא הפסולת של עפר ג"כ בשם אבק, וכמ"ש בפ' וישלח (דף קע ע"א). ומאלו הב' שהם עפר שריפת החטאת ואבק נמשכים ויוצאים הב' רוחין עפרירא וקסטימון הנז', ומהפסולת הנקרא בשם אפר נמשך ויוצא הרוחא הנקרא בשם אפרירא הנז' (דע"ה ח"ב פט ע"א), עי' עוד ח"ג לד ע"ב עפרות זהב (שם ע"ב), הדינין שהם נקראו הרים כנודע, פומיה מלחכא בעפרא, בסוד (ישעיה סה כה) ונחש עפר לחמו, והוא מזוהמת העפר הנקרא עפר שריפת החטאת, כמ"ש בפ' פקודי (רסו ע"ב), והוא העפר אשר מהגבורות דהמלכין קדמאין, ארץ אדום. וכד בר נש עביד חטאת איהו אתקיף להאי עפר, שמוסיף בה כח, ומשם יונק הנחש, והוא מאכלו כמ"ש בפ' פקודי שם (רסו ע"ב ורסח ע"ב), ועי' שער קליפת נוגה (פרק ג) (דע"ה ח"ב קכה ע"ב).

¹³⁹⁹ הפך הקדושה כי החסד גורם הזווג אבל בכאן אל אחר אסתרס (רח"ו).

¹⁴⁰⁰ פירוש כמו המלכות שנקר' עפר (מ"מ).

¹⁴⁰¹ ח"ג לד ע"ב קפא ע"א (לש"ו).

¹⁴⁰² ר"ל על אפר אוכלין כמו עפר שרפת החטאת שמביא שם, והם אינם מגדלים צמחים וכמ"ש ר"ת בחולין (פח סע"ב בתוספת ד"ה מצינו) (ביאורים ח"א סג ע"ד). אפר של אש - כי בינה היא אש, ועליה אמרו בספר יצירה (פ"א מ"ב) ארבע אש ממים וכו"ל אות ל'. והטפה הזרעית שבה, שהיא מהעכירת והעביות שבה, הנה הוא בבחי' אפר, כי החכמה שהוא מים אמרנו לעיל אות ל"ב שהטפה הזרעית שלו, שהוא מהעכירת והעביות שבו, הנה הוא נקרא בשם רפש וטיט. אך הבינה שהיא אש, הנה נקרא הטפה הזרעית שבה בשם אפר, שהוא עכירות שמרי האש, וכמו שכתב הרב למטה בסמוך. והנה אפר הזה הוא ג"כ קודש קדשים, והיא ג"כ מגדל צמחים ועביד פירין, שהרי ממנה יצאו ונעשו הזו"ן וכו"ל אות ל"ה. שיש כמה מיני אפר שמגדלים צמחים ג"כ, וכמ"ש התוספת בחולין (דף פח ע"ב בד"ה שחיקת ובר"ה מצינו) ע"ש, והוא מסוד בחי' האפר שמבינה שהוא קודש קדשים, כי הרי בחי' האפר הזה הוא טפה הזרעית דהבינה המשתתף בבנין הזו"ן דאצילות וכו"ל. ולא אמרו בזוה"ק פקודי הנ"ל אות ל"ה דאפר אינה מגדלת צמחים, אלא רק מה שיוצא מתוקף הדינין דהס"א, ויש בהם בחי' עפר ג"כ שאינם מגדלים צמחים, וכגון עפר המדבר שהיא ארץ לא זרועה. [ועי' תנחומא קדושים (פרק ז) בפסוק ונטעתם, וכן בשיהש"ר (פרק ד פיסקא כז) בפסוק שלחך, כי ע"י הבאר היה מגדל להם גם שם ע"פ נס. אך אחר שנסתלק הבאר, התאוננו ואמרו (במדבר כ ה) לא מקום זרע, כי המדבר מעצמו הוא ארץ לא זרועה]. וכן אבק דאשתאר מן נורא, שהם מתוקף הגבורות דהס"א, והם ג"כ אינם מגדלים צמחים כלל וכו"ל. אבל כל שהוא מצד הקדושה, הן אפר והן עפר, הם כולם מגדלים צמחים ועביד פירין, אלא שאפר הוא לעולם מצד תוקף הגבורות הרבה יותר מעפר, כי הרי הוא נעשה רק ע"י האש, והוא עכירות שמרי האש, וכן הוא האפר דענינינו, שהוא טפה הזרעית דהבינה כנ"ל, הנה היא קודש קדשים ועביד פירין לעלמין, אלא שהיא מתוקף הגבורות הקדושים, והוא דינין דקודשא, שמהם הוא כל טוב הצפון אשר לעתיד לבוא, וכמו שכתבנו בזה לעיל פ"ד אות י"ב, ולכן השתתפו הם ג"כ בכל בנין הזו"ן דאצילות וכמו שיתבאר למטה עוד בזה (ביאורים ח"א סד ע"א).

¹⁴⁰³ לקמן רסח ע"ב (לש"ו).

¹⁴⁰⁴ הפך מימי החסד הזכים ובהירים (רח"ו).

המשכן והאי עפר איהו מההוא אתר דאקרי קרקע¹⁴⁰⁵ וההוא אקרי קרקע דההוא משכן והאי עפר מההוא קרקע איהו¹⁴⁰⁶ ובגין כך אצטריך כהנא לאשקאה להאי אתתא כגוונא דא וכלא איהו ברמיזא עלאה:

זכאה חולקהון דישראל דקודשא בריך הוא מדכי לון במיין דכיין עלאיין¹⁴⁰⁷ דכתיב (יחזקאל לו כה) וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם (על) מים טהורים הא אמרן בין מים ראשונים למים אחרונים ואף על גב דהא אוקימנא מים ראשונים מצוה הכי אתקרון¹⁴⁰⁸ ומים¹⁴⁰⁹ אחרונים חובה הכי נמי אתקרון והא אוקימנא על תרין סטריין אליין דא סטרא דקדושה אתקרי מצוה ודא סטרא אחרא אתקרי חובה ובגין כך חולקיה נטל¹⁴¹⁰ בההוא מיא ועל דא כתיב וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם:

תרגום: לתוך אמצע ההיכל הזה עומדת רוח אחת, שעומדת ואורכת על דרכים ושבילים, לראות את כל אתם שעוברים על דברי התורה, כדי להכניס שנאה בין מעלה ומטה, משום שכל ההיכל הזה הוא איבה.

זו וכל אותם האחרים, כולם עומדים להראות פנים מאירות לבני אדם ולפתות אותם, כדי שיסטו מדרך האמת ולמשוך אותם אחריהם, ואחר כך הם הורגים אותם, וימותו בשני עולמות, שנאמר "ואחרייתה מרה כלענה חדה כחרב פיות".

הרוח הזו נקראת אפיר"א. עפר של אפר. שלא עושה תולדות ופירות לעולמים, משום שזהו עפר של אפר. ואף על גב שנקרא עפר, אינו עפר קדוש שעושה פירות, ונקרא "עפרות זהב". אלא כמו שנאמר, "מעפר שרפת החטאת". וזהו עפר שרפת החטאת. וסימן זה בא בשני צדדים. אחד, משום שהוא כלול בחטאת הזו, הסוד של אותו נחש הקשה. ואחד, שכשאדם עושה חטאת, הוא מחזק את העפר הזה ושולט בעולם.

וזהו הכלול ב"מי המרים המאריים". ולכן צריך אותו לאשה שסטתה תחת בעלה ועשתה מעשה של אשת זנונים, להשקות אותה מים שכלולים בעפר, שהוא מ"קרקע המשכן", והעפר הזה הוא מאותו מקום שנקרא קרקע, ואותו שנקרא קרקע של אותו משכן. והעפר הזה הוא מאותו קרקע. ולכן צריך הכהן להשקות את האשה הזו כמו כן. והכל הוא ברמז עליון.

אשרי חלקם של ישראל שהקדוש ברוך הוא מטהר אותם במים טהורים עליונים, שנאמר "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם". מים טהורים הרי אמרנו, בין מים ראשונים למים אחרונים. ואף על גב שהרי בארנו, מים ראשונים מצוה, כך נקראו, ומים אחרונים חובה, גם כך נקראו. והרי בארנו על שני הצדדים הללו, הצד הזה של קדושה נקרא מצוה, והצד האחר הזה נקרא חובה. ולכן נטל חלקו באותם המים, ועל זה נאמר "וזרקתי עליהם מים טהורים וטהרתם".

(עח) עי' זהר ח"א לה ע"ב: רבי יהודה שאיל לרבי שמעון הא דתנינן אדם הראשון מושך בערלתו הוה מאי הוא א"ל דפריש ברית קדש מאתריה (ומחולקיה) ודאי מושך בערלה הוה ושבק ברית קדש ודבק בערלה ואתפתה במלה דנחש ומפרי העץ דא אתתא לא תאכל ממנו בגין דכתיב (משלי ה ה) רגליה יורדות מות שאול צעדיה יתמוכו ובהאי הוי פרי דהא באחרא לא הוי פרי כי ביום אכלך ממנו מות תמות בגין דאילנא דמותא הוי כדקאמרן דכתיב רגליה יורדות מות תרגום: רבי יהודה שאל את רבי שמעון, מה זה ששנינו, אדם הראשון היה מושך בערלתו. אמר לו, שהפריד ברית קודש ממקומו ומחלקו, ודאי שהיה מושך בערלה. ועזב ברית קודש ודבק בערלה והתפתה בדבר הנחש. "ומפרי העץ" זו אשה, "לא תאכל ממנו" בגלל שכתוב "רגליה יורדות מות שאול צעדיה יתמוכו". ובזה היה פרי, שהרי באחר לא היה פרי, "כי ביום אכלך ממנו מות תמות", בגלל זה עץ המות היה, כמו שאמרנו שכתוב "רגליה יורדות מות".

– מאיר התיקון –

¹⁴⁰⁵ פירוש שהוא מהבירורים שנפלו בבריאיה שנק' קרקע המשכן כמ"ש באוצ"ח שמשכן היא מלכות דאצילות וקרקע המשכן היא בריאה ושם נפלו כלי המלכים (מ"מ), ח"ג קכה ע"א (לש"ו).

¹⁴⁰⁶ הנה שייכות עפר למים כי המלכות היא בת אברהם אבינו בכל שמה (רח"ו).

¹⁴⁰⁷ סוד מימי החסד (רח"ו).

¹⁴⁰⁸ פירוש אעפ"י שלעיל בסוף היכל ג' דס"א אמרנו שמים ראשונים הם מ"ד ומים אחרונים הם מ"ן עכ"ז פשט הענין מים ראשונים הם בקדושה ומים אחרונים הם דס"א וז"ש והא אוקימנא על תרין סטריין אליין דא סטרא דקדושה דאיקרו מצוה. ודא ס"א איקרי חובה (מ"מ).

¹⁴⁰⁹ מים (דפ"ו).

¹⁴¹⁰ פירוש חלק ס"מ הם מים אחרונים (מ"מ).

ושם ציורים של בני אדם עליונים גברים שיצאו מאדם הראשון במאה ושלישים השנים שהיה משמש עם רוחות נקבות והם תמיד עצובים ואין בהם שמחה ואלו יוצאים ומשוטטים לעולם הזה ומתהפכים לצד רע וחוזרים שם ומתפללים תפלה ומתישבים במקומם שם וזורעים זרעים ודורכים ואוכלים ואין שם חטים ולא אחת משבעה מינים של התבואה במקום הזה נולדו קין והבל

כיון שחטא קין הוריד אותו הקדוש ברוך הוא לאותו מקום שנקרא ארץ נאמר (שם ד יד) הן גרשת אתי היום מעל פני האדמה מאותו מקום שנקרא אדמה והייתי נע ונד בארץ משום ששם נדחה וגרש והיה כל מצאי יהרגני הלהט החרב המתהפכת ההיא והיה פוחד והרהר בתשובה והעלה אותו הקדוש ברוך הוא לארקא והיה שם והוליד בנים ובארקא יש אור שמאיר מתוך השמש וזורעים זרעים ונוטעים אילנות ואין שם חטים ולא מאותם שבעה מיני תבואה

כל אותם ששם הם מתולדות קין והם עם שני ראשים מהם גברים עליונים ומהם קטנים אין להם דעת שלמה כמו שאר בני אדם של כאן צדיקים הם לפעמים ולפעמים חוזרים לצד הרע ומולידים ומתים כמו שאר בני אדם

אדם היה באדמה עד שהוליד את שת ומשם עלה למעלה (ארבע) דרגות הקיף ועלה למקום הזה שנקרא תבל והתבל הזו עליונה על כל הדרגות כיון שעלה עלה למקום בית המקדש שנקרא באותם השמות שהיה דיורו בהם ארץ אדמה כך נקראת

דלג אדם שלשה מקומות גי"א נשי"ה צי"ה גיא הוא מקום במקום גדול כמו רחב וארך הגיהנם בגי"א ונשי"ה וצי"ה התפזרו אותם שבנו את המגדל והולידו שם על שהרגיזו את המלך העליון הקדוש משום זה קרב לאש שדולקת יש בני אדם בכל הכבוד בעשר ועפרות זהב ואבנים יקרות מי שנכנס לשם והוא מכאן מתבל בחמדת אותו העשר נותנים לו ויורד לפעמים למקום שנקרא נשיה כדי שישכח משם ויורד לגיא הזה שלא יודע המקום שהוא משם

גי"א זהו באמצע שלמעלה ומטה זה נקרא גי בן הנם ורצועה אחת יוצאת משם למעלה לתבל הזו ונקרא אף כך גי בן הנם ושם פתח הגיהנם ואותם בני אדם ששם משום זה כלם יודעים בכשפים וחכמות ושם זורעים ונוטעים אילנות ואין שם חטים ולא אחד משבעה מינים בנשיה יש בני אדם קטועים קטנים ואין להם חטמים רק שני נקבים שיוצאת בהם רוח וכל מה שעושים מיד משתכחים ועל כן נקראת נשיה וזורעים ונוטעים אילנות ואין שם חטים ולא משבעת המינים

צי"ה הוא מקום כשמו ביכש של הכל שם בני אדם יפים למראה ומתוך אותה ציה כשיודעים מקום של מקור מים נובעים נכנסים לשם ולפעמים שעולים מתוך המים לתבל הזו והם בני אמונה יותר מבני אדם אחרים וביניהם דיורים טובים ועשר רב וזורעים מעט מתוך היבש ששם ונוטעים אילנות ולא מצליחים ותשוקתם לבני אדם של כאן

ומכלם אין שאוכלים לחם פרט לאלו שכאן בתבל שהרי למעלה מכל אלו תבל נאמר והוא ישפט תבל בצדק כמו שכל אלו הארצות יש בתבל הזו וכל אלו השמות יש בהם אף כך משום שהיא שביעית יש כאן אף כך כמו שאותו מקום שלמטה וכל אלו בדיורים של בני אדם משנים אלו מאלו נאמר (תהלים קד כד) מה רבו מעשיך ה'

(פ) עי' זהר ח"א לט ע"ב: והארץ היתה תהו ובהו (בראשית א ב) כדקאמרן |והארץ| דא ארץ עלאה¹⁴¹¹ דלית לה נהורא מגרמה היתה בקדמיתא כבר הות כדקא יאות והשתא תהו ובוהו וחשך היתה דייקא [ו]לבתר אזעירת גרמה¹⁴¹² ואזעירת נהורא תהו ובהו וחשך ורוח¹⁴¹³ ארבע יסודי עלמא דאשתכללו בה דבר אחר ואת הארץ כדקאמרן לאסגאה ארעא דלתתא¹⁴¹⁴ דאיהו – מאיר התיקון –

¹⁴¹¹ מלכות (מ"מ).

¹⁴¹² פי' ביום ד' שקטרגה הלבנה וחזרה בסוד נקודה (מ"מ).

¹⁴¹³ עי' זו"ח יג ע"ב: והארץ היתה תהו ובהו וחשך ורוח. הרי בכאן ארבעה יסודות, שהם: אש, מים, רוח, חשך.

¹⁴¹⁴ פי' לרבות ארץ הלזו שיש לה ז' מדורין כמו המלכות, כגונא עילאה פי' מלכות (מ"מ).

אתעבידת בכמה ומדורין (אנ"א נהורין) כלא כגוונא עלאה ודא הוא והארץ היתה תהו ובהו וחשך¹⁴¹⁵ ורוח אלין אינון מדורי ארעא¹⁴¹⁶ ארץ אדמה גיא נשיה ציה¹⁴¹⁷ ארקא תבל וגדול שבכולם תבל דכתיב (תהלים ט ט) והוא ישפוט תבל בצדק אמר רבי יוסי מאן הוא ציה א"ל דא הוא אתר דגיהנם כמה דאת אמר ציה וצלמות ורזא (דא כתיב במלת) [דכתיב] וחשך על פני תהום (בראשית א ב) דא רזא אתר דגיהנם דא הוא ציה אתר דמלאך המות כדקאמרן דאיהו מחשיך אנפיהו דברייתא ודא הוא אתר דחשך עלאה תה"ו דא נשי"ה דלא אתחזייה בה חיזו כלל עד דאתנשי מכלא¹⁴¹⁸ ועל דא אתקרי נשיה ובהו דא ארקא אתר דלא אתנשי רבי חייא אמר דא גיא ורוח אלהים מרחפת [דא] לקבל תבל דאתון מרוח אלהים וכלא כחד הוא

כגוונא דא אית לארץ עלאה שבעה מדורין אינון לעילא דרגא על דרגא ובכלהו מדורין מלאכי עלאי אלין על אלין הכי נמי לתתא וכלא אחיד דא בדא למהוי כלא חד שבעה מדורין אינון לעילא והא ארץ עלאה אחידת לון וכלהו קיימין בה ובכלהון קיימא תושבחתא דקב"ה דרגין פרישן דא מן דא ואתרין פרישן דא מן דא

תרגום: "והארץ היתה תהו ובהו", כמו שאמרנו. "והארץ" זו ארץ העליונה שאין לה אור משל עצמה, "היתה" בהתחלה כבר היתה כראוי, ועכשיו "תהו ובהו וחושך", "היתה" דוקא. אחר כך הקטינה את עצמה, והקטינה את אורה. "תהו ובהו וחושך ... ורוח", ארבעה יסודות העולם שנתקנו בה. דבר אחר, "ואת הארץ" כפי שאמרנו, לרבות ארץ שלמטה שהיא נעשתה בכמה מדורים (אורות), הכל כדוגמא שלמעלה. וזהו "והארץ היתה תהו ובהו וחושך ... ורוח", אלו אותם מדורי הארץ: ארץ, אדמה, גיא, נשיה, ציה, ארקא, תבל, וגדול שבכולם תבל, שכתוב "והוא ישפט תבל בצדק".

אמר רבי יוסי, מהי ציה. אמר לו, זהו מקום הגיהנם, כמו שנאמר "ציה וצלמות", וסוד זה כתוב (שכתוב) (במלת) "וחושך על פני תהום". זה סוד מקום הגיהנם. זהו "ציה", המקום של מלאך המות, כפי שאמרנו, שהוא מחשיך את פני הבריות. וזהו מקום של חושך עליון. "תהו" זה נשי"ה שלא נראה בה מראה כלל עד שנשכח מהכל, ועל זה נקראת נשיה. "ובהו" זו ארקא, מקום שלא נשכח. רבי חייא אמר, זה גיא. "ורוח אלהים מרחפת", זה כנגד תבל שניזון מרוח אלהים, והכל הוא כאחד.

כדוגמא זו יש לארץ העליונה, שבעה מדורים הם למעלה דרגה על דרגה, ובכל המדורים מלאכים עליונים אלה על אלה. כך גם למטה. והכל אחוז זה בזה להיות הכל אחד. שבעה מדורים הם למעלה, וזו הארץ העליונה אוחזת אותם, וכולם עומדים בה, ובכולם נמצאת תשבחות להקדוש ברוך הוא, דרגות נפרדות זו מזו, ומקומות נפרדים זה מזה.

(פא) עי' זהר ח"א ט ע"א: פתח רבי שמעון ואמר בראשית ברא אלהים האי קרא אית לאסתכלא בה¹⁴¹⁹ דכל מאן דאמר אית אלהא אחרא אשתצי מעלמין כמה דאתמר (ירמיה י יא) כדנא תאמרן להום אלהיא די שמיא וארקא לא עבדו יאברו מארעא ומן תחות שמיא אלה בגין דלית אלהא אחרא בר קב"ה בלחודוי והאי קרא איהו תרגום בר ממלה דסוף קרא אי תימא בגין דמלאכין קדישין לא נזקקין לתרגום¹⁴²⁰ ולא אשתמודען ביה מלה דא יאות היא למימר בלישנא

– מאיר התיקון –

¹⁴¹⁵ חשך שורש הגבורה (בבהגר"א על תיקר"ז קיא ע"ג).

¹⁴¹⁶ והארץ הלזו יש בה ז' מדורין ונקיט קרא ד' מנייהו, ולפירוש ראשון והארץ היתה תהו, היא מלכות, ולפי ר"א היא הארץ שלנו (מ"מ). עי' ס"י פ"ד מט"ו.

¹⁴¹⁷ חשך שורש הגבורה (בהגר"א בתיקר"ז קיא ע"ג).

¹⁴¹⁸ פירוש אם יורד שום אדם לשם, אין רואה בה חיזו כלל, עד שיש שם ימים רבים ונעשה כאחד מהם, מפני שהיא תחתונה יותר מארקא, אבל בארקא הסמוכה לתבל, אמר אתר דלא אתנשי לפי שאינה תחתונה כנשיה (מ"מ).

¹⁴¹⁹ דקשה ליה, מה ענין תהו ובהו לבראשית, ותיריך כדמסיק בקב"ה כתיב בראשית אבל השרים מעשיהם תהו ובהו (מ"מ).

¹⁴²⁰ מזה יראה שהם מבינים בו, אמנם אינם נזקקים, כלומר כשהם שומעים שמדבר האדם בלשון תרגום, מאוס בעיניהם, בענין שאינם מזדקקין לו, ואינם יודעים מה דבר, או מה שאל, והיינו דקאמר "ולא אשתמודען" וכו', מפני שהם מואסים בלשון, אבל אם ירצו לשמוע ידעו, והכרה גמור שהזהר נתקן בלשון תרגום, ובתרגום היה מדבר הרשב"י, והיו המלאכים באים לשמוע שם וכו', והטעם כי מאחר שידוע שהיה מדבר סודות אף אם הלשון מאוס בעיניהם, באו לשמוע,

קדישא בגין דישמעון מלאכין קדישין ויהון נזקקין לאודאה על דא אלא ודאי בגין כך כתיב תרגום דלא נזקקין ביה מלאכין קדישין ולא יקנאון כבר נש לאבאשא ליה¹⁴²¹ בגין דבהאי קרא בכללא אינון מלאכין קדישין דהא אינון אלהים אקרון ובכללא דאלהים הוו ואינון לא עבדו שמיא וארקא וארקא וארעא מבעי ליה אלא בגין דארקא איהי חדא מאינון שבע ארעין דלתתא ובההוא אתר בני בניו דקין¹⁴²²:

תרגום: פתח רבי שמעון ואמר, "בראשית ברא אלהים", בפסוק זה יש להסתכל, שכל מי שאומר יש אלוה אחר, מושמד מהעולמות, כמו שנאמר "כדנה תאמרון להום אלהיא די שמיא וארקא לא עבדו יאבדו מארעא ומן תחות שמיא אלה" [כך תאמרו להם, האלהים שאת השמים והארקא לא עשו, יאבדו מהארץ ומתחת השמים האלה], בגלל שאין אלוה אחר חוץ מן הקדוש ברוך הוא בלבדו. ופסוק זה הוא תרגום, חוץ מהמלה ["אלה"] שבסוף הפסוק. אם תאמר בגלל שמלאכים קדושים לא נזקקים לתרגום ולא מכירים אותו, אז מלה זו ראויה היא להאמר בלשון הקודש כדי שישמעו מלאכים קדושים ויהיו זקוקים להודות על זה. אלא ודאי לכן כתוב תרגום, שלא נזקקים לו המלאכים הקדושים, ולא יקנאו בכך אדם להזיק לו, בגלל שבפסוק זה בכלל הם מלאכים קדושים, שהרי הם נקראים אלהים, והם בכלל שם אלהים, והם לא עשו שמים וארץ. "וארקא", היה צריך לכתוב וארעא, אלא בגלל שארקא היא אחת מאותן שבע ארצות שלמטה, ובאותו מקום ישנם בני בניו של קין.

(פב) עי' זהר ח"א מח ע"א: תא חזי כד אתקדש יומא במעלי שבתא סוכת שלום שריא ואתפריסת בעלמא מאן סוכת שלום דא שבתא וכל רוחין ועלעולין ושדין¹⁴²³ וכל סטרא דמסאבא כלהו טמירין ועאלין בעינא דריחייא¹⁴²⁴ דנוקבא דתהומא רבא דהא כיון דאתער קדושתא על עלמא רוח מסאבא לא אתער בהדיה ודא עריק מקמיה דדא וכדין עלמא בנטירו עלאה וכו'.

תא חזי בשעתא דישראל מברכין ומזמנין להאי סכת שלום אושפיזא קדישא ואמרי הפורס סכת שלום כדין קדושתא עלאה נחתא ופריסת גרפאה עלייהו דישראל ומכסיא לון כאמא על בנין וכל זינין בישין אתכנישו מעלמא ויתבי ישראל תחות קדושתא דמאריהון וכדין דא סכת שלום יהיב נשמתין חדתיין¹⁴²⁵ לבנהא מאי טעמא בגין דביה נשמתין שריין ונ"א דכדין זמן זווגא ונטלת נשמתין ובה שריין ומניה נפקין וכיון דשריא ופריסת גרפאה על בנהא אריקת¹⁴²⁶ נשמתין חדתיין¹⁴²⁷ לכל חד וחד תו אמר רבי שמעון על דא תנינן שבת דוגמא דעלמא דאתי איהו הכי הוא ודאי ועל דא שמיטה¹⁴²⁸ ויובל¹⁴²⁹ דוגמא דא בדא ושבת ועלמא דאתי¹⁴³⁰ הכי הוא וההוא תוספת

– מאיר התיקון –

ומה גם שהיה כוונת רשב"י לטובה, דהיינו להכניע הקלי' בלשונם (אור יקר), אינו חשוב בעיניהם וכאלו אינם מכירים אותו (מ"מ), עי' גר"א א"ח קא סק"ב הובא לקמן קא ע"ב.
¹⁴²¹ שלא יקטרגו על עוונם (אור יקר).

¹⁴²² כל המזיקין יצאו מתולדת קין בארקא כנזכר בזהר (שעה"ג הק' לו).
¹⁴²³ עי' אד"ר קמב ע"ב, שהם ג' בחי' שד שנבראו בין השמשות, ועי' בהגר"א בספד"צ כז ע"ב: אמר כאן תלת דרגין דרוחין בישין ועלעולין וקטפורין, והן תלת דרגין דנפקין מחוטמא תלת שלהובין תננא ואשא וגחלי דנורא, וכו', והן אף וחימה ומשחית.
¹⁴²⁴ תחילה הם אחר הרחיים, ולבסוף מכניסים אותם בעינא דרחייה שהוא בסוד המרכבה כדי שיהיו סגורים שם שלא יצאו (מ"מ).

¹⁴²⁵ פ' נשמות שאינון מגולגלות כי בחול יוצאות המגולגלות שהם למטה כי מבפנים שער החצר הפנימי יהיה סגור ואין נשמות בחול משם אלא בשבת שהשער נפתח והזוכה יקח (אור יקר).
¹⁴²⁶ שופכת (ד"א).

¹⁴²⁷ אלו הנשמתין חדתיין הם בחינת תוספת חלק נשמה ממש הבאה מן הבינה, וזמ"ש ומכסיא לון כאימא על בנין, וזהו סוד סכת שלום. והיא הנשמה הבאה מן היסוד של אימא עלאה הנקראת סוכת שלום כמבואר אצלנו בסוד, ופרוס עלינו סוכת שלום, ועיין לקמן בפ' תרומה דף קנו ע"א (שער מאמרי רשב"י).

¹⁴²⁸ מלכות (אור יקר).

¹⁴²⁹ בינה (אור יקר).

¹⁴³⁰ עתה בשבת היא שליטת קדושת המלכות, ובעלמא דאתי, תהיה שליטת קדושת הבינה מתפשט למטה (אור יקר).

דנשמתא¹⁴³¹ מרזא דזכור קא אתיא על האי סכת שלום דנטיל מעלמא דאתי ודא תוספת יהבת לעמא¹⁴³² קדישא ובהווא תוספת חדאן ויתנשי מנייהו כל מלין דחול וכל צערין וכל עקין כמה דאת אמר (ישעיה יד ג) ביום הניח יהו"ה לך מעצבך ומרגוזך ומן העבודה הקשה וגו':

תרגום: בא וראה, כשמתקדש היום בערב שבת, סוכת שלום שורה ונפרסת בעולם. מי זו סוכת שלום, זו שבת, וכל רוחות וסערות ושדים וכל צד הטומאה, כולם נטמנים ונכנסים בעין הרחים של נקב דתהום רבה, שהרי כיון שמתעוררת קדושה על העולם, רוח הטומאה לא מתעוררת איתו, וזה בורח מלפני זה. ואז העולם בשמירה עליונה וכו'.

בא וראה, בשעה שישאל מברכים ומזמינים את סוכת השלום הזאת, אורחת הקדושה, ואומרים הפורס סוכת שלום, אז קדושה עליונה יורדת ופורסת כנפיה על ישראל, ומכסה אותם כמו אָם על הבנים. וכל המינים הרעים מתכנסים מהעולם, וישראל יושבים תחת קדושת רבונם. ואז סוכת השלום הזו נותנת נשמות חדשות לבניה. ולמה, משום שבה שריות הנשמות (שאו זמן הזווג, ונוטלת נשמות והן שורות בה), וממנה יוצאות. וכיון ששורה ופורסת כנפיה על בניה, מוריקה נשמות חדשות לכל אחד ואחד. עוד אמר רבי שמעון, על זה שנינו, שבת דוגמא של עולם הבא היא, כך זה ודאי, ועל זה שמיטה ויובל דוגמא זה בזה, ושבת ועולם הבא כך הוא. ואותה תוספת נשמה, מסוד של זכור היא באה על סוכת השלום הזאת שלוקחת מהעולם הבא. והתוספת הזאת נותנת לעם הקדוש. ובאותה תוספת הם שמחים, ונשכחים מהם כל דברי החול, וכל צער וכל הצרות, כמו שנאמר "ביום הניח ה' לך מעצבך ומרגוזך ומן העבודה הקשה וגו'".

ועי' ע"ח שער לאה ורחל: המוחין דאבא הם הדוחין את החיצונים מלהתאחזו בחסדים של הבינה המגולין מן החזה ולמטה, אשר שם נקרא עץ הדעת טו"ר, שמשם יונקים החיצונים וכו' בחי' בינה דוחה את החיצונים בסוד התכלת, אלא שאין כח הזה בבינה רק ע"י היותה יחד עם החכמה. אבל עתה שהיא לבדה בלתי חכמה אינו כך, ולסבה זאת ג"כ היא עתה דינא קשיא להיותה נפרדת מן החכמה.

ועי' עוד מש"כ הלש"ו (דע"ה ח"ב קא ע"ג), ז"ל, אין להם [לקלי'] אחיזה בהג"ר ח"ו, וכמ"ש הרב בשער הקליפות רפ"א אך הבינה אינה דוחה אלא מעצמה ר"ל שלא יהא להם אחיזה ויניקה ממקום ומדרגת הג"ר אבל אחר שמתפשט מהחזה ולמטה דז"א הנה יש להם אחיזה ויניקה משם וכנודע כי לכך אין להזו"ן אז הזיווג דפב"פ העיקרי כדי שלא יינקו החיצונים מאחוריהם כי ע"י החטא דעץ הדעת נעשה אחיזה להחיצונים בהארת החו"ג אשר מהחזה ולמטה כל זמן שאין להזו"ן המוחין דמצד אבא וכמ"ש הרב בשער לאה ורחל פ"ז ולכן אין לגרום זיווג דפב"פ להזו"ן אלא רק ע"י המוחין דאבא דוקא וכנודע וכנו' וא"כ הרי נדב ואביהו כאשר גרמו ע"י הקרבת הקטורת זיווג דפב"פ להזו"ן בלתי המוחין דאבא הרי גרמו ע"ז פגם גדול רח"ל כי הרי נתקרבו החיצונים לינק מהארת הזיווג הזה רח"ל והוא ענין האש זרה הנאמר עליהם ויקריבו לפני ה' אש זרה אשר לא צוה אותם, ע"כ.

ועי' פת"ש (שער הקלי' פ"א), ז"ל, אין לקלי' אחיזה באצילות עצמה בכלל שנאמר לא יגורך רע (עי' בהגר"א על ספד"צ כו ע"א ד"ה וענין הפרסה). אלא כל החסרון היא היות שאין המאורות האצילות מאירים למטה מהם בכל פרטיהם, ונעשה מחיצה מבלדת ביניהם. ועי' הגהות הלש"ו על הע"ח שער מח פרק א: כי הקליפות בעולם אצילות אינם אחוזים אלא בזו"ן לבד - ר"ל באור הזו"ן המתפשט למטה.

ועי' ע"ח שער ג' פרק ג' וז"ל, לכן תראה שאפילו הקליפות שכנגד האצילות אינם שם אלא בבריאה.

(פג) עי' זהר ח"ב קיז ע"א: אי דן דינא דשקרא שליט עליה מלאך המות ושחיט ליה ולבתר אוקיד ליה [בגיהנם] ואי דן דין אמת קודשא בריך הוא ייעול ליה לגן עדן¹⁴³³ ואטעים ליה [מ]אילנא דחיי [דאמר ביה] (דכתיב עליה) (בראשית ג כב) ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי

– מאיר התיקון –

¹⁴³¹ אור נוסף מאיר בנשמה כענין גילוי האצילות כן בשבת נוסף נשמה דאצילות (אור יקר). יש לעמוד כשאומר ופרוש עלינו סוכת רחמים ושלום, כמ"ש בזהר (כאן) והווא תוספת דנשמתא מרזא דזכורא וכו' (מ"מ).

¹⁴³² לעלמא (דפ"ו).

¹⁴³³ שהוא היפוך של גיהנם, כי ג"ע הוא נוק' דקדושה, ועץ החיים ת"ת כמ"ש (יהל אור).

לעולם [דאתברין] (ואתכרי) באורייתא דאתמר בה (משלי ג יח) עץ חיים היא למחזיקים בה עץ החיים תפארת חיים דיליה חכמה ובינה חיי המלך ודאי:
 תרגום: אם דין דין שקר, שולט עליו מלאך המות ושוחט אותו, ואחר כך שורף אותו בגיהנם. ואם דין דין אמת, הקדוש ברוך הוא יכניסו לגן עדן, ומטעים אותו מעץ החיים, שנאמר עליו "ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם", שנברא בתורה, שבה נאמר "עץ חיים היא למחזיקים בה", עץ חיים תפארת, חיים שלו חכמה ובינה, חיי המלך ודאי.
 ביאור: לגן עדן - שהוא היפוך של גיהנם, כי ג"ע הוא נוק' דקדושה, ועץ החיים ת"ת כמ"ש (יהל אור).

(פד) עי' זהר ח"א עז ע"א: תא חזי בשעתא דאתער פלגות ליליא וקב"ה עאל לגנתא דעדן לאשתעשעא עם צדיקיא כלהו אילנין דכגנתא דעדן מזמרין ומשבחין קמיה דכתיב (דה"א טז לג) אז ירננו עצי היער מלפני יהו"ה וגו' וכרוזא¹⁴³⁴ קרי בחיל¹⁴³⁵ ואמר לכון אמרין קדישין עליונין מאן מנכון דעייל רוחא באודנוי למשמע¹⁴³⁶ ועינוי פקחין למחמי ולביה פתוח למנדע בשעתא דרוחא דכל רוחין¹⁴³⁷ ארים בסימו דנשמתא¹⁴³⁸ ומתמן נפיק קלא דקליא¹⁴³⁹ חילין אתבדרו לארבע סטרי עלמא¹⁴⁴⁰:

א חד סליק לסטר חד¹⁴⁴¹ ב חד נחית לההוא סטר¹⁴⁴² ג¹⁴⁴³ חד עייל בין תריין¹⁴⁴⁴ ד תריין מתעריין (מתעטרין) 104 בתלת¹⁴⁴⁵ ה תלת עיילי בחד¹⁴⁴⁶ ו חד אפיק גוונין¹⁴⁴⁷ ז שית מנהון לסטר

– מאיר התיקון –

¹⁴³⁴ גבריא (יהל אור).
¹⁴³⁵ בכח מסט' דגבורה לפי שאז רוח צפון מנשב ולכן ג"כ התרנגול שנקרא גבר מתעורר לקרוא ג"כ למטה מעין התרנגול שלמעלה גבריא לה כמ"ש בפ' בראשית (יהל אור). לפי שהוא בסוד הדין והעת והזמן מגבירו על צד הדין ולכן קורא בחיל וכו'. ז"ח (נ"א).
¹⁴³⁶ שמתעורר נשמתו לקול הכרוז כמ"ש החרשים שמעו והעורים וכו' (יהל אור).
¹⁴³⁷ הוא דעת עליון הפנימי כי רוח הוא ת"ת כנודע ורוחא דכל רוחין הוא סוד פנימיות הת"ת ולפני לפנים כי יש כמה ת"ת באבא ואימא וז"א ונוקביה כנודע וכולם נקראין רוחין ורוחא דכל רוחין נשמה להם והוא מחיה לכולם והוא דעת עליון לעיל' מת"ת אבא ואימא ורוחא דכל רוחין (שער מאמרי רשב"י).

¹⁴³⁸ כמו שהיסוד מבסם לנוקבא תתאה, כן דעת מבסם לנוקבא עליונה הפנימית, וממשיך לה אור עליון לבסממה. ולפי שמלכות סוד נפש, כאשר יבסם אותה יקרא בסימו דנפשא. אבל בינה עליונה, סוד נשמה, כאשר יבסם אותה דעת עליון, וממשיך לה האור הנעלם בחכמה עליונה, יקרא בסימו דנשמתא (שער מאמרי רשב"י).

¹⁴³⁹ בסימו דנשמתא הוא סוד החיך והגרון, בסוד חכו ממתקים, והיינו בסימו ממש, מיתוק הדינין. ומגרון וחיך זה, מתפשט ויוצא הקול סוד ת"ת שבבינה הפנימי העליון וכל מיני ת"ת שלמטה ממנו נמשכין ומתקיימים על ידו וכו' רוחא דכל רוחין וקלא דקליא כולם הם פנימיות התפארת התחתון אלא שקול לפנים ורוח לפנים (שער מאמרי רשב"י).

¹⁴⁴⁰ והנה הת"ת מתפשט בשש קצוות והוא נשמה להם והו' קצוות הם ארבע סטרי עלמא מזרח מערב צפון ודרום ומעלה ומטה, ועל מעלה נשמה אמר "חד סליק לסטר חד" והיינו מעלה, "חד נחית לההוא סטר" והיינו מטה. והנה הקול מתפשט ומתפזר לארבע סטרי עלמא, ונכלל בהם בסוד דין ורחמים, מזרח רחמים מערב דין, דרום רחמים צפון דין, והיינו קלא אתבדר לד' סטרי עלמא, ואח"כ מתפשט הקול ועולה בסוד מעלה, וזהו חד סליק לסטר חד, וכן מתפשט ויורד, בסוד מטה, וזהו חד נחית לההוא סטר (שער מאמרי רשב"י). הענין כמ"ש בתז"ח עט ע"א קלא דקליין אשתנין מגו וכו' וגלין אתהדרו לסטר צפון לסטר מזרח כו' ובתיקו"ז לו ע"ב [לה ע"ב] ודא אזיל לצפונא ודא אזיל לדרומא כו' תריין אחרנין כו' (יהל אור).

¹⁴⁴¹ כ"ע עולה לעילת העילות ע"ה יורד לכ"ע כ"ע נכנס בין חכמה ובינה כ"ע וחכמה מתעטרין בבינה ג"ג בג"ג נכנסין בת"ת כ"ע מוציא שש גוונין ושש קצוות מהן לצד אחד ו'ק מהם יורדים לאותו צד שש נכנסין ב"ב הוי"ת ומתעטרין בכ"ב אותיות ששה כלולים ב"ס ע"ס עומדים בעילת העילות. אוי לישנים בבתייהם (וזהו בס' מראות הצובאות ג"כ מ"כ ששה כלולות ב"ה וא' צ"ל ב"ס). זה הלשון בירד הרב זלה"ה במראות הצובאות ואמר שצדקו דבריו (ד"א). ועי' במק"מ באורך (נ"א). פי' כתר עליון הנקרא רוחא דכל רוחין כשבא להרים מתיקת הנשמה ממקום הבינה (הערת הזוהר).

¹⁴⁴² פירוש הנפש אתדבק ברוח (הערת הזוהר). הוא מ"ש שם בתיקו"ז דא סליק ודא נחית והן ו' סטריין דאגוזא שאמר בסת"א ה ע"א (יהל אור).
¹⁴⁴³ תיקונים עג לעיל לב ע"ב (הערת הזוהר).

חד ושית מנהון נחתי לההוא סטר¹⁴⁴⁸ ח שית עיילי בתריסר¹⁴⁴⁹ ט תריסר מתערין בעשרין ותריין¹⁴⁵⁰ י שית כלילין בעשרה¹⁴⁵¹ יא עשרה קאים בחד¹⁴⁵²
 תרגום: בא וראה, בשעה שמתעורר חצות הלילה והקדוש ברוך הוא נכנס לגן העדן להשתעשע עם הצדיקים, כל האילנות של גן העדן מזמרים ומשבחים לפניו, שכתוב "או ירננו עצי היער מלפני ה' וגו'", והכרוז קורא בחיל ואומר, קדושים עליונים אומרים לכם, מי מכס שנכנסה רוח לאזניו לשמוע ועיניו פקוחות לראות ולבו פתוח לדעת, בשעה שהרוח של כל הרוחות מרימה את התבשמות הנשמה, ומשם יוצא הקול של הקולות, הצבאות התפזרו לארבעה רוחות העולם.

א. אחד עולה לצד אחד. ב. אחד יורד לאותו הצד. ג. אחד נכנס בין שנים. ד. שנים מתעוררים (ומתעטרים) בשלשה. ה. שלשה נכנסים באחד. ו. אחד מוציא צבעים. ז. ששה מהם לצד אחד וששה מהם יורדים לאותו הצד. ח. ששה נכנסים בשנים עשר. ט. שנים עשר מתעוררים בעשרים ושנים. י. ששה כלולים בעשרה. יא. עשרה עומדים באחד.

(פה) עי' זהר ח"ג קכ ע"ב: ר"ש פתח (תהלים כה א) לדוד אליך יי' נפשי אשא אלהי בך בטחתי וגו' מאי קא חמא דוד לסדרא האי שבחא הכי וכלהו שבחי דאינון באלפא ביתא כלהו¹⁴⁵³ שלמין והאי חסרא דלא אית ביה ו' ואמאי סדורא דא למנפל על אנפין וכו':
 ת"ח כיון דבר נש עביד צלותא וכגוונא דא (ודאי) בעובדא ובמלולא וקשיר קשורא דייחודא (ו) אשתכח דעל ידיה מתברכן עלאין ותתאין כדין בעי ליה לבר נש לאחזאה גרמיה:
 בתר דסיים צלותא דעמידה כאלו אתפטר מן עלמא דהא אתפרש מן אילנא דחיי וכניש רגלוי לגבי ההוא אילנא דמותא דאהדר ליה פקדוניה כד"א (בראשית מט לג) ויאסוף רגליו אל המטה דהא אודי חטאוי וצלי עלייהו השתא בעי לאתכנשא לגבי ההוא אילנא דמותא ולמנפל ולימא לגביה אליך יי' נפשי אשא בקדמיתא יהיבנא לך בפקדונא השתא דקשינא ייחודא ועבידנא

– מאיר התיקון –

¹⁴⁴⁴ פי' הרוח יורד למטה להתחבר עם הנפש (הערת הזוהר). דעת בין חו"ב והוא קלא פנימאה נקודה קדמאה בין חין וגרון כמ"ש בתז"ח עט וכד אתפשטת מטאת לחד מאלין ואשתני ואתעבד רוח כו' והוא ספי' הראשונה דז"א שאמר בס"י אחת רוח אלהים חיים והוא בגרון (יהל אור).
¹⁴⁴⁵ פי' הנשמה השוכנת בין רוח לנפש (הערת הזוהר). חו"ב נכנסין בתלת מוחין דז"א והוא ג"ס הראשונות שאמר בס"י רוח מים ואש שהן חב"ד דז"א והוא שאמר בתז"ח סליק האי קשרא כו' ושני ליה בתלת גוונים באשא ברוחא במיא (יהל אור).
¹⁴⁴⁶ פי' שאז הרוח והנפש מתעדנין בנשמה (הערת הזוהר). שג' מוחין נכנסין ומתפשטין בת"ת והוא בקשרא דלישן כמ"ש שם האי קשרא דחיק ליה כו' ברזא דוא"ו דאיהו לישן כו' והת"ת הוא דאפיק גוונים כמ"ש בפ' משפטים קכג ע"א אתשפטותא דת"ת דגוונים בי' מתחברין כו' ואמר בזו"ח דף מה ע"ג כדין האי ניצוצא אחזי בהו גוונים ואתעכב בי' י"ב ירחין (יהל אור).
¹⁴⁴⁷ פי' נפש רוח ונשמה כלם נכנסים בבינה אז הבינה מוציא ניצוצות (הערת הזוהר). ואינון י"ב כנ"ל י"ב ירחין והן י"ב גבולי אלכסון שבת"ת והענין כי הן ו' יריעות דאינון חמש ושש יריעות דאינון חמש ה"ח עם מוח חכמה וה"ג עם מוח בינה (יהל אור).
¹⁴⁴⁸ פי' אותן שש ניצוצות הראשונות סובבות למקום התפארת עולם הבנין שש קצוות ושש ניצוצות יורדות למדת מלכות. ר"ל שבע היכלות ממקום שהן באות (הערת הזוהר). ואלו מתחלקין מהגבורות נבנין תריסר טעמי וכ"ב אותיות ומהחסדים נבנין עשר נקודות (יהל אור).
¹⁴⁴⁹ פי' אותן שש שהן בז' ספירות עולם הבנין עולים לשם של י"ב הוויות (הערת הזוהר).
¹⁴⁵⁰ פירוש אותן י"ב הוויות עולים למקום הבינה מקום מקור כ"ב אותיות (הערת הזוהר).
¹⁴⁵¹ פירוש הו' ניצוצות שבמלכות ר"ל שבעה היכלות כלילין בי' ספירות (הערת הזוהר). ואלו עשר נקודות כלן קיימן על חד נקודה דנפקו מינה (יהל אור).
¹⁴⁵² פירוש העשר ספירות עומדין בחד נקודה עלאה. וכלל המאמר להודיענו מעלת הנשמה ומעלת תורתנו הקדושה (הערת הזוהר) ועי' בתז"ח שם ותבין פי'. ואע"ג שאמר שם דטעמין הן תליסר אינון רק תריסר וא' כללן כידוע בי"ג תיקונין. ואלו הן כלל שמא מפר שבמ"ה נהורין אתברי עלמא תריסר ועשרין ותריין ועשרה וחד שהן ל"ב נתיבות וי"ג תיקונים או שתלת הן אמ"ש כנ"ל והן בין בנקודין ספי' וע"ס פנימיות בין ג"ר ג' אמות מכ"ב אותיות ואח"כ נכללין בלשון כנ"ל ומתחלקין לרו"ק של הרוח והן ו' נקודות אחרונות ו"ק של האותיות שהן ו' כפולות ואח"כ בי"ב שהן י"ב פשוטות ואח"כ נכללין במלכות כל הכ"ב וז"ש תריסר מתערין בכ"ב וכן נכללין כל הע"ס י' נקודין וז"ש שית כלילין בעשרה ועי' בס"י ותבין כל זה (יהל אור).
¹⁴⁵³ צ"ע שהרי גם באשרי חסר נ' גם בכאן חסר ב"ק ולמה הקשה על ו' יותר מן ב"ק (רח"ו).

עובדא ומלולא כדקא יאות ואודינא על חטאי הא נפשי¹⁴⁵⁴ מסירנא לך ודאי ויחזי בר נש גרמיה כאילו פטיר מן עלמא דנפשיה מסיר להאי אתר דמותא בגין כך לא אית ביה וא"ו דוא"ו אילנא דחיי הוא¹⁴⁵⁵ והאי אילנא דמותא הוא:

תרגום: רבי שמעון פתח "לדוד אליך ה' נפשי אשא אלהי בך בטחתי וגו'", מה ראה דוד לסדר שבח זה ככה, וכל השבחים שהם בא"ב כולם שלמים, וזה חסר שאין בו ו', ולמה סודר זה ליפול על אפים וכו'.

בא וראה, כיון שאדם עושה תפלות, כדוגמא זה במעשה ובדיבור וקושר קשר היחוד, נמצא שעל ידו מתברכים עליונים ותחתונים, ואז צריך האדם להראות עצמו. אחרי שסיים תפלת עמידה, כאילו נפטר מן העולם, שהרי נפרד מעץ החיים וכנס רגליו לאותו עץ המות שהחזיר לו פקדונו, כמו שנאמר "ויאסוף רגליו אל המטה" שהרי הודה על חטאיו והתפלל עליהם, עכשיו צריך להתכנס לאותו עץ המות וליפול ולומר "אליו אליך ה' נפשי אשא",

בהתחלה נתתי לך בפקדון, כעת שקשרתי את היחוד ועשיתי מעשה ודיבור כראוי והודיתי על חטאי, הרי נפשי מסרתי לך בודאי. ויראה אדם את עצמו כאילו נפטר מהעולם, שמסר נפשו למקום המות הזה, לכן אין בו וא"ו, שוא"ו עץ החיים הוא, וזהו עץ המות.

(פו) עי' זהר ח"א רמא ע"ב: רבי אבא הוה יתיב ליליא חד וקם למלעי באורייתא עד דהוה יתיב אתא רבי יוסי ובטש אפתחא¹⁴⁵⁶ אמר סיפטא בטופסרא קפטלאי¹⁴⁵⁷ שכיחי יתבו ולעו באורייתא אדהכי קם בריה דאושפיזא ויתיב קמייהו אמר לון מאי דכתיב (יהושע ב יג) והחייתם את אבי ואת אמי וגו' וכתיב (שם יב) ונתתם לי אות אמת מאי קא בעאת מנייהו אמר רבי אבא יאות שאלת אבל אי שמעת מידי אימא ברי אמר תו שאלתא דהא אינון יהבו לה מה דלא בעאת מנייהו דכתיב (שם יח) את תקות חוט השני הזה תקשרי בחלון וגו':

אלא הכי אוליפנא היא בעאת סימנא דחיי דכתיב והחייתם את אבי וגו' ואמרה סימנא דחיי לא שרייא אלא באות אמת ומאי איהו¹⁴⁵⁸ אות אמת דא את ו' בגין דביה שריין חייך (ו)הכי אוליפנא סימנא דמשה קא בעאת ואינון אמאי יהבו לה תקות חוט השני אלא אינון אמרי משה הא אסתלק מעלמא דהא אתכניש שמשא והא מטא זמנא דסיהרא למשלט סימנא דסיהרא אית לן למיהב לך ומאי איהו תקות חוט השני הזה כמה דאת אמר (שיר ד ג) כחוט השני שפתותיך (ומלכיהם ישרתונך וגו') סימנא דיהושע יהא גבך בגין דשולטנותא דסיהרא השתא:

תרגום: רבי אבא היה יושב לילה אחד, וקם לעסוק בתורה. בעוד שהיה יושב, בא רבי יוסי והכה בפתח. אמר אצל תיבת שרים מצויים משקל. ישבו ועסקו בתורה. בין כך קם בן המארח וישב לפניו. אמר להם, מה שכתוב "והחייתם את אבי ואת אמי" וגו', וכתוב "ונתתם לי אות אמת", מה רצתה מהם. אמר רבי אבא, יפה שאלת, אבל אם שמעת דבר, אמור בני. אמר, עוד שאלה, שהרי הם נתנו לה מה שלא רצתה מהם, שכתוב "את תקות חוט השני הזה תקשרי בחלון" וגו'.

אלא כך למדנו, היא רצתה סימן חיים, שכתוב "והחייתם את אבי" וגו', ואמרה, סימן חיים

– מאיר התיקון –

¹⁴⁵⁴ מפני שבידוי ותפלה כל עונותיו נמחלים זולת עון חילול השם שאינו מתכפר אלא במיתה לזה מקבל עליו המיתה בלבב שלם כדי שיתכפר לו גם כן עון חילול השם (אור יקר).

¹⁴⁵⁵ העץ החיים הנה הוא מהעלמא תניינא שבתקונא קדמאה דדיקנא, והוא מהעטרה דחסדים שבדעת, והוא מבחי' ז"א אות ו' דהויה, שהוא אילנא דחיי (דע"ה ח"ב מג ע"ד), הדעת כאשר שהוא למעלה נקרא עץ החיים, כי הוא האות ו' דהשם, אילנא דחיי, כמ"ש בפ' במדבר (קכא ע"א ושם קיט ע"א) וכן בפ' אחרי (נח ע"א) אילנא דנטע שרשוי באינון חיים, והוא הדעת דנפק מהחור"ב שנקראים חיים, ולכן נקרא אז עץ החיים (דע"ה ח"ב צז ע"ב).

¹⁴⁵⁶ והכה על הפתח (ד"א).
¹⁴⁵⁷ לשון המשקל אינו מצוי כי אם בטופסרא קפטלאי שהם שרים וראשים חשובים והם אינם נוטים לא לימין ולא לשמאל (ד"א). פירוש אם השר מצוי עם הטפסר ודנים שניהם אז משפטים ישרים שכיחי ור"ל כשילמדו שנים אז יכוננו אל האמת וישקלו דבריהם במאזני צדק כי אחד מחכים לחברו וכמ"ש ומתלמידי יותר מכולם כי מחכים את רבו ומעמידו על האמת. הרש"ב (האי מעמידו על האמת תני תנא על חברו אך לגבי רבו לא נאמר דנהי דמחכים רבו בהערות וחקירות אמנם מתוך כך רבו הוא עומד על האמת אלא דהוא פתח בחבירי' וד"ק. מא"י) (נ"א).
¹⁴⁵⁸ ויקרא ב ע"א (הערת הזוהר).

אינו שורה אלא באות אמת, ומהי אות אמת, זו אות ו', משום שבו שרויים חיים. כך למדנו, היא בקשה סימן של משה, ולמה הם נתנו לה תקות חוט השני. אלא, הם אמרו, הרי משה הסתלק מן העולם, שהרי נכנס השמש, והרי הגיע זמן הלבנה לשלוט, סימן של הלבנה יש לנו לתת לך, ומהו, תקות חוט השני הזה, כמו שנאמר "כחוט השני שפתותיך". סימן של יהושע יהיה אצלך, משום שכעת שלטון הלבנה.

(פו) עי' זהר ח"ג לד ע"א: קח את אהרן ואת בניו אתו ואת הבגדים (ויקרא ח ב) רבי חייא פתח (תהלים לו י) כי עמך מקור חיים באורך נראה אור כי עמך מקור חיים דא שמן עלאה¹⁴⁵⁹ דנגיד¹⁴⁶⁰ ולא פסיק לעלמין דשריא בגו חכמה עלאה דכלא¹⁴⁶¹ הדא הוא דכתיב כי עמך עמך שריא¹⁴⁶² ולא מתפרשא מנך לעלמין בחביבותא דכלא מקור חיים בגין דהיא מקורא ומבועא דחיים לאפקא חיים¹⁴⁶³ לאילנא עלאה ולאדלקא בוצינין ועל דא ההוא אילנא אקרי עץ חיים אילנא דנטיע ואשתרשא בגין ההוא מקורא (דמים) [דחיים] ועל דא באורך נראה אור (שם) באורך דא אור דגניז לצדיקייא לזמנא דאתי דכתיב (בראשית א ד) וירא אלהים את האור כי טוב ומההוא נהירו זמינין ישראל לאנהרא לעלמא דאתי:

תרגום: "קח את אהרן ואת בניו אתו ואת הבגדים", רבי חייא פתח "כי עמך מקור חיים באורך נראה אור". "כי עמך מקור חיים", זה השמן העליון שנשמך ואינו פוסק לעולמים, ששרוי בתוך החכמה העליונה של הכל, זה שנאמר כי עמך, עמך שרוי ולא נפרד ממך לעולמים, בחביבות של הכל, מקור חיים, משום שהיא מקור ומעיין החיים, להוציא חיים לעץ העליון, ולהדליק את הנרות. ועל זה אותו העץ נקרא עץ חיים, האילן שנטוע ונשרש, משום אותו מקור החיים, ועל זה באורך נראה אור. באורך זה, האור שגנוז לצדיקים לעתיד לבא, שכתוב "וירא אלהים את האור כי טוב", ומאותו אור עתידים ישראל להאיר בעולם הבא.

(פח) עי' זהר ח"א קסד ע"א: ולבן הלך לגוזו את צאנו וגו' (בראשית לא יט) אמר רבי יוסי מאן תרפים¹⁴⁶⁴ אלא עי' הוה¹⁴⁶⁵ ואמאי אקרי תרפים לגנאי הוה¹⁴⁶⁶ כמה דתנינן במקום התורף ומנלן דעי' הוה דכתיב (שם ל) למה גנבת את אלהי וכתוב (שם לב) עם

– מאיר התיקון –

¹⁴⁵⁹ הוא בחכמה, והטעם ששמן זה הוא במקום שאין שם שדי שאמר לשמנו די, אלא "נגיד ולא פסק וכו'" (אור יקר). פי' אבא (מ"מ).

¹⁴⁶⁰ שאינו כשמן התחתון שצריך לכתוש הזיתים, דהיינו הספירות העליונות והם אברי הזכר, אמנם כאן "נגיד" נמשך מאליו, בלי לעזור אבר מהאברים, מפני שהשפע למטה צריך זמן וגבול בין השפעה להשפעה, ולזה אמרו בספר הבהיר, שאסור לעמוד בנשיאות כפים עד כך שעות [אות קלח: אסור לו לאדם לשהות שלש שעות כפיו פרושות השמים], כדי לתת זמן שיחזרו הספירות לקבל (אור יקר).

¹⁴⁶¹ פי' שאבא יונק ממו"ס דא"א, כידוע שאבא יונק ממזל הח' דדיקנא, והוא ממו"ס (מ"מ).

¹⁴⁶² פי' שאומרים לאבא, כי עמך מקור חיים שהיא אימא (מ"מ).

¹⁴⁶³ פי' הם המוחין הנק' חיים שבאים לז"א, והם גימ' חיים, שהם אה"ה הוי"ה אה"ה כנודע גימ' חיים, ולכן ז"א נק' עץ חיים עץ שיונק מהמוחין שהם חיים (מ"מ).

¹⁴⁶⁴ הוא כלי לדעת את השעות נקראים תרפים וניחא כענין מיכל שהיה לה תרפים (אור יקר).

¹⁴⁶⁵ עם היות שיש תרפים שאינם ע"ז כאן ע"ז הוה. והנה לפי פי' כלי לדעת את השעות נקראים תרפים שהם מכים ומשמיעים קול ומרפים משעה לשעה. אלא אם הוא ע"ז למה נקרא תרפים וכו' (אור יקר). והנה ענין תרפים אלו הוא לשון תורף, שהוא מקום ערוה, כמו בית התורפה, הנזכר בגמ' (נדה נז ע"ב), והם בחי' ב' רגלים של לאה הנכנסין ומתלבשין תוך כתר רחל כנ"ל, לכן אמר תרפים לשון רבים, שהם ב' הרגלים. וביאור הענין, כי הנה מקום פתיחת יסוד אמא תוך ז"א, הוא בחזה שלו, נמצא שגילוי ופתיחתו הוא בשליש האמצעי, וזהו פתיחת וגילוי בית התורף אשר שם של התבונה. וכו' הנה המקום הזה הוא בחי' עץ הדעת ט"ר, אשר בו חטא אדה"ר וחוה, כי שם הוא מקום גלוי החסדים של הדעת דז"א בחזה שלו, ולכן יש שם יניקה ואחיזה אל החצונים הנקרא רע בעצם וכו' (ע"ח ל"ר ג). השבעת השמות והמלאכים ושדים לידע כל אשר בארץ טוב ורע וכו' וההשבעות עצמן הן בעץ הדעת טוב ורע וכו' וכ"ז שרוצה להיות כאלהים המלאכים והשדים לידע עתידות ט"ר וכו' וזו היתה ע"ג של הראשונים הכל לדעת ט"ר כמו התרפים (בהגר"א בתיקון קיב ע"ד).

¹⁴⁶⁶ כדאמרינן במס' מגילה ליצנות דע"ז שריא (אור יקר).

אשר תמצא את אלהיך וגו' ולבן חרשא דכל חרשין דעלמא הוה ובהאי הוה ידע בכל מאן דבעי למנדע

אמר רבי חייא בקסם אתעביד רבי יוסי אמר בנחש¹⁴⁶⁷ אמר רבי יהודה לא אתעבידו אלא בשעתי ידיען¹⁴⁶⁸ ואמאי אקרי תרפים בנין דבטשי והאי שעתא והאי שעתא (ו)ארפי ידא כמה דאת אמר (ש"ב כד טז) רב עתה הרף ידך אומנא כד עביד ליה ההוא דידע רגעי ושעתי קאים עליה ואמר השתא ארפי והשתא עביד ולא תשכח עבידתא ודאצטריך דירפון מינה אלא האי ואיהו מליל תדיר ויהיב עימין בישיין ולאבאשא לנפשיה דבר נש תרגום: "ולבן הלך לגזז את צאנו" וגו'. אמר רבי יוסי, מה זה תרפים, אלא עבודה זרה היה. ולמה נקראים תרפים, לגנאי היה, כמו ששנינו במקום התורף. ומנין לנו שהיו עבודה זרה, שכתוב "למה גנבת את אלהי", וכתוב "עם אשר תמצא את אלהיך" וגו'. ולבן היה המכשף של כל המכשפים של העולם, ובזה היה יודע את כל מה שרוצה לדעת.

אמר רבי חייא, בקסם נעשה. רבי יוסי אומר, בנחש. אמר רבי יהודה, לא נעשו אלא בשעות ידועות, ולמה נקראים תרפים, משום שמכים את השעה הזו, והשעה הזו מרפה היד, כמו שנאמר "רב עתה הרף ידך". כשהאומן עושה אותו, שיודע רגעים ושעות עומד עליו ואומר, כעת הרפה וכעת עשה, ולא תמצא מעשה שצריך שירפו ממנו אלא זה, והוא מדבר תמיד ונותן עצות רעות להרע לנפש האדם.

(פט) עי' זהר ח"ב קעה ע"א: תא חזי מאי אמר ליה דניאל (דניאל ב לח) אנת הוא ראשה די דהבא ובתרך תקום מלכו אחרי ארעא מינך ומלכו תליתאה אחרי וגו' מה כתיב (שם ג א) נבוכדנצר מלכא עבד צלם די דהב רומיה אמין שתין פתיה אמין שית אמר נבוכדנצר צלמא דחמינא הוה רישא די דהבא מעוי דכסף אנא אעביד כלא דדהבא דלהוי [גספורא] וגזפירא (קספירא¹⁴⁶⁹) דדהבא ברישא¹⁴⁷⁰:

ותאנא ההוא יומא כנש כל אומיא ועממיא ולישנייא למפלח לההוא צלמא ונטל מאנא ממאני מקדשא דהוה גליף ביה שמא קדישא ועייל ליה בפומיה דההוא צלמא ובההיא שעתא הוה ממלל רברבן¹⁴⁷¹ עד דאתא דניאל וקריב גבי דההוא צלמא ואמר אנא שליחא

– מאיר התיקון –

¹⁴⁶⁷ נחש וקסם הם ב' כחות, זו"נ טמאים וכו' והשתא פליגי איזה כח מהם נעשה מתלבש בו שמגידי העתידות, חד אמר בקסם נקבה, דהיינו לישנא דתרפים לשון בית התורפה, וחד אמר בנחש לשון זכר תרפים ולא תרפות (אור יקר).

¹⁴⁶⁸ אינו מצד נחש ולא מצד קסם אלא מצד עונן, דהיינו שמכוונין העונות להוריד כח הכוכבים בו כעין הטלסמאות, ולפי זה נראה שאינו ע"ז, אם כן הדרא קושאי לדוכתין למה גנבה רחל לזה אמר ויהיב עיטין וכו' (אור יקר).

¹⁴⁶⁹ קזפירא (דפ"ו).

¹⁴⁷⁰ פירוש כדי שיהיו כל האומות שהם כלולים בצלם נכנעים תחתיו (מ"מ).

¹⁴⁷¹ והנה האש המתלקחת שהיא הקלי' הג' כשמתחברת עם נוגה, שהיא רביעית, אז נעשית [הנוגה] רע, וכשמסתלקת מן נגה אז נגה מתחברת עם החשמ"ל ונעשית טוב, כנזכר פ' ויקהל (דף רטז ע"א). ודע כי כל הני כשפים המכחישין פמליא של מעלה הם שם, יען כי הטוב שבתוכם משפיע בחיצוניות שהוא הרע ששם ועושה נפלאות והבן זה. לכן מחויבים סנהדרין לידע כשפים כנזכר בתקונים (דף קמד ע"א). וז"ס שם המפורש שבפה הצלם דנ"נ בסוד (תהלים קג יט) ומלכותו בכל משלה, כי כשהשביע שיקשור הטוב עם הרע, השפיע בו חיות, ואז היה אומר אנכי ה' אלהיך ככישוף גמור שבתוכו כנזכר בתקונים (ס"ו דף קיג ע"א) [וברי ודאי כל מאן דנפיק מרשות הרבים ואעיל ברשות היחיד או מרשות היחיד ואעיל ברשות הרבים כאלו ערב שמא דקודשא בריך הוא בעבודה זרה ועביד אילנא דטוב ורע ודא הוא רזא דהוה נפיק בלעו מפיו דביה הוה אמר צלמא דנבוכדנצר אנכי ה' אלהיך ובגין דא לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא ועתיד הקדוש ברוך הוא לאעקרא האי אילנא מעלמא ולאוקדא ליה בגינהם הה"ד (שם א') והיה החסן לנעורת וגו']. ולפעמים בהיפך, שמשביעים את הקליפות בהויות דתמן כנזכר בתקונים (דף לו ככו ע"ב) (ע"ח שער קלי' נגה ד ועי' רמ"ז בראשית קב ע"א). חילוק זה הוא בין מעשה כשפים שחייב מיתה ובין מעשה שדים שהוא להשביע ע"י שמות השולטים בהם וזה מותר שמגיע (נ"א שמכניע) הס"א אל הקדושה, אבל הכשפים הוא להבליע הקדושה להחזיק כח החצונים. ואמנם מה שקורא בכאן שקרא, הוא לחלקי הרע שבקליפות שאלה סופם (רמ"ז שמות קפח ע"א). עי' ספד"צ יד ע"ב ולא

דמארא עלאה גוזרני עלך למפק מהכא אדכר שמא קדישא¹⁴⁷² ונפק ההוא מאנא ונפל צלמא ואתבר היינו דכתיב (ירמיה נא מד) והוצאתי¹⁴⁷³ את בלעו מפיו ולא ינהרו אליו עוד גוים קם רבי יהודה ונשקיה על רישיה אמר אי לא [דקרובנא] (דא דאקרברך) בקומפייא הכא לא אשתמודענא בכך והווי דחלין קמיה מההוא יומא:

תרגום: בא וראה מה אמר לו דניאל "אנת הוא ראשה די דהבא ובתוך תקום מלכו אחרי ארעא מינך ומלכו תליתאה אחרי וגו' [אתה הוא ראש הזהב. ואחריך תקום מלכות אחרת רעה ממך ומלכות שלישית אחרת וכו']". מה נאמר "נְבוּכַדְנֶצַר מֶלֶכָא עֲבַד צְלָם דִּי דְהַב רוּמָה אֲמִין שְׁתִּין פְּתִיגָה אֲמִין שְׁתִּין [המלך נבוכדנצר עשה צלם של זהב גבהו ששים אמות ורחבו שש אמות]" אמר נבוכדנצר, הצלם שראיתי היה ראשו של זהב מעיו של כסף, אני אעשה הכל של זהב, ושתהיה עטרת זהב בראשו.

ושינונו, אותו יום כינס את כל האומות והעמים והלשונוות לעבוד לאותו הצלם, ולקח כלי מכלי המקדש שבו היה חקוק השם הקדוש, והכניסו בפי אותו הצלם. ובאותה שעה היה מדבר גדולות, עד שבא דניאל, והתקרב לאותו הצלם, ואמר אני שליח של הרבון העליון, גוזר אני עליך לצאת מכאן. הזכיר את השם הקדוש, ויצא אותו כלי ונפל הצלם ונשבר. היינו מה שנאמר "והוצאתי את בלעו מפיו ולא ינהרו אליו עוד גוים". קם רבי יהודה ונשקו על ראשו, אמר אם לא שקרתי אותך לחבורה כאן, לא הכרנו אותך, ומאותו יום היו פוחדים מפניו.

(צ) ע"י אד"ר קכו ע"ב ובהגר"א: פתח ואמר (דברים כו) ארור האיש אשר יעשה - היה ירא (שלא) [שמא] יגשמו ח"ו¹⁴⁷⁴ במחשבתם מחמת שהיה בהם [דלא] (שלא) נפקו¹⁴⁷⁵, לכן אמר

- מאיר התיקון -

ע"א. ובצלם הזה תלוי כל הבחירה, והם היצ"ט ויצה"ר שבאדם שהם נבראים ממש כל א' לפי שורשו, ולפי ערך הניצוצין שלו כך הם הב' יצרים, והיינו שכמו שיש צלם בסט' דקדושה כולל קומה שלמה מסוד שם אה"ה דבינה, כך יש צלם דסט"א, והוא ג' כ קומה שלמה בסוד צל"ם של נבוכדנצר והם תרי"ג מלאכים בסט' דקדושה, ונכללים כולם תחת יצה"ט שלו ותרי"ג מלאכים רעים ונכללים ביצה"ר מסוד צלם דסט"א, והם מ"ש (שמות רבה פרשה לב פסקה ו) שבכל מצוה נברא ממנו מלאך א' והוא תיקון ניצוץ א' מצלם דקדושה, וכן לעומתו להיפוך ע"י עבירה וביטול מ"ע, והוא המלחמה שבאדם כל ימי חייו בג' חלקי העבודה במעשה ובדבור ובמחשבה שהם סוד ראש בטן גויה שלו חב"ד חג"ת נה"י, והם ג' אותיות של צל"ם כמש"ל (פתח כ) ובכל מצוה יש בו גוף ונפש, שהדבר הגופני שנעשה בו המצוה הוא הכלי, ומה שעושה בו רצון ה' הוא סוד אור הפנימי שנכנס בצלם הזה, ורצון הטוב של האדם שעושה המצוה הוא הניצוץ מן הצלם שמתקדש, וע"י רצון הטוב של האדם העושה המצוה מתלבש בו רצון ה' של המצוה ומתקדש אבר א' מסוד גופו הקדוש שבג"ע, ונתקן שם ונשאר שם בג"ע עד שנשלם בו כל המצות וכל התיקונים הצריכים לפי מספר ניצוצי נפשו וצלם שלו שהם ימים הקצובים לו בימי חייו, אז נשלם כל הגוף הקדוש הזה ויושב שם בג"ע והוא חייו העקרי כמ"ש (ויקרא יח ה) אלה המצות וגו' אשר יעשה אותם האדם וחי בהם וגו', כמ"ש שע"י הניצוצין עלו הכלים מן המיתה והשבירה אל התיקון, והם ה' צלמים לנרנח"י, שכל א' יש לו מקום מיוחד ושורש מיוחד בעלמין דלעילא, והוא מ"ש רז"ל (בראשית רבה פרשה מד פסקה א) לא נתנו המצות אלא לצרף בהם את הבריות (פתחי שערים נתיב גדלות דז"א פרק מב). וע"י תיקו"ז קיג ע"א.

¹⁴⁷² ז"ל האר"י ז"ל ויהי כל הארץ שפ"ה אח"ת ג' לשון הקד"ש. ודברים אחדים הם שמותיו יתברך שהם אחדותו ית' ורצו לילך בשרירות לבם הרע להתעדן בתאות העו"ה הזו בכח שמותיו ית'. והגדול שבהם היה נמרוד והיה חכם גדול. ונ"נ היה גלגול נמרוד וצלם שעשה בכח שמות הקדושים שהוא ציץ של כ"ג להטעות בני אדם כמו כוונת נמרוד עכ"ל ובזה מובן לשון זה (מ"מ).
¹⁴⁷³ פירוש ובזה תורצו ב' קושיות בלעו הוא הציץ. וקשיא קמייתא ב"ל הוא הצלם ואינו ע"ז שלו שעליה נאמר די שמיה בלטשצאר בשום אלהי (מ"מ).

¹⁴⁷⁴ לענ"ד לא נראה לפרש כן, שכן תלמידיו שהיו נהורא דאורייתא וידעין ברזין עילאין לפני גילוי האדרא, והיו מבני היכלא דמלכא, וח"ו שאנשים גדולים כאלה יהיו צריכים לאזהרה כזאת שכל מתחיל בחכמה יודע. אבל נראה, שכיון בזה לסוד גדול ונורא, והוא, שהקל"י באים לקטרג מאד על העוסק ברזין עילאין, ובפרט ברזין דעולם התיקון, שהוא שבירה גדולה עבורם, ולכן עומדים הם לקטרג על האדם. ולזה בא להזהירם, שלא יגרמו לסט"א שתהיה להם ח"ו איזו שהיא אחיזה ביסוד דנוק' ע"י שום חטא ח"ו או שאר איזו מחשבה פגומה. ולכן הוא שאמר כאן את לשון הכתוב "ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה" שהם כנגד ז"נ דסט"א וכמ"ש בע"ח שער קליפת נוגה. ר"פסל" הוא מלשון פסולת, שכן המה סיגי המלכות דמיתו, ומסכה אף היא מלשון סיגים (צ"ע מ"ל - הערת המהדיר) וכמי שמהתך זהב או כסף יוצא סיג, וכמ"ש "הגו סיגים מכסף, ויוצא לצורף כל" (משלי כה ד) שכן מכיוון דאתברירו הסיגים ע"י מו"ס אזי נתקנו הכלים (ב"ע ו ע"ב).

¹⁴⁷⁵ כדלעיל ד"ה מנהון על פי דברי האד"ר לקמן דף קמד, וע"י דברינו בדף קמא ע"א ד"ה דכל מאן דעייל ולא נפיק.

להשוות (ידיהון) [ידיהן יחד] להסכים שני לבבות דלא להוי ב' לבבות בפלוגתא¹⁴⁷⁶, כמ"ש (דברים ו ה) ובכל לבבך כי בב' (ידיהון) [ידים] תליין ה"ח וה"ג בה' אצבעות והן ב' יצרים, וז"ס מחאת כף בשמחה כי כל שמחה [הוא] משמאל¹⁴⁷⁷ כשנתבסם היצה"ר, וז"ס (תהלים צח ח) נהרות ימחו כף, כי יש מים מתוקים ויש מים רעים, ולעתיד לבא ירפאו כל מים, ואף שאמרתי (שה)יד ימין [הם] (הוא)¹⁴⁷⁸ ה"ח, אינם חסדים בעצם כי כל יד הוא גבורות¹⁴⁷⁹, אלא (אשהן) [שהוא] גבורות ממותקות שהם חסדים גבי שמאל, וכן ב' מיני מים הנ"ל, וכן ב' היצרים כידוע שיצ"ט הוא חוויא דחיים¹⁴⁸⁰ סם חיים, והוא מ"ש (במדבר כא ח) וראה אותו וחי, והוא סוד אליהו (מלכים א' יט י) קנא קנאתי וזכה לחיים תחת אשר קנא לאלקיו, וז"ש ארור כו' שהוא סוד המגשם בסתרו של עולם¹⁴⁸¹, פסל – בדכורא ומסכה – בנוק', מעשה ידי הרש, ושם בסתר¹⁴⁸² וענו (ס"א כל העם) כלם ואמרו אמן – בעלמא עילאה הנסתרות לה' כו' (דברים כט כח).

(צא) עי' זהר ח"ב מב ע"א: ובגין דא ואמרו (שם מ כה) ואל מי תדמינויני 1483 ואשועה יאמר קדוש 1484 לית ובכלו (כל) בריה דאשועה וכוותיו (כותי) ואף על גב דבראתי לה כדמות

– מאיר התיקון –

¹⁴⁷⁶ עי' בגמ' בכל לבבך וגו' בכל לבבך בשני יצריך ביצר טוב וביצר הרע (ברכות דף נד ע"א). ולכן דימה אותם הרשב"י דווקא לב' ידים. אמנם נ"ל שרשב"י לא יכול היה לגלות כי אם כדי להודיע כי הם עומדים בתיקון שמחמתו יש חיבור בין ב' הידים, ועי' ב"ע רכז ע"א שזה פירוש החיוב שיהיה זה הלומד מעשה מרכבה "חכם ומבין מדעתו".

¹⁴⁷⁷ עי' שעה"ג הק' לד.

¹⁴⁷⁸ נלענ"ד שנכון יותר לגרוס כהנדפס מאשר גי' הכת"י.

¹⁴⁷⁹ עי' ע"ח הארת מוחין ז"ן פרק ז'.

¹⁴⁸⁰ עי' פת"ש אבי"ע פתח ל"א שמט"ט בבריאה הוא נחשא דחיי. וכן ע"ש קלי' פתח כ"ד שזוהי המציאות של אליהו ז"ל, ועי' שם קיצור אבי"ע ה' שמשמע שזהו שורש הטוב שביצר הרע. ¹⁴⁸¹ עי' ת"ז ז ע"ב: מאן דצייר ביה דיוקנא (דברים כ"ז) ארור האיש אשר יעשה פסל וכו' ושם בסתר בסתרו של עולם, ע"כ. ועי' ביאורים ח"ב יג ע"א, ז"ל, יש בזה ג' הבחנות: א' למעלה מעקודים אין בחי' פרצופים וספירות כלל אלא רק על שם העתיד שיצא מהם, ואפילו עקודים הם ג"כ רק על דרך ממוצע כי עיקר כל הכינויים הם רק באצילות, ואפילו באצילות אינם על פי תפיסתנו והשגתנו ח"ו והאומר כן אין לו חלק באלקי ישראל כמש"כ ונשמרתם מאד לנפשותיכם כי לא ראיתם כל תמונה, אך עכ"ז הנה בדרך דיבור ואמירה וספירות דברים שהוא בדרך לימוד מותר ומצוה להשתמש בכל הכינויים הללו באצילות ולדבר בהם בכל האפשרי ככל מה שנמסר לנו בדברי האריז"ל שכולם הם דברי הרשב"י בזהר וכן הם מפורשים כולם בשיר השירים, עכ"ל.

¹⁴⁸² עי' בהגר"א על ת"ז קיג ע"א ד"ה מאי בסתר, דזהו איסור על המחשבה, ועי' בפת"ש נתיב הקלי' כט שהאיסור הוא על הגשמת הנקודה הפנימית שבכל דבר. ועי' בהגר"א על ת"ז ז ע"ב ד"ה ואפילו מכל, שנכלל באיסור זה מי שמצייר דיוקנא דבי"ע באצילות, ועי' לש"ו דע"ה ח"א נד ע"ב שנכלל באיסור זה לצירי דיוקנאות של אצילות בא"ס.

עי' ב"ע ז ע"א וז"ל, היינו נקודת ציון של הנוק' ששם אבן שתיה שממנה הושתת העולם ונק' סתר כמ"ש ואל יבוא בכל על את הקודש ומה גם שצריך להסתירה מן החיצונים והיא נקודה תתאה חכמת שלמה יו"ד זעירא שהיא מסתתרת בהיכל ק"ק דבריאה, וכאשר כתוב אבן שתיה שממנו הושתת העולם ותיקון העולם הוא ע"י זיווג ז"ן ע"י יסוד ולזה סיים כאן ואמר כל העם אמן הוא זיווג ז"ת הוי"ה אדנ"י שבזה מתבטלים הקליפות ולכן אצל כל הארורים נכתב אמן שי"א ארורים הם סיגי הז' מלכים וד' אחרונים דאו"א שנפלו בעת שבירת הכלים ותיקונם הוא ע"י זיווג ז"ן כידוע, ע"כ.

¹⁴⁸³ כי זהו כלל גדול שאסור להרהר במהותו רק מצד גבורותיו ומעשיו מה שאנו רואים, כמשה"כ שאו מרום עיניכם, היינו שהשם מחי' לבריותיו, וזהו שאו מרום עיניכם, ואתם רואים נפלאותיו. ולכולם שיער חיותו וכחו, ויקרא בשם. והשם ינהיג אותו כפי הצטרכו, וכמשה"ה אריה שאג כו' דימה הכתוב. דהא אם אנו היו אומרים על הש"י גבור, אין מעלה לו, דמי' שאנו יודעים גבורותיו, ובאמת בלתי תכלית הוא. אך אנו רואים שברא את האריה שהוא גבור יותר מכל הבריות שבעולם, ובזה אנו מכנים להש"י, שזה אנו רואים בעינינו. ומה שאין אנו רואים אין לנו רשות להזכיר, כי בב"ת הוא. ובזכירתנו אנו עושים גבול. אבל אם אנו מכנים על מה שאנו רואים אין חסרון ח"ו בכבוד הש"י עצמה שאנו מגבילים, כי אנו מגבילים מה שאנו רואים. והוי' כאלו אנו אומרים שיותר אין לשכלינו להשיג בב"ת. וזשה"כ יושב בשמים, הלא השמים אין יותר כלל להש"י, אך הואיל ואין אנו רואים יותר, לכך אין אנו מכנים אלא לשמים, ואתה תשמע השמים. אבל אם אנו מכנים יותר משמים, אין אנו יודעים איך לומר, כי ב"ת הוא, שלא יהיה ח"ו חסרון בכבודו לעשות שיעור וגבול

אתון דילי דאנא יכיל למחאה ההיא צורה ולמעבר לה כמה זמנין ולית אלה אחרא עלי דיכיל לממחי דיוקני ובנין דא (דברים לב לא) כי לא כצורנו¹⁴⁸⁵ צורם ואויבינו פלילים: ואי יקשה בר נש דהא כתיב (שם ד טו) כי לא ראיתם כל תמונה¹⁴⁸⁶ איהו יתרין ליה האי תמונה חזינא¹⁴⁸⁷ דהא כתיב (במדבר יב ח) ותמונת ה' יביט¹⁴⁸⁸ ולא בכל תמונה¹⁴⁸⁹ אחרא (דברא ויצר באתווי ובנין דא)¹⁴⁹⁰ ודבר נש דיצר באתווי ובנין דא אמרו (ישעיה מ כה) ואל מי תדמיוני ואשוח (שם יח) ואל מי תדמיון אל ומה דמות תערכו לו: ואפילו (דאפילו) האי תמונה¹⁴⁹¹ לית ליה באתריה אלא כד נחית לאמלכא ועל בריין¹⁴⁹² ויתפשט עליהו יתחזי לון (עליהו ויתפשט על בריין יתחזי) לכל חד כפום מראה וחזיון דמיון דלהון והאי איהו (הושע יב יא) וביד הנביאים אדמה¹⁴⁹³: ובנין דא יימא איהו אף על גב דאנא אדמה לכו בדיוקניכו אל מי תדמיוני ואשוח דהא קדם דברא וקודשא בריך הוא דיוקנא בעלמא וצייר צורה הוה הוא יחידאי בלא צורה ודמיון ומאן (נ"א ואית) דאשתמודע ליה קדם בריאה דאיהו לבר מדיוקנא אסור למעבר ליה¹⁴⁹⁴ צורה ודיוקנא בעלמא לא באות ה' ולא באות י' ואפילו בשמא קדישא ולא בשום

– מאיר התיקון –

ח"ו. וזה מה למעלה כו', כלומר מהשמים, מה שאין אנו רואים ומשיגים אסור לחקור, דבחקירתינו יהיה ח"ו חסרון כנ"ל, שנעשה ח"ו גבול כו' דוק ותבין. וזה שאנו מברכים על הברכה לנוכח ונסתר, היינו לנוכח היינו נגד הפרי שאנו רואים מציאותיו, ואח"כ נסתר נגד כבודו ב"ת הנסתר ממנו, ואין שום אדם וברי' להשיגו כי הוא בב"ת (יהל אור).¹⁴⁸⁴ הוא מופרש ומובדל מכל תכונת תמונה ודמות ותואר, וזהו מכוון במלת קדוש, ור"ל שהוא מרום ונעלה מכ"ז (כללים ח"ב ח ע"ד).

¹⁴⁸⁵ ר"ל שנאמר כצורנו שהוא יצורנו דיוקנינו (יהל אור).
¹⁴⁸⁶ ואיך אמר כי באותיות השם רשום בו תמונת דיוקנא דבר נש (כללים ח"ב ח ע"ג).
¹⁴⁸⁷ ר"ל מלכות שעלי' נאמר ותמונת ה' יביט כמ"ש וראית את אחורי כידוע שנקר' אחור (יהל אור). רושם דיוקן דבר נש איך שהוא מרום בהד' אותיות דהשם, זהו מותר להתבונן בזה ולייחס רמז רושם מתמונת אדם באותיות השם (כללים ח"ב ח ע"ג).
¹⁴⁸⁸ והרי מייחס הכתוב ג"כ לשון תמונה, והוא משום כי הרי רק ממנו ית"ש נעשה הכל, והוא שורש הכל, כי הוא בבחי' נשמה לנשמה לכל המציאות כולו, שהוא בתכונת צורת אדם כנודע, ולכן אפשר לייחס שם לשון תמונה, והוא ע"ש פעולתו שהוא שורש כל הפעולות. והרי הוא רק ע"ש תמונת המציאות שיצא ממנו. אמנם גם מה שמותר לייחס לשון תמונה בו, הנה הוא רק על הכח ושורש דבחי' תמונה, שהוא באצילות ג"כ, כי שם הוא הכחות פנימיים והשורשים הנעלמים לכל הפעולות והתכונות כולם, אבל לא בבחי' תמונה בפועל ח"ו (כללים ח"ב ח ע"ג). עי' לקמן ר"ל סע"א ורע"ב ח"ג רכב סע"ב וכי כ"ז הוא באספקלריא שאינה מאירה, אמנם כ"ז הוא ג"כ רק מבחי' אצילות, אבל כל בחי' תמונה אשר בב"ע אין שם ח"ו וזהו שאמר ולא בכל תמונה אחרא דברא ויצר כו' (לש"ו).

¹⁴⁸⁹ ר"ל דשם כתיב כל תמונה והוא א"ס דכל תמונה מיניה כמש"ו וביה עצמו אין מונה וזהו לא ראיתם (יהל אור).

¹⁴⁹⁰ התמונה בפועל הוא רק בב"ע, וזה אסור לייחס שם ח"ו, ועל זה נאמר (דברים ד טו) כי לא ראיתם כל תמונה, ואינו מותר לייחס שם בחי' תמונה אלא רק על שם הכח והרצון אשר לזה שזה מאצילות, כי על זה הכוונה הנה הוא ג"כ מה שנאמר ותמונת ה' יביט (במדבר יב ח), והוא מראה אחוריים כנודע, והרי מייחס שם בחי' תמונת דמות כמראה אדם, והוא משום כי שם הרי הוא הרצון והכח אשר לזה. אמנם כ"ז הנה הוא רק בבחי' גילוי ית"ש אשר לכל המציאות, הנה בזה הנה מותר לייחס שם כל התוארים כולם, והם ג"כ כל התוארי דמות תכונת אדם הנזכר בתורה, והם כולם רק על שם המציאות שיצא ממנו, אבל הוא עצמו ית"ש הנה משולל כל התוארים ממנו. וזהו שאמר שם הרע"מ עוד, ואפילו האי תמונה, ר"ל אשר גם רק בייחס הרצון והכח, לית ליה באתריה, אלא כד נחית לאמלכא על בריין ויתפשט עליהו יתחזי לון לכל חד כפום מראה וחזיון ודמיון דלהון, והאי איהו וביד הנביאים אדמה. אבל עצמותו גופה ית"ש, הנה עליו נאמר (ישעיה מ יח) ואל מי תדמיון א"ל ומה דמות תערכו לו (כללים ח"ב ח ע"ד).

¹⁴⁹¹ ר"ל תמונות הספירות כידוע כמש"ו (יהל אור).

¹⁴⁹² כל הגילוי דהשם הוי"ה ב"ה הוא רק מעת האצילות ולהלאה, ורק מה שנתגלה בו לזולתו (הקדו"ש ה ע"ב).

¹⁴⁹³ דברי כל חכם ונביא הנה הוא ע"פ השגתו, וכמ"ש הושע (יב יא) וביד הנביאים אדמה, וכמ"ש בתז"ח (לב ע"ד) וברע"מ (פ' בא דף מב ע"ב) (הקדו"ש פו ע"ג).

¹⁴⁹⁴ עי' מלואים אות. **Error! Reference source not found.**

אות ונקודה בעלמא והאי איהו כי לא ראיתם כל תמונה מכל דבר דאית ביה תמונה ודמיון לא ראיתם:

תרגום: ולכן אמר "ואל מי תדמיוני ואשוח יאמר קדוש", אין בכל בריה שתהיה שוח לי. ואף על גב שבראתי אותה כדמות האותיות שלי, שאני יכול למחות את אותה צורה ולעשות אותה כמה פעמים, ואין אלוה אחר עלי שיכול למחות את צורתו, ולכן "כי לא כצורנו צורם ואויבינו פלילים".

ואם יקשה אדם, שהרי נאמר "כי לא ראיתם כל תמונה". הוא יתרץ לו, הרי תמונה ראיתי, שהרי נאמר "ותמונת ה' יביט", ולא בכל תמונה אחרת של אדם שיצר באותיותיו, ולכן אמר "ואל מי תדמיוני ואשוח", "ואל מי תדמיון אל ומה דמות תערכו לו".

ואפילו תמונה זו, אין לו במקומו אלא כשיורד למלוך על הבריות ומתפשט עליהם, יראה להם לכל אחד כפי מראה וחזיון ודמיון שלהם, וזהו "ובידי הנביאים אדמה".

ולכן הוא יאמר, אף על פי שאני אדמה לכם בדיוקנכם "אל מי תדמיוני ואשוח". שהרי קודם שברא הקדוש ברוך הוא דמות בעולם וצייר צורה, היה הוא יחידי בלי צורה ודמיון. ומי (ויש) שנודע לו קודם בריאה, שהוא מחוץ לדמות, אסור לעשות לו צורה ודמות בעולם, לא באות ה' ולא באות י', ואפילו בשם הקדוש, ולא בשום אות ונקודה בעולם. וזהו "כי לא ראיתם כל תמונה", מכל דבר שיש בו תמונה ודמיון לא ראיתם.

(צב) ע"י שער המצות - פרשת שמות: ובענין קבלה מעשית מה שהוא שימוש האדם לעשות דברים נפלאים ע"י השבעת שמות הקדש כל העושה השבעות אלו גורם שיבואו תמיד בפיו ברכות לבטלה כי עבירה גוררת עבירה ואותם המלאכים שהוא משיבוען בעל כרחן מתגרים בו ומביאים אותו לידי ברכות לבטלה. ושאלתי למורי ז"ל שהרי ראינו דורות הראשונים שהיו משתמשין בשמות כנודע ובפרט כפי הנמצא כתוב בספר פרקי היכלות שהיו משתמשין בהם ר' ישמעאל ור' עקיבא לענין פתיחת הלב והזכירה והשיב לי כי הם היו נטהרים באפר פרה [ג] כנודע בענין ר"ט שהיה מטהר הטמאים באפר פרה אע"פ שהוא היה אחר חורבן בית שני אבל עתה אנו כולנו טמאים לנפש אדם ואין לנו רשות להשתמש בהם. ושמעתי בשם מורי זלה"ה תשובה אחרת והיא זו כי כל מי שיתקיים בו על כן עלמות אהבוך [ד] כפי הפירוש שפירשו בו רז"ל [ע"ז דף ל"ה ע"ב] אל תקרי עלמות אלא על מו"ת ור"ל כי כל מי שאפילו המקטרגים אוהבים אותו מפני שאין בו שום חטא שיוכלו לקטרג עליו ואפילו מלאך המות נעשה אוהבו מותר וראוי לו שישתמש בשמותיו יתברך הקדושים. אבל מי שיוכלו לקטרג עליו מלמעלה לומר ראה פלוני שעבר עבירה פלונית והוא משתמש בשמותיך הקדושים הנה אדם זה הוא ודאי שיענישוהו אותו למעלה אם ישתמש בשמות הקדש. [ה] עוד שמעתי בשם מורי זלה"ה והוא כי כל השמות והקמעים אשר בזמננו הם מוטעים אפילו אותם הפועלים בנסיון אמיתי ולכן האדם המשתמש בהם נענש אבל אם היינו יודעים אותם על מתכונתם היינו יכולים להשתמש בהם:

כל שימוש השמות כולם הוא הכל רק בהמלכות דאצילות ובהשמות דאלהי"ם ואדני"י אשר בה, היוצאים ומסתעפים מהשם הוי"ה ב"ה, והם אורותיה וגילויה המתפשטת בהם בכל התהוות והנהגת דבי"ע, וכל שימוש השמות הוא הכל רק בהשמות וכינוים המתגלים בה. כי למעלה ממנה אי אפשר לגעת שם מאומה כלל, כי היא הראשית לנבראים¹, שממנה נברא הכל, כמ"ש בהקדמת תיקונים (י"ב סע"ב), וכל שימושי השמות הוא רק בה. ולכן אמרו בתיקונים (שם) ובגינה אתמר כל המשתמש בתנא חלף, כי אין היתר להשתמש בשמות אלא רק לצדיקים גמורים הגורמים יחודה למעלה, והיודעים על כל שם ושם איך שהוא נמשך ומתפשט מהשם הוי"ה, וכמ"ש הגר"א בתיקונים סוף תיקון ג"ה (קב ע"ד), כי אין רשות להשתמש בשמות כי אם בכונת ההוי"ה מקורו כי אל"כ הוא ח"ו קיצוץ בנטיעות כו' ע"ש (הקדוש נד ע"ג), והמלכות הנהגה הוא שאר כל השמות כולם המסתעפים מהשם הוי"ה, וכמ"ש הגר"א בתיקונים (סוף תיקון סו דף קיג ע"ב ד"ה אבל¹) ע"ש, הגם שבפרטיות הנהגה ישנם כולם בז"א ג"כ, והם בבחי' היכל ולבוש שבו כנו, אלא שבו הוא בהעלם ובהם מתגלים, ומנהגת את כל העולמות בי"ע בהם ע"פ הגילוי דכל שם שמתגלה בה (כללים ח"א לא ע"ב), ודע עוד כי מה שאמרנו לעיל דכל מאן דנטיל

מלכות בלא ט' ספירן איהו מקצין בנטיען, יש בזה עוד כוונה אחרת, והיינו שמכוון על המלכות דאצילות בלתי יחודה למעלה ח"ו, ומכוון לקשר את עצמו רק בה לבד, ולהמשיך אורה למטה בלתי יחודה למעלה רחמ"ל, והוא סוד החטא דדור הפלגה כמה שאמרו (בראשית יא ד) ונעשה לנו שם, וכן ג"כ בכלל זה העוסקים בקבלה מעשיות ואינם יודעים לכוון בשורשי השמות וקישורם ויחודם בהשם הוי"ה ב"ה, ובפרט כשאינם צדיקים גמורים הגורמים היחוד מצד מעשיהם, אלא שלוקחים העטרה לעצמם ומשתמשים בה, הנה הם קוצין בנטיעות, ועליהם נאמר (במדבר יט יג) את משכן ה' טמא רח"ל, וע' בתיקונים (תיקון ס"ו קיב ע"ב) ובהגר"א שם בארוכה, ובדברינו בספר הקדו"ש שער ז' פ"ו אות ד' ה' בכל זה ע"ש ודי בזה כעת (ביאורים ח"ב לא ע"א).

(צג) עי' זהר ח"א יח ע"ב: עץ פרי 1495 עושה פרי 1496 (שם) דרגא על דרגא דכר ונוקבא כמה דעץ פרי אפיק חילא דעץ עושה פרי אוף הכא אפיק איהו 1497 ומאן איהו אלין אינון כרובים ותמרות מאי תמרות אלין אינון דסלקי בתננא דקרנא [ומתקני בהדיה] ואקמן ונ"א ואקרון תמרות עשן וכלהו קיימין בתקונייהו לעבודת האדם מה דלא קיימא כן חציר דהא אתעתד למיכל דכתיב (איוב מ י) הנה נא בהמות אשר עשיתי עמך חציר כבקר יאכל

[עץ פרי עושה פרי דיוקנא דכר ונוקבא] ודמות פניהם פני אדם (יחזקאל א י) אלין לאו אינון כאינון כרובים אלין אפי רברבן בדיקנא חתימא כרובים אפי זוטרי 1498 כרביין פני אדם כל (דין) דיוקנין כלילן בהו בגין דאינון אפיין רברבין ומצטיירין בהו צירין גלופין כגלופי שמא מפרש בארבע סטרי דעלמא 1499 מזר"ח מער"ב צפון ודרום מיכאל רשים ברשימו לצד דרום וכל אנפין מסתכלין לגביה פני אדם פני אר"ה פני שו"ר פני נש"ר

תרגום: "עץ פרי עושה פרי", דרגה על דרגה, זכר ונקבה. כמו שעץ פרי מוציא כח של עץ עושה פרי, גם כאן הוא מוציא. ומי הוא, אלה אותם כרובים ותמרות. מה זה תמרות, אלה אותם שעולים בעשן הקרבן ומתקנים עמו ומעמידים (ונקראים) תמרות עשן, וכולם קיימים בתקונייהם לעבודת האדם. מה שלא קיים כן החציר, שהרי עתיד למאכל, שכתוב "הנה נא בהמות אשר עשיתי עמך חציר כבקר יאכל".

"עץ פרי עשה פרי", דמות זכר ונקבה. ודמות פניהם פני אדם, אלה אינם כאותם כרובים, אלה פנים גדולות בְּזֶקֶן חתומה, כרובים, פנים קטנות כמו תינוקות, פני אדם, כל (אלה) הדמויות כלולות בהם, בגלל שהם פנים גדולות ומצטיירים בהם ציורים חקוקים כמו חקיקות שם המפורש בארבעת צדדי העולם, מזר"ח מער"ב צפון ודרום. מיכאל רשום ברשימה לצד דרום, וכל הפנים מסתכלים אליו. פני אדם, פני אר"ה, פני שו"ר, פני נש"ר.

(צד) עי' זהר ח"ג רלג ע"ב: [ובחבורה קדמאה] אמר ר' אלעזר לאבוהי הא שמענא אלין שייפין אטימין ברזא דקרבנין שייפין אחרנין רזא דלהון מאי א"ל רבי שמעון לר"א אלעזר [ברי] כל שאר שייפין דלגו רזא עלאה איהו: ת"ח לבא הא אתמר אבל לב דא איהו נורא דדליק 1500 ואלמלא דזמין לגביהו מלכא עלאה כנפי ריאה דאתיין לקמיה רוחא מרוחא 1501 דנשיב מגו בוסמין

– מאיר התיקון –

1495 מלכות (מ"מ).

1496 יסוד (מ"מ).

1497 יסוד (מ"מ).

1498 הם מט"ט וסנדל, שנקראים כרובים בכל מקום (מ"מ).

1499 עי' בגר"א תז"ח כז ע"ד, מב ע"א, ועי' עוד בהגר"א ספד"צ יג ע"ג ד"ה ואמר והחיות.

1500 בינה נקרא ל"ב (רח"ו).

1501 הריאה ולבא הם סוד חו"ב, דלא מתפרשין דא מן דא (זהר ויקרא ד ע"א) [ולבא סוד בינה, ה' עלאה, מינה נפיק מלכות ה' תתאה, והוא סוד הנפש שבכבוד המתפשט מן הלב כנז']. וברע"מ שם אמרו כי על סוד כנפי ריאה דנשיבין על לבא, והוא רוחא מרוחא דנשיב מגו בוסמין עלאין שהם

עלאין 1502 הוה אוקיד לעלמא ברגעא חדא:
 פתח ואמר (בראשית יט כד) וי' המטיר על סדום ועל עמורה גפרית ואש אמאי
 אוקיד לון בגין דכנפי ריאה לא נשיבו (בהו) בההיא שעתא וסתרא דכנפי ריאה [דא]
 (תהלים סח יד) כנפי יונה נחפה בכסף ואינון רפאל וצדקאל ועלייהו אתמר (תהלים
 קד ד) עושה מלאכיו רוחות לנשבת דדיר קמי מלכא (ס"א לבא) 1503:
 טחול פתח בוצינא קדישא ואמר (קהלת ד א) ואראה את כל העשוקים שנעשו
 תחת השמש והנה דמעת העשוקים מאן אינון עשוקים אלין ינוקין דאינון בתוקפא
 דאמהון דסלקין מעלמא ע"י מלאך המות:
 וכי מלאך המות קטיל לון דאיהו עושק אלא הדר ואמר ומיד עושקיהם כח ואין
 להם מנחם מאן ההוא כח דא הוא דכתיב (בראשית א יד) יהי מארת ברקיע השמים
 ודא הוא מארת חסר ואו ודא לילית דאיהי ממנא דההוא עושק:
 ואיהי אקרי טחול ואיהי אזלת 1504 וחייכא 1505 בינוקי ובתר עבדת בהו רוגזא
 ודמע' למבכי עלייהו טחול לזינא [דכבר אזלא] ודכבר אזלא [דכבד] דא אברי בשני
 ודא ברביעי בעובדא דבראשית ובג"ד לית סימנא טבא [בב"ד] ובשני וברביעי:
 כבד מותא דרברבי [וטחול] (ו)מותא דזוטרי קיבה איהי 1506 דרגא חד משתין
 דמותא ודא אתקרי תרדמה עסטיראה [עסירטא] דרגא שתיתאה דמלאך המות ומגו
 דאתי מרחיק 1507 איהו מסטרא דמותא [ולאו מותא רמזא חדא משתין דמותא]:
 [ובחבורא קדמאה] אצטומכא דא נטיל כלא ושחיק ומשדר לכל סטרין
 דלתתא 1508 ומנ(י)ה אתזנו 1509 תתאי 1510 מאינון [שתין] שמרים לתתא כל אינון

– מאיר התיקון –

או"א עלאין על אשא דבינה שבלב, הנה על זה נאמר (שמות כה כ) והיו הכרובים פורשי כנפים
 למעלה סוככים בכנפיהם על הכפורת, דא כפורתא דלבא (הקדו"ש קה ע"ד), הקדמת תיקונים (יד
 ע"ב) לב נור דליק, וכן בתיקון י"ג (כט ע"א) לבא איהו אש אכלה כו', ואי לאו כנפי ריאה דנשבין על
 לבא הוה אוקיד כל גופא, וכן הוא ברע"מ (פנחס דף רכז ע"ב) דאי לאו (כנפי ריאה) דנשיב בבתי
 דלבא הוה נורא דלבא אוקיד כל גופא. וע"ש עוד (דף רלג סע"ב) כי מוח ולב הם מים ואש רחמי
 ודינא, וע' בהגר"א בתיקון כ"ה (דף עח ע"א) כי הנורא דלבא הוא החום הטבעי שבלב (ביאורים
 ח"א סט ע"ד).

1502 שהוא החיות הנמשך מחכמה ואינון רפאל וצדקאל"ל שהם חיילותיה מביאים לה הארה
 (רח"ו). [ז"ל הגר"א בתיקונים קכד ע"ד: אשא דבלבא ו' רוחא כו' - ר"ל, כנ"ל דהן עולה ויורד
 ומפרש הטעם למה היא אצל אביה והוא אצל אמו ומפרש היא למנטר לה דבגלותא היא בת
 הקטנה ושדים אין לה והיא ברשות אביה והוא אצל אימא למנשב לה רוחא ובעא מינה דלא כו'
 ועי' בפרשת פנחס רל"ד א' ובר"מ שם ואמר ומאריך רוגזאה דוא"ו הוא אריך אנפין ועיין בזוהר שם
 לב דא איהו נורא דדליק ואלמלא דזמין לגבי' מלכא עילאה כנפי ריאה דאיתתי לקמי' רוחא מרוחא
 דנשיב מגו בוסמין עילאין הוה אוקיד לעלמא כו' ור"ל מע"ק דרוחא נשיב בי' כנ"ל קט"ו ב' בגין
 דאור קדמאה נטיל בעמודא דאמצעיתא ואימא היא לשמאלא בחמימו סגי כנ"ל ובזמן שהיא
 מקרבא בבעלה דהוא מים בקרירו היא נתקרה אבל בגין דמרחקה מבעלה לכן ו' רוחא דנשיב כו'
 ולזמנא דיתיי פורקנא כו' ו' אזיל לימינא להתחבר לה"א תתאה וי"ד הולך לשמאלא לה"א עילאה
 ואמר: כאן לסמכא וכאן לזקפא כמ"ש (תהלים קמה יד) סומך ה' לכל הנופלים סוכת דוד הנופלת
 וזוקף לכל הכפופים. ור"ל מע"ק דרוחא נשיב ביה, כמ"ש בתי' קט"ו ב' בגין דאור קדמאה נטיל
 בעד"א] (יהל אור).

1503 אחר זה נמשך אמר ר"מ בוצינא קדישא וכו' שהוא בדף הקודם (דרך אמת).

1504 משפטים קיד (הערת הזהר).

1505 וחייכת (דפ"ק).

1506 איהו (דפ"ו).

1507 פירוש כיון שהקיבה היא אחד משתין ממותא ולא א' משנים או מג' נמצא שהיא רחוקה מן
 המות לכן אינו מיתה ממש רק רמז א' מס' במותא כי הקיבה היא ישינה כמ"זל והשינה א' מס'
 במותא (מ"מ).

1508 הם הכחות החצובים שהם אוכלים דחיית הטבע והמותר מזיעתן של חיות, ככ"ד הכא
 משמע דאיהו אוריאל אל הימין פני אריה ודאי שבמיכאל כדפירשנו לעיל ולקמן מפרש לה דלאו
 היינו אוריאל אלא בסוד הגלות שהכחות הקדושים גולים ומתלבשים בחצונים ולעולם כבד סמאל
 (אור יקר).

1509 אתזני (דפ"ו).

1510 פירוש מהאצטומכא ניזונים מלאכים תחתונים שהם קדושים ומ"ש מאינון שתיין שמרים
 לתתא וכו' מהמלאכים התחתונים הנז' שותים שמרי הדינים (מ"מ).

רוחין וסטרין אחרנין 1511 [דאיתזנו] (דאתגזרו) בליליא מאינון אברים [ופדרים] (ופרדי) ושאר נטלין כל שייפין ונטיל כלא כבד וקריב ללב כמה דאתמר ודא איהו דכתיב (יחזקאל א י) ופני אריה אל הימין ועל דא אתחזי על מדבחא 1512 כגוונא דאריה אכיל קרבנין מכאן ולהלאה כל שאר שייפין 1513 ברזא דגופא כגוונא דלעילא: קנה שית עזקאן בקנה מתחבראן כחדא ואינון אקרונ בני אל(ה)ים 1514 מפקי רוחא לנשבא על עלמא ואתיין מסטרא דגבורה:

וכד אינון מתחברון 1515 כחדא אינון כגוונא דשופר ואלין אקרו שופר (שופר) של איל (אילו) של יצחק אלים בני בשן הבו ליי בני אלים (תהלים כט א) [אלים דיצחק] ומפקין רוחא וקלא וההוא קלא נפיק ואערע בעבי מטרא ואשתמע [לברייתא] לבר וע"ד כתיב (איוב כו יד) ורעם גבורותיו 1516 מי יתבונן דודאי מסטרא דגבורה קא אתיין ובגין דא (ס"א ומה אמר ההוא קלא (תהלים כט ג) קול יי' על המים 1517 אל הכבוד וגו') אל הכבוד הרעים יי' על מים רבים (אל) [יי'] ואל ה' רועם לא כתיב אלא [אל הכבוד] הרעים 1518 על ידא דבני אלים ולית מאן דידיע בשבחא דהאי קלא הה"ד (איוב כו יד) מי 1519 יתבונן:

ושט דבלע מיכלא ומתמן עאל לכלהו שייפין דאיהי (ס"א דא איהו רזא בדרגא) בדרגא דאשים אשים אינון קרבין מיד ובלעי ונטלי כליל וס"א כלאו מגו אשא עלאה דכליל לאשים ורזא דא (דברים יח א) אשי יי' ונחלתו יאכלון אלין אכלין ובלעין ושאר לא אכלין הכי 1520:

וכל בני עלמא [לבדד 1521] לא ידעין איך אכלין ולא רזא דלהון אלא דרגין דלגו אינון ידעין ונטלין מנייהו ושט לית ליה בדיקה מבחוץ דלא ידעי אלא מבפנים: [ידעי] (דידעי ובדקי) ונטלי עד דעאל לבי טוחנא ואש[ת]חיק ואתבשל ונטיל כלא כבד כמה דאתמר מאלין אשים נפקי דרגין [דאקדמי] 1522 (דקדמין) ונטלי מכבד בקדמיתא (ומאן אינון אליון) טוחנות 1523 אכלי קרבנין וטחני:

תרגום: ובחיבור קדמון אמר רבי אלעזר לאביו, הרי שמעתי על אלו האברים האטומים בסוד הקרבנות, אברים אחרים הסוד שלהם. מהו, אמר לו רבי שמעון לרבי אלעזר, אלעזר בני, כל שאר אברים שמבפנים סוד עליון הוא. בא וראה הלב הרי נאמר, אבל לב זהו אש ששורף, ואם לא שהזמין אליו המלך העליון את כנפי הריאה שמביאים לפניו הרוח מרוח שנושבת מתוך בשמים עליונים, היה שורף את העולם ברגע אחד.

– מאיר התיקון –

- 1511 שהם הקליפות שניזונים בלילה (מ"מ).
 1512 משמע שקורא למלאך אוריאל כאן ובאברים הפנימיים איך יצדק זה (רח"ו). ויש לתרץ שהאצטומכא רומז לאריה שאוכל קרבנות. אך אצטומכא היא ניטלת הכל (מ"מ).
 1513 כלומר ראש וזרועות ושוקיים וכו' בסוד האצילות כמבואר בכמה מקומות (אור יקר).
 1514 מילוי א"ל עולה קנ"ה ע"ה. גם א"ל עם ניקודו הוא ב"ן ע"ה, והיינו בני אל"ם, וא"ל מלא עולה הק"ף בסוד הבל המקיף. וז"ס הפסוק (תהלים כט א) הבו לה' בני ר"ת הבל. וא"ל פשוט ומלא גימ' רי"ו היינו גבור"ה. וראה כי כל המקיף סודו גבורה, ועיין בכוונת השופר (רמ"ז). פירוש שית עזקן דקנה נקראים בני אלים (מ"מ).
 1515 כיון שמתחברים אותם השית עזקאן שהם בני אלים נעשים כמו שופר שהוא הקצה דוגמת השופר (מ"מ).
 1516 של לבא בשמאלא (יהל אור).
 1517 כולל ג' קולות. ואש ג' קולות, והרוח הוא קול ה' שובר ארזים באמצע כליל לון. והוא נגד רוח מפרק כו'. וכאן שובר לס"א כמ"ש בתז"ח (כו ע"ב) (יהל אור).
 1518 ור"ל מדהזכיר אל ש"מ שעל אלים מדבר שהם משמיעים קול מצד הגבורה (מ"מ).
 1519 שהוא בינה, לבא, בו יתבונן (יהל אור).
 1520 פירוש בני אלים שהם בחי' הקנה (מ"מ).
 1521 לבר - פירוש בני אדם אינם יודעים בחי' אישים הנזכרים כיצד היא סדר אכילתן. אבל מלאכים הפנימיים שמקבלים מהם הם יודעים וז"ש אלא דרגין דלגו אינון ידעין ונטלין מנייהו (מ"מ).
 1522 פי' מאשים יוצאים מלאכים אחרים שנקראים טוחנות והם קטנים במעלה מהם והטוחנות הנז' הם מכינים המאכל ונותנים לאישים וז"ש כיון דאתטחנן אינון דשלטי עלייהו בלעי (מ"מ).
 1523 הטוחנות (דפ"ו).

פתח ואמר "וה' המטיר על סדום ועל עמורה גפרית ואש". מדוע שרף אותם, משום שכנפי ריאה לא נשבו באותה שעה, והסוד של כנפי הריאה זה "כנפי יונה נחפה בכסף" ואלו הם רפאל וצדקאל, ועליהם נאמר "עושה מלאכיו רוחות" לנשב תמיד לפני המלך (הלב).

טחול, פתח הנר הקדוש ואמר "ואראה את כל העשוקים שנעשו תחת השמש והנה דמעת העשוקים". מי אלו העשוקים, אלו תינוקות שהם בחוזק אמותם, שמסתלקים מהעולם על ידי מלאך המות.

וכי מלאך המות הורג אותם, שהוא עושק, אלא חזר ואמר "ומיד עושקיהם כח ואין להם מנחם", מי הוא אותו כח, זהו שנאמר "יהי מארת ברקיע השמים", וזהו מארת חסר וא"ו, וזו לילית, שהיא ממונה על אותו העושק.

והיא נקראת טחול, והיא הולכת ומצחקת בתינוקות, ואחר כך עושה בהם רוגז ודמעות לבכות עליהם. הטחול למין של הכבד הולך, זה נברא בשני וזה ברביעי במעשה בראשית, ומשום זה אין סימן טוב בשני וברביעי.

כבד מיתה של הגדולים, טחול מיתה של הקטנים. הקיבה היא דרגה אחת משישים ממיתה, וזה נקרא תרדמה עסטיראה (עסירטא), דרגה שישית של מלאך המות, ומתוך שבא מרחוק הוא מצד המות ולא מות, רמז אחד משישים ממיתה.

אצטומכה זו לוקחת ושוחקת ושולחת לכל הצדדים של מטה וממנה נזונים התחתונים, מאלו שותים השמרים למטה, כל אותן רוחות וצדדים אחרים שנזונים בלילה מאותם אברים ופדרים, והשאר נוטלים כל האברים, ונוטל הכל הכבד ומקריב ללב, כמו שנאמר, וזהו שכתוב "ופני אריה אל הימין" ועל זה מתראה על המזבח כדוגמת אריה שאוכל קרבנות, מכאן ולהלאה כל שאר האברים בסוד של הגוף כדוגמת של מעלה.

קנה שש טבעות בקנה שמתחברות כאחת, והן נקראות בני אלים, מוציאות רוח לנשב על העולם, ובאות מצד הגבורה.

וכאשר הן מתחברות כאחת, הן כדוגמת השופר, ואלו נקראים שופר, שופר של איל של יצחק, אלים בני בשן, "הבו לה' בני אלים", אלים של יצחק ומוציאות רוח וקול, ואותו קול יוצא ופוגע בענני גשם, ונשמע לבריות שבחוץ, ועל זה נאמר "ורעם גבורותיו מי יתבונן", שודאי מצד הגבורה הם באים, ומשום זה (ומה אומר הקול ההוא "קול ה' על המים אל הכבוד וגו'") "אל הכבוד הרעים ה' על מים רבים" לא כתוב "אל הכבוד רועם", אלא "אל הכבוד הרעים", על ידיהם של בני אלים, ואין מי שמכיר בשבח של הקול הזה, זהו שכתוב "מי יתבונן".

ושט שבלע מאכל, ומשם נכנס לכל האברים שהיא (זהו סוד) במדרגה של אשים, אשים הם קרבים מיד ובולעים ונוטלים כליל (הכל) מתוך האש העליונה שכליל לאשים, וסוד זה "אשי ה' ונחלתו יאכלון" אלו אוכלים ובולעים והשאר לא אוכלים כד.

וכל בני העולם (שבחוץ) לבד לא יודעים איך אוכלים, ולא הסוד שלהם אלא מדרגות שבפנים הם יודעים ולוקחים מהם. ושט אין לו בדיקה מבחוץ, שלא יודעים אלא מבפנים.

יודעים ונוטלים עד שנכנסים לבית הטחינה, ונשחק ומתבשל ולוקח הכל הכבד, כמו שנאמר מאלו האשים יוצאות מדרגות שמקדימות ונוטלות מהכבד בראשונה, (ומהן אלו) הטוחנות שאוכלים הקרבנות וטוחנים [אותם].

(צה) עי' רע"מ ח"ג רלג ע"ב: אמר רעיא מהימנא בוצינא קדישא כל מה דאמרת שפיר אבל מוחא איהו מים לב איהו אש¹⁵²⁴ ותרווייהו איהו רחמי ודינא דא כסא רחמי ודא [כסא] דינא וקב"ה [מלך] עומד מכסא דין דאיהו לב ויושב על כסא רחמים דאיהו מוחא:

וכד חובין מתרבין על אברים ועל ערקין דלבא דאיהו כרסייא דדינא אתמר בלבא (אסתר ז ז) והמלך קם בחמתו ממשטה היין¹⁵²⁵ דאיהו יינא דאורייתא ובזמנא דכנפי ריאה נשבין על לבא (אסתר ז י) וחמת¹⁵²⁶ המלך¹⁵²⁷ שככה דתרין כנפי ריאה (שמות כה כ) והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה סוככים בכנפיהם על הכפרת דא כפורתא דלבא:

ובמאי וחמת המלך שככה בגין [דואשמע את קול כנפיהם (יחזקאל א כד)] (ד) וישמע את הקול (במדבר ז פט) דא קול תורה [קול דק"ש] וידבר אליו בצלותא [דפומא] דאיהו (תהלים נא יז) אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך:

וההוא רוחא דנשיב בכנפי ריאה¹⁵²⁸ איהו אפיק קלא בקנה¹⁵²⁹ דאיהו קנה חכמה קנה בינה¹⁵³⁰ ואתמר בה (יחזקאל לז ט) כה אמר יי' מארבע רוחות¹⁵³¹ באי הרוח דאינון ארבע אתוון יהו"ה והאי איהו רוח דדפיק בכל ערקין דלבא דאתמר בהון (יחזקאל א יב) אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו:

אמר בוצינא קדישא ודאי רעיא מהימנא דרגא דילך איהי דביה (אסתר ז י) וחמת המלך שככה (תהלים קמד טו) אשרי העם שככה בגימטריא משה אמר ליה בריך אנת בוצינא קדישא בוצינא דדליק קמי מלכא ומטרוניתא נר יי' [איהי] נשמה דילך:

א"ל הא אמרת מוחא ולבא וכנפי ריאה [תרין] כווליינ מאי ניהו אמר רעיא מהימנא הא אוקימנא בכנפי ריאה (תהלים קד ד) עושה מלאכיו רוחות כווליינ משרתיו אש לוחט ואינון תרין כנפי ריאה ותרין כווליינ לקבל ד' חיון דכרסייא כרסייא איהו לבא באמצעיתא:

וכן מוחא אית ליה ארבע חיון דאיהו כרסייא דרחמי ומאי ניהו ראייה שמיעה

– מאיר התיקון –

¹⁵²⁴ ע' בהגר"א בתיקון כ"ה (דף עח ע"א) כי הנורא דלבא הוא החום הטבעי שבלב, וכמ"ש בסוף תיקון כא (דף כב ע"א) שהוא האש היסודי דלבא, ועל זה אמר הרב כי האש היסודי והחום הטבעי שהוא בלב הנה הוא מצד הל"ב אלה"ם דקטנות אשר מתקבץ הארתם בו וכנ"ל. וע' עוד בהגר"א בספר יצירה (פרק א משנה ה בד"ה ועומק אחרית) שאותו האש היסודי הוא סבת כל דבר וגמרו, וכן על ידו ישוב כל דבר לשרשו ע"ש, כי שרשו הוא מהבלי דגרמי שהוא הנפש דנפש, ולכן הוא סבת כל דבר ושורשו (ביאורים ח"א סט ע"ד), החכמה הכללי שהיא נקראת מים, כי כן החכמה הקדומה שהיא מ"ס, הנה עליה נאמרה (ישעיה מג טז) ובמים עזים נתיבה וכמ"ש הגר"א בריש ספר יצירה (א ע"א), וכן חכמה מוחא היא מים כמ"ש ברע"מ (פנחס רכח ע"ב, ורלג סע"ב) (ביאורים ח"א עד ע"ג), הוא מים מרוח שאמר בס"י (פ"א מ"א) (ביאורים ח"א פ ע"ג).

¹⁵²⁵ ר"ל על דלא עסקין באורייתא (יהל אור).

¹⁵²⁶ חמימות (יהל אור).

¹⁵²⁷ של הלב (יהל אור).

¹⁵²⁸ חיות האדם וקיומו דבחי' נפש הוא ע"י החום הטבעי שבלב, והוא מהל"ב אלה"ם דקטנות שהוא בחי' נפש מלכות, אשר שרשם הוא מבינה. אך הקול והדבור הוא מהרוח שבלב, והוא מהכנפי ריאה דנשבין תמיד על לבא, ומזה נמשך הרוח ללב, ומשם הוא הקול, והוא מהד' אותיות דהשם הו"ה ב"ה, שהוא בחי' רוח ז"א, אשר שרשו הוא מחכמה, וכמ"ש ברע"מ (פנחס דף רלד ע"א) וכו', וכן שם (דף רכח ע"א) ודא יהו"ה דאיהו קול כו', וכן בתיקונים (תיקון כה דף עח ע"א) וכד ייתי רוחא לגבי לבא דתמן נפשא אתמר ביה קול דודי דופק¹⁵²⁸ כו'. והנה מזה נמשך החיות דבחי' רוח לכל הגוף ע"י העורקים הדופקים הנמשכים מן הלב לכל האברים, וכמ"ש בתיקונים (תיקון סט דף קכב ע"א) וכל ערקין וורידי גופא דאינון דפקין מלבא אינון דפקין, ושם מתלבש כל המוחין דגדלות שהם כל הל"ב נתיבות חכמה הכלולים בלב ג"כ (ביאורים ח"א סט ע"ד).

¹⁵²⁹ הרוח הנה הוא אור חוזר מתתא לעילא, כי הנה הוא נמשך ובא מהמוח אל הריאה ומשם ללב וכמ"ש בפ' פנחס (רל"ד ורל"ה) ובכ"מ שם. ואח"כ הנה הוא חוזר מתתא לעילא דרך הקנה להפה וחוטם, וכו' הוא רק ע"י שכל הרוח הוא מבחי' הגבורות שבחכמה, שהם הנקודות, ולכך הם נקודות קטנות, משום שהם מבחי' הגבורות, וכל גבורות דרכם הוא להצטמצם כנועד. וכן כל גבורות תשוקתם תמיד לחזור למעלה (ביאורים ח"א עג ע"ב).

¹⁵³⁰ עי' שעה"ק מ ע"א, ובהגר"א בתז"ח מ ע"א ד"ה קנה וושט.

¹⁵³¹ קול ודבור, וקנה חכמה, וקנה בינה (יהל אור).

ריחא דבור ראייה אריה שמיעה שור ריחא נשרא וד' אנפין וד' כנפין לכל חד דבור אדם איהו אחיד עילא ותתא¹⁵³² [ו]דרועין (ד)בהון וידינו פרושות כנשרי שמים: גוף אריה ושוקים (יחזקאל א ז) וכף רגליהם ככף רגל עגל ועל גופא אתמר (בראשית מא מג) מרכבת המשנה [משנה] (משנה) כתיב לישנא דמתניתין [ובחבורא קדמאה]:

אמר רעיא מהימנא ודאי הכי הוא דכבד איהו דרגא דעשו¹⁵³³ עשו הוא אדום הוא כניש כל דמין בין צלולין בין עכורין ולא אבחין בין טב לביש לא עביד אפרשותא בינייהו:

לבא איהו ישראל דאבחין בין טב לביש בין דם טמא לדם טהור¹⁵³⁴ ולא נטיל אלא ברירו ונקיו דההוא דמא כבורר אוכל מגו פסולת ולבתר דנטיל לבא דאיהו יעקב ברירותא דדמים דאיהו לעילא ואשתאר כבד דאיהו עשו בפסולת [איהו] כעיס¹⁵³⁵ עליה במרה דאיהו גיהנם [דאתבריאת] (דאתמר) ביומא תניינא מותא דרברבי ואיהו¹⁵³⁶ נוקבא בישא אש זרה עבודה קשה ע"ז קרינן לה ובגין דמ[י]נה אתער כעס לכבד אוקמוה רבנן במתני' כל הכועס כאילו עובד ע"ז¹⁵³⁷:

ולא עוד אלא דלית שריפה וחמימות בכל מרעין דאברין דגופא אלא ממרה דאיהו אדליקת בשלהובין על ערקין דכבד ובעי לאוקדא כל גופא ואיהו כגוונא דימא כד איהו כעיס דגלי ימא סלקין עד רקיעא ובעו לנפקא מגבוליהו לחרבא¹⁵³⁸ עלמא אי לאו שכינתא דאיהו [לחולה] כחול דאסחר לימא דלא נפקת מפומהא אוף הכי שכינתא אסחרת לגופא וסמך ליה [כד"א] (תהלים מא ד) יי' יסעדנו על ערש דוי: ובג"ד אוקמוה מארי מתני' המבקר את החולה לא ליתבי למראשותיו משום דשכינתא על רישיה ולא לרגלוי דמלאך המות לרגלוי האי לאו לכל ב"נ אלא לבינוני אבל לצדיק גמור יי' יסעדנו על ערש דוי על רישיה ושכינתא אסחר גופיה עד רגלוי ובג"ד אתמר ביעקב (בראשית מט לג) ויאסף רגליו אל המטה ודא שכינתא דאתמר בה (ישעיה סו א) והארץ הדום רגלי:

לרשע גמור [מלאך המות] (מדת הדין) אסחר ליה בכל סטרא ודא יצה"ר [דמלאך המות] (דמדת הדין) אסחר ליה בכל סטרא חרבא דיליה דפניו מוריקות בטפה [חדא מאינון] (דאינון) ג' טפות דזריק ביה (מרה) הה"ד (משלי ה ד) ואחריתה מרה כלענה [כבד] דא דכורא יותרת הכבד נוקבא:

אמר רעיא מהימנא בתר דגופא איהו מאילנא דטוב ורע¹⁵³⁹ לית אבר [בגופא] (בכל)

– מאיר התיקון –

¹⁵³² ר"ל לעילא בד' חושים דמוחא, ולתתא בגופא, שהפה אדם, והידים נשר, וגוף ארלי, ורגלים שור כמו שמפרש והולך, שמל' אחיד עילא ותתא כמש"ל (יהל אור).

¹⁵³³ הוא כמו שמבואר בדברי הרב בשער המוחין (פרק ה) כי הדם הממשי העיקרי אשר בכבד, ונמשך ומתברר היותר מובחר והזך שבו ועולה אל הלב, והוא בחי' דם חומרי ג"כ, אלא שהוא הזך והיותר מובחר שבו, כי הוא מבחי' הלב אלה"ם דיניקה כנז', וכשיורדין הם בראש הבריאה נעשה דין גדול בכל שונאי ישראל, וע"ז נאמר (ישעיה סג ד) כי יום נקם בלבי ודם עבדיו יקום וכנ"ל מתז"ח (ביאורים ח"א ע ע"ג).

¹⁵³⁴ כמ"ש בין דם לדם כו' (יהל אור).

¹⁵³⁵ וזהו עשו ששונא ליעקב (יהל אור).

¹⁵³⁶ ואיהו (דפ"ו).

¹⁵³⁷ עי' תיקו"ז נה ע"א: כבד וטחול דא סמא"ל ונח"ש כבד אשא סומקא מרה אשא ירוקא טחול אשא אוכמא יותרת כלילא דכלהו כבד וטחול סמא"ל ונחש כבד אל אחר מרה סם מות דיליה טחול נחש נוקבא דיליה חלב טמא ומרה איהו חרבא דמלאך המות. בהגר"א: כבד כו' - לפי שלמעלה פי' מוח ריאה ולב, שכנגדם מרה כבד טחול, מרה וטחול הם ב' נוקבין כמש"ל בתיקון מ"ח בארוכה (צו ע"א) נגד בינה ומלכות. וכבד הוא נגד עמודא דאמצעייתא.

¹⁵³⁸ לתברא (נ"א לחרבא) (דפ"ו).

¹⁵³⁹ מתחלת בריאתו היולי שיש בו כח לנטות כולו לטוב או כולו לרע או לעמוד בנוני, אי יצדיק עצמו יטה כולו לטוב ויעלה שני יצירות להיותן כולן לטוב, "דא רחמי ודא דינא" דהיינו זכר ונקבה מצד התפארת והמלכות דהיינו ר"ח ונפ"ש, אם ירשיע יהיו שתיהם רעות, אם יטה עצמו כולו אל הרע וידחה הקדושה ממנו ושתי יצירות הם "סמאל ולילית", ואם בנוני עומד בשתי יצירותיו ר"ע וטו"ב, ולזה ימצא באברים בחינה טובה רומזת למעלה בסוד מדרגות הקדושות ובחינה רעה מצד החצונים (אור יקר).

גופא) דלית 1540 ביה יצר הרע ויצר טוב לבינוניים ולצדיקים גמורים תרין יצירות דכר ונוקבא תרווייהו טובים כגוונא דחתן וכלה:

לרשעים גמורים תרין יצירות בישין דכר ונוקבא בכל אבר ואבר מסטרא דסמאל ונחש ובג"ד מסטרא דאילנא דטוב ורע קיבה אית בה תרין דרגין¹⁵⁴¹ דהכי אוקמוה רבנן קיבה ישן:

ואית שינה אחת משתין במותא ושינה אחת משתין בנבואה ובג"ד אוקמוה רבנן מארי מתיבתא החלומות שוא ידברו (זכריה י ב) והכתיב (במדבר יב ו) בחלום אדבר בו לא קשיא כאן על ידו שד כאן על ידי מלאך:

חלום ע"י מלאך חד משתין בנבואה חלום על ידי שד איהו שוא מסטרא דמותא ואיהו תבן דהכי אוקמוה כשם שאי אפשר לבר בלא תבן כך אי אפשר לחלום בלא דברים בטלים:

אצטומכא דא קרקבן [נקלף]¹⁵⁴² ואוקמוה רבנן קרקבן 1543 טוחן¹⁵⁴⁴ דאיהו נטיל כלא ושחיק ומשדר לכל איבריין אי איבריין 1545 בלא חובין¹⁵⁴⁶ כגוונא דאוקמוה רבנן דאית מלין¹⁵⁴⁷ דמ(ת)עכבין ית קרבנא דלא נחית לקבלא ליה ההוא דשדר [ליה] קב"ה לקבלא [דורונא] דיליה דאית דמקבל ליה קב"ה על ידי אריה דאתמר ביה (יחזקאל א י) ופני אריה אל הימין לארבעתן וקב"ה רכיב עליה ונחית ביה לקבלא ההוא דורונא: ואית דורונא דמקבל ליה על ידי שור דאתמר ביה (שם) ופני שור מהשמאל לארבעתן ואית דורונא דמקבל על ידי דנשר דאתמר ביה (שם) ופני נשר לארבעתן דאינון שתי תורים או שני בני יונה ואית דורונא דמקבל ליה ע"י דאדם דכתיב ביה (ויקרא א ב) אדם כי יקריב מכם קרבן ליי' בדיוקנא דההוא דאתמר ביה (יחזקאל א י) ודמות פניהם פני אדם יהו"ה נחית עלייהו לקבלא דורונא:

ואית חיון טבעיות¹⁵⁴⁸ ממנן על גופין דאינון מארבע יסודין ואינון דכיין ולקבלייהו ארבע חיון דורסין [מסאבין] ונ"א מלאכין ממנון (ממנון) על ד' [מרירן] [מרירן] דאינון מרה חוורא מרה סומקא מרה ירוקא מרה אוכמא [ואית] [ואינון] חיון שכליות¹⁵⁴⁹ דסחרין לכרסייא ואית לעילא מנייהו וגבוהים עליהם ואינון חיון אלהיות מסטרא דקדושה ואית חיון דסטרא אחרא ואתקריאו אלהים אחרים ואלהיות דקודשא אלהים חיים ואלין אלהיות דקדושה אתקריאו אלהי האלהיות: ועלת על כלא אל אדון על כל המעשים וכל זינא אזיל לזיניה ובגין דאית אלהים

– מאיר התיקון –

¹⁵⁴⁰ דלא אית (דפ"ק).

¹⁵⁴¹ ושתי המדרגות הם עץ הדעת טוב ורע דא מטטרון, והיינו חלום על ידי מלאך ורע דא סמאל דהיינו חלום על ידי שד (אור יקר).

¹⁵⁴² ר"ל סימן טהרה טוב כנ"ל (יהל אור).

¹⁵⁴³ קורקבן (דפ"ו).

¹⁵⁴⁴ הענין כי המזון העליון הוא המעשים הטובים מלמטה כגון התפלות או הקרבנות וכל מעשה המצות, ושכינה מקבלת הכל וכחותיה מכינות מעשה התחתונים לעכלו בסוד רוחניות נעלם לסלקו למעלה, ובחינה המהפכת ומעכלת זה נקרא קרקבן והוא סוד קבלת הקרבנות או התפלות, ובהיות זכות בתחתונים מתקבל קרבנם לרצון ומתחלק מלפני המלך כראוי (אור יקר).

¹⁵⁴⁵ אברין אי אברין (דפ"ו).

¹⁵⁴⁶ שאינם פגומים בעונותיהם של ישראל, ובהיות שאין זכות בתחתונים חס ושלוש אז אין התפלות ולא הקרבנות מתקבלים ברצון (אור יקר).

¹⁵⁴⁷ הכל לפי העון, ואז אינו יורד אריה אלא כלב כדפירשו בזוהר, וקבלת הקרבנות בחינות שונות, בבוקר תמיד של שחר מקבל על ידי מיכאל אריה ובערב על ידי גבריאל שור ובלילה על ידי נשר רפאל, או גם כן לפי בחינת הקרבן כבש על ידי אריה פר על ידי שור תורים ובני יונה על ידי נשר, וסוד תבירו דלבא על ידי אדם והיינו אדם כי יקריב מכם דהיינו התשובה והדבר הנאות לפני קונו כפי שיעור. הקרבן והחטא (אור יקר).

¹⁵⁴⁸ הם סוד ארבע יסודות רוחניים שהם מרכבה לארבע חיות בסוד העשיה שהיא לבוש ליצירה (אור יקר).

¹⁵⁴⁹ היינו סוד כסא הכבוד דהיינו הבריאה כדפי' לעיל סימן ה', וכנגד שלשה בחינות אלו יש נגדיים דהיינו יסודות חומריים נגד ארבעה יסודות רוחניים, והיכלות טמאים נגד היכלות קדושים, ועשר ספירות טמאות נגד הכסא, אבל בעשר ספירות עצמן ואין סוף אין נגדיי אליהם חס ושלוש, וכבר פירשנו בספ"ר ספירות התמורות והיכלות התמורות (אור יקר).

אחרים אמר עליהו (שמות כב יט) זובח לאלהים יחרם בלתי ליהו"ה לבדו¹⁵⁵⁰ בגין דלא יתערב אלהים חיים עם אלהים אחרים¹⁵⁵¹:
 אמר רעיא מהימנא בוצינא קדישא ודאי אצטומכא בקדמיתא נטיל [כולא] עד שית שעתין¹⁵⁵² ואופה וקרקבן איהו (קרקבנא דאיהו) אופה וריאה איהי משקה לבא (ד)מלכא¹⁵⁵³ ואינון תרין אינון ודאי אופה¹⁵⁵⁴ ומשקה¹⁵⁵⁵ למיהב למלכא משפירו דכל מאכלין ומשקין רישא דכלהו [מבחר דכלהו] (מחבר לכלהו) והיינו דכתיב (שיה"ש ה א) ארית¹⁵⁵⁶ מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי [לבתר (שם)] אכלו רעים שאר אברים דאינון חילין ומשריין דמלכא דפליג לון מזונא על יד שר האופים שתו ושכרו דודים על יד שר המשקים:
 וכבד איהו לימינא דב"נ ובג"ד (יחזקאל א י) ופני אריה אל הימין לארבעתן לימינא דמלכא דאיהו לבא טחול לשמאלא אלין אינון מסטרא אחרא¹⁵⁵⁷ (יחזקאל א י) ופני שור מהשמאל משקה [חמרא] (דמרה) מזוג במיא למלכא [ואריה אכיל דא] (דא ריאה אבל) כבד¹⁵⁵⁸ כניש מזונא קמי מלכא דאיהו לבא:
 [ואית לאקשוויי] (ואין למקשה) על האי אי כבד איהו עשו איך הוא מתקן מזונא ללבא אלא ודאי לבא איהו כגוונא דיצחק¹⁵⁵⁹ כבד עשו דאיהו הצד ציד ויימא ליה (בראשית כז לא) יקום אבי ויאכל מציד בנו¹⁵⁶⁰ אלין אינון צלותין דאזלין ומתתרכין¹⁵⁶¹ מעניים ויצחק בצערא וביגונא דלא יכלין לכוונא בצלותא¹⁵⁶² ובגין דא לא אמר ויאכל מציד אלא ויאכל מציד ובנו (בני) (שמות ד כב) בני בכורי ישראל כגוונא דא לית לון לישראל מזונא בגלותא אלא ע"י אומין דעלמא:
 אבל כד אינון בארעא דישראל מזוניהון ע"י שכינתא ויהוון¹⁵⁶³ תרין כנפי ריאה משקין אומה שר¹⁵⁶⁴ המשקים ותרין כוולייין (שר) האופים דמבשלין הזרע דנחית מן מוחא ומבשלין מיא דמקבלין מכנפי ריאה ולבתר דייכול מלכא¹⁵⁶⁵ דאיהו לבא אתמר בתרין כליין דיליה (שיה"ש ה א) אכלו רעים [ולתרין] (ולבתר) כנפי ריאה שתו ושכרו דודים:

– מאיר התיקון –

¹⁵⁵⁰ שהוא המתלבש בבריאה יצירה ועשייה ודוחה כל שלשה מינים טמאים (אור יקר).
¹⁵⁵¹ (ס"א ובחבורא קדמאה) (נוסף בדפ"ו).
¹⁵⁵² ר"ל עד חצות הלילה שאז נוטלין השאר חלקם (יהל אור).
¹⁵⁵³ מלכות (אור יקר).
¹⁵⁵⁴ אופה כבד - דהיינו מצד האש כדי להעלות כל צד הגבורה ממטה למעלה (אור יקר).
¹⁵⁵⁵ משקה ריאה - להעלות למעלה כל סוד הנסכים דהיינו בסוד ניסוך מים ויין, ולכך צודק אל ק"ו האמצעי כדמסיק (אור יקר).
¹⁵⁵⁶ ר"ל אכלתי כו' שתיתי כו' (יהל אור).
¹⁵⁵⁷ דריאה וקורקבן אינון אופה ומשקה דקדושה (יהל אור).
¹⁵⁵⁸ כלומר בהכרח גמור נודע היות הכבד המקבץ המזון אפילו משקין כל זמן שהם מזון, אבל קשה דהא אמרן שהוא "שמאל והוא עשו" (אור יקר).
¹⁵⁵⁹ מלכות מצד הגבורה דהיינו היותה בדין (אור יקר), בינה, משמאל דגבורה (יהל אור).
¹⁵⁶⁰ שהוא מבקש פרנסתם, שהן ניזונין בגלות ע"י ס"א מתמצית, לכך הוא מבקש ליטול תחלה (יהל אור).
¹⁵⁶¹ הענין כי כל תפלה שיש בה מחשבה בלתי הגונה אינה מתקבלת למעלה, וכאשר יש בישראל חוטאים שהם עניים מצד עוני כוונתם ועוני מצותם אז תפלתם מתקבלת על ידי בחינת הכבד שהוא סוד שכינה בגלות, ותועלת נמשך מזה לסמאל שהוא נהנה מאותה תפלה כענין שנהנים אומות העולם בהיותנו בגלות שהם ראשונים לקבלת השפע, מפני שאי אפשר לאמנו להשפיע לנו ברכה אלא על ידי האומה אשר אנו גולים בה, וכן שכינה בתוך השר ההוא גולה עמנו, והיינו אומרה שמוני נותרה את הכרמים, ויש לו כח שבאותו כח מתלבש הממונה על התפלות, ואם יש שלום כיוצא בזה לרשעים או עניים משוקעים ביסורין הרעים מסטרא דרע שהם מצדם בגלות ואז ממש כבד מעלה תפלתם מן הטעם הנזכר (אור יקר).
¹⁵⁶² לצלותא (דפ"ו).
¹⁵⁶³ ויהוון (דפ"ו).
¹⁵⁶⁴ ר"ל האומה שר האונות, שהן משקים. וכן קורקבן של הכוליות, שהן אופים (יהל אור).
¹⁵⁶⁵ כלל דבריו כי "הראש" הוא התפארת "והלב" מלכות "ותרי כולייין" הם מיכאל"ל גבריאל"ל אש ומים, ושתים מהם מבשלים השפע היורד מהתפארת למלכות, ואחר שהתפארת והמלכות מקבלים השפע חסד וגבורה ונצח והוד עליהם נאמר "אכלו" וכו' (אור יקר).

דלבא איהו כסא דין ארבע [חיון] שליחן דיליה תרין כנפי ריאה ותריין כליין דכנפי ריאה (יחזקאל א יא) ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה לקבלא עלייהו מלכא¹⁵⁶⁶ דאיהו (ישעיה יא ב) רוח¹⁵⁶⁷ חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת¹⁵⁶⁸ ויראת יי¹⁵⁶⁹ דיתב על כרסייא דאיהו לבא דכל אינון דפיקין¹⁵⁷⁰ מתנהגין אבתריה כחיילין בתר מלכיהון:

ורוחא דנשיב מכנפי ריאה נשיב על תרי נוקבי חוטמא ואיהו קרייר¹⁵⁷¹ וצנינא משמאלא וחם מימינא ומסטרד דמוחא דאיהו כרסייא דרחמי איהו רוח קר לימינא דחסד וחם משמאלא דגבורה דתמן לבא ומוחא מזיג ביה באמצעיתא דתרווייהו אוף הכי לבא מזיג מקור וחום ומוחא אוף הכי דמקבלין דין מדין:

ושמרים דכלא נטיל טחול ומשריין דיליה דאינון עבדים ושפחות דאמר עלייהו שלמה (קהלת ב ז) קניתי לי עבדים ושפחות:

תרין כוולייין אתקריאו אשים על שם אשים דלעילא דאתמר בהו (דברים יח א) אשי יי' ונחלתו יאכלון ובקנה שית עזקאן דעלייהו אתמר (תהלים כט א) הבו ליי' בני אלים¹⁵⁷² דבהון סליק קלא דאתפליג לו' קלין דשכינתא ושביעאה סליק לפומא דאיהו כרסייא:

ושית עזקאן דקנה אינון כגוונא דשית דרגין דכרסייא דמלכא וקנה איהו סלם דביה (בראשית כח יב) מלאכי אלהים עולים ויורדים בו דאינון הבלים סלקין [ביה מלבא¹⁵⁷³ ורוחין דאוריא] (ליה מלבא ורוחין חורין נפקין) נחתין ביה בלבא לקררא חמימותא דלא לוקיד גופא:

וכד רוחא נחית [נחית] בכמה רוחין כמלכא עם חיליה וכנפי ריאה¹⁵⁷⁴ מקבלין לרוחא דאיהו מלכא עלייהו כמה דאמינא ופניהם וכנפיהם פרודות (יחזקאל א יא) והיו הכרוכים פורשי כנפים למעלה (שמות כה כ):

אי זכאן אברין דבר נש בפקודין [דעשה דמלכא עלאה] (דמלכא) דאיהו רוח הקדש נחית בסלם דאיהו גרון בכמה רוחין קדישין דאתמר עלייהו (תהלים קד ד) עושה מלאכיו רוחות [וסלקין לקבל אלין הבלים דלבא דאתמר עלייהו (שם)] משרתיו אש לוחט ועלייהו אתמר (שם כט ז) קול יהו"ה חוצב להבות אש¹⁵⁷⁵ בגין דלבא (תמן) אדני¹⁵⁷⁶ דמניה סלקין להבות אש בפומא [ד]איהו יהו"ה¹⁵⁷⁷ דנחתין עמיה כמה רוחין דקדושה מארבע אתוון [יהו"ה]¹⁵⁷⁸ דאתמר עלייהו (יחזקאל לז ט) כה אמר יהו"ה מארבע רוחות באי הרוח:

קנ"ה איהו קנה חכמה קנה בינה (משלי ד ה) [דאינון] (דאיהו) לימינא דחסד ולשמאלא דגבורה תפ"ארת סלם באמצעיתא בגופא כליל תרין דרועין וגוף וברית ותריין [דקנה] (סטריין) שוקין לקבל שית עזקאן דקנה:
[וכד] (וחד) נחית יהו"ה ללבא לגבי אד"ני מתחברין דינא ברחמי בלבא דאיהו

– מאיר התיקון –

¹⁵⁶⁶ וכנגדם הארבעה הנזכרים כסא דין מלכות מצד הגבורה "לקבלא עלייהו מלכא" תפארת כלול מכל הספירות והוא נקרא הבא אל המלכות, וארבע חיות נעשות מרכבה אליהם יחד בסוד יאהדונה"י (אור יקר).

¹⁵⁶⁷ תפארת כלול [מ]חכמה ובינה בסוד הדעת, רוח תפארת עצמו, כלול [מ]חסד וגבורה והיינו עצה וגבורה (אור יקר).

¹⁵⁶⁸ הוא בעצמו (אור יקר).

¹⁵⁶⁹ במלכות והוא כלול מהכל (אור יקר).

¹⁵⁷⁰ הפעולות והנהגות שהמלכות פועלת חסד או דין וכיוצא הכל ברצון בעלה (אור יקר).

¹⁵⁷¹ לפי שהלב מסט' דגבורה, ולכן ימינא חם, [מצאתי כתוב על הגליון. פי' כי לעולם ימין הוא גובר. ע"כ] ובמוח להיפך (יהל אור).

¹⁵⁷² שופר של איל דסליק מלבא (יהל אור).

¹⁵⁷³ מלכא (דפ"ק).

¹⁵⁷⁴ עי' לעיל דף רלד בהערה בשם הביאורים.

¹⁵⁷⁵ כי ה' היינו דכורא והוא חוצב להבות אש דהיינו סוד ענפי הנקבה (אור יקר).

¹⁵⁷⁶ מלכות (אור יקר).

¹⁵⁷⁷ והרי נמצא שם אדנ"י בשם יהו"ה וכן נמצא שם יהו"ה בשם אדנ"י (אור יקר).

¹⁵⁷⁸ ובוזה נמצא שם יהו"ה בשם אדנ"י, והעד היות הרוחות ארבע כמספר ארבע אותיות, ומשם נקיש ללהבות אש היותם ארבע כאותיות שם אדנ"י (אור יקר).

יאהדונהי וכד סליק אדני לפומא אדני 1579 שפתי תפתח (תהלים נא ז) לקבלא [יהו"ה] בפומא לאתחברא תמן תרין שמהן בחבורא חדא יאהדונהי כגוונא דמתחברואן [בלבא] ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין מי שאין תוכו כברו אל יכנס לבית המדרש אי לית לון פומא ולבא שוין [ובחבורא קדמאה]:

פתח רעיא מהימנא ואמר ווי לון לבני נשא דאינון אטימין לבא סתימין עיינין דלא ידעין אברים דגופיהון על מה אינון מתתקנין דהא קב"ה 1580 תלת חי(י)לין כלילן ביה (י)חד הבל דאיהו להב אש דנפיק מן לבא ואתפלג לז' הבלים דאמר קהלת: תניינא אויר דעאל לגביה מלבר:

תליתאה מים דכנפי ריאה דאינון דבוקים בקנה [ומתלת אלין] (ומכלל אלו) אתעביד קול מים ורוח ואש ומתפלג כל חד לז' ואינון ז' להבים ז' אוירות ז' נחלים: וכד [אערעו] (ארעי) להבים דלבא [בעבי] (לגבי) מטרא דאינון כנפי ריאה ארח קנה דריאה (ו)האי איהו (איוב כו יד) ורעם גבורותיו מי יתבונן דביה לב [מבין] בבינא 1581 דאיהי בלבא לשמאלא (ד)גבורה וחסד לימינא מים דכנפי ריאה ותמן חכמה מוחא ומניה (שיה"ש ד טו) מעין גנים באר מים חיים ונוזלים מן לבנון דאיהו לבונא דמוחא נוזלים על קנה דריאה בתר דאסתלקו עננים [דבינה] (בבינה) לגבי מוחא:

ורזא דמלה (שיה"ש ג ו) מי זאת עולה מן המדבר כתולמות עשן ודא עשן המערכה דסליק מן לבא למוחא דכל רוחין דעלמא לא זיין ליה מאתריה חכמה כח מה 1582 כח בלבא 1583 מה במוחא קנה תפארת כליל ו' ספיראן ו' דרגין אינון לכרסייא דאיהי אימא לנחתא חכמה לגבה מן מוחא ללבא דבה לב מבין ובגין דא (משלי ד ה) קנה חכמה קנה בינה ביה אמא 1584 נחית ביה אבא סליק והאי איהו סלם דביה [עולים ויורדים בו] 1585 [ובחבורה קדמאה] (עולים תרי ויורדים תרי):

תרגום: אמר הרועה הנאמן, הנר הקדוש כל מה שאמרת נכון, אבל המח הוא מים והלב הוא אש ושניהם הם רחמים, ודין זה כסא רחמים וזה כסא דין, והקדוש ברוך הוא מלך עומד מכסא דין שהוא הלב, ויושב על כסא רחמים שהוא המח.

– מאיר התיקון –

1579 דאדני (דפ"ו).

1580 (נ"א קנ"ה) (נוסף בדפ"ו).

1581 בבינה (דפ"ו).

1582 מ"ה (דפ"ו).

1583 כ"ח אתון דמלוי המלוי דמ"ה (יהל אור).

1584 אבא (דפ"ו).

1585 והנה אף שהזוהר פי' על פ' מי זאת עולה כתמרות עשן. ממנו נקח ראייה גם על זה הפסוק שג"כ על עליית אמא מדבר או על ירידת אבא למטה בזעיר. ויובן במ"ש בע"ח כי יש ב' מיני זווים א' הוא לזווג הנשמות ואז תבונה ובינה עולים לחכמה אבא עילאה ומתחברים יחד בסוד פרצוף אחד כדי להוציא מוחין הוי"ת לזעיר ומקודם הוא נקרא אלה"ם ע"ש מוחין דיניקה שהם שמות אלה"ם ולפיכך צריכים היש"ס ותבונה לירד למטה לחו"ב דזעיר והוא נקרא זווג של רביצה לשמור את האפרוחים דלית לון גדפין שלימין והם צריכים לאמם מחמת פחד החיצונים וזה נרמז בזוהר הנז"ל שזעיר נקרא סולם שמלאכי אלה"ם שהם או"א בסוד יש"ס ותבונה לפעמים יורדים בסוד רביצה על האפרוחים ולפעמים עולים למעלה להיות זווג שלם של המוחין דגדלות שנכללים יחד בפרצוף אחד כדי להוליד המוחין לזעיר ובזה יבואר הס' מי זאת עולה שהיא סוד בינה עילאה הנקרא מ"י ותבונה נקרא זאת בסוד מלכות דבינה. ומתחברים שניהם ולכן אמר לשון יחיד עולה. ומפרש מאיזה מקום עולה מן המדבר שהוא זעיר שבו שמות אלה"ם סוד מוחין דיניקה. קודם שיורדים מוחין דגדלות תבונה עולה לבינה למעלה להתחבר עם החכמה ונרמז שמות אלה"ם במלת מדבר וכו' ונמצא שהם עולים מן המדבר שהוא זווג של רביצה מתרפקת על דודה לשון חיבור כמ"ש שבינה ותבונה מתחברים יחד להיות זווג הפנימי שהוא נפק לפעמים ונקרא דודים והיא רוצה להתחבר עם החכמה בזיווג הפנימי הנז"ל אך כדי להוריד מוחין לזעיר צריך מקודם להעלות מ"ן לאימא עילאה וידוע בכוונת ר"ה שעליית מ"ן של מלכות מעורר מ"ן לבינה להוריד מוחין לזעיר ולכן השכינה אומרת תחת התפוח עוררתיך פירוש כמ"ש בזוהר תחת התפוח ר"י אומר דא יובלא. ומבואר בע"ח שיובלא נקרא יסוד הבינה עוררתיך במ"ן ליסודה והוא לצורכך ולכן אומרת עוררתיך לנוכח ואחר המ"ן אז מתחברת הבינה עם חכמה בזיווג להוריד מוחין שלימים ולכן אומרת (שיה"ש ח ה) שמה חבלתך אמך לשון חבלי לידה כמ"ש בע"ח אין התורה מתקיימת אלא במי וכו', דאיהי בדרגא דאישים אישים הם נקרא ושוט כמו בני אלים שהם קנה (מ"מ בשם ע"ה).

וכאשר העבירות מתרבים על האברים ועל העורקים של הלב, שהוא כסא של דין, נאמר בלב "והמלך קם בחמתו ממשותה היין", שהוא יינה של תורה, ובזמן שכנפי ריאה נושבות על הלב, "וחמת המלך שככה" ששתי כנפי ריאה, "והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה סוככים בכנפיהם על הכפורת" זו הכפורת של הלב.

ובמה "חמת המלך שככה" בגלל (ש"ו) ואשמע את קול כנפיהם ("וישמע את הקול" זה קול התורה, קול של קריאת שמע, "וידבר אליו" בתפלות הפה, שהוא "אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך").

ואותה הרוח שנושבת בכנפי הריאה, היא מוציאה קול בקנה שהוא "קנה חכמה קנה בינה", ונאמר בה "כה אמר ה' מארבע רוחות באי הרוח" שהן ארבע אותיות יהו"ה, וזוהי רוח שדופקת בכל עורקי הלב, שנאמר בהם "אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו".

אמר הנר הקדוש, ודאי רועה נאמן דרגה שלך היא, שְׁבֵה "וחמת המלך שככה", "אשרי העם שככה" בגימטריא משה. אמר לו ברוך אתה הנר הקדוש, נר שדולק לפני המלך והמלכה, נר ה' היא נשמה שלך.

אמר לו הרי אמרת מח ולב, וכנפי ריאה שתי כליות מהן. אמר הרועה הנאמן, הרי בארנו בכנפי ריאה "עושה מלאכיו רוחות", והכליות "משרתיו אש לוהט", והן שתי כנפי ריאה ושתי כליות כנגד ארבע חיות של הכסא, הכסא הוא הלב באמצע.

וכן המח יש לו ארבע חיות, שהוא כסא של רחמים, ומהן ריאה שמיעה ריח דיבור. ריאה אריה, שמיעה שור, ריח נשר, וארבע פנים וארבע כנפיים לכל אחד. דיבור הוא אדם, אחוז למעלה ולמטה, זרועות שבהן (תפילת נשמת) "וידינו פרושות כנשרי שמים".

גוף אריה, ושוקים עליהן, "וכף רגליהם ככף רגל עגל", ועל הגוף נאמר "מרכבת המשנה". משנה כתוב, לשון המשנה ובחיבור קדמון. אמר הרועה הנאמן ודאי כך הוא, שהכבד הוא מדרגה של עשו, "עשו הוא אדום", הוא כונס את כל הדמים, בין הצלולים בין העכורים, ולא מבחין בין טוב לרע, לא עושה הבדלה ביניהם.

הלב הוא ישראל, שמבדיל בין טוב לרע, בין דם טמא לדם טהור, ולא לוקח אלא המבורר והנקי של אותו דם, כבורר אוכל מתוך פסולת. ואחר שנוטל הלב שהוא יעקב בירור של הדמים שהוא למעלה, ונשאר כבד שהוא עשו עם הפסולת, הוא כועס עליו במרה שהיא גיהנם, שנבראה ביום השני. מיתת הגדולים, והיא נקבה הרעה אש זרה עבודה קשה עבודה זרה קוראים לה. ומשום שממנה מתעורר כעס לכבד, פרשוה חכמי המשנה, כל הכועס כאלו עובד עבודה זרה.

ולא עוד אלא שאין שריפה וחמימות בכל המחלות של אברי הגוף אלא ממרה, שהיא מדליקה בשלהבות על העורקים של הכבד, ורוצה לשרוף את כל הגוף, והיא כדוגמת הים, כאשר הוא כועס, שגלי הים עולים עד לרקיע ורוצים לצאת מגבולם לשבור (להחריב) העולם, אם לא השכינה שהיא לחולה כחול המקיף את הים, שלא יוצא מפיו, כמו כן כאן השכינה סובבת לגוף וסומכת אותו כמו שנאמר "ה' יסעדנו על ערש דוי".

ומשום זה בארוהו בעלי המשנה, המבקר את החולה לא ישב למראשותיו משום ששכינה על ראשו, ולא למרגלותיו כיון שמלאך המות למרגלותיו. וזה לא לכל בן אדם, אלא לבינוני, אבל לצדיק גמור "ה' יסעדנו על ערש דוי" על ראשו, והשכינה מקיפה את גופו עד רגליו. ומשום זה נאמר ביעקב "ויאסף רגליו אל המיטה", וזו השכינה שנאמר בה "והארץ הדום רגלי".

ולרשע גמור מלאך המות מקיף אותו בכל צדדיו, וזה יצר הרע שמלאך המות מקיף אותו בכל צדדיו חרב שלו, שפניו מוריקות בטפה אחת מאותן שלש טפות שזורק בו, זהו שכתוב "ואחריתה מרה כלענה", הכבד זה הזכר, יותרת הכבד נקבה.

אמר הרועה הנאמן, מאחר שהגוף הוא מעץ של טוב ורע, אין אבר בגוף שאין בו יצר הרע ויצר הטוב לבינונים. ולצדיקים גמורים שתי יצירות של זכר ונקבה ושניהם טובים, כדוגמת חתן וכלה.

ולרשעים גמורים שתי יצירות רעות, זכר ונקבה בכל אבר ואבר מצד של סמא"ל

ונחש. ומשום זה מצד של עץ טוב ורע, היא הקיבה שיש בה שתי דרגות, שכך בארוהו חכמים, קיבה ישן.

ויש שינה אחת משישים במיתה, ושינה אחת משישים בנבואה, ומשום זה פרשוהו חכמים בעלי הישיבה, "וחלומות השוא ידברו", והרי כתוב "בחלום אדבר בו" לא קשה, כאן על ידי שד, כאן על ידי מלאך.

חלום על ידי מלאך אחד משישים בנבואה, חלום על ידי שד הוא מצד של המות, והוא תבן. שכך בארוהו, כשם שאי אפשר לבר בלא תבן, כך אי אפשר לחלום בלא דברים בטלים.

האצטומכה זה קרקבן נקלף, ובארו חכמים קרקבן טוחן, שהוא לוקח הכל ושוחק ושולח לכל האברים, אם האברים בלי עוונות כדוגמא שבארו חכמים, שיש דברים המעכבים את הקרבן שלא יורד לקבל אותו, ההוא ששלח הקדוש ברוך הוא לקבל המתנה שלו, שיש שמקבל אותו הקדוש ברוך הוא על ידי אריה, שנאמר בו "ופני אריה אל הימין לארבעתן" והקדוש ברוך הוא רוכב עליו ויורד בו לקבל אותו דורון.

ויש דורון שמקבל אותו על ידי שור, שנאמר בו "ופני שור מהשמאול לארבעתן", ויש דורון שמקבל על ידי נשר, שנאמר בו "ופני נשר לארבעתן", שהם שתי תורים או שני בני יונה, ויש דורון שמקבל אותו על ידי אדם שכתוב בו "אדם כי יקריב מכם קרבן לה'", בדמות של זה שנאמר בו "ודמות פניהם פני אדם" יהו"ה יורד עליהם לקבל המתנה.

ויש חיות טבעיות ממונות על הגופים שהם מארבעה יסודות והן טהורות, ולעומתן ארבע חיות דורסות טמאות (מלאכים ממונים) על ארבע מרות, שהן מרה לבנה מרה אדומה מרה ירוקה מרה שחורה, ויש חיות שקליות שסובבות הכסא, ויש למעלה מהן וגבוהות עליהן, והן חיות אלהיות מצד הקדושה, ויש חיות מהצד האחר ונקראות אלהים אחרים, האלהיות מצד הקדושה [נקראות] אלהים חיים, ואלו האלהיות של הקדושה נקראות אלהי האלהיות.

ועילת על הכל, אל אדון על כל המעשים, וכל מין הולך למינו, ומשום שיש אלהים אחרים אמר עליהם "זובח לאלהים יחרם בלתי לה' לבדו" כדי שלא יתערב אלהים חיים עם אלהים אחרים (ובחבור קדמון) אמר הרועה הנאמן נר הקדוש, ודאי אצטומכה בראשונה לוקחת הכל עד שש שעות ואופה, קרקבן הוא אופה והריאה היא משקה הלב המלך, ואלו השנים הם ודאי אופה ומשקה לתת למלך מהטוב של כל מאכלים, ומשקים מהראש של כולם מהמובחר של כולם, וזהו שכתוב "אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי שתי ייני עם חלבי", אחר כך "אכלו רעים", שאר האברים שהם חיילות ומחנות המלך שמחלק להם מזון על ידי שר האופים, "שתו ושכרו דודים" על ידי שר המשקים.

והכבד הוא לימין האדם, ומשום זה "ופני אריה אל הימין לארבעתם", לימין המלך, שהוא הלב. הטחול לשמאל. אלו הם מהצד האחר, "ופני שור מהשמאול", משקה יין מזוג במים למלך, ואריה אוכל, זה כבד שאוסף מזון לפני המלך שהוא הלב.

ויש להקשות על זה, אם כבד הוא עשו, איך הוא מתקן מזון ללב. אלא ודאי הלב הוא כדוגמתו של יצחק, כבד עשו שהוא הצד ציד, "ויאמר לו יקום אבי ויאכל מציד בנו", אלו הן התפלות שהולכות ומתגרשות מעניים, ויצחק בצער וביגון שלא יכולים לכוון לתפלה, ומשום זה לא אמר "ויאכל מצידו", אלא "ויאכל מציד בנו", "בני בכורי ישראל" כדוגמא זה אין להם לישראל מזון בגלות אלא על ידי אומות העולם.

אבל כאשר הם בארץ ישראל, מזונותם על ידי השכינה. ויהיו שתי כנפי הריאה משקות אומה, שר המשקים, ושתי הכליות האופים שמבשלות הזרע היורד מן המח, ומבשלות מים שמקבלות מכנפי הריאה, ולבסוף שיאכל המלך שהוא הלב, נאמר בשתי הכליות שלו "אכלו רעים", ולשתי כנפי הריאה "שתו ושכרו דודים".

שהלב הוא כסא דין, ארבע חיות שלוחים שלו, שתי כנפי ריאה ושתי כליות של כנפי ריאה, "ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה", לקבל עליהם את המלך, שהוא "רוח חכמה ובינה, רוח עצה וגבורה, רוח דעת ויראת ה'" שיושב על כסא שהוא הלב, שכל אותם דפיקות מתנהגים אחריו כחיילים אחר מלכם.

והרוח שנושבת מכנפי הריאה, נושבת על שני נקבי החוטם, והיא קרירה וצוננת מהשמאל וחמה מימין, ומצד המח שהוא כסא של רחמים היא רוח קרה לימין החסד, וחמה משמאל הגבורה, ששם הלב, והמח מזוג בו באמצע של שניהם, כמו כן כאן, הלב ממוזג מקור וחום,

והמח גם כן שמקבלים זה מזה.
ואת השמרים של הכל נוטל הטחול והמחנות שלו, שהם עבדים ושפחות שאמר עליהם שלמה "קניתי עבדים ושפחות".

שתי כליות נקראות אשים, על שם אשים של מעלה, שנאמר בהם "אשי ה' ונחלתו יאכלון". ובקנה יש שש טבעות, שעליהן נאמר "הבו לה' בני אלים", שבהן עולה הקול שנחלק לשה קולות של השכינה, והשביעי עולה לפה, שהוא כסא.

ושש טבעות של קנה, שהם כדוגמת שש מדרגות של כסא המלך, וקנה הוא סולם שבו "מלאכי אלהים עולים ויורדים בו", שאותם הבלים עולים בו המלך (מהלב), והרוחות שבאוויר (חורים יוצאים) יורדות בו בלב לקרר חמימותו שלא ישרף הגוף.

וכאשר הרוח יורדת, יורדת בכמה רוחות, כמלך עם חיילותיו, וכנפי הריאה מקבלות לרוח שהוא מלך עליהן, כמו שנאמר "ופניהם וכנפיהם פרודות והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה".

אם זכאים האברים של האדם במצוות עשה של המלך העליון, שהוא רוח הקודש, יורד בסולם שהוא הגרון בכמה רוחות קדושות, שנאמר עליהן "עושה מלאכיו רוחות", ועולים לעומת אלו ההבלים של הלב, שנאמר עליהם "משרתיו אש לזהט", ועליהם נאמר "קול יהוה חוצב להבות אש", משום שהלב אדני, שממנו עולים להבות אש בפה שהוא יהוה, שיורדות עמו כמה רוחות של קדושה מארבע אותיות יהוה, שנאמר עליהן "כה אמר יהוה מארבע רוחות באי הרוח".

קנ"ה הוא "קנה חכמה קנה בינה", שהם לימין החסד, ולשמאל הגבורה, תפארת סולם באמצע בגוף כלול משתי זרועות, וגוף וברית ושתי (צדדים) שוקים כנגד שש הטבעות של הקנה.

וכאשר יורד יהוה ללב לגבי אדני, מתחברים הדין ברחמים בלב שהוא יאהדונה, וכאשר עולה שם אדני לפה של אדני שפתי תפתח לקבל יהוה בפה, להתחבר שם שני שמות בחיבור אחד יאהדונה, כדוגמת שמתחברים בלב, ומשום זה בארו בעלי המשנה, מי שאין תוכו כבור אל יכנס לבית המדרש, אם אין להם פה ולב שוים ובחיבור הראשון.

פתח הרועה הנאמן ואמר, אוי להם לבני אדם שהם אטומי לב סתומי עיניים, שלא יודעים אברי הגוף שלהם על מה הם מתקנים, שהרי הקדוש ברוך הוא (הקנ"ה) שלשה חיילות כלולים בו, אחד הבל שהוא להב, אש שיוצא מן הלב ונחלק לשבעה הבלים שאמר קהלת. שני אויר שנכנס בתוכו מבחוץ.

שלישי מים של כנפי ריאה שהם דבוקים בקנה, ומשלשת אלו נעשה קול מים ורוח ואש, ומתחלק כל אחד לשבעה, והם שבע להבות, שבעה אוירים, שבעה נחלים.

וכאשר פוגעות להבות הלב בענני גשם שהם כנפי ריאה, דרך קנה הריאה, זהו "ורעם גבורותיו מי יתבונן", שבה הלב מבין בבינה, שהיא בלב לשמאלו גבורה, וחסד לימין, מים של כנפי ריאה, ושם חכמה המח, וממנו "מעייני גנים באר מים חיים ונוזלים מן לבנון", שהוא לובן המח, נוזלים על הקנה של הריאה, אחר שעלו ענני הבינה לגבי המח.

וסוד הדבר "מי זאת עולה מן המדבר כתימרות עשן", וזה עשן המערכה שעולה מן הלב למח, שכל הרוחות של העולם לא מזיזות אותו ממקומו, חכמה כ"ח מ"ה, כ"ח בלב, מ"ה במח, קנה תפארת כולל שש ספירות, שש מדרגות הן לכסא, שהיא אמת שתורד החכמה אצלה מן המח ללב, שבה הלב מבין, ומשום זה "קנה חכמה קנה בינה", בו אבא יורד, בו אבא עולה, וזהו סולם שבו (עולים ויורדים בו) עולים שנים ויורדים שנים ובחבור הקדמון.

(צו) עי' זהר ח"ג רצב ע"ב: ואלין מתחברין בתרי מוחין ומוחא תליתאה כליל לון ואחיד בהאי סטרא ובהאי סטרא ומתפשטין בכל גופא ואתעביד מיניה תרי גוונים כלילין כחדא ונהיר אנפוי ואסהיד באבא ואימא גווני דאנפוי והוא אקרי דעות ב' דעות וכתוב כי אל דעות ה' וגו' (שמואל א ב) בגין דאיהו בתרי גווני לו נתכנו עלילות אבל לעתיקא קדישא סתימאה לא נתכנו באלף מ"ט נתכנו להאי בגין דירית תרין חולקי וכתוב עם חסיד תתחסד וגו' (שם ב כב) והא בקשוט אוקמוהו חברייא דכתיב ויגד יעקב {רצג ע"א} לרחל כי אחי אביה הוא וכי בן רבקה הוא (בראשית נט) בן רבקה ולא כתיב בן יצחק רמז וכלא רמיזא בחכמתא ועל האי אקרי שלים לכלא וביה אתחזי מהימנותא ובג"כ כתיב ויגד יעקב ולא כתיב ויאמר

תרגום: ואלו מתחברים בב' המוחין ובמוח הג' הכוללם ואחוז בצד זה ובצד זה, ומתפשט בכל הגוף, ונעשה ממנו ב' גוונים הכלולים כאחד ומאיר את פניו, וצבעי הפנים שלו מעידים על אבא ואמא, והוא נקרא "דעות" - ב' דעות. ונאמר "כי א-ל דעות ה' וגו'" ומשום שהוא בב' גוונים - "לו נתכנו עלילות". אבל לעתיקא קדישא הסתום "לא נתכנו" - באל"ף. למה "נתכנו" לזה? משום שירש ב' חלקים, ונאמר "עם חסיד תתחסד".

והרי באמת העמידוהו החברים, שנאמר, "ויגד יעקב לרחל כי אחי אביה הוא". וכי בן רבקה הוא? [אלא נאמר בן] בן רבקה, ולא כתוב בן יצחק - רמז, והכל רמוז בחכמה. ועל זה נקרא (יעקב) שלם בכל. ובו נראית האמונה, ולכן כתוב "ויגד יעקב" ולא כתוב "ויאמר".

ביאור: ואלין מתחברין בתרי מוחין, ומוחא תליתאה כליל לון, ואחיד בהאי סטרא ובהאי סטרא, ומתפשטין בכל גופא ואתעביד מיניה תרי גוונין כלילן כחדא¹⁵⁸⁶ - בכל דבר צריך שיתכללו בו ב' גוונין ה"ה "צח ואדום" (מ"א רב). חיבור של מוחין המתפשטים בגוף הוא בחינת החיבור של שמות הוי"ה ואלקים (פת"ש גדלות דז"א עד). ונהיר אנפוי ואסחיד באבא ואימא גווני דאנפוי והוא אקרי דעות¹⁵⁸⁷, ב' דעות - תיבת "דעות" היא באותיות "עדות", שכן היא מעידה על הימצאותם של או"א על ידי החסדים והגבורות שבה שהם באו אליו מאו"א (בהגר"א על תיקו"ז קיד ע"ג ד"ה ותרומיהו, וכן בהגר"א על ספד"צ יד ע"ב ד"ה וז"ש כאן). וכתוב כי אל דעות ה' וגו' (שמואל א ב) - שני הדעות הם דעת הכוללת את החסד בגבורה, והדעת השניה היא הכוללת את הגבורה בחסד (באר יצחק על מ"א ר). ז"א מכונה דעת¹⁵⁸⁸ (לש"ו גליונות), שכן ז"א הוא בבחינת הדעת הכללי דאצילות (לש"ו דע"ה ח"ב נו ע"א). בגין דאיהו בתרי גווני, לו נתכנו עלילות - בז"א, רצונו ית' האמיתי נסתלק ונעלם. והנה כמו כן יש בו פעולות ערמומיות ותחבולות (מ"א רב). אבל לעתיקא¹⁵⁸⁹ קדישא סתימאה, לא נתכנו באלף - האות א' כולל את כל הדעות בכח, וכולם כלולים בא', אמנם בז"א המה ל"ו (באר יצחק על מ"א ר). מ"ט נתכנו להאי, בגין דירית תרין חולקי - הדעת הוא זכר, דירית תרין חולקין בסוד זכר (בהגר"א על ספד"צ טו ע"ב ד"ה וזה יכתוב). וכתוב עם חסיד תתחסד וגו' (שם ב כב) - אם חסיד מתהלך בהנהגה של לפני משורת הדין, אף הקב"ה מתנהג עמו לפני משורת הדין, ובשורשו זוהי הנהגת ע"ק (מ"א רג).

והא בקשוט אוקמוהו חברייא - שיעקב נהג ברמאות (מ"א רג). דכתיב ויגד יעקב {רצג}. לרחל כי אחי אביה הוא וכי בן רבקה הוא (בראשית נט), בן רבקה ולא כתיב בן יצחק, רמז וכלא רמיזא בחכמתא, ועל האי אקרי שלים לכלא - כל מקום שיש בו גילוי הדעת יש בו חו"ג, וזה שלים לכלא כלומר שהוא מתקן את כל הצדדים דהיינו גם החסדים וגם הגבורות (בהגר"א על ספד"צ כה ע"ג ד"ה וע"כ פי'). וביה אתחזי מהימנותא, ובג"כ כתיב ויגד¹⁵⁹⁰ יעקב ולא כתיב ויאמר.

(צז) עי' כללים ח"א סח ע"ב ז"ל: באותה המקום יתגלה לבסוף כל כוונתו כולה אשר כיוון בה ונתעצם עמה מהתחלתה עד סופה, והנה הוא המלכות דכל ספי' שהוא בחי' העשירית שבה, אשר היא תכלית כוונתו ית"ש אשר כיוון בכל המציאות בכלל ובפרט, והיא כוללת את כולם ומתגלה בסוף כולם כלולה מכולם. והוא באשר שהיא כוונתו ורצונו עצמו המסבב את כל והמתעצם בהתהוות כל לצורך גילויה, שהוא רק גילוי רצונו עצמו, וכמו שיסדו (ברכת אירוסין) שהכל ברא לכבודו, שכל המציאות הוא גלוי כבודו והוא עצמו רצונו, והוא מה שנאמר (משלי ט ז) כל פעל ה' למענהו. ונמצא כי המלכות היא סבת כולם וכלל כולם ותכלית כולם, כי בשורשה

- מאיר התיקון -

¹⁵⁸⁶ כן הוא בהגר"א על תיקו"ז ובכתי' של בהגר"א על ספד"צ, אמנם בהגר"א על ספד"צ (הנדפס) יד ע"ב גורס "כליל בחדא".

¹⁵⁸⁷ כן הוא בהגר"א על תיקו"ז המובא כאן, אמנם בהגר"א על ספד"צ יד ע"ב גורס "דעת". ועי' ב"ע יח ע"ב שהוא כינוי לש"ע נהורין.

¹⁵⁸⁸ עי' בהגר"א על ספד"צ יד ע"ד ד"ה וכ"ה כאן.

¹⁵⁸⁹ גי' מים אדירים רג "בעתיקא".

¹⁵⁹⁰ נפה"ח שער א פרק יג, מביא מכאן ראיה לכך ש"הגדה" היא לשון המלמדת על רזא דמילתא. ועי' בפירוש באר יצחק על מים אדירים עמוד ר' המציין כאן לזהר ויחי רלד ע"ב.

[והוא בכתר, כתר מלכות, מגיד מראשית אחרית (ישעיהו מו י')] היא סבת כולם, ובאמצעותה היא כלל כולם [והוא בדעת, קשר של תפילין (ליקוטי תורה ויצא), ובחזה ובעטרת היסוד], ובסופה היא תכלית כולם, שתעלה היא עם כל צבאיה וכן כל הט"ס על ידה עד המלכות דא"ס (עי' לעיל כלל ד' ענ"ג), והיא ספי' המלכות העיקרית, שהיא הבריח התיכון מעילא לתתא ומתתא לעילא, והיא עתה עשירית של כל ספי', ומשלים כל ספי' לעשר, ונצמצמה עתה ונסתתרת ונעלמת, שיהא כל תיקונה וגילויה רק ע"י ישראל במעשי התורה והמצוה ובכל מאורעותיהם, וכמ"ש בדע"ה ח"ב דרוש ד' ענף י"ז י"ח ובכ"מ ולעיל כלל ט"ו ענף י"א.

(צח) עי' זהר ח"א א ע"א: רבי חזקיה ¹⁵⁹¹ פתח ¹⁵⁹² כתיב (שיר השירים ב ב) כשושנה ¹⁵⁹³ בין החוחים מאי ¹⁰⁵ שושנה דא כנסת ישראל ¹⁵⁹⁴ (בגין דאית שושנה ואית שושנה) מה שושנה ¹⁵⁹⁵ דאיה בין החוחים אית בה סומק וחיוור אוף כנסת ישראל ¹⁵⁹⁶ אית בה דין ורחמי ¹⁵⁹⁷ מה שושנה אית בה תליסר עלין ¹⁵⁹⁸ אוף כנסת ישראל אית בה תליסר מכילין דרחמי דסחרין לה מכל סטרהא אוף אלהים דהכא ¹⁵⁹⁹ משעתא דאדכר אפיק תליסר תיבין ¹⁶⁰⁰ לסחרא לכנסת ישראל ¹⁶⁰¹ ולנטרא לה:

תרגום: רבי חזקיה פתח, כתוב "כשושנה בין החוחים", מהי שושנה, זוהי כנסת ישראל (משום שיש שושנה ויש שושנה). כמו השושנה שהיא בין הקוצים ויש בה [גוונים] אדום ולבן, אף כנסת ישראל יש בה דין ויש בה רחמים. כמו השושנה יש בה י"ג עלים, אף כנסת ישראל יש בה שלש עשרה מדות של רחמים שהן מקיפות אותה מכל צדדיה. כן הוא הענין [בהזכרת] האלקים של כאן, שמעת שהזכיר [בפעם הראשונה שם האלקים] הוציא י"ג תיבות [עד שהזכיר בפעם השניה] כדי להקיף את כנסת ישראל ולשמרה.

(צט) עי' זהר ח"א רמ ע"ב: תא חזי זבולון נפיק תדירא לשבילין וארחין ואגח קרבין ואזדרו בהאי חרב עלאה בצלותא ובעותין עד לא נפיק בארחא וכדין נצח עמין ואתתקף עלייהו ואי תימא יהודה ¹⁶⁰² הא אתתקן בהאי לאגחא קרבין ותקוניה בהאי חרב אמאי זבולון אלא תא חזי ¹⁶⁰³ הני תריסר שבטין כלהו תקונא דמטרוניתא הוו תרין תקונין דנוקבי ¹⁶⁰⁴ אמר שלמה בשיר השירים חד לרעיא עלאה יובלא וחד ולכלה שנת

– מאיר התיקון –

¹⁵⁹¹
¹⁵⁹² הצינור של מעלה (הדרת מלך).
¹⁵⁹³ כתב האריז"ל (שעה"כ פורים) שושנה בגימ' אסתר, וסוד אסתר היא נקודת המלכות דאצילות בסוד לכו ומעטי את עצמן, והיא מסתתרת בראש הבריאה ולכן נקרא אסתר (מ"מ).
¹⁵⁹⁴
¹⁵⁹⁵ עי' פת"ש נתיב אבי"ע פתח כו וז"ל, נוקבא מסוד תרע"א דגילופי אדנ"י שירודת בבריאה שושנה בין החוחים, כמ"ש בהקדמת הזהר, ובה התחילה התורה בראשית וגו' שהיא ראשית לנפרדים, חכמה תתאה, והוא התחלת אורייתא דבריאה.
¹⁵⁹⁶
¹⁵⁹⁷
¹⁵⁹⁸ הם י"ב שבטים והוא הכוללן וכן בתיקונים סט ע"ב [עט ע"א] ו' עלין עילאין וששה תתאין הרי י"ב והשושנה י"ג הם כמנין אחד (רח"ו).
¹⁵⁹⁹
¹⁶⁰⁰
¹⁶⁰¹
¹⁶⁰² שהוא מלך והמלכות מדתו (אור יקר).
¹⁶⁰³ ועיקר התשובה, שעם היות עיקר האחיזה במלכות ליהודה, כל השבטים יכולים לאחוז בה, ועוד זבולון ג"כ בסוד הירך כדמסיק באינן תיקונים (אור יקר).
¹⁶⁰⁴ הם בינה ומלכות, הא' נקראת רעייתי כדכתיב יפה את רעייתי, והיא בינה שייחודה עם החכמה תמיד, כרעים שאינם מתאווים זה לזה שלעולם מיוחדים. והא' מלכות היא נקראת כלה, שהיא עם הת"ת ייחודה לזמנים, ככלה זו שהיא חביבה לבעלה, ומפני הרחק היחוד מזמן לזמן נקראת כלה. וכל א' כלולה אברים רבים בסוד כללות הספירות בתוכם, אלא שהבינה תיקוניה בסוד אברים דאריך אנפין גדולים, ז' שמיטות, והמלכות אבריה זעירין, בסוד זעיר אנפין ז' שנים שמיטה, וזה רמז שקרא לבינה יובלא, ולמלכות שמיטה, היינו דמסיק חד תיקונא לעילא, וכן אבריה נרמז' בסוד ממעלה למטה בסוד אור ישר בשיר השירים, ושם תיקוני הכלה, ממטה למעלה אור חוזר, וז"ש "וחד תיקונא למטה" והם בסוד האבנים שהם י"ב (אור יקר).

השמיטה חד תקונא לעילא וחד תקונא לתתא עובדא דבראשית הכי הוא נמי בהני תרי אתרי חד עובדא לעילא 1605 וחד עובדא לתתא ועל דא פתיחא דאורייתא בב' 1606 עובדא דלתתא כגוונא דלעילא 1607 דא עבד עלמא עלאה ודא עבד עלמא תתאה כגוונא דא תרי תקוני דנוקבי קאמר שלמה חד לעילא וחד לתתא חד לעילא בתקונא עלאה דשמא קדישא חד לתתא בתקונא תתאה כגוונא דלעילא

תא חזי זכאה חולקיה דיעקב קדישא דזכה להאי והא אתמר מיומא דאתברי עלמא לא אשתכח ערסא שלימתא כערסיה דיעקב ובשעתא דבעא לסלקא 1608 מעלמא כדין הוה שלים בכל 1609 סטרוי אברהם מימיניה יצחק משמאליה הוא באמצעיתא שכינתא קמיה כיון דחמא יעקב האי קרא לבנוי ואמר לון האספו (בראשית מט א) בגין דישתכח תקונא דלעילא ותתא תא חזי רזא דמלה תרי תקוני אשתכחו תמן 1610 חד עלאה וחד תתאה למהוי כלא שלים כדקא יאות תקונא עלאה תקונא סתים וגליא דהא תקונא דיובלא איהו ההוא דאמר שלמה בשיר השירים כדקאמרן רישא סתים הוה דלא אתגלייא הכא ולא יאות לאתגלייא דרועין וגופא אתגליין והא ידיעין שוקין סתימו 1611 ולא אתגליין מאי טעמא בגין דנבואה לא שריא אלא בארעא קדישא 1612 ותקונא דא סתים וגלייא תקונא אחרא תתאה תקונא דכלה דקאמר שלמה בשיר השירים האי 1613 תקונא דאתגלייא יתיר ותקונא דא בתריסר שבטין דאינון תחותה ותקונא דגופא דילה

פתח רבי אבא ואמר (מ"א ז כג) ויעש את הים מוצק וגו' וכתוב (שם כה) עומד על שני עשר בקר שלשה פונים צפונה ושלשה פונים ימה ושלשה פונים נגבה וגו' 1614 והים עליהם מלמעלה וגו' וכתוב (שם מד) ואת הבקר שנים עשר תחת הים וגו' עומד על שני עשר בקר הכי הוא ודאי דדא ים מתקנא בי"ב בתריין עלמין בתריסר לעילא רתיכין ממנן אלעילא בתריסר לתתא (ב) תריסר שבטין 1615 כיון דחמא יעקב תקונא עלאה וחמא שכינתא קאים לקבליה בעא לאשלמא תקונאה קרא לבנויה תריסר ואמר לון האספו (בראשית מט א) אתקינו גרמייכו לאשלמא מהימנותא תא חזי תריסר שבטין בד' דגלין בד' סטריין שלשה פונים צפונה ושלשה פונים ימה ושלשה פונים נגבה ושלשה פונים מזרחה והים עליהם והכי הוא ודאי תלת שבטין לכל סטרו 1616 לד' רוחי עלמא ותלת שבטין לדרועא דימינא ותלת שבטין לדרועא דשמאלא ותלת שבטין לירכא ימינא ותלת שבטין לירכא שמאלא וגופא דשכינתא עלייהו דהא הוא דכתיב והים עליהם מאי טעמא תלת שבטין לדרועא ותלת שבטין לירכא וכן לכלא אלא רזא דמלה תלת קשרין אינון בדרועא ימינא ותלת בשמאלא ותלת בירכא ימינא ותלת קשרין בירכא שמאלא אשתכחו תריסר קשרין לארבע סטריין וגופא עלייהו 1617 אשתכחו תריסר עם גופא כגוונא דלעילא מנא לן דכתיב (בראשית מט כח) כל אלה שבטי ישראל שנים עשר וזאת בגין דבה אשתלים חושבנא

– מאיר התיקון –

¹⁶⁰⁵ כלומר מעשה בראשית יש בו ב' פירושים, או ע"ד האצילות, דהיינו מעשה הבינה באצילות, או ע"ד העולמות למטה, דהיינו מעשה המלכות בעולם הנפרדים (אור יקר).

¹⁶⁰⁶ משמע שנים, תריין הה"ן שני בתים, בית הבית, ובית המלכות, ועם היות שלא נזכר בתורה אלא מעשה א' אין לתמוה (אור יקר).

¹⁶⁰⁷ וזה בזו, וכל פסוק נדרש לב' דרכים כענין האברים שהם שווים עינים ידים רגלים וכו' כדפי' שלמה (אור יקר).

¹⁶⁰⁸ לאסתלקא (דפ"ו).

¹⁶⁰⁹

¹⁶¹⁰ אברהם יצחק ויעקב הם תיקוני הבינה כדמפרש לקמיה, דרועין חסד גבורה, וגופא ת"ת, ושאר סתים הוה, דהיינו אדם חכמה, חוה בינה, שהם בסוד ג' ראשונות שאינם מתגלות כלל והם סוד הראש (אור יקר).

¹⁶¹¹ פי' שלא היו כאן בפטירת יעקב, שאין לפרש מפני העלמן, שהרי נו"ה הם נגלים יותר מגדולה וגבורה (אור יקר).

¹⁶¹² ונו"ה משם הנבואה, ופטירת יעקב בחו"ל לכך לא היו שם (אור יקר).

¹⁶¹³

¹⁶¹⁴

¹⁶¹⁵ הרי הם בחי' י"ב גבולי אלכסון שבו"ק (הקדו"ש מד ע"ד).

¹⁶¹⁶ כל חסד מהם יש בהם ג' שלישים, בסוד ג' פרקי הזרוע והשוק כידוע בסוד הדגלים כאן (ע"ח שער כה פרק ג').

¹⁶¹⁷ היינו יעקב, שהוא עצמו משלים עם בניו, כי ת"ת ממש מציאותו במלכות גוף לשכינה, עתה נשאר שאר האברים שהם תיקוני הראש, לכך פי' סוד עיינין (אור יקר).

כמה דאתמר והים עליהם מלמעלה

שבעה עיני יהו"ה (זכריה ד י) אינון שבעה עיני העדה 1618 שבעין סנהדרין 1619 שיערהא 1620 כמה דכתיב (במדבר ב ט) כל הפקודים למחנה יהודה מאת אלף וגו' כל הפקודים למחנה ראובן וכן לכלהו ואי תימא במצרים 1621 בסליקו דיעקב מעלמא דאשתכח שלימו בההיא שעתא 1622 כולי האי ואן (אוף) הוא ודאי שבעין נפשין הוו וכל אינון דאולידו בשבע עשרה שנין דלית לון חושבנא כמה דכתיב (שמות א ו) בני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד וכתוב (תהלים מ יג) עצמו משערות ראשי זכאה חולקיה דיעקב שלימא הוא אשתלים לעילא ותתא אמר רבי אלעזר ודאי הכי הוא אבל בתקונא עלאה דיובלא 1623 היך אשתכח כולי האי אמר ליה אריא כיון דסדר רגלוי למיעאל בכרמא מאן איהו דעייל בהדיה פתח רבי אלעזר ואמר (איוב כג יג) והוא באחד 1624 ומי 1625 ישיבנו 1626 ונפשו אותה ויעש האי תקונא עלאה והוא כלא חד (הוא) לא הוי ביה פרודא כהאי תתאה דהא כתיב (בראשית ב י) ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים 1627 ואף על גב דאית ביה פרודא כד יסתכלון מלי כלא סלקא לחד 1628 אבל האי תקונא עלאה דיובלא קיימא על תריסר כהאי תתאה ואף על גב דאיהו חד 1629 האי חד אשלים לכל סטר 1630 בהאי סטר ובהאי סטר אינון שית סטרין עלאין תריסר הוו 1631 דכל חד אוזיף לחבריה 1632 ואתכליל מניה 1633 ואשתכחו תריסר וגופא וכלא קיימא על תריסר מאן גופא דא יעקב והא אתמר אלא רישא וגופא 1634 בחד קיימי 1635 תו תריסר תלת קשרין דדרועא ימינא 1636 חס"ד חסדים תלת קשרין דדרועא שמאלא גבור"ה גבורות תלת קשרין בירכא ימינא נצ"ח נצחים תלת קשרין בירכא שמאלא הו"ד והודות הא תריסר וגופא קיימא עלייהו והא תליסרו תו בתליסר מכילן (ד)אורייתא 1637 אתפרש וכלא חד מעילא לתתא ביחודא עד ההוא אתר דקיימא על פרודא

תרגום: בא וראה, זבולון תמיד יצא לדרכים ולשבילים ולחם קרבות, והזדרזו בחרב העליונה

– מאיר התיקון –

1618 שהם בסוד ע' נפש (אור יקר).

1619

1620 שהם סוד ודלת ראשך כארגמן, כי החיות העליונות הם סוד ארגמן, אוריאל מיכאל גבריאל רפאל ותחת כל א' הם ג' י"ב, והם מתחלקים לע' והם סוד עינים, והם סוד הסנהדרין העליונים, וכן ע' נפש כנגדם ותחת אלו רבו רבוון לאין תכלית, והם סוד השער המתפשט לאין מספר, והם משפחות ישראל שנתרחבו אותם הע' נפש (אור יקר).

1621 וכיון שעדיין לא נתרבו ישראל, א"כ לא היה שם בעת פטירתו סוד השער, ופי' שכבר הולידו בשבע עשרה שנה רבים, וכן הטף אשר להם סוד השער (אור יקר).

1622

1623 כי אין למעלה ממלכות, אלא ו' ספירות (אור יקר).

1624 פי' הוא עם הספירות האחדותם למטה (אור יקר).

1625 שהיא בינה (אור יקר).

1626 יעלה אותו למעלה בסוד התשובה, להיותו עליהם, ומי ישיבנו עמהם להשלים המספר (אור יקר).

1627 כי ד' ראשים שהם ארגמן הוא עולם הנפרדים (אור יקר).

1628 בסוד ייחוד ההיכלות בתפלה ובקשה (אור יקר).

1629 היינו הת"ת שהיא אחד וכו' על כולם והם י"ב למטה מהם, ואינם י"ב אלא עמו נמצא הוא המשלים למעלה במקום גוף עליהם, והוא משלים למטה עמהם להיות י"ב ע"י שית כדמסיק (אור יקר).

1630 שהם ה' אמנם ת"ת אמצעי ועליון על כולם, כאומר' לך ה', ולמטה מכולם והם א' (אור יקר).

1631 עי' בבהגר"א על תז"ח יט ע"ד שמכאן מתבאר שכל ו"ק נכללים זה בזה.

1632

1633 יש לזה דרכים רבים: או גבורה בחסד וחסד בגבורה היינו ד', נצח בהוד והוד בנצח היינו ד', ת"ת ביסוד ויסוד בת"ת היינו ד', וז"ש אוזיף לחבריה ואתכליל מיניה כללות תחתון בעליון, או נפרש גדולה בגבורה ובגבורה בת"ת ות"ת בנצח ונצח בהוד, והוד ביסוד, ויסוד במלכות הם י"ב: חסד א', גבורה ב', ות"ת ב', ונצח ב', והוד ב', ויסוד ב', א' שבו וא' שנתן לחבירו, או נפרש ממטה למעלה יסוד בהוד, הוד בנצח נצח בת"ת, ת"ת בגבורה, גבורה בחסד, חסד בת"ת שעליהם כדפי' והם י"ב על הדרך הנז' (אור יקר).

1634 בינה ות"ת (אור יקר).

1635 שהת"ת למטה עמהם ולמעלה עם הבינה, ואפשר בסוד הדעת (אור יקר).

1636

1637 שהוא הת"ת (אור יקר).

הזו בתפלה ובקשות טרם שיצא לדרך, ואז נצח את העמים והתגבר עליהם. ואם תאמר, יהודה הרי נתקן לזה ללחום קרבות, ותיקונים בחרב הזו, למה זבולון. אלא, בא וראה, שנים עשר השבטים הללו, כולם תיקון של המלכה הם.

שני תקונים של נקבות אמר שלמה בשיר השירים, אחד לרועה העליון, יובל, ואחד לכלה, שנת השמיטה. תיקון אחד למעלה, ותיקון אחד למטה. גם מעשה בראשית הוא כך, בשני המקומות הללו, מעשה אחד למעלה, ומעשה אחד למטה, ולכן נפתחה התורה בב', מעשה שלמה כדוגמא שלמעלה. זה עושה עולם העליון, וזה עושה עולם התחתון. כדוגמא זו שני תקונים של נקבות אמר שלמה, אחד למעלה ואחד למטה. אחד למעלה בתקון עליון של השם הקדוש, אחד למטה בתקון תחתון כדוגמא שלמעלה.

בא וראה, אשרי חלקו של יעקב הקדוש שזכה לזה. והרי נתבאר, מיום שנברא העולם לא נמצאה מיטה שלימה כמו מטתו של יעקב, ובשעה שרצה להסתלק מן העולם, אז היה שלם בכל צדדיו. אברהם מימינו, יצחק משמאלו, הוא באמצע, שכינה לפניו. כיון שראה יעקב את זה, קרא לבניו ואמר להם "האספו", כדי שימצא תיקון שלמעלה ושלמטה.

בא וראה את סוד הדבר. שני תקונים נמצאו שם, אחד עליון ואחד תחתון, שיהיה הכל שלם כראוי. תיקון עליון, תיקון נסתם ונגלה, שהרי תיקון של היובל הוא, אותו שאמר שלמה בשיר השירים, כמו שאמרנו, הראש הנסתם שלא התגלה כאן ולא יפה לגלותו. הזרועות והגוף התגלו, והם ידועים. שוקים נסתמו ולא התגלו. למה, משום שנבואה לא שורה כי אם בארץ הקדושה, ותיקון זה נסתם ונגלה. תקון אחר למטה, תיקון הכלה שאמר שלמה בשיר השירים, זהו תיקון שהתגלה יותר, ותיקון זה בשנים עשר שבטים, שהם תחתיה, ותיקון הגוף שלה.

פתח רבי אבא ואמר, "ויעש את הים מוצק" וגו'. וכתוב "עמד על שני עשר בקר שלשה פונים צפונה ושלשה פונים ימה ושלשה פונים נגבה וגו' והים עליהם מלמעלה" וגו'. וכתוב "ואת הבקר שנים עשר תחת הים" וגו'. "עומד על שני עשר בקר", כך הוא ודאי, שהים הזה מתקן בשנים עשר בשני עולמות, בשנים עשר למעלה מרכבות ממונות למעלה, בשנים עשר למטה שנים עשר שבטים. כיון שראה יעקב את התיקון העליון, וראה שכינה עומדת מולו, רצה להשלים תקוניה. קרא לשנים עשר בניו, ואמר להם "האספו", התקינו עצמכם להשלים את האמונה.

בא וראה, שנים עשר שבטים בארבעה דגלים בארבעה צדדים, שלשה פונים צפונה, ושלשה פונים ימה, ושלשה פונים נגבה, ושלשה פונים מזרחה, והים עליהם. וכך הוא ודאי, שלשה שבטים לכל עבר, לארבעה רוחות העולם, ושלשה שבטים לזרוע ימין, ושלשה שבטים לזרוע שמאל, ושלשה שבטים לירך ימין, ושלשה שבטים לירך שמאל, וגוף השכינה עליהם. זהו שכתוב "והים עליהם". למה שלשה שבטים לזרוע ושלשה שבטים לירך, וכן לכל. אלא סוד הדבר, שלשה פרקים הם בזרוע ימין ושלשה בשמאל, ושלשה בירך ימין ושלשה פרקים בירך שמאל. נמצאו שנים עשר פרקים לארבעה צדדים, והגוף עליהם. נמצאו שנים עשר עם הגוף כדוגמא שלמעלה. מנין לנו, שכתוב "כל אלה שבטי ישראל שנים עשר", וזאת, משום שבה השתלם החשבון, כמו שנאמר והים עליהם מלמעלה.

"שבעה עיני ה'", הם שבעה עיני העדה, שבעים סנהדרין. שערוותיה, כמו שכתוב "כל הפקודים למחנה יהודה מאת אלף" וגו'. "כל הפקודים למחנה ראובן", וכן לכלם. ואם תאמר, במצרים בהסתלקות יעקב מהעולם, שנמצאה שלמות באותה שעה, כל זה איפה הוא, ודאי שבעים נפשות היו, וכל אותם שהולידו בשבע עשרה שנים שאין להם חשבון, ככתוב "ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד", וכתוב "עצמו משערות ראשי". אשרי חלקו של יעקב השלם, שהוא השתלם למעלה ולמטה. אמר רבי אלעזר, ודאי כך הוא, אבל בתקון העליון של היובל איך נמצא כל זה. אמר לו, אריה, כיון שסדר רגליו להיכנס לכרם, מיהו שיכנס עמו.

פתח רבי אלעזר ואמר, "והוא באחד ומי ישיבנו ונפשו אותה ויעש". זה תיקון העליון הזה, הוא הכל אחד, לא היה בו פירוד כתחתון הזה, שהרי כתוב "ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים". ואף על גב שיש בו פירוד, כשיסתכלו בדברים, הכל עולה לאחד. אבל תיקון עליון היובל הזה עומד על שנים עשר, כמו התחתון הזה, ואף על גב שהוא אחד, האחד הזה משלים לכל עבר, בצד זה ובצד זה. אותם ששה צדדים עליונים הם שנים עשר, שכל אחד מלוה לחבירו ונכלל ממנו, ונמצאו שנים עשר והגוף, והכל עומד על שנים עשר. מי הגוף, זה יעקב, והרי נתבאר. אלא ראש וגוף עומדים באחד. עוד שנים עשר, שלשה פרקים של זרוע ימין, חס"ד חסדים. שלשה

פרקים של זרוע שמאל, גבור"ה גבורות. שלשה פרקים בירך ימין, נצ"ח נצחים. שלשה פרקים בירך שמאל, הו"ד והודות. הרי שנים עשר. והגוף עומד עליהם, הרי שלשה עשר. עוד, בשלש עשרה מדות התורה מתפרשת, והכל אחד, מלמעלה למטה ביחוד, עד אותו מקום שעומד על פירוד.

(ק) עי' זהר ח"א ז ע"ב: בראשית רבי חייא פתח (תהלים קיא י) ראשית חכמה יראת יהו"ה שכל טוב לכל עושיהם תהלתו עומדת לעד ראשית חכמה האי קרא הכי מבעי ליה סוף חכמה יראת יהו"ה בגין דיראת יהו"ה סוף חכמה איהי¹⁰⁶ לאעלא לגו דרגא דחכמתא עלאה¹⁶³⁸ הה"ד (שם קיח יט-כ) פתחו לי שערי צדק זה השער ליהו"ה ודאי דאי לא יעול בהאי תרעא לא יעול לעלמין (ל)מלכא עלאה¹⁶³⁹ דאיהי עלאה¹⁶⁴⁰ וטמיר וגניז¹⁶⁴¹ ועביד ליה תרעין אלין על אלין¹⁶⁴² ולסוף כל תרעין עבד תרעא חד¹⁶⁴³ בכמה מנעולין¹⁶⁴⁴ בכמה פתחין¹⁶⁴⁵ בכמה היכלין¹⁶⁴⁶ אלין על אלין¹⁶⁴⁷ אמר כל מאן דבעי למיעל לגבי תרעא דא יהא קדמאה לגבי מאן דיעול בהאי תרעא יעול¹⁶⁴⁸ אוף הכי תרעא קדמאה לחכמה עלאה יראת יהו"ה¹⁶⁴⁹ איהי ודא איהי¹⁶⁵⁰ ראשית "בראשית". רבי חייא פתח "ראשית חכמה יראת ה' שכל טוב לכל עושיהם תהלתו עומדת לעד". "ראשית חכמה", פסוק זה כך היה צריך לכתוב, סוף חכמה יראת ה', בגלל שיראת ה' היא סוף חכמה. (אלא היא ראשית) להכנס לתוך הדרגה של חכמה עליונה. זהו שכתוב "פתחו לי שערי צדק", "זה השער לה", ודאי. שאם לא יכנס בשער זה, לא יכנס לעולמות [עליונים]. [משל] למלך עליון שהוא עליון נסתר וגנוז, ועשה לו שערים אלה על אלה, ובסוף כל השערים עשה שער אחד בכמה מנעולים, בכמה פתחים, בכמה היכלות אלה על אלה, ואמר, כל מי שרוצה להכנס אלי, שער זה יהיה ראשון לגבי, מי שיכנס בשער זה, יכנס. גם כך שער ראשון לחכמה עליונה, יראת ה' היא. וזוהי ראשית.

(קא) עי' זהר ח"א ב ע"א: אתחברון אתוון אלין באלין¹⁶⁵¹ ואשתלים בשמא אלהים¹⁶⁵² ועד לא ברא אלה לא סליק בשמא אלהים ואינון דחבו בעגלא¹⁰⁷ על רזא דנא אמרו (שמות לב ח) אלה אלהיך ישראל¹⁶⁵³ וכמה דאשתתף מ"י באלה¹⁶⁵⁴ הכי הוא שמא דאשתתף תדיר וברזא דא אתקיים עלמא ופרח¹⁰⁸ אליהו ולא חמינא ליה ומניה ידענא מלה דאוקימנא על רזא וסתר דילה אתא רבי אלעזר וכלהו חברייא ואשתטחו קמיה בכו ואמרו אלמלא לא אתינא לעלמא אלא למשמע דא די

– מאיר התיקון –

- ¹⁶³⁸ חכמה (רח"ו). לאפוקי מלכות שהיא חכמה תתאה (יהל אור).
¹⁶³⁹ אבא (רח"ו). ר"ל חכמה עלאה (יהל אור).
¹⁶⁴⁰ על אימא (רח"ו).
¹⁶⁴¹ טמיר וגניז - כתר, ובו ב' מדריגות, במפולא ממך ובמכוסה ממך וזה טמיר וגניז (בהגר"א בתיקו"ז א ע"א), אוריא ומו"ס (שם קלח ע"א).
¹⁶⁴² חמישים שערי בינה (רח"ו).
¹⁶⁴³ כי הבינה נשלמים נ' שערים בתוך יסוד דז"א כי עד הוד אתפשטת ויסוד נקרא כל כולל הנ' שערי בינה ונמצא ששם עביד תרעא חד שהיא המלכות הנקרא תרע"א (רח"ו).
¹⁶⁴⁴ שבעשיה (רח"ו).
¹⁶⁴⁵ שביצירה (רח"ו).
¹⁶⁴⁶ שבבריאה (רח"ו). נגד ג' עולמות (יהל אור).
¹⁶⁴⁷ שהיא מתלבשת בכל זה טרם התגלותה (רח"ו).
¹⁶⁴⁸ בזאת יבא אהרן אל הקודש דהיינו חכמה (רח"ו).
¹⁶⁴⁹ וז"ס (אבות פ"ג מ"ז) אם אין יראה, אין חכמה (יהל אור).
¹⁶⁵⁰
¹⁶⁵¹ אלה מי (רח"ו).
¹⁶⁵² והי' קדם למ' כי תחלה היינו חושבים הפנימים שהיא בינה ואח"כ היה חסד ועתה אין חושבין בהיפוך המ' קודם ל' והכוונה להתגלות וסתימת המ' בסוד הרבצה (רח"ו).
¹⁶⁵³ שרצה להפריד הו"ק מבינה ולהורידם למלכות הנק' ים בסוד קליפת עשייה (רח"ו). עי' פרשת משפטים קה ע"א (לש"ו).
¹⁶⁵⁴ בשעת אצילות, כי אמא תמיד רובצת על הבנים (רח"ו). כמו שבבריאת העולם נכנסו נה"י דאימא בז"א, ואז נעשה שם אלהים, כך תמיד כל יום ויום נכנסים נה"י דאימא בז"א, ולכן נקרא הבינה אלהים (מ"מ).

תרגום: התחברו האותיות אלו באלו ונשלמו בשם אלהים. וטרם שברא אלה, לא עלה בשם אלהים. והם שחטאו בעגל, ועל סוד זה אמרו "אלה אלהיך ישראל". וכמו שמתתף "מי" ב"אלה", כך השם משתתף תמיד, ובסוד הזה התקיים העולם. ופרח אליהו ולא ראיתי אותו, וממנו ידעתי הדבר שעמדתי על הסוד והסתר שלו. בא רבי אלעזר וכל החברים והשתטחו לפניו. בכו ואמרו, אלמלא לא באנו לעולם אלא לשמוע את זה, די.

(קב) עי' זהר ח"ג רל ע"ב: כגוונא דאיהו ענו¹⁶⁵⁵ שכינתיה ענוה איהו חסיד ואיהי חסידה איהו גבור ואיהי גברת(א) על כל אומין דעלמא איהו אמת ואיהי אמונה איהו נביא ואיהי נביאה איהו צדיק ואיהי צדקת איהו מלך ואיהי מלכות(א) איהו חכם ואיהי [חכמתא] (חכמתי) איהו מבין ואיהי תבונה דיליה איהו כתר ואיהי עטרה דיליה¹⁶⁵⁶ עטרת תפארת ובג"ד אוקמוה רבנן כל מי שאין תוכו כברו אל יכנס לבית המדרש כדיוקנא דקב"ה דאיהו ותוכו (כברו) ושכינתא ברו: תרגום: כדוגמא שהוא עניו, שכינתו ענוה, הוא חסיד והיא חסידה, הוא גבור והיא גברת על כל אומות העולם, הוא אמת והיא אמונה, הוא נביא והיא נביאה, הוא צדיק והיא צדקת, הוא מלך והיא מלכות, הוא חכם והיא חכמה, הוא מבין והיא התבונה שלו, הוא כתר והיא עטרה שלו, עטרת תפארת, ומשום זה פרשוהו חכמים, כל מי שאין תוכו כברו אל יכנס לבית המדרש, כדמות הקדוש ברוך הוא שהוא תוכו, והשכינה היא ברו.

(קג) עי' זהר ח"ג ריז ע"ב: רבי אבא ור' יוסי קמו למלעי באורייתא בפלגות ליליא עד דהוו יתבי ולעאן באורייתא א"ר יוסי הא דא"ר חייא אנוש¹⁶⁵⁷ כחציר ימיו שפיר קאמר אבל במאי אוקימנא סופיה דקרא (תהלים קג טז) כי רוח עברה בו ואיננו ולא יכירנו עוד מקומו א"ל הכי הוא ודאי אנוש כחציר ימיו כמה דאמר (שם טו) כציץ השדה והוא שדה דאשתמודעו כן יציץ דאתחדש ואתהדר כמלקדמין (הכי יציץ וסליק מ"ט בגין): כי רוח עברה בו ואיננו דא הוא רוחא עלאה¹⁶⁵⁸ טמירא קדישא גניזא מכלא אדכלילו (וכליל) ליה בגויה וכדין ואיננו ודא הוא רזא דחנוך דכתיב ביה ואיננו כי לקח אותה אלהים דא אלהים עלאה¹⁶⁵⁹ רוח עלאה רוח גניזא טמירא ולא יכירנו עוד מקומו דהא אתכליל רוחא זעירא ברוחא עלאה¹⁶⁶⁰ מה כתיב בתריה (תהלים קג יז) וחסד יי מעולם ועד עולם וועאל ליהו (עאל) כהנא רבא¹⁶⁶¹ לגו קדש קדשים ונטיל ליה ואוליד ליה כמלקדמין ואתחדש כנשר עולמין ואתהדר איהו נעך¹⁶⁶²:

– מאיר התיקון –

¹⁶⁵⁵ חשב עשר מדות בע"ס. וענו הוא בהוד דרגא [דמשה], דאיהו ענו מכל כו'. [מצאתי כתוב על הגליון. והאיש מש'ה ענו מא'ד ס"ת הוד. ע"כ] ומכאן ואילך חשיב ר"ק, ואח"כ ג"ר עד כמראה הקשת. ועד בכלל. ר"ל אלו ב' פסוקים (יהל אור).
¹⁶⁵⁶ ענין המלכות למה נקרא שמה עטרא כבר ידעת ששרשה היא נקודה א' באצילות ומזאת הנקודה נעשה בחי' פרצוף שלם ונתפשטו אלו ה' נקודות בזה האופן שהנקודה הראשונה נשארת במקומה באצילות בבחי' כתר שלה וחב"ד שלה נתפשטו בבריאה ומהם נעשה הבריאה. וחג"ת נה"י שלה נתפשטו ביצירה ומהם נעשה היצירה ומלכות שבה נתפשטת בעשייה וממנה נעשית העשייה. נמצא שאלו ה' עולמות נבנו מצד המלכות ולכן נקראת עטרה לפי שבחי' הכתר שלה הוא בשרשו באצילות וז"ש לה הוי ראש לשועלים שהעולמות בריאה יצירה עשיה נקראים שועלים (זהר הרקיע).

¹⁶⁵⁷ פי' שפי' לעיל שמט"ט מתחדש כחציר (מ"מ).
¹⁶⁵⁸ שעולה למ"ן במלכות. נ"א בבינה הנקר' רוח הקדש הסתום (רח"ו), ואם נפרש על המ' א"ש שמט"ט עולה בסוד מ"ן למלכות. ואם נפרש על הבינה. יפורש ג"כ על מט"ט שיש בו נשמת אד"הר שהיא בבינה. כמ"ש הרב בליקוטים, ומפשט הלשון נראה כנ"א שהיא בינה (מ"מ).
¹⁶⁵⁹ פי' מלכות שהיא עילאה על ב"ע. א"נ בינה (מ"מ).

¹⁶⁶⁰ י' רוח מט"ט הנקרא רוח זעירא במלכות. א"נ בבינה הנקרא רוחא עילאה (מ"מ).
¹⁶⁶¹ לפי' א' כהנא רבא הוא חסד. לגו ק"ק הוא יסוד דנוקבא כמ"ש באדרא זוטא. ולנ"א כהנא רבא הוא אבא לגו ק"ק הוא יסוד דאימא שנשמת מט"ט היא מבינה כמ"ש של שהיא נשמת אד"הר ולכן הביא הזוהר פסוק וחסד ה' וכו'. שר"ל וחסד ה' שהוא חסד תעיר לפי' הראשון והאיר למל' הנקרא עולם כנודע שעולם ועולם הם תריץ הה"ן בינה ומ' ואז יצא מט"ט. ולפירוש הב' וחסד ה' הוא אבא הנקרא כהנא רבא והאיר לבינה הנקרא עולם ואז יצא מט"ט. ולכל הפירושים על יריאיו הוא מט"ט שהוא ירא את ה' מאד (מ"מ).

¹⁶⁶² רזא דיבום הוא בעלמין ב"ע שהן דמט"ט וכו' ושם נשתנה כי כל השנויין ביה, וכו' והענין כי נשמתא ל"ל שינוי, וכל השינויים הוא בגוף וכו' וכמו נהורא בגוונין, דהשינוי אינו אלא בגוונין וכו',

תרגום: רבי אבא ורבי יוסי קמו לעסוק בתורה בחצות הלילה, עד שישבו ועסקו בתורה, אמר רבי יוסי זה שאמר רבי חייא "אנוש כחציר ימיו" יפה אמר, אבל במה בארנו סוף הפסוק, "כי רוח עברה בו ואיננו ולא יכירנו עוד מקומו". אמר לו כך הוא בודאי, "אנוש כחציר ימיו" כמו שאמר "כציץ השדה", אותו שדה הנודע, "כן יציץ" שהתחדש וחזר כמקדם (כך יציץ ועולה למה משום).

"כי רוח עברה בו ואיננו", זה רוח עליון טמיר קדוש גנוז מהכל, שכולל אותו בתוכו, ואז "איננו", וזהו סוד של חנוך שכתוב בו "ואיננו כי לקח אותו אלהים", זה אלהים עליון, רוח עליונה, רוח גנוזה וטמירה. "ולא יכירנו עוד מקומו", שהרי נכללת רוח קטנה ברוח עליונה. מה כתוב אחריו "וחסד ה' מעולם ועד עולם" ונכנס לו כהן גדול לתוך קדש הקדשים ולוקחו ומלידו כמקדם, ומתחדש כנשר נעוריו וחוזר והוא נער.

(קד) ע"י זהר ח, ג, רטז ע, ב: ועוד אוקמוה רבנן דעתיד הוה משה לקבל אורייתא בדרא דטופנא אלא בגין דהוה רשיעיא הה"ד (שם ו ג) בשג"ם הוא בשר¹⁶⁶³ (ו) בשג"ם זה מש"ה ואמאי קרי ל"י בשגם אלא קהלת חסר ב¹⁶⁶⁴ מן בשג"ם [כ]סאה מלה אמר (קהלת ח יד) אמרתי שגם זה הבל¹⁶⁶⁵ ואוקמוה על יתרו¹⁶⁶⁶ למה נקרא שמו קיני שנפרד מקין:

תרגום: ועוד פרשה חכמים, שעתיד היה משה לקבל תורה בדור המבול, אלא משום שהיו רשעים, זהו שכתוב "בשגם הוא בשר", בשגם זה משה, ולמה קרא לו בשגם, אלא קהלת חסר ב' מבשגם לכסות הדבר, אמר "אמרתי שגם זה הבל". ופרשה על יתרו, למה נקרא שמו "קיני" שנפרד מקין.

(קה) ע"י שער המצות - פרשת שופטים: הנה בחינת לאה הג' שהיא הארת מלכות דאבא היוצאת בגבול יסוד דאימא והיא סמוכה יחד אל המלכות דאימא אשר שתיים אלו הם ביסוד דאימא הנקרא קין כנ"ל והנה יש בה ד' בחינות לאה, והם כולם ממלכות דאבא: הא', מגדלות גמור. והב', מגדלות דו"ק. והג', מקטנות דזמן התערוכות. והד', מקטנות גמור לבדו, ולא קבלתי רק שתיהן לבד ואלו הן הראשונה שהיא דגדלות גמור היא צפורה אשת משה, והיא עצמה תאומה יתירה של הבל שעליה נתקוטטו קין והבל ויתבאר לקמן. והד' שהיא דקטנות גמור היא אשה הכושית שלקח משה וכו'. קין ויתרו הם ביסוד דאימא, כי היסוד לעולם הוא דכורא. והבל ומשה הוא ביסוד דאבא. והנה בתחלה נכנסין נהי"ם דאימא ברישא דז"א ואז מיסוד דאימא יצא קין בתחלה והוא הבכור כי זה נכנס ראשונה ואז יצאת עמו תאומתו והיא מלכות עצמה דאימא. ואח"כ נכנסין נהי"ם דאבא ומתלבשין תוך נהי"ם דאימא ואז נולד הבל מיסוד דאבא ונולדה תאומתו עמו שהיא מלכות עצמה דאבא, ואחר שנתלבש תוך נהי"ם דאימא אז הוציאה מלכות דאבא הארה אחרת ביסוד דאימא דבוקה עם מלכות עצמה דאימא כנ"ל, וזו היא תאומה יתירה של הבל, כי ממנו לוקח, שהוא יסוד דאבא. האמנם קין שהוא יסוד דאימא רצה ליקח אותה לפי שיצאת במקומו עם תאומתו כנזכר, אבל כפי הדין והאמת אינה אלא תאומה יתירה של הבל, ולכן חטא קין בענין זה. והנה כשבאו יתרו ומשה שהם בחינת קין והבל כנזכר אז תיקן יתרו מה שחטא וזו התאומה יתירה של הבל היא צפורה בתו לפי שבמקומו היא יוצאת כנזכר ואז השיאה ברצונו ונתנה למשה כי בת זוגו היא ובזה תיקן קלקולו הראשון:

וזהו סוד הפסוק ויאל משה לשבת את האישה ר"ת לאה ר"ל כי נתרצה משה לשבת עם יתרו כדי לקחת תאומתו היתירה הנקראת לאה כנזכר כי כל הי"ח נשים נקרא לאה דרך כללות אע"פ - מאיר התיקון -

כי עלמין דמט"ט הן גופא לגבי בריתא דמלכא באצילות, ולכן אין שינוי אלא ביבום כד נחית לעלמין דיליה (בהגר"א על תיקון קו ע"ג).

¹⁶⁶³ הכוונה כי משה עולה [בגימ'] בשגם (זהר הרקיע).

¹⁶⁶⁴ דב' רומז על ב' גלגולין (יהל אור).

¹⁶⁶⁵ הוא אד"הר (זהר הרקיע). שמשה גלגול הבל, ויתרו גלגול קין (יהל אור).

¹⁶⁶⁶ למה נק' שמו קני שנפרד מקין כי יתרו הוא גלגול קין אחי הבל ולפי שהרג את הבל בא עתה לתת לו בתו לאשה ולהשלים ולתקן את אשר עיוות. ונוכל להבין היטב אמרו נפרד מקין ובהבל אמר שגם זה הבל והוא כי הבל מצד הקדושה והטהרה לכן הוא עצמו משה וז"ש זה הבל אך קין אחיו היה מטומאת זוהמת הנחש ומקדושת אד"הר ואותו צד טהרה נפרד ממנו ונתגלגל ביתרו וזה שאמר נפרד מקין ולא אמר זה קין (זהר הרקיע).

שכל א' מהן יש לה שם פרטי בפני עצמה. ואז ויתן לו את צפורה בתו למשה שהיא השם הפרטי שלה. גם ז"ס תפלה "למשה" איש "האלהים" ר"ת לאה והענין כי הנקבה נקרא תפלה כנודע תתחבר למשה והיא לאה הנזכרת שהיא צפורה אשת משה גם תפלה מלשון טפילה לשון חיבור כי לאה זו שהיא צפורה אשת משה היא טפילה ומחוברת עמו כי משה הוא יסוד דאבא וצפורה הארה דמלכות דאבא כנזכר.

אמנם הד' שהיא הארת מלכות דאבא דקטנות גמור במקום המלכות עצמה דאימא דקטנות היא האשה הכושית שלקח משה וכמו שביארנו על פסוק ותדבר מרים ואהרן במשה על אודות האשה הכושית כו' והוא מה שנזכר בדברי הימים של משה שהלך למדינת כוש וישב שם מ' שנה ומת מלך כוש ולקח משה אשתו ומלך שם מ' שנה וקידשה אבל לא קרב אליה ולא נזדווג לה שנעץ חרב בינו לבינה כנזכר:

ולכאורה הדברים מבהילים כי כיון שלקח את צפורה למה חזר ליקח האשה הכושית. ועוד שכיון שקידשה למה לא קרב אליה ומעיקרא דקידשה מאי סבר ולבסוף מאי סבר שנתרחק ממנה. ושאלה זו היא ששאלה מרים ואהרן על אודות האשה הכושית אשר לקח ופירש ממנה. והרי אשה כושית לקח בקידושין א"כ למה נתרחק ממנה וזהו כפל הפסוק כי אשה כושית לקח. ועוד האם אין לבנות ישראל אשה שהלך לקחת אשה כושית דבשלמא צפורה כבר נתבאר שהיתה תאומתו כנ"ל. ועם הנזכר יתורץ כל זה כי גם האשה הכושית היתה תאומתו היתירה כנזכר ולכן לקחה בקידושין וגיירה והכניסה אל הקדושה לתקנה ולא עשה כיעקב שלא רצה לגייר את תמנע ונענש כנ"ל אבל להיותה בחינת קטנות גמור שהם דינין גמורים כנ"ל לכן לא נזדווג עמה וכו'.

באורות אשר בכל יסוד מאלו [פי' הן דאבא והן דאמא] יש שלשה בחינות הנקראים מכוסה ומגולה והבל. כי היסוד דאבא הוא מתלבש תוך היסוד דאימא עד מקום החזה דז"א וזו הבחינה הנקראת מכוסה. ומן החזה ולמטה שכבר נסתים יסוד דאימא כנודע מתפשט יסוד דאבא לבדו עד סוף יסוד דז"א וב' הם מסתיימים ביחד ובחינה זו נקרא מגולה כי אינו מתלבש תוך יסוד דאימא כבראשונה. ואח"כ היסוד דאבא המסתיים בפי היסוד דז"א ג"כ הנה ממנו יוצאים האורות הסתומים שבתוך היסוד דאבא ויוצא לגמרי בגילוי גמור ונמשך בין החלל שבין ב' פרקי אמצעיים וב' תתאין של נו"ה תריין ירכין דז"א דרך קו אמצעי והרי הם ג' בחינות שבו. כי הראשונה יש לאורות ההם ג' כיסויים והם כלי היסוד דאבא וכלי היסוד דאימא וכלי דז"א עצמו. והב' יש לה שני כיסויים לבד והם יסוד דאבא וגופא דז"א ובערך הא' נקרא הב' מגולה. והג' הם אורות לבדם בלי שום כיסוי כלל ונקרא הבל גמור:

והנה גם באורות יסוד דאימא יש ג' בחינות הנזכרות הא' היא עד החזה דז"א ושם יש לה ב'

כיסויים הא' יסוד דאימא והב' גופא דז"א ולכן נקרא מכוסה ומן החזה ולמטה עד סוף יסוד דז"א שכבר נפסק ונסתיים יסוד דאימא אין לאורות המתפשטים משם ולמטה רק גופא דז"א לבד ולכן נקרא מגולה אבל אינו נקרא הבל גמור לפי שעדיין יש להם כיסוי אחר כנזכר, כי כבר נתבאר לעיל פ' תרומה דף י"ז ע"ב ובדרוש הצלם דליל הושענא רבא כי אעפ"י שנסתיים יסוד דאימא במקום החזה עכ"ז הארת יסוד דאימא נמשך ומתפשט עמהם ומלביש האורות ההם שלא יהיו בגילוי גמור ויתאחזו הקליפות בהם בסוד עץ הדעת טוב ורע כנודע. והג' היא אורות אלו דאימא שהם אורות רבים והם דחוקים וצרים שם ובמוצאם פתח פתוח יוצאים לחוץ מפי היסוד עצמו דז"א ולחוץ ונמשך בחלל שבין ב' ירכין דיליה דרך קו האמצעי על דרך הנאמר לעיל גבי אורות יסוד דאבא ובחינה זו הג' נקראת הבל גמור שאין לה שום כיסוי כלל. ועיין בשער התפלות בחזרת העמידה דחול בכוונת ענית אמן ותבין הקדמה נכונה בענין אלו ההבלים היוצאים מפי היסוד גם בשער הפסוקים בפרשת שמות בענין יהושע וכלב וע"ש.

ונבאר תחלה ג' בחינות אורות דאבא הנזכרות דע כי ג' בחינות אלו נחלקים לד' בחינות לפי שהבחינה הב' הנקרא מגולה יש בה ב' בחינות א' היא במקום הת"ת דז"א מן החזה ולמטה והב'

היא ביסוד דז"א. והנה כללות ג' בחינות הם ג' גלגולים הנזכרים בספר התיקונים תיקון ס"ט בענין ר"ת של משה שהוא משה שת הבל. והנה כשנסתכל נמצא שהיסוד עצמו דאבא הוא חציו מכוסה עד החזה וחציו מגולה בב"ש תחתונים דת"ת דז"א והם בחינת משה עצמו שנאמר בו ב"פ משה משה. בחינה הא' שהיא מכוסה שהיא בדעת עצמו דז"א מצד אבא עד החזה הוא בחינת משה הא' המכוסה. והבחי' הב' המתפשטת בת"ת לכדו מן החזה ולמטה הוא מגולה והוא משה הב'. ונמצא כי משה יש לו ב' בחינות שהם בדעת ובת"ת דז"א שבו מתפשט היסוד דאבא ובערך המקומות הם ב' כנזכר ולכן נזכר ב"פ משה משה. אבל בערך היסוד עצמו אינו רק אחד לכדו ולכן לא פסיק טעמא בגווייהו כנזכר באדרא רבא דף &. ואח"כ האורות שביסוד עצמו דז"א אשר מלובשת תוך העטרה דיסוד דאבא עצמו כנודע כי עטרת היסוד עצמו דאבא מתלבש תוך היסוד דז"א הנה אע"פ שהוא ג"כ בגילוי כדרך משה הב' עכ"ז בערך הגילוי שוין הם אבל הם בחינות נפרדות בערך הם עצמם כי משה הב' הוא יסוד דאבא ושת בן אדם הראשון הוא עטרת היסוד דאבא המלובשים ביסוד דז"א. ואח"כ האורות היוצאים בגלוי גמור מחוץ פי היסוד דז"א הנקרא הבל כנזכר הוא בחינת הבל בן אדה"ר:

ובזה ית"ל טעם שמותם כי משה הוא גי' אחורים דהוי"ה דע"ב דיודין דיסוד דאבא אשר למעלה בדעת דז"א שהם בגי' קפ"ד והפנים דאהי"ה דיודין דיסוד אימא שהם בגי' קס"א כי כן בהיות יסוד דאבא מלובש תוך יסוד אימא נמצאו אחורי יסוד דאבא מחוברים עם הפנים דאימא וב' בחינות אלו קפ"ד וקס"א בגי' מש"ה.

וש"ת נקרא שמו כך כנזכר באדר"ר דף קמ"ב כי היסוד נקרא שת בשביל דאיהו כליל שית בקרטופא כחדא וכבר נתבאר שם ענינו ולכן שת שהוא בחינת עטרת יסוד דאבא המלובש תוך יסוד דז"א הנקרא ו' זעירא נקרא ע"ש שת לשון שית ר"ל ו' כמנין ו' זעירא כי ו' גדולה היא ס' כנודע.

והנה הבל בן אדה"ר חטא בתחלה ופגם באות יו"ד של שית שהיא טיפת הזרע היורדת ביסוד הנקרא ו' זעירא ונסתלקו הטיפה הנקרא י' ונשאר היסוד הנקרא שת כנזכר בתי' ס"ט קי"א ע"ב. והבל בן אדה"ר נקרא כך כפי פשוטו לפי שהוא בחינת האורות היוצאים בבחינת הבל גמור מפי היסוד דז"א ולחוץ אלא שהם אורות של יסוד דאבא:

ועתה נבאר הג' בחינות האורות של יסוד דאימא. והנה כמו שג' גלגולי הבל היו בג' בחינות אורות דיסוד דאבא כן ג' גלגולים של קין הם בג' בחינות אורות דיסוד דאימא. והנה ג' גלגוליו נרמזים בפסוק כי שבעתים יקם קין ומלת יקם חסר ו' ר"ת יתרו קין מצרי כמבואר במקומו ואיני זוכר סדרן וזכרתי אח"כ כי סדרן קין מצרי יתרו כפי סדר תולדותם כי הנה קין נקרא כן כי הוא גי' אהי"ה דיודין שביסוד דאימא והוא גי' צלם הנז"ל כי עיקר שם צלם הוא ביסוד דאימא הנקרא אהיה דיודין אבל יסוד דאבא נקרא גם הוא צלם דרך השאלה בלבד ואינו קבוע בו ונמצא כי קין הוא למעלה ביסוד דאימא במקום המכוסה בדעת עד החזה דז"א כי שם נקרא צלם כמנין קי"ן. והמצרי הוא בחינת הגילוי שהם החו"ג המתגלים מן החזה ולמטה ולפי שהם בגילוי

ובפרט שהם דאימא דדינין מתערין מינה נתאחזו בהם הקלי' ונקרא איש מצרי שהרגו מרע"ה כמבאר ענינו במקומו. ויתרו הוא בחינת ההבל היוצא מפי היסוד דז"א ולחוץ ולכן גם הוא היה בקליפת כהן מדין ואמנם טעם קריאתו בשם זה הוא לפי שהנה היסוד דאימא הוא כולל ד' שמות אהי"ה ב' דיודין וא' דאלפין וא' דההין כנודע שהם הנקבות של ד' הויות ע"ס מ"ב & והנה ד' שמות אהי"ה הנזכרים הם גי' יתרו כי כולם כלולים בו. גם טעם אחר כי הנה נת"ל כי ד' בחינות של לאה הם הכללות של ח"י נשים של המלך ושרש כולם אינם רק ד' בלבד וכל בחינה מהם נקרא אהי"ה וארבעתן יוצאות מן היסוד דאימא לפי שכל נוקבא היא בחינת אהי"ה כנודע אעפ"י שמקצתם הם מיסוד דאבא כבר נת"ל כי לולא הכאת יסוד דאבא ביסוד דאימא לא היו תאומותיו יוצאות ונמצא כי שורש לכולם הוא היסוד דאימא ולכן כלולים בו ד' שמות אהי"ה הנזכרים שהם בגי' יתרו כנודע:

ובזה יתבאר לך מש"ל בענין צפורה אשת משה כי הנה היא בת יתרו ממש כי הנה היא שורש לכל התאומות ובפרט זו שהיא תאומה יתירה של הבל היוצאות ביסוד דאימא ממש שהוא יתרו. והרי נתבאר ענין יתרו איך הוא בחינת הג' דיסוד דאימא הנקרא הבל עוד יש בחינות אחרת ביתרו זולת בחינה הנזכרת והוא כי גם הוא למעלה במקום אחר מלבד זה והוא המקיף של המוחין דקטנות דז"א והוא כולל כל אורות המקיפים ההם כולם ואינו בחינה פרטית כמו בכאן וזה עניינו.

(קו) עי' זהר ח"א קפג ע"ב: תנן עבד קודשא בריך הוא ירושלם לתתא כגוונא דלעילא ודא מתתקנא (דא) לקבל דא דכתיב (שמות טו יז) מכון לשבתך פעלת יהו"ה הבנויה דזמין קב"ה לנחתא לה לירושלם [ד]לעילא כדקא יאות ובגין כך הבנויה שחברה לה יחדו והא אוקמוה שחברה שחברו מבעי ליה¹⁶⁶⁷ אלא דאתחברת אמא בברתא¹⁶⁶⁸ והווי כחדא ואוקמוה ואתמר ששם עלו שבטים (תהלים קכב ד) אלין אינון קיומא דעלמא ותקונא דעלמא ותתאה ולא תימא דעלמא תתאה בלחודוי אלא אפילו דעלמא עלאה¹⁶⁶⁹ דכתיב (שם) שבטי יה עדות לישראל לישראל דייקא בגין דאינון קיומא לתתא סהדותא¹⁶⁷⁰ אינון לעילא וכלא להודות לשם יהו"ה לאודאה שמה דקב"ה לכל סטרין דכתיב (שם) להודות לשם יהו"ה:

תרגום: שנינו, הקדוש ברוך הוא עשה את ירושלים למטה כדוגמא שלמעלה, וזו מתוקנת (זו) כנגד זו, שכתוב "מכון לשבתך פעלת ה'". "הבנויה", שעתיד הקדוש ברוך הוא להוריד את ירושלים שלמעלה כראוי, ולכן "הבנויה". "שחברה לה יחדיו", והרי בארוה. "שחברה", היה צריך להיות שחברו, אלא שהתחברה האם עם הבת ונהיו יחד, ובארוהו. ונאמר "ששם עלו שבטים", אלו הם קיום של העולם ותיקון של העולם התחתון. ואל תאמר שהעולם התחתון לבדו, אלא אפילו של העולם העליון, שכתוב "שבטי יה עדות לישראל", דוקא לישראל, משום שהם הקיום למטה, עדות הם למעלה, והכל, "להודות לשם ה'", להודות לשם הקדוש ברוך הוא לכל הצדדים, שכתוב "להודות לשם ה'".

– מאיר התיקון –

¹⁶⁶⁷ פי' שחברו ישראל ירושלים של מעלה, שהיא המלכות עם ירושלים שלמטה, דהכי משמע פשטיה דקרא ירושלים הבנויה למטה כעיר שהיא המלכות שחברו לה יחדיו עם ירושלים שלמטה (מ"מ).

¹⁶⁶⁸ פי' להכי אמר שחברה בה' לומר שהמלכות עצמה נתחברה עם בינה, ושיעור הכתוב ירושלים של מטה הבנויה כעיר שהיא המלכות שנתחברה יחדיו עם ה' ראשונה, ולזה רמז שחברה בה' ויש מפרשים שחברו מבעי ליה פי' כעיר שהיא המלכות שנתחברו לה כל ישראל בתוכה, וא"כ אמאי קאמר שחברה בה' והתירוץ כמ"ש (מ"מ).

¹⁶⁶⁹ פי' י"ב שבטים הם נגד י"ב בקר שתחת המלכות ורומזים ג"כ ל"ב גבולי אלכסון שבז"א וז"ש אלא אפילו דעלמא עילאה שהיא ז"א (מ"מ).

¹⁶⁷⁰ פי' הם תחת המלכות והם קיום העולם והם ג"כ רומזים ל"ב גבולי אלכסון שבז"א שכשאנו רואים י"ב למטה אנו יודעים ומעידים שיש י"ב ג"כ בז"א וז"ש סהדותא אינון לעילא (מ"מ).

(קז) כי רוח עברה בו ואיננו דא הוא רוחא עלאה¹⁶⁷¹ טמירא קדישא גניזא מכלא ודכלילא (וכליל) ליה בגויה וכדין ואיננו ודא הוא רזא דחנוך דכתיב ביה ואיננו כי לקח אותו אלהים דא אלהים עלאה¹⁶⁷² רוח עלאה רוח גניזא טמירא ולא יכירנו עוד מקומו דהא אתכליל רוחא זעירא ברוחא עלאה¹⁶⁷³ מה כתיב בתריה (תהלים קג יז) וחסד יי' מעולם ועד עולם וועאל ליהו (עאל) כהנא רבא¹⁶⁷⁴ לגו קדש קדשים ונטיל ליה ואוליד ליה כמלקדמין ואתחדש כנשר עולמין ואתהדר איהו נער¹⁶⁷⁵:

תרגום: "כי רוח עברה בו ואיננו", זה רוח עליון טמיר קדוש גנוז מהכל, שכולל אותו בתוכו, ואז "איננו", וזהו סוד של חנוך שכתוב בו "ואיננו כי לקח אותו אלהים", זה אלהים עליון, רוח עליונה, רוח גנוזה וטמירה. "ולא יכירנו עוד מקומו", שהרי נכללת רוח קטנה ברוח עליונה. מה כתוב אחריו "וחסד ה' מעולם ועד עולם" ונכנס לו כהן גדול לתוך קדש הקדשים ולוקחו ומולידו כמקדם, ומתחדש כנשר נעוריו וחוזר והוא נער.

(קח) עי' ס"ת ח"ב קמו ע"א: ויקחו לי תרומה¹⁶⁷⁶ מאת כל איש וגו' (שמות כה ב) רזא דרזין לידעי¹⁶⁷⁷ חכמתא כד אסתלק ברעותא¹⁶⁷⁸ דסתרא דכל סתרי¹⁶⁷⁹ למעבד יקרא ליקריה¹⁶⁸⁰ אנשיב רוחא¹⁶⁸¹ מנקודה עלאה¹⁶⁸² דנגיד מלעילא לתתא¹⁶⁸³ ושוי תקוניה¹⁶⁸⁴ לאתישבא בהאי עלמא¹⁶⁸⁵

– מאיר התיקון –

¹⁶⁷¹ שעולה למ"ן במלכות. נ"א בבינה הנקר' רוח הקדש הסתום (רח"ו), ואם נפרש על המ' א"ש שמט"ט עולה בסוד מ"ן למלכות. ואם נפרש על הבינה. יפורש ג"כ על מט"ט שיש בו נשמת אד"הר שהיא בבינה. כמ"ש הרב בליקוטים, ומפשט הלשון נראה כנ"א שהיא בינה (מ"מ).

¹⁶⁷² פי' מלכות שהיא עילאה על ב"ע. א"נ בינה (מ"מ).

¹⁶⁷³ י' רוח מט"ט הנקרא רוח זעירא במלכות. א"נ בבינה הנקרא רוחא עילאה (מ"מ).

¹⁶⁷⁴ לפי' א' כהנא רבא הוא חסד. לגו ק"ק הוא יסוד דנוקבא כמ"ש באדרא זוטא. ולנ"א כהנא רבא הוא אבא לגו ק"ק הוא יסוד דאימא שנשמת מט"ט היא מבינה כמ"ש של שהיא נשמת אד"הר ולכך הביא הזוהר פסוק וחסד ה' וכו'. שר"ל וחסד ה' שהוא חסד תעיר לפי' הראשון והאיר למל' הנקרא עולם כנודע שעולם ועולם הם תריץ הה"ן בינה ומ' ואז יצא מט"ט. ולפירוש הב' וחסד ה' הוא אבא הנקרא כהנא רבא והאיר לבינה הנקרא עולם ואז יצא מט"ט. ולכל הפירושים על יריאו הוא מט"ט שהוא ירא את ה' מאד (מ"מ).

¹⁶⁷⁵ רזא דיבום הוא בעלמין ב"ע שהן דמט"ט וכו' ושם נשתנה כי כל השנויין ביה, וכו' והענין כי נשמתא ל"ל שינוי, וכל השינויים הוא בגוף וכו' וכמו נהורא בגוויין, דהשינוי אינו אלא בגוויין וכו', כי עלמין דמט"ט הן גופא לגבי בריתא דמלכא באצילות, ולכן אין שינוי אלא ביבום כד נחית לעלמין דליה (בהגר"א על תיקו"ז קו ע"ג).

¹⁶⁷⁶ הוא סיום הלשון של הזהר ואינו מסתרי תורה ותיבת ס"ת בטעות נכתבה (מ"מ).

¹⁶⁷⁷ לידע (אור יקר).

¹⁶⁷⁸ גלוי בחינות הכתר והכנתו אחר גלגולי בחינותיו כולם, אותם שאין האצילות מתפשט מהם, אותה הבחינה שהיא מוכנת והגונה להאציל נאצלים יקרא "אסתלק ברעותא", בזה הוא עליית רצון להמציא הנמצאים (אור יקר).

¹⁶⁷⁹ הוא הכתר שאין סוף מתלבש בתוכו כנודע, והוא סתר לכל הנסתרים שכל הספירות הם מוסתרות ומושרשות בו כנודע (אור יקר). פי' א"א (מ"מ).

¹⁶⁸⁰ יקרא הוא חכמה, "יקריה" חכמתו, והיינו שכל הנמצאים והשרשים העליונים דהיינו תיקוני א"א, כולם בסוד החכמה הקדומה הנעלמת, והיינו "יקריה" מציאות חכמה שבתוכו "ויקרא ליקריה" היא החכמה ממש הנגלית במקומו, והיא לבוש לחכמה הקדומה היינו יקרא ליקריה (אור יקר). פי' זר"ן שהם מלבישים לא"א הנק' יקריה (מ"מ). ר"ל להמציא התלבשות לאור הגנוז כדי להתגלה על ידו למטה בגילוי כבודו ית"ש (כללים ח"א קב ע"ב).

¹⁶⁸¹ היינו סוד כח התפשטות קו המדה, דהיינו רוח המתנשב מהכח הנסתר (אור יקר). פי' מלכות (מ"מ).

¹⁶⁸² היא החכמה, שהיא נקראת נקודה, מפני שיש נקודה חכמה תחלת הישות, ואחריה "קו" בסוד הדעת, ואחריה שטח בסוד הבינה, ואחריה גוף שש קצוות פרשתים בארוכה במקום אחר (אור יקר). פי' מאבא כי אבא יסד בריתא (מ"מ). הוא מלכות דהיא אתנטלית מחכמה (תיקו"ז יב ע"ב) אבא יסד בריתא (זהר פנחס רנ"ו ע"ב) (דע"ה ח"ב קנה ע"ד). הוא חכמה אבא, היוצא מאוריא עלאה אור הגנוז, כמ"ש בפ' בראשית (טז ע"ב) ונפח ממנו רוחא חדא, וע"ד שכתוב (בראשית ב ז) ויפח באפיו כו', והוא כביכול משורש הרוח שבקרבנו, והוא רוח אלהים חיים רוח הקודש, והוא אור הגנוז ע' ספר יצירה פרק א משנה ט בהגר"א שם (כללים ח"א קב ע"ב).

¹⁶⁸³ דהיינו התפשטות החכמה בעשר ספירות עד המלכות מעילא לתתא, וקצר בדרך אצילותם שאין זה מהמתייחס כעת (אור יקר). דהיא אתפשט ונמשך למטה (דע"ה ח"ב קנה ע"ד).

אמאי בגין דאי לא יהא עקרא ושרשא ובהאי (דהאי) עלמא לא יהא ומאנא לארקא בהאי (מנא לארקא להאי) עלמא כלל ואי לא יריק להאי עלמא מיד אתאביד ולא יכיל לקיימא אפילו רגעא חדא אבל בגין דתקוניה איהו מהאי עלמא אתמלי מסטרא חדא¹⁶⁸⁶ לארקא להאי עלמא ומסטרא אחרא לארקא למלאכי עלאי וכלא אתזנו מניה כחדא :

שלימו דתקונא דהאי רוחא רוחיהון דצדיקיא בהאי עלמא¹⁶⁸⁷ רוחא דא אשתלים בזמנא דחנוך וירד ומהללאל הו בעלמא [וכד] (ו)אסגיאו חייבי עלמא אעדו ההוא שלימו מניה לבתר דאתאבידו אתא נח ואשלים ליה אתא¹⁶⁸⁸ דור הפלגה אעדו ההוא שלימו מניה (ו)אתא אברהם ואשלים ליה אתו אנשי סדום ואעדו ליה אתא יצחק ואשלים ליה אתו פלשתים וחייבי דרא ואעדו ליה מניה אתא יעקב ובנוי ערסא שלימא ואשלימו ליה :

תרגום: "ויקחו לי תרומה מאת כל איש וגו'", סוד הסודות ליודעי החכמה, כשעלה ברצון סתר כל הסתרים לעשות כבוד לכבודו, השיב רוח מנקודה עליונה ששופעת מלמעלה למטה, ושם תיקונו להתיישב בעולם הזה. למה. לפי שאם לא יהיה עיקר ושוורש בעולם הזה, לא יהיה כלי להוריק בעולם הזה כלל. ואם לא יריק לעולם הזה, מיד נאבד ולא יכול לעמוד אפילו רגע אחד. אבל משום שתיקונו הוא מן העולם הזה מתמלא מצד אחד להוריק לעולם הזה ומצד אחר להוריק למלאכים העליונים, והכל נזונו ממנו כאחד.

שלימות התיקון של הרוח הזו, רוחות הצדיקים בעולם הזה, רוח זו נשלמה בזמן שחנוך וירד ומהללאל היו בעולם. וכשהתרבו הרשעים בעולם גורשה השלמות ההיא ממנו, אחר שאבדו, בא נח והשלים אותו. בא דור הפלגה וגירש אותה השלמות ממנו. בא אברהם והשלים אותו, באו אנשי סדום וגרשוהו. בא יצחק והשלים אותו. באו פלשתים ורשעי הדור וגרשוהו ממנו. בא יעקב ובנוי, המיטה השלמה, והשלימו אותו.

(קט) עי' זהר ח"ב קט ע"א: אם אדניו יתן לו אשה (שמות כא ד) כמה דאתמר אם אדניו דא איהו אדון כל הארץ יתן לו אשה מהכא דלאו ברשותא דבר נש קיימא למיסב אתתא אלא (כלא (משלי טז יא) פלס ומאזני משפט ליהו"ה)¹⁶⁸⁹ כלא במאזנים לעלות¹⁶⁹⁰ (תהלים סב י) יתן לו

– מאיר התיקון –

¹⁶⁸⁴ הענין כי התיקונים שבא"א הם מאירים מאין סוף, בלתי צריכים לתיקון העולם הזה כלל, אלא מאירים ומתקשטין מצד עצמן, ואין להם צורך אל התחתונים, אמנם מחכמה ולמט הסוד הארתם היא משועבדת אל מעשה ותיקון התחתונים (אור יקר).

¹⁶⁸⁵ והיינו סוד אומרו מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית, אם כן האצילה בדרך שתיקונה הוא היותה היא מתיישבת בהאי עלמא, בסוד הנבראים מל"ב נתיבותיה, ולא האצילה כדרך שנאצל הכתר שתיקונו מעצמו, אלא שיהיה תיקונו תדיר מצד התחתונים, נמצאו הספירות כולם מחכמה עד המלכות הם תיקונם בישובו של עולם תחתון, בסוד התפשטות הנמצאים עד הנקודה תחתונה, וכולם שואגים לטרף ושכינה עולה וצועקת למעלה, ותפארת עולה בחברתה אל הבינה והבינה בחכמה, ושם נשפע ונמשך מדרגה אחר מדרגה עד בואם אל המלכות, ומשם יפרד אל הנפרדים כולם (אור יקר). פי' שתיקון המלכות הוא על ידי מעשה התחתונים (מ"מ). שעשה תיקון להמלכות להתיישב בעוה"ז, והם הצדיקים שהם המשכן ומעון אליה, שבתוכם היא שוכן, וכמ"ש (שמות כה ח) ושכנתי בתוכם, בתוכו לא נאמר אלא בתוכם כמו שמפרש והולך (דע"ה ח"ב קנה ע"ד).

¹⁶⁸⁶ זהו פי' עיקר שכינה בתחתונים (רח"ו).

¹⁶⁸⁷ עי' פ' ויקרא (ד ע"ב) ישראל שלימו דשמא קדישא אינון, וכן לעיל (דף פז רע"א) זכאין אינון ישראל קמיה דקוב"ה דאחדין באנפין עלאין דמלכא באינון פנים דהוא ושמיה אחידן בהו, ואינון ושמיה חד הוא, ובפ' תרומה (קמו ע"א) כו' וע' בהגר"א בתיקונים (תיקון לח דף פז ע"ד) שאמר שם דאנן איברים דהשכינה, וכן שם (דף מח ע"ג ע"ד) דהשכינה היא כלל ישראל [ז"ל ע"ג: דכל הבקשות דצלותא הוא הכל על כלל ישראל, דהוא בשכינתא שהיא כלל ישראל, וז"ש כמה דתיקונו הבוחר כו', והכל עלה. ז"ל ע"ד: ואני, מדבר בעדו, בשכינה, דהיא מדברת בעדנו, דהיא כלל ישראל.] (כללים ח"א סו ע"א).

¹⁶⁸⁸ אתו (דפ"ו).

¹⁶⁸⁹ מוסגר בדרך אמת.

¹⁶⁹⁰ עי' לקמן רנה ע"א. ועי' בהגר"א בספד"צ א ע"ד שהוא צורת תיקון, של מתקלא, ועי' ב"ע קלד ע"ב: סוד המתקלא כף ימין וכף שמאל או"א דתליין בימין ובשמאל ב' ידיים דע"ק ושרשם בדיקנא בב' מזלות והם נק' מאזנים כמ"ש במאזנים לעלות כו' שהוא סוד המזל המעלה ומוריד מרים ומשפיל. ועי' זהר ח"א פט ע"א: ומההוא יומא [אחרי מעמד הר סיני] ולהלאה קב"ה ברי עלמין ומאן אינון זווגין דבני נשא דהא מההוא זמנא קב"ה מזווג זווגין [ואומר] (ואמר) בת פלוני

אשה דהא לאו ברשותיה איהו ומאן איהי וההיא (האי) דלאו דיליה ולא אודמנת לגביה ומאן איהי ההיא דהות זמינא לאחרא ואקדים האי ברחמי ונטיל לה דא אתייהיבת ליה דלא אתחזיאת ליה וקודשא בריך הוא חמי מרחיק וחמי לההיא אתתא דזמינת לאפקא תולדין בעלמא אקדים האי ברחמי ואתייהיבת ליה ועביד איבין וזרע וזרעא באתתא (ס"א בגנתא) דלאו דיליה בגין כך האשה וילדיה תהיה לאדניה והוא יצא בגפו אי ענייא מסכנא כמה אשתדל בריקניא לאה ואשתדל למעבד פירין בגנתא דלאו איהי דיליה ונפק בריקניא:

סבא סבא בעדנין (ס"א בענינין) אלין לא הוית ברגליך דחי לתרעא כמאן דשכיב בארעא בלא תוקפא [דהא] (אריא) אתחלש ומחלשא סגי דלא יכיל דחי ברגלוי אתתקף סבא ולא תדחל הא ענייא מסכנא דאשתדל בריקניא אימא אמאי אי בגין דזרע בגנתא אחרא דלאו דיליה יאות אי הכי ס"א אבל הכא קודשא בריך הוא יהיב ליה ההוא גנתא למזרע ביה¹⁶⁹¹ דהא איהו לא נטיל לה: אלא תא חזי כל מלין דקודשא בריך הוא עביד כלהו בדינא אינון ולא הוה מלה בריקניא האי דקודשא בריך הוא יהיב ליה אתתא ועביד בה פירין ואיבין לאו האי כשאר בני גלגולא ולא דמי מאן דאשתדל בהאי עלמא לאסגאה אילנא וס"א ולא יכילו למאן דלא בעא לאסגאה ולאשתדלא¹⁶⁹² ואעקר ואפיל טרפין דאילנא ואזער איבא דיליה:

האי דאדניו יהיב ליה אתתא בגין למעבד איבין הא אשתדל בקדמיתא¹⁶⁹³ בגין לאסגאה אילנא ולא יכיל זכיין כל כך לית ליה (ס"א דבנין גם כן לית ליה) דאי הוה זכאה כדקא יאות לא הוה תב בגלגולא (כאבנא בקוספתא) דהא כתיב (ישעיה נו ה) ונתתי להם בכיתי ובחומותי יד ושם טוב מבנים ומבנות והשתא דלא זכה קודשא בריך הוא חמי דהא אשתדל ולא יכיל האי אדוניו יתן לו אשה (שמות כא ד) כמה דאתמר וכיון דחס עליה קודשא בריך הוא ויהיב ליה ברחמי קודשא בריך הוא גבי מדידיה בקדמיתא ונטיל מה דגרע ההוא מבועא ובגין כך האשה וילדיה תהיה לאדניה ולבתר ייתוב וישתדל על גרמיה לאשלומי גרעוניה עד הכא רזא דקרא:

תרגום: "אם אדניו יתן לו אשה", כמו שנתבאר, "אם אדניו" זה אדון כל הארץ, "יתן לו אשה", מכאן שלא ברשות האדם עומד לשאת אשה, אלא הכל "פלוס ומאזני משפט לה", הכל במאזנים לעלות. "יתן לו אשה", שהרי זה לא ברשותו הוא, ומי היא, ההיא שאינה שלו, ולא הזדמנה אליו. ומי היא אותה שהיתה מזומנת לאחר, והקדים זה ברחמים ונטל אותה, זו נתנה לו שלא ראוייה לו. והקדוש ברוך הוא רואה מרחוק, ורואה את אותה האשה שעתידיה להוציא תולדות בעולם, מקדים זה ברחמים ונותנת לו ועושה פירות, וזרע זרע באשה שאינה שלו, לכן "האשה וילדיה תהיה לאדניה והוא יצא בגפו", אי עני מסכן, כמה השתדל בריקנות, התיגע ונשתדל לעשות פירות בגן שאינו שלו ויצא בריקנות.

זקן זקן, בזמנים הללו, לא היית ברגליך, דוחה את השער כמי ששוכב בארץ בלי כח, שהרי נחלש, ומחלשה רבה שלא יכול דוחה ברגליו, התחזק זקן ואל תפחד, העני המסכן הזה שהשתדל לריק אמר, למה, אם משום שזרע בגן אחר שאינו שלו, יפה. אם כך (אבל כאן) הרי הקדוש ברוך הוא נתן לו אותו הגן לזרע בו, שהרי לא הוא שלקח אותה.

אלא בא וראה, כל הדברים שעושה הקדוש ברוך הוא, כולם הם בדין, ולא היה דבר לריק. זה שהקדוש ברוך הוא נתן לו אשה ועשה בה פרות, אין זה כשאר בני הגלגול, ולא דומה מי שמשתדל בעולם הזה להגדיל את האילן (ולא יכול), למי שלא רוצה להגדיל ולהשתדל, ועוקר ומפיל את העלים של האילן ומקטין הפרי שלו.

– מאיר התיקון –

פלוגי ואלין אינון עלמין דהוא ברי. ועי' ספר הליקוטין פרשת ויצא: הנשמות כולם מעת יצירתם ממקור העליון ממקום אשר ממנו חוצבו יוצאים יחד זכר ונקבה, ואח"כ הולכים כל א' לעצמו, הזכר למקום א' והנקבה למקום א', ומזדווגים אח"כ בעה"ז בת פלוגי לפלוגי. עי' יהל אור ח"ב לג ע"ב: בטחו בו בכל עת, שהוא סוד הזיווג, שנקרא כל ועת, בחיבורא כידוע. ואמר שיש לבטוח בזה על ה', כמ"ש (מ"ק יח ע"ב) מן התורה ומן הנביאים ומן הכתובים שמה' אשה לאיש וכו' וכמ"ש אם ה' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו, שהוא הזיווג שנקרא בנין בית כידוע. ואמר אם ה' כו', ששוא הוא עסק בני אדם בענין הזיווג, שהכל הוא מאת ה', וז"ש אך הבל בני אדם כזב בני איש רק במאנים לעלות וכו'.

¹⁶⁹¹ בה (דפ"ו).

¹⁶⁹² לאשתדלא (דפ"ו).

¹⁶⁹³ קשה דלעיל אמר בדף קו אי אשתדל ולא יכיל, מה כתיב, ויצאה אשתו עמו, תרוייהו אתיין בגלגולא, וזכיין לאתחברא כמלקדמין, ולא הזכיר שום עונש. ויש לומר דשני מיני השתדלות הם, ולעיל מיירי שנשתדל בכל מאמצי כחו מה שהיה ביכולתו (מ"מ).

זה שאדוניו נתן לו אשה, כדי לעשות פרות, הרי השתדל בהתחלה כדי להגדיל את האילן, ולא יכל, אין לו כל כך זכויות, שאם היה צדיק כראוי, לא היה שב בגלגול, שהרי נאמר "ונתתי לכם בכיתי ובחמתי יד ושם טוב מבנים ומבנות". ועכשיו שלא זכה, הקדוש ברוך הוא רואה שהרי השתדל ולא יכל, זה "אדוניו יתן לו אשה" כמו שנאמר. וכיון שחס עליו הקדוש ברוך הוא ונתן לו ברחמים, הקדוש ברוך הוא גובה משלו בתחילה, ונוטל מה שגרע אותו המעיין, ולכן "האשה וילדיה תהיה לאדניה", ואחר כך ישוב וישתדל על עצמו, להשלים גרעונו, עד כאן סוד המקרא.

(קי) עי' בהגר"א בתז"ח לח ע"א: **שינוי מעשה דא כו'** - שאמר שם בתיקונים שינוי מקום ושינוי השם ושינוי מעשה ואמר שם שינוי מקום הוא בבינה שינוי השם בעד"א שינוי מעשה הוא בשכינה תתאה שהן תלת דרגין דנר"נ כידוע שהן מתגלגלין בג"פ שע"ז נאמר הן כל אלה יפעל אל כו' וז"ש כאן שינוי מעשה דא שבת כו' שהוא יסוד יום השביעי כלול בשכינה שנק' שבת כידוע: **דאיהי כלאתד יד כל עובדהא** - וזהו שינוי מעשה ומפ' והולך ורזא כו'. ור"ל דצדיק ח"י עלמין נחית בשכינה. ר"ל דעולם האצילות שולט בשבת דשם עולם המחשבה כידוע לכן אסור בו המעשה ובששת ימי החול שולט ע"ה טו"ר עולמות שלמטה ששת ימי המעשה כמ"ש"ל דף פ' ע"ג ע"ש ושבת שכינה היא מעולם האצילות אין בה מעשה רק שהיא נעשה ראש לשועלים לעולמות ב"ע כידוע מסט' דאחוריים כידוע שע"ז נאמר וראית את אחורי לפני שהוא עולם המחשבה לא יראו כמ"ש (&) כך עלה במחשבה שהיא למעלה מדרגיה כמ"ש (&) שמשה לא השיג אלא בכריאה וכן תורת משה הוא תורת הבריאה ששם מקנן בינה דרגא דיליה לכן המעשה מותר כלאחר יד שיד הוא שכינה כמ"ש (&) בתיקונים ואחוריים דילה יורדין לעולם המעשה וצדיק כליל עמה דלעולם לא אתפרש מינה אף בגלותא כידוע וכן היא ג"כ נקראת אחר יד שהיא אחורי עד"א שלכן נק' מערב אחוריים וז"ש אחר יד כו' ור"ל כל שהוא צדיק אחר יד שכינה בהם מותר המעשה מצד עולמות שלמטן בירדו בהם באחוריים כנ"ל (&). וכ"ז הוא ג"כ באדם הצדיק שהוא במדרגת צדיק ח"י עלמין כידוע ובזמנא דאתגלגל בגלגול תליתאי שינוי מעשה בשכינה נחית כלאחר יד בעולמות שלמטה דוגמת השכינה כנ"ל (&) ושם הוא שינוי מעשה כנ"ל (&): **ובזמנא דאיהו כלאחר יד כו'** - ר"ל בזמנא דצדיק ח"י עלמין נחית בשכינה בעולמות התחתונים אין שם כריעה ליה שכל כריעה הוא ליסוד כמו שמפרש והולך כל הכורע כו' שברוך הוא יסוד והמלך שלמה ברוך וברכות לראש צדיק (משלי יו) וכן ביוסף והנה השמש והירח ואחד עשר כוכבים משתחווים לי והנה תסובינה אלומותיכם כו' וכ"ז בהיותו בעולם האצילות אף שהוא בשכינה שהיא ראש לשועלים מ"מ תעלא בעידניה סגיד ליה כמו שמפרש והולך אבל בירידתו לעולמות התחתונים שם הוא בסוד ע"ה טו"ר שם אסור השתחוויה כמ"ש (&) שזה היה חטא אדה"ר והמשיך כל הבהמות וחיות אחריו להשתחוות לע"ה טו"ר והענין כי כל השתחוויה הוא לפני רגליו כמ"ש (&) ותפול לפני רגליו ולכן הוא ההשתחוויה ביסוד ומלכות הדום רגליו ותחת רגליו כו' אבל בע"ה טו"ר רגליה יורדות מות לכן אסור שם ולכן גרם לאדה"ר המות ביום אכלך כו'. וכ"ז באדם הצדיק דנתית בגלגולא כמו שמפרש והולך: **לית תמן סגידו כו'** - אמר זה כאן בשביל שרוצה לפרש הוי זנב לאריות כו' תעלא בעידניה כו'. שרמוז אל צדיק ח"י עלמין וצדיק דלתתא כמו שמפרש והולך: **תעלא בעידניה כו'** - ר"ל שאמרו הוי זנב לאריות ואל תהי ראש לשועלים דזנבא דאריה אריה הוא והרואה את הזנב של אריה מתיירא ומשתחוה לו אבל רישיה דתעלא תעלא הוא ורמזו אל השכינה דיותר טוב לה שתהיה בעולם האצילות אף שהיא שם זנב ור"ל כמ"ש (&) ויקח אחת מצלעותיו ח"א פרצוף וח"א זנב ורמזו אל השכינה שפעמים היא פרצוף בעד"א כשהיא שוה לו ופעמים היא זנב ביסוד וד"ל ומ"מ אף כשהיא זנב לאריות לעולם האצילות מ"מ טוב יותר משתדל לעולמות ב"ע ששם היא ראש לשועלים שהן נק' שועלים ושם שועלים שועלים קטנים מחבלים כו' ולכן היא נקראת ג"כ תעלא מסט' דלהון וז"ש תעלא בעידניה כו' והוא כמ"ש (&) הדבק לשחור וישתחוו לך קרב לגבי דהינא כו' וכן השועל כשדבק במלך ומצליח ישתחוו לו וכן הוא כאן כשהיא בעולם האצילות אע"ג שמסט' דאחוריים היא תעלא מ"מ {לח ע"ב} בעידניה באצילות ששם אשר פריו יתן בעתו בעתו דצדיק כמ"ש לעיל (&) ששם הוא העת שיבוא אל הקדש ושם סגיד ליה כנ"ל (&): **דבזמנא דאיהו כלאחר כו'** - ר"ל בזמנא כל צדיק בשכינה אחר יד ששכינה בצדיק נק' זנב לאריות ואחורי הזנב לאריות הוא ראש תעלא מ"מ השתחוי לו וז"ש ועם כל דא כו' באתריה. ר"ל באצילות: **אבל חוץ כו'** -

ר"ל ששם היא ראש לשועלים שע"ז אמרו הוי זנב כו' וז"ש הוי זנב כו': דהא צדיק גמור כו' - עכשיו מפ' בצדיק דלתתא שהוא במדרגת צדיק ח"י עלמין ואמר אע"ג דנחית כו'. ר"ל אע"ג דנחית מדרגא דצדיק ח"י ונחית בשכינה דשם הוא זנב כמו שמפרש והולך מאי זנב כו' מ"מ לא ראיתי כו'. ור"ל מ"מ אינו נעזב ממדרגתו דצדיק כליל בשכינה וזהו נעזב נעזב זנב מן ע' שהוא צדיק ע' תמרים כידוע והוא אותיות נעז"ב וז"ש וזרעו מבקש לחם שיוסף הוא המשביר בר כו' אבל אם נחית לעולמות ב"ע אז נעשה ראש לשועלים ששם הוא עולם המעשה אבל בשכינה הוא שינוי מעשה ושם לא ראיתי כנ"ל (&) וזהו וזרעו כי הגלגול הוא בן צדיק הראשון צדיק בן צדיק כידוע אבותינו חטאו ואינם ואנחנו כו': מאי זנב דיליה - ר"ל השכינה זנב של צדיק ח"י עלמין ואמר בקוצא דאת ד' שהוא [לפה"ג חסר תיבת י'. המעתיק]: ואולי פי' כשנעמיד אות י' בין א"ח ובין ד' נעשה תיבת אחי"ד - המעתיק: או חסר תיבת שכינה כידוע סוד א"ח וד' - והוא פי' הקוץ של ד' אחיד כו'. המעתיק: (ואו תיבת שהוא יתיר) ועיין מ"ש לקמן פ"ח] והוא אחיד בין א"ח לד' והוא אות ברית עטרת היסוד זנב של היסוד י' של מלכות חכמה זעירא חכמת שלמה חכמה דילה כידוע וכן הוא בצדיק דלתתא ז"ש עליה אתמר כי שבע יפול צדיק ר"ל אע"ג דנפיל צדיק בשבע שהוא השכינה כידוע מ"מ וקם בדרגא דצדיק כמ"ש (&) ביוסף והנה קמה אלומתי וגם נצבה ושם הכריעה כמ"ש (&) והנה תסובינה כו' וכן בצדיק דלתתא כמ"ש לעיל (&):

(קיא) עי' זהר ח"ג רעה ע"ב: פקודא [בתר דא] [אבתרא] לדון בדיני חגבים דאתמר דגים וחגבים אינן טעונין שחיטה אלא אסיפתם היא המתרת אותם הכי מארי ומתניתין אינן צריכים [מתבתא אין צריך] שחיטה אלא דאתמר בהון (בראשית מט לג) ויגוע ויאסף אל עמיו מה נוני ימא חיותן בימא אוף תלמידי חכמים מארי מתניתין חיותיהו באורייתא ואי אתפרשן מנה מיד מתים תנינא [נ"א תנאין] דמתניתין דבה אתרבו [תניני] [כנוני] ימא ואי אינון ביבשתא יפלו¹⁶⁹⁴ למיא ולא ידעין לשטמא אינון מייתין אבל אדם ודאינון מארי קבלה אינון לעילא מכלהו בהו אתמרו (דאיהו לעילא מכלהו אתמר ביה) (בראשית א כו) וירדו בדגת הים ובעוף השמים דאינון מארי מתניתין (בתיבה) תנינא¹⁶⁹⁵ התנין הגדול נחש בריה לקבל (שמות כו כח) הבריה התיכון בתוך הקרשים:

בזמנא דתנינן מארי משנה אית בהון מחלוקת ומקשין דא לדא בלע לחבריה והאי איהו [תלמיד זעיר] [זעיר תלמיד] שלא הגיע להוראה ומורה חייב מיתה ואי אינון שוין דא לדא ואית בהון מחלוקת וקושיא אתמר בהון אלסוף (במדבר כא יד) את והב בסופה אוקמוה¹⁶⁹⁶ אהבה בסופה:

אדהכי הא נונא רבא אזדמן לגביה ואמר רעיא מהימנא (במדבר כד כא) איתן מושבך ושים בסלע קנך תניא דמסייע [לך] דהא נונין בסלע קנא דלהון איתן בהפוכא תניא איתנים בהפוך אתוון תנאים אסתמר מנייהו דהא אנת¹⁶⁹⁷ כבד פה וכבד לשון ומאן¹⁶⁹⁸ דבעי לאתקפא בסלע דנוני ימא דמארי מתניתין דאינון תנאים בעי למהוי תקיף לישנא חדידא הריפא לינקוב עד דמטי לתהומא רבא דתמן:

כי עוד חוון למועד ויפח לקין ולא יכזב (חבקוק ב ג) ואוקמוה דהאי קרא נוקב ויורד עד תהומא רבא¹⁶⁹⁹ מאן הוא דנחית לתהום רבא לאשכחא [זמנא דא] [דא זמנא] אלא אנת דאתמר בכך (תהלים לו ז) צדקתך כהררי אל משפטך תהום רבה כמה מארי מתניתין

- מאיר התיקון -

¹⁶⁹⁴ יעלון (נ"א יפלו) (דפ"ו).

¹⁶⁹⁵ תנינא (דפ"ו).

¹⁶⁹⁶ ואוקמוה (דפ"ו).

¹⁶⁹⁷ בגלותא דפה ולשון כנ"י וקב"ה בגלותא. ואיהו כבד פה וכבד לשון בין הת"ח, באורייתא דבע"פ ובאורייתא דבכתב. וע"כ צריך הת"ח בזמן הזה להשתמר מן התנאים כנ"ל. וז"ש ומאן דבעי כו' (יהל אור).

¹⁶⁹⁸ לחשוב הקץ והרשיעו רבים כו' (יהל אור).

¹⁶⁹⁹ עי' אפיקי ים (סנהדרין צו ע"ב).

דבעו לנחתא לעומקהא¹⁷⁰⁰ דהלכה (דא) לאשכחא תמן קץ דפרקנא ונחתו תמן ולא סליקו ואע"ג דלישנהון הות כפטיש יפוצץ סלע (ירמיה כג כט) חלישת) פטיש דלהון לנקבא בההוא סלע ומאן דנקיבו דיליה בההוא סלע בלא רשו אתא הויא לנשכא ליה ואית אחרנין דנקיבו ליה עד דמטו לתהומא רבא ולא סליקו מתמן:

תרגום: מצוה אחרי זו לדון בדיני חגבים, שנאמר דגים וחגבים אינם טעונים שחיטה, אלא אסיפתם היא המתרת אותם. כך בעלי המשנה אינם צריכים שחיטה, אלא שנאמר בהם "ויגוע ויאסף אל עמיו". מה דגי הים חיותם בים, אף תלמידי חכמים בעלי המשנה חיותם בתורה, ואם נפרדים ממנה מיד מתים, התנין (התנאים) של המשנה שבה התרבו תניני הים, ואם אלו שביבשה יפלו למים ולא יודעים לשחות הם מתים. אבל אדם, שהם בעלי קבלה, הם למעלה מכולם, בהם נאמר "וירדו בדגת הים ובעוף השמים", שהם בעלי המשנה, תנינים, התנין הגדול, נחש בריח כנגד "והבריח התיכון בתוך הקרשים".

בזמן שתנינים בעלי המשנה יש בהם מחלוקת, ומקשים זה על זה, בולע את חברו, וזהו תלמיד קטן שלא הגיע להוראה ומורה חייב מיתה, ואם הם שוים זה לזה ויש בהם מחלוקת וקושיא, נאמר בהם בסוף "ואת והב בסופה", ופרשוה אהבה בסופה.

בין כך, הרי דג גדול הזדמן אליו ואמר, רועה הנאמן "איתן מושבך ושים בסלע קנך", תניא שמסייע לך, שהרי דגים בסלע הקן שלהם, "איתן" בהפוך "תניא", "איתנים" בהפוך אותיות "תנאים". השמר מהם, שהרי אתה כבד פה וכבד לשון, ומי שרוצה להחזיק בסלע של דגי הים של בעלי המשנה שהם תנאים, צריך להיות תקיף, לשון מחודדת חריפה לנקוב עד שמגיעה לתהום הגדולה ששם.

"כי עוד חזון למועד ויפח לקץ ולא יכזב", ופרשוה שפסוק זה נוקב ויורד עד תהום רבה, מיהו שיורד לתהום רבה למצא את זמן זה, אלא אתה שנאמר בך "צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה". כמה בעלי משנה שרצו לרדת לעומק ההלכה, למצא שם את קץ הגאולה, וירדו שם ולא עלו, ואף על גב שלשונם היתה "כפטיש יפוצץ סלע", חלש הפטיש שלהם לנקוב באותו סלע, ומי שהנקב שלו באותו סלע בלא רשות בא נחש לנשוך אותו, ויש אחרים שנקבו אותו עד שהגיעו לתהום רבה ולא עלו משם.

(קיב) עי' זהר ח"ג ריח ע"א: מתלא לאלין דלא עביד איבין נטלין ענפין דיליה ומרכיבין ליה בענפא דאילנא אחרא עלאה (דא בדא ועביד פרי) [דעביד פירין] ואתכליל דא בדא ועביד [פירין]¹⁷⁰¹ (פרי):

בההוא זמנא אתמר ביה ולא יכירנו עוד מקומו¹⁷⁰² אוף הכי בר נש דיתיב בקרתא דיתבין בה אנשין בישין ולא [יכיל] [יכלין] לקיימא פקודין דאורייתא ולא אצלח באורייתא עביד שנוי מקום ואתעקר מתמן ואשתרש באתר דדיירין ביה גוברין טבין מארי [תורה מארי] פקודין דאורייתא (ד)אקרי [עץ הה"ד] (משלי ג יח) עץ היים היא למחזיקים בה:

תרגום: משל לאילן שלא עושה פירות, לוקחים ענפים שלו ומרכיבים אותו בענף של עץ אחר עליון (זה בזה) שעושה פירות, ונכלל זה בזה, ועושה פירות.

– מאיר התיקון –

¹⁷⁰⁰ לעומקא (דפ"ו).

¹⁷⁰¹ כאן צ"ל מש"ל ר"ז ב' ואיהו מתלא לרוח דמית בלא בנין (יהל אור).

¹⁷⁰² שאפילו שאר הנשמות שהיו בסוד ההיכל ההוא מעמד הנשמות להתגלגל אין מכירים בה אם היא הקודמת מפני שינויה, ואין זה ידוע רק להקב"ה וטרכיבין ליה וכו' הענין ששני אחים הם שני ענפים מאב אחד אילן אחד, והענף האחד לא הצליח לעשות פרי, מה עושים עוקרים אותו ממקומו שהיה אח ונעקר מהאב ונשתל באחיו ונעשה בנו, ועל ידי אחיו שהוא ענף העושה פירות דהיינו בנים או מצות, שמפני שלא עסק בהם לא זכה לבנים ועל ידי אחיו שהוא נעשה אביו וינק ממנו ויעשה הראוי (אור יקר).

באותו זמן נאמר בו "ולא יכירנו עוד מקומו". גם כך אדם שיושב בעיר שיושבים בה אנשים רעים ולא יכול לקיים מצוות התורה, ולא מצליח בתורה, עושה שינוי מקום ונעקר משם ונשרש במקום שגרים בו אנשים טובים בעלי תורה בעלי מצוות, שהתורה נקראת עץ, זהו שכתוב "עץ חיים היא למחזיקים בה".

ז"ל ריז ע"ב: ולא יקרא עוד שמך אברם והיה שמך אברהם (בראשית יז ה) הרי שנוי השם (ו) שנוי מעשה דאשתני מעובדין בישין דעב(י)ד בקדמיתא¹⁷⁰³ לעובדין טבין איהו מתלא לרוח [דההוא] דמית בלא בנין כגוונא דא עבד קב"ה לאדם כד תריך ליה [מההוא] (מהאי) עלמא ואייתי ליה להאי עלמא והא אתמר לעיל¹⁷⁰⁴:

תרגום: "ולא יקרא עוד את שמך אברם והיה שמך אברהם", הרי שנוי השם. שנוי מעשה, שהשתנה ממעשים רעים שעשה בתחלה למעשים טובים. הוא משל לרוח של אותו שמת בלא בנין, כדוגמת זה עשה הקדוש ברוך הוא לאדם כשגרש אותו מאותו עולם והביאו לעולם הזה, והרי נתבאר למעלה.

(קיג) עי' זהר ח"א ג ע"א: קיימא את א לא עאלת אמר לה קב"ה אל"ף אל"ף למה לית אנת עאלת קמאן כשאר כל אתוון 1705 אמרה (ליה) וקמיהו [רבון עלמא בגין דחמינא] כל אתוון נפקו מן קמך בלא תועלתא מה אנא אעביד תמן ותו דהא יהיבת לאת בי"ת נבזבזא רברבא דא ולא יאות למלכא עלאה לאעברא נבזבזא דיהב לעבדוי ולמיהב לאחרא אמר לה קב"ה אל"ף אל"ף אע"ג דאת בי"ת בה אברי עלמא את תהא ריש לכל אתוון 1706 לית בי יחודא אלא בך 1707 בך ישרון כל חושבנין וכל עובדין דעלמא וכל יחודא לא הוי אלא באת אל"ף

תרגום: עמדה האות א' ולא נכנסה. אמר לה הקדוש ברוך הוא, אל"ף אל"ף, למה אינך נכנסת לפני כשאר כל האותיות. אמרה לו, רבוננו של עולם, משום שראיתי שכל האותיות יצאו מלפניך בלי תועלת, מה אני אעשה שם. ועוד, שהרי נתת לאות ב' אוצר גדול זה, ולא ראוי למלך עליון להעביר אוצר שנתן לעבדו וליתנו לאחר. אמר לה הקדוש ברוך הוא, אל"ף אל"ף, אף על גב שאברא את העולם באות בי"ת, את תהיי הראש לכל האותיות. אין בי יחוד אלא בך. בך יתחילו כל החשבונות וכל מעשי העולם, וכל יחוד לא יהיה אלא באות אל"ף.

(קיד) עי' כתבי הגרמ"מ משקלוב (ביאורי הזהר - דף יט): כתיב כי שאל נא כו' [דברים ד]. כי אפילו השאלה, שהוא אתר דקיימא לשאלה [עי' זח"א ל.], והוא סוד מ"י, כמ"ש בזוהר פ' בראשית [א ע"ב], הוא מתחיל מימים ראשונים שהן ימי בראשית, וסוד ימים הוא מאה ברכות מאה אדנים [תי"ז קנד.], והן כפולים,

– מאיר התיקון –

1703 באדה"ר (יהל אור).

1704 והיה שמך אברהם הרי שנוי השם. התהלך לפני והיה תמים הרי שנוי מעשה. כגוונא דא עביד קוב"ה לאדם כד תריך ליה מההוא עלמא, ואייתי ליה להאי עלמא, ודא שינוי מקום. שינוי השם משנה פניו ותשלחו, והא איתמר לעיל, ובג"ד כי רוח עברה בו כו' (יהל אור).

1705 באמת נראית שאלה זו ששאל ה' ית' לאלף לא ניתנה ליכתב, כי איך תכנס אחר שניתנה לב' המעלה להבראות בה העולם וכו', אבל עם מ"ש יתורץ כי ה' ית' אמר שב' תהיה שירותא לבד למברי עלמא, אבל אח"כ אפשר שהאותיות יברא בהם עניני העולם, כי לא נתמעטו כי אם להיותם שירותא למברי עלמא לבד, ואם כן יצדק לשאול אותה למה לא נכנסה אח"כ, כדי שיבראו בה שאר עניני העולם (שער מאמרי רשב"י).

1706 אעפ"י שנברא העולם באות ב', אינה לבדה, אלא שהיא מתלבשת בכל האותיות לפעול פעולתה, וזהו פירוש את תהא שירותא למברי עלמא, לומר שהיא תהיה ההתחלה לבד, אבל לא שתהיה לבדה פועלת וכו', ומכל מקום לא תאיר אות ב' לבדה אלא על ידי אור אלף המתעלם בתוכה ומאיר בה וכו' כי גם בית לא תקבל שפע להאיר בבריאת העולם אלא ע"י אור אל"ף המתעלם בתוכה (שער מאמרי רשב"י).

1707 עי' בבהגר"א על ספד"צ א ע"ד בהגה"ה כי בתחלה היה בלא מתקלא ובסוד ב', דהיינו חו"ב, ואמר הקב"ה לאל"ף, כל ייחודי לא יהיה אלא בך. והיינו הכתר שהוא הדעת, פלא אלף אדרין ואכסדרין. וכן הוא בבהגר"א על ס"י ד ע"א. עי' דע"ה ח"ב עו ע"א.

תיקוני זהר עם ביאור הגר"א

מ"ם יו"ד מ"ם יו"ד, והן מאתן עלמין הגנוזים בכס"א [זח"א מה"נ צו ע"ב], סוד ר' דבראשית הגנוז בתשוב"ה שמגעת עד כסא הכבוד, וכו'. ועיי"ש (דף רכב): הן נחלקים לחמשים בכל סטר ד' פעמים הוא ר', והן חקוקין מסוד אימא עלאה, אחוריים דאלקים, גי' ר', ר' דבראשית, וכן ר' דישראל: ועיי"ש (ליקוטים - דף שסח): הכל נשאר אצלו בהסתר גדול, רק רשימו לבד, כי על מ"ה אדניה הטבעו [איוב לח], ונעשה כל דבר כמו טבע, וסוד אלקים סוד אלקות שעל הטבע נסתלק, ונעשה בסוד ר' דבראשית, שעי"ז האדם קרוב לחטוא:

וז"ל הזהר ח"א צו ע"ב: אמר רבי עקיבא [קודשא בריך הוא] קאים עלוהי ונשמתא פתח ואמר יהו"ה אלהי גדלת מאד וגו' כל הפרשה עד סיומא דקאמר (שם לה) יתמו חטאים וגו' 1708 ועוד אמר רבי עקיבא ולא דא בלחודוי אלא משבחת ליה על גופא 1709 דאשתאר בעלמא דין ואמר (שם קג א) ברכי נפשי את יהו"ה וכל קרבי וגו' וקודשא בריך הוא אזיל 1710 מנא לן האי מהאי קרא דכתיב (בראשית יח א) וירא אליו יהו"ה באלוני ממרא זה יעקב מהו ממרא משום דאחסין מאתן עלמין מעדן 1711 והוא כסא 1712

תרגום: אמר רבי עקיבא, הקב"ה עומד עליו, והנשמה פותחת ואומרת "ה' אלהי גדלת מאד וגו'", כל הפרשה עד הסיום שאומר "יתמו חטאים וגו'". ועוד אמר רבי עקיבא, ולא זו בלבד, אלא משבחת אותו על הגוף שנשאר בעולם הזה, ואומר "ברכי נפשי את ה' וכל קרבי וגו'". והקב"ה הולך. מנין לנו זה, מהפסוק הזה שכתוב "וירא אליו ה' באלוני ממרא", זה יעקב. מה זה "ממרא", משום שירש מאתים עולמות מעדן, והוא כסא.

(קטו) עי' זהר ח"ב יד ע"ב: ועוד רזא דמלה היא דתנן בעשרה מאמרות נברא העולם וכד תסתכל תלתא 1713 אינון ועלמא בהו אתברי 1714 (שמות לא ג) בחכמה ובתבונה ובדעת ועלמא לא אתברי אלא בגיניהון דישראל כד בעא לקיימא עלמא עבד לאברהם 1715 ברזא דחכמה ליצחק 1716 ברזא דתבונה ליעקב ברזא דדעת 1717 [ובהאי אתקרי] (והיינו דכתיב) (משלי כד ד) ובדעת חדרים ימלאון 1718 ובהיא שעתא אשתכלל כל עלמא:

תרגום: ועוד, סוד הדבר הוא ששנינו, בעשרה מאמרות נברא העולם. וכשתסתכל, הם ג', והעולם נברא בהם: בחכמה ובתבונה ובדעת. והעולם לא נברא אלא בשביל ישראל. כשרצה להעמיד את העולם, עשה את אברהם בסוד החכמה, את יצחק בסוד התבונה, ואת יעקב בסוד הדעת, ובוזה נקרא "ובדעת חדרים ימלאו". ובאותה שעה נתקן כל העולם.

– מאיר התיקון –

1708 רומז למה שנודע שבמוסף ר"ח עולה יעקב עד כתר ז"א ואז יסודות או"א מאירים עליו ולפי שאז הוא תכלית גדולתו משבחת הנשמה ה' אלהי גדלת מאד וכו' שמורה תוספת אור והשגחה בכל העולם ומסיים יתמו חטאים וכו' מפני שמדריגת יעקב התמידית היא מן החזה ולמטה ששם שורש עץ הדעת טו"ר אבל כשהוא מתגדל אז כולו טוב יתמו (רמ"ז). 1709 משבחת ליה על גופא ה"ס פקידת הנפש את גופה בכל ר"ח ואז נוסף אור לאותו הבל דגרמי והוא חילוץ עצמות (רמ"ז).

1710 אזיל הוא מפני שאין אותו האור הנוסף ליעקב וגדולתו אלא בשעת תפילה ואינו כשל שבתות וי"ט שמתקיימת תוספת אורם כל היום ולכן מותר להניח תפילין אחר תפילה והבן זה (רמ"ז).

1711 עי' לקמן קכד ע"ב ובהגר"א על ספד"צ יב ע"ב ד"ה ומהאי (דע"ה ח"ב לד ע"ג), וכן דף יב ע"ג ד"ה וז"ש האלף – כלומר מתוך הד' מאות היורדים לז"א, ר' להנהגת הזמני, ור' לעתיד לבא.

1712 אור אותם האחוריים הוא הנעשה פרצוף יעקב הנקרא כס"א (רמ"ז).

1713 חב"ד (רח"ו). כלומר ה"ס כלולים בג' קוים, והם חב"ד (בהגר"א בת"ז נג ע"ד ד"ה קם ר"ש).

1714 ר"ל המלכות שנקראת עולם נכללת בג' קוין הנ"ל שהם כלל ע"ס (יהל אור).

1715 כלי החכמה שנעשה מב' שלישי החסד (רח"ו). ר"ל שחג"ת אתכלילו בחב"ד והן ג' טפין

דמוחין (יהל אור).

1716 כלי הבינה שנעשים מב' שלישי הגבורה (רח"ו).

1717 כלי הדעת שנעשים מב' שלישי הת"ת (רח"ו).

1718 הם ה' קצוות (רח"ו).

(קטז) עי' זהר ח"ג ריז ע"ב: משנה פניו ותשלחהו (איוב יד כ) ובג"ד (תהלים קג טז) כי רוח עברה ברו¹⁷¹⁹ חד מאינון מלאכין רעים כד חזי ליה משונה [בזמנא] דאערע [ביה] ועמיהו (מניה) שאלין ליה שאר משחיתין עליה דא הוא מארי חובך איהו עני לון ואמר ואינונו:

כד אתתרך מאתריה ואתנטע באתר אחרא אתמר ביה (תהלים קג טז) ולא יכירנו עוד מקומו בגין (ויקרא יד מב) דעפר אחר יקח וטח את הבית [ודא איהו רזא (שם מה) ונתץ את הבית את אבניו ואת עציו ואינונו¹⁷²⁰] (ובני ליה) גרמין וגידין [ו]בשרא דהוה¹⁷²¹ חזר עפרא מה כתיב [ביה] [ישעיה סה כה) ונחש עפר לחמו¹⁷²² בגין דהוה¹⁷²³ מנוגע ולבתר (ויקרא יד מב) ועפר אחר יקח וטח את הבית ובני ליה גרמין וגידין [ואתחדש] (בגין דאתחדש) כבית ישנה דעבדין [לה] (ליה) חדשה ודאי איהו (ד)אתחדש ומאי דאמר (תהלים קג טז) ולא

יכירנו עוד מקומו (תהלים קג טז) על רוח דאתכליל רוחא זעירא¹⁷²⁴ ברוחא עלאה [האי] (הכי) איהו מתלא לאלין דלא עביד איבין נטלין ענפין דיליה ומרכיבין ליה בענפא דאילנא אחרא עלאה (דא בדא ועביד פרי) [דעביד פירין] ואתכליל דא בדא ועביד [פירין]¹⁷²⁵ (פרי):

בההוא זמנא אתמר ביה ולא יכירנו עוד מקומו¹⁷²⁶ אוף הכי בר נש דיתיב בקרתא דיתבין בה אנשין בישיין ולא [יכיל] [יכלין] לקיימא פקודין דאורייתא ולא אצלח באורייתא עביד שנוי מקום ואתעקר מתמן ואשתרש באתר דדירין ביה גוברין טבין מארי [תורה מארי] פקודין דאורייתא (ד)אקרי [עץ הה"ד] (משלי ג יח) עץ חיים היא למחזיקים בה:

תרגום: "משנה פניו ותשלחהו" ומשום זה "כי רוח עברה בו", אחד מאותם מלאכים רעים כשרואה אותו משונה בזמן שנפגש (בו) עמו, שואלים אותו שאר המשחיתים עליו, זהו בעלי חובך, הוא עונה להם ואומר ואינונו.

כשמתגרש ממקומו וניטע במקום אחר, נאמר בו "ולא יכירנו עוד מקומו", בגלל שעפר אחר יקח וטח את הבית, וזהו סוד "ונתץ את הבית את אבניו ואת עציו", אותם עצמות וגידים ובשר שהיה חוזר לעפר, מה כתוב בו "ונחש עפר לחמו", משום שהיה מנוגע, ואחר כך "ועפר אחר יקח וטח את הבית", ובונה לו עצמות וגידים ומתחדש, כמו בית ישן שעושים אותו חדש ודאי שהוא מתחדש. ומה שאמר "ולא יכירנו עוד מקומו", על רוח שנכללה רוח קטנה ברוח עליונה, זהו משל לאילן שלא עושה פירות, לוקחים ענפים שלו ומרכיבים אותו בענף של עץ אחר עליון (זה

– מאיר התיקון –

¹⁷¹⁹ ור"ל הכל כגוונא שנא' באברהם לך לך מארצך, שנאמר אל הנשמה אברם, כמ"ש בז"ח רות (עה ע"א) ובמדה"נ פ' לך (כד ע"א), ואח"כ ויקרא [צ"ל והיה] שמך אברהם. דאז זכה למדת חסד והוא גוון חירור וזהו משנה פניו. ואמר "והא איתמר לעיל" ר"ל למעלה רט"ז ע"א והוא שינוי השם בג' אבהן (יהל אור).

¹⁷²⁰ אינון (דפ"ק).

¹⁷²¹ אבשרא קאי (יהל אור).

¹⁷²² שאוכל הבשר, כמ"ש הכסיל כו' ואוכל את בשרו, דהוא קץ כל בשר (יהל אור).

¹⁷²³ קאי אלמעלה אונתץ (יהל אור).

¹⁷²⁴ הענין כי בהיותו מתגלגל צריך הרוח שהוא ממטטרון להיותו חוזר עם הנשמה שהיא מכסא הכבוד להיותם נכללים בסוד שורשם כדי לעוקרם מבחינת מציאות בריאתם אל בחינה אחרת, שאם נבראת מתחלה בפני אריה נעקרת מאריה ונשתלת בשור, ואם בשורשה שבכסא הכבוד היא באריה אי אפשר להשתנות לשור אלא שנכלל רוח זעירא דהיינו שממטטרון ברוחא עילאה דהיינו נשמה שמכסא ושניהם עולים אל שורשם, ואחר כך משורשם נעקרים מאריה לשור או משור לנשר והם חוזרים ונבראים ומתפשטים מטה (אור יקר).

¹⁷²⁵ כאן צ"ל מש"ל ר"ז ב' ואיהו מתלא לרוח דמית בלא בנין (יהל אור).

¹⁷²⁶ שאפילו שאר הנשמות שהיו בסוד ההיכל ההוא מעמד הנשמות להתגלגל אין מכירים בה אם היא הקודמת מפני שינויה, ואין זה ידוע רק להקב"ה וטרכיבין ליה וכו' הענין ששני אחים הם שני ענפים מאב אחד אילן אחד, והענף האחד לא הצליח לעשות פרי, מה עושים עוקרים אותו ממקומו שהיה אח ונעקר מהאב ונשתל באחיו ונעשה בנו, ועל ידי אחיו שהוא ענף העושה פירות דהיינו בנים או מצות, שמפני שלא עסק בהם לא זכה לבנים ועל ידי אחיו שהוא נעשה אביו וינק ממנו ויעשה הראוי (אור יקר).

בזה) שעושה פירות, ונכלל זה בזה, ועושה פירות. באותו זמן נאמר בו "ולא יכירנו עוד מקומו". גם כך אדם שיושב בעיר שיושבים בה אנשים רעים ולא יכול לקיים מצוות התורה, ולא מצליח בתורה, עושה שינוי מקום ונעקר משם ונשרש במקום שגרים בו אנשים טובים בעלי תורה בעלי מצוות, שהתורה נקראת עץ, זהו שכתוב "עץ חיים היא למחזיקים בה".

(ק"ז) ע"י דע"ה ח"ב פז ע"ב: מ"ש דמשה זכה לבינה¹⁷²⁷, ר"ל לבינה דהמלכות, אבל החכמה שלה היא בת מלך פנימאה (תהלים מה יד), שהוא אבא, אבא יסד ברתא (זהר פנחס רנו ע"ב), והוא עץ החיים, והיא סתימא בסלע¹⁷²⁸ שהוא הקרקפתא בינה דידה, ונתעכב ממשה רבינו ע"ה בגין הערב רב, ובחמא הסלע, והיא נקודה פנימאה דסיהרא¹⁷²⁹, והיתה מקודם דרגא דמשה ואח"כ נסתתרת ממנו, ע" כ"ז ברע"מ (פינחס רמה ע"ב¹⁷³⁰) ובזו"ח (בסתרי אותיות בתהילתו א ע"ב) שזהו שכתוב (שמות לג יט) וקראתי בשם ה' לפניך, בגין דהוה מקדמת דרגא דיליה דההוא נציצא קדמאה, כתיב לפניך, וכמ"ש כ"ז הגר"א (בתיקונים ריש תיקון נו קג ע"ב¹⁷³¹) ובתיקון כא בארוכה, ע"ש מדרג מד עד דף מז, ובריש תיקון יט, וע' עוד בתיקון סט בדרג קיט ע"ג).

– מאיר התיקון –

¹⁷²⁷ ע"י ע"ח זיווגים ו', וע"י בבהגר"א על תז"ח יח ע"א: כי משה דרגא דהתפשטות בינה בעד"א וזהו בינה לבא בגו גופא עד"א.

¹⁷²⁸ ע"י תיקון"ז מו ע"ב: דשכינתא איהי מעין גנים דלית ליה פסק טפה דאתמשכא מן מוחא וכמה טפין אתמשכאן מניה דאינון בתולת אחריה רעותיה קרקפתא איהי סלע ומבועא מלגאו דא מוחא על אלין טפין.

תרגום: השכינה היא מעין גנים שאין לה הפסק, טפה שנמשכת מן המוח וכמה טפים נמשכים ממנה שהם בתולת אחריה רעותיה קרקפת, היא סלע ומבוע מפנים זה מוח על אלה טיפות.

¹⁷²⁹ ע"י תיקון"ז ל"ה ע"א ובהגר"א שם ד"ה דא נקודה.

¹⁷³⁰ ז"ל: ועוד "ובראשי חדשיכם" אמרו רבנן דמתני' דכד הוו מקדשין ירחין על פי בית דין הוו משיאין משואות בראשי ההרים והוו אמרין כזה ראה וקדש לזמנין סהרא הות כגוונא דא U הוה מסתכלא לעילא בקרנהא ולזמנא מסתכלא לתתא כגוונא דא N לזמנין מסתכלא במזרח כגוונא דא C לזמנין למערב כגוונא דא K לזמנין לדרום ולזמנין לצפון והאי איהו אסתכלותא דילה לשית סטרין דכליל לון תפארת דאיהו ו' גדולה גבורה תפארת נצח והווד יסוד נקודא דנגיד עליה מלגו היא חכמה וההיא חוט דאסחר עלה איהו כתר וההיא נקודה איהו לזמנין עטרה ולזמנין כסא למיתב עליה לזמנין שרפשף להדום רגליו ואמאי אתקריאת לבנה על שם לבון ההלכה דאיהי מלגו כל כבודה בת מלך פנימה ובאשא דבינה דנחית עלה איהי מתלבנת ורזא דמלה "אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו" ומאי דהוה אדני' דינא סומקא בגבורה דתמן בינה אתלבנת מסטרא דחסד דתמן חכמה ואתהדרת יהו"ה ומה גרים לאתהפכא מדינא לרחמי צדיקים גמורים דסיהרא מסטרא דעץ הדעת טוב ורע איהי קליפא דיליה חשוכא "אם בהרת" שחורה היא יצר הרע שפחה "ושפלה איננה וכה" ולית לה מדילה אלא ההוא חוט דנהיר בה, דאיהו לוח לה בליליא דאיהי גלותא ואתערב מנה ביממא דאיהו עלמא דאתי דביה "וזרח לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה". תרגום: ועוד "ובראשי חדשיכם", אמרו חכמי המשנה שכאשר היו מקדשים חדשים על פי בית דין, היו משיאין משואות בראשי ההרים, והיו אומרים "כזה ראה וקדש". לפעמים היתה הלבנה כדוגמא זו U, היתה מסתכלת למעלה בקרניה, ולפעמים מסתכלת למטה כדוגמא זו N, לפעמים מסתכלת למזרח כדוגמא זו C, לפעמים למערב כדוגמא זו K, לפעמים לדרום, ולפעמים לצפון, וזוהי ההסתכלות שלה לשה צדדים שהתפארת כוללת אותם, שהיא ו', גדולה גבורה תפארת נצח הווד יסוד. נקודה שמושכת עליה מבפנים היא חכמה, ואותו החוט הסובב עליה הוא כתר, ואותה הנקודה היא לפעמים עטרה, ולפעמים כסא לשבת עליה, לפעמים שרפרף להדום רגליו. ומדוע נקראת "לבנה", על שם לבון ההלכה, שהיא מבפנים, "כל כבודה בת מלך פנימה", ובאש הבינה שירוד עליה היא מתלבנת, וסוד הדבר "אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו", ומה שהיתה אדני' דין אדומה בגבורה, ששם הבינה, התלבנה מצד החסד, ששם חכמה וחזרה אותיות יהו"ה. ומה גרם להתהפך מדין לרחמים, צדיקים גמורים, שהלבנה מצד של עץ הדעת טוב ורע, הקליפה שלה היא חושך, "אם בהרת" שחורה היא יצר הרע, שפחה, "ושפלה איננה והיא כהה" ואין לה משלה אלא אותו חוט שמאיר בה, שהוא לוח אותה בלילה שהיא גלות, ועובר ממנה ביום שהוא עולם הבא, שבו "וזרח לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה".

¹⁷³¹ ז"ל: עץ החיים הוא מסט' דחיה, והוא החיים, ב', חיה דרוחא ונפשא, והוא באכילתו שהוא מעשה הגוף ונפש היה זוכה אל החיה דילה, ומרע"ה נתחנן הראני נא את כבודך, כבוד ידוע, ולא ניתן לו, ואמר השי"ת כי לא יראני האדם וח", וחי דייקא, כי הגוף והנפש א"א לבוא אליה בעוה"ז,

(ק"ח) ע"י זהר ח"א קנא ע"ב: וירא והנה באר בשדה והנה שם שלשה עדרי צאן רובצים עליה¹⁷³² באר דרגא דאדון כל הארץ¹⁷³³ בשדה חקל תפוחין קדישין¹⁷³⁴ שלשה עדרי צאן תלת דרגין עלאין קדישין מתתקנן על ההוא בירא¹⁷³⁵ ואינון נצ"ח והו"ד ויסודא דעלמא. "וירא והנה באר בשדה והנה שם שלשה עדרי צאן רובצים עליה". "באר" הדרגה של אדון כל הארץ, "בשדה", שדה התפוחים הקדושים. "שלשה עדרי צאן", שלש דרגות עליונות קדושות מתוקנות על אותה הבאר, והן נצח והוד והיסוד של העולם.

(ק"ט) ע"י ביאור רבינו בס"י כ ע"א: תלי הוא התנין במזלות¹⁷³⁶, שע"י יצאו כל המזלות, וע"י יבאו, וע"י כל החילופים במהירות ובאיחור ועמידת הכוכבים והילוכם לאחור, והוא כולל כולם. ולפי שלא ידעו בו הפילוסופים והתוכנים נשתבשו במהירות ואיחור הכוכבים, וכל הנ"ל וש"ד, וגזרו שהגלגל חוזר ומזלות קבועים ונצרכו לגלגל הקפה וליוצא מרכז, ודברים זרים והכחישו דברי רבותינו ז"ל (פסחים צד ע"ב¹⁷³⁷) בחלוני רקיע, אבל ע"י התנין במזלות יתורץ הכל והוא נעלם כמו לב. וכן לב, על ידו, (וכ ע"ב) מתנהגין כל האיברים והוא נעלם בתוכם וע"י יצאו וע"י יבאו, וכן מהירות האיברים ואיחורם וכל הנ"ל הכל ע"י הלב כמ"ש (תהלים קיט ט) השבתי דרכי ואשיבה רגלי כו' השתי כו', ואמרו (אבות פ"ב מ"ט¹⁷³⁸) איזה דרך ישרה כו' איזה דרך רעה שיתרחק כו' רואה אני כו'. והן א'

– מאיר התיקון –

ועב"ח (ה ע"ב) וע"ד לא קאים משה עליהו, בגין דהוה מקדמת דרגא דיליה כו' וז"ש שמשוה זכה לבינה לבד, אבל בת מלך פנימה, לא זכה אליה עדיין, עד לע"ל, כמ"ש (נג ע"ב) בארוכה עש"ה, ובסלע רצה השי"ת לזכותו וגרע בגין הע"ר, והיא סתימא בסלע, לית שמגיע אליה, וע"ל (נד ע"ב) קרקפתא איהי סלע ומבועא מלגאו דא מוחא וע"ש.

¹⁷³² כלומר שלעולם מקבלת מלכות מנה"י (דע"ה ח"א כא ע"ג), והנה"י הוא בחי' בהמה (דע"ה ח"ב כב ע"ד). עיקר האדם הוא בחי' החג"ת שלו, והנה"י הם בחי' הב"ן ה"ה בחי' בהמ"ה וכמ"ש כאן (כללים ח"א לא ע"א). הנה"י נכללים בנוק' (ביאורים ח"ב יב ע"ג), גם הנה"י וגם המלכות המה לצורך התחתון ושורש לתחתון (ביאורים ח"ב סו ע"ד).

¹⁷³³ ח"ג סב ע"א (לש"ו).
¹⁷³⁴ קשיא ליה, היינו באר היינו שדה. ופי' כי שאני באר משדה בבחינות שונות, וזה כי באר היא בחי' דקה יותר משדה, כי באר היא בחינת אדון כל הארץ דהיינו בסוד היחוד היותה ארון והיכל לתורה שבכתב, כדכתיב הנה ארון הברית אדון וכו' ובחי' שדה היא בחי' מג' אבות סתם, היותה מקבלת ג' גוונים עליונים, שהם חוזר וסומק וירוק. ואל אלו קאמר שדה תפוחין, שהיא מקבל מג' אבות. ונועד שיקדם החבוק שהוא סוד שדה תפוחין אל הזווג שהוא בחי' הבאר, וז"ש באר בשדה (אור יקר).

¹⁷³⁵ שתקון העליונים מהתחתונים, ובסוד הנשמות שהם צאן קדשים צאן ירושלים ועליהם ואתנה צאני צאן מרעיתי שהם ג' עדרים בסוד פי' ואתה תחזה כדפי' בתיקו"ז (אור יקר).
¹⁷³⁶ ו"ו הנ"ל הן ב"ב מזלות של הרקיע, והא' שבאמצע הוא התנין המלך כמ"ש בס"י, והן לעולם ו' מזלות למעלה מהארץ ו' למטה שהארץ באמצע בין ת"ת ויסוד כנ"ל (יהל אור ח"ב קפז ע"ב).
¹⁷³⁷ ע"י פסחים צד ע"ב: חכמי ישראל אומרים ביום חמה מהלכת למטה מן הרקיע ובלילה למעלה מן הרקיע וחכמי אומות העולם אומרים ביום חמה מהלכת למטה מן הרקיע ובלילה למטה מן הקרקע אמר רבי ונראין דבריהן מדברינו שביום מעינות צוננין ובלילה רותחין. וע"י פת"ש נתיב עגו"י פרק ד' בבית נתיבות ז"ל, ומזה תבין סודות נסתרים, יתגלו לך כמה דברים בדברי חז"ל מה שדברו בענייני הגלגלים ומזלות, ומענין יסודות התחתונות שבארץ, שנראים לכאורה תמוהים מאוד וסותרים הדברים שנתבררו להיפוך, כעין מה שכתוב (פסחים צ"ד ע"ב) שבלילה החמה מהלכת למעלה מן הרקיע, וכן תיקנו אנשי כנ"ה"ג בברכות ק"ש, הפותח בכל יום דלתות שערי מזרת ובוקע חלוני רקיע כו', כי באמת הם לא דברו מענין חיצוניות הגלגלים ומזלות, אלא מבחי' הפנימיות שלהם שהוא סוד בחי' יושר שזהו השייך לישראל וצריך לעבודה, עכ"ל.

¹⁷³⁸ ז"ל בשלימות: אמר להם, צאו וראו איזוהי דרך ישרה שידבק בה האדם. רבי אליעזר אומר, עין טובה. רבי יהושע אומר, חבר טוב. רבי יוסי אומר, שכן טוב. רבי שמעון אומר, הרואה את הנולד. רבי אלעזר אומר, לב טוב. אמר להם, רואה אני את דברי אלעזר בן ערך מדבריכם, שבכלל דבריו דבריכם. אמר להם צאו וראו איזוהי דרך רעה שיתרחק ממנה האדם. רבי אליעזר אומר, עין רעה. רבי יהושע אומר, חבר רע. רבי יוסי אומר, שכן רע. רבי שמעון אומר, הלוח ואינו משלם. אחד הלוח מן האדם, כלוח מן המקום ברוך הוא, שנאמר (תהלים לז) לוח רשע ולא ישלם, וצדיק

שבתוך הוא"ו, בתוך י"ב מזלות, ב' ווי"ן בתוך י"ב מנהיגין, כמ"ש בתיקונים¹⁷³⁹ ו' ת"ת ו' יסוד א' בינה ליבא.

(קכ) עי' זהר ח"א כו ע"א: וייצר יהו"ה אלהים את האדם (בראשית ב ז) אלין ישראל בההוא זמנא קב"ה צייר לון בציורין דעלמא דין ועלמא דאתי וייצר בההוא זמנא קב"ה עייל לון בשמיה בציורא דב' יודי"ן י' י' ו' בינייהו דאינון סלקין לחשבון יהו"ה ויהון מצוירין באנפוי באנפין דילהון בתרין יודי"ן בחוטמא דילהון באת ו' ובגין דא אמר קרא (במדבר כג ט) כי מראש צורים אראנו אלין אינון ציורין דשמא קדישא ויהון מצוירין באנפייהו בתרין לוחין יקירין¹⁷⁴⁰ דאינון י' י' דאיהו ו' חרות עלייהו ועוד צייר לון לכל דור¹⁷⁴¹ בבת זוגיה עלאה¹⁷⁴² דא י"ה ואינון ו' יהודא דתרוייהו¹⁷⁴³ וצייר לון באינון דציורא דלעילא¹⁰⁹ דאיהו ישראל עמודא דאמצעיתא כליל שכינתא עלאה ותתאה דאינון ק"ש ערבית וק"ש שחרית ועלייהו אתמר (בראשית ב כג) עצם מעצמי ובשר מבשרי¹⁷⁴⁴ תרגום: "ויצר ה' אלהים את האדם", אלו ישראל. באותו זמן הקדוש ברוך הוא צייר אותם בציורים של העולם הזה והעולם הבא. "ויצר" באותו זמן הקדוש ברוך הוא הכניסם בשמו בציור של שני יודי"ן י' י', ו' ביניהם, שהם עולים לחשבון יהו"ה, ויהיו מצוירים בפניו בפנים שלהם בשני יודי"ן בחוטם שלהם באות ו'. ולכן אמר הכתוב "כי מראש צורים אראנו". אלה אותם ציורים של השם הקדוש, ויהיו מצוירים בפניהם בשני לוחות נכבדים, שהם י' י', שו' הוא חרות עליהם. ועוד צייר אותם לכל דור בבת זוגו העליונה, זו י"ה וו' הם היחוד של שניהם, וצייר אותם באותם של ציור שלמעלה, שהוא ישראל עמוד האמצעי, כולל שכינה עליונה ותחתונה, שהם קריאת שמע ערבית וקריאת שמע שחרית, ועליהם נאמר "עצם מעצמי ובשר מבשרי".

(קכא) עי' זו"ח סג ע"ד: כיון דאתא לבתר ואתייליד שת אתבסם עלמא בעדיקי וחסידי דהוו לבתר בעלמא ש"ת דא איהו סיומא דאלפי ביתא ואע"ג דאתבסם לא אעדיוא עקימו בישא מעלמא אלא אתכפיא מקמי סטרא דמהימנותא סיומא דאתון דהא עד הכא אתברי עלמא באתון דאורייתא ולא אשתלימו אתון עד דאתייליד שת כיון דאתייליד שת אשתלימו כל עובדין דלעילא ותתא ברזא דאתון כדין אתבסם עלמא דאשתלים תיקונוי מכאן ולהלאה שארי עלמא לאתנהגא כפום מישר אורחוי

– מאיר התיקון –

חונן ונותן. רבי אלעזר אומר, לב רע. אמר להם, רואה אני את דברי אלעזר בן ערך מדבריכם, שבכלל דבריו דבריכם.

¹⁷³⁹ קמב ע"ד ד"ה ועמודא דאמצעיתא איהו כליל כו' - דכליל ו"ק שהן ג"ר וג' אחרונות שהוא וא"ו של שם כפשוטו ועוד כליל י"ב של הדעת שהוא באמצע כמ"ש למעלה והוא י"ב האמצעות והוא וא"ו מליאה ב' ווי"ן ואלף שבאמצע נגדו ברכת המינים שהוא אלף בינה לבא שמתלבש בתוכו וע"ל סוף תיקון י"ד באמצעיתא צריך למשאל דתמן ו' כו' ואינון ו' עלאה ו' תתאה תלת קדמאין רישא ותרין דרועין תלת בתראין גופא ותרין שוקין ולעיל ל"ט ב' ואיהו כליל תלת ברכאן דצלותא קדמאין ותלת בתראין ואיהו כליל תרין ו' דאתמר בהון על שני קצותיו וחבר ועמש"ש.

¹⁷⁴⁰ ב' לוחות הם חכמה בראש וחכמה בסוף (מלכות) (מ"מ). עי' תיקו"ז קסט ע"ב: תרין עינין אינון תרין לוחין יקירין דאורייתא דאתמר בהון (שמות ל"ב) לחת אבן כתובים באצבע אלקים כתובים משני עבריהם.

¹⁷⁴¹ פ"י אבא צייר בכל א' מישראל (מ"מ).

¹⁷⁴² שהיא אימא שהיא ה' ונודע שחכמה בבינה (מ"מ).

¹⁷⁴³ פ"י הוא ז"א שמיחד או"א ומזווגם בגנתא דעדן פ"י מלכות (מ"מ).

¹⁷⁴⁴ עי' ח"ג רנה ע"ב, שעצם מעצמי היא בחי' אימא, ובשר מבשרי היא בחי' מלכות. ועי' תיקו"ז קכב ע"א: עצם מעצמי דא י' עם ה' ובשר מבשרי דא ו' עם ה'. ועי' ע"ח לר"ר ב: בפסוק הזה כתיב בענין אדה"ר ויאמר זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי ובתקונים (דף צט) אמרו כי הם ב' נשי חד דגרמי וחד דבשרא. והענין כי לאה נקראת עצם שהיא דינין קשים כעצם ועוד כי היא בחי' הצלע כי הרי לאה מקומה היה אחורי הצלעות שהם עצמות אבל רחל הוא בשר מבשרו דינא רפא במקום גילוי החסדים.

שירותא דקא שארי מאינן אתוון דאשתבכו בקדמיתא אדם שארי באל"ף וסיים במ"ם ולבתר דסיים אלפא ביתא בשת אתהדרו אתוון אנו"ש אל"ף כמלקדמין נ' דאיהו בתר מ' דאשתביק מאדם ש' שירותא דאתוון דש"ת נטיל אתוון מהאי ומהאי ו' דיוקנא דאדם לאתהזאה דהא משת אתיחסו דרין בעלמא באורה מישר כדקא יאות

וברזא דאתוון אתבני כולא ואזלו תלתין ותריין אלפא ביתות עד דקיימו ישראל על טורא דסיני כיון דקיימו ישראל על טורא דסיני אתכנישו אתוון ואסתמו בהפוכא דאלפא ביתות ונפקאת אורייתא כלילא בתלתין ותריין שבילין דרזא דחכמתא עילאה ואתרשימת אלפא ביתא בתריסר תחומין תריסר שבטין בר תריין דאסתלקו מנהון ואינן ח"ט דלא אתחזו בהו כלל

עד דאעלו לארעא בשירותא והוה חרם בינייהו בחובא דעכן וכדין אתהדרו אינן תריין אתוון דהוו מסתלקי מנייהו ואינן מכרזי ואמרי חטא ישראל ואלין אתוון לא אסתלקו מנייהו אע"ג דהוו בארעא קדישא בכל דרא ודרא

עד דאתא דלמה ובנה בי מקדשא ואתיישבו עלמין עילא ותתא בדיוקנא חדא כדין אתיישרו אתוון כולהו ואינן תריין אתוון דהוו רשימין בינייהו לביש אתהפיכו לטב אתהדרו טח דכתיב וישב יהודה וישראל לבט"ח

כולהו אתוון הוו שלמין בינייהו בלא קטרוגא כלל ואתוון דאלפא ביתא כולהו הוו שלימי עילא ותתא אתוון עילאין הוו שלימין לעילא אתוון דקיקין הוו שלימין לתתא

(קכב) עי' זהר ח"ג קכב ע"א: ובג"ד כל מאן דעביד תשובה גרים לאחזרא ה' לאת 1745' ופורקנא בדא תלייא 1746 ובג"ד הכל תלוי בתשובה דכך אמרו קדמאי כל הקצים כלו ואין הדבר תלוי אלא בתשובה דאיהו שלימו דשמיא וע"ד (יחזקאל ט ט) וואעשה למען שמי ועוד (ישעיה מח יא) אלמעני למעני אעשה:

ואם לאו חזרין אנא אעמיד לון מלכא שקשין גזרותיו משל פרעה 1747 ויחזרון על כרחייהו הה"ד (דברים ד ל) ושבת עד יי' אלהיך עד יהו"ה ודאי 1748 ותשובה דא אתקריאת חיים 1749 (משלי ד כג) כי ממנו תוצאות חיים 1750 דאינן נשמתין דישראל ואיהו הבל דנפק ועאל בפומא דב"נ בלא עמל ובלא יגיעה 1751:

ה' דבהברא 1752 (בראשית ב ד) ועלה אתמר (דברים ח ג) כי על כל מוצא פי יי' יחיה האדם והיא על רישיה דב"נ 1753 עלה אתמר (במדבר יב ח) ותמונת יי' יביט (תהלים לט ז) אך בצלם

– מאיר התיקון –

1745 הצדיק בצדקתו מתקן למעלה בשורש נמשותו בפרטות מה שהיה ניתקן בכל הכללות אם יזכו ישראל בכללם (רמ"ז).

1746 וזוה לא לקתה מדת הדין ובג"כ הכל תלוי בתשובה פי בין דיחיד ובין דרבים אעשה למען שמי שישתלם בשלימות (רמ"ז).

1747 עי' סנהדרין צז ע"ב: רבי אליעזר אומר אם ישראל עושין תשובה נגאלין ואם לאו אין נגאלין אמר ליה רבי יהושע אם אין עושין תשובה אין נגאלין אלא הקדוש ברוך הוא מעמיד להן מלך שגזרותיו קשות כהמן וישראל עושין תשובה ומחזירן למוטב. 1748 שלימו דשמיא כנ"ל (יהל אור).

1749 כי היא נקראת באר מים חיים כמ"ש בזו"ח ריש שיה"ש [ז"ל: עליה כתיב ועץ החיים בתוך הגן כל חיים ביה תליין מיניה פרחין חייין וזהורין לכל סטר האי שיר דקאמרן איקרי בא"ר ואינן חיים עילאין עאלין בגויה וההוא זהרא דאקרי חיים נבעין ביה וע"ד כתיב באר מים חיים], וכמ"ש (ברכות נו ע"ב) הרואה באר בחלום כו' כי אותי עזבו מקור מים חיים לחצוב כו', ובתשובה חזרו למקור מים חיים (יהל אור).

1750 ממלכות וכן ותמונת כו' בצלם כו' (יהל אור), ועי' שעה"כ פט ע"ד: עי' היסוד ברית קדש, שממנו יוצאים הנשמות ומתגלה חסד בפום אמה, וממנו תוצאות חיים.

1751 עי' בהגר"א על תז"ח יט ע"ג: רוחא דלא שכיך לעלמין - הוא הבל הפה דנפיק מגרון תמיד, [ברצוא ושוב שהרי הוא נושם, מוציא ומכניס, עי' ב"ע רכה ע"א] אף שלא בעת הקול והדיבור, והוא דרגא של בינה נהר דנגיד ונפיק תדיר ולא פסיק (זהר תולדות קמא ע"ב) משא"כ בזו"נ כידוע.

1752 עי' זהר ח"א כה ע"א שזהו מלכות.

יתהלך איש ובגין דאיהי על רישיה דב"נ אסיר ליה לב"נ למיזל ד' אמות 1754 בגלויא 1755 דרישא דאם היא אסתלקת מעל רישיה דב"נ מיד אסתלקו חיים 1756 מניה: ואי תימא דכך שריא על אומין דעלמא אע"ג דלא אתברי בהון 1757 שמיא וארעא וכל תולדין 1758 דבהון לא שריא ודאי דמשה בעא מקב"ה דלא תשרי שכינה 1759 על אומין דעלמא ויהיב ליה 1760 הבלא 1761 דקיימא על אומין דעלמא מאן נפקא או על חייביא דאינון ערב רב מעורבין עם ישראל:

אלא 1762 ודאי 1763 לית כל אפייא שוין 1764 אפילו ישראל לאו אינון שוין כ"ש אחרנין אלא 1765 ודאי על האי דיוקנא דאת ה' אוקמוה מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה וכד האי שריא על ישראל לית לון יגיעה ולא שעבוד ובה נפש עמלה ויגיעה (שמות לא יז) שבת וינפש:

דנפש אחרא 1766 אית על רישיה דב"נ דאתקרינ[את] עבד ואיהי דיוקנא 1767 על ב"נ ואיהי עבד דמלכא דמ(ת)נענעא 1768 כל איבריין דב"נ למיזל בארחין טבין ולקיימא בהון רמ"ח פקודין לשריא עלייהו ה' דבהבראם 1769 דכך סליק הבראם לרמ"ח: תרגום: ולכן כל מי שעושה תשובה גורם להחזיר ה' לאות ו', והגאולה תלויה בזה. ולכן הכל תלוי בתשובה, שכך אמרו הראשונים (סנהדרין צז ע"ב) כל הקצים כלו, ואין הדבר תלוי אלא בתשובה, שהוא שלמות שמו, ולכן ואעשה למען שמי. ועוד למעני, למעני אעשה. ואם לא חוזרים אני אעמיד להם מלך שקשים גזרותיו משל פרעה, ויחזרו בעל כרחם, זהו שנאמר ושבת עד ה' אלהיך, עד יהו"ה ודאי. ותשובה זו נקראת חיים, כי ממנו תוצאות חיים, שהם נשמות ישראל. והוא הבל שיוצא ונכנס בפי האדם בלא עמל ובלא יגיעה.

– מאיר התיקון –

1753 עי' זו"ח לך לך כו ע"א: הקב"ה נוטל אות א' משמו, ונותנה בראשה. כי הא דתנו, עתיד הקב"ה להיות עטרה בראש כל צדיק וצדיק לעולם הבא. ואיזהו, זה אות ה"א, כאשר ברא שמים וארץ, דכתיב בהבראם, בה"א בראם. ועי' תיקו"ז יב ע"ב שהעטרה בראש כל צדיק הוא השכינה. 1754 דרגא דידה ד"ס נה"ם ולכן נק' ד' וכשהיא שוה לת"ת נקראת ה' (יהל אור). עי' שער מאמרי רז"ל על הגמ' (כתובות קיא ע"א) כל המהלך ד' אמות בארץ ישראל כו'. כי היא ד' אמות, אות רביעית של השם, כוללת ד' אותיות כמ"ש בתיקונים סוף תיקון מז, והיא רה"י גבוה י' ורחב ד', גבוה י' מסט' דבעלה שמא מפרש ביר"ד אתוון, ורחב ד' מסט' דילה ד' אותיות כמ"ש (יהל אור). והנה מש"כ הגר"א "סוף תיקון מז" לא מצאתי שם, אמנם עי' תיקו"ז קיד ע"א: ודא אדנ"י דאיהו רשות היחיד דאיהו יהו"ה יחידו דעלמא ודא איהו אדם, ועיי"ש בבהגר"א, ז"ל, שהיא רשות בעלה הו"ה והוא גבוה י"ד ורחבו ד' כמ"ש בכ"מ. יחידו דעלמא - דהויה לא נשתנה (מלאכי ג ו) אני ה' לא שנית בכל העולם כולו הוא יחיד, עכ"ל.

1755 בגלוי (דפ"ו).

1756 בינה בגי' חיים (עם הכולל) (פע"ח שער התפילין פרק יא).

1757 ר"ל בשביל אר"ה (יהל אור).

1758 ר"ל דלכך כתיב בהבראם אחר אלה תולדות השמים והארץ, לומר שדווקא שריא ה' זעירא על אלין שבשבילם נבראו שמים וארץ ותולדות, וכמ"ש לקמן ובג"ד ויכלו שלימו כו' ועלה קיימין שמיא וארעא כו' דכתיב אלה תולדות השמים והארץ כו' (יהל אור). 1759 שכינא (דפ"ו).

1760 שמיילא שאלתו כמ"ש (ברכות ז ע"א) ג' דברים בקשה משה מהקב"ה ונתן לו כו' (יהל אור).

1761 היא קושיא (יהל אור).

1762 נמחק ביהל אור.

1763 הוא תירוצ' (יהל אור).

1764 עי' ברכות (נח ע"א) הרואה אוכלוסי ישראל אומר ברוך חכם הרזים שאין דעתם דומה זה לזה ואין פרצופיהן דומים זה לזה.

1765 נמחק ביהל אור.

1766 ממט"ט ששורה בימות החול שע"י מתנהגין העולמות בחול ששת ימי המעשה בו"ק דיליה ו' אותיות דמט"ט (יהל אור).

1767 הוא הצלם (יהל אור).

1768 שמיניה התנועה לאדם כו' (יהל אור).

1769 ה' זעירא מלכות ה' דאברהם (יהל אור).

ה' של הבראם. ועליו נאמר "כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם", והיא על ראש האיש, עליה נאמר "ותמונת ה' יביט", "אך בצלם יתהלך איש". ומשום שהיא על ראש האיש, אסור לו לאדם ללכת ארבע אמות בגלוי ראש, שאם היא מסתלקת מעל ראשו של האדם, מיד מסתלקים ממנו החיים.

ואם תאמר שכך שורה על [ראש] אומות העולם, אף על גב שלא נבראו בהם שמים וארץ, וכל תולדותיהם לא שורה ודאי, שמשה בקש מהקדוש ברוך הוא שלא תשרה שכינה על אומות העולם, וניתן לו. ההבל העומד על [ראש] אומות העולם, מאיפה יוצא, או על הרשעים שהם ערב רב, מעורבים עם ישראל.

אלא ודאי לא כל הפנים שוים, אפילו ישראל אינם שוים, כל שכן אחרים. אלא ודאי על דמות זו של אות ה' פרשוה, מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה, וכשזה שורה על ישראל אין להם יגיעה ולא שעבוד, ובה נפש עמלה ויגיעה, שבת וינפש.

שנפש אחרת יש על ראש האדם שנקראת עבד, והיא דמות על האדם, והוא עבד המלך שמנענעת כל אברי האדם ללכת בדרכים טובות, ולקיים בהם רמ"ח מצוות, להשרות עליהם ה' של הבראם, שכך עולה הבראם לרמ"ח.

¹ זכרנו לחיים ועל (רבינו).

² "ואית ליה קרא זכרנו לחיים ואתכפיא" נמחק ברבינו, ובמקומו איתא "ואתתקרא".

³ נמחק ברבינו.

⁴ ובג"ד שמייעה תליא בלבא ואוקמוה מראי מתניתין הלב שומע (נוסף ברבינו).

⁵ ובג"ד שמייעה תליא בלבא ואוקמוה מ"מ הלב שומע (נמחק ברבינו).

⁶ יו"ד (רבינו).

⁷ כמה (נוסף ברבינו).

⁸ "שחורות כעורב" נמחק ברבינו, ובמקומו אתא "שחורה אני".

⁹ "אף כי אמר אלהי"ם לא תאכלו מכל עץ הגן" נמחק ברבינו, ובמקומו איתא "בלא תשא".

¹⁰ "יהו"ה דאיהו" נמחק ברבינו, ובמקומו איתא "ה".

¹¹ "א"ש (נ"א תמן אשרי)" נמחק ברבינו, ובמקומו איתא "אוי".

¹² "מן ה'" נמחק בדפ"א.

¹³ "בגין דא" נמחק ברבינו.

¹⁴ "יעוד ואחבא" נמחק ברבינו.

¹⁵ בגין דא ואירא כי עירום אנכי ואחבא ובמאי נסתר.

¹⁶ "מאי סתירה דבר נש אלל תא חזי בזמנא דאית רשו למחבלא לחבל אתמר ביה כי תלך אש ומלאה קואים וכו' ובהוא זמנא והיה כלדיק כרשע ובגין דא אית לבר נש בהוא זמנא לאתמרא ולאתכסיא דלא אשתכח בינייהו דבהוא זמנא יש נספה בלא משפט" נמחק ברבינו.

¹⁷ דלא (רבינו) מכאן עד סוף הפיסקא לא מופיע בדפ"מ ודפ"א אלל בדפ"ק.

¹⁸ דבהוא (רבינו).

¹⁹ "זכאה איהו מאן" נמחק ברבינו, ובמקומו איתא "ובזמנא".

²⁰ מיד (רבינו).

²¹ "א' ברישא דאלפא ביתא מ' באמלעיתא ת' בסופיה (נ"א ד' אתוון)" נמחק ברבינו.

²² "אמת א' ברישא דא"ב מ' באמלעיתא ת' בסופיה" נוסף ברבינו וגורם את המוסגר.

²³ "בהוא זמנא אתמר בשכינתא" נמחק ברבינו, ובמקומו איתא "הה"ד".

²⁴ איהי י' (נוסף ברבינו).

²⁵ "וכי אדם גרים והא כתיב" נמחק ברבינו, ובמקומו איתא ומאן גרים אתתא כד"א".

²⁶ לוטין (רבינו).

²⁷ נמחק ברבינו.

- 28 נמחק ברבינו.
- 29 "ועוד בגין" נמחק ברבינו, ובמקומו איתא "ובגין".
- 30 "אם כן מה חבאת ללדיק דאיהו תשיעאה" נמחק ברבינו.
- 31 דפ"א איתא "יבשה", וד"א ורבינו איתא "ציה".
- 32 אית (רבינו).
- 33 נמחק ברבינו.
- 34 "אתתיה אתקריאת אשה" נמחק ברבינו.
- 35 "חיה אתתיה" נמחק ברבינו, ובמקומו איתא "אשה".
- 36 "והא – לך אמנת] יהא (נ"א הוא) לא כתיב אלף היה חד" נמחק ברבינו. והוא מהדוך אמת, וכנראה שהוא ההגה שמוזכר בגר"א. @
- 37 "דאינון יהו"ה כחד מן ארבע אתון דאיהו ו" נמחק ברבינו, ובמקומו איתא "יהו"ה דציה דאיהו יה"א לאשתארת יחידה ציה".
- 38 "אם זכה" נמחק ברבינו.
- 39 ה' (רבינו).
- 40 "יחידא מניה" נמחק ברבינו, ובמקומו איתא "ציה".
- 41 נמחק ברבינו.
- 42 נמחק ברבינו וגורם את המוסגר.
- 43 "ובגין ללא אתחזרת לגביה הה"ד ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם כתיב ציה וישלחהו" נוסף ברבינו.
- 44 "גם לרבות נוקבא איבא דאילנא פרי לדיק" נמחק ברבינו.
- 45 "גם לרבות נוקבא איבא דאילנא פרי לדיק כו" נוסף ברבינו.
- 46 ומצ"ף – דפ"ק. ועי' עמק המלך ש"ה פס"ג שזה יש"ו הנורני. צא"ת צ"ש.
- 47 "ובגין לא מני קודשא צריך הוא לבר נס צמה שהורשת התבונן אין לך עסק בנסתרות" נמחק ברבינו, והוא מהדוך אמת לאריז"ל.
- 48 נמחק דפ"א.
- 49 נקשמחא (רבינו), והמוסגר נמחק.
- 50 וכמו (רבינו).
- 51 והאי (רבינו).
- 52 י"ג (נוסף ברבינו).
- 53 רבינו גורם מוסגר זו ולא השני.
- 54 דאיהו (רבינו).
- 55 "ומה דנטיר ליה איהו בהקש" נמחק ברבינו, ובמקומו איתא "ואם נטיר ליה איהו בהקש אלי".
- 56 אמרה (רבינו).
- 57 לה (רבינו).
- 58 דחמאה (רבינו).
- 59 דאשתכחו (רבינו).
- 60 "דאיהו א' תמן ו' דאמצעייתא דאת א' איהו מולא דכלא דסליק באת י' עלאה דאיהו ברישא דאת א'" (נמחק ברבינו).
- 61 "מיי"ב מזלות) דאיהו מולא דכלא וכל מזלות מניה תליין" נמחק ברבינו, ובמקומו איתא "וי"ב מזלות".
- 62 "דאיהו ברוא דס"ו מן יסוד דאתמר ביה" נמחק ברבינו, ובמקומו איתא "גלגל איהו אתרי" @
- בשיתין ושית ורוא דמלה".**
- 63 נמחק ברבינו. ועד (דפ"א).
- 64 "ביה סליק צדיק לשיתין רבוא בצדיק" נמחק ברבינו, ובמקומו איתא "סליק לשיתין רבוא דבצדיק".
- 65 "ודא איהו (קהלת א ד) דור הולך ודור בא" נמחק ברבינו.

- 66 "אמר ליה רבי שמעון והא סבא⁶⁶ אמר דאיהו גלגול ביסוד איהו" נמחק ברבינו, ובמקומו איתא "דגלגול איהו ביסוד".
- 67 אשתארת (רבינו).
- 68 באת ו' (רבינו).
- 69 כולי האי (נמחק ברבינו).
- 70 דזכית (רבינו).
- 71 "מהכא משמע" נמחק ברבינו, ובמקומו איתא "והכא".
- 72 "וקיימא לי' שעתא תמן ואיהי בת זוגי' דאתגלגל עמי' ואם לא לא קיימא לי' ודא" (רבינו).
- 73 "דהא לאו" נמחק ברבינו, ובמקומו איתא "דלאו".
- 74 "קיימא לה שעתיא תמן ואיהי בת זוגיה אמר ודאי קיימא ליה שעתיא דאיהי בת זוגיה דאתגלגל עמיה אם לא קיימא ביה" נמחק ברבינו.
- 75 שאר בשרו נמחק ברבינו.
- 76 "וקין בגין דהוה להביל תרין תאומות וליה לא הוה חלל חד קני להביל" נמחק ברבינו, ובמקומו איתא
- 77 וגרים אדם דאסתלק נביעו משכינתא תתאה ומשבוע דרגין דילה (נוסף ברבינו).
- 78 נמחק ברבינו.
- 79 "לא גרים אלס לאתברי דזיוקניה דאסתלק נביעו משכינתא תתאה ומשבוע דרגין לילה לכתר דנחיתו תמן" נמחק ברבינו.
- 80 ודא (רבינו).
- 81 הוא נ"א וצ"ל במקומו ולקבל אליו וכו' (רבינו).
- 82 "דצריך כל" נמחק בתז"ח, ובמקומו איתא "דאיהי כל עובדוהי בלאחר יד ורוא דמלה".
- 83 תעלא (תז"ח).
- 84 תעלא (תז"ח).
- 85 נמחק ברבינו.
- 86 "ועליה אתמר הלב רואה" נמחק ברבינו.
- 87 "הן כל אלה יפעל א"ל פעמים שלש עם גבר (איוב לג כט)" נמחק ברבינו ובמקומו איתא "ודא שינוי מעישה".
- 88 "דא שכינתא ודא שנוי מעשה ועד כמה זמנין עד אלף" נמחק ברבינו.
- 89 (נוסח אחר וזה לישונו והוא מכתב יד).
- 90 ו' (רבינו).
- 91 אלה"י אלה"ם (רבינו)
- 92 אבל שם (דפ"א).
- 93 בדפ"ו זה בדף קכ ע"א והעברנו למקומו.
- 94 ולית (דפ"א).
- 95 "דילה יהו"ה עליה" נמחק ברבינו, ובמקומו איתא "דיליה דיהו"ה ועלייהו".
- 96 מאן (דפ"ו).
- 97 דנקודה (דפ"ו).
- 98 "ה' ה' לית רשן לקב"ה" נמחק בהגהות הגר"א, ובמקומו איתא "ה' לה' לית ליה לקוב"ה".
- 99 ואתאכלו (דפ"ו).
- 100 יתיב (דפ"ו).
- 101 משולטנהא (הגהות הגר"א).
- 102 יתיב (דפ"ו).
- 103 משולטנהא (הגהות הגר"א).
- 104 נמחק ביהל אור.
- 105 מאן (דפ"ו).
- 106 "נ"א חלל איהי ראשית" נוסף בדפ"ו.
- 107 "נ"א בעלמא" נוסף בדפ"ו.
- 108 מכאן עד סוף הקטע מקומו לקמן לפני א"ר אלעזר שתיקה (גר"א).

¹⁰⁹ "עלאה דא י"ה ואינן ו' יחודא דתרוייהו וצייר לון באינן דציורא דלעילא" נמחק בהגהות הגר"א, ובמקומו איתא "עילאה ובב"ז תתאה דאיהו ו' יחודא דתרוייהו צייר לון בציורא דלעילא".